

~~27. a. 1. 11.~~

~~XVII-1-11~~

~~Caja C-95~~

Caja

C-17

JOHANNIS BUXTORFII P.

A. D.

LEXICON CHALDAICUM, TALMUDICUM ET RABBINICUM,

In quo

OMNES VOCES CHALDAICÆ, TALMUDICÆ ET RABBINICÆ, quotquot in universis Vet. Test. Paraphrasibus Chaldaicis; in utroq; Talmud, Babylonico & Hierosolymitano, in vulgaribus & secretioribus Hebræorum Scriptoribus, Commentatoribus, Philosophis, Theologis, Cabalisticis & Juriconsultis extant, fideliter explicantur,

Et copiam ac delectum exemplorum Targumicorum, Talmudicorum & Rabbincorum, eleganter declarantur;

Passim etiam, suis locis, Hebræorum & Chaldæorum Proverbia, Apophthegmata, Sententiæ, Ritus, aliæque ad Sacram hanc Philologiam pertinentia, ex propriis ipsorum libris producuntur, & explanantur;

Quamplurima denique Vet. & Nov. Test. loca ex Antiquitate & Historia Hebraica novè exponuntur & illustrantur;

Ut non solum vulgaris LEXICI, sed amplissimi & instructissimi THESAURI PHILOLOGICI loco esse possit;

OPUS XXX. ANNORUM,

Nunc demum, post PATRIS obitum, ex ipsius Autographo fideliter descriptum, in ordinem æquabilem digestum, & multis propriis observationibus passim locupletatum, Reipublicæque Christianæ bono in lucem editum

à

JOHANNI BUXTORFIO FILIO;

Ling. Heb. in Acad. Bas. Prof. ord.

M. D. Amnatus

Cum Indice vocum Latinarum, & Locorum N. T. illustratorum.

Opus ex expugatione
M. D. Amnatus

Cum Privilegio.

B A S I L E Æ,

Sumptibus & typis Ludovici König, M. DC. XXXX.

JOS. SCALIGER *autor damnatus*

SI QUEM DURA MANET SENTENTIA JUDICIS OLIM,
DAMNATUM ÆRUMNIS SUPPLICIISQUE CAPUT:
HUNC NEQUE FABRILI LASSENT ERGASTULA MASSA,
NEC RIGIDAS VEXENT FOSSA METALLA MANUS:
LEXICA CONTEXAT: NAM CÆTERA QUID MOROR? OMNES
POENARUM FACIES HIC LABOR UNUS HABET.

מזן לכולא ביהו
Dan 4.

זרחבטך אור
Psalm 112 4

DANIEL

JOHANNIS BVXTORFI P.¹⁰
LEXICON
CHALDAICVM TAL,
MVDICVM, ET
RABBINICVM,

Nunc Primum
in Lucem editum

a
J. JOHANNES BVXTORFIO
Ling. Heb. Professore. *H. Dominus*
Cum Priuilegio.

BASILEÆ
Sumptibus et Typis
LVDOVICI REGIS
ANNO MDCXXXIX.

ESRA

ואקים תחת אבי ואבננה הבית הזה

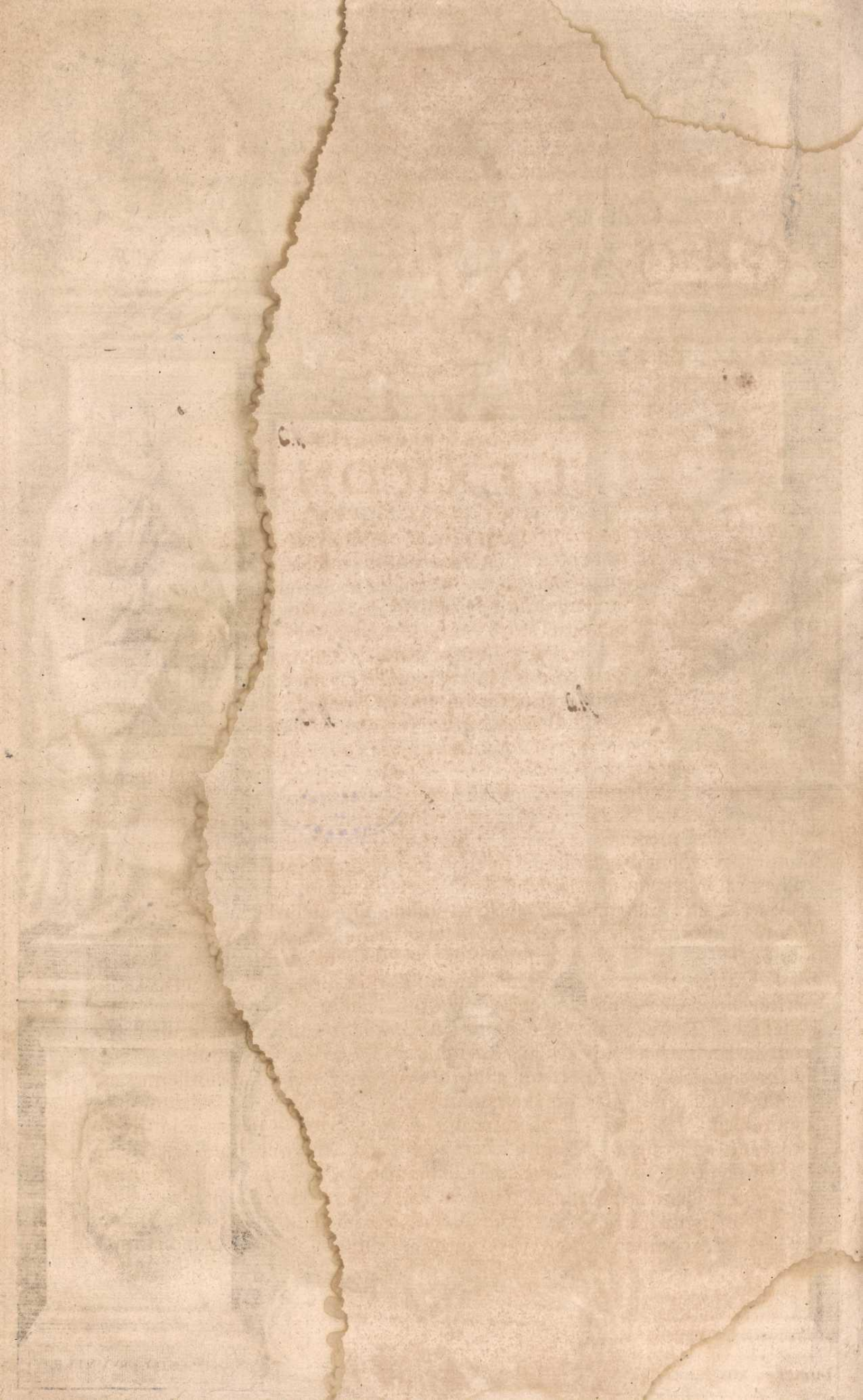
לשם יהודה אלהי ישראל
1. Reg. 8 20.

MONSTRIS NON TERRITVS

SCRVTANDO ERVNTIVL

ILLUSTRIBUS ET POTENTIBUS
GRONINGÆ ET OM-
LANDIÆ
ORDINIBUS,
DOMINIS SUIS CLEMENTISSIMIS, GRATIAM
ET PACEM à DEO OPT. MAX.
precatur

JOHANNES BUXTORFIUS FIL. *Authu Samnator.*

um magna semper fuerit omnium eorum laus, Viri Illustres & Magnifici, qui humanioribus & politioribus literis ac linguis propagandis operam suam contulerunt; maxima certe jure meritoque debebatur iis, qui sacratoribus linguis, quibus Verbum Dei est comprehensum, illustrandis, omnes suas curas & cogitationes impendunt. Quanto enim sanctissimum Dei Verbum, scriptis humanis præstat & præcellit, tanto præstantius quoque & nobilior est omne illud studium, quod circa ejus illustrationem versatur, quantumvis in speciem vile sæpè & perexiguum. *Ego ut verum fatear, inquit alicubi D. Bernhardus, jam olim mihi persuasi, in sacri pretiosiq; eloquii textu ne modicam quidem vacare particulam.* Nec otiosa proin vel supervacanea censenda est illorum opera, qui in minimarum etiam eloquii Divini particularum explicatione solidiore occupantur. Quales inter alios sunt illi, qui vel per Scholia & Commentarios, vel per Lexica & Grammaticos libellos, literalem & genuinum Sacræ Scripturæ sensum, ex linguarum ipsarum Originalium natura & fundamentis, solerter eruunt & scrutantur. Cùm verò hanc ad rem, ex omnibus in hoc universo linguis, nullæ majorem præstare possint usum, quàm Hebræa & Chaldæa, optimè certe omnes illi, & suis & aliorum studiis, cōsulere videntur, qui linguis his solidiùs, seu discendis seu docendis, omnes ingenii sui nervos intendunt. His duabus etenim linguis Sacræ Veteris Instrumenti Tabulæ sunt consignatæ, his duabus maximè linguis, quicquid uspiam est scriptorum vel librorum Judaicorū, est comprehensum. Et tamen nescio quo iniquo fato nunquam eam felicitatem aut dignitatem linguæ istæ hæctenus assequi potuerunt, ut vel tam necessariæ & utiles ac ceteræ haberentur, vel pari studio excolerentur. Ad unum vel alterum melioris notæ auctorem Latinum vel Græcum enarrandum aut recensendum, non piget multos, quantum est Latinorum & Græcorum auctorum, evolvere, & quicquid ad ejus illustrationem momentum aliquod afferre potest, incomparabili studio & diligentia conquirere & colligere: quotusquisque autem est, qui ad Sacrorum librorum illustrationem idem sibi faciendum putet, & priscos etiam Hebræos consulendos ducat? Et cùm foedus iste neglectus atque contemptus universum hoc studium hodie ferè occupet & comitetur, tum verò vel maximè Talmudicorum & Rabbincorum

EPISTOLA DEDICATORIA.

librorum lectionem adeò acriter invasit, ut perpauca reperiantur ex omni Hebraizantium Christianorum numero, qui eos audire & adire, vel velint vel valeant. Nolo nunc amplissimum illum campum ingredi, ut vel de contemptus hujus causis, vel è contrario de Rabbinici studii usu & utilitate in genere prolixè differam; unum tamen de Talmudico studio in hoc præloquio non planè intactum à me relinqui, & ad Patris mei τὸ νῦν μακαριεῖται, & ad meam quoque famam asserendam, pernecessarium esse duco. Nam cùm tantum apud multos Talmudis Judaici vigeat odium, ut vel ad solam ejus mentionem perhorrescant, vel omnia promiscuè quæ ex eo proferuntur, propter solum ejus nomen, condemnent & contemnant, valdè vereor, ne vel ipsum statim hujus libri frontispicium, dum LEXICON TALMUDICUM inscriptum vident, vel ejus argumentum, quod, post Chaldaicas in Sacra Biblia Paraphrases, magna ex parte in Talmudicarum vocum & rerum explicatione versatur, superstitione eos offendat. Inutilem arbitrabuntur, imò Christiano homini vix dignam operam, Talmudis Judaici non duntaxat lectorem, sed & interpretem agere, atque ad ejus lectionem nostram juventutem tam operosè invitare & adjuvare, quod illi potius modis omnibus supprimendum & exterminandū, atq; adeò flammis devovendum, vel undis submergendum censent. In promptu hìc sunt ipsis gravia præjudicia, quibus illud prægravant; quòd nempe plurima contineat absurda, fatua, fabulosa, falsa; multa apertè impia & blasphema cōtra Jesum Christum, & sanctissimam ejus matrem, contra Apostolos & Evangelistas; multa denique hæretica, & Christianorum religioni è diametro contraria & repugnantia. Non est instituti mei, Talmudis Judaici patrocinium suscipere, vel per omnia illud excusare: sed hoc duntaxat asserere, non etiam ex omni parte esse damnandum & abjiciendum, multaque utilia ex eo quoque, ut & cæteris Hebræorum scriptis, in Christianorum usum depromi posse. Et accusationes quidem prolatas quod attinet, nequaquam negamus, multa in eo contineri *absurda, fatua, & fabulosa*, quod ipsimet in hoc & aliis libris passim ostendimus; sed hoc interim etiam sciendum & dicendum, non omnia, quæ imperitis talia videntur, esse talia. Prisca enim gens Judaica, pro more omnium Orientalium, arcana mysteria, per figuras & enigmata, per jucundas & ingeniosas, lepidas & graves enarrationes, figmento & fabulis sæpè similes, explicabant, ut illis rudiores & simpliciores plebeculam ad lectionem suaviter allicerent, & istis quasi illecebris artificiosè caperent; ingeniosum autem lectorem, ad scrutanda & explicanda profunda mysteria, sub specioso cortice latentia, pressius exercerent. Hæc apud imperitos, tam Judæos recentiores, quàm Christianos, antiquorum theologizandi & philosophandi modum ignorantes, in ludibria & blasphemias convertuntur, quæ, non intellecta, sine judicio potius condemnantur, quàm ut cum judicio legantur & considerentur. Quis ignorat Poetas gentiles, etiam gustum Christianismi habentes, Theologiam, Ethicam, Politicam, simili modo tradidisse, quorum tamen libri, ob eloquii venustatem, aliasque virtutes, à Christianis leguntur, imò tanquam pretiosa κειμήλια asservantur, & in Scholis publicè præleguntur? *Impia & blasphema* quod attinet, contra Christum & sanctissimam ejus matrem, vel contra Evangelistas & Apostolos; unus est duntaxat liber Talmudicus, De Idololatria inscriptus, qui talia nonnulla continet, qui proinde totus ex editione Talmudis Basileensis, per ejus censores, Marcum Marinum, Italum Brixensem, & Petrum Cevallerium, Professore Hebrææ linguæ Genevensis, viros quibus inter Christianos tum in his literis doctiores nulli extiterunt, est exemptus. Deinde verum etiam est, in uno & altero adhuc loco Jesu Nazareni fieri mentionem; sed Judæi cum alium à nostro Christo ejusdem nominis esse volunt, qui centum & decem circiter annis, secundum illorum Chronologiam, ante ipsum vixerit, quod tamen nos contra ipsos ex aliis circumstantiis, alicubi in hoc opere in dubium vocamus. Proinde ne fraus Judaica, imperitiæ Christianorum in libris Talmudicis fucum faceret, omnis ista quoque historia ex editione Basileensi est deleta.

deleta. Loca illa alicubi à nobis sunt annotata, non ad stabiliendas & confirmandas Judæorum blasphemias, sed ad eas detegendas, & deplorandam ipsorum malitiam, fraudes & imposturas in lucem producendas. Omnino enim Christianorum interesse videtur, & hæc ab illis non ignorari. *Heretica & Christianorum religioni contraria* multa in Talmud reperiri, negari non potest. Constat enim, illos in præcipuis fidei articulis à nobis dissentire. Negant in Deo Personarum Trinitatem; sed de eo nulla peculiaris in toto Talmud contra Christianos est assertio vel dissertatio, simpliciter docentes illud Mosis; *Audi Israel, Jehovah Deus noster Deus unus est*, Deut. 6. 4. In Articulo de Messia similiter errant, quem ipsi credunt venturum, Christiani, venisse. At verò hic & in aliis à Christianis erudiendi sunt & docendi, ut, dum eadem loca de Messia accipienda esse simul cū Christianis fatentur, etiam discant & convincantur ab iisdem, Messiam istum jam venisse, & eum ipsum esse, quæ Christiani agnoscunt & colunt. Idem de Traditionibus humanis esto judicium: exemplo Jesaiæ & exemplo Christi doceantur, religionem ipsorum esse præcepta hominum, unde Deus sapientiam sapientum inter ipsos perdidit. Quod si itaq; Græcorum & Latinorum gentilium libri hæctenus non sunt aboliti, quod fidei & moribus Christianis cōtraria multa continent, sed inter nos cōservantur, ut linguis istis perfectius discendis & docendis inferviant, quis jure vitio vertet, eodem modo & sine libros Talmudicos & Judaicos inter nos retineri, & ad illorum lectionem juvenutem discendi cupidam, mediis autem & subsidiis hæctenus destitutam, omnis generis adminiculis allici? maximè eum ex his turbidissimis licet fontibus subinde aliquid etiam puri ad uberiores Verbi Dei illustrationem hauriri & proferri queat. Nequaquam enim, quod multi somniant, ita jam à Christianis interpretibus exhausti sunt illi fontes, ut nil sit posterorū diligentia & solertia relictum. Plura certè adhuc restant, quàm prostant. Sint modò, qui eos adire velint & possint. Utut ergo multæ sint inutiles quasi paleæ, multi furfures, in Talmud & aliis Judæorum libris: at omnia, quæ in iis traduntur, talia esse credere, præcipitata mentis est infania. Habent & illi utilia quandoque grana, & puram simulam: sunt in illis quoque infinita e contrario bona, & Christianis utilia, comprehensa. Cujus rei testes sunt, Johannes Picus Mirandulæ Comes, Johannes Reuchlinus, Sebastianus Munsterus, Martinus Raymundus (cujus compilator fuit Petrus Galatinus) Santes Pagninus, Johannes Mercerus, Emmanuel Tremellius, Angelus Caninius, Joh. Drusius & alii, qui omnes magna harum literarum lumina fuerunt, & passim in suis scriptis multa egregia in Christianorū usum ex illis deprompserunt. Sunt enim in Talmud adhuc multa quoq; Theologica sana, quamvis plurimis inutilibus corticibus, ut Majemon alicubi loquitur, involuta: sunt in eo multa fida Antiquitatis Judaicæ collapsæ veluti rudera & vestigia, ad convincendam posterorū Judæorum perfidiā, ad illustrandam utriusq; Testamenti historiam, ad rectè explicandos ritus, leges, cōsuetudines populi Hebræi prisca, plurimum conducentia. Sunt in eo multa Juridica, Medica, Physica, Ethica, Politica, Astronomica, & aliarum scientiarum præclara documenta, quæ istius gentis & temporis historiam mirificè commendant. Sunt in eo illustria ex antiquitate proverbia, insignes sententiæ, acuta apophthegmata, scite prudenterq; dicta innumera, quæ lectorem vel meliorem, vel sapientiosem, vel doctiorem reddere possunt, & ceteri rutilantes gemmæ non minus Hebræam linguam exornant, quàm omnes Latini & Græciæ flosculi suas linguas condecorant. Sunt in eo multæ vocum myriades, quæ, vel voces in Scripturæ Sacre usu raras, illustrant, & native explicant, vel totius lingue Hebrææ & Chaldææ usum insigniter complent & perficiunt, qui alioqui in defectu maximo mutilus & mancus jaceret. Sunt deniq; in eo quamplurima ad infinita Novi Test. loca quoad voces, phrasas & historiam insigniter illustranda, maximum momentum habentia. Possent hæc singula, quæ extremis tantum digitis attigimus, fuisse deduci & amplificari, nisi id viris in hac lingua peritis & exercitatis aliunde notum, & passim in hoc quoque opere vivis exemplis jam demonstratum esset.

EPISTOLA DEDICATORIA.

Quocirca nequaquam vel inutilem, vel non necessariam operam insumpsisse cēferi debemus, si nos in Hebraicis & Chaldaicis literis idem, quod ante nos alii in cæteris linguis, Latina præsertim & Græca, præstitimus; ut videlicet jam nostro labore Juventus Hebraica discendi avida, sine suo labore, non minus ad perfectam illarum linguarum intelligentiam pervenire queat, & Hebræos atq; Chaldæos codices, qui hætenus plerisq; Christianis ignoti & occlusi erant, evolvere: præsertim cum tantus hætenus hujusmodi subsidiiorum fuerit defectus. Quamvis enim alii ante nos hoc argumentum tractare inceperint, ut Sebastianus Munsterus, Guido Fabricius Boderianus in Opere Regio Hispanico, David de Pomis Judæus in Italia, & Valentinus Schindlerus; tantū tamen abest, ut publico desiderio satisfecerint, sitimq; *Φιλεργείων* restinxerint, ut eam potius vehementius accenderint & adauxerint. Nam præter infinitos vocabulorum defectus, & pravissimas illorū scriptiones & interpretationes, aliosq; innumeros errores, hoc in illis desiderabatur, quòd in nudis vocum interpretationibus substiterunt, neq; illarum usum, vel in diversis phrasibus (qui pro earum varietate insigniter etiam quandoq; variat) vel in rebus ipsis, ad vocum & phrasum intelligentiam scitu sepe pernecessariis, ostenderunt. Unum enim idemq; vocabulum aliam apud Grammaticos, aliam apud Philosophos, aliam apud Theologos, aliam apud Jurisconsultos significationem nonnunquam obtinet, quæ differentia sine exemplorum praxi, & rerum quarundam explicatione, dextrè nullo modo expediri potest. Qui Rabbiorum libros & loquendi modos rectè vult intelligere, cum oportet non solum linguæ & vocabulorum, sed & multarum rerum, consuetudinum, jurium, historiarum, atque adeò etiam nugarum Judaicarum, peritum esse. Quod itaque in aliis hætenus desiderari animadvertimus, id ut in hoc opere suppleretur, strenua à nobis navata est opera. Ita enim in hac materia tractanda versati sumus, ut unà cum vocum interpretatione & explicatione, simul in totius linguæ elegantiam, in rerum Hebraicarum cognitionem, librorumq; Rabbiorum usum universum, studiosus Lector veluti manu ducatur, & intromittatur.

Nam *Primò* plenissimum & perfectissimum exhibemus *Lexicon*, seu *Vocabularium*, omnes dictiones continens, quotcunq; uspiam in Hebræorum libris utraq; linguâ exaratis extant, unà cum nativis & genuinis illarum expositionibus & significatis Latinis. In utroq; quid supra cæteros Lexicographos præstiterimus, malo Lectorem in usu ipso experiri, quàm jactanter hîc amplificare. Qui collationem instituire volet, deprehendet innumeras voces à nobis primùm, longo usu & assiduâ Hebræorum scriptorum lectione, collectas & observatas, quæ in cæteris Dictionariis nullibi comparent; infinitas ex iis, quæ apud alios quidē extant, sed depravata & corrupta, restitutas; deprehendet etiam tantam in expositionibus quamplurimis differentiã, ut aliam linguam nos interdum tractare videri queamus. Has enim non ex cæteris vel Judæorum vel Christianorū Lexicis sine judicio exscripsimus, sed vel ex Hebræorum Commentariis excerpimus, vel ex ipsorum locorum consideratione & collatione eruimus, vel denique ex ipsarum vocum origine & etymologia venati sumus, quod cum maxima sua non solum utilitate, sed & voluptate, Lector experietur. *Secundò* *Etymologici* quoque vicem præstat hoc *Lexicon*, singulas voces, quantum fieri potest ad primas & veras suas origines referens, de quo ante nos nulli, vel certè paucissimè & rarissimè, cogitarunt. In Talmud, & Medraschim præsertim, plurimæ occurrunt voces peregrinæ, ex aliis linguis, Græcâ potissimum, petita, sed ita insigniter non rarò deformata, ut vix indicium aliquod nativæ ipsarum formæ appareat. Has plerasque ad suos fontes revocavimus, & orthographiæ suæ restituimus. Vocum Chaldaicarum ex Hebræis originem, & derivationis rationem, ubique etiam ostendimus & docemus. *Tertiò* continetur hîc *Phraseologia* copiosissima & selectissima. Vocibus enim singulis ex Targumim sive Paraphrasibus Bibliorum Chaldaicis, ex Talmud, & vulgaribus Rabbiorum libris, exempla usum indicantia statim subjiciuntur,

EPISTOLA DEDICATORIA.

ciuntur, sine quibus imperfecta & insufficientia sunt Lexica. Officium namque illorum non tantum hoc est, ut nudas & simplices voces duntaxat Lectori sistant & exhibeant; sed præcipue, ut usum & structuram illarum, pro diversitate phrasium, locutionum, aut materiarum, ostendant, & ad aliquid novi scribendum, invenientium & excogitandum, materiam suppeditent, quod in his linguis à nullo hæctenus tentatum, nedum præstitum. Atque in Targumicis quidem exemplis ea methodus est observata, ut secundum vocum accidentia, eorumq; ordinem, ut in Lexicis Bibli-
 cis, illa sint disposita: in Talmudicis verò & Rabbinicis ea ratio tam accuratè obser-
 vari non potuit; attamen singularis in illis habitus est delectus, ut singula ferè exem-
 pla aliquid peculiaris vel usus, vel elegantia, vel doctrinae habeant. *Quartò* enim stu-
 duimus, ut simul *παιροιμιολογίαν* & *γνομολογίαν* seu *αἰθολογίαν* studioso Lectori exhibere-
 mus. Hinc quotiescunque ferè observare potuimus, vocis aut phrasios alicujus u-
 sum, vel in eleganti aliquo adagio, vel gravi & illustri quapiam sententia occurrere,
 illas præ cæteris, veluti pretiosissimas gemmas & suavissimos flosculos, inseruimus,
 quæ Opus hoc non solum ornarent & illustrarent, sed & Lectori tanto magis com-
 mendarent. Quantum istares momentum habeat ad Orationis alicujus *γενεσιν*, ejus-
 demque decentem ornatum, ex lingua Græca & Latina judicium fiat. Sine harum
 certè cognitione, de linguarum ipsarum usu nemo gloriari, de illarum elegantia nemo
 ritè judicare potest. Hic autem si quis adverterit, inveniet in unico hoc libro majore-
 rem multò sententiarum & proverbiorum Hebraicorum & Chaldaicorum nume-
 rum, quàm in universis hæctenus editis, & mihi quidem visis, Christianorum libris.
Quintò deniq; *φιλολογίας* hujus sacrae praxis ostenditur, quâ ratione hoc genus studii vel
 ad Hebræorum authorum utilem lectionem, vel ad Historiæ sacrae & prophane usum,
 vel ad alia, accommodari queat. Hinc ex occasione unius vel alterius vocabuli aut
 loci, breves sæpè sunt institutæ digressiones & dissertationes, de certis quibusdam
 consuetudinibus, ritibus, vel de locorum quorundam peculiaribus interpretationi-
 bus, vel de aliis variis rebus, ex quibus, quâ ratione in Hebræorum scriptis versari,
 quidq; potissimum in illis observare debeant, studiosi addiscant. Atq; hæc omnia ita
 sunt pertractata, ut nullum vocabulum nullumque exemplum sit adductum, nulla
 sententia producta; summa nihil quicquam dictum, quod non continuo Hebræo-
 rum auctoritate & testimonio sit confirmatum: Exempla ex Targumim, quibus in
 capitibus & versiculis contineantur, indicatur: Talmudica, suos adscriptos habent
 libros, folia & columnas. Idem observatū in Rabbinicis, quod in nullo alio ante nos
 visum. Hujus autem rei usus non solum hic est, ut exempla auctoritatibus suis con-
 firmetur, & ex iis fidelitas interpretationis dijudicetur; sed etiam, ut studiosus lector
 erudiatur, in quibus libris, & apud quos authores, de hac vel illa materia aliquid re-
 perire queat. Verba enim sunt notæ rerum: ubi frequens vocabuli alicujus usus, illic
 & de re ipsa communiter solet agi. Hæc autem cuncta & singula ex Hebræis autho-
 ribus eruere, colligere, disponere, describere, ad sua quæq; loca referre, quanti laboris,
 tædii, temporis, & patientiæ fuerit, soli ii aliquo modo novisse possunt, qui similes la-
 bores subierunt & experti sunt, satis autem vix quisquam rectè expendere. Nullus
 enim Christianorum hæctenus istam viam hac ratione nobis præivit, vel materiam
 aliquam suppeditavit, nisi fortè in maculis eluendis & erroribus corrigendis, quo ipso
 plus sepe cursum nostrum retardarunt, quàm promoverunt. Hinc factum, ut in tot
 annos Opus hoc præter spem & opinionem nostram fuerit protractum. Trigesimus
 enim nunc annus vertitur, ex quo Pater meus b. m. maximorum virorum suavis &
 rogatu, primitus hanc telam est orsus; Anno videlicet infelicissimi & literis funestis-
 simi hujus sæculi, MDCIX. quam perviginti annos, (quam diu sc. per fata licuit) im-
 mensis laboribus & sudoribus continuavit; ita tamen, ut aliquoties alia intersper-
 ferit, sed talia, ex quibus huic quoque nascenti operi subinde aliquid incrementi &
 augmenti accessit. Et quamvis nihil magis in votis haberet, quàm ut huic monu-
 mento,

EPISTOLA DEDICATORIA

mento, in quo magnam melioris suę ætatis partem insumpsit, ipsemet ultimam manum, atque ita huic studio supremum quasi culmen imponere posset, ad quod hoc unicum adhuc subsidium desiderari videbatur; aliter tamen visum est ei, qui de nostris votis & conatibus pro suo arbitrio disponit, DEO OPT. MAX. Eousq; quidem ab eo vivente fuit perductum, ut totam Alphabethi seriem perfecit & absolverit, atq; ita sceleton totius operis reliquerit, sed multis partibus mutilum & imperfectum. Nam cum initio hos labores aggredere, nequaquam tam completum & diffusum opus, sed brevem tantum Epitomen ad formam Lexici sui Hebraici proponere cogitavit: unde factum, ut ultra dimidium literarum ordinem eam rationem tenuerit & observarit. Cum vero ulterius progredere, & quid in cæteris Lexicis desideraretur, quaqueratione defectus isti suppleri possent, quotidiano usu & experientia edoctus, magis magisque videret, animus ipsi cum laboribus crevit, perfectum & absolutum systema concinnandi, quod ad omnes authores, omnesque in hoc studio usus posset sufficere. Tum demum exempla copiosius capit conquirere, Targumicum, Talmudicum & Rabbinicum usum accuratius distinguere, Aruch, quod Lexicon est Talmudicum Judæorum, sed Christianis hætenus æquè ac Talmud ipsum inaccessible & impervium, diligentius excutere, in loca authorum ipsa inquirere, eademque cum librorum nominibus & paginis adscribere, & quæcunq; ex assidua lectione nova & notatu digna occurrerent, suis locis addere. Cum autem absolutis ultimis literis, cogitaret præcedentes quoque in eandem formam redigere, & cæteris æquales reddere, inevitabili Fati lege, in secunda litera Beth calamum deponere, & cursum sistere jussus fuit Anno M DC XXIX. Unde factum, ut & in inextricabili ferè confusione & maxima inæquabilitate Opus post se reliquerit. Itaque ne tot annorum in mensi labores inutiliter perirent, præcipue verò, ut & supremo Parentis voto, & publico virorum doctorum desiderio satisfacerem, divinam fretus gratiam, sepositis omnibus aliis studiis & cogitationibus, huic uni per aliquot annos totum me consecravi, & operi huic perficiendo & perpoliando omnibus viribus incubui; antecedentes Parentis labores adhuc confusos in ordinem redegi, quæ restabant, adhibitis, quæ ad manus erant, subsidiis, ad eundem modum & methodum pro virili sum prosecutus, nihilque adeò, quod quidem in me erat, reliqui feci, ut quàm absolutissimè in lucem prodiret. Fuerunt, qui mihi authores essent, ut ea quæ de meo addidi, peculiari caractere vel signo distinguerem: sed in ejusmodi Opere, quod infinitis penè additionibus, detractionibus, mutationibus, efformandum & perficiendum fuit, id vix fieri posse videbam, neque etiam multis de causis id consultum fore duxi. Maneat Parenti facta tecta gloria Authoris: sufficiet mihi, si Editoris haud incommodi laudem promeruero. Fidei certè & diligentia à me adhibita testes habeo Deum & conscientiam meam.

Sub Vestro autem patrocínio, Viri Illustres, Opus hoc lucem adspicere, & in publicum prodire, non sine gravibus & ponderosis rationibus volui. Prisci mortales, quod æternum cunctisque venerandum esse voluerunt, numini cuiquam dedicarunt, ut vel religio hominum petulantiam deterreret ab injuria. Exemplum hoc à lucis, à templis paulatim demigravit ad studia, ut, si quid novi operis pararetur editioni, celebri cuiquam gratiosoque nomini dedicaretur. Hinc illud Aristidis Adrianei dictum; *Τὴν μὲν νέως τοῖς θεοῖς καθιερεῖν, τὴν δ' ἀνδρῶν τὴν ἐλλογιμῶν τῇ τῶν βιβλίων ἀιανθέσει ἡμῶν.* Æquissimè fanè & rectissimè! Quid enim æquius, quàm literis eorum virtutem celebrare, quorum gratia & autoritate suus honor, suumque decus illibatum illis constat? quid justius, quàm eorum memoriam literarum monumentis æternitati consecrare, quorum munificentia vivunt vigentque literæ? quid denique convenientius, quàm literarum illorum nomini Templum dicere, qui literis, ut sanctè & intemerate coleantur, templum magnificum erexerunt? Quo nomine Vos, Viri Magnifici & Amplissimi, summo præconio, quinimò æternâ laude concelebrandi estis. Nam cum Martii his temporibus Musæ ubique profligantur, Pietas in exilium relegetur, Bonæ
literæ

EPISTOLA DEDICATORIA.

literæ opprimantur & intereant; vos contra, ut Pietas constabiliatur, Musæ floreat, & Bonæ literæ conserventur, sapientissimè & laudatissimè providetis. Hoc quippe sine, ante non ita multos annos, novam ACADEMIAM in urbe vestra GRONINGA munificè fundastis, magnificum ædificium & Musarum Templum in ea exstruxistis, Viris doctissimis & literatissimis, longè etiam lautissimis stipendiis evocatis, cam ornastis, &, ne uspiam vestra liberalitas claudicaret, publico etiam hospitiò Académico auxistis, in quo, qui tenuioris fortunæ essent, vestrà benignitate gratiosè sublevarentur. Quis hanc Vestram Pietatem satis venerari, vestram hanc Prudentiam satis admirari, Vestram hanc Benignitatem satis deosculari, Vestram denique hanc Munificentiam satis deprædicare possit? Tanta certè hæc sunt singula, ut ad ea dignè describenda, ne dum justè amplificanda, disertissimorum quoq; hominum vis & facultas deficiat, omneq; eloquentiæ flumen exarescat. Itaque cum & mihi hîc verba desint, major laus erit, ut in omnibus rebus magnis, silere, quàm infra rei dignitatem dicere. Interim ut testatum facerem, & me inter illos esse, quos Vestra hæc insignis Pietas, Virtus & Prudentia, in amorem & admirationem Vestri rapuit, Illustrissimo Vestro Nomini, Opus præsens, viginti annorum decursu à Patre meo b.m. adfectum, decenniali operâ à me confectum & in lucem editum, humiliter inscribere & dedicare volui, ut vel in eo, quamdiu illud vivet, ILLUSTRISSIMI ORDINES GRONINGENSES inter non postremos ACADEMIARUM CONDITORES ET CONSERVATORES immortalis encomio legerentur. Animum mihi ad hanc rem addidit, quòd compertum haberem, hæc linguarum Orientalium studia in primis apud Vos, ut in toto Belgio, in honore esse & pretio. Nam ad ceptos hos labores paternos prosequendos & perficiendos, insigne mihi calcar est additum ex vestra quoque Academia, à præcipuis ejus luminibus & columinibus, Viris Venerandis & Dignissimis, D. FRANCISCO GOMARO & D. HENRICO ALTINGO, Theologis celeberrimis, meorumque studiorum olim Heidelbergæ & Dordraci directoribus, nunc Fautoribus & Amicis honorandis, qui, ut complures alii, suis quoque literis ad id me seriò cohortari voluerunt. Tantorum virorum monita vel ideò non contemnenda mihi esse duxi, quia & ipsi sunt harum literarum & linguarum peritissimi, quod, præter alia profundæ eruditionis suæ documenta, Venerandus senex D.D. GOMARUS vel nuper satis superque declaravit in LYRA sua DAVIDICA, in qua, à temporibus Prophetarum collapsam, & per tot sæcula sepultam Profodiæ sacræ rationem & artificium, primus ingeniosissimè & sagacissimè detexit & aperuit. Horum itaq; Virorum Clarissimorum in me favore, meoque mutuo erga illos amore, etiam factum, ut tanto magis animo & affectu ad vos ire gestiverim. Quæ ergo hæcenus Vestra fuit erga literas & literatos percelebris Virtus, erga Deum ejusque Verbum, cujus illustrationi hic noster labor ancillatur, Pietas, gratioso quæso vultu libri hujus Dedicationem, quam veluti Tabulam sacram, pii Parentis manes, humiles Filii manus, ad excelsam Vestræ Virtutis, Vestræ Pietatis aram, devotè appendunt, accipite, atque in tutelarem Vestram protectionem benignè suscipite. Hoc ut à vobis debitâ observantiâ & submissione contendo: ita Deum supplex veneror, ut Rempublicam Vestram in pace, Academiam in flore, Ecclesiam in sancta unitate & concordia, Vosque omnes & singulos in læta tranquillitate & prosperitate, quamdiutissimè ad suam gloriam & publicum bonum, clementer conservare velit.

Basileæ mense Febr. ANNO MDCXXXIX.

OBSERVATIONES QUÆDAM COMMUNES DE VOCUM Chaldaicarum ex Hebræa lingua derivatione.

Chaldaica lingua plerasque voces cum lingua Hebræa, origine communes habet, sed eas differentes facit, vel Flexione vel Formatione.

Flexio consistit in vocum declinatione vel conjugatione, quam Præcepta linguæ Chaldaicæ declarant.

Formatio differens consistit, primò in literarum Radicis vel commutatione, vel transpositione: secundò in literarum Radicis vel detractioe vel adjectione: tertio in vocalium transmutatione.

Commutatione literarum.

Commutatio literarum præcipua est, & præ reliquis speciebus multiplex. Primò, Literæ homogeneæ five unius organi in pronunciando, & facile & crebrò inter se permutantur. Sic literarum quiescentium אהוי liberrima est permutatio: Sic palati, linguæ, dentium & labiorum, ut ex sequenti ordine alphabetico patet.

א in י: ut, ראש, ראש, caput, שׂוּל, שׂוּל, sepulchrum, אִימֵר, Dicam: Item in ה: ut, קרא, קרא, Vocare: Item in ו: ut, נד, perdere, להובד, Ad perdendum, ab אבד perire: להובד, perdi.

ב in פ ex lege literarum labialium: ut, ברזל, ברזל, ferrum, בצע, בצע, Scindere, vulnere, נשב, נשב, flare. Item in ו: ut, הוינא, Intelligentia, א בון, Intelligere.

ג in כ ex lege literarum palati: ut, גפרית, גפרית, sulphur.

ד in ט ex lege literarum dentium: ut, דבה, דבה, infamia, fama.

ה in א vel י frequentissimè in Verbis quiescentibus tertiâ radicali: item in ו: Item in ע: ut, קרה, קרה, Evenire.

ז in ד: ut, זהב, זהב, aurum: זבח, זבח, sacrificare: זה, זה, istud.

י in ו frequentissimè in Verbis à י incipientibus.

כ in ק: ut, קפל, קפל, duplicare: קובע, קובע, galea.

ל in ר & contra, quam commutationem quasi naturalem, etiam à pueris discimus: ut, ארמנה, ארמנה, vidua: אלו, אלו, ecce.

מ in נ ex liquida ipsarum in pronunciando natura. Id in Nominibus pluralibus masculinis perpetuum est, quomodo & Hebraicè talia quædam sunt: ut, חיים, חיים, Vita, מלכים, מלכים, reges, & similia.

נ in ל: ut, נשבה, נשבה, cubiculum, ארמנה, ארמנה, vidua.

ס in ש, & contra, frequentissimè. Rarius in ש: ut, כנס, כנס, congregare. Item in ז: ut, סור, סור, recedere.

ע in ק: ארץ, ארץ, terra, עץ, עץ, lignum: item in א: ut, זרע, זרע, lignum, זרע, זרע, semen.

צ in ע: ut, ארץ, ארץ, terra, צאן, צאן, Ovis, עץ, עץ, lignum, צוק, צוק, angustia affici, רצה, רצה, velle: item in ט: ut, יעט, יעט, consulere, קיש, קיש, assas: item in ס: ut, עץ, עץ, lignum.

ק in ע vel א: ut, קרה, קרה, Evenire. Item in כ: ut, תקן, תקן, Ordinare.

ר in ל, ut supra in litera ל.

ש in ט: ut, קשר, קשר, Ligare. Item in ת frequentissimè: ut, שלג, שלג, nix: תלת, תלת, Tres: ששים, ששים, Sexaginta. Item in ס: ut, שמר, שמר, Custodire. Inde Euphrateorum dialectus, שבלת, שבלת, Jud. 12.

ש in ס: ut, עשרה, עשרה, decem.

ת in ש: ut, טעה, טעה, errare. Et in ם in Nominibus pluralibus foemininis: ut, גבורות, גבורות, potentia.

Transpositione literarum.

Transpositione literarum: ut, חלק, חלק, ager, שער, שער, porta, ubi ש & ש mutatum in ת, ut ante positum.

Adjectione literarum.

Literarum adjectio fit vel ab initio, vel in medio vocis. Ab initio, עבד, עבד, servire, חלה, חלה, permutare, גלגל, גלגל, rotundus: ריק, ריק, inane. Sic Hebraicè להבת, להבת, flamma. In medio, שבט, שבט, sceptrum, כסא, כסא, solium, רפד, רפד, ratis, ערל, ערל, nudus. Sic Hebraicè, שאנן, שאנן, viridis.

Detractione literarum.

Detractione, ab initio: ut, אחד, אחד, unus, אנוש, אנוש, homo. A fine, בית, בית, domus, שבת, שבת, sabbathum, חקים, חקים, statueret, מלכות, מלכות, regnum, שב, שב, septem. Sic ישוע, ישוע, unde judæi dicunt.

De vocalium mutatione.

Kametz initiale five penultimæ syllabæ communiter mutatur in Scheva, tam in Verbis quàm in Nominibus: In Nominibus verò etiam ultimum Kametz ante consonam mobilem mutatur in Pathach: ut, פקד, פקד, precipere, בשר, בשר, caro.

Tzere & Sægol penultimæ syllabæ in Nominibus mutatur in Scheva, & Sægol ultimum in pathach: ut, ספר, ספר, liber, כסף, כסף, argentum.

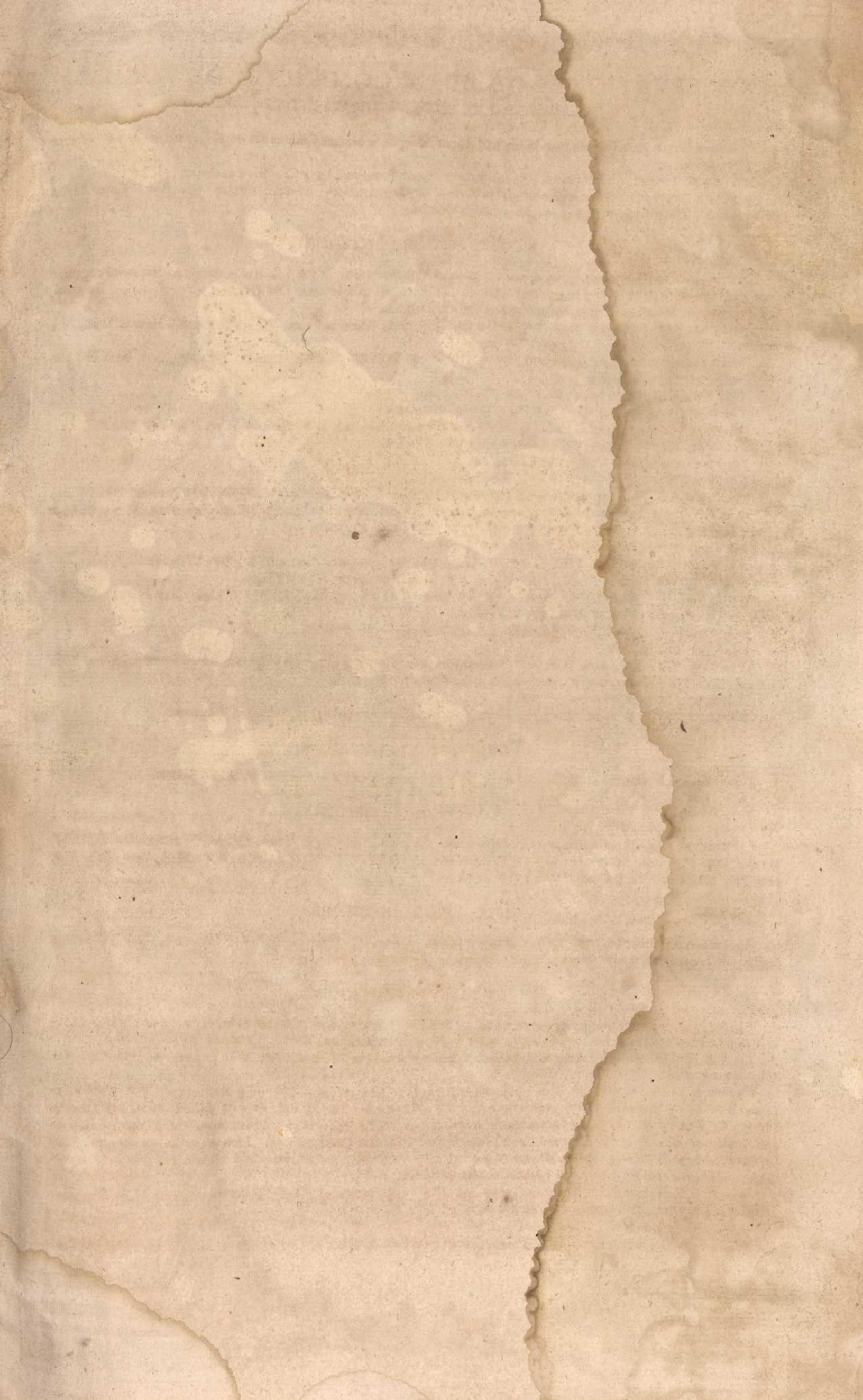
Cholem in Participiis & Nominibus frequentissimè transit in Kametz: ut, פוקד, פוקד, precipiens, פוקדות, פוקדות, precipientes: עולם, עולם, quod & עולם, עולם, apud paraphrasas: כהן, כהן, sacerdos, קול, קול, vox, את, את, signum. Forma קדש transit in קדשא, קדשא, vel קדשא, קדשא, ubi ו primitivè erat duntaxat index vocalis o vel u brevis, id est, Kametz chatuph vel Kibbutz, sed qui vocales ascripserunt, id in scriptura reliquerunt, unde scheva sequens nihilominus mansit quiescens. Idem accidit ei, quando cum Cholem loco Kametz chatuph vel Kibbutz notatum est. Sic & litera י sapissimè in scriptura mansit, cum adjectis vocalibus tolli debuisset: erat enim index vocalium, quæ cum accederent, ei non debebat amplius dari locus.

Schurek in Participio Pahul transit in Chirek: ut, כתוב, כתוב, scriptum est, קרי, קרי, legitur.

Pathach in Nominibus formæ טעם, טעם, in בעל, בעל, & contractè בל, בל.

Sægol ante explicatum.

Similia diligens lector & Grammatices studiosus observabit & notabit.

Qui sua victuris commisit nomina chartis,
Notus qui Eois Hesperijsq; plagis:
Sermomis vindex ^{Sandi} BUXTORFFIUS ille
Hac parua nobis pingitur in tabula.
Altius haud potuit generosa ascendere virtus,
Spernereq; Invidiam perfide Mome tuam.

In Thesaurum sacrum philologicum

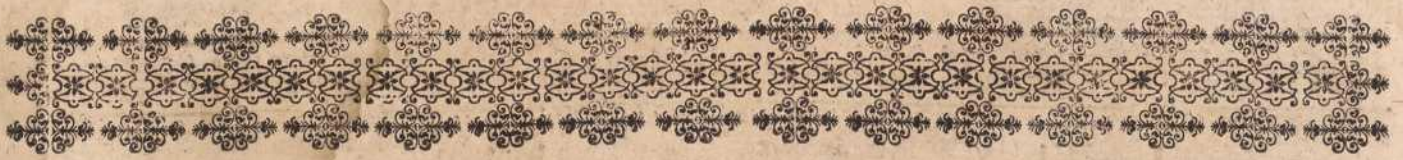
Rever. & Clariss. Viri,

D. JOHANNIS BUXTORFI,
Hebræarum literarum Doctoris solertiss.
Affinis & Collegæ honoratiss.

M. LUDOVICI LUCII
Elegidion.

Noscere qui cupiat sacri mysteria Verbi,
Nec velit à sensu devius esse sacro:
In vim verborum prius hic inquirat, oportet,
Et phrasin assuescat condidicisse Fova.
Sunt voces sacrae sacrarum symbola rerum:
Absque his illarum cognitio esse nequit.
Cognitio veri manus est venerabile valde;
Per quod se verè prodit imago Dei:
Nemo sed assequitur facile, nam, quò magis est res
Sacra, magis gravis est, difficilisq; nimis.
Ingenii hac celata latet caligine crassa:
Falsorum moles hanc quasi nocte premit.
Quam quia Mortales malunt praeponere luci;
Ignares tot habet Mundus ubique viros.
At sapiens ex his tenebris, in lucis apricum,
Philologus verum ducit, & arte probat:
Philologus, cui res cura, pia grammata cordi;
Aurum, qui, quantum distet ab ære, docet.
Qualis, BUXTOREI, vir es admirandus in ævum;
Qui Linguae sanctæ cognitione vales,
Adq; hanc Discipulis dux es: quos voce fideli
Instituens, veri pellis inire viam:
Ac res diversas rectè à ratione coaptas,
Verbaq; cum rebus consona cuncta facis.
Dum Paraphrastarum sacrorum sensa recludis;
Et Rabbinorum dogmata versa notas.
Naturæ bona dona tuæ quis dicere possit?
Indefessa canat quis meditata tibi?
Quæ tibi si soli tantum retinere placeret:
Utilitas tenuis, gloria parva foret.
At nunc non defossa tenes tibi credita dona:
Omnibus expendis, qui modo cunque petunt.
Nil equidem puerile doces: aperire laborans,
Sensa quibus pateant, mystica verba Dei.
Sic, quæ nunc stolidis spreta est sacra Lingua diebus,
Incipiet, duce te, rursus amore coli.
Sic tibi devinctos reddes Pietatis alumnos:
Gloria sic constans stabit ubique tibi.
Sic te, qui tuæ committis bona semina multis,
Ceu Solem, faciet lumen habere Deus.
Hic idem, precor, hunc vertat feliciter annum;
Atque à te clemens arceat omne malum!
Augeat ille tuas vires, ac dona docendi;
Viventem placidè servet & ille diu!

Postrid. Natalis Domini, inchoantis annum 1639.

אֱלֹהֵהוּ עֲלֵה שָׁמַיִם לֹא חָדַל
הָיִוֹת בְּאֶרֶץ בְּאֱלֹשֶׁע רֹחוֹ גָדֹל :
וְרַבֵּנוּ יוֹחָן בּוֹקְשְׁדוֹרֵף יֵה שְׁלֵקְחוֹ
בְּקָרֵב בֶּן יַחִיד הֵן עֵתָה חַי רֹחוֹ
אֲשֶׁר מוֹרָה בְּלִשׁוֹן קָדֵשׁ בְּעִיר בּוֹזָאֵל
מְלִמֵּד דְּבָרֵי תוֹרָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל :
וְהִנֵּה זֶה סֵפֶר בּוֹקְשְׁדוֹרֵף הָאֵב חֲבֵרוֹ
בְּיָמֵינוּ הוֹצִיא בֶּן נַחְמֵד וִיקָרוֹ
מִפְרֵשׁ בּוֹ תַרְגּוּם כְּתוּב בְּלִשׁוֹן בְּשָׂדִים
וְחֻכְמַת רַבָּנָן גַּם חֻכְמַת תַּלְמוּדִים
וְעֵתָה פֶה קָרְבוֹ שְׁתוֹרָה חֲפִצִּיכֶם
קִנּוּ נָא הַסֵּפֶר הַמְּאִיר עֵינֵיכֶם :
וְאֵתָה אִישׁ גְּדוֹל מוֹרָה סוּד בְּחוּרִים
אֶהוּבֵי עֲמֵלֵת הַאֲכָל מַעֲבוּרִים
רְאֵה בְּשָׁלוֹם צִיּוֹן גַּם בְּבָנֵי בְּנֵיךָ
תְּהִי בְרַכַּת שְׂדֵי לְעַד אֵת פְּנֵיךָ :

JOH. JACOBUS WOLPHIUS, LING. HEBR. ET GR. IN SCHOLA
Tigurina Professor.

JOHANNIS BUXTORFI

LEXICON

CHALDAICUM TALMUDICUM ET RABBINICUM.

א

אֲאוּרֵךְ Hæc vox in Lexico Talmudico Aruch prima est, propter duo א, à quibus incipit. Adducitur autem non tanquam vox significativa, aut cujus significatū explicare sibi author Lexici proposuerit, sed propter cōtroversiam, quæ de ejus scriptione in Gemara à Doctorib. Talmudicis movetur. Disputant enim, an qui duas literas in Sabbatho scribat, peccet propter violatum Sabbathum. Traditio proponitur talis: הכותב שתי אותיות בין בימינו בין בשמאולו בין משם אחד בין משתי שמורת בין משתי סמיניות ככל לשון חייב, id est, Scribens (in Sabbatho) duas literas sive dexterâ sive sinistrâ, sive ex uno vocabulo, sive ex duobus, sive ex duabus signaturis in quacunque lingua, reus est, scil. violati Sabbathi, in lib. Schabbath, fol. 103. 1. De sensu hujus Traditionis Doctores in Gemara disputant. Rabbi Jehuda statuit, si quis scribat duas literas, quæ aliquod separatum nomen aut vocabulum constituent, veluti שש, תת, דד, aut similes, is reus est violati Sabbathi. At si quis scribat duo Aleph vocis אֲאוּרֵךְ, quidam opinatur, eum non fieri reum, quia duo Aleph nihil per se significant. At R. Schimeon distinguit ac dicit, si scribat duo Aleph בגלטרין in amuletis ac schedis magicis, tunc peccat. In amuletis enim duæ istæ literæ aliquid certi significant, veluti אמן אמן Amen, Amen, vel possunt denotare duo nomina Angelorum, aut nomina divina ארני אלהים, aut simile aliquid, prout voces multæ in talibus pergamenis nudis initialibus literis scribi solent, ad tegendas magicas aut superstitionosas artes. Glossa Talmudica vocem Talmudicam גלטרין explicat per vulgatâ Rabbinicam קמעין. Et sic in Aruch. Est autē קמעין Amuletum, scheda membranacea, magicis literis & characteribus, ac superstitionosis vocibus conscripta, ac

de collo suspensa, ad abigendos morbos aut alia mala. Author Aruch ergo non explicat vocem אֲאוּרֵךְ, sed vocem גלטרין. Quid autem אֲאוּרֵךְ sit, adhuc quærendum. In Talmud etiam non explicatur, & præterea non per ו, sed per ד in medio scribitur, אֲאוּרֵךְ. Falsi ergo sunt, qui hanc vocem idem volunt esse, quod קמעין sive גלטרין, Amuleta, chartas experimentales, brevia, schedas membranaceas, aut quo alio nomine vocari possint. Puto ego non esse vocem peregrinam, sed vocem Biblicam exempli loco adductam, nempe אֲאוּרֵךְ Jesa. 45. 5.

אֲאוּרֵי Hæc vox est secunda in ordine literæ א in Aruch posita, itidem propter duo א, à quibus incipit. Apud Talmud. autem scribitur אֲאוּרֵי. Vide ergo eam infra in אור.

אב *Abh sive As*, nomen mensis quinti, qui à novilunio Julii nostri incipit, ipsiq; in ordine respondet, à Martio incipiendo, qui primus mensis ratione sacrorum Hebræis à Mose institutus est, Exod. 12. Hinc in Targum: על די פסקי למפק בחמשה עשר יום באב עזיר (ad festa) decimo quinto die in As, Thren. 1. 4. Item באב לא In Julio non, quia in eo cessarunt mortui deserti, Esth. 3. 7. in secundo Targum: והיה ליליא תשע יומין באב הורה. Ista autem nox nono die mensis Julii fuit, Thren. 1. 2.

אבב *Fructum producere.* Partic. אבבא. Quæ in principio fructus producit, Hof. 9. 10.

אבבא *Fructus, Proventus: Plural. emphat.* אבבא In mense collectionis fructuum, Hebr. אבבא In mense Bul, qui est mensis octavus, 1. Reg. 6. 38. Bul hîc mensis nomen est, aliàs etiam est Fructus, Proventus.

אבבא & Dagesch resoluta in אבבא, Idem: אבבא Et ostenderunt ipsis fructum

A ctum

ctum terre, Hebr. פרי הארץ, Num. 13. 27. Sic
 פרי, quando cum ארץ vel אדמה jungitur, ple-
 rumque transferri solet, ועברו פרי אבנא Et fece-
 runt fructum proventus, Hebr. תבואה, Psal. 107.
 37. Et fructum terræ tuæ, Deut. 7.
 13. Sic Deut. 28. 18. ובאבנא דארעך Et in fructu
 terræ tuæ, Deut. 28. 11. Et attulit Kain de fructu terræ,
 Genes. 4. 3. ובכל אנבי Et omnem proventum meum evelleret,
 Hebr. תבואתי, Job. 31. 12. Fructum
 vestrum prosperè feretis, Ezech. 36. 8. יהי כל
 ערייתו קרש Erit omnis fructus ejus sanctus. Jona-
 than, cum אבניה loco Dagesch, Lev. 19. 24. &
 sic ובדרו אבניה Et dispergite fructus ejus, Dan. 4.
 11. Et fructus ejus plurimusest, Dan.
 4. 9. ותתן ארעא אבניה Et dabit terra fructum suum,
 Levit. 25. 19. ויכלון אבניהו Et comedent fructum
 earum, Jesa. 65. 21. Sic Amos 9. 14. Et
 comedite fructus ipsarum, Jesa. 37. 30. Apud
 Talmud. מן אבנו של אילן A fructu arboris, Bava
 Kama fol. 81. 1. Sic Glossa, מענפין הרקין
 Ex fructu ejus, hoc est, ex ramis tenuioribus.
 Baal Aruch in חב secundo legit מחוכו, & explicat,
 מענפין בצדרין שמחכין האילן A ramis qui sunt in la-
 teribus, qui tegunt arborem. Huic lectioni fa-
 vet, quod apud Syros חב הכובא Act. 28. 3. &
 חבתא 1. ad Cor. 3. 12. in simili significatione reperitur.

Arista, Spica: Meton. Grana aristæ:
 אבני, אביב, ארי סעריא אביב, ut, Nam hordeum erat spica, id
 est, spicatum, excreverat in spicam, Exod. 9. 31.
 אבני קלי בנור Spica tosta igne, Lev. 2. 14. Hinc est
 mensis Martii nomen, qui aliàs ניסן dicitur, quòd
 tunc hordeum legitur fuisse spicatum, quasi
 Mensis spicarum, Exod. 9. 31. Chaldaicè dicitur
 אבניבא ut, Hodie vos exi-
 tis in mense spicarum sive Martio, Exod. 13. 4.
 אבניבא לזמן ירחא אבניבא Ad tempus mensis Abbiva,
 ארי בירחא אבניבא Nam in mense Abbiva egressus
 es ex Ægypto, Exod. 34. 18. אבניבא
 Observa mensem Martium, ut facias Pascha:
 nam אבניבא In mense Avif Martio eduxit
 te Deus ex Ægypto, Deut. 16. 1.

Saltus, Sylva, Talmudicè in illo prover-
 biali, אבניבא אבניבא אבניבא אבניבא אבניבא
 Ex ipsa est, & in
 ipsam sylvam redit securus, Sanhedrin cap. 4. in fi-
 ne. In eos usurpatum, qui suis unde orti, damno
 & exitio sunt. Sic David ex Rutha Moabitide
 ortus, Moabitas perdidit, Obadiah Edomæus,
 Edomæis exitium denunciavit. Vide Apolo-
 gum in Fab. Æsopi de Sylva & Rustico. Sic,
 אבניבא אבניבא אבניבא אבניבא אבניבא
 Raf Afsi erat sylva in
 Salania; Glossa, אבניבא, id est, יער, Moëd Katon
 fol. 12. 2. Quod Aruch etiam pro Salice expli-
 cat, id hodie in Gemara loco citato non legi-

Sylva sorbo arbore confita.
 אבניבא אבניבא אבניבא אבניבא אבניבא
 Organum, instrumentum Musicum
 Ecclesie sacris potissimum destinatum. Sic respon-
 det Hebræo עונב. Item *Fistula, Tibia*, pro He-
 bræo הליל: ut, ויחרון לקל אבניבא, Et lætabuntur
 ad sonum organi, Job. 21. 12. *Cum servilibus ab*
 initio, זמר כנורא ואבניבא, Pulsationem citharæ &
 organi, Gen. 4. 21. *Cum carmine*
 laudatorio in organo, Jesa. 30. 29. vel *Tibia*,
 Hebr. בחליל. *Cum affixo Pronomine*,
 ואבניבא אמתיל, Et organum meum assimilatur voci la-
 chrymantium, Job. 30. 31. *Pluralis numerus*,
 אבניבא, sicut musica organorum, vel cantus tibia-
 rum, Hebr. כחלילים, Jer. 48. 36. Sic Ezech. 33. 32.
 pro Hebr. כשיר ענבים. *Cum servili*,
 בחלילין ואבניבא, Cum tibiis & organis, Psal. 150. 4. Hinc Horatii
 interpretes deducunt illud Satyr. 2. lib. 1. *Ambu-*
bajarum collegia, quòd Ambubajæ fuerint
 אבניבא אבניבא אבניבא אבניבא אבניבא
 Tibicing, mulieres vagæ & viles, tibia-
 rum cantu se alentes. Ab hoc Chaldæo vel Syro
 Abbubha, interposita litera M, ut in Ambire,
 Ambages, Ambarvales, & similibus, fit Ambu-
 baja, Tibicina. Apud Rabbinos, פתח בחליל וסיים
 Incepit à tibia, & finivit in fistula. Differunt
 enim tibia & fistula, unde apud Plinium: Hic
 calamus tibiis utilior, ille fistulis. Item אבניבא של
 אבניבא של אבניבא של אבניבא של אבניבא של
 Fistula ærea, ברזל אבניבא של אבניבא של אבניבא של
 ex calamo. Vide de hoc vocabulo Maje-
 monem in Comment. Misnajoth, in Erchin
 cap. 2. sect. 3.

Vas æreum vel fictile hinc inde perforatum,
 ut perspirabile esset, quo אבניבא אבניבא אבניבא אבניבא אבניבא
 Aristæ recentes sive gra-
 na aristarum recentia, sole non satis cocta & exsicca-
 ta, torrebantur. Apud Talmudicos, נתנוהו לאבניבא
 Posue-
 runt eas (aristas vel fruges) in sartagine, fuit-
 que sartago ista perforata, ut ignis vel calor pe-
 netraret undique, Menachoth cap. 6. fol. 66. 1.
 Glossa addit, fuisse vas illud ex ære. Alibi legi-
 tur, fuisse etiam fictile, משהוירם שבכלי הרם
 Munda vasorum fictilium sunt, & cæt. אבניבא של קלאים
 Et sartago tostarum spicarum, Kelim cap. 2.

Avis nomen, pro Hebræo אבניבא, quod
 Milvum reddunt, Lev. 11. 19. Et Deut. 14. 13. In Jo-
 nathane & Targû Hierof. ponitur pro Hebræo
 אבניבא quod Picam interpretantur.

Fistula pastoris. Herba est, quæ aliàs
 vocatur apud Talmudicos חוטרא דרעיה *Virga pa-*
 storis. Scribitur & per א in medio, אבניבא רואה. In
 libro de Sabbatho, ושותן אבניבא רואה, Et bibunt fi-
 stulam pastoris, id est, potum de ista herba con-
 fectum, Schab. cap. 14. fol. 109. 2. Majemon notat
 Arabicè vocari עצאלרעי.

Horror, Horripilatio, juxta Munsterum.
 אבניבא
 In Aruch

In Aruch videtur omnino pro Frigore accipi. Citatur ex Bereschit rabba, sect.19. ubi hodie in ejus sectionis principio pro eo legitur, חככים באה עליו, Omnis generis scabies invasit eum, à חכך Scabere. Et hoc pravum videtur pro חככית, cum qua lectione rectè convenit sequens באור. Pro hoc alibi legitur, ונכנסה בו חמה ואכאכית, Et invasit eum calor & frigus sive scabies pruriens, Ber. rabb. sect. 53. Hunc locum adducens Aruch, scribit עכעכית. Aliam insuper lectionem adducit, עועית. Hæc sine dubio ea est, quæ extat in Medrasch Kohemoth, cap.1. vers.8. חמור עוית עליו An vidisti unquam asinum epilepticum, aut camelum epilepticum. Morbus est, quo pervertitur & contorquetur corpus, ut in epilepticis, שנתעוות שנתעקם ידו, ut habet Glosfa. In Jalkut part.1. fol.27.col.2. scribitur ועכעכית.

Vide infra in אבגו.

אבד *Perire, Interire. Præter.* ובליליא אחרונה אבד Et nocte altera perit, Jon.4.10. ארי אבדת Nam periit Ægyptus, Exod.10.7. אבד אבדת Quomodo periisti, Ezech.26.17. אבדו עממי מארעה Perierunt populi ex terra sua, Psalm.10.16. ואבדו Et perierunt ex medio cœtu, Num.16.33. וית ראבדו לא בעיתון Et eas quæ perierunt, non requisivisti, Ezech.34.4. ואבדא אתניא Alinae quæ perierunt, 1.Sam.9.20. וי לכו מואב אבדתון Væ vobis Moab, periistis, Num.21.30. אבדא אבדא Perimus, Ezech.37.11. *Participium præsens,* אבדא Periens in justitia sua, Eccles.7.17. *Participium præteritum,* אבדו Migratione eorum qui pereunt, pereuntium, perditorum, Jer.12.17. vel est tertia pluralis cum Nun paragogico. *Infinitivus,* ארי מיבד, ארי מיבד Nam pereundo peribitis citò, Deut.4.26. למיבד נכסא Ut pereant facultates, Eccl.3.6. Cum a paragogico, ארי מיבד Futurum est ut pereat, peritura est, Exod.10.7. in Jonath. *Futurum,* ארי מיבד Donec pereas citò, Deut.28.20. ארי מיבד Testis falsitatis peribit, Prov.21.28. ארי מיבד Et spes improborum peribit, Prov.10.28. quod est cum נ ab initio loco i more Syro. Sic cap.19.9. ויבד כל Et peribit universa domus Achabi, 2.Reg.9.8. ארי מיבד Desiderium improborum peribit, Psal.112.10. ארי מיבד Et peribit sapientia de sapientibus ipforum, Jesa.29.14. ארי מיבד Ne jam pereamus, Jon.1.14. ארי מיבד Sic peribitis, Deuter.8.20. ארי מיבד Et peribitis citò de terra, Deut.11.17. ארי מיבד Etiam ipsi in æternum peribunt, Num.24.24. ארי מיבד Donec pereant, Deut.7.20. ארי מיבד Et peribunt viri litis tuæ, id est, adversarii tui, Jesa.14.11. *Pabel,* אבד

Perdere. Præteritum, אבד מנה משרון סניאן Et perdet ex ea exercitus multos, Jer.51.55. אבד חוקיה Quas perdidit Chiskia pater ejus, 2.Reg.21.3. אבד ית כל זרעה Et perdidit universum semen regium, 2.Reg.11.1. ארי אבדו Nam perdidit eos Rex Syriæ, 2.Reg.13.7. ארי אבדו Et perdidit eos Deus juxta diem hunc, Deuter.11.4. אבד אבדתי Perdidit populum meum, Jer.15.7. ארי אבדו Et perdiderunt eos, 2.Reg.19.18. ארי אבדו Perdit ossa, Prov.12.4. per commutationem א in י. *Participium,* ארי אבדו Et perdit eos, Job.12.23. *Plurale,* ארי אבדו Qui perdunt & dispergunt, Jer.23.1. ארי עם סאבדי עצה Nam gens perditæ consiliist tu es, Deut.32.28. *Infinitivus,* ארי אבדו Perdendo perdetis, Deut.12.2. ארי אבדו Ad perdendum cultores Baal, 2.Reg.10.19. ארי אבדו Et ad perdendum, Jer.1.10. & cap.18.7. *Futurum,* ארי אבדו Et perdam te ex terris, Jer.25.7. ארי אבדו Perdes loquentes mendacium, Psal.5.7. ארי אבדו, ut paulò antè ad Infinitivum. *Abel* הובר, ארי אבדו Et liberatio periit ab illis, Hebr. אבד, Job.11.20. Psal.142.5. Job.4.7. & 18.17. ארי אבדו Perdidisti improbum, Psal.9.6. ארי אבדו Tunc perii in afflictione mea, Psal.119.92. ארי אבדו Sicut perii ex gynaceo meo, Esth.4.16. ארי אבדו Et perdiderunt quingentos viros, Esth.9.6. ארי אבדו Jam perierunt ex mundo, Eccles.9.6. ארי אבדו Perierunt cogitationes ejus, Psal.146.4. *Participium,* ארי אבדו דיי מוכיר Quos Dominus perdit è conspectu vestro, Deuter.8.20. ארי אבדו Perdit facultates suas, Prov.29.3. *Infinitivus,* ארי אבדו Et perdere omnes Judæos, Esth.3.13. ארי אבדו Quæsit perdere, Deuter.26.5. *Cum Affixis,* ארי אבדו Ad perdendū nos, Jos.7.7. ארי אבדו Ad perdendum eos, Esth.4.7. ארי אבדו idem, Deut.7.10. 2.Reg.24.2. ארי אבדו Et ad perdendum eos, Esth.9.24. *Futurum,* ארי אבדו Sic peribo ex vita mundi hujus, Esth.4.16. ארי אבדו Perdam civitates, in quibus habitant, Jer.46.8. ארי אבדו Et perdam ab illis vocem lætitiæ, Jer.25.10. ארי אבדו Tunc perdam hominem istum è medio populi sui, Levit.23.30. ארי אבדו Filios ipforum de terra perdes, Psal.21.11. ארי אבדו Et perdes nomen ipforum, Deut.7.24. ארי אבדו Et perdes omnes hostes animæ meæ, Psal.143.12. ארי אבדו Et perdes eos citò, Deut.9.3. ארי אבדו Peribit spes ejus, Prov.11.7. ארי אבדו Sicut leo perit, Job.4.11. ארי אבדו Peribit nomen ejus, Psal.41.6. ארי אבדו Peribit residuum domus Jehudæ, Jer.40.15. ארי אבדו Et

perdet evasorem ex urbe populorum, Num. 24. 19. **עד ריזביר יתך** Donec perdat te, Deuter. 28. 51. **Et spes delatoris peribit**, Job. 8. 13. **וארחתהון דרשיעי תהוּבֵר** Via autem improborum peribit, Psal. 1. 6. **וטועי דסכלי תזכרנון** Error autem stultorum perdet ipsos, Prov. 1. 32. **ולא נוכיר** Et non pereamus, Jon. 1. 6. **וית כל צלמי מתכתהון תזכרון** Et omnes imagines fusiles ipsorum perdetis, Numer. 33. 52. **ותזכרון** Et perdetis, ibid. **ותזכרון** **לעלמא יהזכרון** Et pereatis in via, Psal. 2. 12. **ויהזכרון מן קרמך** In æternum peribunt, Job. 4. 20. **דזכרון גניסת ילרותי** Peribunt à facie tua, Psal. 9. 4. **Ut pereāt qui sunt de cognatione mea**, Esth. 8. 6. **Ithpehal, Participium** **תערת היד עאן דמתאבֵר** Erravi sicut ovis perdita, pro **דמתאבֵר** Psal. 119. 176. Ex hac forma possit & illud legi, **יתבֵר לבֵּא דמלכֵּא** Peribit cor regis, Jer. 4. 9. Nam in Hebræo est **יאבֵר**, sed libri habent **יתבֵר** Frangetur.

Et in perditione ipsorum multiplicantur iusti, Prov. 28. 28. **Et perditione animarum**, Esth. 9. 5.

ולית חופאה לבירת *Idem.* **אבֵרנא, אבֵרנא** **אבֵרנא** Et non est operimentum domui perditionis, Hebr. **לאבֵרנא** Job. 26. 6. **בי אבֵרנא ומלאך** Domus perditionis & angelus mortis, Job. 28. 22. **עד אבֵרנא תגמיר** Usq; ad perditionem consumet, Job. 31. 11. **עם נחתי נזכ בית אבֵרנא** Cū descendibus in foveam domus perditionis, Ezech. 31. 16. **שזול ואבֵרנא** Sepulchrum & perditio, Prov. 27. 20. Hæc melius scriberentur per **אבֵרנא** vel **אבֵרנא**, quia forma primaria est **אבֵרנא** vel **אבֵרנא**, unde **אבֵרנא**: **אבֵרנא** Veritas tua in domo perditionis, Psal. 88. 12. **אבֵרנא** **שזול ואבֵרנא** Sepulchrū & perditio, Prov. 15. 11. **אבֵרנא** **דמעיקי** In perditionem hostium meorum, Psalm. 92. 12. **אבֵרנא** **דדשיעי חרותא** Et in perditione improborum est lætitia, Prov. 11. 10. **אבֵרנא** **דעלמא לאבֵרנא** Eruntque in perpetuum in perditionem, Num. 24. 24. in Jon.

אבֵרנא, אבֵרנא *Perditio, Res perdita vel amissa.* **על כל אבֵרנא** Super omnem rem perditam, Exod. 22. 8. **או אשכח אבֵרנא** Aut invenerit rem amissam, Lev. 5. 22. 23. *De rebus perditis vide Majem. par. 4. in הלכות נולה ואבֵרנא. Notandum hic, quod scribunt expresse, Prohibitum esse Christiano reddere rem amissam, Bava Kama, fol. 9. 2. & 113. 2. R. Bechai, fol. 112. 1. Chosen hammischpat, fo. 127. Ammude golah, num. 25. 11. Kolbo, pag. 93. Majem. d. l. cap. 11. In Tzeror hammor autem docetur ex Talm. Hier. restituendam esse propter sanctificationem Nominis Divini, & ut pax conservetur inter Christianos.*

אבֵרנא *Perditio.* **הלך לאבֵרנא** Ivit ad perditionem, id est, periit, interiit, Rab.

בי אבֵרנא *Domus perditionis, Domus perdita, vel que pereat.* Sic vocarunt olim *Scholas hæreticorum*, id est, *Christianorum*, in quibus docebant & explicabant Evangelia & libros fidei Christianorum, disputabantque contra Judæos. Id apparet ex Talmud Schab. fol. 116. 1. ubi legitur: **רב לא רב אויל לבי אבֵרנא** Raf nō ivit in domum Abhedan, multò minus in domum nitzrephe. Glossa, **בי אבֵרנא** vocarunt locum, in quo disputabant cum Judæis, ex libris suis: **בי נצרפי** Domum conflatiliū imaginum, id est, Templum, in quo idolis serviebant. **בי** est pro **בית** per Apocopam Talmudicis frequentissimam. Vide in Avoda Sarah, fol. 17. col. 1. in glossa marginali. Per libros ex quibus disputabant, intelligitur Liber Evangelij, ut apparet ex sequenti textu ibidem: **ר' מאיר קרי ליה און גליון ר' יוחנן קרי עון גליון** R. Meir vocavit istos (libros) Avengiljon, & R. Jochanan vocavit eos Havongiljon. Hæc verba habentur in Talmud Veneto, sed in Basileensi expuncta. Apparet id etiam in Aruch Veneto, & Compendio Talmudico **עון ישראל**, denique etiam ex Aruch Basileensi, in quo principium duntaxat adducitur **און גליון**, mutilè & sine explicatione. Ut verò malitiam suam tegant, ajunt **אבֵרנא** esse nomen proprium viri, quod extat Num. 1. 11. à quo appellatio petita sit, à judicando scil. & disputando, quasi à **דון**. Alibi: **מט לא אתיר לבי אבֵרנא** Quare non venisti in domum Avidan? Schab. fol. 152. 1. Glossa: Locus fuit, in quo disputabant Tzaducæi & Bajotosi cum Israëlitis de Sacris Scripturis.

אבֵרנא *Vox est peregrina & Nomen proprium, ut videtur, Num. 34. 6. in Jonathane.*

אבֵרנא *Piscis parvi genus.* In Gemara, unde citatur, scribitur **אבֵרנא**, Succa, fol. 81. 1. Aruch addit, in lingua Græca vocari **אבֵרנא**. Quid hoc sit, non liquet. Notant verò Lexica Græca, **Αβρις** esse piscis nilotici genus. Cum hoc ergo magis convenit lectio **אבֵרנא**. Disputatur autem à Talmudicis ibi, an hic piscis sit mundus vel immundus, aut ad esum vel usum licitus, unde Rabbi Elai dixit, **אבֵרנא שריא** piscis hic licitus est.

אבֵרנא Vide infra in **אבֵרנא** in **אבֵרנא**.

אבֵרנא *Velle: ut Hebraicè. Cum negatione semper usurpatur.* Tertia radicalis ex usu communi commutatur vel in **א** vel in **י**. *Præteritum,* **ולא אבֵרנא** Et non voluit dimittere eos, Exod. 10. 27. **ולא אבֵרנא** Non voluit affinitatem contrahere mecum, Deuter. 25. 7. **ולא אבֵרנא** Et nolui recipere, Jos. 24. 10. **ולא אבֵרנא** Et noluerunt viri, Jud. 19. 25. **ולא אבֵרנא** Et noluistis ascendere, Deuter. 1. 26. *Futurum,* **אבֵרנא**

Non audiet, neq; volet, 1. Reg. 20. 2. לא ייבי ל' למשבק ליה Non velit Dominus condonare ipsi, Deut. 29. 20. לא תיבי מאם לא תיבי Fortasse non volet mulier ista, Gen. 24. 5. ולא תיבון לקבל' Et nolueritis recipere, Levit. 26. 21. לא יבון לקבל' Non volent recipere, Ezech. 3. 7.

אב Emphaticè אבא Pater, quasi Volens bene suis, aut Benevolus dictus. Latè sumitur, ut Hebraicè, unde אבא Avum significat, ut Exod. 2. 18. Rehuel dicitur pater filiarum Jethronis filii sui, qui & Chobaf dictus, & filius Rehuelis, Mosis focer, Num. 10. 29. Sic אבא pluraliter Majores comprehendit. At Gen. 4. 20. ubi Jubal Hebraicè vocatur Pater pastorum, & vers. 21. Jubal Pater Musicorum, ibi Chaldæus dicit רב'הון Magister eorum qui & cæt. Forma absoluta non nisi cum literis fervilibus invenitur: ut, שמעו בנאי מרדות' רב'ב Audite filii castigationem patris, Proverb. 4. 1. Fuit verbum meum Israëli sicut pater, Jer. 31. 9. אנא אהי ליה כאב Ego ero ipsi sicut pater, 2. Sam. 7. 14. תיב עמי והיו לי לאב Sede juxta me, vel Habita mecum, estoq; mihi in patrem, Jud. 17. 10. Emphaticè, האית לכון אבא Est ne vobis pater, Genes. 44. 19. אית לנא אבא סבא Est nobis pater senex, vers. seq. בא לא לקי בחובי אבא Filius nõ vapulabit propter peccata patris, & pater nõ vapulabit pro peccatis filii, Ezech. 18. 20. בר חבימא מקבל מרדות' רב'ב Filius sapiens recipit castigationem patris, Prov. 13. 1. ושוני לאבא לפרעה Et posuit me in patrem Pharaoni, Gen. 45. 8. אסנעני היך כאבא Educavit me sicut pater, Job. 31. 18. ויהי לאב סני עממי, ut Hebraicè cum Pathach, Et eris in patrem multarum gentium, Gen. 17. 4. Sic vers. 5. Aliàs semper dicitur cum Pronomine pleonastico, pro more linguæ, sequente litera fervili ד in proxima voce: ut, הוא אב'הו דכנען Ipse est pater (ejus) Chanaanis, Genes. 9. 18. & cû Pronomine scæminino, ועלמת' רעולמת' Et dabunt patri puellæ, Deut. 22. 19. Cum Affixis Pronominibus; Affixum primæ personæ hîc inusitatum est, pro quo semper dicitur κατ' ἐξοχλὸν sub forma emphatica אבא Pater, ואמר אבא Et dixit pater, Genes. 22. 7. pro, & dixit pater meus, ואהי חסי לאבא Et pater David, 1. Reg. 2. 32. אהי חסי לאבא Eroque peccans in patrem, Genes. 44. 32. pro, in patrem meum: בבית אב'הו In domo patris nostri, Gen. 31. 14. ית כל די לאב'הו Omne quod fuit patris nostri, Gen. 31. 1. ונקיים מאב'הו בנן Et excitabimus de patre nostro filios, Gen. 19. 32. ומבית אב'הו Et ex domo patris tui, Genes. 12. 1. ואתי לאב'הו Et afferes patri tuo, Gen. 27. 10. די אתרעי בי מאב'הו Qui elegit me præ patre tuo, 2. Sam. 6. 21. לקו לשלם ל'ות אב'הו

Ascendite in pace ad patrem vestrum, Gen. 44. 17. אב'הו Patris vestri, Gen. 31. 5. אב'הו Patris sui, Gen. 2. 25. ואב'הו Et pater ejus, Gen. 35. 18. Sic reliqua. Plurale, מסער חובי אב'הו Visitans peccata patrum, Exo. 20. 5. Emphaticè, רישי אב'הת' Capita patrum, Num. 36. 1. ואב'הת' מר'ליקין Et patres succendunt ignem, Jer. 7. 18. Constructum, רישי אב'הת' לואי Capita patrum Levitarum, Exod. 6. v. 25. ואב'הת' אב'הת' Et patres patrum tuorû, Exo. 10. 6. שבעת אב'הת' עלמא Septem patres mundi, Esth. 1. 2. in Targ. sec. id est, Patriarchæ, qui ibi nominantur, Adamus primus, Noa, Schem princeps, Abraham, Isaac, Jacob, Job fuit in medio eorum, תלת אב'הת' עלמא Tres patriarchæ sæculi, Exo. 14. 21. שני חיי אב'התי Annos vite patrum meorum, Gen. 47. 9. אב'הת' נ' אב'הת' נ' Nos, etiam patres nostri, Gen. 46. 4. 7. תתבנש ל'ות Colligeris ad patres tuos, Genes. 15. v. 15. לארע' ר'אב'הת' In terram patrum vestrorum, Gen. 48. 21. אלה' ר'אב'הת'הון Deus patrum ipsorum, Exo. 4. 5. וסבור אב'הת'הון Et spes patrum ipsorum Dominus fuit, Jer. 50. 7. לאב'הת'הון Patribus ipsorum, 1. Reg. 14. 15. Talm. אבא קיים Pater meus vivit, valet, bene habet.

אב'הת' Item, ex dialecto Hierosolymitana: לבית'ה In domum patris, Gen. 28. 21. Jon. ולי' אב'הת' Et non irritam reddiderit pater ejus, Num. 30. 7. Jon. Sic ibid. v. 12. ubi tamen pravè legitur אב'הת', & v. 16. 17.

Apud Talmudicos, אב'הת' Abba, Pater, etiam honoris nomen olim fuit. Hinc, אבא שאול Abba, Pater Saul, אבא יוסי Pater Jose: אבא אריב'הת' Pater Lotigug, à longitudine & proceritate corporis sic appellatus. In Juchasin fol. 31. 2. אבא הוא לשון כבוד כמו רבי Abba, i. e. Pater nomen est honoris sicut Rabbi. Idem scribitur fol. 61. 2. Et Rambam in præf. Mischnajoth, sub finem, ubi indicat quomodo Rabbinum in Talmud secundum qualitates suas distinguantur, scribit; Primus gradus est eorum, qui nudo suo nomine appellantur, sine præfixo honoris titulo: secundus eorum, qui Rabbanim vocantur: tertius eorum, qui Rabbi vocantur. Atque אנשי זאת המעלה יכנה כמו כן אב'הת' Viri hujus gradus cognominantur quoque אב'הת' Pater, &c. Hinc Christus Matth. 23. v. 9. και πατέρα μη καλέσητε υμεις υιους υμιν. Deinde apud Talmudicos est etiam Principale, Generale, alias species sub se comprehendens: ut, ארבעה אבות נויקין Quatuor Patres damnorum sunt, i. e. principalia, sub quibus sunt תולדות species aliæ, Bava Kama in princ. Item, אבות מלאכות ארבעים חסר אחת Patres operum quadraginta sunt minus uno, Schab. fol. 73. 1. Sub his, ut omnium operum summis generibus, comprehenduntur omnia etiam minutissima

nutissima opera, quæ in Sabbatho prohibita sunt. Primum genus est *Serere*. Sub eo etiam comprehenduntur, Putare vites, Collucare arbores, Plantare, Propagare vites vel ramos arborum, inferere furculos, & quicquid sationem juvat, aut sationi simile est. Secundum est *Meterere*. Sub hoc genere comprehenditur הכוזר *Vindemians*, המוסק *Dactylos colligens*, Stringens olivas, האורדה *Ficus decerpens*, &c. De his proluxa sunt Hebræorum Commentaria. Sic אבות הטומאות *Patres pollutionum* sive rerum pollutarum, quæ contactu polluunt, Kelim cap.1. ab initio: אבוהון רכולהון דם *Pater omnium est sanguis*, (de quo Levit.17.13.) h.e. Argumentum generale, unde cætera quoque addiscuntur, vel ad alia similia argumentari possumus, Schabbas fol.52.ו. אב בנן אב. Vide in בנה. Citat Aruch etiam ex Cholin fol.58.ו. אב קישות quod hîc habet Aruch, vide in אפר.

אכנרוקא יכור. Vide in litera Kaph, in אבונין *Ligones*, vel, *Vomeres*. Adducit Aruch ex Talm. Hieros. Massech. Schab. cap.6. tamquam Targum vocis לאתים *Jes.2.4.* Sed ibi hodie neq; in Targum, neq; in Talmud sic legitur. In meo exemplari Talm. Hier. est לאטין.

אבוקת. Vide in בוק. אבוקא. Vide in בור. Quæ autem in Aruch hîc adducuntur, ea in Talmud hodie aliter leguntur, & adducuntur infra in אברו.

אכטא דטייעי. Uter ex corio: אכטא *Uter* viatorum Arabum, in quo scil. deferebât vinum, fol.34.2. Glossa, חמת עור עב, Uter ex corio crasso, quem vulgò vocant בוטין. Aruch legit אכטא & aliter exponit. Quidam volunt אכטא esse ex significatione אכטיח *Cucurbitarum* vel peponû, ex quibus excavatis fiunt lagenæ.

Sic in Aruch scribitur, sed in Gemara legitur אמבטאות. Vide id in ordine אמב.

אכטינא *Præfectus*, Tal. Hier. Schab. cap.6. אכטילאות *Regiones, Provinciae*, vel, *Villæ, Pagi*. Vox Peregrina. Legitur in Bechoroth, fol.55.ו.

אכטינא *Nomen proprium viri celebris*, ex cujus familia orti fuerunt artifices periti conficiendi suffitus aromatici, qui vocatur קטורת. Inde in templo Hierosolymitano fuit tabulatum altius, his artificibus destinatum, in quo perpetuas custodias agebant, ut semper præstò adessent ad parandum suffitum. De eo in libro Talmudico Tamid cap.1. legitur: Tribus locis sacerdotes custodiunt in domo sanctuarii, בבית אכטינא in domo Aftinas, & cæt. Et in Joma cap.1. Duo conclavia erant sacerdoti summo, nempe conclave Parhe-

drin, & אכטינא בית אכטינא unum ad septentrionem, alterum ad meridiem. Et in Avoth R. Nathan circa finem; אבל מכתשת של אכטינא ושלחן ומנורה ופרוכת עדין מונחין ברומי Sed Mortarium Aftinæ (in quo sc. contundebat aromata) & mensa, & lucerna & propitiatorium adhuc habentur Romæ: בית Domus Aftinas præfecta erat conficiendo suffitui, Schekalim cap.5. Bartenora scribit; Nomen erat familiae, qui exercitati erant in præparando suffitu, & noverant facere fumum, qui appellatur עשן מעלה. Et cum illum miscebant cum aromatis suffitus, fuit עשן עשן fumus ascendens instar columnæ vel baculi.

אכטינא *Cognomen R. Nachmanis*, qui à celebritate familiae sic cognominatus fuit, quasi *Patritius*.

אכטינא *Bacca*, minuti arborum fructus, ut lauri, olivæ, corni, myrti & similia, German. Beer: אכטינא Abjicit baccas: אכטינא Quia baccæ fructus sunt: אכטינא ועל הקפריסין אומר: אכטינא Super baccas & cappares dicit: (Benedictus Deus) creans fructum arboris, Talm. Berachoth, fol.36.ו.

אכטינא *Lugere*, ut Hebraicè. *Præteritum*, ואכיל Et lugebit antemurale cum muro ipso, Thren.2.8. אכטינא *Præteritum*, Nam luxerat Samuel propter Saulem, 1. Sam.15.35. אכטינא על ברייה Et luxit propter filium suum, Gen.37.34. אכטינא חרובת אכטינא אכטינא Luget, vastata est terra, Jesa.33.9. אכטינא ארעא אכטינא Nam lugent de ipso populi ejus, Hof.10.5. אכטינא Et luxerunt, Exo.33.4. *Participium*, אכטינא אכטינא Quousq; tu luges, 1. Sam.16.ו. אכטינא אכטינא Qui luget de filio suo, Psal.35.14. אכטינא אכטינא Qui fuerunt lugentes de ea, Jesa.66.10. אכטינא אכטינא Et lugentibus de ipsis, Jesa.57.18. *Fæmininum*, אכטינא אכטינא Lugens in cæmiterio, Job.14. v.22. *Imperativus*, אכטינא אכטינא Luge nunc, 2. Sam.14.2. *Futurum*, אכטינא אכטינא Rex lugebit, Ezech.7.27. אכטינא אכטינא Et lugebunt omnes, Jesa.19.8.

אכטינא *Lugens*, in luctu existens: אכטינא אכטינא אכטינא Descendam ad filium meum sicut lugens, Genes.37.35. *Plurale*, אכטינא אכטינא אכטינא Et factæ sunt viæ Tzionis lugentes, Thren.1.4. אכטינא אכטינא Sicut lugentes consolatur, Job.29.25. אכטינא אכטינא אכטינא Ad consolandum omnes lugentes, Jesa.61.2. *Constructum*, אכטינא אכטינא אכטינא Lugentibus Tzionis, Jesa.61.3.

אכטינא *Luctus*: אכטינא אכטינא אכטינא Luctus gravis hic est Ægyptiis, Gen.50.10. אכטינא אכטינא Sicut luctum unigeniti, Amos 8.10. *Emphaticè*, אכטינא אכטינא אכטינא יומי אבלא

אָבֵלָא Appropinquant dies luctus patris, Gen.27.41. לְבוּשׁ אָבֵלָא Vestimenta luctus, 2.Sam.14.2. אָבֵלָא רַבָּא Luctus magnus, Esth.4.3. וְאָבֵלָא כְּבֵנַת נַעֲמָן Et luctus sicut pullorum struthionum, Amos 1.8. וְאֶהְיֶה חַיִּכּוֹן לְאָבֵלָא Et convertam festa vestra in luctum, Amos 8.10. אָפֵף וְיִשְׁלֹמוּ יְמֵי אָבֵלֶיךָ Et perficientur dies luctus tui, Jefa.60.20. Huc revocari potest etymologia nominis *Abolla*, quæ tragica vestis est, ut scribit Athenæus, lib.12. Deipnosoph.

וּמֵאֲבֵלֵי לְיוֹמָא *Idem, unde per apocopam*, וְאֶבְלָא Et de luctu in diem hilarem, Esth.9.22. Scribitur tamen hoc in libris מֵאֲבֵלֵי sed prior forma Rabbinis usitatissima est, unde dicunt עֲשִׂיפַת עֲשִׂיפַת Obtectio barbæ & capitis est signum luctus, Ezech.24.17. in R. Davide. הַלְכוֹת אֲבִילוֹת Ritus, statuta de luctu, de quibus prolixè agunt in libris ritualibus suis.

אֲבִילוֹת *idem.* רְשָׁלַיִם אֲבִילוֹת דְּמַתּוֹשֶׁלַח Cum absolutus esset luctus de Matusalem, Genef.7.10. in Targum Hierof. Quod in Aruch hîc adducitur, pravum est pro אֲבִילוֹת, de quo in אֲבִילוֹת.

אָבֵל *Certè, Verè, Profectò*, Hebr. & sic quoque Talm.

אֲבִילוֹת *Horreum, Granarium. Plurale* פְּתוּחוּ אֲבִילוֹתָא Aperite granaria ejus, Hebr. מֵאֲבִילוֹתָא, Jer.50.26. Fortè est אֲבִילוֹת Proventus, ut sit Locus proventus, commutatis literis quiescentibus א & י, ut aliàs sæpè.

אֲבִילוֹת *Porta: דְּרֵי יְהוֹתוֹן אֲבִילוֹתָא רַמְיָא וְתִלְלִיָא* Donec descendant portæ vestræ excelsæ & munitæ, Deut.28.52. in Targ. Jonathanis, ubi tamen pravè legitur אֲבִילוֹת per כ ב loco כ. *Talmudicis enim satis usitatum est:* אֲבִילוֹת A porta domus luctus usq; ad sepulchrum, Kethuboth fol. 17.1. אֲבִילוֹת רַמְחוֹזָא Portæ urbis, Erubhin fol.6.2.

אֲבִילוֹת *Janitor: מְשֻׁם אֲבִילוֹתָא* Propter janitores; Glof. שׁוּעָרֵי הָעִיר Nidda fol.67.2.

אֲבִילוֹת *Tal. Duces, Magnates, Divites ac potentes:* אֲבִילוֹת Magnatibus & strategis, Bava bathra fol.143.1. Glossa ibi notat, אֲבִילוֹת majoris fuisse authoritatis & potentie quàm strategas, & potuisse nomine regis pleno jure aliquid scripto mandare, ut hæc & illa fierent. Quidam putant א esse fervile, & simplex esse בולי ובוטי בולי אלו עשירים, id est, בולי בולי sunt divites & בוטי sunt pauperes, Gittin fol. 37.1. אֲבִילוֹת דְּבִיהוּדָא Divites in Judæa, ibid.

אֲבִילוֹת *Saccus coriaceus durus.* Sic scribitur in Aruch, & adducitur ex Tal. Sebhachim fol.94.1. ubi pro ea hodie legitur, יָאוּ כְּלֵי מוֹמֵר, quæ veniunt ex urbibus maritimis. Hoc ergo aliud est.

אָבֵן *Lapis, ut Hebraicè:* עֹזֶבֶד אֲבֵן אֲבֵן טָבָא Opus artificis lapidis preciosi, Exod.28.11.

אָבֵן מִשְׁקֶלֶתָא Lapidem perpendiculi, Zach.4.10.

וְאָבֵן סִנְדָּה Et lapidem adorationis, Levit. 26.1.

אָבֵן טָבָא Lapidis pretiosi, Exod.28.17.

כְּאָבֵן תְּקֵלָא Sicut lapis offensionis, Jefa.62.10.

וְאָבֵן מַחֵי Et in lapidem percutientem, Jefa.8.14. *Emphaticè,*

קִמַּת אֲבָנָא Statuam lapidis, id est, lapideam, Genef.35.14.

אֲבָנָא וְאֲבָנָא Ligno & lapidi, Deut.4.28.

בְּקִלְעָא וּבְאֲבָנָא Fundâ & lapide, Exod.21.18.

לְעוֹמְקֵי אֲבָנָא In profunditates sicut lapis, Exod.15.5.

לְאַבְנֵי לַתְּרֵי אֲבָנָא Later pro lapide, Gen.11.3.

רָמוּ גְבַר אֲבָנִיהָ Projecerunt quisq; lapidem suum, 2.Reg.3.25. *Plurale,*

אֲבָנִין Colligite lapides, Genef.31.46.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Altare lapidum, Exod.20.25.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Lapidibus integris, Deut.27.6.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Lapidibus dolati, 1.Reg.5.17.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין *Cum servilibus,*

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Ligna & lapides, 2.Reg.12.13.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Lapidibus pretiosis, Jefa.54.11.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין *Emphaticè,*

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Duastabulas lapideas, Exo.34.1.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Et lapides isti erunt, Exo.28.21.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין *Cum affixis,*

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Lapidare eos lapidibus, Num.14.10.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין *Constructum,*

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Lapidibus monumenti, Exod.28.12.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Lapidibus berylli & lapides perfectionis, Exod.28.21.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין *Lapidibus grandinis,*

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Sicut lapides calcis, Jefa.27.9.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין In lapides perfectionis, Jefa.54.12.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Et accepit de lapidibus loci istius, Gen.28.11.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין *Cum affixis,*

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין Et lapides tui & ligna tua, Ezech.26.12.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין *Domum & lapides ejus,* Levit.14.45.

אֲבָנִין אֲבָנִין אֲבָנִין *Cujus lapides ferrum sunt,* Deuteron.8.9.

In Aruch hîc variorum lapidum fit mentio.

אָבֵן טוֹעֵן *Lapis errantium.* Hujus mentio in Gemara, Bava metzia fol.28.2. Lapis fuit permagnus Hierosolymis erectus, ad quem accurrebat, qui aliquid perdiderat, & qui invenerat. Hic rem inventam proclamabat, ille rem amissam signis & notis describebat, ut eam recuperare posset.

אֲבָנֵי כְתֵף *Lapides humeri, id est, graves & pregrandes qui manibus gestari non possunt, sed humeris portare necesse est,* Scheviith cap.3.

אָבֵן הַמְּנוּעֵת *Lapis plagâ affectus.* De hoc disputatur, quomodo contactu hominem polluat vel non polluat. Extat in Savim cap.ult. Quod alii explicant *Grandinem, vel Lapidem grandinis,* ex malè intellecto Aruch est, in quo statim sequitur, אָבֵן הַכֹּרֵר כְּמִים, quæ verba illi pro explanatione

catione præced. vocis sumpserunt, cum sit novum exemplum ex Mikvaoth cap.7. *Lapis grandinis est sicut aqua, i.e. habetur instar aquæ*, in iuribus sc. præsentis materiæ.

אבן מסמא *Lapis positionis*, id est, lapis magnus & gravis alicubi positus, ut ei quis infideat, aut ei aliquid imponatur, aut quo aliquid tectum est. Appellatio desumpta inde, ubi dicitur, **והיתיה אבן חרה ושבת על פס גבאי** Et attuli lapidem quendam, qui impositus fuit ori foveæ, Dan.6.17. Hinc disputant Talmudici, quomodo contactu polluat & polluat.

אבני בית קולים *Lapides templi Kolis*, id est, idoli Mercurii. Vide suo loco **מקולים**.

אבן שואבת *Lapis hauriens sive attrahens*, id est, *Magnes, attrahens ferrum sine contactu*. Hujus artificio vitulus Jeroboami constitit in aëre, ut est in Gemara, ubi legitur, **אבן שואבת תלה לחטאת**, id est, Lapis attrahens suspendit peccatum Jeroboami, constituitque ipsum inter cælum & terram, Sanhed. fol.107.2.

אבן שעות *Lapis horarum*, id est, *index horologii, vel lapis horas luce solis indicans, Compassum*. Hic in Targum vocatur **אבן שעיה** Lapis horarum, 2.Reg.20.11. ubi etiam **מעלות** Gradus, Chaldaicè vocantur **שעין** Horæ. Extat in Talm. **ערוור** cap.3.

אבן תקומה *Lapis stationis, vel resurrectionis*. Lapis erat, quem mulieres gravidæ de collo gestabant, ne abortirent. Hinc privilegio mulieres donatæ, ut & sabbatho eum gestare licitum: Unde in Gemara, **עצמן באבן תקומה בשבת**, Egre diütur cum lapide tekuma in sabbatho, Schab. fol.66.2.

אבונרי *Præfecti mensæ regie*, Talm. Moed katon fol.12.2. Volunt esse Persicum ex **אבון** Mensa, & **נאר** rex. In Aruch scribitur **אבונרי**.

אבניתא *Milvus, avis immunda*, Deuter.14.18. Ponitur pro Hebræo **אנפה**, quod communius Milvum interpretantur, & sic Judæi, **der zornig Bene**, ab **אנה** Iratum esse.

אבס *Saginare, Pinguefacere*, Hebr. Talmudici *diversa Saginandi verba habent pro diversis saginationis modis*, unde legitur in libro Schabbath cap. 24. in Mischna: **אובסין את הגמל ולא דורסין אבל מלעיטין ואין טאמירין את העגלים אבל מלעיטין אין מהלקטין לתרנגולין וכו'** Id est, Non saginant (in Sabbatho) camelum, neque infigunt (cibum gutturi) sed manu gustandum offerunt: neq; infundunt lac vitulis, sed spontè gustandum offerunt; ingerunt etiam bolos gallinis, & cæt. Sunt hic **אבס** דרס, **הלעיט** דרס, **הלקיט** דרס, de quibus singulis suo loco. Quod autè hîc dicitur

אבס id omninò videtur esse pro **מכריאין**, a Radice **כרא** unde Hebraicè **מריא** Pingue. Vide ibi. Est autem **אבס** *Copioso pabulo alere*, ut venter distendatur, fiatque **כאבוס** ut præsepe vel saginarium.

אבסרה *Saginato*.

אבוס *Præsepe, Præsepium: item Vas excavatum magnum, unde multi operatores simul comedunt, Linter, Paropsis magna*: ut ibi, **לא יאכל עמו מן האבוס**, Non comedit cum ipso ex paropside, quæ est coram operatoribus, Nedar. fol. 41.2. Germ. **ein Napf**.

אבסנא דנרדאי *Pondus, Gravitatis*: Sicut pondus textorum, Schab. fol. 151.2.

אבץ *Stannum: item אבץ וית אבץ* Et Stannum & plumbû, Hebr. **הבדיל** Num.31.22.

אובצן *Labor, Molestia, Defatigatio*: **לא אטרתא בלא אובצן עבדתא** Quæ non fuerit molestata labore alicujus operis, Numer.19.2. in Jonathane. Sic **אובצנא דהר קטליה** Defatigatio montis occidit eum, Bava metzia fol.36.2. **מחמת אובצנא רבא** Propter molestiam, defatigationem magnam, Metzia fol.78 1. Hæc scribuntur in Aruch per **כ** post **א**, **אבצן**, sed in Talmud ubique per **ב**.

אבק *Pulvis, Pulvisculus: אבקא* Pulvisculus & pulvis, Deut.28.24. **באבקא**

דפרה Sicut pulvisculus qui pervolat, Jesa.5.24. **ויהי לאבקא** Eritq; in pulverem, Exod.9.9. **אבקא** Operiet te pulvis eorum, Ezech.26.10. **אבקא** Apud Rabbinos & Talmudicos, **אבקא**

אבקא *Pulvis Scribarum*, Schab. cap.12. in Misna: **אבק דרכים** *Pulvis viarum*, Schab. cap.3. **אבק רגלים** *Pulvis pedum*, Mikvaoth cap.9. **אבק פאנוריס** *Pulvis fœnoris*. Est fœnus sive usura non mera & propriè sic dicta, sed impropria, q.d. Usura subtilis, instar pulveris, ut usura esse vix animadvertatur. Ejus frequens apud Talmudicos mentio, & multæ recensentur species. Ut cum quis proximo suo vedit fructus, vel aliud quid, chariori pretio, quàm ipse emit. Sic, si quis velit proximo vendere fundû, & dicat, si hodie emeris, vendam tibi centum florenis; sin tardaveris vendam pro 120; quia sic videtur, ac si 20. hos superadderet pro usura 100. florenorum, quos citius accepisset, si hic citius fundum emisset. Sic si quis mutuo accipiens pecuniam ab aliquo, antequam eam accipiat, dona mittat, vocatur hoc **אבק רבית מוקדמת** *Usura anticipata*: si post restitutam pecuniam det, est **אבק רבית**, & c. כל

אבק רבית עם הכותים מותר לכל Omnis pulvis fœnoris cum gentilibus (Christianis) licitus est cuivis, vide Majem. in **הלכות מלוה ולוה** cap.5. & 6. Sic **אבק שביעית** *Pulvis anni septimi*. Sic vocatur

catur Lucrum illicitum quod quis capit ex mercatura fructuum anni septimi. Vocatur & hoc Pulvis, quia directè non vetitum est à Deo; Dicitur enim; *Agrum tuum non seres, & vineam tuam non putabis*, Levit. 25. 4. unde videri possit, non esse illicitum; sed tamen dependet ab eo præcepto. Hinc scribitur in Talmud: כמה קשה אבקה של שביעית אדם נושא ונותן בפירות שביעית לסוף מוכר את מטלטליו Quàm detrimētofus est pulvis (i.e. quæstus ex fructibus) anni septimi. Nam qui cum illis negotiatur, ei tandem evenit, ut omnia sua bona vèdere cogatur, Succa fol. 40. 2. Kiddusch. 20. 1. Simile huic, אבק לשון הרע *Pulvis lingue male*, Bava basra fol. 164. Apud Majemonem in הלכות דעות cap. 7. ויש דברים שהן אבק לשון הרע Sunt quædam, quæ sunt *Pulvis lingue male*, (Calumniæ indirectæ, subtilissimæ) כיצד? Quomodo? E. G. Si quis dicat ad proximum suum, quòd futurus sit talis, qualis ipse nunc est. Aut, si quis dicat ad alios; Tacete de hoc viro, Nolo nunc dicere, quidnam ipsi aliquando contigerit, aut, quid fecerit &c. Item, cum quis socium suum laudat in præsentia inimicorum ejus. Hoc ipso enim causatur, ut illi id recitent & convertant in ipsius vituperium. Item cum quis per risum vel jocum calumniatur socium suum, ac protestatur, se id non ex odio vel malo animo facere. Sic, cum quis dolosè calumniã aliquam recitat, simulans se bono animo illud dicere, & nescire, id quod profert, esse calumniam: & cum ejus rei causã reprehenditur, dicit, se ignorasse, hanc esse calumniam, &c. Hæc & similia sunt *Pulvis lingue male*, sive calumnie. R. Salom. scribit in Succa fol. 40. 2. *Pulvis lingue male* non est Lingua mala simpliciter, sed modus Lingue malæ, sicut pulvis qui ascendit ex contusione rei alicujus in mortario.

אבק *Pulverem vel Terram adjicere, Terrâ obtegere*: מאבקין מעשנין עד ראש השנה Perpulverant, perfumant arbores usque ad principium anni, Scheviith cap. 2. Perpulverant, i.e. terram bonam ad radices adjiciunt, ut felicius crescat arbor: Perfumant, i.e. fumum sub arbore faciunt ad necandos vermes. Aut quando radices arboris denudantur, tum מאבקין terrâ adjunctâ eas tegunt. Aruch contrarium ponit, *Terram à radicibus auferre*, quod sententiæ locorum non convenit.

הוא מתאבק בעפר רגליהם *Pulverizare se*: התיאבק Pulverisa te in pulvere pedum eorum, sc. sapientum, Pirke avos cap. 1. i.e. Discipulus esto sapientum: nam discipuli ad pedes Doctorum sedebant.

אבקור *Luctatio in pulvere*, Rab.

אביק *Canalis*: שבמרחץ *Canalis balnei*, Mikvaoth cap. 6.

אבוקה *Fax, Tæda*, ex pluribus candelis cereis colligata, quæ simul incensæ, magnam flammam efficiunt, Berach. fol. 43. 2. Plurale ואבוקות דולקין לפניו Et faces ardebant coram ipso, Midd. cap. 1.

אבקה *Vide בקק*.

אבך *Volare. Ithpehal, Futurum*, יתאבך *Est ne de intelligentia, quomodo volare possit pullus aquilæ*, Jobi 39. 29. In Hebræo est יאבך ex Aphel.

אבך *Ala, Penna ad volatum*: אין אבך דחוריתא Num alam ciconiæ, Jobi 39. 16. Sic Hebr. אבך. Plurale, ארך אבך *Longa pennis*, Ezech. 17. 3. Aff. מנשלהן על תקופ אברוהי Portat eos in fortitudine pennarum suarum, Deut. 32. 11.

אבן *Ales, Avis*: משל לאבני שקינן על שפת הים Simile hoc est avi, qui nidificavit ad littus maris, Jalkut Proph. fol. 171. col. 4.

אבן *Roborare, Firmare, Obfirmare*: Hinc de אבירם Abiram Numer. 16. scribunt in Gemara, eum sic dictum fuisse, שאביר עצמו מעשורת תשובה Quòd obfirmavit se ipsum, ne ageret pœnitentiam, Sanhed. fol. 109. 2. כיצד מאבירן את העיר Quomodo fortificant urbem? Erubhin fol. 53. 1. nempe adjectis variis propugnaculis tanquam novis membris. Alii dixerunt מעבירן Gravidam faciunt, sensu eodem. Propugnacula enim sunt ut venter mulieris gravidæ.

אבן *Membrum, Os ossis*. Respondet Hebræo נתח & quandoque in Jobo & Psalmis Hebræo עצם. Nam quod Elias scribit, omnia עצם in Jobo, Psalmis & Proverbiis transferri per אבן, id falsum est. In Proverbiis nullum extat, ac in reliquis duobus sæpè נרם pro eo ponitur. Diversimodè scribitur, sed Kametz sæpius occurrit sub ב: ut, אבן אבן אבן Membrum pro membro, Hebr. עור תחת עור Job. 2. 4. Plurale, לתרי עשר אבן In duodecim membra, Levit. 19. 29. Emphat. ית אבן Membra, Lev. 1. 8. אבן אבן Ossa quæ contrivisti, Psalm. 51. 10. Cum Affixis, אבן Omnia ossa mea, Psal. 35. 10. וסוגי וסוגי Pleraque ossa mea effecit pavida, Job. 4. 14. חילי ואבן Robur meum & ossa mea, Psal. 31. 11. לית שלם באבן Non est pax in ossibus meis, Psal. 38. 4. אבן אבן Sic dispersa sunt ossa nostra, Psal. 141. 7. ותתן על אברוהי Et dabis super membra ejus, Exod. 29. 17. וסוגי אבן תקיפין Et pleraque ossa ejus sunt fortia, Job. 33. 59. ותיך Et sicut oleum in ossa ejus, Psal. 109. 18. תפלג לאברוהי Divides in membra sua, Exod. 29. 17. ותה לאבן ותה ותה Et divides eum in membra sua, Levit. 1. 6.

אבן מדולדל *Membrum languidum*:
B

guidum : Membrum coitus. De hoc intelligendum illud, אבר קטון יש באדם משביעו רעב, Membrum exiguum est in homine, si saturat illud, famescit, si famere patitur, saturatur, Sanhed. fol. 107. 1. רמ"ח איברים יש בו באדם h. e. 248 membra sunt in homine, & eorum quædam sunt jacentia, quædam erecta, &c. Vajikra rabba sect. 16.

Plumbum. Respondet Hebræo אברא אברא. Et ferrum & plumbum, Ezech. 22. 18. 20. & 27. 12. ית אברא וית אברא Et stannum & plumbum, Num. 31. 22. אשתקעו כאברא. Submersi sunt sicut plumbum, Exo. 15. 10. Apud Rabbinos, כתבו באבר Si scribatur plumbo, Schab. fol. 104. 2. פתילה של אבר Fascia plumbea, Sanh. fol. 52.

Verè, Certè, Profectò, Verumtamen, Talm. אברא חוינא ליה Profectò video ipsum, id est, videre ipsum cupio & volo, Cholin fol. 59. 2. אמר ליה אברא id est, אמת. Ibidem fol. seq. Certè איברא Respondit ipsi, certè. הות את הות Certè fuisti, Ba. bathra fol. 168. 1. את אברא מלכא את Verumtamen rex es tu, Gittin fol. 56. 2.

Turres, Arces, Munitiones, Muri, Talm. Sed in arcibus & turribus, Schab. 11. 1. גלסא, בירניות ומגדלים. In Aruch scribitur quod legi possit אברוארי vel אברוארי, & exponitur חומות העיר Muri urbis, Turcice אל נוסק aut אל נוסק, Hebr. מגדל. Addit Aruch, קושקא עשונא in Targum verti מוגדל עז, Hebraicè Veritas. Lectio Aruch confirmat lectio Talmudica.

Utres parvi, Talm. באברורי הורה כנחי Cum utribus parvis apponunt, Bava bath. fol. 24. 2. גלסא, Quando uter vini unus major est altero, tunc minori apponunt נור קטון Utrem parvum, ad æquandam farcinam asini, ne inæquale pondus asinum gravet. Alii explicant, Pondera. In Aruch scribitur in medio per duplex Vau אברורי, quod legendum Perficum est.

Sic adducitur in Aruch, & exponitur, linguâ Perficâ significare שלוחים Legatos, Nuncios. Citatur ex Gemara, Erubhin fol. 62. 1. ubi scribitur בארונני, in Glossa אברונני, & exponitur קתדראות Cathedræ.

אניהו וכל אברזיהו In Sanhed. fol. 74. 2. Illa, & appendices eorum, quæ dependent ab eis, vel, quæ conveniunt cum eis. Sic in glossa Gallicè leur appartenement. Citatur illic etiam ex Menach. fol. 73. 2. Sed ibi nunc legitur וכל הביתהו. Baal Aruch hæc adducit in אבר & legit אברזיהו, transpositis literis.

Pellis, Corium, operculum coriaceum:

In Gemara, מעקרא קרו ליה משכא והשתא אברון Ab initio vocabatur illud *Mischa*, id est, Pellem: nunc vocant *Afiesm*, Bava kama fol. 66. 2. Perficum est. Alias Talmudicis dicitur עוצבא, de quo suo loco.

Obryzum, ὄβρυζον, auri optimi species, teste Plinio lib. 33. 3. quasi Ophirizum, ab insula Ophir, in qua auri præstantissimi copia: ut, Præ auro & auro obryzo, Psal. 119. 127. Et præ auro obryzo, Et scriptus est auro optimo ex ophir, Psal. 45. 10. ומן אבריון Et præ auro obryzo multo, Psal. 19. 11. ופירוהו Et permutatio ejus cum vase ex auro obryzo, Job. 28. 17. Respondet Hebræo פו.

Olive pinguis species, Berach. fol. 39. 1. In Aruch scribitur אברושי.

Caro cruda, non satis affata vel cocta. In Gemara, Cui simile est דמי נא כראמרי פרסאי אברנים, Crudum? ei quod Perfæ dicunt אברנים. Vide Jalkut fol. 60. 1.

Pulmentum ex melle, farina & oleo, juxta Aruch Perficum est.

Hyssopi quædam species, Talm. Schab. fol. 128. 1. In Avoda Sarah scribitur cum Daleth, אברתא.

Labrusca: Est אבש אבש, Fatuit; per literarum transpositionem, הענבים והאובשין, Uvæ & labruscæ, Hebr. באושין Uvæ fæetentes. Legitur in Talm. libro מעשרות cap. 1. De his decimæ dabantur ab eo tempore, quo incipiebant putrescere.

Fruentum in fornace exsiccatum: חצבא חצבא Olla frumento illita, Pefach. fol. 40. 1. Solebant ex farina istius frumenti ollas defricare & mundare.

ענא ענא Vide in אנה.

נכנן ונכבן Vide in אנה. *Præfectus provincie, Princeps. Citatur ex Bereschit rabba, sed ibi legitur Augustus, sect. 12. quod melius, vel אנוסטוס.*

Genus vestis, Ber. rab. sect. 20. Sic quidam ibi explicat פתנות עור, Gen. 3. 22.

Colligere, Ligare, Colligare, Constringere: אונדן Ad colligendum olus. אונדן נאנרין Ligant fasciculos magnos, אונדן שעררה. Collecti in fasciculum unum. אונדן בה Constringit eâ capillos suos, Schab. fol. 60. 1. Sic legit Aruch & rectè. In Talmud legitur per ר.

Colligatio, Constrictio: Vinculum, funiculus: אונדן Quando non tollit (vestem) cum funiculo suo, Erubh. fol. 102. 1. Plur. אונדן.

אנר *Idem* אבל יוצא באנר שעל גבי המכה Sed exit (afinus vel bestia in Sabbatho) cum vinculo, quod est super plaga, Schab fol. 53.1.

אנרין *Fasciculus, fascis, manipulus. Plur.* אנרין & אנרות. Hinc apud R. Salo. Exod. 12. 21. שלשה קלחין קרוין אנרות Tres caules vocantur fasciculus. Majemon scribit cap. 3. in Pirke abhoth, quantum comprehendit homo manu unâ sive quinque digitis, id est, Manipulus: אנרות השום Manipuli alii, Peah cap. 6.

אנר *Scipio, Sustentaculum brachiorum, Germ.* ארדען / juxta Eliâ in Methurgeman; ut, מתקיף Se sustentans scipione, 2. Sam. 3. 29. Veneta legunt באנר, & sic אנרא apud Talmudicos, ut infra videbitur.

אנרנא *Absynthium*, pro Hebræo לענר: ut, Finis ejus erit amarus sicut absynthium mortis, Deut. 29. 17. in Jonathan. Hæc forma potest esse אבסנתיא Absynthiû, sed Veneta legunt אנרנא per ר in medio, cujus radici de isto significato nihil simile. Legitur etiam in Talm. Avoda Sarah fol. 29.1.

Vide infra in אנר. אנרה vide in ננר.

אנר *Claudere*, Talm. אנרות פתחיהן לבעליהן Claudunt januas suas maritis suis, Pesachim fol. 87.1.

אנא *Area in hortis*, Hebr. ארונה, Talm. האר ארונה היא חצי פואר Hæc area erit angulus, Nedarim fol. 6. 2. & alibi ככסלי לארונה Sicut sulcus est areae sive circa aream. אין עושין ארונה אין עושין ארונה Non faciunt areas in vineis.

אנא *Vestes pretiosæ cuti proximæ, Interula*, ut communiter explicant, Ber. rab. sect. 20. Sic explicat R. Elieser ארונה Vestes pelliceas, Genes. 3. 22. Ego putarim esse ex Græco ἀνὰ, unde ἀνὰ caprina: vel ἀνὰ Pellis caprina. Vide Lex. Henr. Stephani.

אנא *Nux*, Hebr. אנוה הנושם Nux odorata, nux myristica: Cumulus nucum. Sic vocatus fuit R. Tarphon, quod sicut unâ nuce ex cumulo composito ablata, reliquæ convolvuntur omnes, sic R. ille, cum proponeret ei discipulus quæstionem aliquam, afferebat ei responsionem ex Scriptura, quam cum discipulus acciperet, adjungebat statim & simul alias ex Medraschim, ex mischna, ex halacha & agada, Gittin fol. 67.1.

אנא *Codicilli, literæ quibus uni legatur pars aliqua hereditatis, ac simul prohibetur, ne præterea quid petat vel capiat quod alterius est.* Sic Abraham dedit Ismaeli suum, & Isaac suum, nec poterat Ismael quicquam capere, quod erat Isaac, Sanh. fol. 91.1. In Jalk. in Leg. fol. 31.3. le-

gitur, qui scripsit legata, Glossa, ל' לוועי לנשי. Et siccitat Baal Aruch in גט secundo.

אנל *Hebr. Gutta.* Apud Talm. עליות אנלים, Chagiga fol. 12. 2. Cœnaculum sive conclave guttarum. Vide ibi glossam.

אנלא *Aglâ.* Nomen Dei Cabalisticis usitatum, quod compositum est ex primis literis harum vocum אנתה נבור לעולם אדני Tu potens es in seculum Domine.

אנליגון *Chirographum debiti*, Rab. קורא ער שהוא קורא Donec legat chirographum ipsorum, Beres. rab. sect. 28. in princ. Glossa שטר הוב.

אננס *Tristari, Contristari. Idem cum Hebræo עננס commutatis gutturalibus. Præteritum פנני.* Tristis est anima mea præ mœnore, Hebraicè עננת רלפה Stillat, Psal. 119. 28. עננת נפשי לחשיכה Tristis est anima mea propter pauperem, Hebr. עננת, Job. 30. 25. Unde apparet א & ע hic permutari.

אננס *Tristitia, anxietas.*

אננס *Ire, Abire.* In Ber. rabba sect. 78. in illud Et sustulit Jacob oculos suos, & vidit Esau vementem, & cat. Gen. 33. 1. Ecce iratus erat Esau super bestias & jumenta. Dicebat Jacob: Quis ibit & placabit ipsum? respondebat iste vulpes: Venite mecum eò, novi enim trecentas parabolæ, quibus placabo ipsum, אמרון ליה אננס, dicebant ipsi, אגומן. Glossa vult esse Græcum: unde apparet esse Græcum Αἰμας Eamus, ut Matth. 26. 46.

אננס *Stagnum*, ut Hebr. *Plurale*, ואננס Et stagna exsiccabo, Jesa. 42. 15. לאננס על אריתא In stagna aquarum, Jesa. 35. 7. & 41. 18. ועל אננס super rivos & super stagna, Exod. 8. 5. ונת אננס אוקירו בנרנה Et stagna exusserunt igne, Jerem. 51. 32.

Apud Talmudicos etiam idem est quod אננס *Juncus*. Inde illud: Dixerat Raf, אם יהיו כל הימים דיו ואננס קולמוסן ושמים ירעות וכל בני אדם לכלרון אין id est, Si essent omnia maria atramentum, & omnes junci calami, & cœlum pelles, & omnes homines scribæ, non essent sufficientes describere profunditatem cordis potestatis regie, id est, regis, Schab. fol. 11. 1. Alibi opponuntur שחת & אננס tritici primum gramen & juncus, Kidduschin fol. 62. 2.

אננס *Juncus, sic dictus, quod in Stagnis crescat:* ut רישיה כאננס כפיף, Caput suum sicut juncus curvat, Jesa. 58. 5.

אננס *Crater, Phiala, Scyphus, Pelvis. Plurale,* וממנון לרחלתהון אננס Et infundunt idolis suis scyphos vel phialas, Jesa. 65. 11. *Fæmin.* אננתא Crater magnus aureus, Esth. 1. 2.

in secundo Targum. *Rabbini*, אננר, plurale, אננרות. *Talm.* אפומא דחכיתא שריקא. *Pelvis* ad os vasis oblita, cum litura arctè apposita, עז fol. 31.1.

אונננ *Circulus, orbis*: כאונננ דסיהרא Sicut circulus lunæ, Cant. 7.3. *Plurale alterius formæ*, ואנני קרונתון Et orbès capitellorum, 1. Reg. 7.4.1.

אונני *Fossæ, Lacus in agris, ad recipiendas aquas superfluas*: עז מישר אנניא Usq; ad planitiem fossarum, Judic. 4.11. *Sic apud Talmudicos*, באנני דארעא De fossis terræ, Bava kama fol. 61.2. Fossæ propriè rotundæ, quæ sunt quasi אננות crates rotundi, scribit R. David.

אונן *Cupa, Labrum, vas majus*: Lacus vas. רבי R. Sirâ sedebat in cupa aquæ, scil. ad se lavandum, Berach. fol. 22.1. Id Aruch scribit אורנא. Et aliter alibi, דיתוב באוננא Qui sedebat in cupa aquæ & lavabat se, Schab. 157.2. *Glossa* גניירא. Aruch אמנטי.

און *Ansa, Ora, quâ vas apprehenditur, Manubrium, item Labrum & extremitas vasis. Dualiter*, דאית ליה אונניים Cui sunt duæ ansæ, Erubhiñ fol. 77.1. ומאוני או ומאוני Ex labris vasorum, aut ex ansis vasorum, Kelim cap. 11. Quidam hîc volunt, און Aurem esse de corpore & substantia vasis, אונן ansam arte ei adjunctam.

אננא *Mastra: Vas, Vasculum capax*: אננא מלא Mastra plena mâsâ farineâ, Taanith fol. 25.1. נבא דאננא Dorsum, id est, exterius mastræ, שפתא דאננא Labium mastræ, id est, interius, ubi depfitur, Pesach. fol. 45.2. אננא דתחלי Vasculum cum ficibus immaturis sive grossis, Schab. fol. 110.1. vel scyphum, ex superiori significatione: nam sequitur ibidem, וחרטא ריחננא & vinum odoratum, quod ficibus erat superfundendum, quod scypho benè convenit.

אנס *Pirum: plur.* עוקצי האנסים Pediculi pirorum.

אנסטון *Decimator, qui decimas aut quoscunq; proventus, agro alicui impositos, recipit, Fructuarius: Talm.* אניסטון אני כתובו Fructuarius ego sum in eo, Sanh. fol. 26.1. *Glossa* שכיר, fructus ab isto agro percipio.

אנוסטלא *Augustus, Caesar, Imperator, Augustulus.* In Beres. rabba sect. 1. Caro & sanguis (i.e. homo carnalis) primò pōnit nomen suum, postea honoris titulum, veluti פלן אנוסטולי פלן N. Augustus, N. Imperator. Non sic Deus benedictus, &c.

אנסטרון *Privilegium.* In Medrasch Psal. 86.1. Privilegium hoc dedit Moses Jehudæ, quo tempore ex hac vita discessurus erat.

אנף *Ala. Plurale*, אונפי עורבא Nigri ut alæ corvi, Cant. 5.11. *Item Brachium, apud Rabbinos*: ut, פשעה שחברותיה נושאות אותה באנפיה A tempore quo socij ejus portant eam brachiis suis, Schab. fol. 129.1. דלוסקמא הניטלת באנפיים Feretrum quod portatur brachiis, scil. non ab uno, sed à duobus viris, Moed katon fol. 24.2. *Item Ripa, Littus*: ואמה מכאן ואמה מכאן אנפיה Et fossam aquarum ex utroque littore ejus, Bava bathra fol. 99.2. *Uterius אנף est Locus clausus*, Pesach. cap. 7. in Misna. Bartenora scribit אנף vocatur omnis locus qui januis claudi potest. In eundem sensum Rambam. Significatio est גפף ex.

אנר *Mercede conducere. Præteritum*, אנר עלך Qui mercede conduxit contra te Bilhamum, Deut. 23.4. *ואנר בהון אבימלך* Et conduxit pro eis Abimelech viros inanes, Jud. 9.4. *ואנרני* Et conduxit me, Jud. 18.4. *אנרתך* Nam conducendo conduxisti te, Genes. 30.16. *ואנרו ית ארם* Et conduxerunt Aramum, 2. Sam. 10.6. *אנרין קינאה* Conducunt aurificem, Jesa. 46.6. *אנר מנר* ut paulò antè. *אנר מנר* Et qui mercede conducitur, conducitur ad diminutionem, Hag. 1.6. *אנרנא* Reversi sunt ut mercede conducerentur, 1. Sam. 2.5. in quibus א elisum est. *אנרנא ליהו פוז עמריה* *Mercede conductus es* (ad laborem, etiam vilem) *excute lanam ejus*, Joma fol. 20.2. Voluerunt eo, à cæptis non esse desistendum, etiamsi labor vilis sit & merces videatur exilis. Linum vel lanam excutere, opus muliebri est, & pro viro vile: hoc tamen cum exiguo lucro faciendum potius, quàm otio famem pascere. Vide Aruch in פז primo.

אנרנא *Mercenarius, mercede conductus*: אנרנא וכן אנר שמתא בשתא Sicut mercenarius de anno in annum, Levit. 25.53. *לא תעשוק אנרנא עניא* Non opprimes mercenarium afflictum & pauperem, Deut. 24.14. *אנרנא ותובא ואנרנא* Indigena & mercenarius, Exod. 12.45. *אנרנא דאנרנא* Merces mercenarii, Levit. 19.13. *אנרנא כותבתא* Sicut mercenarius, sic indigena, Lev. 25.40. *אנרנא וכן אנרנא* Et mercenario tuo, Levit. 25.6.

אנר *Merces*: אנר עובדין טבין *Merces bonorum operum*, Psalm. 127.3. *אנר טב* Quibus est merces bona, Eccles. 4.9. *אנר אנרנא* Juxta mercedem mercenarii, Deuter. 15.18. *אנר* Nam ea est merces vobis, Num. 18.31. *אנר דבעדא* Merces hominis, *אנר דאנשא* Et merces bestiarum, Zach. 8.10. *Cum Affixis Pronominibus*, יהב יי אנר Dedit Dominus mercedem meam,

meam, Gen. 30.18. *ואשניתי אתי* Et mutavit mercedem meam, Gen. 31.7. *אגוד סגל לחרא* Merces tua multa valde, Gen. 15.1. *ואנא אתן ית אגוד* Ego autem dabo mercedem tuam, Exod. 2.9. *ויהי אגודי* ויהי Sitque merces tua perfecta in seculo futuro, Ruth. 2.12. *ביומיה תתן אגודיה* In die suo dabis mercedem ejus, Deuter. 24.15. *על באגודיה* Venit pro mercede sua, Exod. 22.15. *ויהב אגודה* Et dedit mercedem pro ea, Jon. 1.3.

Apud Rabbinos non tantum Mercedem significat, sed latius etiam *Lucrum, Optimum & Præcipuum alicujus rei*: *אי פלגא באגוד תרתי תלתי בהפסד* Si dimidium in lucro capit, debet capere duas tertias in damno, scil. locator, Bava metzia fol. 68. 2. & contra, *אי פלגא בהפסד תרתי תלתי באגוד* Si dimidium in damno, duas tertias in lucro, fol. seq. *אגודא דפרקא ריהטא* Optimum concionis accursus est, id est, præcipuum concionum est concursus hominum, qui vel non attendunt ad doctrinam, vel non intelligunt, cum ipsemet Rabbi docens, non intelligat id quod docet. *פרקא פירקא* est Caput aut textus Scripturæ, qui pro concione explicatur. *אגודא דשמעתיא סכרמא* Præcipuum auditæ lectionis est propria opinio. Nam auditor inter varias sententias, quæ in lectione proponuntur, dubius plerunque manet, nisi sibi aliquid firmi ipsemet statuatur: *אגודא דבי טביא שתיקותא* Optimum domus luctus est silentium: h. e. ut patienter feramus. *אגודא דבי הלולי מלי* Præcipuum domus nuptialis sunt verba, i. e. amica colloquia: *אגודא דתעניתא* Præcipuum jejunii est eleemosyna. Jejunant plerique divites, non ut pietatem Deo exhibeant, sed ut videantur & colantur ab hominibus, liberaliter dando eleemosynas pauperibus, ut & isti habeant, quo post jejunium sese recreent. Hæc & similia plura leguntur in Berachoth fol. 6. *סדי שקרי אגודיה וילי* Testium falsorum merces vilis est. Proverbialis sententia est, quam adducit R. David Malach. 2.9.

אגודא Tectum. Respondet Hebræo *גג*: ut, *אגודא* Et ascenderunt in tectum turris, Jud. 9.51. *אגודא תוא* A tecto thalami, Ezech. 40.13. *על פגרת דאגודא* Super tecto, Psal. 102.8. *על פגרת דאגודא* In cornu, id est, extremitate tecti, Prov. 21.9. & 25. 24. *אגודא* Ipsa autem fecerat ut ascenderent in tectum, Jos. 2.6. *Cum Affixis Pronominibus*, *אגודא* Et facies loricae tecto tuo, Deut. 22.8. *אגודא* Tectum ejus, Exod. 30.3. *אגודא תוא לאגודא* A tecto thalami ad tectum ejus, Ezech. 40.13. *אגודא* Sicut herba tectorum, 2. Reg. 19.26. *אגודא* Qui procumbunt super tectis, Soph. 1.5. *אגודא* In omnibus tectis Moabitarum, Jer. 48.38.

אגודא Cumulus, Tumulus: *אגודא* Cu-

mulus testimonii, Genes 31.4. in Jonathane, ubi Onkelos habet *גג*, Hebr. גל. & vers. 46. *אגודא* Et fecerunt tumulum, & cibum ceperunt illic super tumulo isto, & vers. 51. *אגודא* Eccetumulum hunc, & vers. 52. *אגודא* Testis est tumulus hic: *אגודא* Qui non fuerit occultatus in tumulo, Deut. 21.1. in Jon. Veneta legunt per *ג* in medio.

אגודא Altare, Ara. Dicitur tantum de altari, quod idolis servit: *אגודא* Et obtulit super altari, 1. Reg. 12.33. *אגודא* Nam destruxit altare ejus, Jud. 6.31. *אגודא* Plurale, *אגודא* Et erexit altaria Baali, 2. Reg. 21.3. *אגודא* Statuistis altaria pudori, id est, idolo pudendo, Jerem. 11.13. *אגודא* Et altaria, 2. Reg. 23.12. *אגודא* Constructum, *אגודא* Altaria idolorum ipsorum, Hof. 8.11. *אגודא* Cum Affixis Pronominibus, *אגודא* Et ad cornua altarium vestrorum, Jerem. 17.1. *אגודא* Et vastabuntur altaria vestra, Ezech. 6.4. *אגודא* Et altaria ejus, 2. Reg. 11.18. *אגודא* Cum recordantur filii ipsorum altarium suorum, Jer. 17. 2. *אגודא* cervicem altarium ipsorum, Hof. 10.2. *אגודא* Multiplicarunt cultum altaribus suis, Hof. 10.1.

אגודא Epistola, Litera: *אגודא* אגודא היא אגודא Quæ nam est epistola dimissionis, Hebr. *אגודא* Epistolam libelli dimissionis, Jer. 3.8. *אגודא* Et mittam epistolam, 2. Reg. 5.5. *אגודא* Et scripsit ipsis epistolam, 2. Reg. 10.6. *אגודא* Et scripsit in epistola, 1. Reg. 21.9. *אגודא* Plurale, *אגודא* Epistolas & munera, Jesa. 39.1. *אגודא* Et accepit Chiskia literas, 2. Reg. 19.14. Jesa. 37.14. *אגודא* Apud Rabbinos & Talmudicos: *אגודא* Vocantur apud Rabbinos literæ, quæ publicè affiguntur, vel promulgantur, de venditione domus vel agri alicujus per auctionem, (ein Gantbrieff) In hunc sensum: *אגודא* שדה או בית פלוני עומד לימכר בכך וכך ממון וכל מי שירצה להוסיף יבוא ויתן אגר vel domus ista veni it pro tali & tali summa pecuniæ. Qui aliquid cupit superaddere, veniat, & det. *אגודא* Vide in Radice שום.

אגודא Collegia, Conventus, Cætus: *אגודא* של Collegia gentilium, Gittin fol. 88.2. Glossa, אסיפור.

אגודא Agur, nomen proprium, Proverb. 30.1. In Jelammedenu, *אגודא* Quare vocatur nomē ejus Agur? *אגודא* quia collegit Sapientiam & Legem.

אגודא Olive mediocris & pinguis species, sic dicta, quod oleum suum non perdat, sed intra se collectum retineat, Talm. Berachoth fol. 39. Kelim cap. 17.

אנוורה Numus, numulus, obolus ex argento.

אונרת Acies cultri utrinque scindens, culter duplicis aciei, Cholin fol. 17. 2.

אנרטמין Praefectus mensuris, officialis mensurarius, qui mensuras ex publica auctoritate iustificat, et signo publico notat, falsariosque punit. Ba. bathra fol. 89. 1. In Ba. kama fol. 89. 1. scribitur **אנרדמים** & explicatur **סוחר ישמעאל** Mercator Ismaelita.

אנרטין Potus dulces: ושתה יין ישן ומיני אנרטין Et bibit vinum vetus & alia dulcia, Medrasch Kohelth cap. 1. vers. 8.

אנרומי Licentia, facultas, privilegium. Alibi scribitur אנרומי, alibi **אנרומי ממצרים**, alibi **אנרומי**, alibi accepit licentiam ab Aegyptiis, Bere. rab. sect. 75. scil. licentiam, ut esset telonarius.

אנרנא Absynthium. כאנרנא רמותא Sicut absynthium mortis, Deut. 29. 17. in Jonath. Targum Hierosolymitanum pro eo habet **לענתא**, quod est ex Hebraeo לענה. Vide supra in אנר.

אנרין Agrestis, Sylvester, vel Sylvestris, Ferus: כלב אנרין Canis ferus, sylvaticus, Ber. rab. sect. 77.

אנרנימוס Agoranomus, Praefectus super victualia, vel foro rerum venalium. Est Graecum ἀγορανόμος, cujus officium dicebatur ἀγορανομία. Hinc לא עם אנרנימוס Non cum agrorum sive proventuum curatore urbis, quia ipse est occupatus cum victualibus urbis, Vajik. rab. sect. 1. In Jalkut fol. 279. 1. legitur אנרנימוס.

אנרסטין Agrestes, Sylvestres: סוסון אנרסטין Equi sylvestres, Jer. 5. 8. Rectius diceretur אנרסטין.

אנרסטוס In Jalkut Proph. fol. 50. colum. 3. **אנרסטוס** & explicatur, hoc est, **רוח אנרסטוס**, Sylvaticus, Agrestis. Vide in אנר, אנרסטוס.

אנרפס Agrippa rex.

אנרפוס Praefectus provinciae. Sic citatur in Aruch ex Beresch. rab. sect. 12. sed ibi hodie legitur אנרפוס.

אנש Hinc citat Baal Aruch hoc loco, ex Medrasch Echa cap. 1. 21. אנשתון אפיכון Obdurastis facies vestras. Sed pro eo hodie in nostris libris legitur אנקשתון.

אנר Tunc, Hebr. אז: ut, אנרין רניאל, Tunc Daniel domum suam recepit, Dan. 2. 17. ubi Masora notat, tredecim locis in principio versus inveniri, nempe in textu Biblico Chaldaico, non in Targum: אנרין רניאל, Tunc comminuta sunt pariter, Dan. 2. 35.

אנרבעא Digitus: כתובין באנרבעא דיי Scripte digito Dei, Exo. 31. 18. in Jonathane. א ab initio servile est, ut notum. Alias in Targum dicitur אנבעא ut Hebraice. Est ergo commuta-

tio literarum א & ר, quae & aliàs saepe fit.

אנרדא Pluma, penna quibus lecti & cervicalia implentur. Sic scribitur in Aruch, sed in Gemara legitur אנרדא. Vide ergò infra in אנר, & sic sequentia.

אנרדא Vide infra in אנר.

אנרדא Et hoc vide in אנר.

אנרה Baal Aruch adducit hinc דארדא אנר, quod vide in ירה.

אנרעה Interea: והיא רביא Interea advenit puer iste. Et aliter, והיא רביא Interea, Compositum ex אנר & רביא.

אנרעה Exstinguere, juxta Aruch, unde adducit, אנרעה לנר. Ad extinguendum, ut idem sit quod אנרעה. At in Gemara legitur אנרעה de quo vide in אנרעה.

אנרעה Illa, ipsa: alius, alia: תניא אנרעה Doctrina vel Traditio alia, in Talmud frequens.

אנרעה Adhuc, Amplius, Præterea. Et hic est אנרעה pro אנרעה, ut paulò antè.

אנרעה Vide in אנר, in אנרעה.

אנרעה Sic adducit hic Aruch, pro quo in Gemara legitur אנרעה, de quo infra in אנרעה.

אנרעה Rubere, Rubrum, Rufum, Rubicundum esse.

אנרעה Hithpahel, התאנרעה Rubrum fieri. Apud Rabbinos in illud, אל תראה יין כי יתאנרעה Ne aspicias vinum, quia rubrum est, Prov. 23. 31. Alius dixit: כי אחרתיה דם Quia finis ejus est sanguis, i. e. excitat lites & pugnas cum sanguinis effusione. Alius dixit: כי יתאנרעה לדם נרעה Quia expetit sanguinem menstruatae mulieris, id est, excitat libidines, ut ne menstruatae mulieri parcat, sed ad impurissimam scortationem furens feratur homo. Allusio ad אנרעה. Alius dixit, כי מסמיק לירה, Quia rubram facit faciem hominis. Tanchuma.

Deinde אנרעה idem quod אנרעה Discindere, in frustra secare: אנרעה אנרעה In frustra secant eam, Avoda fara fol. 38. 2. Aruch legit per He.

אנרעה Terra, à rufo colore sic dicta, qui ei in Oriente naturalis. Hebraeum אנרעה & אנרעה sic quandoque redditur, reliqua autem per אנרעה explicantur, vel אנרעה ut, אנרעה Ad colendum terram, Gen. 2. 5. אנרעה תעביר Altare ex terra facies, Exod. 20. 24. אנרעה תעביר מעפר אנרעה Ex pulvere terrae, 2. Reg. 5. 17. Quod faciunt ex pulvere terrae, Jesa. 45. 9. Vide infra in אנרעה.

אדם Adam, nomen proprium primi hominis; quem Deus in paradiso creavit, & ab Hebraeis communiter vocatur אדם הראשון Adamus primus, & à Chaldaeis אנרעה קדמא quod idem. Inde in Targum, Laus שבתא ושירא די אדם קדמא על יומא דשבתא & canticum, quod dixit Adam primus super diem

diem sabbathi, Pſal. 92. 1. Volunt Hebræi, Adamum primum iſtius Pſalmi authorem eſſe. De hujus creatione Talmudici Doctores inter ſe diſceptant. Alii voluerunt eum creatum fuiſſe **הדא יצירא** unâ formatione, alii **שני יצירות** duabus formationibus, id eſt, unâ formâ, virili ſcilicet; vel duplici formâ, virili & fœmineâ ſimul; antè ſcilicet habuit frontem & corporis virilis formam, retrò ſive à tergo, frõtem & corporis muliebriſ formam. Poſtერიoreſ hanc ſententiam probant eo quod dicitur, *Et creavit Deus hominem ad imaginem ſuam, ad imaginem Dei creavit eum*: & mox, *Marem & fœminam creavit eos*, Genef. 1. 27. Huc etiam reſpicit Jonathanis translatio, Genef. 1. 27. Item, *Retrò & antè formaſti me*, Pſal. 139. 2. Ad quem verſum ſcribunt, **דיו פרצופין היו לאדם הראשון** Duo vultus fuerunt Adamo primo, &c. Poſtea verò Deus divulſit hoc corpus, & creavit viro & fœminæ proprium corpus cuique. Vide Talm. Kethubhoth fol. 8. 1. Erubhin fol. 18. 1. Jalkut, Bereſchit rabba & communes commentatores in hæc loca. Qui ſubtiliùs corporis humani creationem examinarunt, obſervarunt id conſtare ducentis quadraginta octo membris, unde iſta Jonathanis paraphraſis: **וּבְרָא יי ית אדם בריוקניה בצלמא דיי ברא יתיה במאתו וארבעין ותמני אברין כשית מאה ושייתו וחמשה גידין וקרב ונו** Et creavit Dominus Adamum ad ſimilitudinem ſuam, ad imaginem Dei creavit eum, cum ducentis quadraginta octo membris, & ſexcentis ſexaginta quinque nervis, & obduxit eum cute, implevitque eam carne & ſanguine, maſculum & fœminam intra ea creavit eos. Kabaliſtæ, qui literarum myſteria ſectantur, ſcribunt, **אדם** eſſe, quaſi **מרר דם** Cinis, ſanguis, fel, quæ prolixioris ſunt explicationis. Habetur hoc in Talm. Sota fol. 5. 1. De ſepultura Adami vide Zohar col. 183. in Gen.

אדים *Rubrum*: **כורי ראדימי** Piſces qui ſunt vel fiunt rubri. Piſces ſunt, qui dum capiuntur, ſunt albi, capti fiunt rubri.

אדם *Rubedo*: *Semen muliebre, quod eſt rubrum.* Savim cap. 2.

מאדים *Mars planeta, à rubore ſic dictus.*

אדום *Edom, Edomæa, Edomæus populus*: **מלכות אדום** *Regnum Edom.* Eo Hebræi *Regnum Chriſtianorum, & Imperium Romanum* intelligunt. Apparet hoc ex infinitis testimoniis. Num. 24. 19. *Et perdet ſuperſtitem ex urbe*, Gloſſa R. Salomonis, **החשובה של אדום והיא רומי** præſtantiffima ſcil. *Edomæa quæ eſt Roma.* Roma autem eſt præſtantiffima urbs regni Romani. Nota, verba iſta ex Baſileenſi editione eſſe omiſſa. Threnor. 4. 22. in Targum, poſt **בְּרַתָּא דְּאֲדוּם** *Filia*

Edom, in quibusdam editionibus Venetis ſpatium relictum, cui inferunt, **רומי רשיעא** *Roma impia.* Tale exemplar penes me eſt, cui manu Judæi hæc verba ſunt infera. Hinc quicquid Prophetæ de *Edom* deſtructione in ultimis temporibus dicunt, id ipſi de *Roma* intelligunt & exponunt. Ita enim diſertè ſcribit Kimchi in Obadiam, **מה שאמרו הנביאים בחרבן אדום כאחרית** Quicquid Prophetæ dixerunt de Vaſtatione *Edom* in ultimis diebus, id de *Roma* intellexerunt. Nota hîc iterum, ultima iſta verba **על רומי אמרו**, in ultimis editionibus Venetis, & editione Baſileenſi, tamquam odioſa, omiſſa eſſe. Sic pro eo quod dicunt, **עם חרבן אדום** Cum vaſtabitur *Edom*, erit ſalus Iſraëli; alibi legitur; Quando vaſtabitur *Roma*, &c. Vide Tzeror hammor in Paraſcha Schophetim, & in Paraſcha Pinchas ſub ſinem, Kimchium Obad. 1. ab initio, Jeſa. 34. 1. & 35. 1. in prima editione Veneta. Rabbi Bechai in libro Cad hakkemach fol. 20. 1. explicans locum Jeſa. 66. v. 17. **המתקדשים והמטהרים אל הננות אחר אחר בתוך אכלי בשר החזיר והשקז והעכבר יחרו וספו נאם יהוה** *Qui ſanctificant ſe, & qui mundant ſe in hortis, poſt unam in medio, comedentes carnem porci, & abominationem, atque murem, ſimul conſumentur, dixit Dominus*; ſcribit; **אלו אדום** Iſti ſunt Edomæi, **שרגילין לנענע אצבעותיהם לכאן ולכאן** qui ſolent movere digitos ſuos hinc & hinc (id eſt, crucis ſignum facere, & eo ſe ſanctificare, ut Kimchius hoc loco habet; Hi ſunt qui ſanctificant ſe manibus ſuis ſigno crucis quod faciunt.) **אלו אדום** Iſti iterum ſunt Edomæi (R. D. Kimchi, **אלו הנוצרים** Iſti ſunt Chriſtiani: nam Iſmaëlitæ non comedunt carnem porcinam. Sic eſt in prima editione Veneta: ſed in poſterioribus & Baſileenſi hæc iterum omiſſa). *Abominationem & murem, ſimul conſumentur omnes*; Res manifeſta eſt, quòd licet diſperſi ſimus & ſubjecti poteſtati illorum, ſcil. Iſmaëliſtarum; tamen principalis captivitas noſtra ſit ſub Edom; quia ipſe deportavit nos, & vaſtavit ſanctuariū noſtrum. Et quamvis Iſraëlitæ nunc inter 70. populos diſperſi eſſent, tamen nō vocaretur hæc noſtra captivitas, niſi à regno Edom inſipio, &c. Qui vult, videat ibi plura, ubi manifeſtè ſub nomine *Edom*,

Edom, Regnum Romanum, & in genere Christiani traducuntur. De causa propter quam Regnum Romanum ita appellant, variè nugantur. R. Abraham Aben Esra Gen. 27. 40. scribit: Et Roma, quæ captivos tenet nos, est ex semine Citthæorum: Sic enim Paraphrastes Chaldæus Num. 24. 24. verba hæc וְצִים מִדְּבָתִים Et naves de litore Citthim exponit; Et turmæ emittentur à Romanis: Estque ipsum regnum Græcum (nam Regnum Græcum & regnum Romanum vult esse idem Genes. 10. ad vocem דְּבָתִים) quemadmodum exposui in libro Danielis (cap. 2. v. 39.) & fuerunt homines pauci, qui crediderunt in Virum illum, quem pro Deo coluerunt. Quum autem Roma credidisset in diebus Constantini, qui totam Legem sive Religionem innovavit, & in vexillo suo posuit imaginem crucifixi in manu sacerdotis Edomei, neque in mundo essent, qui novam illam religionem reciperent, nisi pauci quidam Edomei, idcirco vocatur Roma Regnum Edom. Alii volunt, Romanos vocari Edomæos, propter Titum Vespasianum, qui sanctuarium ipsorum desolavit. Nam scribunt, Titum Vespasianum ab Esavo ortum esse. Unde est, quod in Massech. Gittin cap. 5. legitur (quod in Bes Jacob etiam habetur fol. 31. col. 4.) רֶשַׁע בֶּן רֶשַׁע בֶּן רֶשַׁע בְּנוֹ שֶׁל עֶשָׂו הַרְשַׁע בְּרִיָּה קְלָרָה יֵשׁ לִי בְּעוֹלָמִי וְכוּ' Impius ille, filius impii, nepos Esavi (hoc est, Titus, de quo ibi fermo) &c. Quoniam itaque Vespasianus Imperator Romanus fuit, & primus Judæos Romanis subiecit, ac Roma Christianorum caput est, hinc omnes Romanos ac Christianos nunc appellant Edom & Edomæos. R. D. Kimchi Joëlis 3. v. 19. ad hæc verba, Et Edom in desertum desolationis erit, scribit: Meminit Edom hoc loco propter Regnum Romanum. Sic fecit Jesaias capite 34. quod de vastatione Romæ agit, prout illic exposuimus. Ita autem nuncupatur, quia major pars Regni Romani constat ex Edomæis. Ac licet alii etiam populi illis sint commixti, ut in regno Ismaëliarum, tamen denominantur à principali. Præterea rex Cæsar (Julius Cæsar) Edomæus fuit. Sic omnes alii reges Romani ipsum consequuti, &c. Et mox: Et Edom, id est, Regnum Romanum est illud quod vastavit Templum secundum, per Titum illum improbum. Rabbi Moses ben Nachman in Genesin, sub finem, fol. 42. col. 2. scribit: Invenimus in Chronico Josephi Gorionidis, & aliis antiquis libris, quod venerit Tzepho filius Eliphaz, filius Esavi & contenderit cum ipsis (filiis, nempe, Jacobi, patrem sepelire volentibus) propterea; (h. e. propter sepulchrum: quia existimabant potiori jure sepulchrum Esavo, tamquam pri-

mogenito, deberi, quàm Jacobo) donec bellum inter ipsos ortum fuit, in quo prævaluit manus Josephi, ita ut Tzepho, cum selectiori suo milite, cæsus, & in Aegyptum deductus fuerit, ubi in carcere detentus fuit omnibus diebus Josephi. Mortuo autem Josepho fugit ex Aegypto, & venit in Campaniam, regnavitque illic super provinciam Citthæorum in Roma. Tandem verò regnavit super Italiam, fuitque primus, qui super Romam regnavit. Ipse etiam fuit, qui Templum primum maximumque, quod Romæ est, exstruxit, &c. In secretioribus quibusdam Hebræorū libris alia ratio reperitur: Scribunt, animam Esavi in Christum migrasse, unde Christus similis Esavo, adeoque æquè improbus, ac ipse, factus fuerit, unde Christus Esau, & Christiani Esavitæ meritò appellentur. Sed hæc profundioris & prolixioris sunt disquisitionis, & in alium locum à nobis reservantur.

אָרְמִימוֹת Rubedo, rubor, rufus color.

אָרְמִימִי Uua immatura: In Bereschith rabba sect. 34. in fine: בְּרִי יוֹקֵם מִתֵּלֵךְ אֲנִי גְבֻלִין לִיָּהּ: Quando infans nascitur, subigimus ei massam ex uvis immaturis, & inungimus ei cerebrum, ne mordeant eum muscæ. Sic explicatur in Glossa. Quidam putant esse Colores rubros, veluti Minium, aut tale quid. Vide etiam in רמס.

רְמוּמָה Rubedo, rubor, per apharesm litera א.

In Gemara, מצוה להתפלל עם רמומי חמה Præceptum est orare cum rubedine solis, Schab. fol. 118. 2. solis scilicet orientis, juxta illud, Timebunt te cum sole, nempe oriente, quando sol rubere incipit, Psal. 72. 5. Et alibi, עם רמומי חמה Quicumque non orat cum rubedine solis, Berach. fol. 29. 2.

אָרְן Auris, ex Hebræo אָרְן, literis וּ permutatis, ut sepè: Ad auditum auris, Psalm. 18. 45. הֲלֵא אָרְנָה מִלֶּן תִּבְחֶן Nonne auris verba explorat, Jobi 12. 11. וְאָרְנָה Et auris sapientum, Prov. 18. 15. Cum Affixis Pronominibus, וְאֵלִיפַת אָרְנִי Et didicit auris mea, Job. 4. 12. צִלִי אָרְנֶךָ Inclina aurem tuam, Psal. 17. 6. וְאָרְנֶךָ לְמִימְרֵי דִרְעָתָה Et aurem tuam ad verba scientiæ, Prov. 23. 12. אֲצִלֶּן אָרְנֶכֶן Inclinate aurem vestram, Psal. 78. 1. Respondet Hebræo אָרְנָה, quod singulare: וְתַתּוּן בְּאָרְנֵיהּ Quæ obthurat aurem suam, Psal. 58. 5. אֲמַשְׁשֶׁת Et infiges in aurem ejus, Deuter. 15. 17. אֲמַשְׁשֶׁת Incrassata est auris ipsorum, Jerem. 6. 10. Plural. אָרְנֵין אָרְנֵין וְלֹא שָׁמְעִין Aures sunt ipsis, & nihil audiunt, Psal. 115. 6. וְאָרְנֵין לְמִשְׁמַע Et aures ad audiendum, Deut. 29. 3. וְאָרְנֵין מִקְבְּלֵי אֹרְלָן Et aures accipientium doctrinam, Jesa. 33. 3. Con-

In auribus stulti, Proverb. 23.9. *Cum Affixis Pronominibus*, שמעו ארני Audiverunt aures meæ, Psal. 92.12. קל עאנא דרין בארני Vox gregis hujus in auribus meis, 1. Sam. 15.13. באורננא Auribus nostris audivimus, Psalm. 44.2. ותצלי אדנד להכמתא Et inclinabis aurem tuam ad sapientiam, Prov. 2.2. וואורנד ישמעון פתנמא Et aures tuæ audient verbû, Jesa. 30.21. ותנווי באורניכון Et auribus tuis audi, Ezech. 40.4. Et enarrationem meam auribus vestris, Job. 13.17. תרתין אורנוהי Ambas aures suas, 1. Sam. 3.11. מתקבלא באורנוי Et aures ejus, Psal. 34.16. וואורניהון Et auribus ejus, Psal. 18.7. קרשינא די Quæ sunt in auribus ipsorum, Monilia quæ sunt in auribus ipsorum, Genes. 35.4. וואורניהון ישמעון Et auribus suis audiant, Jesa. 6.10.

Apud Talmudicos idem, & contractè, אונא. Hinc illud proverbiale de contemnendis injuriis & convitiis, אב אמר לך חד אונק דחמר לא תיחוש תרין Si dicat tibi quispiam, una auris tua est auris asini, ne cures: ambæ (aures tuæ sunt aures asini,) parato tibi frenum, Bere. rab. sect. 45. Proverbium, quo monent, patienter ferendas esse injurias & maledicta. Simile vide in אכף. In Aruch citantur in Radice עתר, sed pravè, nam legendum עתיר. In Jalk. fol. 21.4. pro פרומני legitur hoc est, מוסה velamen: כי אותבוה באונאי Quia reposuerunt illud in aures meas, Cholin fol. 105.2. *Metaphoricè Manubriû, Ansa*: אונא דויקא Ansa utris vel lagenæ, Gittin fol. 69.

אורנא Cupa. Sic adducit Aruch: sed in Gemara unde citatur, legitur אונא, de quo supra in אגן.

אידן *Salix, aut species salicis, cui lanugo adnascitur*, Talm. ולא כפתילת האידן Neq; cum ellychnio salicis, id est, materiæ lanæ salicum, Schab. cap. 2. in initio. Nasci tradunt hanc inter corticem & lignum, quæ mollitie suâ lanam refert, ac propterea ellychnio sit apta. Hac materiâ lychnos sabbathinos incendere prohibitum.

אדון Dominus.

אדנות Dominatus, Dominium, vocabulum quod dominum & dominium significat. Unde dicunt Rabbinî, כל לשון אדנות קרוי בלשון רבים אפילו יחיד Omne vocabulum dominii vel Nomen אדון effertur numero plurali, etiam de unico. Meminit R. Salomon Jesa. 19.4. Vide & eundem Gen. 35.7. Sic dicunt, Nomen tetragrammaton יהוה vocatur המפורש quia בלשון אדנות שם המפורש exponitur & profertur per nomen אדון.

אדני *Heliotropium, herba, inquit R. Salomon, cuius folia manè inclinant se versus solem, meridie erecta sunt, vesperi rursus incurvant se versus occiden-*

tem solem. Herba est, quæ vocatur מלווא Malva, scribit idem. At huic istam naturam herbarii non ascribunt. In Gemara, חוי תרנוולי בכרמא או Vidit gallinas in trabe (sedentes) etiam corvos (in arboribus) aut etiam heliotropia (versus solem inclinata,) Schab. fol. 35.2. nempe lucète adhuc die vidit gallinas jam conscendisse trabes quietis nocturnæ causâ, &c. In glossa scribitur אראני, unde apparet, in medio esse per Kametz legendum.

אוריני Tentorium, Tabernaculum: vel, juxta alios, Specula alta custodum agrorum, Legitur in Moed katon fol. 27.1. & in Bava basra fol. 144.1. ubi in glossa monetur, in quibusdam libris legi אידוני, quasi א דו Respicere, Circumspicere. Sunt etiam qui exponunt Cisternam aquarum teetam. Sed ea expositio locis adductis non quadrat.

אדני שרה Alne agri, Kilaim cap. 8. Bestia est in agris vivens sub terra, formâ & specie humanâ, voce etiam & sermone utens, sed qui non intelligitur. Sine periculo mortis nemo ad eam accedere potest. Agnoscitur autem ex herba quadam crassa & magna, cujus radix ejus umbilico implicata est. Venatores ergo istam herbam telis & sagittis tamdiu petunt, donec ab umbilico ejus divellatur, & tunc statim moritur. R. Majemon scribit Arabicè vocari אל נאנס Al nanas, quasi sit Nanus, homuncio brevissimæ staturæ, ein Zwergle. Quidam putant esse animal ידוע, unde nomen habet ידעוני Hariolus, de quo in Lege Mosis.

האידנא יאדנא Nunc, Hodie, hoc tempore, Talm. ortum est ex Chaldæo עדן Tempus, per commutationem gutturalium. ויל האידנא ותא למחר Abi nunc, & veni cras. עד האידנא Usque nunc, usque ad illud tempus.

אדונקי Magnates, Proceres, Satrapæ: אדונקי השובים interpretantur, id est, honorati, æstimati, dignitate præstantes. Talmudici eo utuntur de quinque Satrapis Philistæorum, qui Jos. 13.3. vocantur אדונקי. Dicunt enim de iisdem, אדונקי שלחן המשה Satrapæ ipsorum sunt quinque, Cholin fol. 60.2. In R. Davide Jos. 13. pro אדונקי legitur אדונקי, & sic in R. Salomone, qui textum istum Talmudicum citant. In Jalkut אדונקי.

אדק Adhære, Cohære, Inhære, conjunctum, אדק משכחון על גרמיהון compactū esse. Præ. אדק מן אדקן Adhæret cutis ipsorum ossibus ipsorum, Hebr. הד עם חבירה Thren. 4.8. Ithpabel, Partic. מתאדקן Quilibet socio suo adhæret, Hebr. ידבקו Job. 41.8. שלי בשריה מתאדקן Tori carnis ejus cohærent, Hebr. ידבקו Job. 41.14. ויתאדקון Futurum, Ne adhæreret vobis, Hebr. ידבקו Deut. 28.60.

in Jonath. *Pabel*, Futurum, **יֵאָדִיק מִיְמֵרָא רַיִן בְּכוֹן** Faciet verbum Domini, ut adhæreat vobis pe-
ftis, Deut. 28. 21. in Jon.

Apud Rabbinos. כל ימי הייתי אדוק בפסוק וברקדוק. omnibus diebus meis adhæsi, (addictus & dedi-
tus fui) Sacræ Scripturæ & Grammaticæ: Elias in Præfatione in Lexicon Tisbi. אדוק במצוות Ad-
hærens præceptis, observationi Legis & pietati
totus addictus. Talm. אחר אדוק בטופס ואחר אדוק בתורה Unus adhæret scripturæ contractus, & al-
ter adhæret inscriptioni nominum; כששניהם
כששניהם אדוקים בטופס ושניהם בתורה Quando autem duo
inhærent scripto exemplari, & duo inscriptio-
ni nominum, Bava metzia fol. 7. 2. תורה est spa-
cium, quod relinquitur in literis contractuum
pro inscriptione personarum, loci & temporis:
טופס est scripta forma literarum contractuum.
Vide in istis Radicibus. שנים אדוקין בשטר Duo
adhærent uni cōtractui, nempe creditor & de-
bitor. Creditor dicit: mea est obligatio, & ha-
ctenus insoluta: debitor dicit: mea est: solvi de-
bitum, ac restitueras mihi obligationem, sed ex-
cidit mihi, amisi eam & tu reperisti: Metzia
fol. 7. 1.

אֶדֶק *Aqualis, vas hortense irrigatoriū.* Sic scribi-
tur in Aruch, sed in Gemara, unde citatur, scri-
bitur **אֶדֶק**. Vide ergo de eo in **רִיק**.

אֶדֶק Vide in **דֶק**.

אֶדֶר *Afrire.* Sub hac forma adducitur in A-
ruch, sed vide de eo in **דֶר**.

אֶדֶר *Adar, Februarius mensis, qui Hebræis
duodecimus est, factio initio à Nisan sive Martio ex
institutione Mosis. Hic quarto quoque anno duplex,
& secūdus vocatur וְאֶדֶר: is embolismicus sive inter-
calaris. Prior vocatur Adar primus, alter Adar se-
cundus sive posterior: להרש שנים עשר הוא הרש אדר*
Usque ad mensem duodecimum, iste est mensis
Adar, Esth. 3. in Hebræo. Sic Targum, לִירְחָא תְרִי
לִירְחָא תְרִי. In secundo Targum pro eo le-
gitur, כִּד מְטָא לְסוֹף תְּרִיסַר יְרַחֵי שְׁתָּא דְאִיהוּ יְרַחֵי דְאֶדֶר
Quum pervenisset ad finem mensis duodeci-
mi in anno, qui est mensis Adar primi. Et cap. 9.
31. בְּאֶדֶר בְּתִרְחָא בְּזִמְנֵי עֲבוּרָא (Ad confirmandum
dies sortium istos) in Adar secundo sive poste-
riore, tempore embolismi.

אֶדֶר *Area, Horreum.* Respondet Hebræo בְּרִן:
ut, Ventilat aream hordeo-
rum, Ruth. 3. 2. *Emph.* כְּמָא דְמִפְרָשִׁין מִן אֶדְרָא Sicut
separant ab area, Num. 15. 20. אֶדְרָא Ad
tritrandum horreum, Jesa. 21. 10. דְּמִיָּא לְאֶדְרָא
Similis est areæ, Jerem. 51. 33. מֵאֶדְרָא וּמִמְעַצְרָתָא
De area & de prælo, Hof. 9. 2. *Cum Affix.* וְאֶדְרָא
מֵאֶדְרָא Et horreum tuū colligat, Job 39. 15. מֵאֶדְרָא
Ex horreo tuo, Deut. 16. 13. וּמֵאֶדְרָא De gre-

gibus tuis & de horreo tuo, Deuter. 15. 14. *Plur.*
עַד בֵּית יֵת אֶדְרָא Spoliant horrea, 1. Sam. 23. 1. אֶדְרָא
Usque ad locum horrei Atad, Gen. 50.
10. 11. מִן אֶדְרֵי קִישׁ Ex areis æstatis, Dan. 2. 35.

אֶדְרָא *Velum navis.* Sic Babylonicè dictum
fuit, quod in Mischna vocatur נֶם. Id Hebraicè
Vexillum significat, unde ad vexillum navis
translatum, quod vocatur *Velum, Carbasus.* Scri-
bitur in Gemara אֶדְרָא, unde media vocalis
apparet A, Bava bath. cap. 5. in principio.

אֶדְרָא *Cedri vel alterius cujusdam præstantissi-
mæ Arboris species, Rosch haschana fol. 23. 1. Sic
etiam citat Aruch ex Sanhed. fol. 108. 2. ubi nunc
pro eo legitur אֶדְרָא. In Gittin fol. 69. 2. טַרְף אֶדְרָא
folia hujus arboris dicuntur cōtra febrem con-
ducere. Alibi, הַרְצוּרָה שִׁיתְקִימוּ נֶכְסֵי יֵטַע בְּהֵן אֶדְרָא,
Qui cupit ut stabiliantur & firma sint bona sua, plan-
tet in eis arborem Adra, juxta illud יֵטַע בְּמָרוֹם
Fortis est in excelsis Dominus, Psalm. 93. 4. Betza
fol. 15. 2. Hinc videtur dicta esse hæc arbor, qua-
si אֶדְרִי Magnifica, Robusta. In Aruch parvo hoc
ita enarratur; *Faciat ex eis eleemosynam.* & Adra
est species arboris infrugifere & magnæ, ramo-
sæ & frondosæ, ex qua si sæpes agro circum-
ducatur nulla bestia in eum potest ingredi, &
cōservatur perpetuò. Schindlerus ponit, אֶדְרָא
Cedri species, Arbor ferens lanam.*

אֶדְרָא *Spina, Os piscis, עֵצִים שֶׁל דָּג*, Schab. fol.
67. 1. lin. ult. Cui spina piscis in palato hæret, di-
cat, נִנְעָצָת כְּמֹחַט נִנְעָלָת כְּתָרִים שִׁישָׁא שִׁישָׁא.
Remedium magicum & superstitiosum. Baal Aruch
legit cum duplici Daleth, אֶדְרָא.

אֶדְרָא *Lana, Pluma, Muscus, molle quod vis,
quo pulvinaria replentur, aut aliquid obturatur:*
אֶדְרָא בְּפִי לָגֵנָא Lana in orificio lagenæ,
Schab. fol. 40. 1. אֶדְרָא מִבֵּי סְרִיָּא Pluma ex cer-
vicali, Berach. fol. 56. 1. Aruch & hæc adducit
per geminum Daleth.

אֶדְרָא Adducitur hîc in Aruch sub אֶדֶר pro
Morticino. Vide de eo in עֶדֶר.

אֶדְרָא Adducit Aruch & hoc in אֶדֶר pro
Pellibus, sive Saccis pelliceis, sed in Gemara scri-
bitur אֶדְרָא, quod significat *Præsepia,* de quo
infra in אֶרָה, ubi vide.

אֶדְרָא *Lethech, mensura aridorum dimidii co-
ri seu quindecim searum,* Talm. Eruvin fol. 102. 1.
Bava metzia fol. 80. 2. Munsterus in אֶדְרָא ex-
ponit *Dimidium Lethech,* contra Glossatorem
Talmudicum.

אֶדְרָא *Contra, è contrario, Talm. R. Jo-
seph dixit: Quàm insignis est vir hic, cui factum
est tale miraculum. R. Abhai dixit: אֶדְרָא כְּמָרָה
E' contrario, quàm vilis est vir hic, propter
quem opus naturæ mutatū est: Schab. fol. 53. 2.*

אֲדָרְוֹנָה *Senatores, proceres regni*, Dan. 3. 2. Nomen Persicum. R. Sal. putat esse nomen nationis vel gentis alicujus. Ab. Esra scribit, se ejus & sequentium interpretationem nescire. R. Saadias existimat esse *Magnates, proceres*, quasi cum Magnificentia & autoritate decernentes & statuta ponentes.

אֲדָרְוֹנָה *Diligenter, Festinanter*, יתעבד אֲדָרְוֹנָה *Fiat festinanter*, Esth. 7. 3.

אֲדָרְוֹנָה *Summitas, Cacumen*. In Medrasch Tanchuma, sect. מתוך שאני Exod. 38. ואלה פקודי אֲדָרְוֹנָה *Dum ego diruobasin, cacumen concidit. Aut est Effigies, Statua viri*. In Aruch adducitur אֲדָרְוֹנָה ex Beres. rab. sect. 8. sed ibi hodiè legitur אֲדָרְוֹנָה *Effigies*. De eo in ordine אנר.

אֲדָרְוֹנָה *Architectus*, Talm. idem quod **אֲדָרְוֹנָה** *de quo in ordine אור*. In Jalkut fol. 4. col. 3. משל למלך שבנה פלמין על ידי **אֲדָרְוֹנָה** *Simile est regi, qui ædificat palatium per manus architecti. Explicatio, חכם הרשים Sapiens artificum.*

אֲדָרְוֹנָה *Vide in דרך*.

אֲדָרְוֹנָה *Uoli nomen* 2. Reg. 17. 31. R. David, & sic Talmudici scribunt, esse idem quod **אֲדָרְוֹנָה** *Mulum*, portantem onera regis, à **אֲדָרְוֹנָה** *Portare*, unde **אֲדָרְוֹנָה** *Portates onus, bajuli*. Vide R. Davidem citato loco. *Apud Talmudicos de Adrammelech & Anammelech, de quibus in libro Regum, ומאי Quidnam sunt ista? mulus & equus (i.e. Adrammelech est cognomentum muli: Anammelech cognomentum equi) אֲדָרְוֹנָה דארר Adrammelech sic dicitur, quia portat domini sui onera, Sanhed. fol. 63. 2.*

אֲדָרְוֹנָה *Nomen proprium loci*: In Vajikra rabba sect. 35. משל למקום אֲדָרְוֹנָה שהוא פשוט בניסור. *Simile hoc est loco Adrimon, qui perturbatus est ab exercitibus, turmis. Puto esse corruptum ex Græco ἄρημος, ἄρημος Desertum, Locus non inhabitatus, ut sensus sit; Loco qui plenus est latronibus. Sic in glossa dicitur significari מקום שמם ומצויים Hinc melior est lectio Aruch, שם לסטים, sine Daleth.*

אֲדָרְוֹנָה *Cubiculum, conclave, cœnaculum*: מן אֲדָרְוֹנָה *De conclavi superiori venit tempestas, Hebraicè אֲדָרְוֹנָה Job. 37. 9. מן אֲדָרְוֹנָה בית אֲדָרְוֹנָה בית In conclave domus regis, Esth. 2. 16. בית אֲדָרְוֹנָה In conclavi scholæ Mosis præceptoris ipsorum, Cant. 3. 4. בית אֲדָרְוֹנָה In conclavi cubiculi, Jud. 16. 9. 12. ועל לאֲדָרְוֹנָה בית אֲדָרְוֹנָה Et ingressus est in conclave cubiculi, Genes. 43. 29. 2. Sam. 12. 10. לאֲדָרְוֹנָה בית אֲדָרְוֹנָה In conclave regis, 1. Reg. 16. 18. אֲדָרְוֹנָה בית אֲדָרְוֹנָה Et conclavi cubiculi, Joël. 2. 16. *Plurale, אֲדָרְוֹנָה פוליא**

אֲדָרְוֹנָה *clavia domini planetarum*, Job. 9. 9. *Apud Rabbinos, אֲדָרְוֹנָה דאית ליה אֲדָרְוֹנָה באבי Conclave cui sunt quatuor januæ. על לאֲדָרְוֹנָה Ingressus est conclave. Dicitur & אֲדָרְוֹנָה.*

אֲדָרְוֹנָה *Hydropicus, Rab. אם המים רבים על אם הדם נעשה אֲדָרְוֹנָה Si aqua copiosior sit sanguine, fit hydropicus.*

אֲדָרְוֹנָה *Honor, Gloria*, ab Hebræo **אֲדָרְוֹנָה** *Talm.*

אֲדָרְוֹנָה *Amavit, Hebr. Rabbini usurpant etiam in Hiphil, אֲדָרְוֹנָה Amare facere, Amabilem reddere. Ad amabiles, charos reddendos eos & legem ipsorum.*

אֲדָרְוֹנָה *Smegma, Sapo: וְדַפְאִית בְּאֵהָלָא יְדֵי Et mundavi smegmate manus meas, Heb. ולא כנתר ולא באהל, אֲדָרְוֹנָה Job. 9. 9. Apud Talmudicos, Neque nitro, neque sapone. Scribitur & אֲדָרְוֹנָה in Aruch: at in Gemara sine ו. Unde בורית טאי בורית אֲדָרְוֹנָה Quid est בורית? idem quod אֲדָרְוֹנָה. At alibi traditur, בורית ואֲדָרְוֹנָה, ergo diversa sunt, תרי אֲדָרְוֹנָה דוג species smegmatis, Schab. fol. 90. 1. Item Saponaria, herba, Schab. fol. 50. 2.*

אֲדָרְוֹנָה *Saponarii, vendentes saponem, aloën, myrrham, & similia, Nedarim in fine.*

אֲדָרְוֹנָה *Tabernaculum. אֲדָרְוֹנָה אֲדָרְוֹנָה Tentorium disjectum, id est, מטולטל Vagum, pendulum inter terram & aërem, Chagiga fol. 25. 1.*

אֲדָרְוֹנָה *Tabernaculum fecit, pro tabernaculo habuit vel instituit aut posuit: tabernaculum fixit sive expandit, vide in Oholoth cap. 15. in fine.*

אֲדָרְוֹנָה *Is, Ille, Hierosolymitanè: אֲדָרְוֹנָה הות Ille qui vendidit agrum, dicebat, Agrum vendidi, thesaurum non vendidi, אֲדָרְוֹנָה רזבין Ille qui emit, dicebat, &c. Talm. Hieros. Metzia cap. 2. & alibi. Aliquando etiam אֲדָרְוֹנָה: ut, אֲדָרְוֹנָה Et ille qui accipit literas, Talm. Hieros. Schabbas cap. 12. fol. 13. col. 4.*

אֲדָרְוֹנָה *Dactylus immaturus, grossulus dactylorum: מן דאביל אֲדָרְוֹנָה מרירא אליבא ריקנא Qui comedit grossulum dactyli acerbum stomacho vacuo sive jejuno, Metzia fol. 113. 2. Ejus scil. nulla est medicina, ut ibi proponitur: אֲדָרְוֹנָה אֲדָרְוֹנָה Dactylus immaturus rufus, Cholin fol. 46. 2. אֲדָרְוֹנָה אֲדָרְוֹנָה Dactyli Tufjanæ, qui Tubhianæ crescunt. Locus fuit, ubi palmarum fructus vix ad maturitatem perveniebant: אֲדָרְוֹנָה אֲדָרְוֹנָה Ramus dactylorum immaturorum, Sanhed. fol. 26. 2.*

אֲדָרְוֹנָה *Nasse vimineæ ad capiendos pisces: אֲדָרְוֹנָה אֲדָרְוֹנָה Ad conficiendum nassas, Moéd caton fol. 11. 1. אֲדָרְוֹנָה אֲדָרְוֹנָה De retibus avium & nassis piscium nemo dissentit, Gittin fol. 60. 2. Malè in Munstero scriptum singulariter*

riter אהרי. Litera autem ו ab initio indicat Cholem vel Schurek.

אהורירא *Præfectus stabili equorū, Stallmeister/Præfectus stabuli ipsius Raf ditior fuit quàm Schavur rex Persiæ, Schab. fol. 113. 2. Metzia fol. 55. 1. Glossa ממונה על הסוסים* Præfectus equorum.

אוב *Python, genius ex ventre ceu utre loquens, Lev. 19. & 20. & alibi. Vide Aruch in princ. in אוב. Plur. אובות Pythones: Utres, Testæ, Laguna. Vide Ab. Efram Job. 32. 19. Majem. in Hilch. עבום cap. 6. Selden. de Diis Syris p. 39.*

אובא טמא Vide in טמא.

אונ *Arbusti cujusdam ruber fructus, qui editur, & ad aptanda ac tingenda coria Cordubana adhibetur: Arabicè אלסומאק: vulgò, scribit quidam, קורנילי, Talm. Peah. cap. 1. & cap. 3. Demai cap. 1. Maaseroth cap. 1.*

אונניוס *Generosus, clarâ profapiâ & familiâ natus. Græcum est ἀνεγιος, unde pro ultimo ו rectius scriberetur י. Scribitur & אבניוס, quia ב raphatum & ו valde affinem habent pronunciationem. In Medraschim ejus usus est, unde & Aruch citat אוננסטו ἀνεγιος, id est, מיוחס הרבה profapiatus valde. Vide Vajik. rabba sect. 2. Medr. Rut. cap. 1. 2. Medr. Schem. sect. 1. ubi scribitur אוננסטאטי.*

אור *Torris, Titio: אור משיב מיקרא Titio ereptus ex igne, Zach. 3. 2. והיותו כאור Eritisque sicut titio ereptus ex igne, Amos 4. 11. אוריא Titio contemptus, Job. 12. 5. Plur. אוריא כמנניא sicut titiones fumigantes, Jesa. 7. 4. Apud Talmudicos per metonymiam est, Rutabulum, ein Ofenfruct/ lignum quo ligna in fornace promovent, & prunas eximunt: Betza fol. 33. 1.*

אורא *Desiderare, Concupiscere, Hebr.*

אורה *Desiderium, concupiscentia: לשון תאוה. Locutio, sermo desiderii, id est, Modus optativus, Grammaticis. מאמר המתאוה Oratio optativa.*

און *Anser. Plur. און Anseres, Esth. 3. 8. in secundo Targum. און הכר. Apud Talm. Anser sylvestris.*

אוןא *Anas, Talm. מוי לי בר אוןא ושדי מערה. אוןא לי שונרא Affa mihi anatem, & projice intestina ejus feli, Betza fol. 33. 1. Est etiam plurale terminationis fœm. אוןא. Elias frustra plurale vult dici אוןא. Nam א, sive emphaticum sive fœmininum, pluraliter abjicitur: ועיניה: שפיל ואויל בר אוןא ועיניה: Humilis est & circumcirca deambulat anas, oculisque suis hinc inde speculatur, scil. ad querendum cibum, Bava kama fol. 92. 2. Proverbiale est, quo monuerunt, neminem propter tenuitatem suam debere erubescere necessaria vitæ sedulo quærere.*

אוניא *Quarta pars animalis mactati, appellatione Pumbeditanâ Babylonie, ut est in Beza fol. 29. 1. Soriani vocabât eam טרמא Tertiam, alii, הלגא Dimidiam: alii רבעא Quartam. In quibusdam etiam locis dividi solitum in sex partes. Aruch in אונא putat אוניא esse Quintam partem.*

אורא *Dracones: אליא Martes, Marder. R. Sal. scribit se nescire quale animal sit. Aben Esra vult esse animal, de quo quilibet videns obstupescit, Heb. אוריא Jesa. 21. 13.*

אורי *Vae: ורי לרשע ואוי לשכנו: Vae improbo & vae vicino ejus, in fine Succa. Vide Rabbag Prov. 29. 6. Efferunt id etiâ Chaldaicè ורי לשכניה ווי לחייבא ווי. Aliquid mali propter vicinum malum.*

אורא *Initium, Principium. Est usitatum quoque in Lingua Arabica & Persica. In principio creavit Deus cœlum & terram, Hebr. בראשית Gen. 1. 1. in Jonathane. Quæ in principio fructum fert, id est, antequam aliæ arbores incipiant fructum producere, Hebr. בראשיתה, Hof. 9. 10. באור צמחה. In principio germinationis fœni ferotini, Hebr. הלא אתחוא מן אוריא, Amos 7. 1. ברחל עלות הלגא. Nonne annunciatus est à principio, Hebr. מראש, Jesa. 40. 21. מן הוי מן אוריא. Quis annunciavit à principio, Jesa. 41. 26. ורמן אוריא. Et quæ fuerunt à principio, Heb. וקרמונות, Jesa. 43. 18. מחיי מן אוריא. Annuncians à principio ad finem, Hebr. מראשית, Jesa. 46. 10. מן אוריא. Inde à principio, Hebr. מראשון, Jerem. 17. 12.*

אוריא *Idem. Videtur potius sub forma precedentis esse legendum, ut alterum corruptum sit ex ו: nam scribi solet אוריא ad indicandum ו consonam mobilem: כר מן אוריא. Sicut à principio, Hebr. Revertimini ad principium, id est, pristinum statum vestrum, Hebr. יתובן לאוריא. Ezech. 16. 55. לקדמתן. Revertentur ad principium suum, Hebraicè לקדמתן Ezech. 16. 55.*

אוריא *Totum. Græcū est: אוריא כרוסון. Totum aureum. In Medraschim talia usurpant.*

אוריא *Nomen proprium loci in Targ. Hieros. Num. 34. 8.*

אוריא *Holofericum: וזה לוקח אוריא אוריא. Et iste accipit holofericum, Jalkut Prov. 4. 2.*

אום *Radix, Fundum, Inum rei: Talm. או שהלכה. או אם היה נוגע. Aut si dilataverit se fundum plagæ, Negaim cap. 1. והלך מן האום. Et dilataverit se à radice sive fundo, Negaim cap. 4. נוגע. אם היה נוגע. Si tetigerit fundum, Taharos cap. 9. Aruch hæc legit per ס Samech in fine. Vide ibi.*

אומי Vide in ימא.

אוןא *Pellis, Membrana: כשנדבקה אונא. Cum adhæret membrana membranae, Elias*

na, Elias in Rad. סרך in Tisbi: הוּו סריכי אוני בדופן
Adharebant membranæ (pulmonis) lateri:
חמשה אונות יש לריאה. Duæ membranæ תרתי אוני
Quinque membranulæ sunt pulmoni. סמוכות
Cohærentes membranulæ invicem.
אונא *Nomen proprium loci*: Talm. Kiddusch.
fol. 116.

אונא Contractè pro אונא vide supra in ארן.

אונא *Emptio, Literæ cōtractus emptionis aut ven-*
ditionis. Juxta Aruch est Græcum ἔμψιο Emptio. Qui-
dam Hebræorum volunt esse ex significatione ראשית
אונא Principium roboris mei, Gen. 49.3. ut literæ istæ
sint Robor & firmitas contractus. Sic R. Sal. ad illud,
לי Hof. 12.8. i.e. שטר juxta istam lo-
cutionem, מושל למלך שקנה לו שני עבדים שניהם באוני
אונא Emptione unâ & pretio uno. הוציא זה את אונו
Produxit iste literas emptionis suæ. In Beres. rab. sect. 2.
ab initio: באוני וכתב באוני אחת
Simile est regi, qui comparavit
sibi duos servos, ambosque scripto uno, & pre-
tio uno. שטר מכירה אונא est
Contractus venditionis Alibi: והיו אונות ושטרות יוצאין על שמו
Literæ emptionis & literæ mutui prodibant sub
nomine ejus, Bava bafra fol. 52.1. גלויה
אונות id est, שטרי מכירות. In Tanchuma, in sect. ארה
Deuter. 11. באוני וכתב באוני וכתב באוני
Simile est regi, qui accepit servû per emptionem,
& scribit in emptionis contractu, &c.

אונא *Emptio, Literæ contractus em-*
ptionis sive venditionis: ואיל למצרים ואיתי אונתא
אונתא Ivitque (Naphtali) in Ægyptum,
& attulit inde contractum emptionis agri du-
plicis spelunçæ, Gen. 49.21. in Jonath. Targum
Hierof. habet: Ipse descendit in Ægyptû tem-
pore celerrimo, ואיתי אונתא דחקל כפילא
Et attulit contractum emptionis agri duplicis ex pala-
tio sive cancellaria Josephi. Et cap. 50.13. in Jo-
nathane: Portarunt eum filii ejus in terram Can-
naan. Ea res cum Esavo improbo innotuif-
set, profectus de monte Gabhla, cum legionibus
multis, venit Hebronem, & non permisit Jose-
pho sepelire patrem suum in spelunca duplici.
Tunc è vestigio Naphtali, cursu celeri abiit in
Ægyptum, ואיתי אונתא & attulit Literas em-
ptionis, quas scripserat Esau Jacobo fratri suo
pro dimidia parte spelunçæ istius. Tunc Chu-
ſchi filius Dan, repente arrepto gladio abscidit
caput Esavi improbi, quod ab isto ic̄tu devolu-
tum est in speluncam istam, & quievit in gre-
mio Isaaci patris sui, corpus autem ejus filii Esau
sepelierunt in spelunca ista duplici, & corpus
Jacobi, filii ejus in eadem spelunca, &c. Fabula.
הוּו משלחין אונתא לרב ביתה
Miserunt literas em-

ptionis ad præfectum aulae. At שורא דאונתא,
quod habet R. David Amos 7.7. aliud est, de
quo vide in ינה. Addit hîc Munsterus מאונן
Contractum faciens. Probatione id eget, quæ quæ-
renda adhuc.

ינה in אונא.

מלון *Hospitium nocturnum, id est, מלון*
אונא אונא Qui divertit de
ut exponunt, in quod divertitur, itinere diei con-
fecto, Talm. אונא לאונא אונא
Qui divertit de hospitio uno in aliud, pernoctandi scil. causâ,
Taanis fol. 11.1. Metzia fol. 79.2. At אונא דמיא vi-
de supra in אונן. Targum, ועבר תלת אונן
Et transit tria hospitia, Jesa. 10.32.

אין נותנין אונן של פשתן לתוך התנור: *Fasciculi*
Non ponunt fasciculos lini in fornacem, Schab.
fol. 17.2. in Misna. Fiebat hoc albificandi causâ,
unde alibi: פשתן משיתלכנו
Fasciculi lini ex quo, donec albicent, ibid. fol. 27.2. Intelli-
gitur linum excussum & pectinatum, אונן:
אונן Fasciculi filorum, Strangen Faden oder
Garn.

אונגליון *Euangelium, doctrina Christi libris Novi*
Testamenti comprehensa, sive תורה חדשה Lex no-
va Christianorum sic vocatur, & idem valet
quod בשורה טובה Nuncium bonum, scribit Elias in
Tisbi in voce גליון. Addit autem, Rabbini nostri
converterunt eam vocem in און גליון, (divisâ scil.
voce, q. d. Iniquitatis revelatio) Aruch autem
pro lubitu interpretatur. Hæc Elias. Quod
significet Nuncium bonum, id Elias à Christianis
didicerat: interea affert etiam suorum Rabbi-
norum scriptionem, cujus quidem interpreta-
tionem non affert, sed facile ea patet ex antiquis
libris, & ipso Aruch Venetæ vel Constantino-
politanae editionis. Scribunt autem vel און גליון
און גליון q. d. Vanitatis vel Iniquitatis Christi
revelatio. Scriptio patet ex Talmud Veneto,
in quo legitur in libro Schabbath fol. 116.1. ספרי
Libri hæreticorum: Rabbi Meir eos vo-
cat און גליון, propterea quod Christiani vocant
eos אונגליון. R. Jochanan autem eos vocavit עון-
גליון. Hæc ex Talmud Basileensi omissa sunt.
Explicatio legitur in parvo Aruch Cracoviæ
impresso, און נכתב על הגליון Vanitas sive Iniqui-
tas scripta in libro. idem est quod הנייר char-
ta, addit idem. In manu scripto quodam Aruch
legi, שקר נכתב על גליון Mendacium scriptum in
libro. Idem notavit Sebastianus Munsterus in
Notis ad Matthæum Hebraicum ad cap. 1.

מע אומות איוונטיות *Populorum nomen:*
Ex septuaginta populis איוונטיות, qui sunt in mun-
do, &c. Jalkut fol. 103.1. Puto legendû איותנטיאות
Ex 70. populis principalibus in mundo. Vide
אות.

אונקרא *Negotiator, Procurator regius negotiorum.* Aruch vult esse vocabulum Persicum: Istis negotiatoribus, Succa fol. 30. 1. *Glossa* תגרי כל דבר *Negotiatores omnium rerum* ut aliquid lucrentur. Aruch scribit esse עושה מלאכת הנשיא *Procuratorem principis.*

אוס *Nares, Talm.* ורא אוסיה דרגא לפחדא *Manus ad nares posita, gradus est ad pavorem, Berach. fol. 112. 1.* *Alibi* באוסייה *In naribus vel nares ejus: אוסי דגוריתא In naribus leænæ, Schab. fol. 67. 1.*

אוסיה *Ager:* Quod tu cupis vendere agros vel agrum tuum, *Talm. Hieros. in Taanis fol. 69. col. 1.* וזכין לן הדא *אזיל זכין לן להווא: Ito, emito nobis istum agrum: אוסייה Emisti nobis istum agrum, Vajik. rab. sect. 34. Glos. שרה. In Aruch adducitur hoc ex forma plurali. Videtur pertinere ad sequentem vocem, quæ Substantiam significat, veluti agros & alia immobilia bona.*

אוסיה *Essentia, Substantia:* וכל אוסיה שלי *Et omnis substantia mea est in ea, scil. navi, Tanchuma sect. Bereschis: משל למלך שנתן: Simile est regi, qui dederat substantiam amico suo, id est, amplas facultates, uti moris est regum & principum, Beres. rab. sect. 49. Vocatur Dominus substantiæ, Eccl. 4. 2. in Medrasch. Pro eo legitur in Vajik. rab. sect. 3. מתקרי אוסיהן. In Medraschim sæpè occurrit. Huc fortè referri possint ista, quæ supra adducta sunt in אוס. Nam Aruch ista omnia legit per ס Samech in fine, ut אוסיה sit pro אוסיה Substantia, & sic interpretes exponunt illud per עיקר Principale, substantiale. Aruch inquit, אוסיה id est, עיקר המכה ושרשה.*

אוף *Etiam. Hierosolymitanè sic sæpissimè dicitur pro Hebr. אף* *Etiam אוף לפתגמא דרין: גם אף* *Etiam אוף בליליא דין. Gen. 19. 21. גם אף* *Etiam אוף בחובי אבהתכון. Gen. 19. 34. גם אף* *Etiam quæ propter iniquitates patrum vestrorum, Hebr. אף Levit. 26. 39. Sic אף על כל דא* *Et etiam proter omnia hæc, Lev. 26. 44. In eadem sententia repetitum, est Tam, quàm: Cum, tum: Tam filii Adami אוף בני אדם קרמא אוף בני דעקוב* *primi, quàm filii Jacobi, Psal. 49. 3. Triplicatum: Et nos, & tu, & parvuli nostri, Gen. 43. 7.*

אוף *Ratio, via, modus:* און יכולין לעמוד על אופו *Nos non possumus nisi super ratione Davidis: nunc enim appellat se regem, nunc pauperem, &c. id est, אופו id est, עיקרו fundamentum ejus: Quæ est און אומה כאומה זו שידעת אופי של אלוה: gens sicut gens ista, quæ novit rationes Dei? רבון דעלמא אי: consuetudinem: מנהג אופי id est,*

אופיה *Domine mundi, sive exaudias sive non, dico omnes rationes Dei esse æquales. Aruch adducit ex Sanhed. cap. 11. ex Pefikta, & Medrasch Echa. In Medraschim ejus usus est.*

אופיה *Segmenta ligni, ligna fissa, baculi:* שרי אופיה *Projecit baculos, & deciderunt dactyli. Glossa מקלור, Gittin fol. 61. 1.* הורה דרי *Portabat fasciculum lignorum fissorum, vel ramorum, Glossa משאוי של עזים Onus vel sarcinam lignorum, Metzia fol. 30. 2.* פגע *Incidit in hortulanum ejus, qui portabat sarcinam lignorum, Cholin fol. 105. 1.*

אופיה *Segmentum, Frustrum, Affula ligni:* *Talm. ריאה דרמיה לאופתא. Pulmo similis segmento ligni, id est, qui fissus est quasi in segmenta ligni, Chol. fol. 47. 2.*

אוק *Revirescere, Talm. דהדר דהדר אוקן. Non est necesse, quia rursus virescunt, Taanis fol. 19. 1. Gittin fol. 60. 1. Glos. בקנה. עלו בקנה. Ascendunt rursus in calamum, restaurantur. Est tertia pluralis Præteriti, unde malè quidam faciunt ejus thema אקן. Nam litera ו in fine est paragogica.*

אוקיה *Uncia: aliàs rectiùs scribitur אוקיה.*

אוקיה *Viror, Revirescentia, vigor, robor viroris, quomoao scil. planta ex aestu solis aut siccitate languida, per pluviam recipit robor & virorem suum. In explicatione hujus vocis in Aruch, אוקיה Robur & vigorem significat, non Possessionem, ut quidam putavit: Taan fol. 19. 1.*

אור *Lucere, Illucere, lucidum esse vel fieri, illuminari, Hebr. In Targum transferri solet per Verbum נהר. Unum tamen hinc legitur, modò lectio genuina sit. Futurum, נהרן. Oculi tui in æquitatem lucidi sint, id est, respiciant quæ recta sunt, quæ directè antè oculos sunt, non in obliquum & devia, Prov. 4. 25. litera נ ab initio formativa est tertiæ personæ, more Syro, ut sæpè in hoc libro, & sic mox in altero versu membro. Regia reddunt, Videant.*

אוריה *Olera, Herbe, 2. Reg. 4. 39. Hebr. Sic & apud Rabbinos. Vide R. Davidem ad antecedentem locum, & Talm. Joma fol. 18. 2.*

אוריה *Vide suo loco in ירה.*

אוריה *Lux, Lumen:* לאורתא יקום קטולא *Ad lucem (matutinam) surgit latro, Job. 24. 4. Elias observavit pro Hebræo אור vel אורה in Targum aliàs semper dici נהורא. Apud Rabbinos, לכאורה Ad lucem quasi, id est, clarissimè, manifestissimè, palàm, Kiddusch. 54. 1. Apud Talmudicos אורתא Lumen, pro lumine stellarum sive stellis, hoc est, Vespera: אורתא הוה קאי מאורתא: הוה קאי*

David autem, num media nocte surrexit? A' vespera surrexit. ומכאן רהאי נשף אורתא הוא Unde autem est, quod vocabulum נשף crepusculum, hîc vesperam significat? inde ubi scriptum est: In crepusculo, vesperâ diei, Prov. 7.9. Berach. fol.3.2. Et paulò pòst: ונשף אורתא הוא נשף Vox Nescheph significatne vesperam? immò nescheph Manè est, sicut scriptum est: Et David percussit eos à crepusculo usque ad vesperam, 1. Sam. 30. 17. לבר מאורתא Exceptâ vesperâ, id est, cœnâ vespertinâ sabbathi, Talm. Glossa R. Salomonis, מאורתא id est, משחשיכה ex quo tenebræ fiunt, & occubuit fol. Alibi הכוכבים הוא צאת מאורתא, id est, Urta est ortus stellarum.

אורים • אורים • אורים • Urim. Urim & Tummim signa erant sacra in pectorali ornamento Aharonis, ex quibus oracula divina cognoscebantur. Forma eorum, cum usus ipsorum esse desiit, simul ex notitia elapsa est. Urim à luce habuerunt nomen, quod ad quæsitâ indicanda, extraordinariam lucem acciperent, & quasi miraculosè fulgerent. Judicantur enim fuisse lapides pretiosi. Urim & Tummim, Exo. 28. 30. בדין אורים Per judicium Urim, Numer. 27. 21. תומימ וורים Tummim & Urim, Deuter. 33. 8. אף הוה שאל באורים Etia per Urim, 1. Sam. 28. 6. ותימימ Fuit consulens Urim & Tummim, Numer. 3. 32. Apud Talmudicos, משמתו נביאים A' quo mortui fuerunt Prophete priores, cessarunt Urim & Tummim, Sota fol. 48. ג. in Mischna: vide ibi Gemaram, & R. Sal.

Lumen, Luminare: Item Fenestra, Foramen per quod lux illabitur in locum aliquem: העושרה: פוקקין Quia facit fenestram, Oholoth cap. 13. ארת המאור Obstruunt fenestram in Sabbatho, Schab. cap. ult.

In aërem expansi cœlorum, Genes. 1. 20. דפרח באויר Quæ volat in aëre expansi cœlorum, Deut. 4. 17. דבאויר שמיא Quæ sunt in aëre cœlorum, Gen. 1. 26. Jôn. Emphat. דמדיקן באוירא Qui inspiciunt vel considerant aërem, Psal. 19. 2. איך Sicut nubes in cœlo expansa est, Esth. 3. 3. in sec. Targum. Apud Rabbinos, אורתא Aër terra Israël sapientem reddidit hominem, Ba. bas. fol. 158. 2.

Vacuum, Spacium, locus in quo nil nisi aër est: אורתא Spacium inter lineam unâ & alteram. Linea absq; spacio. שני שמימ וארבעה אורתא Duæ lineæ & quatuor spacia, Bava basra fol. 163. ג. אורתא Vacuum interius vasis fictilis, pollutum

est: superficies ejus exterior, munda, Cholin fol. 24. 2.

Aëreum, aëre plenum, ut lignum, quod propterea in superficie aque natat.

Ordo, series, strues lapidum ordinata: אורתא Strues laterum, nempe lateres vel lapides absq; cæmento ordine conjuncti & dispositi, ut maceriam constituent, ut circa hortos, agros aut vineas rusticorum fieri solet, Talm. Eruvin fol. 34. 2. Est id quod Aruch in principio libri ponit אורתא.

Aër Domini, divinus, id est, vehemensissimus.

Piger, Desidiosus, Talm. אורי אורי Hic est piger iste, qui etiam in vado (mortis) mutuum accipit. Proverbiale dicitur, quo plangebant hominem mortuum, qui cum vivens pigerrimus & bonæ frugi nõ fuisset, moriens ne linteum quidem reliquit, cui mortui involvi solent, ut etiam mortuus id mutuo accipere cogeretur. Locus in Aruch citatus, falsus est. In Moed katon autem fol. 28. 2. legitur: אורי אורי ונפיל אמעכרא ויופתא זיף quod hoc loco etiam adducitur in Aruch.

Vide infra in ארה. Item Occidens, plaga occidentalis mundi, sic dicta ab ortu & Luce stellarum pro illustranda nocte. Alius vult esse orientem à Luce matutina. Alius dixit אורי אורי אורי אורי Aër Dei sive cœlestis, scribit R. Salomon in Bava basra fol. 25. ג.

Uriel, angeli nomen. Unus est quatuor angelorum, qui circumstant solium majestatis divinæ, ad ministeria ejus semper parati. Sunt autem hi: מיכאל מיכאל Michael stat ad dexteram ejus ad vexillum tribus Ruben, versus meridiem. Quare vocatur nomen ejus Michael? quando trāsivit populus Israëliticus mare rubrum, Moses aperuit os suum, & dixit: מי כמוכה כאלים Non est sicut Deus Jeschurun, Deut. 33. 26. (Ecce dicitur מי & dicitur כאל, unde מיכאל). Uriel stat ad sinistram ejus, ad vexillum tribus Dan, versus septentrionem. Quare vocatur nomen ejus אורי אורי? propter Legem, Prophetas & Hagiographa. Unde contigit Israëlitis, ut ad eos dictum sit: קומי אורי Surge, luce, quia venit lux tua, Jesa. 60. 1. Et David dixit: ויאיר לנו Benedictus sit Deus Dominus, qui lucē præbuit nobis, Psal. 118. 27. Ecce hinc est nomē אורי אורי. Ulterius Scriptura dicit: כי אשב כהשך אורי לי Quando sedeo in tenebris, Dominus lumen mihi est, Mich. 6. 7. (Testimonium ex lege omissum est). Gabriel stat ante conspectum ejus ad vexillum tribus Jehudæ, juxta Mosen & Aharonem versus orientem

tem. Quare dictum est nomen ejus גבריאל? De Jehuda scriptum est: Nam Jehuda גבר praevaluit fratribus suis, 1.Paral. 5.2. Et de Mose scriptum est: ויקרא אל משה Et vocavit ad Mosen, Levit. 1.1. Ulterius scriptum est, Et vocavit nomen ejus אל נבור Jefa. 9.6. Ecce hinc est nomen גבריאל. Raphael (stat à tergo ejus) pro vexillo Ephraim. Quare vocatur nomen ejus Raphael? כדי לרפאות Ad sanandum fracturas Jeroboam, qui ortus fuit ex tribu Ephraim, quæ habitavit versus occidentem. Dictum etiam est, ה' אל נא רפא נא לה, o Deus, sana quæso eam, Numer. 12.13. Hinc est nomen Raphael. Leguntur hæc in Bemidbar rabba sect. 2. Vide & R. Bechai in sect. Bemidbar: Zohar ibid.

אולירין in אלי, in ordine אורירין

ברק in אורקסין

אורשנא Nomen proprium loci, Talm.

איש Personare, Perstrepere, sonum aut strepitum edere, Crepare: אשו כולי עלמא Persona-bant omnes, exclamarunt omnes: כולי עלמא Tonus mundus, id est, omnes præsentēs, quotquot ibi aderant: משום ראושי ברבור Quia perstrepunt, vel, cum strepitu dicunt benedictiones aut consecrationes: aut Nominaliter, Quia sunt strepitus benedictionū, id est, quia multæ sunt preces & benedictiones, ideo cum festinatione & strepitu eas recitant, & nil nisi strepitus inanis sunt: ריאה ראושה Rosch hafchana fol. 35.1. Pulmo crepans, Cholin fol. 47.

איש, אוש, אוש Clamor, Sonus, Strepitus, vociferatio plurium.

אושא Paries: Fundamentum: Pavimentum, Solum: כאושא בני עממא Sicut paries aut murus inter populos, Cant. 8.9. Pluraliter אושין, & emphat. אושית & fæmininè אושית vel אושית, & emph. אושית pro quibus rectiùs diceretur אושית. In Daniele accipiunt Dagesch, אושית. Istud Dagesch quandoque est pro defectu literæ, ut in defectivis secundâ radicali fieri solet; vel ex resolutione vocalis longæ, ut hic est Schureck: א' fundamentis ad parietes, א' מאושיא עד בתליא Hebr. מן הקרקע עד הקירות 1.Reg. 6.16. Non erat unum pavimentum duntaxat, sed diversa, ideoque paraphrastes plurali numero utitur: ואשית יחטו Et fundamenta componunt, jaciunt, Efrae 4.12. א' מאושיא עד אושיא A pavimenti usque ad pavimenta, à pavimento uno usq; ad alterum, tam pavimentum unum quam alterum, Hebr. מן הקרקע עד הקרקע 1.Reg. 7.7. Const. בית אושי ביתא Pavimenta domus, Hebraicè, Quod ראין אושיתא יתרעון 1.Reg. 6.15.30. Quod si fundamenta diffringantur vel destruantur, Hebr. השתות, Psal. 11.3. ואשית טוריא ועו Et funda-

menta montium commoventur, Hebr. ומוסרי Psal. 18.8. עם אשית ידוהי Cum fundamentis manuum ejus, id est, omni robore & viribus, Heb. עם ארבות ידיו, in quo interpretatio variant, Jefa. 25.11. Cum Affix. ואתעמד בחר אושיתנא Et stat post parietes nostros, Hebr. אחר בתלנו Cant. 2.9. Et destruentur fundamenta ejus, Heb. ויתפגרו אושיתא Ezech. 30.4. ואושהא אנלי Et fundamenta ejus retegam, melius ואושהא Hebr. Et confumet fundamenta ejus, Heb. ואכלת אושיתא Mich. 1.6. נפלה יסודותיה Thren. 4.11. נפלה אושיתא Ceciderunt fundamenta ejus, Hebraicè Et fundamenta ejus extolluntur, Efrae 6.3. בני אושיתא Intra muros ipsorum, Hebr. בין שורותם Job. 24.11.

אושא Nomen proprium loci: מחצלות אושא Storea Usianæ, Succa fol. 20.1.

אפשר idem quod אושר, אפשר

אות Signum, Heb. Apud Grammaticos Litera, quia est signum & character vocis legendæ & proferendæ. Apud Physicos Meteoron. Plural. אותות Signa: Talm. אותות הגרדין והכובסין Signa vel tesseræ textorum, & fullonum, אותות הצבעין & Tesseræ tinctorum: אותיות Literæ. Chaldæi pro more mutât Cholem in Kametz, ut קול קל Vox. Dicunt ergo hic ארת Literæ, Plural. אתין Literæ. In viginti duabus literis, Cant. 1.4. Et cum Vau, in Zohar in princ. נופא אתון נופא איתון Corpus sunt literæ, & spiritus sive anima, puncta vocalia.

ארת Signum, aliquid significans & portendens: Hoc est signum fœderis, Gen. 9.12.17. Et sit in signum fœderis, Genes. 9.13. Et erit tibi pro signo in manu tua, Exod. 13.9. Et posuit Dominus in Kaino signum, Gen. 4.15. Plurale masculinum, אותות ומופתין Signa & portenta, Deut. 6.24. אותות ומופתין In signa & in portenta, Gen. 1.14. אותות באתון ובמופתין Cum signis & portentis, Jerem. 32.21. אותות Signa sua, Psal. 74.43. אותות Signa, אותות איתון איתון אותות Signa, אותות איתון איתון אותות Misit signa, Psal. 135.9. אותות איתון איתון Irrita reddens signa astrologorum, Jefa. 4.4.25. אותות איתון איתון איתון Et multiplicabo signa mea, Exod. 7.3. אותות איתון איתון איתון Et signa tua bona sive excellentia, Cant. 1.3. אותות איתון איתון איתון A signistuis, Psal. 65.9. אותות איתון איתון איתון Et signa ejus, Deut. 11.3. אותות איתון איתון איתון Ponunt signa sua, Psal. 74.4.

ארת Is, Ipse: vide infra in אות

ארת Vespertilio, siquidem idem significat quod Hebraicè תנשמת, pro quo in Jonathane legitur Levit. 11.18.

אז Confestim, Celeriter, Mox, Statim, Talm. Factum est ex Græco & ὅθως. Apud Talmudicos legitur corruptè per Mem in fine, quod profectum à Scribis vocis originem nescientibus: נמצא על שלה אותים Si inveniatur (macula sanguinis) in ipsa statim, scil. post coitum, polluti sunt ambo, ipse & ipsa, & opus habent oblatione, Nidda fol. 14. 1. Possit hoc scribi אותים. Glossa מזד Statim. Pro eodem scribitur אתים mendosè, Kerithuth fol. 18. 1. In Aruch אותים, quod ad originem propius accedit.

אז Dominatio, authoritas, potestas in alium, dominatus proprii arbitrii. Usus ejus est in Medraschim: ut, אותנטארה שלו לא היה ראוי, Dominatus ejus non erat conveniens ut esset diebus Davidis, sed diebus Saulis, Beres. rab. sect. 25. Ejus scil. famis, que sub Davide accidit: ea potius debebat sub Saule evenisse, sed quia Saul fuit גרופית של שיקרה ramus sicomori (id est, sterilis & sine fructu) devoluta est famis ista ad tempora Davidis. Vide & sect. 40. & 64. Glossa כמשלה וחוק. Vide & in seq. voce.

אז Dominator, Dominus, qui liberè pro sua autoritate dominatur & agit. Græcum est ἀνεστης, unde fortè aliquando per ו vel ס in fine scriptum fuit, quod à Judæis Græcæ originis imperitis postea mutatum in ו fuit. Sic dicunt קומיקון à Græco κομισσὸς, Mundanus. In Medraschim usurpatur: פררת אותנטין של נהרות Perath sive Euphrates dominus est reliquorum fluminum, Ber. rab. sect. 16. Glossa עיקר ומבחר שנכל הנהרות Præcipuum & selectissimum omnium fluminum: Alibi: Septem nomina habuit Schelomo, עיקר אותנטארה שלהם, principalia autem, seu præcipua ex eis sunt Jedidjah, Koheleth, Schelomoh, Medr. Kohel. cap. 1. v. 1.

אז Legitur Job. 9. 13. Regia אותנטא. Elias אותנטא. Omnia nihil sunt. Lego גיותנטא Elati, Superbi. In Hebræo est עוזרי רהב Adjutores superbiae. Qui superbiae patroni sunt, sunt ipsi superbissimi. Est autem גיותן Superbus, à גאה Elatum esse, Efferre se, Superbire.

אז Tunc, Hebr. Illud in Psalmis & Proverbiis plerumque transfertur per הירין. Hinc sine dubio corruptè in Regiis legitur איון pro הירין Tunc, Psal. 19. 14.

אז Accendere, Succendere: אף ואפה Etiam accendit (furnum) & coquit panem, Hebr. אף ישיק Jefa. 44. 15. Possit & legi ex forma Participii, אוא Accendit: כתנור ראו ליה Sicut furnus, quem accendit sibi pistor, Hebr. כתנור בוערה מאפה Hof. 7. 4. Participium pehil, ואתנא אנה יתרא, Et fornax erat accensa valde,

Dan. 3. 22. Forma est irregularis pro אזי vel אזי. Infinitivus, ואתר למזא לאתנא Jussitque accendere fornacem, Dan. 3. 19. pro למזא vel למזא Cum Affixo, על די הזה למזא Magis quam par erat accendere eam, Dan. 3. 19. Huc referendum ex Beresch. rabba. sect. 63. דיתון כי בני תלת יומי Ut accendant, i. e. calefaciant balneum per triduum: & paulò post, ואתון Et accenderunt, calefecerunt. Aruch adducit in litera Sajin.

אז Avis immunda nomen, pro Hebræo עונה. Sub hac forma adducitur in Elia & in Aruch ex Lev. 11. 13. עונה & עונה Onkelos habet עונה. Jonathan עונה בר נזא ubi verisimile est respondere Hebræo ע, ut alias, veluti עונה Gaza, עמורה Gomorra.

אז Hyssopus vel Hyssopum, herba unde fasciculus fiebat, quibus utebantur sacerdotes in asperionibus sacris: אסרת אזוב Fasciculum hyssopi, Exod. 12. 22. אעא דארזא ואזובא Lignum cedri & hyssopum, Numer. 19. 6. דמדי באזובא Qui aspergit cum hyssopo, Psal. 51. 9. ובאזובא Et hyssopo, Levit. 14. 52. Fasciculus hyssopi fiebat ex tribus stipitibus sive caulibus, quorum quisque habebat alios ramusculos, minimum tres: unde מצות אזוב שלשה קלחים ובהם שלשה גבעולים Talm. Præceptum hyssopi erat, (id est, fasciculi hyssopi) ut constaret tribus caulibus, in quibus essent tres culmi sive ramusculi, Para cap. 11. Hyssopus brevior ligabatur filo ad bacillum, Para cap. 12.

אז Idem, apud Talmudicos; איובין איובין Non comedunt hyssopum in sabbatho, quia non est cibus hominum sanorum, id est cibus communis, sed medicinalis, Schab. fol. 109. 2. in Misna. Gemara hic distinguit inter איוב hyssopum Legis, & inter איובין Talmudicorum. Majemon ad hunc locum respiciens in Statutis de Sabbatho, cap. 21. sect. 22. scribit: Homo comedens & bibens (in Sabbatho) ea, quæ homines sani comedere & bibere solent, etiamsi medicamentosa sint, veluti sunt coriandrum, lupulus, ואזוב & hyssopus, כרי להתרפאות בהם ut sanetur iis, id licitum est ei. Huic ergo איוב & איובין idem valent. Quidam libri divitim legunt איוב quasi Hyssopus Græca. Plures enim hyssopi species alibi numerantur, veluti איוב כוחלין ולא איוב חולין ולא איוב רומי ולא מדברי Cholin fol. 62. 2. Negaim cap. ult. Parah cap. 11.

אז Legatus, Nuncius. Ponitur pro Hebræo אונר in hoc sensu. א videtur omnino esse servile: sed videatur hic: אונר בעממיה שליח Et legatus ad gentes missus est, Hebr. אונר, Obad. vers. 1. אונר אתא לות איוב Et nuncius venit ad Jo-

bum, Hebr. ומלאך, Job. 1.14. ושלחת איזבל אנגריא
Et misit Isabel nuncium, 1. Reg. 19. 2. Possit & le-
gi אנגריא ex forma analoga אנגר, ut & in aliis lo-
cis: נאמניא נאמניא Nuncius fidelis mittentibus
ipsum, Hebr. ציר נאמן Prov. 25. 13. ואנגריא מהימניא
At servus fidelis, Prov. 13. 17. Plurale, במשלח
אזילו אנגרין; Qui mittit per mare legatos; אנגרין
קלילין Ite nuncii leves, Jesa. 18. 2. ותבו אנגריא Et
reversi fuerunt nuncii, Genes. 32. 6. לאנגרי יפתח
אל מלאכי Ad nuncios Iiphtachi, Hebraicè
Jud. 11. 13. ביר אנגריך Per nuncios tuos, Hebraicè
Et misisti le-
gatos tuos, Jesa. 57. 9. ואנגרייהו Et legati ejus, Jesa.
30. 4.

*Gleba, tumuli terrae: Usus ejus in Prover-
bio:* מתלא אמר בחקלא דאית ביה אנגרין לא תימר מילה:
Proverbiū dicit, In agro in quo sunt gle-
bae, ne dicas verbum mysteriorum, id est, arcanum,
Beres. rab. sect. 74. ne scil. ibi aliquis lateat, qui
consilium tuum audiat. Nam ibidem legitur,
אין נוטלין עצה אלא במקום רווח
Non capiūt consilium,
nisi in loco spaciofo, ubi scil. nemo latere possit,
qui audiat & revelet. Dicitur hoc de Orientali-
bus populis.

Abire, Recedere, Egredi: מלתה מני אנגריא
Verbum à me egressum est, Dan. 2. 5.
Quod egressum est à me ver-
bum, Dan. 2. 8.

Ponitur hinc in Aruch & aliis: Vide
id in זרב. Est enim ejus verbi Ithpahel.

Ponitur & illud hinc in Aruch, & ma-
le ab aliis explicatur. Vide in זקר.

Ire, Abire, Digredi. Præteritum, לבייתה אזל
Domum suam ivit, Dan. 2. 17. ויעקב אזל

Jacobus autem abiit viam suam, Gen. 32. 1.
Et abiit ancilla, 2. Sam. 17. 17. ואזלת אפתיא

Quare non ivisti cum socio tuo, 2. Sam. 16.
17. Niger, ater ivi, sed non à sole, Job.

28. 30. Et cultores eorum in
exilium iverunt, Jesa. 46. 2. לאן אזלתון

Quò abi-
vistis, 1. Sam. 10. 14. Participium, אזיל עמהון
Et Abraham ibat cum ipsis, Gen. 18. 16. דאזיל עם

Qui ibat cum Abramo, Genes. 13. 5. אזילן
Ibant descensum in Ægyptum,

Gen. 37. 25. Ibi naves ibant, Psal.
104. 26. Infinitivus, ובען מיל אזלת

Nunc autem
eúdo ivisti, Gen. 31. 30. עפכון
Post ire ipsorum, post-

quam abiissent illi, 2. Sam. 17. 21. Imperativus,
ואזיל Ito, deportato ista, Esrae 5. 15. ואזיל

Et ito in humilitate, Eccles. 11. 9. Sæpe
in Venetis hæc forma אזיל vel אזיל pro אזיל:

sic enim analogia postulat. Abite in
terram vestra, Num. 22. 13. Futurum, ואסרטיא רלא

Et viam per quam nõ reversurus sum,
ibo, Job. 17. 1. מה מני יזיל Quid à me abibit? Job.
16. 6. ואנון יזילון Ipsique abibunt, 2. Sam. 17. 17.

Talmudici in Imperativo frequenter etiam dicunt
זיל.

Deinde אזיל *Texere:* אזילא *Textor,*
Invenit glo-
mum neti, quem contextuerant textores, Metzia
fol. 24. 2. Glossa, קיבורי id est, פקעות Glomi.
אזילי id est, ציידים העושים מכמורות Venatores cõficien-
tes retia. Qui ex hoc loco אזילי pro *Glomo fili* ac-
cipiunt, errant. Quod Aruch hinc ponit, He-
braeum in Targum reddi per אזילא, id ho-
die legitur עזילא. Patet tamen hinc, אזיל hoc sen-
su esse pro עזיל: vide Exod. 35. 25.

*Rete ex filis contextum, quasi Ne-
tum dicas, pro עזילא, commutatis gutturalibus ab ini-
tio:* באזילי ואוהרי De retibus & fiscellis junceis
nemo controversiam movet, Gittin fol. 60. 2.
Item למגדל אוהרי conficere fiscellas sive sportu-
las junceas (ad capiendos pisces) diebus profa-
nis intermediis festi, licitum est: אכיל אזילי אסור
sed retia (ad capiendas aves) prohibitum est,
quia est opus artificiale sive artificis, אומן
ut loquuntur: at illud, מעשרה הדיוט opus vulga-
re & rude.

*Fasciculus, Manipulus olerum,
herbarum, & similitum rerum, quas rustici ad forum
deferunt, ut vendant.* Hinc, אזילתא דאכרי
Manipulus agrorum, Erubh. fol. 28. 2. vel plurali-
ter אזילתא, id est, אגודות. אסוריתא, Ligamina, fas-
ciculi filo vel fune colligati.

Insula. Sic Munsterus ponit: dubito.

Fluenta, Exod. 15. 8. Hoc à נזל est, ut &
Jonathan pro eo habet נוזילא. vide נזל.

Scelus, Piaculum. Guido ex libro
Zohar citat illud. Videtur esse ab אשם,
vel à זמה.

Novacula, Culter, Scalprum. Est à Græco
unde potius, immo propriè ad literam referen-
dum esset: Sicut novacula acuta,
Hebr. פתער Psal. 52. 4. Discidit
cultro scriptorio, Hebr. בתער Jerem. 36. 23. מני
Discindit illud cultris, Jesa. 44. 13. אזילתא
Cultros, novaculas acutas, Hebraicè
אזילתא חריפין Josuae 5. 2. Apud Rab. אזילתא של חרבות צרים
Culter dolabrae vel planulae, Schab. fol. 58.

Vide in litera ז.

Armari, armatum esse: ואזון במאני זינא Et ar-
matus est instrumētis armorum, כמא דאזון
sicut quis armatus est lorica, Jesa. 33. 4.

Arma. Forma hæc est Hebraica, ut אזוןך
Arma tua, Deuter. 23. 13. In Targum אזוןך, unde
די בבית אזוןך מסתור Quæ (sagitta) in domo armo-
rum

rum abscondita est, id est, in pharetra, Jefa. 49.2. Zach. 9.13. בית אוזניה Domus armorum ejus, Hebraice אשפתו Pharetra ejus, Jerem. 5.16. Derivatium ab Hebraeo וזן.

אזן Audire, Ex audire, Auscultare. Frequens apud Rabbinos in libris precu: חזן חזן חזן Quæso exaudi supplicationem.

אזן Idem. Item apud Rabbinos, Aures abscindere. Sic זנב est Cauda, זנב Cauda abscindere: ומאזניה Et aures abscindebat ipsi.

אזן Trutinari, probari, apud arithmeticos: יאזן Probabitur hæc species.

אזנים Aures: metaphoricè Ansa: לרה קופה שאין לרה אזנים Capsa sine ansis.

מאזנים Bilances, Trutina, Statera, Hebraicè: מוזנין דקשוט Stateræ, bilances justæ, Lev. 19.36. כעיל מואזניה Sicut momentum bilancis, Jefa. 40.15. ותלית כספא במוזניה Et appendi argentum in bilance, Jerem. 32.10. Legitur ו cum ד loco ו, ut sepè in aliis fit: unde מאזנין דקשוט Bilances justæ, Eccl. 2.8. מאזנים של זהבים Libra aureorum, ein Goldwaag/ Kelim cap. 29. Apud Rabbinos, Trutina, id est, Probatio, ut Arithmetici suarum numerationum certas probationes habent. מאזנים Libra, signum cæleste.

אזניקא Vide in זנק אזניקא אורז Vide infra in ordine אורז.

אזור Cingulum, Cinctura, Hebr. מוכיה אזור Cingulum ejus arguit de ipso, quod sc. pauper sit, Chol. fol. 108.1. Moed katon fol. 14.1. Videtur proverbiale esse. Hinc apud Astronomos, אזור signorum cælestium, id est, Zodiacus, quem etiam vocant אופן המולות vel עינול המולות.

אזת Hinc על ארבע אזתו In quatuor angulis ejus, Exod. 25.12. in Jonath. Videtur legendum esse אסתרוי. Est pro Hebr. פעמותי.

אח Euge: ואמר אח שחנית Dicitque euge, concalui, Hebr. האח, Jefa. 44.16.

אחח Quæ hinc esse possint, vide infra in אחח.

אחב Hinc fit vox contracta ex אח Frater & אב Pater, sed cum Affixis Pronominibus tantum: Frater patris, id est, Patruus. Sic pro Hebraeo רור legitur: ut, אחבי בר אחבי Hanamel filius patris mei, Jerem. 32.8. חנמאל בר שלום אחבך Hanamel filius Schallum patris tui, Jerem. 32.7. בני אח אבובי דאחרון Filii Uzielis patris Aharonis, Levit. 10.4. Pro eo divisim legitur, או אח אבובי או בר, Aut patruus ejus, aut filius patris ejus vendicabit eum, Levit. 26.49. Sic, אח אבובי ואמר אח אבובי Et dixit frater patris ejus, 1. Sam. 10.14. ואמר שאול Et dixit Saul ad patruum suum, 1. Sam. 10.16. Item Hierosolymitane, אבובי דמרדכי

Abichail patruus Mordechæi, pro אח אבובי Esth. 2.15.

אחב Nomen proprium Regis Israël. In Perek chelek fol. 102.2. Achab dicitur, quasi אח לשמים, & אב לעז.

אחד Capere, Tenere, Apprehendere, Comprehendere. Ortum est ex Hebraeo אחו, per usitam commutationem ו ט ד. Pro eodem etiã in Targum ponitur, ut ט pro לכוך. תפש ט לכוך. Præteritum, אחד Et capiendo nihil ceperit, Hebr. אעא דלא אחד ביה רקבא. ולכוך לא ילכוך, Amos 3.5. Lignum quod nulla comprehendit putredo, eligit, Jefa. 40.20. ואחד בסרי רתיתא Et comprehendit carnem meam terror, Hebr. ואחו, Job. 21.6. ואחדית בלחנתו Et comprehendit concubinam meam, Jud. 20.6. Participium præsens, אחרי נבליה Tenentes nablia, Jefa. 22.24. Participium pehil, אחיר באילניה Captus, detentus erat ad arborem cornibus suis, Hebr. גאחו Gen. 22.13. אמת אחירא Ancilla capta viro, ducta à viro, pro quo Jonathan habet מתארסא Desponsata, Lev. 19.20. Infinitivus, ומיחד, vide antea ad Præteritum. Ad capiendum eos, Hebr. לתפשם. 1. Sam. 23.26. Imperativus, ואחורו עליון ית מניחא Et capite ante eos, præoccupate vada, Hebr. ולכוך Jud. 7.24. Persequimini & capite eum, Hebr. ותפשוהו Psalm. 71.11. אחיריהו Siprehendat vir fratrem suum, Hebr. כי יתפש Jefa. 3.6. Et capiemus eos sic vivos, 2. Reg. 7.12. Pabel אחד Continere: Unire, conjungere, componere, consuere. Participium, מאחד באמיטתא Continens in caligine, Hebr. מאחו Job. 26.9. אפבל sive Ophal, אחד, idem quod אחד. Præteritum, אחרת Prehendisti manum dexteram meam, Hebr. אחרת Psalm. 73.23. Imperativus, אחורו ית נביי Capite Prophetas Baalis, 1. Reg. 18.40. אפבל ו אפבל vel אחת vel אחת (Capi, Teneri, contineri, comprehendi, deprehendi: Uniri, conjungi. Præteritum, אחתהון In sagena ipsorum captus est, Ezech. 19.4. Contractè, Captus vel interceptus fuit reti perditionum Ægyptiorum, Thren. 4.20. Sic, אחת והיא לא אחת, Et deprehensa fuit tribus domus Jehuda, Jos. 7.16. Et comprehensum fuit caput ejus in quercu, Hebr. ויחוק, 2. Sam. 18.9. Participium, דמן קורא מתאחדין Quæ à frigore ununtur, id est, concresecunt, Hebr. יתלכוך Job. 38.30. דמתאחדין בתקולא Conjunguntur & non separantur, Job. 41.8. Futurum, דיתאחד בחרמא Qui deprehendetur in anathemate, Jos. 6.15.

Comprehendentur in astutia, Psal. 10. 2. *Apud Rabbinos* התאחד *Unum, unicum esse vel fieri. Et Grammaticè, In singularem numerum deduci vel formari: sicut* וְתִתְּחַבֵּר *est in pluralem numerum deduci.*

II. *Claudere. Præteritum,* וְרָשָׁא אֲחֵר בְּתִירוּהִי, Et januam clausit post eos, Hebr. סָנַר, Gen. 19. 6. *Clausit, conclusit eos desertum,* אֲחֵר עָלִיהוֹן מְדָבְרָא, Exod. 14. 3. *Et januam clauserunt,* וְיָתַר רָשָׁא אֲחֵרוּ, Genes. 19. 10. *Et portam clauserunt,* וְתִרְעָא אֲחֵרוּ, Jos. 2. 7. *Participium,* וְהָא אֲחֵר בְּמִיָּא וּמִבְּשָׁן, En claudit aquas & exsiccac eas, Hebraicè יִעָצֵר, Cohibet, Job. 12. 15. *Et aperit nemoque est qui claudit,* וְהוּא אֲחֵר, Jefa. 22. 22. *Particip. pebil,* וְרִיחוֹ וְהוּא אֲחֵר, Et ipsa (porta) erat clausa, Ezech. 44. 1. *Jericho erat clausa januis,* וְיִתְּחַבֵּר אֲחֵרָא הוּת בְּרִשְׁתָּן, Hinc legendum, וְאַחֲרָא עֲשַׁנְתָּא וְאַחֲרָא, Sicut urbs fortis & clausa, Proverb. 18. 19. *Infinitivus,* וְאֵרִי מִיָּחֵר אֲחֵר יי, Nam claudendo clausit Dominus, Genes. 20. 18. *Tempus claudendi portas,* עֵידוֹן לְמִיָּחֵר תִּרְעָא, Josuæ 2. 5. *Futurum,* לֹא תִיחַדוּ פּוֹם, לא תורא בדישיה Non claudes os bovis in tritura sua, Hebr. לֹא תִחַסֵּם, Deuter. 25. 4. *Et claudet, nemoque erit qui aperiat,* וְיִיחַדוּ וְלִית רִפְתָּה, Jefa. 22. 22. *Huc referri potest & illud ex Pabel,* וְאַחֲרָא בְּאִמְטַתָּא, Conclusus in caligine sive umbra solii sui, ne conspiciant eum angeli sui, Job. 26. 9. *Ithpehal vel Ithpabel, Præteritum,* וְאֲחֵרֵי כָּל בְּתִיָּא מְלִמְעַל, Occluse sunt omnes domus ab ingressu, Jefa. 24. 10. *Sic legendum ex collatione loci Jerem. 13. 19. Futurum,* וְתִרְעָא לֹא יִתְּחַדֵּר עַד רָמְשָׂא, Et janua non claudetur usque ad vesperam, Ezech. 46. 2. *וְתִרְעָן* וְתִרְעָן, Et portæ non claudentur, Jefa. 45. 1.

Apud Talmudicos, וְאַחֲרָא דְשָׂא בְּאִפֵּיהּ Et clausa fuit janua ante faciem ejus.

Clausura, occlusio: וְאַחֲרָת רַחְמֵי, Et occlusio uteri, Hebr. וְעָצֵר רַחֵם, Prov. 30. 16.

Prebensio, apprehensio, Possessio, occupatio. Sic ponitur pro Hebræo וְאַחֲרָת, *quando cum נחלה conjunctum est:* וְאַחֲרָת וְאַחֲרָת, Dabis eis occupationem possessionis hæreditariæ, Hebr. וְאַחֲרָת נַחְלָה, Num. 27. 7. *Occupationem hæreditatis nostræ,* וְאַחֲרָת, Hebr. וְאַחֲרָת נַחְלָתָנוּ, Num. 32. 32. *De hæreditate possessionis ipsorum,* וְאַחֲרָת וְאַחֲרָת, Hebr. וְאַחֲרָת וְאַחֲרָת, Num. 35. 2. *Possessio ipsorum ea est, per hæreditatem,* וְאַחֲרָת, Hebr. וְאַחֲרָת הִיא, Ezech. 46. 6.

Vide in וְאַחֲרָת, *חור.*

Idem: וְאַחֲרָת, Non enim in perpetuum durat possessio, durant opes & divitiæ, Proverb. 27. 24. *in Regiis. In Hebræo est חסן, quod interpretes hîc comuniter accipiunt ex Chaldaica significatione pro opibus, divitiis,*

thesauro, ut Ab. Esra explicat. Sic fortè meliùs in Targum legetur וְאַחֲרָת, *quod Nomen tritissimum est: sed וְאַחֲרָת inuilitatum. Veneta mendosè habent* וְאַחֲרָת.

Unus Hebr. אחת Una. Apud Rabbinos in continuato sensu repetitū וְאַחֲרָת, *valet Sive; Cum, Tum; Tam, quàm:* וְאַחֲרָת עֲשִׂיר, *Unus pauper & unus dives, vel, Unus pauper & alter dives; sive pauper, sive dives: cum pauper tum dives:* וְאַחֲרָת מְכַשְׁפָּה אֲחֵר הָאִישׁ אֲחֵר הָאִשְׁרָה, (de quâ Exod. 22. 17. *Maleficam non fines vivere*) intelligitur, sive vir fuerit, sive mulier, Sanhed. fol. 67. 1. *Unusquisque.* וְאַחֲרָת אַחֲרֹת, *Voces eadem, unius generis, simplices.*

Unus: Primus. Per aphæresin primæ radicalis sic in Targū וְאַחֲרָת *apud Talmudicos usurpatur:* וְהָיָה וְהָיָה, *Et fuit manè dies unus, i. e. primus,* Gen. 1. 5. *Populus unus & lingua una,* Gen. 11. 6. *In uno mēsis, i. e. primo die mensis,* Gen. 8. 5. *Et accepit unā de costis ejus,* Gen. 2. 21. *In una sive aliqua urbium tuarum,* Deut. 15. 7. *Et reus sit unius ex istis,* Levit. 5. 4. *Et date dimidiū uni, et alteri dimidium alteri,* 1. Reg. 3. 25. *Ex aliqua urbium tuarum,* Deuter. 18. 6. *Aliquando est Semel, ut Hebraicè אחת, per ellipticam loquendi rationem: Et faciet expiationem Aharon super cornua ejus חדא בשנתא semel in anno, sive, quotannis,* Exod. 30. 10. *Jonathan pro eo plenè dicit, uno tempore quotannis. Sic & alibi plenè, חדא לְכָא וְחַמְּנָא לְכָא, Vice una hâc, vice altera illac,* 2. Reg. 4. 35.

Unâ, Simul, Pariter. Respondet Hebræo וְאַחֲרָת, *quod affinitatem habet cum וְאַחֲרָת, unde hîc reduci potest, etsi videri possit esse originale, ut וְאַחֲרָת. Sine א non invenitur: nam quod Psal. 139. 16. legitur, mendosum est: למִיָּחֵר וְאַחֲרָת, Habitare unâ, Gen. 13. 6. Et pariter porcæ ejus flent,* Job. 31. 38.

Vide in וְאַחֲרָת, *לחור.*

Unitas, Unitio. Apud Rabbinos: Deus dicitur וְאַחֲרָת unus, & homo dicitur וְאַחֲרָת unus: homo tamen non est simpliciter unus, quia compositus est ex elementis, & alium habet similem sibi. At וְאַחֲרָת ה' שׁי אין סוף לא וְאַחֲרָתוֹ unitas Dei benedicti, nullus est finis unitatis ejus. Vide librum Ikkarim Orat. 2. cap. 9. & 10.

Unitio, quâ quid unitur.

Unitates, numeri unitatis arithmetica: Sic וְאַחֲרָת sive וְאַחֲרָת Denarii, וְאַחֲרָת Centenarii. *numeri compositi ex unitatibus. Sunt autem וְאַחֲרָת novem unitates. In Additionis specie debent scribi וְאַחֲרָת וְאַחֲרָת*

unitates sub unitatibus, denarii sub denariis, & sic deinceps.

אחה *Consuere, Resuere, Resarcire, rectè & ar-*
ctè secundum artem. Infinitivus, וערו כחיר
Et tempus selectū est resuendi rup-
turam, Hebr. להפר, Eccles. 3.7. Aliās in Tar-
gum pro eo dicitur חט & חטט, ut suis locis vi-
dere est. *Apud Rabbinos, In Beres. rab. sect. 39.*
ad illud, Soror nobis est parva, Cant. 8.8. וזה אברהם
Hic est Abraham, qui con-
suevit (conjunxit, confociavit) omnes homines:
Bar kaphra dixit, ומהו קטרה ארת הקרע קטרה
Sicut is qui consuevit rupturam vestis parvam:
Hæ sunt rupturæ, quæ non
debent refui, Moed caton fol. 26.1. rupturæ scil.
magne vestium, quales in magno luctu fiebant,
super patrem, matrem, præceptorem, princi-
pem, &c. Ibid. pag. præc. על כולן שולל לאהר שבטה
Omnes istas rupturas crasse
consuevit post septem dies, rectè autem refuit post
triginta dies. Majemon par. 4. Statutis de lu-
ctu, cap. 9. ועל אביו ואמו שולל לאהר שלשים ואינו
Super patrem & matrem (lugens)
crasse consuevit (lacerationem vestis) post trigin-
ta dies, rectè autem refuit nunquam. R. David
2. Reg. 18.17. Quia audiverant (Eljakim & So-
bna) blasphemiam in Deum (à Raffake) ideò
lacerarunt vestimenta sua. Hinc probarunt
Rabbini nostri, quòd quicumque audit blasphe-
miam aliquam, tenetur lacerare vestimenta sua,
& ista laceratio nunquam rectè refuitur.

למ אסרו אליא *Sutura, resarcitio, refectio: איחוי*
Non prohibuerunt nisi futu-
ram Alexandrinā tantum. Hæc artificiosa fuit:
quidam dixerunt, extrinsecus fuisse planam, in-
trinsecus autem nonnihil prominuisse: alii di-
xerunt, supra & infra fuisse æqualem, instar
texturæ. Vide Majemonem & Talmud dictis
locis.

אח *Frater: הלוא אח עשו לעקב* Nunquid Esau
fuit frater Jacobi, Mal. 1.2. **איתא תהי עמנא לאח**
Veni, eris que nobiscum tanquam frater, Cant. 8.1.
טב שכנא קריב מאח רחיק Melior est vicinus propin-
quus, quam frater longinquus, Prov. 27.10.
ולרבקא אחא ושמה לבן *Emphat.* Rebeccæ erat fra-
ter, nomine Laban, Genes. 24.29. **ואחא לעקתא**
Et frater in angustia nascitur, Prov. 17.17.
הנשר אחי אנא *Affix.* Num custos fratris mei ego
sum, Genes. 4.9. **והות לאחי** Fuitque fratri meo,
1. Reg. 2.15. **אן הכל אחוד** Ubi est Abel frater tuus,
Genes. 4.9. **להכל אחוהי** Ad Abel fratrem suum,
Genes. 4.8. **אחיין אנהנא** Viri fratres
sumus, Genes. 13.8. **אחי** Fratres mei, **אחך** Fratres

tui, **אחוחי** Fratres ejus. Id per Cholem differt à
singulari, in quo est Schurek. **אחיכון** Fratres ve-
stri, **אחיהון** Fratres ipsorum, &c.

אחרת *Soror, Hebr. אחות: ut, על אחת, ווי על אחי ווי על אחת*
Ah frater mi, ah soror, Jer. 22.18. **לאח ולאחת** De
fratre & de sorore, Ezech. 44.25. **אחתא**
Emphat. Soror pulchra, 2. Sam. 13.1. **אחתא**
Cum Affixis, **אחתא את** Soror nostra tu es, Genes. 24.60. **אחתי**
את Soror mea es, te sororem meam esse, Gen. 12.
13. **אחתך היא** Soror tua ipsa est, Levit. 18.11. **על ירי**
אחתי In manibus sororis suæ, Gen. 24.30. *Plur.*
אחותיהון Tribus sororibus suis, Job. 1.4.
וכל אחותיה Et omnes sorores ejus, Job. 42.11. Et
aliter, **וכל אחתי** Et omnes sorores meas, Job. 2.13.
quod melius esset **אחותי** vel **אחותי**. Sed est ibi in
Hebræo diversa lectio. Scribitur ut singulare,
legitur ut plurale.

Apud Talmudicos invenitur etiam de irratio-
nalibus: ut, אחותו גדולה Soror ejus major natu
(de pecudibus) Cholin. fol. 114.1.

Apud Rabbinos אח Frater, & אחרת Soror usur-
patur quoq; de dictionibus vel Synonymis, vel iisdem
sepius aut non sepius recurrentibus in scriptura: ut,
אין לו אח במקרא Hæc vox non habet fratrem in
scriptura, hoc est, nullibi amplius reperitur:
ושאיה אחות שמה Vox שאיה est soror, hoc est, Sy-
nonimum שמה, Kimchi Jesa. 24. v. 12.

אחור *Fraternitas, fraterna societas.* Hebraicè
legitur Zach. 11.14. Sic & apud Rabbinos. At in
Targum redditur כאחיהון Sicut fratres ipsorum
domus Israëli. Ab. Esra scribit esse nomen deri-
vatum ab אח sive אחא, sicut dicitur שלה à שלוה,
tertiâ scil. radicali ה commutatâ in literam ו.
Ad dissentiendum super
fraternitate sociorum, Job. 17.5. Hinc Rabbini
formarunt Verbum

נתאחור *Fraternitatem colere, ut fratres conjun-*
gi. Hinc apud R. Sal. in Zacharia, שנתאחו ידויה
Quòd fraternitatem coluerunt inter se Je-
huda & Benjamin.

אחיה *Nomen proprium.* Hinc in Talmud,
Ahijas ædificabit
altare, (i. e. erit sacerdos) & Hananias pulsabit
citharam, i. e. erit Levita) Berach. fol. 63.

אחויא *Ulva, herba palustris: Carectum: ורען*
Quæ pascebant in ulva, Gen. 41.2. Hebr.
אחו. Legitur illud etiam Job. 8.11. sed ibi in Tar-
gum redditur ערקא.

אחונא *Idem: דתורייא* Dato ulvam
bobus, Talm. Hier. Berach. cap. 6. fol. 10.1.

אחונא *Salix. Talmudici ad illud: לפניו*
Focus coram eo erat accensus, Jer. 36.22.
אח מאי אח Quid est אח? Raf dixit, אחונא. Samuel
dixit, שנירלקים באחונא ligna quæ accendun-

tur sive ardent in fraternitate: Schab. fol. 20.1. Glossa אחונוא id est, ערבה Salix, cujus ligna facile & placide ardent. In fraternitate, id est, quando duo, tria, quatuor ve, ut fratres, conjuncta sunt. Pag. seq. ibidem scribitur אחון & אחונוא pro eodem. Interdicitur ibi ellychnium fieri ex materia levi & rara & quasi lanæ, quæ est inter corticem & lignum salicis, ut sabbatho accendatur. Ea materia nimis vilis est, quam ut honori sabbathi conveniat.

אחז Hebr. *Cepit, Prehendit, Apprehendit, Tenuit, &c.* Hinc,

אחזיה *Retentio*: אחזיה הרם Retentio sanguinis, Cholin fol. 58.2. in Mischna. Inde abundantia sanguinis, quam sequitur vel suffocatio, vel morbus gravis. אחזיה עינים Retentio oculorum, magica scil. Sanhed. fol. 67.2. Reliqua ut Hebraicè.

אחילו *Febris acuta & ardens.* Apud Talmudicos, אחילו מעומר אחותו אחילו Administrans lectum suum (coiens) stans, eum corripit febris ardens, Talm. in Tractatu בלר calla. אחילו הממלא כריסו מכל דבר אחותו אחילו Qui (sine discrimine) replet ventrem suum ex omnibus rebus (quæ sc. ipsi sapiunt, & palato ejus grata sunt) eum corripit febris, Gittin fol. 70.1. Item ad illud, ויהל משה את פניו Et deprecatus est Moses Dominum, Exod. 32.11. Docet quòd steterit Moses coram Deo in precibus, עד דאחותו אחילו donec corripuit eum febris ardens. Quid est אחילו? respondit R. Eliezer: אש של עצמותי Ignis ossium. Quid est ignis ossium? dixit R. Avai, מוליך quod R. Salomon exponit אשתא דגרמי vernaculè: Berach. fol. 32.1. Hinc colligitur, ad הלה hoc nomen pertinere. In Munstero legitur *Febris ethica*, pro *hectica*, quæ medullam & ossa consumit.

אחמן *Nomen proprium viri strenui*, 1. Par. 9.17. & Numer. 13.23. Illud Nomen Talmudici explicant, sic dictum ipsum fuisse quasi Dexteratum, id est, potenti dextrâ & robore insigni donatum præ fratribus suis, Sota fol. 34.2. Munsterus scribit esse Idoli nomen.

אחמר *Gemmae nomen, in qua Rubenis nomen inscriptum fuit*, Cant. 5.14. Quidam Sardium interpretantur.

אחמתא *Arca, Scrinium pro recondendis actis scriptis regum & principum*: ואשתכח באחמתא Et inventum est in arca palatii, Esth. 6.2. ואשכח תמן Et invenit illic שית מאה אחמתין רנחשא מלן דהב טב sexcetas arcas æreas plenas auro bono, Esth. 1.4.

אחר *Morari, Tardare, Differre. Præteritum*, ולא אחר עולמיא Et non distulit adole-

scens facere, Genes. 34.19. *Particip.* מאחרין למפטר Tardantes discedere, Jesa. 5.11. *Futurum*, ודמעך לא תאחר Et liquorem tuum ne differas dare, Exod. 22.28. לא תאחר לשלמותיה Ne differas persolvere, Deut. 23.21. *Aphel, Præteritum*, ואחר מן ומנא Et tardavit ultra tempus constitutum, 2. Sam. 20.5. ואחרית עד כען Et moratus sum hucusque, Genes. 32.4. ואחרו רתיכוהי Tardarunt currus ejus, Jud. 5.28. *Participium*, דמוחרין על חמרא Qui morantur apud vinum, Proverb. 23.30. *Forma Syriaca est*, ut sæpè in hoc libro, pro דמוחרין juxta præcedentia. לאוחרותהון במדברא Retardare eos in deserto, Num. 32.15. *Futurum*, אלהי אל תוחר Deus mi ne differas, Psal. 40.18. & 70.6.

אחרן *Alius, Alter*, Respondet Hebræo אחר, etsi formam potius habeat ab אחרון, pro quo rarius usurpatur: ut, יהב לי בן אחרן Dedit mihi Dominus filium alium, Genes. 4.25. Sed quid est אחרן בכיותא Et vocavit nomen ejus Ocharan fletus, Gen. 35.8. in Jonathan? In Hebræo est אלון בכות Quercus fletus, vel, Planities fletus. *Allon* est à circumstantia loci, sive hoc sive illud significet. *A fletu* locus dictus fuit propter mortem Deborah. Jonathan iste *Allon* accepit, quasi Græcum ἄλλων Aliud, unde reddidit אחרן, quasi *Alius vel secundus fletus*. Vult enim idem author, Jacobum illic accepisse nuncium de obitu Rebecæ, unde Primus fletus, Alter propter Deborah. Paraphrasis hæc desumpta est ex Medraschim. Vide Beresch. rabba. sect. 81. in fine, & R. Salomon. Genes. 35.8. ואחרן לא איתי Et alius non est, Dan. 2.14. Et aliud surget postea, Dan. 7.24. *Emphat.* חלמא אחרנא Somnium aliud, Gen. 37.9. *Plural.* שבועא ימין אחרנין Septem dies alios, Genes. 8.10. לא יבנו ואחרנין יתבון Non ædificabunt, ut alii inhabitent: ויבנו ואחרנין ייכלון Neque plantabunt, ut alii id comedant, Jesa. 65.22. אם אחרנא aliis, Jerem. 6.12. *Fæmininum*, באשתא Si aliam acceperit sibi, Exod. 21.10. *אחרנתא* In anno alio, Genes. 17.21. *אחרנתא* Et duæ valvæ alteri, Ezech. 21.24. *Præ altero*, 2. Samuel. 13.16. *Plurale*, שבוע שנין אחרנין Adhuc septem annos alios, Gen. 29.30. *Septem vaccæ aliæ*, Gen. 41.3. *Emphat.* אחרנתא.

אחרן *Idem. Per aphæresin primæ literæ sic dicitur ex dialecto Hierosolymitana*: תשמש עם אחרן אנתתי Ministrabit cum alio uxor mea, Job. 31.10. או מן אחרן Aut à viro alio, Levit. 18.9. *Jon.* עד רמשא Usque ad vesperam aliam, Levit. 23.32. *Jon.* Et alius comedet, Job. 31.8. *Emphat.* מתיב ליאות אחרנא Restituet laborem alienum, Job. 20.18. In Talmud Hierosolymitano sæpè occurrit,

occurrit, חר חורן Unus alius, i. e. quidam alius. *Plurale*, ועלה יחמטון חורנין Et super eam incurvent se alii, Job. 31.10. *Fæmininum*, אין חורניתא Si aliam, quæ tamen sit filia Israël, duxerit sibi, Exod. 21.10. Jon. *Plurale*, חורניתא & חורנין. *Alia forma singularis*, בין דהיא אמה בין דהיא חורניתא Sive sit mater (noverca) ejus, sive alia, Levit. 20.11. in Jon. In libris ibi vulgò scriptum est חורניתא quæ est forma pluralis, hoc loco inconueniens.

Idem: וחפרו בירא-אחרי Et foderunt puteum alium, Gen. 26.21. *Quod fuit spiritus alius cum ipso*, Numer. 14.24. לראע אחרי In terram aliam, Deut. 29.27.

Idem. Per aphæresin literæ א, כסרין לעם Traduntur populo alii, Deut. 28.32. Jon.

Alii. Sic vocant aliquando Christianos & alias gentes: ut, אשת אחרים Uxor aliorum, scil. populorum, Sanhed. fol. 52.2. Sic in Glossa אחרים, id est, נויס. Sic, פרט לאחרים Excipit alios, id est, Gentes, Christianos, Bava metzia fol. 111.2. Deinde אחרים *Alii*, cognomen est Rabbi Meir, in Talmud, sicut אומרים Sunt dicentes, cognomen est Rabbi Nathanis. Imposita eis fuerunt hæc cognomina pœnæ loco, quia studuerunt detrudere honori Rabbi Simeonis ben Gamalielis, principis Israël, ne in posterum nominis ipsorum fieret ultra mentio. Historia est in Talmud Horajoth. fol. 13.2.

Extremities, Angulus, Pars extrema sive posterior agri: מן אחרית ראית בהקלכון De extremitatibus quæ sunt in agro vestro, Lev. 19.9. in Targ. Hieros. Hebr. פאת.

Mora, Tarditas, Tardatio: די חסרו אחרון Quoniam probro afficiunt tarditatem designationis pedu Messia tui, i. e. moram adventus Messia, Pl. 89.52. Sic & apud Rabbinos: Et propter tarditatē motus vulpiū exarsit ignis antequā discederent ab ipsis, R. Levi Jud. 15. ab initio.

Post, Posterius, Postremum, Posterior pars, Tergum: ומגר רכביהון לאחורא Et deturbavit sessores ipsorum ad posteriora, id est, retrorsum, Gen. 49.17. יורדנא תחזור לאחורא Jordan fluuius redibit retrorsum, Psal. 114.5. pro quo vers. 3. ibidem legitur לאחור juxta Hebræum, quod minus in Targum usitatum est. תסרה על Redundabit ad posteriora tabernaculi, Exod. 26.12. מאחוראי ומאפי, Cum Affixus A posteriorib. meis & ab anterioribus meis, Psal. 139.5. ונפל מעל כורסא לאחורוהי Et cecidit de folio post se retrorsum, in tergum seu posteriorem partē corporis, 1. Sam. 14.18. מאפודי ומאחורוהי A fronte sua & à tergo suo, ab anteriori & posteriori parte, 2. Sam. 10.9. מאפחא ומאחורא A fron-

te sua & à tergo suo, Ezech. 2.10. *Posteriora ipsorum*, Ezech. 8.16. *Talmudici dicunt etiam* כל שאין לו תוך בכלי חרס אין לו אחורסי; ut: Quodcunque vas non habet medium, id quod non habet tergū, Kel. cap. 2. להם אחורסי כל הכלים יש להם אחורסי. *Omnia instrumēta domestica*, (supellectilia) habent medium & tergum, Kel. cap. 24.

Postremū: וטר אחרין Et ad postremum, postremò, tandem, Dan 4.5.

Postremum, Extremū, Extremitas: באחרית In extremitate dierum, Dan. 2.28. Hoc in Targum communiter dicitur בסוף יומיא.

Idem: דלא תרון באחריתא Ne litiges in fine, tandem, aut seriùs, Hebr. באחריתא In fine ejus, Prov. 25.8. Sic vers. 9. etsi in Hebræo nihil ipsi respondeat. Aliàs Hebræum אחרית in hoc libro redditur per סוף, ut Prov. 5.11. & 19.20.

Postpositum, quasi Posterioratum dicas.

Ejus oppositum est מוקדם *Præmissum, antepositum, anticipatum*. Illud Græci dicunt ὑστερον, hoc πρῶτον.

Inde illud tritum, אין מוקדם ומאחר בתורה, Non est præmissum & postpositum in lege. Sensus ejus est:

Ordinis in historiae sacrae recensione non habetur semper cōstans ratio: aliquando enim dignitate præcedit, quod ordine debebat sequi, & contra. Aben Esra Genes. 11. in fine. In Me-

drasch Koheleth cap. 1. v. 12. Ego Ecclesiastes fui rex super Jerusalem. Dixit Samuel, Filius Rabbi Isaac, Hoc debuisset scribi & esse in principio li-

bri. Quare itaque scriptum est hoc loco? Ideo שאין מוקדם ומאחר בתורה.

Sic tradidit R. Ismaël: Dixit inimicus: Persequar, comprehendam, Exod. 15.9. debuisset esse principium cantici. Quare itaq; hoc loco scriptū est? שאין מוקדם ומאחר בתורה.

Sic, Et fuit in die octavo, Levit. 9.1. hoc debuisset esse initium libri. Quare ergo scriptum est hic? אלא שאין וכו'.

Ita, Vos statim hodie, Deut. 29.10. scribi debuisset in initio libri, אלא שאין וכו' ut antea. Jos. 3.7. Et dixit Dominus ad Josuam, hodie incipiam magnificare te. Hoc scribi debebat in principio libri, אלא שאין מוקדם ומאחר בתורה.

Judic. 5.3. Audite reges, auribus percipite dominatores. Hoc debuisset principium cantici esse, אלא שאין וכו'.

Jesa. 6.1. Anno quo mortuus est rex Usias. Hoc principium libri esse debuit, אלא שאין וכו'.

Vade & clama in auribus Jerusalem. Hoc debuit esse principium libri, אלא שאין וכו'.

Ezech. 17.2. Fili hominis propone ænigma. Hoc debuit esse principium libri, אלא שאין וכו'.

Psal. 73.22. Ego autem insipiens eram, nec cognoscebam, ut jumenta eram apud te. Hoc debuit esse principium libri, אלא שאין וכו'. Atq; hujus generis est quoque istud, Ego Ecclesiastes fui rex super Jerusalem, &c.

II. **אחריית** *Oppignerationes, Oppignerata, pro cautione & securitate futuri commodi, solutionis aut damni data. Apud Talmudicos, און אנו אחריות לרמאין* Non habemus nos oppignerationes deceptorum, non sumus securi, non habemus cautionem vel obligationem contra deceptores & fraudulentos, Demai cap.3. In instrumentis dotibus hujus vocis solennis est usus; ut quando sponsus sponsam de dote securam reddit, inseritur instrumento: נכסין ראית להון אחריות ודלית להון נכסין ראית להון אחריות כוללהון יהון אחריות וסרכאין לכהונבתא דא Facultates quarum est oppignratio, & quarum non est oppignratio, omnes istæ erunt oppignrata vel oppignerationes & fidejussiones pro dote vel scripto instrumento dotali hoc.

אחריית *Obligatio, cautio de futuro damno, Versprechung für Schaden/ ut Elias Germanicè interpretatur: ut quando venditor cavet, ne emptor propter rem emptam damnum aliquod in posterum sentiat. Sic in aliis contractibus. Rambam scribit, esse idem quod חורר Reditum, jus redeundi ad pignus, illud apprehendendi & occupandi. Sic in bonis immobilibus semper est אחריית Reditus & Apprehensio. Manent enim semper oppignerata priori creditori, qui semper habet חורר והסגרה reditum ad illa, & jus occupationis vel apprehensionis. Veluti, Ruben vendidit agrum Schimeoni: Ruben autem jam ante debuit aliquid alii cuiusdam R. Levi, cui ager iste fuit oppigneratus. Redit ergo Levi ad pignus suum, illudque repetit & apprehendit usque ad debiti solutionem, posthabitâ istâ venditione. Ergo אחריית שיש להם נכסים ad quas datur reditus, sunt tantum קרקעות fundi & bona immobilia: illis enim creditor & venditor, & similes, tuto inniti possunt semper, quia sunt pignus immobile, quod loco suo non movetur, etiamsi alii vendatur. Prior enim ad illud pignus redit, & illud occupat vel distrahit, donec sit ipsi satisfactum. Et אחריית שיש להם נכסים Facultates ad quas non est reditus, sunt מטלטלים bona mobilia, quæ transferuntur de manu hujus in manum illius, ideoque in his non est certa cautio & אחריית. Vide Talm. Kidduschin cap.1. in Mischna, & ibi Rambam. Quod autem author Aruch exponit אחריית per קרקע Bona fundi, id est, immobilia, id fit, non quod vox ista id propriè significat, sed quod jus אחריית duntaxat consistit & locum habet in bonis immobilibus, ut & ante dictum est.*

III. **אחר** *Verbum est proprium de coitu camelorum, quod iste fiat posterioribus obversis, quasi dicas Posteriorare, sive Posterioribus conjunctis coire. Talm. אחר בין הגמלים Si camelus coeat inter camelos alios, & reperiatur camelus mor-*

tuus juxta eum, certissimum est, ipsum esse ab eo coeunte occisum, Bava bafra fol.93.1. Sanhed. fol.37.2. Schevuoth fol.34. Cameli enim masculi tunc inter se vehementissimè pugnant, sæpè ad mortem. Deinde quia sunt זנועים בתשמיש verecundi in coitu, non ferunt alios juxta se. Sic scribit Plin. lib.10. Hist. nat. cap.63. *Cameli (coeuntes) etiam solitudines, aut secreta certè petunt, neque intervenire datur sine pernicie. Aristoteles lib.6. de historia animal. cap.18. Camelus etiam mas, sevit tempore coitus, sive homo, sive camelus accedat: nam equis quidem odio naturali adversantur. Quod verò hac ratione Cameli coeant, id extat in codice Talmudico Bechoroth fol.8.1. הכל משמשין פנים כנגד עורף חוץ משלשה שמשמשין פנים כנגד פנים ואלו הן דג ואדם ונחש ומאי שנא הני תלת כי אתא רב דמי אמרי במערבא הואיל ודברח עמהם שכינה: Omnia (animalia) coeunt facie obversa cervici, exceptis tribus, quæ coeunt faciebus obversis. Ista autem sunt, Piscis, Homo, & Serpens. Quare autem hæc tria diversum habent coeundi modum? Quia, ut in occidente dicunt, Majestas Divina locuta est cum eis (cum Pisce nempe in historia Jonæ cap.2.11. Et præcepit Dominus pisci. Cum serpente in historia Iapfus.) Sed de Camelo traditur, quod coeat posterioribus obversis. Sic scribit iterum Plinius loco citato: *Coitus aversus elephantis, camelus, tigribus, lyncibus, rhinoceroti, leoni, dasyptodi, cuniculus, quibus aversa genitalia. Vide & Arist. lib.2. de historia Animalium, cap.1.**

אחש *אחשדנפני, vel emphaticè אהשדנפני Satrapæ, Dan.3.2. Esth.9.3. Nomen Persicum.*

אחשתרנים *Cursores regii: Veredarii, Esth.8.10. R. Salomon Camelos veloces exponit: Ab. Esra, Mulos. Vide hic Notas Drusii.*

אטנא *Lignum teres, quod voluminibus librorum à lateribus affixum est, quo comprehenduntur & tenentur, ne volumen se inter legendum convolvat. Item Palanga, lignum in supremo curru onusto, quo fœnum, stramen, fruges & similia, comprimuntur & ligantur: אטנא Crates currus, Wagenlester: כמלא אטנא דספרי Quantum est plenitudo (id est, latitudo) ligni librorum, Menach. fol.32.1. In Aruch parvo Germanicè exponitur, Teneholz/Zwengerlin/Zwengelchen.*

אטבח *Vox fictitia Cabalistarum est, quâ species scribendi arcana significatur, unâ alphabethi literâ pro altera positâ. Nempe ט pro א, ה pro ב, ו pro ג, י pro ד. Dividitur autem Alphabetum, sub hac specie, in quatuor classes, quarum prima continet literas, numerum denarium comprehendentes: altera, quæ centum: tertia,*

tertia, quæ mille: ut 10. אט . כח . נו . דו .
100. יצ . כפ . לע . מט .
1000. קז . רף . שן . תם .

Relinquuntur literæ residuæ ק . נ . ה . quæ non habent par conjugatum, ad aliquem juxta superiores constituendum. Singulæ enim geminandæ essent, nempe 10. 100. 1000. Combinata tamen quandoq; inveniuntur ה . נ . ita ut solum ק solitarium remaneat. Commutatio fit juxta tres classes, unâ pro altera sumptâ. Exempli causâ: In proverbii Salomonis legitur, *Qui delicatè educat à pueritia sua servum suum, finis ejus erit ut sit מנון*, Prov. 29. 21. Hic מנון per Atbach est idem quod סהרה Testimonium. Delicata scil. educatio contumaciæ ejus erit testimonium. Nempe ס est pro מ ex combinatione literarum ה : מ : ס pro נ ex combinatione ה : נ : ס pro ו ex combinatione ה : נ : ו . rursus ו pro נ ex combinatione ה : נ : ו . Probant hoc Talmudici in Succa fol. 52. 2.

אטר *Rhamnus, Sentis, Cynosbatus, sentis canis,* Hagendorn: ער בית אררי דאטר Usque ad horreum cynosbati, ubi scil. ejus sentis erat copia, Genes. 50. 10. 11. ואתר אטרא לאילניא Dixitque rhamnus ad arbores, Jud. 9. 15. הדי אטרא Sicut rhamnus, Psal. 58. 10. ואתרו כל אילניא לאטרא Et dixerunt omnes arbores ad cynosbatum, Judic. 9. 14. *Plurale, וכוכי ואתרין* Et spinas & sentes, Hebr. וקוז וברדר Gen. 3. 18. Fagius, Tribulos. *Apud Talmudicos: הכטרה והאתרין*, Scheviith cap. 7. ubi R. Salomon scribit esse *Spinae genus, in quo crescant grana nigra.*

אטו *Idcirco, Ergo, Propterea.* Gerson reddit Germ. *Bon deswegen/omb des willen*: אטו Propterea audis vel percipis: אטו בראה שנייה Propter concubitum secundum: אטו כולי עלמין Ergo ne totus mundus hominum mortuorum filii sunt? *נזרינן הא אטו ה* Decernimus unum propter aliud: ut, Prohibemus aliquando id quod est licitum propter vetitum, ne videlicet etiam vetitum pro licito habeatur. Vide Halich. olam cap. 1.

אטט *Carduus: וכוכי ואתרין* Et spinas & carduos, Genes. 3. 18. in Jonathane. Sic & Hof. 10. 8. pro Hebræo ורדר.

אטל *Lapidare. In Jonathane legitur pro Hebr. לטל* Infinitivus, ואתרין יתן באבנין, Lapidare eos lapidibus, Exod. 8. 22. *ותאתרין* Et lapidabitur eum lapidibus, Deuter. 13. 10. *ותאתרין באבניא* Et lapidabitur eos lapidibus, Deut. 17. 5. *ויאתרנה אנשי קרתא* Et lapidabunt eam viri urbis istius lapidibus, Deut. 22. 21. Omnia in Jonathane.

אטל Vide in נטל.

אטליו *Macellum, Forum carnavium, Forum, Officina, locus ubi carnes aliæ venduntur. Scribitur etiam אטליו cum Samech in fine antecedente Jod, unde indicium, non cum Pathach in fine effereendum, ut alii notant. Talm. כל הקדשים נממדים* Omnes res sanctæ (oblaciones cibariæ & aliæ Deo sacræ) venduntur in macello, & maculantur in macello & appenduntur librâ, Temura fol. 21. 1. *באטליו ונשחטין באטליו ונשקליו בליטרא* Bechoroth cap. 5. in initio. *באטליו של עומקום* In foro urbis Immum, Kerithus fol. 15. 1. in Mischna. *גלופא בשוק* in foro. Scribitur in glossa per ו in fine. *Plurale, מעמד אטליוסין וממד בזול* Erigebat officinas, & vendebat vili pretio: *שהיו עושין אטליוסין* Qui fecerunt officinas, & vendiderunt vili pretio, Beres. rab. sect. 79. *גלופא, חנויות* Et castra posuit in conspectu urbis, Genes. 33. 18. In eundem sensum Talmudici super huc locum commentantur, sed pro אטליוסין scribunt שוקים *Fora, loca in quibus, ceu in foro, res suas vendebant, Schab. fol. 33. 2. שוק non significat hic Plateam, ut alii hic scribunt, sed Forum, in quo res venduntur: nec אטליוסין significat Lignum illud, in quo carnes ad clavos suspenduntur venales, ut alii scripserunt, sed locum in quo quid venditur, ut Forum, macellum.*

אטליוסין *Athletæ. Græcum est ἀθλητής.* Beres. rab. sect. 22. משל לשני אטליוסין שהיו עומדין ומתנוששין Simile est duobus athletis, qui stant & luctantur coram rege. Scribitur & אטליוסין.

איטליא *Italia: ואפרכיותהון* Filii Javan Elifa, & præfecturæ ipsorum Alasterasom, Italia, & Dodania Gen. 10. 6. in Targ. Hieros. *ממדינת איטליא הורת* Ex regione Italiae fuit vestitus tuus, Hebr. *Quæ extracta est in Italia, Thren. 4. 22. ומארע איטליא* Et ex terra Italiae, Numer. 24. 24. in Jonathane. In Aruch additur, *Quæ est Roma.* In Medraschim legitur etiam, *איטליא של יון, Italia Græcia.* Elias scribit, se à quodam Cardinale didicisse, id de Calabria intelligendum. Et apud Ciceronem in 2. de Orat. legitur, *magnam Græciam olim in Italia fuisse.* Isidor. lib. 14. cap. 4. Italia olim à Græcis populis occupata, magna Græcia appellata est. Seneca: Totum Italiae latus, quod infero mari alluitur, magna Græcia fuit, &c. Apud Talmudicos, *של יון כרך גדול של רומי* Italia Græciæ est urbs maxima Roma, Megilla cap. 1. fol. 6. in Veneta editione. Sequitur ibi fabulosa ejus descriptio, quæ idcirco ex editione Basileensi ommissa est. Legitur autem in Compendio

pendio Talmudico עין ישראל, libro Megilla, cap. i. R. Sal. Genes. 27. 39. ad hæc verba, ומשמי ארץ יהיה מושבך *In pinguedinibus terra erit habitatio tua*, scribit: וזאת היא שם של יון Hæc est Italia Græciæ. Vide & Rabbi Mosen ben Nachman in Legem, in fine Paraschæ בלק.

איטליק *Italicus*: איסר איטליק *Isar* (numulus) *Italicus*, Talm. Kidduschin in principio. Sic, מנה איטליק *Libra Italica*.

אטלס *Vide paulò ante in איטליו*.

אטס *Obstruere, Obthurare*, Hebr. אטס *sic apud Rabbinos & Talmudicos*, אטסי ליבא *Obthurati corde*.

אטס *Obstructio, Obthuratio*: אטס של *Obstructio pulmonis*. Eo vitio si animalia laborent, immunda sunt & vetita ad esum, Cholin fol. 47. 2.

אטמא *Latus, Femur, Pes*: אטמא דשף *Acetabulum femoris quod exiliit de loco suo*, Cholin fol. 54. 1. אטמא ועד אטמא *De lana quæ est inter femora*, Schab. fol. 49. 1.

אטם *Linea, Series, Ordo, Classis*: אטם *Ex classe vel serie prima*, Echa rabb. cap. i. vers. i. גלוסא שורה. Sic mox אטם תנייתא & דאטם תליתאי. *Vox est peregrina & corrupta, & fortè est radicale*.

אטימטון *Inæstimabile, Magnæ æstimationis seu pretii*. אטימטון *quod etiam significat Inæstimabilis, qui satis magno pretio æstimari nequit: ut, אטימטון פילג*. In Talmud Hieros. Pear' cap. i. fol. 15. 4. ארטבן שלח לרבניו הקדוש חר *Artabanus misit Rabbino Hakkadosch margaritam pretiosam inæstimabilem, dicens ei, Remitte mihi pro ea aliquid aliud æquè pretiosum. Misit ei mesulam schedam. Dixit Artabanus. Quid hoc? אנה שלחית לך מילה דלית לה טימי את שלחת לי מילא דטבא חר פולר Ego misit tibi rem quæ nullo pretio æstimari potest, & tu mittis mihi rem, quæ vix teruncium valet, &c. Vide & Jalkut Prophet. fol. 7. 4. Beresch. rabba sect. 35.*

אטימוס *Paratus, Promptus, Expeditus, Dispositus*. Græcum est *επιμωσ*, qui in promptu & ad manum est: אין אטימוס ביתא *Si parata (disposita) fuerit domus, ut percutiatur denuò leprâ*, Lev. 14. 53. in Jon. ואתימוס הוה לקטלון בהרבא *Et paratus sive dispositus est occidentibus gladio, id est, latronibus*, Job. 15. 22. *Qui paratus vel dispositus est ad scabellum*, Job. 15. 24. Reges victi & capti, sæpè tyrannorum fiunt scabellu, cum equum conscendere volunt. Quomodo autem hæc similitudo conveniat cum præcedenti sententia, non satis liquet. In Regiis

etiam alia est lectio: *Qui dispositus est ut capiatur*, Jobi 7. 12. *Plurale*, דאטימוסין *Cujus filii parati sunt*, Gen. 24. 22. in Jon. Parati ad diem hunc, Esth. 8. 13. *Qui parati sunt ad recordandum*, Job. 3. 8. *Quòd parati essent Mardocheus & Esther*, Esth. 2. 5.

Promptè, Paratè, Alacriter, Græcè ετοιμως: *Ut sint promptè facta ad diem istum*, Esth. 3. 14. in Targ. sec.

ετοιμασία, Promptitudo, Alacritas: Preparatio, Locus preparatus. In Bemidbar rabba sect. 16. in fine: *Homo emit sibi servum, ut, si iter faciat aut peregrè eat, servus ejus præcedat, & præparet ipsi ετοιμασίαν, locum commodum, hospitium: Ego autem non sic feci, sed vos estis servi mei, & ego הייתי מתקן לכן fui præparans vobis ετοιμασίαν, sicut dicitur, Et arca fæderis Domini, &c. ad explorandum illis requiem*, Num. 10. 33.

אטן *Funis. Emphat. ושלשלחנן באטונא Et demisit eos cum fune ex fenestra*, Jos. 2.

15. *Plural. ואתונין בראשיהון Et funes in capitibus suis*, Hebr. וחקלים. 1. Reg. 20. 32. *Et funes colorati*, Esth. 1. 6. *Emphat. באטונא Cum funibus*, Jerem. 38. 6. *Const. באטוני Cum funibus*, Psalm. 21. 13. *Cum Affix. וכל אטונוהי לא יתפסקון Et omnes funes ejus non discindentur*, Jesa. 33. 20. *ואתוניהון Et funes ipsorum*, Hebr. ומיתריהם. Num. 4. 32. Munsterus addit, etiã significare *Institam, Fasciam*. Id probari possit ex 1. Reg. 6. 18. ubi ponitur pro Hebræo פטורי, quod sic explicant. Sed R. Salomon pro *Funibus* accipit, ut apud Talmudicos sumitur, & sic Chaldæus eodem respicit. Non tamen propriè ibi *Funes* significat, sed *Orbes calatos, cingentes instar funium*. Idem addit, אטנא *Granaria, Theauri*, ex Joël. 1. 17. sed ibi hodiè legitur אסניא, de quo vide in אסן.

אטנא *Arcula, Cistula: ומניחין אותו באיטני של אכר Et ponunt eam in arculam plumbeam plenam furfure*, Sota fol. 48. 2.

אטונס *Nomen piscis*. Cholin fol. 66. 2. Aliàs *Thynnus*.

אטניא *Nomen proprium regis*. אטפא *Fossula: איבנא דקאי בניי אטפי: Est (lac) quod consistit in fossulis casei, quod reddit caseum immundum & vetitum*, ע"ו fol. 37. 2.

אטפח. Sic adducit hoc loco Aruch: *Vide תפח*.

אטק *Inordinati, Malè-morati, qui sunt sine disciplina & moribus. Corruptum est à Græco ἀτακτοι*. In Aruch ex Pesikta adducitur in illud: *שריך סוררים Principes tui contumaces*

timaces sunt, Jesa. 1. 23. Bar kaphra dixit: **ארכי** Principes scelesti fuerunt & inordinati: explicatio, Principes commessantes בלא תרבות sine modo & ordine. Munsterus: Equi edaces, qui tamen non pinguescunt. Fortè pro מוררים legit סוסים, & בלא תרבות sine pinguedine. Nihil. Vide תרבות in רבה. Adducitur hoc Medrasch etiam in Jalkut in principio Jesaia, sed hæc verba ibi non leguntur.

אטר *Præfectus, Satrapa:* שלטון ואיטרון Dominatorem & præfectum die uno, Jesa. 9. 14. & 19. 15.

אטרונה *Malus citria:* **אי ומשכה אטרונה** Pulcherrima & laudatissima est malus citria inter arbores infrugiferas, Cant. 2. 3. Comunius scribitur אטרונה.

אטרונה *Indignatio.* Guido ex Zohar.

אטרונגא *Mareschallus, Præfectus provincie:* אטורנגא רמלכא Ivit mareschallus regis, Talm. Kethubh. fol. 61. 1. Perficum est. Vernaculè שיניש לקוש scribit R. Sal. Senechaulx.

אי *Vocula est in interrogationibus usum suum habens, nunc ut Pronomen, nunc ut Adverbium, & alii voci interrogativæ additur ad majorem emphasim, ut Nam apud Latinos in Ubinam, Quenam, Quanam & similibus:* ut, **אידין בית הווא** Quenam (vel Ubinam) est domus videntis, id est, Prophetæ? 1. Sam. 9. 18. Hebr. **אי זה**, ubi pro זה in Targum est **דין** Pronomen, de quo suo loco. **אידין מנהון** Quodnam vel Qualenam istorum sit bonum hominibus, Ecclef. 2. 3. **איך ארעה דתקנא** Quanam via sit recta, Jer. 6. 16. **איך ארעה שעה אסתלק** Quanam horâ transivit spiritus prophetiæ, 1. Reg. 22. 24. **אימדין עמא את** Ex quanam gente tu es, Jonæ 1. 8. **אימדין את אתי** Undenam, ex quonam loco tu venis? 2. Samuel. 1. 3. 13. **אי כדין** Vide infra in **אי אלו ואדין** Quanam istæ? **אי דלקא** Aut fortè? num fortè? **אי מנין** Undenam? **אי מתי** Ecquando? & cæt.

אי *Non, per Apocopam pro איך, ut ibi, ואין יש פה* Et nonne est hîc, 1. Sam. 21. 18. Talia sunt etiam, juxta R. Davidem, **ניר & בן & בן & ניר** רש & ריש. **בן & בן & בן & בן** רש & ריש. **אי אפשר** Non possibile, Impossible, **אי הכרח** Non-necessarium, Contingens. **ואי אתה יכול לכפור בהם** Et non potes expiare pro illis. *Apud Hebræos,* **אי כבוד** Non gloria, Inglorius, 1. Sam. 4. 21. **אי נקי** Non innocens, noxius: non justus, injustus, Job. 22. 30. quod tamen multi accipiunt pro **איש נקי** Vir innocens; והוא רחוק sed id longè petitum est, inquit Ab. Esra. Paraphrastes reddit, **גבר דליתוי זכאי** Vir qui non est justus.

אי *Si, Num, An. Per apocopam pro איך, de quo infra.* **אי מטא זמן פורקנא** Num advenerit tempus

redemptionis populi, Cant. 7. 13. *Apud Talmudicos,* **אי בעי** Si quæras, si velis, vel **בעי** Petat aliquis. Sic apud eosdem, **אי ליטא** Si dicendum, **אי מצא** Si invenerit, vel si non invenerit, sive invenerit, sive non. **אי הכי** Num sic? Num, An? **אי הכי אכיל דגים** Num comedet pisces? Nedar. fol. 54. 2.

אי *Væ, Ecclef. 4. 10. & 10. 16.* Hebraicè, & sic aliquando apud Rabbinos, sequente ל notâ Dativi casus. In Schemoth rab. sect. 46. ab initio: **אי להם לבני אדם שהם מעדין מה שאינו רואים** Væ hominibus illis, qui testantur quod non viderunt. **אי לי** Væ mihi.

איב *Milvus:* vide supra in **אבב**.

אין *Fons.* Sic Munsterus hîc ponit ex Job. 8. 17. Vide illud infra in **יגר**.

איר *Vapor, Exhalatio, Hebr. Gen. 2. 6. Job. 36.*

27. Sic apud Rabbinos: **איך איר לה** שיעשה מהם איך איר לה Faciet ex illis vaporem humidum, ex quo postea fiet pluvia, R. Levi hoc loco: **אידין העולים בסכת חמימות היום** Exhalationes ascendentes propter calorem diei, Idem Job. 3. 5. **אידין רוב האידים העולים אל המוח** Propter multas exhalationes, ascendentes in cerebrum, Idem Prov. 23. 33.

איך *Festum solenne, Dies festus & feriatus.* Hebræi sic vocarunt *Festa gentium & aliorum populorum,* & hodie adhuc sic vocant *Festa Christianorum.* Quidam putant, gentium festa sic vocata fuisse, vel quod gentes cultu idololatriæ interitum & perditionem (nam **איך** Interitus, perditio, infortunium, calamitas) in illis asciscerent: vel quod Judæi ipsis tunc genialiter festum agentibus, interitum imprecarentur. A gentium festis, ad Christianorum festa locutio ista translata est, quibus tamen non volunt dici mala imprecari. Esse tamen locutionem nec fausti ominis, nec honorificam, docet Nota quædam ipsorum, quæ legitur in parvis Mischnajoth ad cap. 1. **עבודה זרה** De Idololatria, ubi Mischna sic loquitur: **לפני אידיהן** Ante festa idolorum cultorum tribus diebus prohibitum est aliquid commercii cum ipsis habere, mutua-re aut mutuo dare, comodare aut commodato accipere, solvere aut solvi, &c. Glossa ad **אידיהן** Festa ipsorum: **כנוי גנאי לימי הגם** Epitheton sive descriptio ignominiosa est dierum festorum ipsorum. Quæ & quorum festa intelligant, statim indicant, cum Christianorum festa nominant. Deinde in Gemara mox Romæ & Regni Romani expressa mentio fit, quod in Veneta editione vocatur **רומי הייבת** Roma impia. Nam pro Hebræo **רשעה** in Targum ponitur **הייבת**. In Targum, **איך אידיהן הוה ליה** Dies festus est ipsi,

ipſi, Eſth. 1. 3. Apud Rabbinos, יום אידם Dies feſtus ipſorum. רוב אידיהם מן קרושים הם Pleraq; feſta ipſorum à ſanctis ſunt. R. Bechai in lib. כר נאולה cap. quod incipit, in illud Jeſ. 66. 17. ירמו לשתי וערב של אדום שהם: אחר אחת בתוך i. e. Indicet crucem Edomæorum (id eſt, crucem Chriſti ſive Chriſtum crucifixum) in quo ſanctificat ſe (ſignando ſe cruce:) aut indicet diem feſtum ipſorum, qui fixus eſt ipſis, ſcil. Dies Dominicus.

אידיא אידא Vide in יד.

אידיא אידא Vide in דא.

אידי Iſte. Iſte & iſte, Uterq; Talm.

אידיא Alia, aliud, alterum: תנתיא אידך Traditio alia: Incepit aliud, aliam materiam: מיבעי Et alterum eſt explicatio ejus: ואידך פירושה Hæc requiruntur ad aliam rem. Compoſitum omninò videtur ex ſyllaba adjectitia אי & Pronomine יד. Sic אידי ipſe, אידי ipsa: Sic אידך Iſtud, aliud, alterum, pro ratione loci & ſenſus. Sic antè, אידך pro אידך.

אידיא אידך Ager ſativus & optimus: עד וכל אידיתא Et omnis ager ſativus uſque ad torrentem Kedronis, Jerem. 30. 40. Hæc interpretatio poſſit conferri cum iſta, quâ עידיתא apud Rabbinos ſignificat Optimum agrorum, agros pinguiſſimos & fertiliſſimos. In Elia eſt אודיתא, & exponit Kornfeld/ Ager ſativus. In Regiis, Aqueductus: id eſſet אודיתא.

אידיא אידך Quia, Quãdoquidem, Poſtquam, Talm.

אידיא אידך Genef. 6. 6. in Jon. vide in דון.

אידיא אידך Ipſe. Compoſitum ex ſyllaba adjectitia אי & Pronomine הוה. Apud Talmudicos frequentiſſimum eſt, ut & in lingua Hieroſolymitana. Pluraliter הנון אנון Iſſi, Iſti, Illi: הנון צדין שבילגנא Iſſi venantur ſemitas noſtras, Thren. 4. 18. Quòd ipſi ſunt populus, qui liberare non poſteſt, Thren. 4. 17. ואנון תבעו למשבח Iſſi autem quæſiverunt invenire rationes multas, Eccleſ. 7. 30. Apud Talmudicos, אינהו עדיפי מניה Iſſi præſtantiores ſunt ipſo, & ipſe præſtantior eſt ipſis: אינהו עדיפי מניה דאינהו: Iſſi præſtantiores ſunt ipſo, quòd ipſi ſunt propheta, ipſe autem non eſt propheta: ואיהו Ipſe eſt præſtantior ipſis, quòd ipſe viderit, ipſi autem non viderunt, Sanhed. fol. 94. 1. ויהו בנין Iſſi deſtruunt ſanctuarium, nos autem exſtruimus illud.

אידיא אידך Ipſa. Prioris femininum eſt, ejuſdem quoque originis: אידך איהו מרירת לבא לחנה: Etiam ipſa (Jeruſalem) amaro eſt animo admodum, Thren. 1. 4. Libri hîc pravè habent מריר. Legen-

dum fœmininè, ut poſitum, & ut alibi eſt, מרירת מרה דנטרין עמיד איהא נטרא אנה Ruth. 1. 20. Quod obſervant populares tui, idem illud obſervatura ſum & ego, Ruth. 1. 16.

* אידך אידך Vide ſuprà in אות.

אידיא אידך Spina: Quia affers ſpinas, ſic Gloſſa, אידך, id eſt, קוצים, Talm. Hier. Maaser ſcheni cap. 4.

אידיא אידך Quomodo, Qualiter, Sicut, Quemadmodum: אידך דאידך דאידך דאידך Sicut cogitat vel imaginatur ſibi in animo ſuo, ſic eſt, Proverb. 23. 7. In Targum communiùs dicitur אידך.

אידיא אידך Ubi, ubinam? Compoſitum eſt ex interrogandi particula אי & כא, ubi vide.

אידיא אידך Idem Genef. 37. 16. Jon. Frequens eſt in Talm. Hieroſolymitano.

אידיא אידך Quomodo: ex אידך & רין compoſitum: אידך אידך Quomodo potero? Eſth. 8. 6. אידך אידך אידך אידך Quomodo vaſtaſti vias tuas, Jerem. 6. 2.

אידיא אידך Qualitas: רוב איכות ורוב איכות Liber exiguus quantitate, & magnus qualitate: Qualitates habens, Quale. Apud Logicos eſt, Qualitatis prædicamentum: Plurale, איכויות vel איכות Qualitates. Aben Tibbon in Phyſica ſua de calore & ſiccitate ignis ſcribit: Sunt qualitates, quæ trahuntur naturâ poſt formam ſuam, id eſt, comitatur eam: איכות המשפט Qualitas propoſitionis, nû affirmativa vel negativa ea ſit, aut & c. apud Logicos.

אידיא אידך Idem.

אידיא אידך Qualificari, Qualitates habere: ואין ענין ואמרם לא יתאך אלא שאינו בעל איכות Neque eſt alius ejus ſenſus cum dicunt, Non qualificatur, quàm, Non habet qualitates, More fol. 32. 2.

אידיא אידך Vide infra אכא.

אידיא אידך Cervus. Hæc forma Hebræa eſt: Targum etiã habet אידך אידך Cervus & caprea, Deut. 14. 5. Sic אידך אידך Deut. 15. 22. אידך אידך Sicut cervus glocitans, Pſalm. 42. 2. אידך אידך aut hinnulo cervi, Cant. 2. 9. Plurale, אידך אידך Sicut circumeunt cervi in deſerto, Thren. 1. 6. אידך אידך Præter cervos & capreas, 1. Reg. 4. 23. אידך אידך Cervæ: Etiam cervæ in deſerto parit, Jerem. 14. 5. אידך אידך Cervæ amoris, Prov. 5. 19. Plurale, אידך אידך Sicut cervorum, Pſal. 18. 34. אידך אידך Quando dolore partus afficiuntur cervi, Job. 39. 4.

אידיא אידך Hebr. Aries: Talm. אידך אידך Aries unius diei vocatur quoq; Aries, Bava kama fol. 65. 2.

אידיא אידך Species locuſtæ magnæ, quæ aliàs שושביא,

72
 & שושביל, quasi dicas *Cervus-locusta*. Videtur esse *Scarabeus lucanicus*, *Cervus volans*, Græcè *Κάραβος*. Avoda farah fol. 37. 1. Pefach. fol. 16. 1. Edajoth cap. 8. ubi Rambam scribit, esse speciem locustæ, cervo similem. Erat autem ex locustis mundis, & ad esum licitis.

Cervus navis. Certum quoddam instrumentum vel scrinium erat in navibus, in quo nautæ pecunias asservabant. Vide Talm. Nedar. folio 50. 1. Ex ejusmodi cervo invento, scribunt ibi, divitem factum esse R. Akivam.

Et *Vermiculus uvæ lædens*: וַאִילָא דְרַעֲנִבִי *Vermiculus uvarum*, Schab. fol. 90. 1. Præ in Munstero notatur אלה.

Superliminare, Postis januæ superior. Scribitur quandoque sine י in medio: ועל אלא דדרתא: Et versus superliminare atrii portæ, Ezech. 40. 14. Plurale, וְאַלְיָא שְׁתַּיִן Postes superliminares sexaginta cubitorum, Ezech. 40. 14. ומשחתא חרא לאליא Et mensura una erit postibus istis, Ezech. 40. 10. ואלוהי Super postes ejus, Ezech. 4. 26. Et postes ejus duorum cubitorum, Ezech. 40. 9. ואלוהי Et postibus ipsorum, Ezech. 40. 16. Plurale femininum constructum וְעַי אֲלוֹהֵי Et commoti fuerunt postes liminum templi, Jesa. 6. 4. Vide & infra אלא.

Nomen proprium viri sancti in urbe Jafne, cujus probitas in proverbium abierat, ut dicerent, מומחה כאלא ביכנה Probatus erat ut *Ela Jafnensis*, Berach fol. 29.

Nomen loci, Maafer scheni cap. ult.

Vide mox in אלו.

Vide infra in ארך.

Sterilis mulier vel puella. Definitur hæc à Talmudicis, quando viginti annos nata, nondum pubertatis signa produxit, vel, ut ipsi ajunt, quando nondum tunc duos pilos produxit in loco isto. Scribunt enim: ואיזו היא אילונית כל שהיתה בת עשרים ולא בת עשרים וכו' שערות וכו' שנה ולא הביאה שתי שערות היא אילונית Schab. fol. 47. 2. Nidda fol. 47. 2. in Misna. Puella usque ad annum duodecimū completum, vocatur קטנה *Minoremis*, vel תינוקת *Puellula*. Anno decimo tertio vocatur נערה *Puella*. Si producat duos pilos in loco noto, tunc illud vocatur סימן התחתון Signum pubertatis inferius. Producto hoc signo, post menses sex completos, vocatur בוגרת *Pubes, matura viro, nubilis*. Inter נערות & נערות non est distantia nisi sex mensium. Ad vigesimum annum si nondum produxit signum inferius, tunc vocatur אילונית *Sterilis, Impubes*. Signa אילונית sunt: Quæ nondum habet mammæ: quæ difficultatem sentit in coitu: quæ non habet declivitatem in pube juxta modum mu-

73
 lierum: cujus vox gracilis est, &c. סימן העליון *Signum superius pubertatis sunt mammæ*, quando papilla digito depressa, sponte non redit, &c. Vide Majemonem par. 2. in Statutis אישור, cap. 2.

Terrere, Terrorem incutere, Talm. מאיימן עליה Terrere eam. Talmudici de muliere à fide conjugali declinante Num. 5. sic scribunt: היו מעלין אותה לבית דין הגדול שבירושלם ומאיימן על עירי נפשורת Producebant eam in domum judicii magni Hierosolymæ, & terrorem incutiebant ipsi, sicut solebant terrorem incutere testibus rerum criminalium, &c. Sota fol. 7. in Mischna: כצר מאיימן את הערים Quomodo terrent testificantes, scil. in criminalibus, Sanh. fol. 37. 1. in Mischna. Terror fiebat, ut veritatem dicerent.

Emæi, Gigantes, qui in posteris terræ Canaan fuerunt, Genes. 14. 5. Deut. 2. 11. 12. Sic dicti, quòd videntibus terrorem incuterent. Septem autem nominibus Gigantes sunt appellati. Secundum, גבורים *Potentes*, quòd magni corporis magnæ essent vires, R. Abba dixit: Medulla ossis femoris erat octodecim cubitorum. 3. ומזומים *Scelesti*, à זמה Scelus: vel Cogitabundi, quomodo Onkelos eos vocat חשבני id est, Astuti, vafri ad lædendum, à זמם, Deut. 2. 21. 4. נפלים *Cadere*, quòd videntes eos, præ metu conciderent exanimes, Gen. 6. 4. Num. 13. 34. vel שהפילו את העולם ושנפלו מן העולם quòd ruinam induxerunt mundo & deciderunt à mundo, & replerunt mundum נפלים abortivis, scortatione suâ. 5. פerversi *Perversi*, ab עוה, quòd Perverterent & vastarent mundum, juxta illud, עוה עוה עוה אשימנם Ezech. 21. 27. Fuerunt & ipsi vastati è mundo, ut est Deuter. 2. 24. Ex posteris terræ Canaan & ipsi, ut Jonathan hic trāsferet. Vide & Jos. 13. 3. 6. ענקים quasi *Strangulatores*, Num. 13. 34. quòd præ terrore suffocarent homines. Vide & Deuter. 1. 28. & 9. 2. & 2. 11. 7. רפאים *Rafai*, quòd languidas & emortuas redderent vires hominum, שכל מי שראה אותם היה שכל מי שראה לכו רפה quòd quicumq; videbat eos, ejus cor liquecebat instar ceræ; aut שכל! הרואה אותם שכל! quòd quicumq; videret eos, ejus manus languidas facerent, ut loquitur R. Salomon Deut. 2. Vide Beres. rab. sect. 26.

Terror: אימה חשכה גדולה Terror & tenebræ magnæ cadebant super eum, Gen. 15. 12. in Jonathane: תפיל עליהו אימתא Fac ut cadat super eos terror, Exod. 15. 16. אימתא דמלכא Terror regis, Proverb. 20. 2. ית אימתי Terrorem meum mittam ante te, Exod. 23. 27. אימתי לא Terror meus non perterebit te, Job. 33. 2.

Et terror tuus est super omnes populos, Cant. 6.3. נפלת אימתכון עלנא. Cecidit terror vester super nos, Josuæ 2.9. *Apud Talmudicos*, תר חמשה אימות הן אימת הלש על גבור אימת, מפניו על ארי אימת יתוש על הפיל אימת סממית על העקרב Quinq; terrores sunt, in quibus infirmius terrori est fortiori. *Maphgiab* (nomen animalis parvi, vocem habetis maximam) terrori est Leoni: Musca terrori est Elephanto: Aranea terrori est Scorpion: Hirundo terrori est Aquilæ: *Kilbis* (nomen vermum aquatilis) terrori est Balænae, Schabbas fol. 77.2.

גבר: *Terribilis, Terrificus, Formidabilis*. *אימתן* Potentem & formidabilem, Jefa. 28.16. *Plurale*, *אימתנין ודחילין אנון* Formidabiles & terrifici sunt, Hab. 1.7. *וית אימתני* Et terribiles gigantes, Hebr. ואת האימים Gen. 14.5. Sic Deut. 2.11.12. *Fæmininum*, *דחילה ואימתני* Terribilis & formidabilis, Dan. 7.7. per apocopam usitatam pro *אימתנית*.

Tangens הנוגע בצמר שעל האימה: *אימה* lanam quæ est in colo, Kelim cap. 21. הבוש והאימה Fufus & colus, Kelim cap. 11.

Vide infra in אמר ad Futurum.

Vide in lit. מ in מתי.

אין Quod Aruch ex hac forma citat pro *Considerare, Videre*, id vide in עין.

אין Si, idem quod Hebraicè אים: unde & sine י in medio in Regiis scribitur. Sed in Targum & apud Rabbinos est cum י semper, ad differentiam אין. In continuata sententia repetitum, valet Sive: אין בעירא אין Sive jumentum sive homo fuerit, Exod. 19. 13. in Jonathane. Et interrogativè pro Num, An, ut & Si apud Latinos sumitur: אין אית מעם Num est gustus in albumine ovi? Job. 6.6. אין חילתא היך אין חילתא Num robur veluti lapidum est robur meum? Job. 6.11. אין בשרי קרים כנחשא Num caro mea obducta est quasi chalibe? Job. 6.11.

אין Ubi? sed in compositione tantum usurpatur, *אין* Unde? inde Talmudici dicunt מנין Unde?

אין Sic, Ita, responsio affirmativa. Pro eo dicitur etiam הן, ut ibi videre est. *אין* *אמר ליה* Dixit ipsi: Perveniam ne in seculum venturum (id est, vitam æternam)? respondit, Sic. Opponitur ei negativum לא vel לאו: ut, לאו בסכנה לא, In periculo, ita: quando non est periculum, non: מצוה מגולה אין מכוסה לא Si sit præceptum publicum, sic: si privatum vel occultum, non, Schab. fol. 130.1. Vide Notas Drussii ad Matth. 5.37. & 2. ad Cor. 1.17. & infra in הן.

איני Itane? admirantis. Sequi solet והא Sed ecce, quod contrariæ est objectionis. In libro הליכות

Vox איני est significacionis בן (Sic, Ita) in lingua Gemaræ. fol. 7. עולם

Vide infra in אקו.

אייר Mensis nomen, *Aprili nostro respondetis*: עד חמסר יומין לירחא דאייר Ad decimū-quartum diem mensis Ijar, Exod. 12.39. Is fuit mensis secundus ab egressu ex Ægypto: egressi autem fuerunt mense ניסן Martio, לא In mense Aprili non (scil. debebat fieri excidium Judæorum) quod in eo descenderat Manna, Esth. 3.7. in secundo Targum. *Item*, Et locutus est Dominus cum Mose in deserto Sinai in tabernaculo conventus, בחד לירחא דאייר הוא ירחא תנינא primo die mensis Ijar sive Aprilis, qui est mensis secundus, anni secundi ab egressu de terra Ægypti, Num. 1.1. in Jonathane.

אירוני Urbanus, cui opponitur *Paganus*: *אירוני* Urbana. *לפסין אירוניות* Sartagines urbanae, quales in urbibus apud cives, non in pagis apud rusticos usitatae sunt, Talm. Edajoth fol. 5. Est ab עיר Civitas, gutturalibus א & ע inter se commutatis.

איר Docere, *Doctrinam proponere*. Verbū est Talmudicorū proprium, קמייר Docent. *אירנין* Docemus. Postquam docuimus. Baal Aruch in אר quinto pro *אירנין* legit & dicit, denotare objectionem.

איריא Idem. מאי איריא נכרי. Quare docet de alienigena? quid docetur hîc voce Alienigenæ? Quid docet hîc, quid docetur hîc, quod Scriptura dicit nomen ejus esse Naema? Postellus in Zohar reddidit; Quid visum est hîc? quasi אראה, col. 222. in Genes. & alibi.

אירנין. In Medrasch Esther cap. 1. vers. 6. חור כרפס ותכלת תרגם עקלים אירנין קרפסנין ורב ביבי אמר Vox Græca est: sed quid significet non liquet. Glossa dicit esse speciem Vestimètorum pretiosorum.

איש Vir, Maritus: *Quisq;, Aliquis, Quidam, Quispiam*. Apud Rabbinos est *Singulare, Individuum Logicum*: אישי הפין Individua specifica. שאין השם ית משניה Individua ipsorum: *אישיהם* Quod Deus non providet (id est, providetiâ suâ curat & regit) individua hominis, R. Levi Jobi 19. Vide eundem Jobi 3. & Jobi 6. *אין* *איש אשכנז* Vir Hierosolymitanus: *איש צרדה* Vir Tzardæus: *איש סוכו* Vir Sochæus. Sic *intercedente* *איש כפר סכניא* ut, *איש כפר חנניה* Jacobus Vir de pago Scanja: *איש כפר עכו* Vir de pago Hananjah: *איש כפר ברקאי* Ifaschar vir de pago Barka. Sic possit esse quoque nomen *ἰσαακίου*. Vide Caninium

ninium de locis N.T. Hebraicis cap.13. & Druf. ad voces Hebr. N.T. *Porro apud Rabbinos* וְאוֹתוֹ הָאִישׁ Ille vir. Sic synecdochicè sæpè vocât Christum, quem ne nominare quidem dignantur, in Aben Êfra Genes.27.39. In Commentario quodam libri precum, in Jotzeroth fol.36.1. ad hæc verba, רֹדֵף אֶל הַמָּוֶת *Consulens mortuum*, notatur; אִישׁ אֹתוֹ הָאִישׁ שָׁמַת כְּשֵׁאר כָּל אָדָם Illum nempe virum, qui mortuus est ut cæteri homines. Sic invidiosè dicit Pontifex Maximus Act. 5.28. οὐ πάροργ-
γελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν, μὴ διδάσκων ὅτι τῷ ὀνόματι τῆς τῶ: καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν ἰερρασελημ τῆς διδασχῆς ὑμῶν, καὶ βέλεσθα ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμῶν τὸ αἷμα τῆς ἀ-
 θρώπας τῆς τῶ Nonne etiam atque etiam denun-
 tiavimus vobis, ne doceretis in nomine isto, &c.
 & vultis super nos inducere sanguinem hominis
 istius.

Domine. Vocabulum honoris: אִישׁי כֹהֵן Domine pontifex, summe sacerdos, Talm. Joma cap.1. in Misna. Verba sunt seniorum Ecclesie ad summum sacerdotem. Sic in Tamid cap.5. & alibi sæpè summus sacerdos hoc titulo compellatur. Glossa, אֲדוֹנִי.

Virilis.

Mulier, Uxor, Conjux. De nominibus אִישׁ & אִשָּׁה legitur in Pirke sive capitulis R. Elie-
 faris, cap.12. Quamdiu homo primus fuit solus, vocatum fuit nomen ejus אָדָם. R. Josua Karchæus dixit: propter carnem & sanguinem vocatum fuit nomen ejus אָדָם (alludit ad Nomen רֵם Sanguinis.) Quamprimum autem creavit ipsi adjutorium אִשָּׁה mulierem, vocatum fuit nomen ejus אִישׁ, & ipsa אִשָּׁה. Quid fecit Deus? Posuit nomen suum (יְהוָה) in medio nominum ipsorum. Si ambulaverint in viis meis, & observaverint præcepta mea, tunc nomen meum erit in medio ipsorum, liberabitq; eos ex omnibus angustiis: quod si non, ablaturus sum nomen meum è medio ipsorum, ipsiq; fient אֵשׁ (ignis) & אֵשׁ ignis unus consumet alterum, sicut dictum est: וְהָאֵשׁ Et ignis iste ad perditionem usque consumet, Job.31.10. Hæc ibi. Nempe literam י interposuit nomini viri: & literam ה addidit nomini uxoris sive mulieris. Hæc duæ literæ conjunctim constituunt nomen divinum. Ubi Dei nomen sive Deus viro & uxori in conjugio præsens est, ibi quoque gratia & benedictio: ubi abest, ibi remanet ex nominibus ipsorum אֵשׁ ignis litium & purgatorium ignitum consumens. Hæc passim in variis Hebræorum scriptis laudantur. *De uxore ducenda Hebræorū est Traditio:* אֵשׁ פִּי שִׁישׁ לוֹ לְאָדָם Etiam si homini sint plurimi liberi, tamen non manebit absque uxore,

re, Talm. Jebhammos, fol.61.2. Ibid. fol.63.1. כָּל יְהוּדִי שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה אֵינוֹ אָדָם שְׁנֵאמַר זָכָר וְנִקְבָּה בְרָאָם Quicumque Judæus non habet uxorem, non est homo dicendus, sicut scriptum est: Marem & foeminam creavit eos, Genes.1.27. In Medrasch Tillim, Psal.69. מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב Inveniens uxorem, invenit bonum, Prov.18.22. Contrà alibi dicitur: Invenio amariorem morte, foeminam, Eccles.7.27. Intellige: Si mulier mala sit, non est finis malitiæ ejus: Si bona, non est finis bonitatis ejus. Et hoc est illud: Inveniens uxorem, invenit bonum. Antequam creata esset mulier, dictum est: Non est bonum hominem esse solum. Quando creata fuit, scriptum est: Et vidit Deus omnia quæ fecerat, esse bona valdè, Gen.1.31. Illud est, Inveniens uxorem, invenit bonum. Dixerunt Rabbini nostri: Quicumq; non habet uxorem, in eo deficiunt quinque res: 1. Caret benedictione, sicut dictum est: *Et benedixit ipsis Deus, Genes.1.22.* Non dixit אֹתוֹ Ei, sed אֹתָם Eis. 2. Caret vitâ, (est quasi non viveret) sicut dictum est: *Et frutor vitâ cum uxore charâ, Eccles.9.9.* 3. Caret lætitiâ, sicut dictum est: *Letare de uxore adolescentiæ tuæ, Prov.5.18.* 4. Caret adjutorio sive auxilio, sicut dictum est: *Faciam ei adjutorium, Gen.2.18.* 5. Caret bono, sicut dictum est: *Inveniens uxorem, invenit bonum.* Cum autem uxor mala fuerit, expellit omne bonum è domo, facitq; virum pauperem. At si bona fuerit, tunc de ea scriptum est, אִשָּׁה חַיִּיל *Fœminam strenuam quis inveniet? Prov.31.10.* Item, *Uxor strenua est corona mariti sui, Prov.12.4.* Item, *A Domino est אִשָּׁה מְשַׁכְּלֵת uxor prudens, Prov.19.14.* Vide & Talm. Jevammoth fol.62.2. & Beres. rab. sect.17. *De honore uxori exhibendo traditio est:* יְהוֹי אָדָם זְהוּר בְּכַבּוֹד אִשְׁתּוֹ שֶׁאֵין בְּרַכָּה מִצְדִּיקָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֵלֶּיךָ Semper sit homo cautus ad honorandam uxorem suam, quia nulla est benedictio in domo ejus, nisi propter uxorem, sicut dicitur; *Et benefecit Abrahamo propter eam, Genes.12.16.* Et iterum: אֹקִירוֹ לְנִשְׁיֵיכֶם כִּי הִכִּי דַתְּתַעֲתֶרוּ Honorate uxores vestras, ut divites fiatis, Talm. Bava Metzia fol.59.1. Convenit cum illo Petri, 1. Epist. 3.7. ὡς ἀδελφεστέρω σκελετῷ γυναικείῳ δρονέμοντες τιμῆν, &c. *De amore uxorum:* הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוֹפוֹ Qui diligit uxorem suam ut suum corpus, & honorat eam magis quàm suum corpus, &c. de eo scriptura dicit, *Et scies quòd pax erit in tabernaculo tuo, visitabisq; habitaculum tuum, & non peccabis, Jobi 5.24.* Talm. Sanh. fol.76.2. Sic Apost. ad Ephes.5.28. οὗτως ὀφείλουσιν οἱ ἀδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὸ ἑαυτῶν σώματα, &c. Item: Quæsitum aliquando fuit à R. Jehosua:

R. Jehosua: מפני מה האיש יוצא למטה? *Quare vir (masculus) egrediens (ex utero matris) habet vultum deorsum versus?* והאשה יוצאת פניה למעלה? *mulier (filia foemella) egrediens habet vultum sursum?* Respondit: masculus respicit locum creationis suae (terram scil. ex qua creatus est): והאשה מכסתה למקום ברייתה mulier autem sive foemella respicit quoque locum creationis suae (virum scil. ex cuius costa creata est). Præterea, *quare mulier opus habet, ut aromatibus condiatur, vir autem non?* respondit: Adam אדם (homo mas) creatus fuit ex ארמה terra: terra autem non putrescit unquam: חוה Eva (mulier) creata fuit מעצם ex osse (quod putrescit & corrumpitur). Adhuc: *Quare mulieris vox ambulat (sonora & strepera est) non autem viri?* responsum fuit per simile. Si impleveris ollam carne, sonus ejus non ambulat sive perfonat: si autem impleveris osse, mox sonum edit (sicuti vas vini plenum & vacuum). Insuper: *Quare vir facile potest persuaderi & emolliri, ואין mulier autem non facile potest persuaderi?* responsum fuit: Adamus vir creatus fuit ex terra, cui si affuderis guttam aque, מיד היא statim illa maceratur & mollescit: At Eva mulier מעצם נבראת creata fuit ex osse, quod si per multos etiam dies maceres in aqua, tamen non mollescit, &c. plura, Beres. rabba sect. 17.

Uxor viri, scil. alieni, id est, Adultera. Ex quo aliqua desponsata est, נחשבת כאשת איש, si alius quis cum ea rem habeat: *Quæ suspecta est quasi sit adultera, adulterii nomine:* חשדוהו מאשרת Suspectum ipsum habuerunt propter adulteram, quod cum alterius uxore rem habuerit: *Quicumque rem habet cum uxore viri (alieni, i. e. qui committit adulterium) non evadet e iudicio gehennæ,* Sota fol. 4. 2.

Conjugium, Matrimonium: אישות לכהמרה פנוי? *Conjugium bestii ubi ergo est?* מי אית ליה Viduus הכא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה זונה coiens cum vidua, si non sit nomine conjugii, facit eam scortum, Talm. Jevam. fol. 61. 2. Sanehed. fol. 51. 1. האישות לא ישלם למי שאינו בן יג שנה Conjugium non absolvitur alicui, nisi habeat tredecim annos & diem unum, i. e. non licet alicui ante decimum tertium annum conjugium contrahere. Nam ad generandum est inidoneus. De ritibus & statutis conjugii, vide Majem. in הלכות אישות.

Talpa, Talm. צדין את האישות ואת העכברים Venantur talpas & mures, Moed caton fol. 6. 2.

In Gemara ibid. mox: *Quid est creatura quæ non habet oculos. Addit R. Salomon, וחופר בקרקע & fodit in terra. Esse plurale, apparet ex ejusdem glossa ad præcedentem locum, ubi rationem reddit, quare liceat eas venari; nempe, inquit, שמפסידין quia vastant eum, scil. agrum. Quidam legunt singulariter אישות, cui formæ modus significandi repugnat. Vide & in אשה.*

Est, Sunt. In Daniele dicitur איתי, & apud Talmudicos איתא. *Est pro Hebræo יש.* Sed in Targum est longè frequentissimum pro exprimendo Verbo substantivo, (ut loquuntur Grammatici) *cujus ellipsis sæpè est in Hebræo:* מאם אית חמשין Fortasse sunt quinquaginta, Gen. 18. 24. האית לך כשר Num animus tuus est rectus, 2. Reg. 19. 15. איתי Est vir in regno tuo, Dan. 5. 11. איתי Sunt viri Judæi, Dan. 3. 12. Cum Affix. איתו Non est ille, Dan. 2. 11. איתו Estis vos, Dan. 3. 4. ולא איתי Et non amplius sim ego, Psal. 39. 14. בעוד איתי Quamdiu ego supersum, Psal. 104. 33. מראיתי Ex quo die sum ego, Gen. 48. 15. *Sunt ipsi.* Pro ראית in Talmud Hierosolymitano, eliso א, legitur aliquando רית, ut in Sota cap. 5. מה רית לי אנא מנכה ואנא עביר מצוה De omnibus quæ mihi sunt, detraho, & facio elemosynam.

Sicut est, & sine א, כראית, & per apocopam, כראי, apud Talmudicos & Rabbinos Chaldaifantes.

Hebr. אית & לא Non est. Compositum ex לית, *quæ scriptio ad compositionis originem accedit:* ואינש לית Et homo nullus erat, qui coleret terram, Gen. 2. 5. ורוחא דמטרא לית Et ventus pluviae nullus est, Prov. 25. 14. *Suscipit Affixa ut ipsum אית simplex:* ליתוהי Non est ipse, Exod. 3. 2. vel, ליתוי, Psal. 37. 10. ליתנון Non sunt ipsi, ליתך Non tu. Talm. ליתנהו Non sunt ipsi.

Vide infra in אתא.

Vide infra in אתת.

Legitur in Venetis Proverb. 25. 8. II. mendosum est, & legendum מסרהבאית, de quo in סרהב in ordine סרהב, & פסימות, de quo in פסא.

Tantum, tantummodò, duntaxat: Veruntamen, sed: Profectò, certè, sanè: אדאן דאדאן *deducitur in formam numeri pluralis, unde illud Rabbiorum: Omnia אף & רק quæ in Lege sunt, diminutionem & exclusionem denotant. Vide R. Salom. Levit. 23. 27. & R. Dav. Jos. 1. 18.*

Plaga, Calamitas. Deducit ex נכה. Talm. Plaga magna fuit eodie, Metzia fol. 59. 2. *Glossa, מכה.*

אכא Est, Sunt. Compositum videtur ex **אית** Est, **כא** Hic: **אכא** Est qui infectatur verbis suis, non manebit firmus, Prov.19.7. Talmudicis frequentissimum est: כל היכא: Ubicunq; est: **אכא** Sunt qui dicunt, Hebr. יש אומרים. Frequenter aliis particulis junctum, pleonasticum est: מי איכא איהו גופיה כמה הוי: Quantum ergo fuit corpus ejus ipsum? Cholin fol.58.2. Hinc compositum **איכא** Non est, non sunt, quod indicio est, esse ab **אית** compositum. Non recipit Affixa Pronomina.

אכבא Gallus gallinaceus. Legitur in Proverb. Salomonis: **אכבא** דמזרזו בנית תרנגולי: Et gallus qui accinctus est inter gallos sive gallinas, Hebr. זרזיר מתנים, Prov.30.31. Elias scribit, se ignorare quid significet. Hebræum variè exponitur, **אכבא** Accinctus lumbis. Ab. Esra in genere scribit, esse nomen bestiae. Potest esse gallus gallinaceus, altè incedens, quasi lumbis accinctus. R. Levi scribit, esse canem venaticum tenerorum lumborum, (*Vertagus* dicitur, ein Wind) Alii putant esse equum generosum, optimi incessus, cujus cinctura est indicium.

* **אכדין** Vide supra in **איד**.

* **אכור** vide in ordine **כור**. Munsterus notavit ut singulare: sed plurale est, & **א** ad dititium.

Sic ponit hoc loco Aruch & alii. Vide supra in ordine **אכנ**.

אכז Nates: **אכזו** או **אכזו** Discimus ne, pronunciandum **אכזו** (cum **א**) vel **אכזו** cum **ע** ab initio, Eruvin fol.53.2. Vide **אכז**. Est qui *Caudam* explicat. Munsterus addit, esse speciem vasis quo hauritur aqua. Illud vas Guido *Situlam* vocat. In Aruch de eo nihil. Error est. In Talmud hac forma est nomen **אכז** cum præfixa præpositione Talmudica **א**.

Vide in **כור**. Nam **א** volunt esse addititium.

Sic adducitur hoc loco in Aruch: sed in Gemara unde citatur, scribitur **אכטא**. Vide **אכטא**. Munsterus addit, esse quoque *Tabulatum juxta piscinas, in quo fit lotura*, de quo Aruch nihil monet.

אכטא Achates lapis pretiosus, Schemoth rabba sect.38.

Extat in Targum, Proverb.7.10. **אכטא** In habitu meretricis. Græcum est *αμα*, unde Syri dicunt **אכטא**. Syra phrasis in hoc Targum frequens est.

אכל Edere, Comedere, Absumere, Consumere. **אכל** Et non comedat cum eis cibum, Hebr. **אכל** 1.Sam.12.17.

Consumpsit me estus, Gen.31.40.&c. **אכל** Participium, אלהו לחמא די הוא אכיל Excepto cibo quem ipse comedebat, Gen.39.6. **אכלו** Vos comeditis, Jos.24.13. **אכל** Infinitivus, Comedendo comedes, Gen.2.16. **אכלנו** Num comedendo comedimus, 2.Sam.19.42. **אכלו** Et posuerunt coram eo ad comedendum, Gen.24.33. **אכל** Talmudicè cum **א** ab initio, **אכל** Imperativus, **אכל ואשת** Ede & bibe, 1.Reg.18.41. **אכלו** Comedite quod residuum est, Cant.5.1. **אכלי בשר שגיא** Comede carnem multam, Dan.7.5. **אכל** Non comedam de pane tuo, Jud.13.16. **אכל** Et pulverem comedes omnibus diebus vitæ tuæ, Genes.3.14. **אכל** Comedet illud, Lev.6.26. **אכל** Et comedemus eum, 2.Reg.6.29. **אכל** Sanguinem ejus non comedetis, Genes.9.4. **אכל** Cum amaris herbis comedetis eum, Exod.12.8. **אכל** *Ithpehal* vel *Ithpabel*, Præteritum, **אכלו** Et consumpti sunt à bestiis, Psal.68.23. **אכל** Participium, **אכל** Non fuit consumptus, Exod.3.2. **אכל** Atque inter animal quod comeditur, Levit.11.47. **אכל** Qui non possunt comedi præ malitia, Jerem.24.2. **אכל** Infinitivus, **אכל** Et si comedendo comedetur, Levit.7.18. (al.8.) **אכל** Futurum, **אכל** In loco sancto comedetur, Levit.6.26. (al.29.) **אכל** Non comedetur, Levit.6.30. (al.23.) **אכל** *Comedendum dare, Cibare*. Præteritum, **אכל** Cibasti eos, Psal.80.6. **אכל** Quo cibavi eos in deserto, Exod.16.32. **אכל** Et melle cibavi te, Ezech.16.19. **אכל** Imperativus, **אכל** Cibato eum pane, Prov.25.21. **אכל** Et cibate eum pane angustiae, 1.Reg.22.27. **אכל** Futurum, **אכל** Quis comedendum nobis dabit carnem, Num.11.4. Sic legendum, non ex *Pehal*, ut libri habent: **אכל** Et cibabit vel alet eum optimo pane, Psal.81.17.

In lingua Hierosolymitana reperitur aliquando **אכל** pro **אמר**, sicut dicitur **אמר**, ut, **אמר** Et non obedivit eis, & comedit, Talm. Hieros. Bava bathra cap.9. fol.17. col.1.

Apud Rabbinos, **אכל** *Absumere, pro Capere, comprehendere, occupare, ut quod majus est, capit & comprehendit intra se id quod minus est*. Sic in structuris, conclave inferius majus, intra se comprehendit & quasi absomit, conclave superius contractius. Sic vitis arbor se latè ramis & foliis circumquaq; extendens, intra se absomit arbuta & minores herbas. Sic verbum **אכל** explicatur in textu sacro apud Ezechielem cap.42. vers.5. **אכל** Absumebant, comprehendebant, superabant, occupabant ipsas cellas, vel ipsa coenacula,

aut passivè יוכלו Absumebantur, superabantur, excedebantur ab ipsis, inferioribus scil. conclavibus, quibus superiora contractiora, & minora erant. R. David in Commentariis in hunc locum scribit, יוכלו esse cum ו loco א: nam literæ quiescentes אהו inter se permutantur. Est autem ענין תפיסה significationis *Comprehensionis*, id est, significat *Comprehendere*: & יוכלו, i. e. יתפשו. Hanc locutionem etiã invenimus (inquit idem) apud Rabbinos nostros, quando dicunt כמר לוחות אוכלות בארון Quot tabulæ comprehenduntur in arca? sex. Hæc ibi. Meminit & Aruch hujus significationis, sed in Nomine tantum: ut, אכילת הגפן *Comprehensio vitis*, id est, spatium terræ, quod vitis extensione palmitum suorum occupat. Glossa, אכילת הגפן, id est, מה שהגפן תופס, Kilaim cap. 2. Quidam legunt אוכלת vel אכלת, quæ forma sequitur mox.

Præterea apud Rabbinos est etiam התאכל *Consumi, concoqui, ut cibus consumitur in stomacho*: Ut concoquatur cibus in stomacho. Item כח המאכל *Vis sive facultas concoctrix*. Et, נתאכלו המעות *Consumptæ sunt pecuniæ*.

אכל *Cibus*: למשאל אוכלא Petere cibum pro lubitu suo, Hebr. אכל Psal. 78.18.

אכלא *Fimus, Stercus*: וית אוכליה תוקיד בנודא Et fimum ejus combures igni, Hebr. ואת פרשו Exo. 29.14. Sic Levit. 8.17. ונויה ואוכליה Et exta ejus & fimum ejus, Levit. 4.11. על אוכליה יוקד Cum fimo ejus comburet, Num. 19.5. וית אוכליהו Et fimum eorum, Levit. 16.27. Hæc Hebræo פרש respondet. *Aliam significationem Rabbinicam vide paulò antè, & mox infra.*

אכילה *Cibus, Comestio, consumptio: Esca, Comestus. Emphat.* Et vi cibi istius, ובהילה ואכילתא היא 1. Reg. 19.8. Apud Rabbinos, אכילה בלא שתיה, Cibus absq; potione, est sicut vulnus sine curatione. Vide integrum in רמה מותר באכילהו Licitum est comedere, אמור באכילה Prohibitum comedere.

אכלא רקצרי *Corbis colatorius*: אוכלא אוכלא סחף ארישור Corbem-colatorium fullonum invertit vel inversum imposuit capiti suo, Sanh. fol. 104.1. Gerson vertit, ein Laugenkorb. Corbis colatorius est, per quem colant aquam, lixivium aut alium liquorem. In Schab. fol. 123.2. R. Salomon scribit, fuisse vas æreum perforatum instar cribri, ad usum fullonum. Aruch legit אוכלא per ב.

אכלא *Operculum vasis vinarii, quod inferiori parte tenuius, superius latius est, aut contra, quod supra in acumen exit, infra latum*: דמי רישיה לאכלא Cujus caput simile est operculo, Talm. Bechor. fol. 43.2. de primogenito, in quo talis forma capitis vitiosa censetur: Ut operculum va-

si convenit: sic illi inter se, Sanh. fol. 28.2. Fortè est אכלא Claudere, quasi clausuram dicas. Baal Aruch & hic legit אוכלא per ב.

אכלא *Cibus*. Rabbinis etiam sic vocatur *Medulla fructuum*, qui grana & nucleos habent, ut malogranata, poma citrea, mala aurantia, cydonia, & similes alii fructus.

אכלא *Tabes, morbus consumens membra & totum corpus*: Item *Morbus, in genere*: ותחלת נונא סמא Et principium tabis, עז fol. 28.2. אוכלא לעינים בסוף אוכלא Pisces conducunt oculis in fine morbi, Nedar. fol. 54.2. Glossa, בסוף החולי.

אכלא *Cibus, Esca, Dapes, Comestus*: אכלא מכל מכלך Accipe tibi de omni cibo, Gen. 6.21. *Emphat.* מכל מכלא דפרעה De omni cibo Pharaonis, Gen. 40.17. אכלא תרחיק נפשהו Omne cibum fastidit animus ipsorum, Psal. 107.18. *Aff.* לא תתן מכלך Non dabis cibum tuum, Levit. 25. vers. 37. ולמכלכוון Et ad cibum vestrum, Genes. 47.24. נכר לפום מכליה Quisque juxta cibum suum, Exo. 12.4. ונכשא בחצרא מכליה Et colligit in messe cibum suum, Proverb. 6.8. וכל מכליהו Et omnem comestum ipsorum, Gen. 14.11.

אכלא *Idem*: מוצר אחד כמאכל בן דרוסאי *Coctum ex latere duntaxat uno*, ut cibus Ben Darusei, Menach. 57.1. *Pluraliter dicunt femininè* מכלות Cibi, מאכלות אמורות Cibi vetiti, prohibiti. De his videatur Majemon in הלכות מאכלות אמורות.

אכלא *Idem*: מכלתא דרשיעי *Idem*: מכלתא דרשיעי Quia cibus ipsorum est cibus hominum improborum, Prov. 4.17.

אכלא *Idem*: מיתא מכלותה *Idem*: מיתא מכלותה Adducit cibum suum, Prov. 31.14.

אכלא *Idem*: מכלותא דכדבותא *Idem*: מכלותא Cibus mendacii, cibus mendax & falsus, Prov. 22.3.

אכלא *Pediculus: vel Pulex*; דם מאכלות *Sanguis pulicis*, Nidda 14.1. Sic Gl. כינה.

אכלא *Vermes erodentes ligna, Teredines, Cossæ vel cosses*: Talm. כל עצים שהן ניקצין בו אינן עושין שאנן. *Sapius tamen hoc sensu ex forma Quiescentium tertiã radicali in Aphel usurpatur* אכלי, ut est in כלה. Item *Proclamare, Promulgare, Divulgare: Proferre in publicum*. Hoc sensu adjunctum habet Nomen קרצא vel קרצא *Detrahitio, calumnia, crimen, pro Accusare, criminari, calumniari*. Duplex traditur hujus locutionis ratio: prima, ut sit ab Edendi significato, quia calumniatores solebant cibi quid capere apud eos, apud quos traducebant alios: secunda, ut אכל idem sit quod אכלי *Divulgare, proclamare, proferre in publicum*. Sic apud

Latinos *Edere* est cibum sumere, & *Edere*, proferre in publicum, divulgare, quomodo Præteritis *Edidi* tantum differt à primo significato. Inde R. Salomon in illud לא תלך רכיל *Non ibis detractor, non eris detractor honoris & fame alterius*, Levit. 19. 16. scribit: Targum reddit illud, לא תאכלו קרציהון דיהוראי, תיכול קורצין, quod est ut illud, Dan. 3. 8. Item in Gemara: אכל ביה קורצי בי כלפא *Edidit in eum criminationes in domo regis*, Berach. fol. 58. 1. Videtur mihi, inquit, quod fuerit moris ipforum, cibi quid capere in domo ejus, qui aures præbebat verbis ipforum, eratq; id certo argumento, criminationes ipforum acceptari ut ratas & veras. Ista cibatio vel iste esus vocabatur קורצין, אכילה קורצין, ex significatione קורצין *Amuit oculis suis*, Prov. 6. 13. Ita enim solent criminatores לקרוץ בעיניהם annuere oculis suis, & nutu significare רכילותן criminationem suam, ne intelligant eam alii auditores. Hæc ibi. Aben Esra ad קרציהון Dan. 3. 8. Qui clanculum loquitur malum de altero, כאלו אוכל בשרו est quasi absumeret carnem ejus. His præfero explicationem Aruch, קרא עליו מלשינות, אכל ביה קורצי id est, Divulgavit de eo calumniam. Nam pro Hebræo קרא in Targum aliquando ponitur אכלי, ut in כלה videre est. Sunt ergo אכלי & אכלי idem, pro *Edere* (ab E & Do) *emittere, extra dare & evulgare*. Targum ex forma hac: *Præteritum*, לא אכל קורצין בלישניה, Non evulgat criminationes lingua sua, Hebr. לא רגל Psal. 15. 3. די אכלו *Qui ediderunt criminationes suas in Danielem*, Dan. 6. 25. וְאָכְלוּ קרציהון Et ediderunt criminationes suas in Judæos, (accusarunt eos) Dan. 3. 8. *Participium*, אכיל קורצין גלי דנא *Edens criminationes, detegit arcanum*, Hebr. הולך רכיל Proverb. 11. 13. Et inversim, רגלי דנא אכיל קורצין, Nullum est emolumentum homini calumniatori, Eccl. 10. 11. *Plurale*, גברי אכלי קרצין הון בך, Viri criminatores fuerunt in te, Hebr. אנשי רכיל Ezech. 22. 9. *Futurum*, לא תיכול קורצין בעבך, Non ages criminatorem in populo tuo, Hebr. לא תלך רכיל Lev. 19. 16. *Ex altero significato*, אכלין מעיקך *Edut vocem, vociferantur inimici tui*, Hebr. רוגינטו Rugiunt, Psal. 74. 4. אכלין למשכחא מוננא *Rugiunt ut inveniunt prædam*, Psal. 104. 21. Hebr. רוגינטו Rugiunt. ראכלין קרמיי *Tonant coram me*, Psal. 81. 8. Cætera vide in כלה.

אוכלוסין *Cætus, Congregatio, Turba, Turma, Exercitus. Græcū est ὄχλος. Plur.* למקטל אוכלוסין. *Ad occidendum turmas*, Psalm. 45. 6. ומתכנסין *Et congregantur turmæ*, Eccles. 10. 10. אוכלוסין *Sunt mihi copix & exercitus*, Gen. 31. 29. in T. H. קל ארמהון ראוכלוסין *Vox fan-*

guinis turmarum hominum justorum, Genes. 4. 10. in T. H. ושוב יתי מאוכלוסין *Et libera me de turbis exercituum*, Psal. 144. 7. *Coustr.* באוכלוסין *In cœtu angelorum*, Psal. 89. 7. *Affix.* יתון אוכלוסיה *Venient turbæ ejus*, Hebr. גרוניו, Job. 19. 12. האית סכום לאוכלוסין *Est ne numerus turmarum ejus*, Job. 25. 3. שון לבכון לאוכלוסיה *Apponite animum vestrū ad turmas ejus*, Psal. 48. 13. Talm. אי נפקי באוכלוסיה רבנן *Non exeunt cum populo (terre scil. id est, hominibus plebejis)* Rabbini. Sic citat Baal Aruch ex Bava metzia fol. 108. 1. & Bava bathra fol. 8. 1. Sed pro אוכלוסין illic nunc legitur כלווא. Vide in ריור.

אכלושין *Bajuli, Geruli, onera vel sarcinas portantes: Talm.* קאמר באכלושי דמחואו דאי לא עבדי הלשי *Locutus est de bajulis urbis suæ, qui si non laborent, malè se habent*, Bava metzia fol. 77. 1. אכלושין *Aruch monet, in quibusdam libris legi* אכלושין *Nigrescere, Atrari, atrorem vel à sole vel ab igne contrahere.*

אכס *Niger, Ater: ושער אוכס לית ביה* *Et pilus niger nõ fuerit in ea*, Levit. 13. 31. אוכס אזולית *Ater ambulo, sed non à sole*, Hebr. קרר, Jobi 30. vers. 28. ומנא להון חקרא אוכסיה *Et infundebat ipsis vinum nigrum, id est, impensè rubrum, nigro simile*, Esth. 1. 9. in secundo Targum. *Plur.* אוכמין באנפי *Equi nigri*, Zach. 6. 2. 6. שחרורת *Nigri sunt, ut alæ corvi*, Hebr. עורבא Cant. 5. 11. נקרא אוכמין בקרא *Nigre instar ollæ*, Jerem. 8. 21. & 14. 2. & Joël. 2. 6. *Et atrati sive pullati in paupertate obfirmantur*, Hebr. וקררים Job. 5. 11. *Fæmin.* וְאֶכְמֵתָא וְאֶכְמֵתָא *Milvus albus & ater*, Levit. 11. 19. in Jonathane. Sic Deuter. 14. 13. in Jonath. Legi potest etiam אוכמתא.

אוכמתא *Nigredo, Atror: מן אוכמתא דגלותא* *Præ-nigredine exilii*, Thren. 4. 8. *Item Lanugo, excrementum aquæ in paludibus aut aquis putridis crescens, aut ad na ves in aquis diu morantes adnascens, quod exsiccatum, facile inceditur, sed ad ellychnia ineptum, quia oleum non attrahit, unde ejus usus Judæis fuit prohibitus: אוכמתא דארבא* *Lanugo navis*, אוכמתא דחרצין *Lanugo paludium*, Schab. fol. 20. 2. *Pravè in Aruch scribitur* אכמותא.

אוכמורת *Nigredo: עולימורת ואוכמורת שער הכלו* *Pueritia & nigredo capillorū, vanitas est*, Hebr. וְהַשְׁחָרוֹת *Et nigredo*, Eccles. 11. 10. *Nigredo capillorum, id est, Juventus. Sic contrà, Canities sive albedo capillorum est senectus, per metonymiam.* R. Sal. נערות id est, נערות *Juventus; nam capilli in juventute communiter nigri sunt, id est, non albi vel cani. Munsterus Tristitiam reddit, malè.*

אכמור *Sputum: יהבי ליה כסא אכמור שרא בידה* *Derunt*

derunt ipsi poculum: sputum projecit in illud, exspuit in illud, Talm. Kiddusch. fol. 81. 2. Vocabulum peregrinum est.

אכז Sic, Ita. Idem quod הכן. In Talmud Hierosolymitano aliquando reperitur.

אכס Arguendi, Corripiendi significato, quæ hinc esse possint, vide in כס & כסס.

אכסא Stultus, Talm. אכסא תרנגולא. Vetulus canis, stultus gallus, Gittin fol. 69. 1. Verba magica sunt.

אכסגרון Decoctum variarum herbarum, Talm. Schevuoth fol. 23. 1. Alibi scribitur אכסגרון, Berach fol. 35. 2. Munsterus scribit אכסגרון.

אכסדרא Exedra, Atrium, porticus atrii, προαίμα, Procæton, locus ubi regem vel principem allocuturi, morantur & expectant, ein Saal/ein Sommerhaus/Græcum est ἐξέδρα. In Targum rarum est: frequentius apud Rabbinos: ut, ויפק אהוד לאכסדרא. Et egressus est Ehud per procætonem, vel ambulacrum aut vestibulum, Hebr. המסדרונה, Jud. 3. 23. R. David scribit hoc loco: מסדרתה est locus ubi manet populus accedens regem, dispositus per ordines meros confessuum, ut quilibet expectans sedere possit. Hinc quoque lego אכסדרוי Porticus suas, atria sua, Psal. 104. 3. Veneta, אכדרוי: Regia: Nebiense, אכדרוי. prava omnia. Aruch scribit, hoc vocabulum esse idem, quod in Lingua Talmudica est אכסלירא. Id Munsterus speluncam interpretatus. Malè: nam Aruch prolixè se ipsum explicat. Significat quidem אכסלירא aliquando Speluncam, sed & Exedram. Vide אסך in isto vocabulo.

אכסיטורין. Vide in סקב, in סקבטרין.

אכסלנא Ligneum, Xylion. Origine videtur Græcum, à ξ litera incipiens, qualia sunt ξύλον, ξυλωνες. Quidam putant speciale fuisse lignum leve, unde vasa mensaria fuerunt facta, ac per mare allatum. Unde legitur, ככלי אכסלנים הבאים De vasis Xylinis, quæ veniunt è locis maritimis, Talm. Chagi. fol. 26. 2. Scribitur ibi per ס Mem finale. Aruch scribit per Samech. Alibi etiam legitur אכסלניא sine Samech, ex absoluto plurali אכסלנים vel אכסלנין, in R. Salom. Sevach. fol. 94. 1. Quidam etiam putant esse nomen urbis vel loci, unde talia ligna afferrentur.

אכסומא Videtur esse Græcum ἀξίωμα, Dignitas, Authoritas: Item, Sententia, Pronunciatum, Propositio: In Medrasch Tehillim Psalm. 102. Domine שמעה תפלת. אל תתן אכסומא שלי בתוכה. audi precationem meam, i.e. ne des axioma meum (propositionem meam) in medium ejus. Medrasch hoc adducitur à R. D. Kimchio ab initio Psalm. 102. hoc pacto: אל תתן אכסומא שלי בחיבה. Ne des (i.e. reponas) axioma meum (id est, propositio-

nem meam) in arcam. Unde liquet, in Medrasch בתוכה esse pro בחיבה. Explicatio autem ejus est פירוש אכסומיא ריב כלומר ריב יהיה לפניך ושמעה, hæc פירוש אכסומיא est ריב אכסומיא ריב אותו וריבה ריב hoc est, expositio vocis אכסומיא est ריב Lis, Causa, q. d. Causa mea sit in conspectu tuo, eamque audi, & litiga litem meam. Legitur etiam in Medrasch Tehil. Psal. 6. ubi tamen pro כ est נ in medio; Audi domine supplicationem meam, Dominus precationem meam accipiet; Dixit David coram Deo Benedicto, Domine mundi מלך בשר ודם אחרים מקבלין אנפיומא שמושיטין לו אני איני אכסומיא Reges carnales accipiunt axioma (propositionem) quam porrigunt eis, ego nihil peto, nisi axiomata mea (propositiones meas, sententias, decisiones causarum mearum quas tibi proposui.) Munsterus & Guido ponunt, אכסומיא Diplomata & supplicationes quæ principibus porriguntur.

אכסן Jugum textorium sive liciatorium, lignum circa quod telam textores volvunt. א servile & adiditium videtur, ut in seq. vocabulo, quod originis est Græcæ, sed idem de hoc dici nequit, quantum scio. Nec cum Radice כסן in significatione quicquam commune vel affine habet. Sit ergo hujus loci: ונטל ית אכסן דנרדאין. Et abstulit jugum textorum & licium, Hebr. המסכתא Jud. 16. 14. עם אכסנא במשתיתא. Cum jugo & cum licio, Jud. 16. 13. כאכסן דנרדאין. Sicut jugum textorum, Hebr. ככנר ארנים. 1. Sam. 17. 7. & 2. Sam. 21. 19. Est אכסן Verbum tertiæ conjugationis Aphel, de quo in כסן.

אכסן Hospes, Viator, peregrinans & hospitio utens. Corruptum est à Græco ξενος. Plur. פקח. Dominus aperit oculos hospitibus, Psal. 146. 8. פתחתי פתחי לאכסניא Fores meas viatoribus apertui, Job. 31. 32. In Hebræo est singulare לארח, unde quidam legunt לאכסניא, cujus absoluta forma esset אכסני. Prior forma Talmudicis usitata est: אכסני להון אכסני גליליא. Dixerunt ad ipsos hospites Galilæi (fratres Josephi) Genes. 47. 21. in Targ. Hieros. אכסני את העניים, אכסניא אכסניא דמאי Cibant pauperes ex frugibus incertæ decimationis, itemque viatores hospites, Talm. Demai cap. 3.

אכסנאי Idem: Hospes rumpit & rumpitur, lædit & læditur, fallit & fallitur: Talm. Erach. fol. 16. 2. נפשא עלובתא לאו אכסניא. Anima afflicta est sicut hospes in corpore, Vajik. rab. sect. 34.

אכסניא Hospita. Vice quadam hospitio exceptus sum apud hospitam quandam, quæ parabat sive coquebat mihi fabas, Erubhin fol. 53. 2.

אכסניא ξενία Græc. Hospitium. Apud Talmudicos

mudicos in Erchin fol.16.2. מניין שלא ישנה אדם Unde probatur, quod non mutabit homo hospitium suum antiquum? ex Lege, sicut dictum est: *Et ivit (Abram) itineribus suis à meridiano tractu, (id est, ex Aegypto) versus Bethel, usque ad locum istum, ubi fuerat tentorium ipsius à principio, id est, ubi antea cum ingrederetur Aegyptum, habuerat hospitium, Gen.13.3. Vide hic R.Salomonem, qui hujus loci Talmudici meminit. Antiquum hospitium, ut & hospes amicusque antiquus, non sunt temerè mutanda. Novitas cum periculo conjuncta plerumq; est: Hospitium fixum, scil. quo quis ordinariè utitur: Hospitium fortuitum, in quod quis fortè fortuna incidit, pro ratione loci, temporis, diei, noctis, sociorum, & similium accidentium.*

Hospitio excipi, Hospitari, hospitio uti. Hospitio exceptus נתאכסן בבית הרשנא *Hospitabatur apud civem quendam. מתאכסנון* Hospitantes apud eam.

Nomen Piscis cujusdam, apud Talmudicos, & Persicum vocabulum putatur esse, Chol. fol.66.

Æstimatio rei ex æquo, non juxta pondus & mensuram, ut cum cophini ficuum, uvarum, olerum & similium rerum, ad oculi judicium liberà æstimatione venduntur. Tales res liberæ fuerunt à decimis: *Quando cunque ea (olera) vendit liberà æstimatione, libera sunt: Talm. Pea cap.2. Glossa, אכסרה id est, בלא שיעור ומדה sine mensura & pondere, sed pro ut æquum videtur: אין פורין מעשר שני אכסרה Non redimunt decimas secundas per æstimationem, Maafer scheni cap. 4. In Jalkut Levit. fol.199.1. legitur אכסארה, cum א in medio, unde punctandum אכסרה.*

Ephippium, sella equi, ad insidendum ipsi imposita: אוקף אוקף *Ne descendat, delabatur ephippium: ideo equo vel asino non debet in sabbatho solvi lorum ephippii, ne dum exit equus, ephippium decidat. Vide Schab. fol. 53.1. Emphat. סוכך קרויך חמרא אוקפא לנביך מוש Socius tuus si vocet te asinum, etiam sellam asini super te admove, Bava kama fol.92.2. Jalkut fol.21.4. Proverbiale est, quo monebant, patienter ferendas esse injurias aut calumnias, & quasi confessione in se suscipienda, ne amplioribus litibus, pugnis aut cædibus aperiatur janua. In eundem sensum dixit Christus Matth.5.39. Εγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιτάξαι τῷ πονηρῷ ἀλλὰ ὅτι ὁ βλάπτων σε ἐξ ἄλλου ἑστί, ἡ σκεπὴ τοῦ ὀπίσθου σου ἐπιπέσει ἐπὶ τὸ πρόσωπόν σου, ἡ κεφαλὴ σου ἐπιπέσει ἐπὶ τὸν ὄπισθόν σου. Ego verò dico vobis, ne resistatis malo, sed qui te cædet in maxillam tuam*

dexteram, obverte ei & alteram. Tenuculum, Sustentaculum ephippii, id est, lignum prominens, quo homo equum conscensurus, se sustinere solet, der Sattelknopf/ Gallicè arçon, quasi Arcum ephippii dicas.

מכף Ephippio, sellâ stratus. הא דמכף הא דלא מכף Sive sit sellâ stratus (mulus) sive non sit stratus, Nidda fol.14.1.

Vide infra in כפה.

Vide infra in כפת.

quod Aruch & alii in hoc ordine ponunt, vide supra in אבן.

ut Hebr. sic Chaldaicè: ואכרד Agricola, Et dispergã in te agricolam cum jugo suo, Jer.51.23. ויערעון אכר לאבל Et convocabunt agricolam ad luctum; Amos 5.16. Emphat.

Ecce sicut agricola peritus ad tritrandum, Jesa.21.10. Plural. אכרין Agricole, Jer.31.24. Erubescunt agricolæ, Joël 1.11. ואתרין Et agricolas ad arandum arationem suam, 1. Sam.8.12. אכריהון Agricolæ ipsorum, Jesa.61.5. Apud Talmudicos idem, & ex plur. fœmin.

Duo orbiculati panes rusticani, id est, quales agricolæ rustici solent fecum in agros ferre prandendi & jentandi causâ, Eruvin fol.82.2. In Aruch legitur רפתא, in Gemara ריפתא. Requiritur forma pluralis, unde legerim רפתא, à singulari רפתא Panis, & panis orbiculatus, ein Leib brodt/ quo usu admittit pluralem numerum absolutum רפין, Constructè

רפיתא, Emphat. רפיתא. Munsterus addit, אכרא significare etiam Fasciculum. Quærat qui volet: mihi fasciculus hic nullus est. Invenitur etiã, inquit idem, pro Placenta vel Torta. Hoc falsum: est enim ista significatio vocabuli רפתא in præcedenti exemplo. Guido alteram vocem scribit אכריתא, malè; nam & sensus obstat, & scriptio per duplex י in medio, quo consona indicatur.

כרב in כרב. אכרוב

כרם in כרם. אכרום

Nomen proprium urbis. אכרמוניא

Adhuc, id est, עוד, Talm. אכתי לא. אכתי והא כימי אכרהם אכתי: Adhuc non, nondum: ויהא כימי אכרהם אכתי: Etenim in diebus Abrahami nondum fuerat ægrotus in mundo. משום דאכתי Quòd adhuc non impleta fuit mensura ipsorum.

Nomen Dei cabalisticum, pro primo & principali nomine, in arbore cabalistica decem ספירות, quod vocatur אכתיא Corona, unde אכתיא Corona Dei. Talm. וראיתי אכתיא יוה ה' זכאורת יושב על כסא רם. Et vidi Achtarielem Dominum, Dominum exercituum, sedentem super throno excelso & elevato, Berach. fol.7.1. Caphtor upherach

כרב in כרב. אכרוב

כרם in כרם. אכרום

Nomen proprium urbis. אכרמוניא

Adhuc, id est, עוד, Talm. אכתי לא. אכתי והא כימי אכרהם אכתי: Adhuc non, nondum: ויהא כימי אכרהם אכתי: Etenim in diebus Abrahami nondum fuerat ægrotus in mundo. משום דאכתי Quòd adhuc non impleta fuit mensura ipsorum.

Nomen Dei cabalisticum, pro primo & principali nomine, in arbore cabalistica decem ספירות, quod vocatur אכתיא Corona, unde אכתיא Corona Dei. Talm. וראיתי אכתיא יוה ה' זכאורת יושב על כסא רם. Et vidi Achtarielem Dominum, Dominum exercituum, sedentem super throno excelso & elevato, Berach. fol.7.1. Caphtor upherach

כרב in כרב. אכרוב

כרם in כרם. אכרום

Nomen proprium urbis. אכרמוניא

Adhuc, id est, עוד, Talm. אכתי לא. אכתי והא כימי אכרהם אכתי: Adhuc non, nondum: ויהא כימי אכרהם אכתי: Etenim in diebus Abrahami nondum fuerat ægrotus in mundo. משום דאכתי Quòd adhuc non impleta fuit mensura ipsorum.

Nomen Dei cabalisticum, pro primo & principali nomine, in arbore cabalistica decem ספירות, quod vocatur אכתיא Corona, unde אכתיא Corona Dei. Talm. וראיתי אכתיא יוה ה' זכאורת יושב על כסא רם. Et vidi Achtarielem Dominum, Dominum exercituum, sedentem super throno excelso & elevato, Berach. fol.7.1. Caphtor upherach

כרב in כרב. אכרוב

כרם in כרם. אכרום

fol. 13. 2. Baal Akeda, schar, five cap. 74. qui scribit: נראה שכנה זה השם המופלא אכתריאל על פי הקבלה שאומרים אל הספירה הראשונה ראש כל הספירות Videtur quòd nominat nomen hoc excellentissimum Achtariel, juxta Kabalam, in qua numerationem primam sive prædicamentum primum, caput omnium prædicamentorum cabalisticorum, vocat כתר עליון Coronam supremam.

אל Ad: notæ significationis est in Hebræo.

In Targum per inseparabile ל, vel separatum לית reddi solet. Apud Rabbinos cum præfixa Præpositione מ & affixis Pronominibus tertiæ personæ, exponitur reciproce: מאליו A se ipso, מאליה A seipsa, מאליהם A semetipsis. Non sic cum Pronominibus primæ & secundæ personæ, ut monet Elias.

אל Deus. Hebraicè dicitur ab איל Fortitudine, unde à quibusdam redditur Deus fortis. In Targum rarum est: קדם אל עלארה Coram Deo excelsio, Gen. 14. 18. וברך אל עלאה Et benedictus sit Deus excelsus, Gen. 14. 20. Ego sum Deus omnipotens, Gen. 17. 1. אליו Deus meus, Psal. 22. 2. אליו את Deus meus es tu, Psal. 22. 11.

אלא Sed, Nisi, Præterquam. Elias vult esse dictionem Græcam ἀλλά. Possit tamen etiam videri compositum ex אס vel אן & לא, maxime quando pro Nisi ponitur. ופריק לית אלא Et redemptor nullus est, præterquam ego, Hebr. וולתי Præter me, Jesa. 45. 21. Sic Hof. 13. 4. pro Hebræo בלתי. Item, לית אלהא אלא יי Non est Deus, præterquam ego, Hebr. 2. Sam. 22. 32. לית דתקיף אלא אלהנא Non est fortis, nisi Deus noster, ibid.

Apud Talmudicos, כל הנביאים כולם לא נתנבאו Omnes prophetæ in universum non prophetarunt nisi de diebus Messia: dixit Samuel: אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא לימות המשיח Non est (discrimen) inter mundum hunc & dies Messia, nisi servitus sub regnis duntaxat. Dixit R. Jochanan כל הנביאים לא נתנבאו אלא לבעלי תשובה Omnes prophetæ non prophetarunt nisi de iis qui pœnitentiam egerant, Sanhed. fol. 99. 1. Item, לא נאמר אלא, quem erexit, non dicitur, sed quem erecturus sum ipsis, Jerem. 30. 9. Sed propterea quia scriptum est. ולא עוד אלא Et non hoc tantum, sed etiam.

אלא Idcirco, Ideo: apud Talmudicos, quando præcedentibus aliud quid conclusivè opponitur: אלא שש סאין Idcirco sex fata, sex modii hordeorum fuerunt, non sex grana hordei, ad Ruth. 3. in Sanhed. fol. 93. 2. Sic Targum. Contra sentit R. Sal. in Com. אלא לומר Ideoque di-

cidu, idcirco vult te dicere, ut dicas, quòd &c. Idcirco partem tantum, scil. dicit vel proponit. אלא לאו שמע מנה Idcirco nihil aliud est, quàm quod auditum est, quod audivisti, quod audivimus. אלא לקרובי פיתחא Idcirco (scil. existimat, sententia ejus est) admovendas esse portas. Quando diversæ sententiæ afferuntur, valet etiam Vel, Aut. Item, Attamen, Nach gleichwol.

אלא Funda. Sic videtur significare juxta locum suum: היכמה דרמי גבר אבנא באלא Sicut quis projicit lapidem cum funda, vel, ex funda, Cant. 8. 5. Unus interpretum vertit In cervam, respiciens ad איל. Regia legunt בארעה In terram.

אלב Libanus: vide in לבן.

אלג Chirographū, אולגולוגוס & אולגולוגין. אלוגן

דניח המלך אולגולוגוס: Obligatio de debito: רמיח שלו ודנו מפיו Remisit rex obligationem ejus, judicavitque ipsum ex ore suo: Pesikta. Item in Beres. rab. sect. 28. ad illud Delebo hominem, Genes. 6. Deus benedictus non sumit ultionem ab aliquo populo, nisi donec legerit אולגולוגין שלו obligationem ejus, quantum scil. debeat, & postea punit ipsum. Hodie ibi in textu legitur אולגולוגין, in glossa אנליגין; explicatio ut in Aruch. Munsterus, אלגון Processus condemnationis in judicio. Sic in Jalkut Proph. 77. col. 4. Simile hoc est latroni, qui cõdemnatur coram quaestionario: primò legit obligationem ejus. Glossa וחובותיו וזכותיו Merita seu virtutes, & delicta ipsius. Est corruptum ex Græco quopiam, ut ἀλογία, vel ὁμολογία confessio. In Glossa etiam explicatur Gallicè פורציש Proces. In Jalkut Psal. 100. 4. explicatur שטר חוב. Sic in Jalk. Job. fol. 152. 4. In Jelammedenu f. 73. 2. legitur אלוגין, & explicatur גזר דין, Process in lingua vernacula.

ות אבני אלגביש Grando major, ut Hebr. אלגביש Et lapides grandinis majoris, Ezech. 13. 11. R. David monet, in quibusdam libris scribi ut una dicitio, in quibusdam ut duæ, & esse lapides grandinis גביש אל גביש. Sic vers. 13. & 38. 22. Quidam quasi Potens crystallus, id est, Grando instar magni crystalli.

אלה Ejulare, Lamentari, Plangere. Ex hac forma Hebraicè est אלי Plange, Joël. 1. 8. Idem est quod ילל, quod usitatus est. Præteritum, ואלא דוד ית אליה הדין Et lamentatus est David lamentatione hac, Hebr. 2. Sam. 1. 17. Pabel, Infinitivus, לאלאה לבת יפתח Ad lamentandum filiam Jephtæ, Jud. 11. 40. In Hebræo est לתנות, quod etiam exponunt Ad confabulandum, ut & sumitur Jud. 5. 11. R. David exponit, לתנות id est,

id est, לקונן ולככות על בתוליה Ad plangendum & flendum super virginitate ejus, juxta Targum לאלאה. Alteram expositionem etiam adducit, לתנות id est, להשיחה confabulari cum ea, & consolari eam.

אליהו Elias: ער שיבוא אליהו Donec veniat Elias, id est, Nunquam. Usurpant de quaestione dubia, דא תהא מונה ער שיבוא: רא תהא מונה ער שיבוא: Et convocata lamentatrices, Hebraicè למקננות, Jerem. 9. 17. In Venetis pravè punctata vox est.

אליהו Lamentans, Lamentatrix, Praefica, mulier ad planctum pro mortuo conducta. Pluraliter אליות, & emphaticè, וקרו לאליותא Et convocate lamentatrices, Hebraicè למקננות, Jerem. 9. 17. In Venetis pravè punctata vox est.

אליהו Lamentum, plangens, ejulatio. In Venetis prava punctatio est: ועל דירות מדברא אליהו Et super caulas deserti lamentum, Hebr. קניה, Jer. 9. 10. וישלן עלנא אליהו Et edant super nos planctum, Hebr. נהי, Jerem. 9. 18. קל אליהו אשתמע. Vox planctus audita est, Jerem. 9. 19. ואליופנא Et docete filias vestras planctum, Jer. 9. 20. יסוף מנהון אליהו Consummabitur ab ipsis planctus, Heb. קנים, Ezech. 2. 10. Vide & Ezech. 27. 32. & 32. 16. ותהי לאליהו Et sit in lamentum, Sitque in lamentum, Ezech. 19. 14. & 32. 16. Cum Pronomine, אפכתא אליי Convertisti luctum meum in tripudium, Hebr. מספרי Psal. 30. 12.

אליותא Idem. Possit & Chirek ab initio esse. Excitantibus ipsis lamentum suum, Job. 3. 8. Veneta hinc mendosa sunt.

ברת אליהו Fici species, quam comedit Adam primus, & de cujus foliis tegumenta sibi fecit: בררת Ficus lugubris fuit (dicta): quod induxit luctum in mundum, Beres. rab. sect. 15. de fico in paradiso, causâ lapsus primorum parentum.

רביעית של Lamentatrix foemina, Talm. רביעית של Sistrum lamentantis foeminae, Kelim cap. 16. Sistra Hebraicè dicuntur פנענים, pro quo in Targum est רביעין. Hujus instrumenti in luctu & sepultura mortuorum aliquando erat usus, ut & tympanorum: unde, מושב מפני והאירוס טמא מושב מפני Tympanum est pollutum fessione, quia lamentatrix foemina sedere solet super eo, Kelim cap. 15. in fine. In forma singulari melius diceretur אליהו, aut plur. אלייותא, ut supra.

אלהו Baculus, Fustis, Clava, id est, fustis extremâ parte capitatus, instar clavi, cum infixis saepe clavis ferreis: Arab. רכוס, ut notat Baal Aruch: ליה Non cum fuste, neque cum hasta, scil. egredietur homo in die Sabbathi, Talm. Schab. cap. 6. fol. 63. i. in Misna. Gemara inter-

pretatur per aliud synonymon usitatus קולפנא, de quo in קלף. Et alibi, האלה הקשת והרומח, Fustis, arcus & hasta, Kelim cap. 15. in fine. אוי לי מאלתן. Vae mihi à baculo ipsorum, Pesach. fol. 57. i. Nomina foemina in ה, mutant ה in ת cum Pronominibus. Malè ergo Munsterus ponit absolutum אלת. Plurale ex forma Chaldaica, אלון, & emphaticè; unde, ומחינן ליהו באלותא Et percutiebamus eum fustibus; Glossa במקלות, Bava bas. cap. 5. in princ. דדיב לן אלותא Dedit nobis fustes, Talm. Beza fol. 33. 2. Gloss. מקלות גדולים. Addit Munsterus, אלה Racemus: Guido, Vermiculus uve & racemus. De racemo errat uterque. Vermiculus uve vocatur à Talmudicis איילא, non אלה, ut est supra in איל.

אלתא Quercus: תחות אלתא Sub quercu, Jos. 24. 26. Sic est in Regiis, pro Hebræo אלה, ex qua forma potius scripserim אלתא, quæ est forma emphatica ab אלה. Ista autem forma cum duplici Kametz, est emphatica pluralis, quæ hinc non convenit. Erat enim tantum una quercus, de qua Genes. 35. 4. & Jud. 9. 6. Vide interpretes. In Venetis legitur תחות אילנא Sub arbore ista, quæ est in sanctuario Domini. At R. Salomon & R. David citant תחת אלתא. Sunt ex Hebræis, qui putant, fuisse quercum istam, sub qua Jacob abscondit deos suos, Gen. 35. 4. ut annotat R. David in loco Josuæ.

אלהו Frumentum, Fruges in granarium collectæ & excussæ: משהתהפך הגורן אלה Ex quo subversum fuerit horreum frugibus, id est, fruges in horreo fuerint subversæ & purificatæ, tunc ab iis separatio facienda legalis, quam vocant תרומה Truma.

אלהו Deus. Nomen divinum à judicio, quasi Deus Judex: איתי אלה בשמיא Est Deus in caelis, Dan. 2. 28. בשם אלה ישראל In nomine Dei Israël, Esrae 5. 1. Emphat. עבדת בית אלהא Opus domus Dei, Esrae 4. 24. ואלהא רי נשמהך בידיה Deus autem in cujus manu est anima tua, Dan. 5. 23. Pro hac forma Judæi etiam ex superstitione scribunt אלקא, ut, si libro quid profani accidat, id non redundet ad nomen divinum: קדם אלקא עלאה Coram Deo excelso, Gen. 14. 19. in Jonathane. Sic Rabbini pro Hebræo אלהים scribunt אלקים vel אלורים. Similis corruptio accidit nomini אהיה & יהוה, in quibus pro ה scribi solet ו. Saepè etiam nomen אלהים in Targum retinetur, vel pro eo ponitur יהוה, ut Gen. 1. per totum. Cum affixis, בררת אלהה In Lege Dei sui, Dan. 6. 5. אלהה quem tu colis jugiter, Dan. 6. 16. בשם אלהי Juxta nomen Dei mei, Dan. 4. 5. ועין אלהה Et oculus Dei ipsorum, Esrae 5. 5. Plurale, די אלהון הוא Nam Deus vester est Deus deorum, Dan.

Dan.2.47. *Emphat.* אלהיא Dii, qui cœlum & terram non fecerunt, Jer.10.11. *Const.* ולאֱלהי כספא Et deos argenteos & aureos, Dan.5.23.

אלהים *Deus*. Plurale pro singulari. Rabbinum de diis falsis & fictis gentilium, dicunt & formâ fœmininâ אלוהות per contemptum. R. Salomon Gen. 4. 26. ad verba: *Tunc captum est invocari nomen Domini: Captum est*, id est, inceperunt vocare nomina hominum & nomina idolorum nomine Dei benedicti, ולקרותו עז ולקרותו לעשותו עז ולקרותו עז ut facerent ex illis idola, & vocarent ea deos. Apud Talmudicos, כמה אלוהות בראו את העולם Quot dii crearunt mundum?

אלהי *Divinus*, Rab. אִישׁ הָאֱלֹהִי Vir divinus, *Theologus*, rerum divinarum peritus. *Fœmininum*, ההשגחה האלהית, תורה אלהית Lex divina, Providentia divina, פילוסופיא אלהית Philosophia divina. *Plurale*, דתות האלהיות, Leges, constitutiones divinæ: הפילוסופים האלהיים Philosophi divini, Theologi, metaphysici.

אלהות *Divinitas, Deitas, Dei seu divina majestas*: על אלהותה Et tradita est anima nostra propter divinam majestatem ejus, Cant. 8.1. אהבת אלהותך Amor divinæ majestatis ejus, Cant.8.6. In quo reputatur esse divinitas. חכמת האלהות Sapiencia divinitatis, id est, de rebus divinis, Theologia, metaphysica.

אלהו *Nisi, Sed, Præterquam. Exclusionis particula, pro variis Hebraicis usurpata. Idem est cum superiori אלא, unde & originem traxisse videtur.* Nam in Targum Hierosolymitano legitur, אלהו הו Nisi benedixeris mihi, Hebr. בִּי אִם Gen. 32.26. אלהו הוואי Nisi Chivvæi, Hebr. בְּלִתי Jos.11.19. Sic Genes.21.26. & 43.3. & alibi pro eodem: אלהו לבית אבא תול Nisi ad domum patris proficiscaris, Hebr. אִם לֹא Gen.24.38. אלהו בר דתוליד Nisi filius quem genueris, Hebr. בִּי אִם Gen.15.4. אלהו ברחובא נבית Sed in platea pernoctabimus, Hebr. בִּי Gen.19.2. *Sequitur quandoq; servile, pro, Eo quod, Quandoquidem, Quia, propterea quod:* אלהו דבר מלכא מירא Eo quod filius regis mortuus est, 2.Sam.18.20. *Præcedente אף est Quanto magis, vel Quanto minus:* אף אלהו ביתא הרין Quanto minus domus hæc quam ædificavi, 1.Reg.8.27. אף אלהו דאמר לך Quanto magis cum edicit tibi, Hebr. אִם בִּי 2.Reg.5.13. אף אלהו Quanto igitur minus, quum ignis consumpsit ipsum, Ezech.15.5.

אלו *Ecce:* ואלו צלם חר שניא Et ecce imago quædam magna, Dan.2.31. aliâs pro eo dicitur ארו, commutatis inter se literis ל & ר. Item, ואלו קרן אחרי Et ecce cornu aliud parvum, Dan.7.8.

אלו *Si:* ואלו רעונא קרם Si voluntas esset Domini morte afficere me, Hebr. לו, Jud. 13. 23. *Hinc & ab initio videtur esse addititium.* אלו אית בא Si est hic sub manu tua, Hebr. וְאִין 1.Sam.21.8. *Hinc videtur אלו esse quasi ex אִין & לו.* Item אלו Si, pro Utinam, ut & Latinis quandoque sic sumitur: אלו חכימו Utinam saperent, Hebr. לו, Deuter.32.29. אלו Ac si, Quasi, perinde ac si, Rab. In Talmud Hierosolymitano, elisâ, pro more illius dialecti, gutturali, dicitur etiam כילו, pro כאילו, ut in Kilaim cap.5. in fine, Sanh. cap.1.&c.

אלולי *Nisi, Simon:* Si. Originem habet ex Hebræa לולי, unde rursus & videatur addititium: Hoc autem ex לו & לא, pro quo Chaldaicè dicitur ליר, & per Apocopam, לי: ut, ואלולי הו יומי Et si fuerint dies vitæ ejus, Hebr. וְאִלו, Eccles. 6. 6. ואלולי לעברין Et si in servos & ancillas venditi fuissetmus, Esth.7.4. Nisi verbum Domini fuisset nobis auxilio, Heb. לולי. Psal.124.4. *Frequenter cum vocabulo adjectitio componitur in fine: ut, אלו אלהא דאבא Nisi Deus patris mei, Genes.31.42. vel אלו ליפון, ut est hic in Jonathane. Sic sæpè: vel sine א: ut אלו ליפון Nisi indignatio inimici, Deut.32.27. pro quo in Targum Hierosol. est אלו לי. Equipollent ergo.*

אלו *Illi, Isti, illa, ista, illa, ista,* Rab. כמה נשתנו Quantopere variât ista ab istis. In Targum dicitur אלו, de quo infra.

אלו *Vide in אלו.*

אלו *Ab, utinam: vide לו.*

אלו *Aloë.* Corruptum ex Græco ἀλοῆ: ליתתי Afferat olus & aloën, Talm. Git-tin fol.69.2.

אלו *Idem:* ואלו אלואין Et lignum aloës, Psalm. 45. 9. In Venetis scribitur אלואין pravè. Idem Cant. 4. 14. sed ibi est אלואין magis corruptè.

אלו *Arboris species, quæ aliâs dicitur אלואין, quod vocabulum Corallium multi interpretatur:* Ber. rab. sect.15. ubi inter cedrorum genera numeratur.

אלו *Arbor, quæ Hebraicè dicitur אלואין, ab Hebræis numeratur inter Cedri species.* Sic legitur in Medrasch Tanchuma, sect. Truma.

אלו *Fructus arborei species, comedi solita.* Inde quidâ R. Jochanan, כר הוה אכיל אלואין quando comedisset Alitin, dicere solebat, לא אכליר, Non comedi cibum hodiè. Sic adducit Aruch ex Beres. rabba, sed ibi hodie legitur חלוטין, sect. 9. 4. In glossa ibidem scribitur, etiam sic legi in Talmud Hierosol.

אלו *Vide in טין, in טינות.*

אלו *Insignia, vel singulariter, Insigne, Symbolum,*

Symbolum, Sigillum. Sic Munsterus, Guido, & alii. Legitur in Bereschith rabba sect. 8. hoc sensu: Quando venit Deus Opt. Max. ad creandum hominem primum, dividerunt se Angeli in sectas. Quidam dixerunt, Ne creetur. Alii dixerunt, Creetur. Hoc est quod dicitur Ps. 85. 11. *Misericordia & veritas obviaverunt sibi, iustitia & pax se invicem osculatae sunt.* Misericordia dixit, Creetur, quia fiet misericors: Veritas dixit, Ne creetur, quia fiet mendacissimus. Iustitia dixit, Creetur, quia faciet iustitiam: Pax dicebat, Ne creetur, quia contentiosus fiet. Quid fecit Deus? Sumpsit Veritatem, & projecit eam in terram, juxta id quod dictum est Dan. 8. 12. *Et projiciet veritatem in terram.* Dixerunt Angeli ad Deum; רבון העולמים מה אתה מכוה טכסיס אלטיכסייה טלך Domine saeculorum, quare ita contemnis ornamentum Sigilli tui? nempe, veritatem, quae est Sigillum Dei, ut videre est infra in אמטת, אמטת. Ego putarim esse corruptum ex Graeco ἀλήθεια Veritas, ut sensus sit; Quare ita contemnis veritatem tuam, projiciendosc. eam in terram. Legitur idem Medrasch in Jalkut Psalm. 85. sed corruptius ibi pro אלטיכסייה legitur אלתמסין.

Vicus, Platea. In Beresch. rabba sect. 34. in fine: R. Schimeon ben Lakisch sedebat & studebat in Lege, בהרא אלטיס רטבריה in quadam platea Tiberiadis. Sic explicatur in glossa per רחוב ubi cum inferto ס scribitur אילסטיס. Puto esse idem quod infra אילוסוס: אילוסוס.

Ordo tantum ex hac forma denotatur; non quod litera י semper sit radicalis.

Auricula, tenerum auris, pars auris infima mollis actenera: Tal. מפני מה און כולה קשה ואליה רכה. Quare auris tota dura est, auricula autē mollis? nempe לתוכה ליה יכוף אלה לתוכה שום ישמע אדם דכר שאינו הגון יכוף אלה לתוכה quod si audiat homo aliquid minus honestum, auriculam incurvet in eam, opplendo scil. aurem, ne audiat, Kethu. fol. 5. 2. Hebraicē est *Cauda*, Levit. 7. 3. al. 6. 26. hinc *Auricula* quasi *Cauda auris*. Referunt hoc ad אלה י & י est loco tertiae radicalis. Sic Chaldaicē hoc loco, Et caudam: quae est forma emphatica. Adipem & caudam, Exod. 29. 21. in Jonathane.

Segmenta lignorum tenuia, quibus majora ligna accenduntur: Accendebant segmenta, Tamid cap. 2. Ad incendendum segmenta, Spāne / Joma fol. 45. 1. Et accendit ignem segmentis, Para cap. 3. In Maamodos punctatis notatur עלייתה in עלה. Aliter vide in עלייתה.

ועל אליון Pollex, tam manus quam pedis: Super pollicem

manus dexteræ ipsorum, & super pollicem pedis dexteri ipsorum, Heb. בהן. Exod. 29. 20. Lev. 8. 23. 24. & cap. 14. R. David explicat, בהן est digitus crassior inter digitos. Aliās dicitur גודל, quasi Major digitorum. At Jud. 1. 6. 7. redditur in Targum קרסולין Tali. *Plurale legitur cum Pathach ab initio:* מן יד קטנוו אלויהוון בבפיהוון Statim absciderunt Levitæ pollices suos dentibus suis, Psal. 137. 5. in Venetis. Cum peterent Babylonij à Levitis carmen in testudine, præmorderunt sibi pollicem manus dexteræ, dicentes איך נשיר Quomodo canemus aut psallemus? fabula est, quæ prolixius extat in Pesikta, ut adducitur in Jalkut in hunc Psalmum: מטפרא דאליונא In unguem pollicis, Tal. Gittin fol. 69. 1. Ex hoc exemplo in Aruch adducto, Munsterus putavit אלויון esse etiam idem quod Unguis. male.

Coriandrum, cujus semen saccharo obductum, inter bellaria habetur.

Fragmenta, rudera. Vide infra in אלס.

Sic adducitur in Aruch. vide in ordine הלי.

Heliopolis, Ἡλιόπολις, Solis civitas.

Eleutropolis, q. d. civitas libertatis.

Sic adducit Aruch ex Beresch. rabba, ad ואת החורי Gen. 14. 5. Quare autem vocarunt eam urbem Eleutropolis? quia elegerunt eam sibi, & ingressi sunt eam in libertatem tempore divisionis linguarum. Græcē ἐλεύθερος Liber, immunitis, & πόλις civitas. Sic est in Aruch. At hodiè in Ber. rab. sect. 41. pro eo legitur מטרופוליס Metroropolis.

Vestium genus. Apud Talmudicos: Ne sepelire me vestibus albis, neque vestibus nigris, sed בבליים האולירים vestibus Ulljarimis, quæ asportantur per mare, Nidda fol. 20. 1. Schab. fol. 114. 1. Hinc Munsterus putavit esse idem quod *Subrufus*, color medius inter album & nigrum. Quale autem vestimenti genus hîc significetur, inter Talmudicos non convenit. Quidam nomen proprium loci esse existimaverunt, unde certa indumenta pro mortuis afferebantur. Alii explicant, *Vestibus balneatorum*, ex sequenti usu.

Balneatores, Ministri & calefactores balnearum, unde legitur in Gemara: מסתפן אדם באלונטית ומניחה בחלון ולה ימסרנה לאולירין Abstergit se homo (in Sabbatho) linteo balneatorio, deponitq; illud in fenestram proximam, non autem tradit illud balneatoribus, quia suspecti sunt de re ista, nempe de expressione aquæ, quod esset in Sabbatho peccatum: Item, האולירין מבאין בלני נשילבי בנאי, Balneatores

afferunt (in Sabbatho) linthea mulierum in balneum, Schab. fol. 147. 2. המניה כליו בחלון של Collocat vestimenta sua in fenestram balnearum, Tahoros cap. 7. Quidam libri hic legunt אוריארין Calefactores balnearum. Sic legitur cum Resch loco ל in Talmud Hier. Bava bathra cap. 4. Nisi ut tradantur balneatoribus, Betza fol. 32. 1. אין מחללין אותו על המעות הנתונות לאוליור Non prophanant eam (decimam secundam) pro nummis qui dantur ministro balnei, Tal. Hier. Maaser scheni cap. 1. vide ibi glossam. Munsterus scribit אוריירין, additq; Fenestra contra se posita. nugæ. Erant fenestrae variæ ante balneas, quasi capse certæ, in quibus homines balneum intrantes, vestes suas deponebant, quarum cura erat commissa calefactoribus & ministris balnearum.

אליתא Cauda: vide paulò antè in אליה.

אליתא Vide ibidem in אליה.

אלך Illi, Isti. Pronomen plurale, idem quod אלה ut: אלהן & אלהן Viri illi, Dan. 3. 22. ונקריא אלהן תלתהון Et viri illi tres, Dan. 3. 23. ונקריא אלהן חזון לנקריא אלהן Videbant viros istos, Dan. 3. 27. לטביא אלהן Senesistos, Efr. 5. 9.

אלך Ultra, Ulterius: מכאן ואילך Hinc & ulterius non ingredietur amplius ad regem, Esth. 2. 14. אילך ואילך Huc illuc: hac illac: hinc inde. מאילך Abbinc, deinceps.

אלך Pro. 9. 7. mendosè in Venetis legitur, pro אלף Doce.

אלכסון Vide in לכס.

אלכסנדרוס Alexander, rex Græcorum: ומניאו Et constituerunt Alexandrum regem super se in caput, Cant. 6. 7. אתא Venit Alexander Macedonius & abduxit folium Salomonis regis, traduxitq; in Ægyptum, Esth. 1. 2. in secundo Targum. Ejus quæstiones, quas 70. senibus proposuit, vide in Talmud Tamid fol. 31. 2. & f. 32.

אלכסנדריא Alexandria, urbs Ægypti ab Alexandro condita, olim נא No dicta: אתרושרת Tumultum Alexandriæ, Heb. המון נא Ezech. 30. 15. ריבון באלכסנדריא Judicia in Alexandriam, Ezech. 30. 14. Sic & alibi pro נא ponitur. De magnificentia Alexandriæ & Scholarum hujus urbis, ejus item vastatione, & magna Judæorum strage illic edita, vide Talmud Hierosolymitanum in libro סוכה Succa cap. 5. & Tal. Babyl. fol. 51. 2. Gittin fol. 57. 2. & R. Afariam in מאור עינים fol. 65. 66. &c.

אלכסנדריא Alexandrinus. Fœm. ספינה אלכסנדריא Navis Alexandrina, quæ scil. ex terra Israël is Alexandriæ ibat, eratq; insignis magnitudinis.

אלכסון Cedri species, Tal. y fol. 14. 1. אולוכורסון Totum aureum, Græc. ὁλόχρυσον: In Vajikra rabba sect. 33. אלא אולוכורסון Ego vidi eum totum aureum, ex mero auro puro. Sic in Medrasch Schir cap. 4. 7. אלא אולוכורסון חמיתרה אולוכורסון Ego vidi eum totum aureum. Sic in Medr. Eccl. 4. 1. ubi corruptius legitur pro eo, אילו כורסין.

אלל Explorare. Respondet Hebræo תור Praeteritum, אללית בלבי Exploravi in corde meo, Ecclef. 2. 3. ואלילו ית ארעא Et explorarunt terram, Num. 13. 22. ואלילו ית ארעא Quibus explorastis terram, Num. 14. 32. ואלילו ית ארעא Et miserunt exploratores, Jud. 1. 23. ואלילו ית ארעא Per viam exploratorum, Num. 21. 2. ואלילו ית ארעא Ex exploratoribus terræ, Num. 14. 6. ואלילו ית ארעא Ad explorandum eam, Num. 13. 7. ואלילו ית ארעא Ab explorando terram, Num. 13. 26. ואלילו ית ארעא Explorabit montes, Job. 39. 11. ואלילו ית ארעא Et explorent terram, Num. 13.

אללית Exploratores; אלילי אפון Exploratores vos estis, Hebr. מרגלים Gen. 42. 9.

אלל Caro mortua in corpore animalis, Particula carnis inter maciandum abscissa, aut in cute detracta, relicta, de qua disputatio apud Talmudicos in Cholin fol. 121. Scribitur interdum אליל, quasi cum Chirek legendum. Quidam explicant Arteriam magnam, quæ vulnerata, curari nequit, Taharos cap. 1.

אללית Vanitas, Vanum: כמאפי אליל Sicut medici vanitatis, Job. 13. 4. In Hebræo etiam est אליל, quod R. Levi explicat הבל: R. Salomon ex Talmudicorum sententia ניד הצואר Arteriam magnam, quæ discissa, nunquam coalescit. Tales erant amici Jobi, qui incurabile volebant curare, unde vocantur Medici vani. Plur. אלילים Idola: Fœm. אלילית Idololum femina, Diva.

אלול Elul, nomen mensis Augusti, Neh. 6. 15. in Heb. Sic in Targum באלול לא In mense Elul non, propterea quòd in eo ascendit Moses in montem Sinai, Est. 3. 7. in secundo Targum.

אלול Augustum, in Augusto mense natum: Plurale, אלולין Fructus in mente Augusto crescentes, vel maturescentes, Bechor. cap. ult. in Misna.

אלולא Pressura una uvarum vel olivarum, pars quantum uni pressurae subjicitur, de qua disputant Talmudici in Bava metzia fol. 105. 1. באתרא In loco ubi inferunt corum unum pro pressura. R. Sal. scribit, vulgò vocari partem istam שק Saccum. Alibi inferunt coros tres, pro magnitudine præli.

אלולא Vide supra in אלו.

אלין האלין *Illi, Ipsi, ista, ista*. Litera ultima pertinet ad formationem numeri pluralis. Singulare esset אל, sed non est usitatum: אלין חולדת אלין חולדת *Ista sunt generationes caelorum*, Gen. 2. 4. *Illi in curribus, & illi in equis*, Psalm. 20. 8. *כל אלין מלכותא* Omnia ista regna, Dan. 2. 44. *Isti sunt filii Cham*, Gen. 10. 20. *Illi ad illos*, Cant. 7. 13. *כל אלין לאלין* *Omnes terras istas*, Gen. 26. 3. *לגבריא* *Viris istis*, Gen. 19. 8. *עובדיהון דעמא האלין* *Opera populorum istorum*, Deut. 32. 32. in Jon. Zach. 3. 7. *In Dialecto Hierosolymitana* *Quenam (sunt) illa? Compositum ex האי, & אלין, ut, Et quae nam sunt ista principia capitum? Talm. Hier. Succa cap. 3. Glossa, ואיזהו.*

אלים *Fortem, Robustum esse. Dicitur & commutatis inter se gutturalibus. Imperativus, Confirmator & esto fortis*, Hebr. *הזק ואמן* Deuter. 31. 7. 23. *Roboramini & estote fortes*, Deut. 31. 6. *Pabel, אלים* *Roborare, Corroborare. Participium, ארום מאלמא* *Quod fortificaret, id est, fortiter urgeret & instaret ipsa, ut iret secum*, Ruth. 1. 18. *Imperat. Et confirma accorroboram ipsum*, Deut. 3. 28. in Jonathane. *Ithpabel, Participium, מתאלמן* *Quando roborantur, quando ad summum robur perveniunt*, Psal. 90. 10. *וכל דמתאלמן* *Et omnes qui se roborare cupiunt, inveniunt robur*, Job. 36. 19.

אלים *Fortis, Robustus: Et regnum unum altero erit fortius*, Gen. 25. 23. in Jon. *ואלים חילא* *Et fortis robore*, Job. 9. 4. *ואלים* *Et forte est cor ipsorum, id est, durum & obfirmatum*, Hebr. *וכריא* *Pingue, obesum*, Psal. 73. 4. *Plurale, אלימן מנכון* *Fortiores sunt vobis*, Deut. 20. 1. in Jon. *דרבנין אלימן* *Doctorum fortissimorum, id est, doctrinam excellentissimorum*, Psal. 80. 16. *Apud Rabbinos proverbiale: Qui fortior est, vincit* Gittin fol. 60. 2. R. Sal. Ezech. 22. 6. *מחטא אלימתא* *Acus fortis.*

אלים *Idem, apud Talmudicos: אולמא* *A parte tenuiori ad fortiorem, id est, latiore, Schab. fol. 134. 1.*

אלימות *Fortitudo, Robur: באלמות אידך* *Fortitudine manuum tuarum*, Job. 30. 21.

אתאלם *Obmutescere: שתקית* *Obmutui, silui*, Psal. 39. 3. 10. *Futurum, די לא יתאלם לישנך* *Dum nondum obmutescit lingua tua*, Ecclef. 12. 6.

אלם *Mutus. Emphat. מן שני אלמא* *Quis constituit mutum*, Exod. 4. 11.

אלמנא *Idem. וחד אלמנא* *Et sicut mutus, qui non aperit os suum*, Psal. 38. 14.

אלמור *Infantia, Privatio loquela, cum quis fari aut loqui non potest, q. d. Mutitas: סבת האלמות הימ* *Causa mutitatis est furditas. Qui natura furdi sunt, etiam muti sunt. Loquela enim acquiritur ab infantibus ex auditu, si organum linguae sit recte dispositum.*

אלמנא *Idem: Targ. מן שני אלמנא או חרשנא* *Quis posuit mutitatem (defectum sermonis) aut furditatem (defectum auditus) vel, Mutum aut furdum*, Exod. 4. 11. in Jon.

אלום *Leguminis genus, quod non comeditur, nisi bene salitum. Annnumeratur hordeo, speltae, & aliis similibus: והאלום* *Talm. Tibbul Jom cap. 1. Species seminum sunt. Aruch vult esse speciem aromatis: Guido, Alumen.*

אלומיא *Manipuli, fasciculi segetis: אף ביני אלומיא* *Etiam inter manipulos colliget spicas*, Ruth. 2. 15. *Rabbini dicunt אלומים & אלומות.*

אלמא *Porticus, vestibulum ante ades: ית אלמא* *Vestibulum portae*, Ezech. 40. 8. *ואלמא* *Et porticus erat ante templum*, 1. Reg. 6. 3. *באלמא* *In porticu*, 1. Reg. 7. 19. *מניו* *Ab interiori parte porticus*, 1. Reg. 7. 8. *לאלמא* *Et vestibula erant circumquaque*, Ezech. 40. 30. *וכן לאלמא* *Et sic ipsis vestibulis*, Ezech. 40. 16. *ואלמא דרתא* *Et vestibula atrii*, Ezech. 41. 15. *ואלמא דהי* *Et vestibula ejus*, Ezech. 40. 21.

אלמא *Ergo, Igitur, Itaque, Quare, Talm. Sic ponitur absolute & admirative, inferendo aliquid ex superioribus: שמע מנה* *Itaque audio, colligo inde, So hore ich ja wol. אלמא דרעי* *Ergo audio, quod sciunt.*

אלמא *Quare, Quamobrem. Sic pronunciat interrogative, & refertur ad Verbum sequens, idem quod למה: ut אלמא אמר, Quare ergo dicit? אי הכי אלמא תנן* *Si ita est, quare ergo discimus in loco alio aliter?*

אלמונין *Ligna thyina, cedrina praestantissima, quorum etiam metio Apocal. 18. 12. Ea rex Chiram navibus transmisit ad regem Salomonem ex Ophir: אעני אלמונין* *Afferebat ex Ophir ligna almugin*, 1. Reg. 10. 11. 12. *Emphat. ועבר מלכא ית אעני אלמוניא* *Et fecit rex ex lignis istis thyinis fulcra domus Domini & regis, & citharas & nablia*, 1. Reg. 10. 12. *Hebraei plerique Corallium exponunt, quod non est verisimile, ad tot & tantas operas adhiberi potuisse. Ejus enim ex mari mediterraneo & rubro magno erat copia. R. Levi ad id, quod dicitur vers. 12. nunquam advecta nec visa antea fuisse ista ligna almugin, refert ad magnitudinem, nunquam scilicet tam magna visa fuisse. Rabbini etiam singulariter dicunt אלמוג: של אלמוג* *Sigillum ejus ex corallio,*

coralio, Schab. 59.2. טבעת של אלמוג Annulus ex coralio, Kelim cap. 13. R. Salomon scribit: אלמוג est lignum crescens in fundo maris, flexile instar herbae: at eductum, & in aëre exsiccatum, indurefcit & lapidescit.

אלמלי משה בחוריה: *Si, Nisi, si non*: אלמלא אלמלי Nisi fuisset Moses electus ejus, Hebr. לולי, Psal. 106.23. ואלמלי דיהוא חתים בשמא רבא וקדישא. Et nisi fuisset obsignatus nomine isto magno & sancto (tetragrammato יהוה scil.) Cant. 4.12. Elias compositum iudicat ex לא & אמ. *Apud Rabbinos frequens ejus usus est, ac juxta Eliam in Tisbi & authorem libri Halichoth olam cap. 1. differentia est inter אלמלי & אלמלא; nempe cū א in fine, est Nisi, Sinon, Germ. Wer nicht. Cum י in fine idem quod לולי vel אלו si: Sed differentia hæc non est perpetua.* Si flagellassent (per torturam examinassent) Chananiam, Misaelé & Afariam, utique coluissent idola. אלמלי הייתי באותו הדור Si fuisset in isto seculo. In capitulis patrum, (פרקי liber vocatur) cap. 3. Ora pro pace regni, אלמלי מורא nisi enim metus esset (reverentia regis & magistratus) alter alterum vivum devoraret. אלמלי רוד לא עשה יואב מלחמה ואלמלי יואב לא Nisi fuisset David, non fecisset Joab bellum: & nisi fuisset Joab, non dedisset David operam Legi, Sanhed. fol. 49.1.

אלמולא Legitur in Venetis Job. 12. 6. An Arabicum sit, iudicent alii. Ego lego tum ex sensu textus Hebraei, tum ex altero huius versus Targum, אלהא Deus.

אלמן Viduus: אלמנה Vidua: אלמנות Viduitas, Hebr. & sic apud Rabbinos. Inde Verbum,

אלמנא Viduari, viduum fieri. Fem. משנת אלמנה. Ex quo vidua facta fuerit. Ex Pabel מאלמן ארת Viduat, viduam constituit uxorem suam.

ארן Arbor: אילן פרוק: אילן אילן Arbor fructuum, proferens fructus, Gen. 1.11. אילן כל אילן תחות כל אילן Sub omni arbore frondosa, 1. Reg. 14. 23. אילן בנא ארעא Arbor in medio terræ, Dan. 4. 7. אילן עביר פרוק Et arbor faciens fructus, Gen. 1. 12. אילן רבא אילנא Et omnem arborem, in qua erunt fructus arboris, Gen. 1. 29. אילנא Succidite arborem, Dan. 4. 11. 20. אילנא Crevit arbor ista, Dan. 4. 8. אילנא Plur. אילנא Et omnes arbores agri, Gen. 2. 5. אילנא Iverunt arbores, Jud. 9. 8. אילנא חורשא Omnes arbores sylvæ, Psal. 96. 12. אילנא סרק Inter arbores infrugiferas, Cant. 2. 3. *Apud Rabbinos, אילן הקבלה, Arbor cabbale, cabbalistica. Sic vocant decem Sephiroth, quas formam arboris solent disponere, ad illorum ex se invicem derivationem ostendendam. Vide in ספר.*

אלין Alius. Græc. ἄλιος.

אלין Totum, Græc. ἄλιος אוליך כרוסיון: ἄλιος χρυσεῖον Totum aureum, ex auro. In Medraschim.

אלינות Astutia, fraudes, calliditates: באלונכי בנוכליות Per astutias Perfarum: Glof. לירי, Gittin fol. 70. 1. Præcedit ibi, לירי Quem percusserunt. Unde videri possit esse à Græco λῶγχι Lancea, Cuspis lanceæ.

אלינותא Græcè, linguâ Græcâ. R. Levi ivit Cæsaream, ושמע לון קריין שמע אלינותא, audiensque eos legentes (lectionem Audi Israel, ex Deuter. 6.) Hellenisticè, voluit impedire ipsos: Sota cap. 7. in Talm. Hierof. R. Jose id animadvertens, irascebatur, dicens: Qui non potest legere Hebraicè, num omninò non leget? immò leget quacunque linguâ quam intelligit ac novit, & sic officio suo satisfecerit. Hæc ibi. Ergo etiam Græcè sacra legere, in Synagogis fuit permissum, quod à multis negatur.

אלינותא Clutella, Pulvini bajulorum, qui oneri supponuntur: למפיק באלונקי: Efferre cum pulvinis, Betza fol. 25. 2.

אלינותא Confectura ex vino veteri, aqua limpida & balsamo, quâ utebantur post balneum ad se recreandum & refrigerandum, עין fol. 30. 1. Cholin fol. 6. 1.

אלס Masticare, Comminuere dentibus, Talm. אלס בלע לירי Bos masticans manum pueri, Bava kama fol. 84. 1. אלס Comminuit dentibus, & deglutit illud, Gittin fol. 70. Idem quod לעס & כסס.

אלס Nomen proprium loci, Gen. 10. 4. in Jonathan, pro Hebræo אלישה, unde rectius scriberetur, אליסה vel אליס. Ibidem in Targ. Hierof. אלסטרסוס corruptè pro אלס וטרסס id est, אלישה ותרשש.

אליסות Masticata, comminuta, diffracta, vel concisa minutatim: In Vajik. rab. sect. 19. Nam ecce Dominus præcipiet, & percutiet domum majorem בקיעים & domum minorem רסיסים, Amos 6. 11. מה הרין רסיסה אית מינרה אליסים והרין בקיעה לירת מינה Quid est רסיסה? Quæ in minutas partes sunt contusa & comminuta, sed non relinquit frustra ejusmodi cõtusa. Eadem leguntur in Medrasch Schir cap. 4. 14. & Medr. Kohel. cap. 10. versu qui incipit בצעלהים, ubi pro אליסים legitur אליסות.

אילוסוס Oratorium: בית התפלה ומדרש, Ecclesia, vel Schola. Sic ponunt vulgò. Alii, Specus, Spelunca. Videamus loca. In Medr. Ruth. cap. 1. v. 17. Egressus est & oravit in quadam Ecclesia vel Schola Tiberiadis. Glossator scribit, מנצאתי פי מעררה, Inveni quòd significet Speluncam. Sic possit fortè esse ex Græco ἄλιος. In Medrasch Kohel. cap. 3. v. 9.

רשב"ל הוה לעו באוריותא כל צרכיה בהרא אילוסס דטבריא
 R. Simeon ben Levi operam dabat Legi in qua-
 dam Schola Tiberiadis. Glossator hic iterum
 exponit מערה *Speluncam*. In Talmud Hieroso-
 lymitano Scheviith cap. 4. fol. 35. col. 3. ר חייה בר
 R. Chijah bar Ba בא מתעגל בהרא אל סיס דטבריא
 volutabat se in pulvere Tiberiadis. Sic glos-
 ator בעפרה, qui legendum putat חליסס per ח, ex
 significato חולסית, de quo in חלס.

אלף *Discere, Assuescere*. Prave sæpè hoc ver-
 bum in Venetis punctatum est, conju-
 gationibus inter se confusis. *Præteritum*, ארי לא
 אליף Non enim didicerat, Hebr. לא נסרה Non
 tentaverat, 1. Sam. 17. 39. ואלף למקטל Et didice-
 rat occidere, Hebr. וילמד Ezech. 19. 3. *Particip.*
 אלפן באוריותא Et non discit, Hof. 10. 11. אלפא
 Discunt Legem, studebunt in Lege, Jefa. 54. 13.
 In Hebræo est forma passiva למורי Docti à Do-
 mino, unde & in Targum ex Participio Pehil
 legi possit אליפן Docti erunt in Lege. *Partici-
 pium pehil passivum*, אליף, *Plur.* Edoctus, af-
 fuetus, affuesfactus, &c. *Infinitivus*, אליפנא
 Num affuescendo affueta sum ego sic facere tibi,
 Num. 22. 30. במילי ריני זכותך In discendo me ju-
 dicia justitiæ tuæ, Psalm. 119. 71. *Imperativus*,
 אליפנא Discite benefacere, Jefa. 1. 17. *Futu-
 rum analogum*, ואלף פקודך Et discam præcepta
 tua, Pf. 119. 73. *Et formâ quiescentium*, ואלף נזירך
 לא תילף למעבד Ut discam statuta tua, Psalm. 119. 71.
 בריל רתילף למדהל Non disces facere, Deuter. 18. 9.
 Ut discas timere à Domino Deo tuo, Deut. 14.
 23. אס מילף Et discetis ea, Deut. 5. 1. מילף
 אלף Si discendo discet, Jerem. 12. 16. *Pahel* אלף
Docere: אלף לאדם Dominus docet hominem
 scientiam, Psalm. 94. 10. ואלפני Et docuit me ne
 irem in viis populi hujus, Jefa. 8. 11. ואלפיה
 Et docuit eum Dominus lignum quoddam,
 Exod. 15. 25. אלפתי בניסאי Docuisti me miracula,
 exercuisti me in miraculis à pueritia mea, Psalm.
 71. 17. ראלפית יתכון Quod docui vos, Deuter. 4. 5.
 כמא ראלפנו ית עמי Sicut docuerunt populû meum,
 Jerem. 12. 16. *Participium*, הוה מאלף מנדעא Fuit
 docens sapientiam, Eccles. 12. 9. *Accidit hic con-
 tractio, ut & in Futuro*: ראנא מליף יתכון Quæ ego
 doceo vos, Deut. 4. 1. pro מאלף, quam formam
 quidam ad Aphel revocant sine ratione: non
 enim est usitatum in ea forma: מליף ידי Docens
 manus meas facere bellum, 2. Sam. 22. 35. *Plur.*
 ואלפית עליכון Et excitabo vobis docentes,
 doctores, Jerem. 6. 17. מכל מאלפי אסכלית Ab om-
 nib. doctoribus meis intelligetior factus sum,
 Psalm. 119. 99. בהיתו מלפיהון Erubuerunt doctores
 ipforum, Hof. 2. 5. *Participium passivum*, לא
 מלף Sicut vitulus non affuetus, Jerem. 31. 18. Sic

legendum: nam in Hebræo est למר Edoctus.
Plurale, רהויתון מלפין Qui fuistis edocti malefa-
 cere, Hebr. למרי Jerem. 12. 23. כחפקינת נכרין מלפין
 Sicut præceptum hominum cruditorum, Jefa.
 29. 13. לשון דמלפין Linguam doctorum, Jefa. 50. 4.
 כנכרין מאלפי קרבא Sicut viri assueti bellis, Cant.
 3. 8. *Infinitivus*, לאלפא יתהון Ad docendum eos,
 Deut. 4. 14. לאלפותך Ad docendum te, Jere. 30. 11.
 לאלפותהון קרבא Ad docendum eos prælia, Jud.
 3. 2. *Imperativus*, אליף יתי נזירך Doce me statuta
 tua, Psalm. 119. 13. ואלפני Et doce me, Psalm. 25. 5.
 אליף למרודא Docebo defectores vias
 tuas, Psalm. 51. 15. Sic etiam legendum Psalm. 34. 12.
 ואלפנך חוכמתא Et docebo te sapientiam, Job. 33.
 33. דמלפנן Quæ docebis eos, Deut. 5. 31. Contra-
 ctio, ut in Participio. Sic in reliquis personis,
 קושטא יתאלפון, &c. *Ithpabel*, תאלף pro תלף
 Veritatem docebuntur, Jefa. 26. 9.

ותקבלון *Doctrina, Instructio, Institutio*: ואלפון
 Et accipietis doctrinam novam, Jefa. 12. 3.
 אולפן *Doctrina juris*, Jefa. 28. 26. אולפן
 בבית אולפנא *Doctrinam Legis*, Jefa. 30. 9. אוריותא
 In domo doctrinæ, id est, Schola, gymnasio,
 2. Reg. 22. 14. דמחמדן לאולפנא Qui expetunt do-
 ctrinam, Jefa. 32. 6. תבעית אולפנך Expetivi doctri-
 nam tuam, Psalm. 119. 10. יתבעון אולפניה
 Requirunt doctrinam ejus, Psalm. 119. 2. *Apud Rabbinos*, בר
Peritus juris, Doctor juris divini, qui etiam
 vocatur בעל הלכות vel בן הלכות *Peritus*.

Doctore, ut antè ad Participium Pahel:
Apud Talmudicos: רנפיק מינד טעמא מלפך *Qui egre-
 ditur de te, evadit doctor tuus*. Legitur ut *prover-
 biale* in Jevam. fol. 63. 1. Filius aliquando sapien-
 tior est patre, discipulus doctore.

Idem, Jevam. fol. 21. 2. מלפנא מלפן
 להררננהו אלף, ut: אלפא *Mille. Emph.* אלף אלף
 Principibus suis mille, ולקבל אלפא Et cõtra mil-
 le vinum bibebat, Dan. 5. 1. תרין אלפין Duo mil-
 lia, Numer. 35. 5. אלף אלפים Millies mille mini-
 strabant ipsi, Dan. 7. 10. לאלפי ררין In mille gene-
 rationes, Deut. 5. 10. באלפא רבית יהודה Inter chi-
 liadas domus Judæ, Mich. 5. 2. ולי יתבו אלפין Et
 mihi dederunt mille, 1. Sam. 8. 8.

Alphabetum. Hinc אלפא ביתא אלף ביר
Primum, Primarium, sicut Alpha est prima litera
 Alphabeti. *Talmudici*, de optimâ farina ad
 oblationem frumentaceam vespertinam
 disputantes, scribunt: מוכחר מכמס וזוניחא
 ואלפא אלפא Quod nam est sele-
 ctissimû (frumentum ad Mincha)? E' Michmas
 & Sunicha (duo loca terræ Israëlis fuerunt) est
 primarium ad similam: secundarium ipforum
 est ex Aphrajim: Menach. cap. quod incipit
 in princ. In editione Basileensi duo

ista nomina propria aliter leguntur: sed in Mischnajoth parvis & editione Bartenoræ, sic ut positum. Sic תקוע אלפא לין Tekoa (nomen loci) est primarius locus vini, nempe optimi & generosi, Beres.rab.sect.28.

Deinde אלפא ביתא *Alphabethum*, *Psalmus Alphabethicus*. Sic vocant in Masora Psalmum 119. אלפא ביתא, אלפא ביתא & אלפא ביתא *Alphabethum magnum*, quia scriptus est juxta ordinem litterarum Alphabethi. Sic,

אלפביטאין אלפביטאין *Alphabetha, Alphabetharia cantiones, vel rhythmici alphabethici*: הרין פויטנא כד Poëta iste cum facit Alphabetha, quandoq; perficit, quandoq; imperfectum relinquit (*Alphabethu*): sic Salomon cum fecisset אלפביטאין *Alphabetha*, residuas reliquit quinque literas, sicut dicitur; ויהי שירו חמשה ואלף ויהי ויהי 1.Reg.4.32. quod perinde est, ac si diceretur, ויהי חרוזות על ררך אלפא, גלופא, שירי חמשה ואלף ביתא Medr.Kohel.cap.1.13.

אלפבטאין *Idem*. In Medrasch Ruth cap.1.v.13. וכשאכלו ושתי שרון זילין אמרין מומרין ואילין זמרין *Cum comederent & biberent, inceperunt hi dicere Psalmos, illi rhythmicos alphabethicos, id est, חרוזות לפי אלפא ביתא*, Tales cantiones & rhythmici dicebantur ad exhilarandos hospites convivii. Sic in Medrasch Kohelëth cap.7.v. טוב אחריית דבר. Munsterus, Guido, & alii, ponunt, אלפבטאין *Confabulatio*. Frustra. Sic legitur & intelligitur, ut nos posuimus.

אלפא *Navis*: ונאשכח אלפא Et invenit navem euntem in mare, Hebr. אנה, Jon.1.3. חיד מלחא Sicut nauclerus dormiens in navi, Prov.23.34. Veneta hic mendosa sunt. Plurale, תמן אלפאין Naves Tarsis, Psal.48.8. למצרים באלפאין Ibi naves eunt, Psal.104.26. In Ægyptum navibus, Deut.28.68. in Jonathane. *Apud Rabbinos*, כאלפא דאולא בימא Sicut navis quæ it in mari, Erubhin fol.53.2. כאלפא Sicut navis diffracta in pelago: Et proverbiale, ווי ליה לאילפא דאזיל בלא מיכסא, *Væ navi, quæ transit sine vectigali*. Væ homini, qui transit ex hac vita sine ullis tribulationibus, aut calamitatibus.

אלפס *Sartago*: מצה העשויה כאילפס facta in fartagine, בתנור לם non in fornace, Pesach. fol.37.1. Legendum juxta hanc scriptiorem cū Chirek ab initio, non cum Pathach, ut scribit Munsterus. *Item Scutella, Patina*: אלפסין vel אלפסין עירניות *Scutellæ urbanæ*, Betza fol.32.1. Commodiores scil.& honestiores, quales in urbibus usitatae sunt. א est addititium: vide לפס.

אלץ *Fames*: ולאולץ מדברא: Et in fame deserti, Hebr. ולכפן Job.5.22. *Emphat.*

ובימי אולץ *Oppressos fame*, Jobi 5.11. *אולץ* Et in diebus famis saturabuntur, Hebr. ולקיימותהון באולץ *Psalm.37.19.* Et conservare eos in fame, Hebraicè ברעב *Psalm.33.19.* *אולץ* In egestate & in fame, Job.30.3.

אלצין *Fructuum arboreorum species cum cortice duro, qui perfecto cortice decimantur*: Tal. Hierof. Demai cap.1. Maaseroth cap.1.

אלק *Domus æstivales, instar tuzuriorum, refrigerii & umbræ captandæ causâ*. Tectum fuit duntaxat quatuor columnis incumbens, ut aer ubique penetraret & supernè umbra esset. Talm. Ohal. cap.ult. Maaseroth cap.3. Est à קיט æstas, quasi אליקטות æstivalia.

אלקפטא *Dux, Præfectus secundarius à rege, Vicerex, Prorex, Vicecomes*: אנא פרעה מלכא ואנת *Ego Pharaosum rex, tu verò Vicerex*, Gen.41.44. in Jonathane. Pro Hebræo משנר. *Apud Talmudicos*, אלקפטא *Rex & prorex*, Schevu. fol.6.2. אלקפטא *Dominus præfectus*prehendit me manu, Zevach. fol.97.2. In Aruch scribitur ארקפטא. Citatur etiam ex Talmud Hierosol. Berach. cap.2. in Gemara, sed illic hodie legitur אי ריש גלותא. Sic in Schevuoth cap.1.

אלר *Gladiolus, Scalpellum, quo calamus scriptorius aptatur*: האולר והקולמוס *Scalpellum & calamus*, Talm. Kelim cap.12. Sic scribitur cum ו: non ergo legendum אלר, ut Munsterus notavit.

אלריא *Oscitatio*. Sic scribitur in Aruch, sed in Gemara legitur דלריא, de quo in דלר.

אולריא *Tiara, cidares*, idem quod Hebraicè צניפור, Jefa.3.23. In Talm. Hierosol. Schabbas cap.6.

אלריא *Hilaria, Hilaritas*: ער שהמלך עסוק באלריא *Dú rex occupatus est in hilariis suis*; nempe festi & conviviorum gaudiis. Aruch adducit ex libro Pesikta. In Jalkut tamen, sect. Pinchas, ubi illud Medrasch affertur, sic non legitur. Sed in Medrasch Schir cap.4.v.4. legitur: ערר שעמדו על: *Qui steterunt in monte Sinai*, non steterunt in hilaritate, אלא ביראה, ורתת וזיע sed in timore & tremore. Glossa בשמחה וקלות ראש. A Græco *ἰλαρός*, q. d. *ἰλαρία*.

אלוש *Nomen proprium urbis*, Joma fol. 10.1. *Inde fortè desertum quoddam vocatum fuit מרבר אלוש*. Vide Beresch.rabba, sect.48.

אלושין *Copia, Turma hominum*: משרד ליה באלושי: *Misit turmam hominum post eum*, Tal. Berach. fol.44.1. Glossa, אוכלוסי בני אדם.

* אלתא *Vide supra in אלה*.

אלתר *Statim, Illico, Mox, Confestim, Subito*, Talm. לאכסני רנין לאלתר *Hospiti peregrino jus dicunt subito*. Nam sumptuum causa diu in urbe morari nequit.

אלתית *Piscis nomen*, apud Talm.

אם *Si. Apud Rabbinos in continuata sententia repetitum, valet Sive, Tam, quam*: אם בנופו אם אם כנפשו sive in corpore sive in animo.

אמא *Vide infra in אמם*.

אמאי *Vide in מא*.

אמאום *Emmaus*. Nomen proprium loci, cuius frequens mentio in Talmud & Medraschim. In Medrasch Koheleth cap. 7. v. 6. Quinquaginta discipulos habuit R. Jochanan ben Saccaj. Quamdiu vivebat, sedebant semper coram eo. Cum verò moreretur, profecti sunt Jabhnem: R. Elieser autè filius Ezech לאמאום הלך אצל אשתו לאמאום *ivit ad uxorem ejus Emmauentem, locum aquarum amarnarum, & habitationis jucundæ, &c.* Aliquando scribitur cum מ in fine אמאום. Fortè est is ipse locus, cuius mentio Lucæ 24. 13.

אמכה *Comitatus, qualis solet esse principum & hominum honoratorum*, Talm.

אמכה *Cum videret comitatum hominum post ipsum*, Joma fol. 87. 1.

אמכטי *Labrum, cupa balnei, ein Badbütten*: Lavans cum illo in labro magno, Talm. Nedarim fol. 41. Mikvaoth cap. 6. **אמכטי קטנה** *Cupa parva*: **אמכטי מלאה מים** *Fortè concepit ipsa in cupa*: **אמכטי של כרכין** *Cupæ urbium, urbanæ*, Schab. fol. 40. 1.

אמבול *Plectrum campanæ, Ropalum, baculus interior ferreus, campanam utrinque feriens*, Talm. idem quod ענבל, commutatis gutturalibus: **אמבול** *Quando facit illis (scilicet ונון Tintinabulis) ropala*, Schab. cap. 6. in Talm. Hieros.

אמבוניא. Sic citat Baal Aruch ex Vajikra rabba sect. 5. sed in nostris libris pro eo legitur אמלניא.

אמברא *Cella: Fuit odorans sive gustans in cella vinaria*, Tal. Kethubh. fol. 105. 1. vide & עבר.

אמנוא *Nux, avellana, idem quod Hebr.*

אמנוא *Item Particula, quantitas nucis, quantum est nux*, Talm. **אמנוא בלקנא** *Pulsabat ipsi filia Raf Chasdæ cum nuce in lagena*, Berach. fol. 62. 1. **אמנוא כי אמנוא** *Facta erat (rotunda) ut nux*, Megilla fol. 24. 2. **אמנוא רגלכניתא** *Nux galbani melliti, id est, quantitas nucis*, Gittin fol. 69. 1.

אמנושא *Vide מש*.

אמד *Metiri, Dimetiri, Mensurare: Aestimare, conjectare, pretium vel mensuram alicujus rei secundum æquum & bonum adjudicare*, ut Hebr.

אמד *sumitur Prov. 23. 7. Talmudicis & Rabbinis usitatissimum est, quando res aliqua non habet definitum pretium, mensuram aut numerum*. שוקלים ואומרים *Ponderant & mensurant*. Istud dicitur de rebus quæ pondus habent: illud de mensura in longum, **אמדין** *Aestimamus, adjudicamus*. **בריני אמדין** *Judicia pecuniaria aestimamus*, ולא **בריני נמשורת** *non autem judicia animæ sive criminalia*, Sanhed. fol. 37. 2. לעולם **אומדין דעת הנותן** *Semper aestimant animum dantis, non munus ipsum*.

אמיר *Aestimabilis, reputabilis, magnæ existimationis*.

אומר *Aestimatio, conjectatio, conjectura*: **אומר** *Per aestimationem aut per cogitationem*: **אומר דעתם** *juxta aestimationem judicii ipsorum, prout ipsi aestimant, existimant vel conjiciunt*: אל תרבה לעשר **אומרות** *Ne multiplices dare decimas per conjecturas*, dictum Gamalielis in Pirke avos cap. 1. **אומר** *Ne dato sæpius decimas ex conjectura, vel minus dando, vel plus*. Si minus dederis, avarus judicaberis & peccabis: plus dando, vel prodigus habebis, & poteris aliquando egere, vel fictè pius, &c. **אומר אדם דן** *Nunquam judicabit homo ex conjecturis*: **אומר ומשמיעה** *Ex conjectura vel ex auditu*.

אומרנא *Existimatio*: **אומרנא** *Viri magnæ existimationis & gravitatis*: **אומרנא** *Imus post existimationem, conjecturam & opinionem meliorem*, Bava bas. fol. 146. 2.

אמרלא *Scala*. Sic adducit Munsterus. In Aruch legitur **אמרלא** *דרגא*, ubi דרגא significat Scalam. Altera autem vox hodiè aliter in Gemara legitur, de qua vide in דלה.

אמא *Ancilla, Hebr. אמא*. *Litera ultima quandoque se habet ut radicalis, maxime in numero plurali, ideoq; in hoc ordine ponitur; quoadq; & sæpius, ut servilis femina. Ponitur quoque pro Hebræo שפחה*. *Forma absoluta rara est*: **אמא** *Non ducet quisquam Israëlitarum uxorem ancillam*, Deut. 23. 17. al. 18. **אמא** *Emphat. Ejice ancillam hanc & filiū ejus: non enim hæres erit* **אמא** *בר אמא* *filius ancillæ hujus cum filio meo Isaac*. Genes. 21. 10. **אמא** *או אמא* *Aut ancillam Cananæam*, Exod. 21. 32. in Jonathane. *In pausa sive membro sententiæ majori dicitur אמא, litera ה manente & terminatione, Schurek, ut fit & in אמא*: ut, **אמא** *ללאה ברתיה לאמא*, Gen. 29. 24. **אמא** *Filiam suam in ancillam*, Exo. 21. 7. **אמא דשרי** *Ancilla Saræ*, Gen. 16. 8. **אמא** *Aff. Ingredere nunc ad ancillam*

cillam meam, Gen.16.2. ופרוק לבר אמך Et redime filium ancillæ tuæ, Psalm.86.16. ולפרה אמתיה Silpa ancilla ejus, Gen.29.24. ות הנר מצריתהא אמתה Hagaram Ægyptiam ancillam suam, Gen.16.3. In Jobo legitur & cum ה manente ante Affixum: Judicium servi mei vel ancillæ meæ, Job.31.13. Plurale, ועבדיו ואמתו Et servi & ancillæ, Genes.12.16. Constr. לעיני אמהת עבדוהי In oculis ancillarum fervorum ejus, 2.Sam.6.20. Emphat. ועם אמהתא Et cū ancillis istis, 2.Sam.6.22. Et ancillas suas, Gen.20.17. מן אמהתך Ex ancillis tuis, Ruth.2.13. וית אמתתכון Et ancillas vestras, 1.Sam.8.16.

אמס . אמה . אמר . Vide mox in אמס .

אמס אמסתא, Caligo, Obscuritas: Hebr. ערפל: ut, וענן אמסתא Et nubes caliginis, 1.Reg.8.10. Cum nube & caligine, Deut.4.11. Joël.2.2. ענני וקרא ואמסתא Nubes gloriæ & caliginis, Psal.97.2. מאחר באמסתא Prehendit caliginem, quæ venit à folio suo, Job.26.9. Pravè in Venetis legitur במיטתא exclusâ literâ Aleph.

מטל . אמטול . Vide in מטל .

אמל Plurale, אמליו Chlamydes, Togæ honorationes: Cum chlamydibus coccineis, Hebr. ובגדי Ezech.27.24. R. David scribit, se non invenisse fratrem vel socium hujus vocis.

Videtur esse Græc. ὁμολογία, Consensus: Pactum, Pactio, Literæ pactionis, contractus, Talm. Hierosol. Moed katon cap.3. אומולוגיא Talm. Hier. Kethubh. cap.9.

מלת . אמלתרא . Vide infra in מלת .

אמס מנעל: Mustricola, formalignea calcei: Calceus qui est super forma, Schab. fol.141. שומטין הנעל מעל גבי אימום Detrahunt calceum de forma. Dicitur & de aliis aliarum rerum formis: גודלי מצנפות Forma aptantium pileos: עושי כסותות: עושי טבעורת: עושי סבירות: Kelim cap.16.

Obscuratum, pro עומס per commutationem gutturalium, נחלים אוממות, Prunæ obscuratæ, id est, extinctæ, Berach. fol.53.

Mater: Bivium, diversarum viarum mater: Metropolis: על אם פרשות אורח Super matre & divisione viæ, id est, in bivio, Ezech.21.21. אמא דכל בני אנשא: אמא דכל בני אנשא Mater omnium hominum, Gen.3.20. כעובדי אמא כן Juxta opera matris, est filia, qualis mater, talis filia, Ezech.16.44. לית לה אבא ואמא Non est ei pater, neq; mater, Esth.2.7. רב ואמא בישראל Urbs magna & mater in Israël, id est, metropolis, 2.Sam.20.19. לאמא דמלכא Matri regis, 1.Reg.2.19. לא בת אמי Non est filia matris meæ, Genes.20.12.

Filii matris tuæ, Gen.27.29. אבך וית אמך Patrem tuum, & matrem tuam, Josuæ 2.18.&c. Plurale ex forma masculina, ואמיהון ספרן Matres ipsorum plangunt, Thren.4.3. Forma feminina ועל אמתהון Et de matribus ipsorum, Jerem.16.3. Apud Rabbinos etiam est Matrix: ut נטלה האם Ablata, excisa est matrix ipsorum, Cholin fol.55. Pluraliter אמות & אמחות: unde בצלים האמות Matres ceparum, id est maiores, quæ ponuntur ad semen proferendum. Hæ etiam decimari solebant, Peah cap.3. אמות הקריאה Matres lectionis. Sic appellantur à Grammaticis tres literæ אוי, quia vocalium locum subeunt, quando sine punctis scribuntur Hebræa.

Natio, Populus, ab una quasi matre descendens: כל עם אמה ולשון Omnis populus, natio & lingua, Dan.3.28. ריש אומא דמואב Caput populi Moab, Num.25.15. in Jon. אמא ולשניא Nationes & linguæ, Dan.3.4. ושאר אמא Et reliquæ nationes, Esr.4.10. לאומיא Laudate cum omnes nationes, Psal.117.1. ורישי אומין Et capita nationū five familiarum, Genes.25.3. in Targ. Hierosol. & Jonathane. ריש אומי בית אבא Caput nationum domus paternæ, Num.25.15. רב רבין לאומיהון Principes per familias suas, Genes.25.16. ubi Jonathan ex forma fœminina habet לאומתהון.

Cubitus, mensura cubitalis: אמה . אמתא . אמתא Nempè cubitus & palmus, Ezech.40.5. Cubitus & dimidius cubitus, id est, sesquicubitale, 1.Reg.7.31. אמתא אורכיה ואמתא Cubitus erit longitudo ejus, & cubitus latitudo ejus, Exod.30.2. באמת מלך Cubito regis, id est, majori, Deut.3.11. Plurale, שית אמן באמין Sex cubitorū in cubitis vulgaribus, Ezech.40.5. Duo cubiti, Hebr. אמתיים Genes.25.10. Apud Rabbinos, אמת הבנין Cubitus ædificii, i.e. Virga mensoria, decempeda, ein Maassstab/ Schab. fol.311. Philippus Aquinas scribit in Lexico, in voce תבקין, ex libro Jephthe toar: Tres אמות i.e. Cubiti fuerunt in sanctuario: primus fuit quinque palmarum: secundus sex: tertius decem. Ille qui sex continet, vocatur בינוני Medius.

Membrum quo vir dicitur: Item Digitus medius in manu; וי לען תיקצץ Qui (manè ante lotionem) manum admovet oculo, auri, &c. abscindatur, Schab. fol.108.2. ומשתיק כל אוחו באמרה ומשתיק Quiprehendit membrum virile manu & mingit, perinde est ac si induceret diluviū in mundum, Nidda fol.12.1. ר טרפון Dixit R. Tarphon; Qui manum ad membrum (virile scil.) adbibet, abscindatur manus ejus ad umbilicum ejus: Dixit quidam;

dam; Quid si spina infixā sit ventri ejus, annon tollet eam? Respondetur, Non. Instat alter; At venter ipsius finditur; Respondetur; מוטב תבקע מוטב תבקע *Satius est, ut findatur venter ejus, quam ut descendat in puteum corruptionis*, Nidda fol.13.2. Præceptum, quo voluerunt absterre a non necessaria contrectatione istius membri, ne libidinis causa detur. Simile planè est, quod Christus Matth.5.v.29.&30. dicit, de oculo & manu offendente; *Εἰ ὃ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε δὲ πρὸ σοῦ; συμφέρει γὰρ σοὶ ἵνα δὲ πωληθῆς ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὄλον το σῶμά σου βληθῆς εἰς γέενναν. Καὶ εἰ ὁ δεξιὸς σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκταψον αὐτήν, καὶ βάλε δὲ πρὸ σοῦ. συμφέρει γὰρ σοὶ.* &c. *Projiciens (mingens) guttas crassas ex membro, pollutus habetur*, Mikvaos cap.8. *Os membri*, Nidda fol.22.1.

Fossa ad recipiendas aquas, unde rivi sunt ad agros irrigandos, sic dicta, quòd sit עמוקה אמה profunda cubitum, & ורחבה אמה & lata cubitum, scribit R.Salom. in Bava kama f.50.2. אמה בבית אמה בכית לך Fossam in agro siticuloso ego vendo tibi: אמה בית הקילון Fossam canalium ego do tibi, Bava bas. fol.99.2. Sic est in textu: in Glossa, אמת, quomodo communiter usurpatur cum alio Nomine substantivo: בהמה שנפלה במים Bestia quæ cecidit in fossam aquarum, Schab. fol.128.2. *Dicitur de molis שקלינהו*: באמתא דריחיא Accipe eas in arca molarum, id est, molinaria, Berach. fol.18.2. Glossa: Tota structura sedis molarum, id est, basis lapidum molarium, vocatur אמת הריחיים. Alibi: למבני אמת Ad construendum basin lapidum molarium, Moed caton fol.10.2. Glossa: Lignum super quo lapides molares positi sunt, sic vocatur.

אמן Hinc Verbum in Aphel הימן, pro האמן *Credere, Fidere*. Literæ quiescentes inter se permutabiles sunt. Jod sæpè in scriptura o-mittitur. *Præteritum*, ארי לא הימן להון Nō enim credebatur eis, Gen.45.26. *Et credidit verbo Domini*, Gen.15.6. *ולא הימנית לפתגמיא* Et non credidi verbis istis, 1.Reg.10.7. *ולא הימינו* Qui non crediderunt verbo Domini Dei sui, 2.Reg.17.14. *עו קלף דלא הימנתון במימרי* Eo quòd non credidistis verbo meo, Numer.20.12. *Particip.* *ליתכון מהימנן* Vos non creditis verbo Domini Dei vestri, Deuter.1.32. *Futurum*, לא אמן Non credam, Job.9.16. *Contractè* pro אמן. Sic & in aliis personis quandoque: לא יימן בעברוי נבייא לא יימן בפרשי עלאי לא יימן *Sanctis excelsis non credet*, Job.15.15. *לא הימן בחייו* Non credet in vita sua, Job.15.22. *אם לא תהימנן* Si non credi-

deritis verbis prophetarum, Jesa.7.9. *והא לא לי הימנן* Sed ecce non credent mihi, Exod.4.1. *Ithpehal, Futurum*, ויתהמנן פתגמיכון Et credentur verba vestra, vera habebuntur, confirmabuntur, Gen.42.20.

Apud Rabbinos: אל תאמן בעצמך עד יום מותך *Ne confidas tibi-ipsi usque ad diem mortis tue*, dictum Hillelis in Pirke avoth cap.2. *Item*: אל תאמן על עצמך בשלות גופך *Ne cōfidās in incolumitate corporistui*: כמה שכנו על משכנו ולא קמו כמה שכנו על משותם שמחים ושוכי לב וקמו בחלאים רעים כמה שכנו על משותם שמחים ושוכי לב וקמו בחלאים רעים *Quot enim contulerunt se in lectū, qui non surrexerunt? quot cubitum iverunt sani, & surrexerunt ægri? In Orchoth chajim.*

אמן Verificare, verè præstare & exhibere. Inde in R. Salomone, אלהי אמן Jesa.65.16. id est, אלהי Deum veritatis, ושמר הבטחתו *Qui verificat & servat promissionem suam.*

אמן Amen. Vox vulgò nota, Hebræis, Chaldaeis, Syris, aliisque plurimis linguis usitata. Hebraicè bis reperitur ut substantivum, *Veritas, Fides*: יתברך באלהי אמן Benedicat sibi per Deū veritatis vel fidei; ישבע באלהי אמן Juret in Deo vel per Deum veritatis, Jesa.65.16. i.e. *Per Deū veritatis, h.e. verum, qui verè & fidè servat promissiones suas. Hinc transit in vocem credentis, asseverantis, assentientis, confirmantis, quod dictum est, sive bonum illud sit sive malum.* Sic mulier ob adulterium suspecta, confirmabat maledictionem præcedentem per repetitam vocem, אמן אמן, Verè, verè fiat ac ratum esto, quod dictum est, Num.5.22. Sic Deut.27. ad omnes maledictiones respondere debebat populus, אמן Amen. Sic ecclesia Esre benedicienti, respōdebat Amen, Amen, Nehem.8.7. Duplicatio vocis, duplicabat affectum animi, majoris certitudinis causâ. Jeremias optime interpretatus est, inquiens: *Et dixit Jeremias propheta: אמן כן ועשה אמן כן יהא רעוא מן קדם אמן כן יהא רעוא מן קדם Amen, sic fit voluntas Domini*, Jerem.28.6. Solita sic fuit ecclesia ad benedictiones sacerdotis, vel maledictiones respondere Amen: qui mos in primitiva Ecclesia Apostolorum quoq; adhuc videtur fuisse usitatus, ex 1. ad Cor.14.16. *Επει εαν διλογησῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀνασπληρωὴν τὸν τόπον τῆ ιδιότητος, πῶς ἔρεε τὸ Αμην δὲ τῆ σῆ δὲ χαρισία?* &c. In Talm. Hier. Taan. cap.2. fol.65.4. *תני לא היו עונין* Traditio est: Non respondebant Amen in domo sanctuarii. Quid igitur dicebant? ברוך כבוד מלכותו לעולם ועד *Benedictus sit Deus glorię, regnum ejus in sæculum & sempiternum. Unde autem habemus, quòd non responderint Amen in sanctuario? Ex eo*

quod dictum est: *Benedicite Domino Deo vestro à seculo usque in seculum*, Nehem. 9. 5. &c. Alibi: In domo sanctuarii non respondebant Amen; quia pronunciabant Nomen Dei secundum scripturam suam, &c. Porro multa Hebræi scribunt, de necessitate & virtute hujus responsi. Scriptum est: *אמנים* Psal. 31. 24. illi sunt *אמנים* qui dicunt Amen cum vera fide: Jalkut in hunc Psalmum: Medrasch Tillim hîc: liber Mufar cap. 4. fol. 42. Ibidem: *Quicumque* dicit Amen omnibus viribus suis, ei aperiuntur portæ paradisi, sicut dictum est: Et ingreditur gens justa *אמנים*, Jesa. 26. 2. id est, qui dicunt Amen; omnibus viribus suis; id est, omni intentione & devotione. Item, גדול Major est respondens Amen, quam qui benedicit sive orat. Triplex autem Amen Hebræi constituerunt, de quo hæc leguntur apud Talmudicos: *אמן חטופה ולא אמן יתומה* Non respondent Amen acceleratum, neque Amen amputatum, neque Amen pupillare sive orbum: Berach. fol. 47. 1. Amen acceleratum est, quod acceleratè & festinanter effertur, quasi cum א brevissimo, & accentu in ultima, veluti *אמן*: vel, quod ante absolutam orationem præmaturè respondetur. Amen amputatum dicitur, à quo ultima litera Nun in pronunciatione quasi succisa & amputata est, ac si diceretur Ame. Amen pupillare vocatur, quod præcedente benedictione, ceu patre, caret, quando scilicet quis inconsideratè & animo aberrante respondet Amen, non ad præviam sacerdotis benedictionem vel orationem, sed ad murmura populi. Hæc diversa Amen fructu & effectu carent, immò pœnam secum trahunt neglectæ attentionis & bonæ intentionis sive zeli. Id veteres Hebræi in loco prædicto indicaverunt hisce verbis: *כל העונה אמן יתומה* יהיו לו בנים יתומים חטופה יתחטפו ימיו קטופה יתקטפו i. e. *Quicumque* respondet Amen pupillare, ejus liberi erunt pupilli: Acceleratum, accelerabuntur vel celeriter transibunt dies ejus: qui verò prolongat sive diu moratur in pronunciatione Amen, prolongabuntur dies ejus & anni ejus. In Templis majoribus, ut Hierosolymis & Alexandria, ubi populus sacerdotem ægrè audiebat, minister ecclesiæ publicus, moto linteo dabat signum, quando respondendum esset Amen. Non nimium tamen morari debebat populus in productione Amen: id enim pro superstitioso errore reputatum fuit. Unde illud: *כל העונה אמן יתומה* יתור מדאי אינו אלא טועה *Quicumque* respondet

Amen magis quam satis est, id nil nisi error est, Berach fol. 57. 1. Vide plura in libro Mufar fol. 42. edit Cracovianæ.

אמת Veritas: Apud Talmudicos: מהו חותמו של הקנה רבי בני בשם ר' ראובן אמר מהו אמת אר בון שהוא אלהים חיים ומלך עולם אמר ריש לקיש אלף רישיה דאלפא ביתא: מ"ם באמצעיתיה: תיו בסופה: לומר אני ה' ראשון שלג קבלתי מאחר ומכלעדי אין אלהים שאין לי שותף. ואת אחרונים אני הוא שאיני עתיד למסרה לאחר hoc est, Quod nam est sigillum Dei benedicti? Rabbi Bibhaj nomine R. Rubenis dixit *אמת* Veritas. Quid est אמת? Dixit R. Bon, est ipse Deus vivus, & Rex sæculi. Resch Lakisch dixit: א est prima Alphabethi litera: מ est media: ת est ultima, quasi diceret: Ego sum primus, qui non accepi ab alio: & præter me non est Deus (nullum enim agnosco socium): & ego quoque sum ultimus, qui non traditurus sum id alteri, Talm. Hieros. Sanhed. cap. 1. De hoc sigillo Dei multa scribunt quoque Cabalistsæ. Aliter apud Rabbinos: אמת יש לו רגלים י שקר כל אות אחרא כרעא קאי Veritas habet pedes (duos): sed mendacii quævis litera super uno pede stat (unde consistere nequit.) Sic dicunt etiam, שקר אין לו רגלים Mendacium non habet pedes. *Liegen mag nicht bestehen*: & אמת מלבן לכיניה. Vide Talm. Schab. fol. 104. 1. Vocis שקר literæ singulæ unum tantum pedem habent, cui insistant: sed vocis אמת literæ duobus pedibus insistant, & basin quasi firmam habent instar pavimenti lateritii: Hinc proverbiales illas extruxerunt sententias. Aliud: לקבל האמת ממי שאמרו *Accipienda est veritas à quo vis qui eam dicit.* Vide in Meor enajim fol. 30. 2.

אמת Verificari, Stabiliri, Confirmari: וזה יתאמת לך הדבר Verificabitur tibi res ista. וזה מש יתאמת ממש Idque verificabitur simpliciter: ולא כשנתאמת אליו Quando verificatum fuit ipsi: Et non verificatur, verè scitur locus ejus.

אמתים Veritatis asseriores, Orthodoxi, in More sæpè.

אמת Verificatio, Assertio: אמות הדבר Verificatio, assertio rei.

לפי אמתת אמתה Verificatio, veritas, Rab. אמתה Propter veritatem existentiam ejus.

אמתי Verus, Fides: Verba vera. אמתי Philosophia vera.

אמונה Fides, religio, quæ quis Deum colit, complectitur & reveretur: אמנה שלימה Fides plena & perfecta: אני מאמין באמונה שלימה Ego credo fide perfectâ. Plur. אמנות Res creditæ, quæ creduntur, Articuli, Principia fidei.

אמנה Idem. Sed magis est Fides in contractibus; unde,

unde, כחוסר אמנה *Carens fide*, est qui promissa aut fidem datam in contractibus non servat; veluti, מי שאומר לחבירו ליתן לו מתנה ולא נתן לו הרי זה ממחוסרי אמנה Qui promittit socio vel amico suo munus aliquod, & non dat ipsi, iste est ex carentibus fide: Schulchan Aruch in Chofen hammischpat num.204. sect.8. קטני אמנה Parvi fide, *ὀλιγοπιστοι*. vide in קטן. Est liber quidam à Judæo-Christiano conscriptus, qui vocatur ספר אמנה Liber fidei, continens defensionem fidei Christianæ, & refutationem fidei Judaicæ. Est & alius liber ראש אמנה Caput fidei, cōtinens radices sive fundamenta Legis, & capita fidei Judaicæ, authore Don Isaac Abarbinele.

אמנה *Fides in contractibus, Literæ fidei, Literæ debiti, chirographum, quo debitum ratum habetur & securum redditur vel confirmatur: באמנה Fide, Credito, auff Borg/oder Credit: באמנה* מוכר חפץ לחבירו באמנה Vendens pretiosum aliquid amico suo fide vel credito: אנחנו כורתים אמנה וכותבים Nos inivimus contractum fidei, & scripto comprehendimus: אמנה Contractus sive literæ fidei aut crediti: מכר באמנה ואשראי Vendidit credito & ratificatione, auff Borg und Versicherung/ non pro numerata pecunia.

אמנה ופרפר נהרי דמשק *Amana, nomē fluvii: אמנה* Amana & Parpar, fluvii Damasci, 2.Reg. 5.12. Pro hoc in textu Hebræo legitur אמנה, sed in margine legendum traditur אמנה, ut est in Targum. R.David scribit, utroq; nomine fuisse appellatum, pro diversitate tractus. דיתבין על אמנה Qui habitant ad fluvium Amana, Cantic.4.8. Hebr. מראש אמנה. Utrumque Targum contra eos est, qui Amana montem fuisse scribunt, inter quos est Plinius lib.5.cap.22.

אומנים אומנים *Umanus, montis nomen, qui Hebraicè dicitur Hor, in quo mortuus est Aharon frater Moysi: היבמא דשכב אהרן אחוד בטוורוס אומנים* Sicut decubuit Aharon frater tuus in monte Umanos, Hebr. בהר הור Deut. 32. 50. in Jonathane: De monte Umanos, Hebraicè מהר הור Num.34.8. in Jonathane, ubi in Targ. Hierof. legitur אומנים. Communiter scribitur & vocatur אומנים. Sic & aliàs pluries, ut Num.34. sæpius. Baal Aruch in טר secundo legit אומנים. Citat idem alium locum ex Gittin fol. 8.1. טורי אומנים, sed in nostris exemplaribus legitur טורי אומנין, & ibi in Glossa locus Targum ex Num.34. quoque citatur per אומנין in fine.

לא תספון אומנא חדא *Latus, Angulus: אמנה* Non absolvetis metere, id est, non prorsus demetetis angulum unum, Hebr. פאר, Levit.19. 9. in Jonathane. Sic Levit. 23. 22. ואומנא דרקנהון

Et latus barbæ ipsorum, Hebr. ופאת זקנים Lev.21. 5. in Jonathane.

אומן *Linea, Series, Ordo, qualis esse solet in agris & vineis, vel demetendo segetem, vel plantando vites, Talm. ונותנין פאה מכל אומן ואומן* Et relinquunt angulum in unaquaque serie, Pea cap.4. Glossa, פועלין אוכלין מכל שורה ושורה ab unaquaque linea: פועלין אוכלין בהליכתן מאומן לאומן Operatores comedunt quandocunque eunt de una linea ad alteram, Metzia fol.91.2. Vindemiatores seriatim legunt uvas: quotiescunque unam seriem vel lineam, id est, שורה, absolverunt, licitum est ipsis comedere de uvis: פועלין אוכלין בראשי אומניות שלהם Vindemiatores comedunt in capitibus novorum ordinum, Bava metzia fol.89.2. In novis ordinibus vel extremitatibus uvæ sunt meliores & magis sole coctæ & maturatæ. Capita linearum, sunt Latus, Angulus, qui antè sic ex Targum Hierof. dicitur אומנא. Munsterus ponit אומא Ordo, linea. Existimavit literam Nun esse ex plurali forma.

אמון *Hebræa vox est, quam Aruch dicit in Beresc. rabba quadrupliciter explicari: primò פרנוג אמון idem est quod Pedagogus, nutritivus: ut ibi, ואהיה אצלו אמון* Et fui apud ipsum Amon, Prov.8. 30. *Secundò מוצנע אמון מוצנע אמון idem est quod Verecundus.* Hoc dicunt de Amon Manassis filio, 2.Reg.21.19. Amon præfecto urbis, 1.Reg. 22.26. *Tertiò מכוסה אמון אמון idem quod Tectus, latens: ut, ואת יתר האמון* Reliquum multitudinis obscuræ populi, Jer.52.15. *Quartò רבתי אמון idem quod Magnum: ut, מנא אמון*, quod Targum reddit מאלכסנדריא רבתי Præ Alexandria magna, Nah.3.8. Sic pro נא etiam est Alexandria, Jer.26.25.

אומן *Artifex, Opifex, sic dictus, quod in sua arte debet esse Fidus: עובר אומן* Opere artificis, Hebr. אומן בעוברא דנחשא Excogitatoris, Exo.28.6. אומן הויב Artifex in opere æris, Hebr. הורש, 1.Reg.7.14. וחרש אומן Opus fabri & artificis, Hebr. וחרש, Exod.35.35. *Et artifex factor armorum, 1.Sam.13.19. אמון למירש* Sicut agricola qui artifex est ad tritrandum, Jesa. 21.10. *Plurale, עובר אומנין בלהון* Opus artificum omnia sunt, Hof.13.2. *אומנין למיקץ גאון* Qui artifices sunt ad cædendum ligna, Hebr. וחרשי עץ, 1.Sam. 5.12. *אומנין לאנחא קרבא* Qui artifices sunt ad gerendum bella, committenda prælia, Jesa.21.10. *Emphat. כל אומניא ותרעיא* Omnes artifices & janitores, 2.Regum 24.14. *Et ex forma fœminina, ולאלפא אומנין* Et ad docendum artifices ad operandum in auro & in argento, Exod.35.32. *בכל אומן* In omni opere artificum, Exod.35. 33. in Jonathane. Sed hæc possint ad sequens

substantivum abstractum referri. *Apud Rabbinos: שב שני הוה כפנא ואבנא דאומנא לא חליף Septem annis si sit famas, ad ostium artificis non pertingit; i.e. non sentit eam artifex sedulus & industrius; quia arte & industriâ suâ semper aliquid acquirat, unde famem pellat, & se suosque sustentet, Sanhed. fol.29.1. In glossâ dicitur esse משל הריוט Proverbium vulgare. Citatur à R. Levi ben Gerson ad Proverb.22.29. Vidisti virum velocem in opere suo? coram Regibus stabit, non stabit coram obscuris: sed pro שב שני dicitur, Sex annis, &c. Adducitur quoque à Drusio in Adagiis Hebraicis pag.104. sed mutilè, truncatis primis duabus vocibus שב שני; *Que verba, ait, quid sibi velint nescio. Sed facilis est sensus illorum; שב per Apocopam Talmudicis familiarissimam pro שבוע septem, שני pro שני Annis. Sensus quoque totius paræmiæ satis perspicuus, cõgruens cum illo Germanorû, ein Handwerck hat ein guldenen Boden. Alibi: מוריס אומן מותר Muria artificis (Christiani) licita est, Avoda fara fol.34.2. Deinde etiam apud Rabbinos per Synecdochen est Venæsector, aut, si de circumcissione sermo sit, Circumcisor, Magister circumcissionis, Bava bafra fol.21.2. אומנא דלא מייץ סכנה הוא Circumcisor quando non exsugit sanguinem (abscissi præputii) id periculosum est, Schab. fol.133.2. קרנא דאומנא Cornu, id est, cucurbitula venæsectoris, balneatoris, qui scarificare solet, Makkos fol.16.2. Venæsectorem vulgò vocant מקו דם. Cucurbitula Latinis à cucurbita dicitur, quòd ex cucurbitæ cortice fieret: Babyloniiis קרנא, quòd Cornæ tunc ibi essent, ut & hodiè adhuc in quibusdam locis. Sic Germanis Schrappffhornle/ Cornu scarificationis. Postea etiam æneis usi sunt, & ultimò vitreis, quæ potissimum adhuc cum æneis sunt in usu.**

Ars manualia, Artificium, Opificium, Targ. ובאומנות אבן שכנא Et in artificio lapidis pretiosi, Hebraicè ובחרשת, Exod. 31.5. & 35.33. Omnis artifex odit filium, id est, discipulum artificii sui, Gen.3.4. in Jonathane. Proverbiale est, ut illud, Figulus figulo invidet. Hoc in Beresch. rabba sect.19. ita exprimitur, כל איש שונא בן, Hebraicè, כל איש סני בר אומנותיה. Plurale, לאלפא אומנן. Addocendum artificio operandi in auro & argento, Hebr. להשב. Ad excogitandum cogitationes, id est, res artificiosas, Exod.31.4. & 35.32. Quidam interpretantur, Artificium. Emphat. אומנותא. Et ad docendum artificio reliquos artifices, Exod.35.34. in Jonathane. Vulgò legitur למילף Ad discendum: sed in Hebræo est להורות. Addocendum, quod Chaldaicè est למלף, con-

tractè pro למלף, cum ך formativo, ex usu Hierosolymitano. Pro eo vers.32. dicitur לאלפא ex forma analogâ. *Apud Rabbinos, לא ילמד אדם את בנו אומנות בין הנשים Non docebit homo filium suum artificium aliquod inter mulieres, vel, presentibus mulieribus: nam conversatio ista prava est, & corrumpit artificium. לעולם ילמד אדם את בנו Semper doceat homo filium suum artificium mundum, i.e. honestum: (alibi additur, וקלה & facile, Berach. fol.63.1. & Kidduschin in fine.) כל שאינו מלמד את בנו אומנות כאילו מלמדו ליסטנורא Quicumque non docet filium suum aliquod opificium, perinde est, ac si doceret eum latrocinium, Kidduschin cap.1. אין אומנות שאין בה עניות ועשירות Non est artificium, in quo non sit paupertas & divitiæ, sive opulentia: שלא עניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות: quia non est paupertas ex artificio, neque opulentia ex artificio, sed omnia juxta meritum & justitiam ejus, scil. artificis: R. Schimeon Eleazaris filius dixit: Vidisti ne unquam totâ vitâ tuâ bestiam aut avem, שיש להם אומנות quibus sit aut fuerit opificium aliquod, & tamen sustentantur שלא בצער absque molestia, suntque creata ad serviendum mihi: ego autem creatus sum ad serviendum creatori meo, & non esset justum, ut & ego alar absque molestia? Abba Gurja dixit: Nunquam doceat homo filium suum, ut sit המר המל, Camelio, curator camelorum, ספר tonsor, ספן nauta, רועה Pastor, שאומנותם אומנות & hospes, praefectus hospitii, ליסטנורא quòd opificium ipsorum sit opificium latrocinium, id est, plerique isti sint improbi, fraudulentissimi, malitiosi, magnis periculis expositi, furandi, latrocinandi ac defraudandi occasiones habentes. Adduntur bis Medici & laniones, de quibus dicitur, טוב שכרופאים לנהנים Optimus medicorum ad gehennam pertinet, (hinc mirandum, quare Judæi tam libenter medicinam exercent?): הכשר Rectissimus sive probissimus lanionum, socius est Amaleki: (hic fuit filius Esau; ab eo Amalekitæ dicti & orti, quorum memoria oblitteranda erat, Exod.17.14. penitus extirpandi & occidendi, Num.25.) ר. Nehora dixit: Dimitto ego כל אומנות שבועולם omnia opificia mundi, ac non docebo filium meum, nisi Legem, (i.e. studio verbi divini dedam) cujus mercede & lucro fruitur in mundo hoc, & capitalis summa permanet ei in mundo futuro, וכל שאר אומנות, omnia autem alia opificia non sunt ita. Cum enim homo in morbum incidit, aut ad senectutem pervenit, aut aliis calamitatibus affligitur, ut non possit amplius exercere opificium, destituitur lucro, & moritur fame: at studium Legis divinæ &c. Omnia hæc leguntur in Talmud, libro*

libro Kidduschim, fol. 82. i. quibus verbi divini studium omnibus aliis mundi artibus præferre & commendare voluerunt. Vide & Talm. Hier. in Kidduschin cap. 4. in fine f. 66. 2. אומנות פגומה Opificium honestum & laudabile, Ruptum, i. e. inhonestum, iautile: נקייה Mundum, i. e. Sordidum, reprobū, inhonestum. Hinc; אשרי מי שראה ארת הוריו באומנות מעולה או לו Beatus ille qui videt progenitores suos (vel natos suos) in opificio honesto & laudabili: Infelix ille, qui eos videt in opificio sordido & inhonesto. Talm. Hier. dicto loco. In Maccoth fol. 24. ad verba illa Psal. 15. 3. לא עשה לרעהו רעה *Qui non facit proximo suo malum*, scribitur: שלא ירד לאומנות חבירו: qui non descendit in opificium proximi sui. Vide simile in radice היה.

אמן *Artificiosè, secundum artem agere, ad artem regere & assuefacere, Docere artem*: מפני שמאמן את Propterea quia artificiosè regit manus suas, id est, מרגילים ומכוונם Assuefacit & dirigit eas rectè & commodè juxta artis suę rationem & proprietatem, Talm. Schab. fol. 103. i. In Aruch explicatur, מלמד ירו אומנות Docet manum suam artem vel opificium.

אמן *Educare, Nutrire, ex significatione Nutriens*, Esth. 2. 7. in Hebræo. Hinc apud Talmudicos, האנונין שאמן Noces quas educavit, Oketzim cap. 2. גידלם.

והיות *Fides, Fidelitas, Veritas: Emphat.* הימנותא אורח הימנותא Eratque ipsi fides in verbo Domini, Genes. 15. 6. in Jonathane: בהרית אורח הימנותא לחדא Et veritatem præcipuè, Psal. 119. 30. אנהניא שלמין Nos pacati sumus in fide, id est, fideliter cum Israël, 2. Sam. 20. 19. ולא להימנותא Et non ad fidem, id est, fideliter, Jerem. 9. 3. *Per Apocypam*, דלית בהון הימנו In quibus nulla est fides, Deuter. 32. 20. *Cum Pronominibus*, ער שחקי הימנותך עד שחקי Fides tua usq; ad cœlos, Psal. 36. 6. טיבותך והימנותך Bonitatem tuam & veritatem tuam, Psal. 40. 11. ועד דר ודר הימנותיה Et usq; in omnem generationem fides ejus durat, Psal. 100. 5.

מהימן *Fidus, Fidelis, Verax*: הוא בכל ביתי מהימן הוא In tota domo mea fidelis ipse est, Hebr. נאמן Num. 12. 7. כהן מהימן Sacerdotem fidum, 1. Sam. 2. 35. *Emphat.* וקמי מהימנא ליה Et fœdus meum fidum ipsi, Psal. 86. 29. *Plurale* סהדין מהימנין Testes fideles, Jesa. 8. 2. וימני מהימנין על ארעא Et constituat fidos scil. ministros vel præfectos, super terram, Genes. 41. 34. ממהימנין A fidelibus, Job. 20. 20. *Femininum*, סהדותא דיי מהימנא Testimoniū Domini fidele est, Psal. 19. 8. קרמא מהימנותא Urbs fidelis, Jesa. 1. 21. Sic & usurpatur pro Hebræo

ממן רברבו ומהימן Plagas maximas & fideles, Deut. 28. 59. ומהימן Quæ fideæ sunt, Jesa. 55. 3.

הומוניה in המן, אומנויה Vide in

אנף. Sæpius enim per נ in medio scribuntur.

Utrunque patens vel apertum. Baal Aruch adducit ex Capitulis R. Eliesaris cap. 42. וחלונות אמפומיות בין שביל לשביל והיו רואין אלו את אלו Et fenestræ apertæ erant ab utroque latere inter semitam unam & alteram, ut se mutuò videre possent. Sermo ibi est de Israëlitis ex Ægypto proficiscentibus, ac per mare transeuntibus; quòd, cum aquæ maris congregarentur, & instar muri ipsis fierent, in duodecim semitas, juxta numerum duodecim tribuum, divisæ fuerint. In unaquaque autem semita, sive in muro uniuscujusque semitæ, tamquam in pariete intergerino, ex utroque latere fuisse patentes fenestras & apertas, ut unaquæq; tribus alteram proficiscentem conspicerè potuerit. Hæc in adducto loco quidem habentur, sed vox ista אמפומיות in meo exemplari abest. In Jalkut autem Par. 2. fol. 23. col. 4. ubi similiter quæritur, quâ ratione aquæ maris muris factæ fuerint? dicit unus, factas fuisse כחדין קנקיליא instar cancellorum: alius dixit, כאילין אמפומיות; quod in Glossa marginali exponitur, חלונות פתוחות מעבר *Fenestra aperte ab utroque latere.* Est vox corrupta ex Græco quopiam, cum ἀμφὶ vel ἀμφὸ composito.

אמפורין *Videtur esse Græc. ἔμποροι Mercatores, Negotiatores magni*, qui mare transeunt, & terras longinquas adeunt negotiationis causâ. Legitur in Targum Jonathanis, Genes. 25. 3. וברי דדן Et filii Dedan fuerunt mercatores, & negotiatores, & principes populorum, Hebr. אשורים ולטושים ולאמים, quæ communiter habentur pro nominibus propriis. Targum Hieros. habet, אמפורין ואומנין Mercatores & artifices. Alia lectio hujus Targum habetur in Bereschith rabba sect. 61. fol. 68. i. Rabbi Schemuel bar Nachman dicit; זאען דאינון מתורגמין ואומרין תגרין לופרין וראשי אומין כולהון ראשי אומות הן h. e. Etiam si Targumistæ exponant, scil. hæc Hebræa nomina, tamquam appellativa, ac dicant; אמפורין, לופרין, & ראשי אומין Capita populorum; nihilominus omnia sunt nomina propria capitum certorum populorum. Quid hîc sit, non satis liquet. Rabbi Moses ben Nachman in Commentariis suis, fol. 22. col. 4. locum hunc ex Bereschith rabba adducens, legit pro eo ולפרין, & ר in medio, & אנשי רשע פניהם פני להבים, & exponit,

בוערים כלפידים h.e. homines nequam, quorum facies sunt facies flammaram, ardentes instar lampadum. Prior lectio ולפרין per Resch, possit deduci ex Græco λαμπρός, λαμπροί Splendidi, Clari, Nobiles. Sic לטושים, cui respondet, significat, Tersos, Politos, Splendidos.

אמפלטור Imperator. Quædoq; legitur אמפלטור, & corruptius אמפלטור.

אונפלי in אנף, in אמפולר, אמפולי.

אמץ Claudere, Obfirmare. Ex hac forma adducitur in Aruch: sed in Gemara, undecitatur, legitur ex forma עמץ, quod idem quod עצם. Vide ibi.

אומצא Crudum, caro non satis cocta vel affata, adhuc sanguineum humorem exsudans. Quandoq; simpliciter Assatura: Frustrum carnis præ cruditate rubens: אומצא רבישרא: Frustrum carnis crudæ afferant mihi, Sanhed. fol. 39. i. בר אומר רבישרא אומצא רבישרא Anas videns frustrum carnis crudum, Schab. fol. 128. i.

אמר Dicere. Verbum quod frequenti suo usu facile innotescit lectori. Præteritum, אמר Dixit. Hæc forma cum Participio præsentis non est confundenda, ut in Venetis factum. Fæmin. אמרת, ut aliquando rectè punctatum est. אמרת Dixisti. אמרת Dixi, &c. Talmudici, relecto ת in fine, dicunt etiam אמרו. Participium præsens, אמר Dicens, dicit, pro אמר. Plur. אמרו Dicentes, dicunt: Fæmin. אמרה Dicens, dicit illa: אמרו Dicentes, dicunt illæ. Partic. pehil sive passivum, אמר Dictus, &c. Infinitivus, למימר Dicere; cū servilibus præpositivis, אמר Dicens. dicendo, ad dicendum, pro למאמר, quod etiam aliquando invenitur, ut Dan. 2. 9. & contractè, לממר Efr. 5. 11. אמר A dicendo, ne dicat vel diceret. Imperat. אמר Dic, dicito, אמרו dicite, &c. Futurum, אמר Dicam, אמר dices, אמר dicet, & אמר dicetis, Jere. 10. 11. אמר Dicemus, Dan. 2. 26. &c. Ithpehal, אמר Dictus vel dictum est, Job. 34. 31. contractè hoc dicitur pro אמר. Ithpabel, אמר Jos. 2. 2. Et dicti, nominati, appellati estis, Ezech. 36. 3. אמר על פני יתאמר. Gen. 10. 9. &c.

Rabbini communes in hujus verbi conjugatione, recedunt à communi forma in Infinitivo, dicentes לומר, pro לממר Dicere. לומר Secundum dicere, quasi diceres vel diceret, aut etiam, dicerem.

Talmudici à communi forma Chaldaica rescant communiter literam ר à fine, in Infinitivo, Imperativo & Futuro præcipue, quandoque etiam in Participio, maxime cum Pronominibus: ut, אמר לא קאמינא Ego non dico ego, pleo-

nastice, pro אמר Ego, i. e. quoad me, אמר לא קאמינא Non dico ego, pro קאמינא אמר, ubi ק servilis est Participii litera, ex speciali dialecto Talmudica: אמר אמר Si dicens ego sim, si dixerero: אמר אמר Fui dicens ego, dixi, existimavi, opinatus sum. Infinitivus לממר pro לממר Dicere: אמר אמר Aut dicendum ne? aut est dicendum? aut vis ut dicam? אמר אמר An dicendum sicut Doctores Tannaim? Quandoque לממר Dicere, cum א paragogico. Imperativus, לממר Et dic matri: אמר אמר ויל אמר אמר Dicam: אמר אמר Dices: אמר אמר Quod autem dicis, dicere, vel objicere possis. Usurpatur in eludendo aut rejiciendo objectionem. Interdum etiam est concedentis, אמר אמר Quod si non dixeris sic: אמר אמר Dicet: אמר אמר Dicerè deberet, vel debuisset: אמר אמר Atqui potuisset dicere ipse: אמר אמר Ut non dicant. Sic ל Talmudicè etiam Futuro servit. Ithpehal, אמר אמר pro אמר אמר Dictum est: אמר אמר id est, אמר אמר, vel אמר אמר Est dicens, vel, אמר אמר Dicunt quidam. Usus ejus est, quando sub alicujus nomine sententia proponitur, quem alii dicunt fuisse alium: ut, אמר אמר Ruben, אמר אמר & est qui dicit, R. Schimeonem id dixisse: אמר אמר ר' יצחק Dixit Rabba: quidam dicunt, R. Isaac. Sic legitur aliquando cum inserto אמר אמר, &c.

אמר Dictum, Edictum, Eloquentium, Sermo, Sententia, Rab.

אמורים Oblationes, Sacrificia: vel portiones, Partes sacrificiorum, quæ super altari comburuntur: אמורים הרגלים In sacrificiis majorum festorum, Succa cap. ult. in Misch. fol. 55. col. 2. Sic in Medr. Esth. cap. 1. v. 9. אמורים קרשי קרשים, & אמורים קרשים קלים. Rabbi Moses ben Maje-mon illa sic describit in אמורים הקרבנות ו לכור מעשה הקרבנות אותן על גבי המזבח מן החטאות. cap. 1. אמורים ששורפין אותן על גבי המזבח מן החטאות הנאכלות ומן האשמות ומן השלמים הם הנקראים אמורים h.e. Membra quæ comburunt super altari, de sacrificiis pro peccato quæ comeduntur, de oblationibus pro reatu, & de pacificis, illa sunt quæ vocantur אמורים. Et de bove quidem & capra sunt אמורים, Adeps qui operit intestina, sub quo etiam comprehenditur Adeps qui est super ventriculo, duo renes & adeps eorum; adeps item iliorum & reticuli hepatis, &c. Et mox: אמורים כל האמורים נשרפין על מזבח החיצון comburuntur super altari exteriori. In Gemara scribitur ita vocari, quasi אמורים ברגל oblationes dictæ, id est, præceptæ ad offerendum in festo. Sed Baal Aruch in אמר secundo scribit: אמורים למח נקראו חלבים אמורים שחם מורים וארונים על כל האמורים? אמורים אמורים Ideo quia ועולים על גבי המזבח לחלק ארון העולם sunt

sunt מורים Domini (h.e. præcipua, principalia) super omnia membra, & ascendunt super altari in partem Domini mundi, h.e. Dei.

אמורא Sermocinator, Doctor sermonem habes: Non auscultant voci Doctōris, Job. 3. 18.

אמורא Amora: plural. אמוראים Amoraei. Doctores sive Authores sunt partis illius Talmud, quæ גמרא Gemara dicitur. Fuerunt hi plures, quorum unus dicitur Amora, quasi Sermocinator, Dictator. Doctrina horum fuit expositio primæ partis Talmud, quæ משנה Mischna, Traditio iterata, Lex iterata vel secunda, quæ repetit id quod Moses docuit, & de novo tradit & proponit illud, quod Moses vel obscure proposuit, vel planè non docuit. Primi harum Traditionum Professores & interpretes dicebantur אמוראים. Horum doctrina dicitur Sermo, & titulus horum doctrinæ est, איתמר Dictum est. Non semper hæc nota adhibetur, sed ubi dicitur sic, ibi Amora loquitur. Scaliger in de Emend. temporum fol. 614. vocat eos Sophistas Talmud, γαμολόγους, à Christiis & sententiis quas pronunciabant, quæ אמירות, Latine Scita dicuntur. In Halichothe lam fol. 5. 1. vocantur מוראים, & doctrina ipsorum הוראה.

בר אמוראי Remes, Peritus remigandi: Moed katon fol. 23. 1. Bava basra fol. 74. 2. Baal Aruch legit אמוראי, per ר in medio.

אשלימתא Sermo, Verbum: אמר מימר Perfecisti verbum, Psalm. 18. 27. לירת מימר Non est verbum aliquod murmuris scil. cœlorum, id est, tonitruum, Psalm. 19. 4. כמאמר Secūdum edictum, Esr. 6. 9. Et in sermone, Dan. 4. 14. אצית למימר פומי. Aufsculta sermoni oris mei, id est, orationi, precationi, Psalm. 54. 4. Emphat. Et audiverunt vocem verbi Domini, Gen. 3. 8. In Hebræo simpliciter est, Vocem Domini. Sic paraphrastes sæpissimè hoc nomen divinum efferre solet, per מימרא, ut Johannes Evangelista dicit ὁ λόγος, Joh. 1. Rectitudo תריצות לכבי מימרי Cum Affixis, Rectitudo cordis mei est sermo meus, Job. 33. 3. Per verbum tuum, 2. Sam. 22. 30. Et possessio sermonis ejus, Job. 20. 29. ובמימריה סברית Et in verbo ejus confido, Hebr. ובו הסיתי Et in eum, Psalm. 14. 4. 2. Plural. ושמעון מימרי Et audiunt verba mea, Psalm. 14. 1. 6. ובמימריכון Et per sermones vestros, Job. 32. 14. ושוני מימרוי בלכבך Et pone verba ejus in corde tuo, Job. 22. 22. Usurpatur & reciprocè: בין מימריה ובין מיכל (id est, inter seipsum) & inter Michalem, Ruth. 3. 8. Sic de Deo sæpissimè.

Ut בכריתא רדובשא מאמרא Sermo, Oratio: אמר

מון מאמריה מן מאמריה Prov. 16. 2. 4. Ab oratione oris ejus, Prov. 4. 5. Affixum abesse possit: nam in Hebræo est plurale אמרי Verba: Et ad sermones meos inclina aurem tuam, Hebr. לרברי, Prov. 4. 20. Apud Rabbinos, מאמרות Orationes: Prædicamenta, Categoriae: ואלו הם סוגים עליונים אשר יקראו מאמרות: Et ista sunt genera suprema, quæ vocantur Prædicamenta: Notitia istorum prædicamentorum, in Logica R. Simeonis cap. 10.

אמר Agnus, Pecus, Ovis. In Targum scribitur communiter sine Dagesch, & cum litera Fod, אומר, sed Esra libri auctoritas docet, esse cum Dagesch scribendum: כל אומר נמור Omnem agnum colore varium, Hebr. וכל אומר שחום Gen. 30. 32. Et omne pecus fuscum, ibid. ויאמר ותור וחמר Vel agnum vel bovem aut asinum, Jud. 6. 4. באמרא In pecude, Exod. 13. 13. לאמרא חרא Pro agno uno, Cant. 1. 14. אמרין בני שתא Plurale, Agnos anniculos, Hebr. אפרין ארבע מאה Exod. 29. 38. Et אפרין לעלון Et agnos quadringentos, Esra 6. 17. מן אפרין De agnis, Lev. 1. 10. ולרברי In arietes & in agnos, Num. 29. 18. אמרתא Agna, מן עניא De ovibus agnam, Levit. 5. 6. אמרתא חרא Et agnam unam, Num. 6. 14. Plurale, קבשות redditur in Targum חורפן, Exod. 21.

Idem, Rosch hasch. fol. 18. 1.

על אמרא דלבושוהי Ora, Fimbria: על פי Super oram vestimentorum ejus, Hebr. על פי Psal. 133. 2. Munsterus etiam exponit Pharetram ex Thren. 3. 13. sed ibi hodiè aliter legitur. Rab. אימרא חלוק לבן שאין בו אימרא Indusium in quo non est fimbria. Sic R. Jona fertur dixisse, מעולם לא ראו קורות ביתי אמרי חלוקי Trabes domus meæ nunquam viderunt fimbrias indusii mei. Tam verecundus scil. fuit: Ad aufe-rendum fimbrias ejus.

Mutare. Sic ponit Munsterus ex Jesa. 34. 4. Error est: nam דאמר quod ibi legitur, est ab אמר Dicere.

Dies: מילני אימריה Dies niger, Talm. Hier. עו cap. 1. in Gemara.

אמרון Domesticus, Cicur, Mitis. Græcum est ἄμειρος: oppositum ejus est ἀγριος Sylvestris, agrestis. אמרון וארירה אמרון Fuit ipsi canis agrestis & leo cicur sive domesticus, Beres. rab. sect. 77. ad finem, ubi hodiè legitur, & sic in Jalkut, sect. וישלה. In Aruch in hac radice per א ab initio scribitur: sed in אמרון, נומרון, quæ lectio non omnino improbanda: Nam אמרון potest exponi Leopardus, Leopardalis, à נמר Pardus. In eodem Jalkut fol. 99. col. 1. Antequam peccaret Adam primus,

audivit vocem domesticam, id est, mitem ac mansuetam : quamprimum autem peccasset, audivit את הקול אנריון vocem agrestem, id est, duram & immitem.

אמרבל *Præfectus, Præpositus pecuniæ fisci publici sacri.* R. David 2. Reg. 12. 10. & 22. 4. scribit, esse **הנוכרים** *Theaurarios, questores pecuniis publicis præfectos. Talmudici inter eos distinguunt. Scribitur & sine א ab initio. Quidam volunt dici, quasi מר על הכל Dominus super omnia, ut Aruch ponit, vel אמר כל Edicens & præscribens omnia, ut Elia placet. Conjectura est & allusio, non vera etymologia. Primò ejus usus legitur in Targum: vocales diversimodè adhibentur: ואמנניה אמרבל מריון: Et constitutam eum præfectum fidum, Hebr. ותקעתיו יתר. Jesa. 22. 23. Sermo est illic de Eljakim, quem constituturus erat Dominus principem fidum populo suo. Plural. אמרבליא Et constituerunt ibi sacerdotes thesaurarios, i.e. quosdam ex Levitis, qui essent thesaurarii, præfecti pecuniis rerum sacrarum, ex quibus diruta & ruinae Templi reparabantur, & vasa sacra comparabantur, 2. Reg. 12. 10. דכנשו אמרבליא מן עמא. Quam collegerant thesaurarii à populo, 2. Reg. 22. 4. In Hebræo utrobique est שמרי הקף Custodes liminis. Limen Synecdochicè est Janua, & Janua pro Cubiculo, camera, conclavi, in quo servantur res publicæ & communes. Ibi autem sermo est de conclavibus Templi sive Atrij Templi, in quo septem fuerunt conclavia, in quibus vestes sacerdotum & alia conservabantur. His septem fuerunt præfecti, quorū quifque habuit clavem, ita ut ad ingrediendum omnes istos convenire necesse esset. Hi septem ergo fuerunt quasi Cubicularii, Camerarii, curam clavium habentes. Sed fuerunt & ejusdem nominis, qui pecunias rerum sacrarum à populo colligebāt, & ad usus publicos servabant, aut in arcam sive ærarium sacrum inferebant, quod Jehoas ordinavit, 2. Reg. 12. בר מן אמרבליא וארכונין. Præter præfectos & Principes, Cantic. 4. 3. Habuerunt hi alios Levitas officarios sub se: Et præfectus constitutus super magnates Levitarum, Num. 3. 32. In Hebræo est נשיא נשיא Princeps principū. Principes dicebantur etiam Primi, Primates, Proceres, super alios eminentes. In Jonathane hîc scribitur אמרבל. Sic sæpius pro Hebræo נשיא in Jonathane legitur, ut Numer. 7. 11. & 13. 3. & 34. 18. & c. Apud Talmudicos, אין פוחתין משלשה נוכרין, ומשבקה אמרבלין Non constitunt pauciores quàm tres thesaurarios, & septem camerarios: Schemkalim cap. 5. in Mischna. Bartenora hîc notat: ministri erant rerum sacrarum, præfe-*

fecti exigendis pecuniis capitationis sive tributi in singula capita, item rebus per anathema devotis & aliis sacratis, quæ singula in suos fiscos intulerunt. His præstituti erant septem אמרבלין Camerarii, qui claves septem januarum habebant, sine quibus priores tres nihil conservare aut in loca sua referre, aut inde depromere poterant. His rursus duo alii præfecti fuerunt, קתילוקין Catholici, Generales dicti: his præerat vice sacerdos: huic sacerdos: huic rex. Vox אמרבל est q.d. אמר על כל, & Arabicè vocant Magnatem אמיר. Qui fuerunt autem septem isti אמרבלין? faciebant septem claves atrii, quæ erant in manibus ipsorum: volens unus aperire, non poterat id, nisi præsentibus omnibus. Apertis omnibus januis, ingrediebantur post eos Thesaurarii, & eximebant, quæ necessaria ipsis erant ad usus publicos. Hæc ibi. In Talmud Hierosolymitano legitur sine Aleph, מרכול, & מרכל. In Plur. מרכולין.

אמרלאי *Angeli sic nominati, qui ex terra Sodoma emissi fuerunt, Schab. fol. 67. 1.*

אמרפל *Amraphel, nomen regis Simbar, Gen. 14. 1. Tria leguntur ipsi fuisse nomina, כוש ונמרוד, וואמרפל, Cusch, Nimrod & Amraphel. כוש quia fuit Æthiops niger. נמרוד, quia induxit rebellionem in mundum. אמרפל, quia אמירתו אפלה sermo ejus erat caliginosus, Bereschit rab. sect. 4. 1.*

אמת *Diversa hujus formæ vide supra in אמה & אמן, pro ratione significationis diversâ.*

אמיתא *Menta. Hanc licet in sabbatho digitis leviter confricare, odoris excitandi causâ, Schab. fol. 128. 1. וממשיך אמיתא לתוכן. Et trahit mentam per ista, Schab. fol. 140. 1. Glossa מ'נטא vulgò. Aliàs etiam vocatur ננינא, & מינתא, אמיתא, unde contractum, אמיתא, Oketzin cap. 1.*

מתי *Vide in אמיתי.*

מתל *Vide in אמתלאה.*

אמתנתין *Vox mendosa, ut אמתנתין, pro אמתנתין de quo vide supra in אות. Aruch sic adducit ex Jelammedenu sect. איש שבעים איש. Numer. 11. 16. sed in nostris libris hodie non reperitur.*

אן *Ubi? Quò? Interrogandi vocula: אן חבל? אן חבל? Ubi est Habel frater tuus? Hebr. אי, Genes. 4. 9. אן מורגיתא דמלכא Ubi est hasta regis, Hebr. אי, 1. Sam. 26. 16. אן אייל? Quò ibo ab indignatione tua, & quò me à te vertam? Psal. 139. 7. אן הוא? Et ubinam est? Hebr. ואיו, Exod. 2. 20. אן את אייל? Ad ubi, id est, ad quem locum, quò tu abis? Jud. 19. 17. אן אתר? Et quònam loci se recepit amicus tuus, Cant. 5. 17. Quò loci, ut, Quò*

אנגריא *Angaria, Adactio, coactio ad currendum, ferendum onus, aut faciendam opus publicum principis aut magistratus.* Tale opus faciētes dicuntur Græcis ἀγγαροὶ *Angari: Et ἀγγαροὶ Adigo, cogo ad ministerium angarorum præstandum.* Id Hebræi dicunt **עשה אנגריא** *Facere, præstare angariam; Et cum intercedente Præpositione, עשה בו אנגריא* *Fecit in vel cum eo angariam, i. e. ejus ministerio vel opere ad angariâ usus fuit.* De Græco ἀγγαροὶ vide Appendicem Henrici Stephani in Thesaurum suum linguæ Græcæ. Inde ἀγγαρεία *Officii servilis publici præstatio, quod ferè inviti & coacti faciunt, qui faciunt.* Nomen ἀγγαροὶ dicuntur Græci, Suida teste, à Persis accepisse, unde postea alias efformarunt. A Græcis Hebræi à tempore Christi mutuarunt Nomen **אנגריא**, *cujus frequens apud Talmudicos & communes Rabbinos usus est, qui ex sequentibus patebit.* Legitur de quodam R. Eliesare, cui cum magnæ divitiæ à patre relictæ essent, tamen accepto vasculo farinæ mundæ in humeros suos, longè lateq; peregrinatus est ad Scholas varias, ut Legem disceret, i. e. studium verbi divini prosequeretur: פעם אחת מצא והו עבדיו ועשו בו אנגריא *quadam vice inciderunt in ipsum (in itinere) servi ipsius, (non agnoscentes scil. ipsum) feceruntque cum ipso angariam, id est, adegerunt ad opus diurnum principis præstandum.* Glossa: אנגריא id est, עבודת שר העיר *Opus principis urbis, Joma fol. 35. 2.* Item, או שנעשית אנגריא *Aut qui factus fuerit angaria: Bava metzia fol. 78. 1. in Mischna.* Sermo est de asino ad iter simpliciter conducto, & factus fuerit angaria, id est, eo ad opus servile publicum usus fuerit conductor, tunc tenetur abusum domino suo compensare. Distinguit ibi Gemara הוורת אנגריא *inter Angariam redeuntem, id est, ordinariam, quæ sæpè solet præstari, ובין אנגריא שאינה הוורת* *& inter Angariam non redeuntem, id est, extraordinariam operam.* Item: מפני מה נענש אברהם: *אבינו ונשתעבדו בניו למצרים ר' שנים מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים שנאמר וירק את הנכיו וילדי ביתו* *i. e. Quare punitus fuit Abraham pater noster, ut in servitutem redacti fuerint liberi ejus in Ægypto ducentos decem annos? Propterea quod exercuit angariam cum discipulis Sapientum, sicut dictum est: Et armavit tyrones suos, natos domi sue, Gen. 14. 14. Nedarim fol. 32. 1. Per Tyrones intelligunt institutos & imbutos à se in Legge Domini, quibus serviliter abusus fuit ad militiam.* Item: מפני מה נענש אסא מפני שעשה אנגריא: *בתלמידי חכמים שנ' והמלך אסא השמיע וכו' Quamobrem punitus fuit Asa? propterea quod fecit angariam cum discipulis sapientum, sicut dictum est: Et promulgavit rex Asa in toto Jehuda, &c. 1. Reg. 15. 22. Glof-*

sa, אנגריא id est, עבודת המלך Opus regis: Sota fol. 10. 1. R. David in Comment. 1. Reg. 15. 22. נקיא שעשה אנגריא לתלמידי חכמים ומפני זה נענש והלך וכו' Nemo erat immunis. Fecit enim angariam omnibus sapientibus, & propterea punitus fuit rex Asa, & ægrotavit ex pedibus suis, eo quod ad serviles operas hæc abusus fuerit discipulis sapientum. Item: דוד אבך פרץ פרצות בחומה כדי שיעלו ישראל לרגל ואתה גדרת אותם כדי לעשות אנגריא *David pater tuus rupit rupturas in muro, ut ascenderent Israëlita ad festum magnum: tu verò (rex Salomon) obsepivisti eas, ad faciendum angariam filia Pharaonis, Sanh. fol. 101. 2. David fecerat rupturas in muro, id est, complures aditus fecit populo, ut magno numero commodius possent intrare urbem, & ad tria magna festa, juxta Legem, in Templo comparere: tu verò rex Salomon, obstruis istos aditus, ne populus accedat, abuterisque filia Salomonis quasi ad servile opus, ut sedeat in porta, & omnes transeuntes ei honorem exhibeant, operas suas offerant, & tributum singuli pendant.* Hinc quidam אנגריא hoc loco explicarunt *Tributum, & sic Gerson in sua versione Germanica.* His possunt illustrari loca Evangelistarum, ubi verbo hoc utuntur: ut Matth. 5. 41. *Quisquis te ἀγγαροὶ ad miliare unum, &c. Matth. 27. 32. Hunc ἀγγαροὶ angaria verunt ut portaret crucem. Marc. 15. 21. Præterea ἀγγαροὶ angaria verunt prætereuntem.*

באנגריא *Coactè, Invitus: לא עשה את המצוה באנגריא* *Non fecit præcepta coactè, vel, invitus, לא עשה* *sed hilariter & lubens: Item, לא עשה באנגריא אלא מיד* *Non fecit coactè, sed subitò, Me-drasch Tillim, Pfal. 112.*

אנגרוטינא *Species tributi, idem quod הלך: In Beres. rabba sect. 64. In textu scribitur אנגרוטינא, quod corruptius. In Glossa priori modo. In Jalkut fol. 33. col. 1. אנגרוטינא.*

אנגרובטיס *Bajulus, Gerulus. Videtur esse Græcū ἀγγαροὶ.* Adducit Baal Aruch ex Pesikta. **אנגרמוס** *Præfectus mensuris, Glossa, על תיקון המדות ויש בידו להלקות ולהעניש מעוותי המדות* *Qui præfectus est inspectioni mensurarum, & potestatem habet puniendi falsantes eas, Μετρονόμος. Talm. Hierof. Bava bathra fol. 15. 1. 2. cap. 5.*

אנגר *Folia, tabula, lintea aut similes res, in quibus scriptura pingi, aut penicillis figurari potest: אבל לא ככתב שעל נבי כפיא ואנדוכתרי* *Sed non cum scriptura, quæ sit in faxo aut peplo muliebri, Talm. Gittin fol. 20. 1. Sermo de libello repudii, qui tali modo aut formâ confici non debet. Hinc Munsterus Penicillum interpretatus est.*

133 *Notarii Casarii*: vide דטק אנרסקין

Frons: Tempora, latera capitis ab utraq. frontis parte: Talm. המוציא סיד כדי לסוד אנרופו. Afferens calcem, ad illinendum eam temporibus, ad inungendum tempora, ut scil. pili defluant, Schab. fol. 78. in Misna. In Gemara postea subjicitur: מאי אנרופא אפופא? Quid est Andipha? frons, fol. 80.2. Significat tempora inferiora, (quam partem aliàs vocant צרעא) ubi minutiores pili prodeunt, quos solèt puellæ linimento erodere. Hoc in Sabbatho facere, prohibitum est. Hinc Munsterus explicavit, Ornamentum quod adhibetur temporibus faciei.

אנרופוס Vide supra in אנר, in אנרופוס.

אנרופוס Vide in ordine אנט.

Androgynus, ἀνδρόγυνος, q. d. *Mas mulier, Marifœmina, mas pariter & fœmina, utriusque sexus signum habens, Hermaphroditus*. De horum juribus multa passim in Talmud traduntur, & summam in fine Seder Serahim. De Adamo primo scribūt: את שברא הקב"ה את האדם הראשון אנדרוגינוס בראו ה' ה' זכר ונקבה בראם. i. e. Quâ horâ creavit Deus benedictus Adamum primum, androgynum creavit ipsum, sicut dictum est; Marem & fœminam creavit eos, Genes. 1.27. Beres. rab. sect. 8. in principio: Vajikra rab. sect. 14. in princ. תיבה אנדרוגינוס. *Dictio androgynos, quæ est masculina & fœminina formæ*, 1. Sam. 6.12. in R. Salom. Vide & clavem nostram Masforethicam.

Statua, simulachrum virile. Dicunt & אנדרטין *formâ singulari*: Incurvant se statuæ, Esth. 3.2. והורה נחין לאנדרטין. Fuitq; procumbens coram statuâ, ibid. ולאנדרטין. Et coram statuâ quam erexit, non procubuit, vers. 4. *Plural*. לאנדרטין. Quod Mardocheus nō procuberet coram statuâ, vers. 5. Melius legetur singulariter לאנדרטין, ut in præcedentibus. *Apud Rabbinos frequens ejus usus est*: & ex altera forma, אמר המלך אנדרטין אני, Dixit rex: statuam ego facturum sum ex eo, Beres. rabba sect. 8. Postellus hîc reddit ἀνδρόπικον, h. e. stantiunculam humanam.

Idem. In Schemoth rabba sect. 51. Similis est hæc res homini, qui odio prosequeretur Regē, & quærebat dominari super ipsum: sed non poterat. Quid fecit? אצל אנדרטין אנטוס. הלך אצל אנדרטין אנטוס. Ivit ad statuam Regis, & voluit dejicere eam, sed timebat ne occideretur à Rege. Quid ergo fecit? Accepit stylum ferreum, & suffodit parietem, dicens, מפיל את הבסיס. Dum ego corruo fundamentum, concidet quoque statuâ vel effigies (super illud scil. posita). Hoc idem est cum אנדרטין אנטוס, de

quo supra. In Schemoth rabba sect. 27. Simile hoc est avi, qui fugit ab aucupe, ונפל לתוך ידו של ונפל לתוך ידו של & incidit in manû statuæ. Id videns auceps, incepit ei illudere, & dicere; Quam egregia est fuga, quam arripuisti? Guido hîc exponit *Falconerius*. Glossa, של מלך איקונין של מלך, Simulachrum regis. Est ex Græco ἀνδρῖος, ἀνδρῖοντος, unde, ἀνδρῖος ἀνδρῖοντος ἐκλυθεν Statuam auream erexit.

Adrianus. Tanchuma in Genes. 6.1. Idem quod אנדרטין. Sic dicitur אנדרטין, & אנדרטין.

Pestis, pestilentia. Corruptum Græcum est ex ἀνδρῖος & λοιμῖος. *Apud Rabbinos*, בכל מקום שאתה מוצא זנות אנדרטין אמה באה והורג השבויים והרעים In quocunque loco invenis scortationē, ibi pestis venit, & occidit bonos & malos, Beres. rab. sect. 26. R. Sal. Genes. 6.13.

Cenaculum, conclave, camera, idem quod אנדרטין de quo supra: כאנדרטין מעליתין. Sicut camera superior, Menach. fol. 33.2. Græcè ἀνδρῖον Andron, conclave virorum.

Avis nomen, Talm. Pro ט etiam est ת, ut sæpè hæc literæ commutantur. Scribitur אנדרטין, quod docet esse cum Chirek in medio, non Pathach, ut Munsterus notavit. Duplicis generis fuit, שבור אנדרטין, quæ ad esum licita: פירו אנדרטין, quæ vetita fuit: Cholin fol. 62.2.

Hydropicus. In Jalkut in Jobum, in illud: Et appendit aquas in mensura, Job. 28.25. Homo constat ex dimidia aqua & dimidio sanguine. Quamdiu justè vivit, non plus est aquæ in homine, quam sanguinis. Quando peccat, tunc vel aqua exuberat, ונעשה אנדרטין, & fit hydropicus, vel sanguis superat aquam, ונעשה אנדרטין, & fit leprofus, quomodo dicitur אדם quasi אדם.

Ego: vide supra in אנה.

Ubi. *Apud Logicos, Prædicamentum Ubi*, ut in More, & alibi.

Decipere, Defraudare: נתאנה *Decipi, defraudari*, Talm. & Rab. בין שנתאנה שוכר בין שנתאנה שוכר sive deceptus sit conductor, sive deceptus sit locator: וליא יקנה כלל. Deceptus (à venditore) potest restituere rem emptam, & non emerit quicquam, id est, & emptio habetur pro nulla re, ac si planè non emisset.

Deceptio, Defraudatio, maximè in vendendo & vendendo: Et reddit. (emptor) deceptionem, id est, rem quâ deceptus fuit: vel venditor reddit tantum pretii, quanto defraudatus fuit emptor: יש לו אונאה. Habet defraudationem,

Lebes etfi exterus sit, non tamen bibunt ex eo, scil. in sabbatho, Schab. cap.3. in Mischna. Munsterus scribit אנטבי prave.

אנטבי *Quartarius, mensurae nomen:* וי איהו אנטל וי איהו אנטל *Quid est antal?* quartarius legis, Tal. Bava bas. fol. 58.2. Originis Graecae esse videtur: nam ἀντλέω, ἐξαιτλέω Haurio, exhaurio: ἀντλημα Haustorium, vas hauriendi. In Glossa scribitur אנטל.

אנטליא *αντλία Situla, haustum, Antlia,* ut apud Martialem, *Curtalaboratas antlia tollit aquas.* Alibi est *Gutturium, unde lavantur manus,* & sic possit esse אנטל Lavare manus. Utrumque hoc legitur in Comment. R. Sal. in Machschirin cap.6. עלמא מדמי לנלגליא דאנטליא דמילי מתרוקן ודמרוקן מתטליא *Mundus hic similis est rotae sitularum* (h. e. multas situlas vel haustra multa habenti:) *quod plenu est evacuatur* (dum sc. rota circumagitur) *et quod vacuum est, impletur,* Vajikra rab. sect. 34. Sic in hoc mundo unus ascendit, alter descendit, qui nunc in honore versatur, mox deturbatur, qui hodie dives est, cras fit pauper, & contra. Plur. אנטלין *Haustra.*

אנטלר *Praefectus, Praepositus, Curator, Procurator.* In Talmud Hierof. lib. Sanh. cap.2. ואנטלר בשבועה *Et curator per juramentum?* Glos. אפיטרופוס. Graecis ἐπιτέλλω Faciendum injungo, mando, praecipio. ἐπιτέλλεις id est, οἱ ἄρχοντες.

אנטלימיוס *Dignitas, honor, Honoratio; ἀντιμύω Vicissim honoro. ἀντιμύωσις Mutua honoratio vel aestimatio. τιμήσις Honor, honoris delatio.*

אנטליניא. In Talmud Hierofol. Moed Katon cap. 3. מהו בלגרי נשים *Quid sunt balneatoria mulierum?* Rabbinii Caesarienses dixerunt אנטליניא. Glossa non explicat. Ibidem in Kilaim cap. ultimo legitur pro eo אנטליטיא.

אנטונינוס *Antoninus, imperator Romanus* sic dictus.

אנטוס *Sic, Ita, ad hunc modum, verè, omnino.* Aruch scribit אנטוס sine Vav. In Vajikra rabba sect. 33. in illud; הוציא שררך *Omnino, verè Sadrach Meschach & Abednego, & caet.* Dan. 3. 14. מהו הוציא אנטוס *Quid est הוציא?* Rabbi Abba dixit, אנטוס. Graecum est ὀντως Verè, Revera. Sic & Aben Esra exponit הוציא, id est, האמת הוא *Verè ita se res habet.* Munsterus omisit.

אנטופטריס *Antipatris, ἀντιπατρεις* Nomen urbis in Palaestina, ab Antipatro, Herodis patre, nomen sortita. Unde in N. T. milites dicuntur Apostolum Paulum duxisse ἀντιπατρίδαι Antipatridem, Actor. 23. 31.

אנטופטר *Antipater, cujus nominis plures fuerunt.* Dicunt etiam אנטופטרס pro eodem.

אנטופטרי *Antipatriensis.* Foem. נתר אלכסנדריא

Nitrum Alexandrinum & non nitrum Antipatriense, Tal. Nidda fol. 62. 1. Pro eo prave legitur אנטופטריס in Schab. fol. 90. 1. transpositis literis פ & ט.

אנטופטריס *Antipatris, urbis ejusdem nomen,* ut antè: מעכו עד אנטופטריס Ab urbe Acco usque ad Antipatrida, Beres. rab. sect. 61.

אנטופטריס *Praefectus, alium tamen superiorem habens.* Aruch eum facit tertium a rege. אנטופטריס דקיסרין *Praefectus Caesareae.* Legitur in Talm. Hierosolym. Berach. cap. 5. & Medrasch Koheleth cap. 3. v. 6. & II. v. 1. Est Graecum ἀνθύπατος *Proconsul, Qui consulis vicem gerit,* ut Act. 13. 7. 12.

אנטופטריס *Vice-Cesar, Caesaris locum tenens, vicarius, gubernator aut praefectus:* Ipse & vicarius ejus, Ber. rab. sect. 53. ומלך בבל *Et regis Babyloniae gubernator residebat in Jericho,* Ber. rab. sect. 85. in fine. Glossa, פקיד *Praefectus, משנה Secundarius, vicarius.*

אנטופטריס *Nomen gentis, Gen. 10. 18.* in Tar. Hierof. pro Heb. הארורי.

אנטי *Nomen proprium regionis, quae a Tubal originem capit:* inde apud Talmudicos, Tubbal Genes. 10. est Beth Unjaki, Joma fol. 10. 1. גבינות בית אונטיקי *Casei Unjagini, scil. prohibiti sunt.*

אנטי *Vide infra in אנך*

אנך *Onyx, lapis pretiosus:* בגשין אונכך *Colligentes Onychas & margaritas,* Num. 33. 8. in Tar. Jonathanis. In Gemara scribitur אנך, & à R. Salomone explicatur נופך *Carbunculus:* יף fol. 8. 2.

אנר *Pulpita, quibus libri imponuntur:* Aliis Theca, *Sacculus ex corio, cui liber includitur:* Tal. Kelim cap. 16. *Quidam libri habeat אנרין, alii legunt אנליבין.*

אנומלין *οἶνομελι Vinum melle conditum, Vinum mulsum: potus ex vino, melle & pipere, secundum Hebraeos:* איהו אנומלין אנומלין ויין *Quid est Inomelin?* Inomelin est vinum, mel & piper, יף fol. 30. 1. ועושין אנומלין בשבת *Faciuntq; vinum mulsum in Sabbatho,* Schab. fol. 39. 2. in Mischna. Aruch notat, in quibusdam libris legi ינומלין, quod esset compositum ex Hebraeo & Graeco, inusitatè. R. Selomo barbarè exponit פושן *Infusum.*

אנן *Mestum, Tristem esse, Lugere, Merere, Plan- gere ob mortuum:* אנון *Cor sapientum moeret propter vastationem domus Sanctuarii, Eccles. 7. 4.* Rabbinis verbum usitatissimum est. עד מתי מתאונן עלי *Quamdiu plangit super eo?* alius dixit, *Toto die quo mortuus*

est: alius dixit, Toto die ac nocte: alius dixit, quamdiu non est sepultus, Zevach. fol. 100. & 101.

אָנוּן *Plangens, Mœrens, Lugens ob mortuum.* Distinguitur ab אָנוּל *Lugens*, quod generalius est, & ad externum luctum, vestitum scil. lugubrem potius refertur: אָנוּן verò ad internum luctum & mœrorem animi. R.Sal. Lev. 10. 19. לֹא יִתְּשֵׁן אִישׁ אֶת יָדָיו אֶל אֶרֶץ קְבוּרָה Non est plangens, nisi die sepulturæ. Alibi idem, אִישׁ כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִקְבַּר אִישׁ Mœrens dicitur, quamdiu non est sepultus mortuus.

אָנוּן *Mœstus, Tristis*: אָנוּן מְּאִיסָה Mæsti animo, tristes, melancholici. Vide רִתְּחָן in רִתָּחָ.

אָנוּן *Planctus, Mœstitia, Lamentum, Tristitia, Mœror*: אָנוּן בְּאַנְנוּרָה si comederit illud (aliquid de decimis secundis) in mœrore, Maaser scheni cap. 2.

אָנוּן וְאַנְנוּתָא *Idem: אָנוּנוּתָא, אָנוּנוּתָא* Luctum & mœrorem, Heb. וְאַנְנוּרָה, Thren. 2. 5. יְהִי כְּפִין יְהִי כְּפִין *Sit esuriens in mœrore suo*, Job. 18. 12. לֹא הָיוּ מִתְּאַבְּלִין אֲלֵא אֲנוּנוּן שְׂאֵן אֲנוּנוּרָה *Talmudici*, לא היו מתאבלין אלא אנונון שאן אנונורה: Non fuerunt lugentes, sed mœrentes: non enim est mœror nisi in corde, Sanh. fol. 47. 2. אָנוּנוּת לַיְלָה אֲנוּנוּת לַיְלָה רַבֵּנוּ Planctus noctis à Rabbinis est, statutum Rabbinicum est, Berach. fol. 16. 2. אָנוּנוּת לַיְלָה אֲנוּנוּת מִדְּרַאורִיתָא אֲלֵא מִדְּבַרֵי סוּפְרִים Mæror noctis non est ex Lege (Mosis,) sed ex statutis scribarum, Zevach. fol. 101. 1. Scriptum enim est: הַיּוֹם הַזֶּה *Ecce hodie*, & cæter. Lev. 10. 19. ad quod scribit Gemara, אֲסוּר וְהַלֵּילָה מוֹתֵר De die vetitum est, noctu licitum est, Zevach. ibid. Agnus paschalis noctu licitus est mœrenti sive lugenti, interdum non. Lugens enim de eo non debet comedere. At noctu non censetur אָנוּנוּרָה mæror vel luctus esse, sed tantum de die.

אָנוּן Vide in אָנוּן. אָנוּן Vide in אָנוּן. & ibid. אָנוּן. nam ultimum Nun pertinet ad numerum pluralem.

אָנוּנוּס, אָנוּנוּס *Annona, Cibus, Victus, Comeatus, Frumentum: Tributum annuum in annonam conservandam*: אָנוּנוּס רֵיָא רֵיָא לֵוּ מַעְלָה אָנוּנוּס Rex suppeditabat ipsi victum; אָנוּנוּס אֲנוּנוּרָה לְךָ Ego cupio duplicare tibi frumentum, Beres. rab. sect. 47. אָנוּנוּס אֲנוּנוּס אֲנוּנוּס אָנוּנוּס Etiam si sint onerati tributis annonæ & angariis, Vajikra rab. sect. 23. אָנוּנוּס אָנוּנוּס אָנוּנוּס חוֹתְכֵר אָנוּנוּס אָנוּנוּס אָנוּנוּס חוֹתְכֵר אָנוּנוּס אָנוּנוּס שֶׁלֹּךְ אֲמַר לְךָ. i. e. Precido ego tibi annonam: dicebat ipsa: *Deus dat panem famelicis*, Psal. 146. 7. Beres. rab. sect. 87. in fine. Sic adducitur in Aruch & in Jalkut in sect. 10. וְיִשָּׁב. At in Ber. rabba hodie pro eo legitur אָנוּנוּס Alimētum. Huc pertinet quoque ex Vajik. rab. sect. 10. עֶשְׂרִים וְאַרְבַּעָה אָנוּנוּס אֶת נַסְבִּי *Viginti quatuor annonas sive*

cibos accipies, quod ibidem in textu exponitur de 24 מתנות כהונה donis sacerdotii. Baal Aruch exponit פרנס. In Jalkut fol. 108. i. exponitur כל הצומח מן הארץ.

אָנוּנוּס *Ananias*, nomen proprium: Rabban Gamaliel בֶּן אָנוּנוּס filius Ananiæ, Tal. Hier. Peah cap. 1.

אָנוּנוּס *Necessitas, Calamitas, Afflictio, Angustia.* Græcum est ἀνάγκη: אָנוּנוּס שְׁעַת אָנוּנוּס. Quando incidunt in tempus neccessitatis, Gen. 22. 14. in Tar. Hier. ubi in Jonathane legitur אָנוּנוּס אָנוּנוּס. In hac hora neccessitatis, Gen. 38. 25. in Jon. אָנוּנוּס אָנוּנוּס. In neccessitate, Esth. 5. 1. in secundo Targū ad finem versus. אָנוּנוּס אָנוּנוּס. Hora neccessitatis, id est, שְׁעַת הָדוּקָה Tempus pressiois, afflictionis, calamitatis: Non autem significat *Horam vel Tempus simpliciter*, ut Munsterus perperam notavit, multo minus *Pulchrum & decorum*, ut idem voluit. *Videtur & adverbialiter sumi*, ἀνάγκη, i. e. ἐξ ἀνάγκης *Necessario, Coacte*. In Beresch. rabba sect. 12. בֶּשֶׂר וְדָם מוֹתָה *Cum caro & sanguis extendit tentorium*, ἀνάγκη neccessario per moram (i. e. successu temporis, quum diu extensum relinquitur) fit remissius. Mirum ni hinc Munsterus legit אָנוּנוּס אָנוּנוּס *Tentorium pulchrum*.

אָנוּס *Cogere, Adigere vi, vim aut violentiam inferre, vi comprimere, Diripere, Depopulari, opprimere.* אָנוּס אָנוּס אָנוּס si facultates diripuit à socio suo, Num. 5. 7. in Jon. אָנוּס אָנוּס אָנוּס Pro nihilo oppressit eum, Jesa. 52. 4. אָנוּס אָנוּס אָנוּס Et quem oppressi, Heb. אָנוּס אָנוּס אָנוּס. Quæ non rapui, Heb. אָנוּס אָנוּס אָנוּס, Psal. 69. 5. אָנוּס אָנוּס אָנוּס Neque vim intulisti nobis, Heb. אָנוּס אָנוּס אָנוּס. Diripuerunt direptionem, vel, violentiam exercuerunt intra te, Hebr. אָנוּס אָנוּס אָנוּס Egerunt violenter, Ezech. 22. 7. *Participium*, אָנוּס אָנוּס אָנוּס Et nullum arcanum opprimet te, Dan. 4. 6. q. d. molestum tibi est, ut non illicò & ex tempore illud solvas & explices: אָנוּס אָנוּס אָנוּס Væ illi qui per vim infert divitias in domum suam, id est, per vim & oppressionem aliorum comparatas, Hab. 2. 9. *Plurale*, אָנוּס אָנוּס אָנוּס Quo fuerunt opprimentes eos, vel diripientes, Jud. 5. 10. אָנוּס אָנוּס אָנוּס Et vim inferunt inopibus, Amos 4. 1. אָנוּס אָנוּס אָנוּס Et vim inferunt opprimuntque virum & domum ejus, Mich. 2. 2. אָנוּס אָנוּס אָנוּס Et in eos qui vim inferunt mercedi mercenarii, id est, violenter detinent, Mala. 3. 5. אָנוּס אָנוּס אָנוּס Hæc est pars direptorum nostrorum, Jesa. 17. 14. *Partic. Pebil sive passivum præteritum*, אָנוּס אָנוּס אָנוּס

nus tuus erit direptus è conspectu tuo, Heb. נזול, Deut. 28. 31. עמא אנוסא ובזיזא Populus violenter oppressus & direptus, Jefa. 18. 2. Plurale, אנוסים Direpti, Oppressi erunt Ephraimitæ, Heb. עשוק Oppressus, Hose. 5. 11. Infinitivus, דהוּ מִשְׁחָרִין לְמִינֵם Qui manè surrexerunt ad diripiendum, Heb. כָּל שְׂקָרֵי אֶן, Jefa. 29. 20. דמחשבין, החשבים, Quì cogitant vim exercere, Heb. לְמִינֵם Ut vi expellat eos de possessionibus suis, Ezech. 46. 18. Futurum, וְלֹא תִינֵס Neq; diripies, Heb. תגול, Lev. 19. 13. in Jonathane. לֹא נִאֲנֵס אֲרִיסֵן Non inferemus vim desponsatis, Num. 21. 23. in Jon. וְלֹא יִנְסֹן עוֹד Neque oppriment amplius, Hebr. וְאֲרַמְלָא לֹא תוֹנִיסֹן, Ezech. 45. 8. Ex Aphel, וְלֹא יוֹנֵי Et viduam non opprimentis, Heb. לֹא תַעֲשֶׂקוּ, Jerem. 7. 6. Possit forma Pehal תִּנְסֹן retineri, quia Aphel inusitatum est. Apud Rabbinos de נערה vel בתולה Virgine usurpatum, significat, *Vi comprimere, Violare, Vi pudicitiam eripere.* האונס את האונס שוטה או, Qui vim infert puberi, וְנִזְלָא Ab omni oppressione & rapina, Cant. 4. 2. In falsitate & violentia, Jefa. 30. 12. In oppressione & rapina Psal. 62. 11. Plur. חֲמַר אֲוִנְסֵן מְדַלֵּיק לְהוֹן Vinum rapinarum incendit eos, Jefa. 5. 11. מְרַחֵק נַפְשֵׁיהֶן מִן אֲוִנְסֵן Elongans seipsum à rapinis vel direptionibus, Jefa. 33. 15. Rab. האונס רחמנא פטריה *Necessitatem Deus misericors remittit.* Eum qui vim patitur, Deus quoque excusatum habet. באונס *Per coactionem, Coactè* כּאֵן בּרַצּוֹן כּאֵן כּאֲוִנֵס sive coactè sive voluntariè, Rab.

Violentus, Vim inferens, Prædo, Raptor. Forma in concreto usitata, ut Occisor, latro, ברוח *præco, פרוק, Liberator, & similia.* Plurale, וְהֵא אֲנוּן אֲוִנְסֵן Et ecce illi sunt raptores, vim & injuriam exercentes, contra quam dixi, ut quæ justa sunt facerent, Jefa. 5. 7. Veneta habent בְּלֵהוֹן אֲוִנְסֵן בְּגוּהָ *Omnes sunt raptores in ea, vel, אָנְסֵן Rapiunt, diripiunt, vim publicam exercent, Jerem. 6. 6. Nonne in Gilhad fuerunt raptores? Hof. 12. 11. R. Sal. intelligit passivè, אֵם בְּגִלְחָד הָיוּ אֲוִנְסֵן Quando obvenit ipsis contritio & direptio, quando contriti & oppressi fuerunt, illud ipsimet sibi suâ idololatriâ procurarunt: לֵמָּא אֲנָא הוּי אֲוִנְסֵן Quare ego vim inferentes vel oppressores video, Hab. 1. 3. Activè, ut mox sequuntur, עֲבָרֵי לִיאֹרַת Facientes, creantes molestiam, בְּזוּזֵן prædones, רַפְטוֹרֵן Raptores. Sic legendum, וְלֵמָּא אַתְּ מִסְתַּבֵּל בְּאֲוִנְסֵן Ut quid tu intueris oppressores, Heb. בְּנִזְלֵימֵן prævaricantes, Hab. 1. 13. Apud Rabbinos *Vi comprimens vel stuprans virginem:* רַמְבַּם in הלכות איזה הוּי אֲוִנֵס שְׂבָא עֲלֶיהָ כַּעַל scribit: *Quisnam vocatur אֲוִנֵס? Qui per coactionem congregatur cum puella: Vi compres-**

sa, Stuprata per vim: בחוקרת: כל הנבעלת בשדה הרי זו בחוקרת: Omnis virgo quæ vitiatur in agro, habetur pro Stuprata per vim, & judicant eam quoq; judicio per vim Stuprata, Ibidem, ubi plura vide de utrisque.

Præfectus, Dominator, qui subditos premit: Præfectus Midianitarum, Exo. 18. 1. in Jonathane. Onkelos רבא Princeps. Heb. כהן, quod sic sæpè pro Principe sumitur. Scribitur tamen hic אונס, quod Aruch vult esse Græcum אֲוִנֵס, quasi ignominia causa sic Præfectum Midian vocavit. Sic ולאונס דמדון Et præfecto Midianitarum, Heb. וּלְכַהֵן, Exod. 2. 16. Jon.

Direptio, Oppressio, Vis injusta, Coactio: Verba oppressionis, verba vim spirantia, Jefa. 59. 4. וחמר אונסא שתו Et vinum violentiæ bibunt, id est, ex bonis violenter raptis comparatum, Amos 2. 8. *Propter violentiam in pauperes,* Psal. 12. 6. מפל אונסא Ab omni oppressione & rapina, Cant. 4. 2. In falsitate & violentia, Jefa. 30. 12. In oppressione & rapina Psal. 62. 11. Plur. חֲמַר אֲוִנְסֵן מְדַלֵּיק לְהוֹן Vinum rapinarum incendit eos, Jefa. 5. 11. מְרַחֵק נַפְשֵׁיהֶן מִן אֲוִנְסֵן Elongans seipsum à rapinis vel direptionibus, Jefa. 33. 15. Rab. האונס רחמנא פטריה *Necessitatem Deus misericors remittit.* Eum qui vim patitur, Deus quoque excusatum habet. באונס *Per coactionem, Coactè* כּאֵן בּרַצּוֹן כּאֵן כּאֲוִנֵס sive coactè sive voluntariè, Rab.

Idem: In quibus nulla fuit violentia vel rapina, Cant. 6. 5. Injuria dementat sapientem, id est, donum quod sapienti offertur, ut vim & injuriam faciat egeno, Ecclef. 7. 8.

Idem: Si oppressiorem pauperum, Eccl. 5. 7. דכּוּן מִפְּל אֲוִנְסוֹת וְנִזְלֵוֹת Puri ab omni oppressione & rapina, Cant. 6. 5.

Violentia: Signaturas violentiæ vel injuriæ, Jefa. 10. 1.

Nomen provincie vel regionis, Gen. 10. 2. אונסא in Targ. Hieros. pro quo in Onkelo est.

Facies, vultus, conspectus, superficies: metaphoricè Ora, Fimbria externa, quasi sui corporis vultus & species. Priori modo pluraliter tantum usurpatur, ut Hebræorum פנים. Altero modo, על ארבעת אנפֵי In ora pallij sui; על אנפֵי גוליתיהוּן In quatuor oris pallij sui, Num. 15. 38. in Jonathane. Aliàs pro hoc dicitur כַּנְפֵי, quomodo hic fortè legendum est. Pluraliter, אַנְפֵי, & constructè, וְאִסְתַּבֵּל אַנְפֵי מִשִּׁיחָךְ Et intueri vultum Uncti sive Melsiæ tui, Psal. 84. 10. וְסִנֵּי אַנְפֵי Et procubuit vultu suo in terram, Gen. 19. 1. in

19.1. in Jon. Sic באנפיה In faciem ejus, & fam. באנפה, Heb. בפניה, Num. 12. 14. in Jon. Sæpius in Targum dicitur contractè:

אנפא, אף & Hier. אף Idem, ut Hebraicè. Synecdochicè *Nasus, Nares*: לכל אנפא ואנפא Unicuiq; faciei, Ezech. 1. 6. על אנפה In faciem vel nasum ejus, Gen. 24. 47. באנפיה In nares ejus, Gen. 2. 7. מאנפיה A vultu suo & à tergo suo, 2. Sam. 10. 9. Pluraliter אפן *Vultus, Facies*,: Modi certi, rerum quasi facies & species. אפין באפין De facie in faciem, Gen. 32. 30. Sic Deut. 34. 10. לא תשתמורעון אפין Non agnoscetis vultus in judicio, id est, non habebitis personarum discrimen in judicio, Deut. 1. 17. ארבעין ותשע אפין Quadraginta & novem modi, Cant. 1. 11. Constr. אפי ארמתא Omnem faciem, id est, superficiem terræ, Gen. 2. 6. ונפלה Et cecidit, id est, procubuit in conspectu Davidis in faciem suam, 1. Sam. 25. 23. Et procubui, ve expandi me in faciem meam, Ezech. 1. 28. כנשמת רוח חיון רבאנפא Sicut spiritus vitæ, qui est in naribus nostris, Thren. 4. 20. ודמות אפיהו אפי אנשא Et similitudo, vel species vultus ipsorum erat vultus hominis, Ezech. 1. 10. ואפיהו ונפיהו Et vultus ipsarum & alæ ipsarum, Ezech. 1. 11. לארבע אפיהו Ad quatuor facies illius, Ezech. 1. 15. לקבל אנפיהו E regione faciei suæ, Ezech. 1. 12. Apud Talmud. כל אפיהו כל אפיהו, Vide sup. in אף.

מאנפיהו *Facies, Vultus, Frons: Nares*. מאנפיהו Ex naribus ejus egreditur fumus, Heb. יפוק קטרא Job. 41. 9. Munsterus & Aruch ponunt in ordine אפר: sed ת servile est, ut in aliis in ות finitis, & idem est quod אף Hebræum. Aruch simpliciter *Frontem* exponit. Apud Talmudicos, ידא אנפיהו דרגא לשינתא Manus ad frontem apposita, gradus est ad somnum, Pesach. fol. 112. 1. עד דחיה שריק ליה דודבא Donec dilabere-tur ipsi musca de fronte ejus, Pesach. fol. 44. 1. In Jalkut scribitur אאנפיהו, & explicatur על המצח, fol. 106. 2.

אנפס *Occursus*: הוא יוצא לאנפס שלך Ipse egreditur in occursum tuum, obviam tibi: in Medrasch Tanchuma, & Jalkut fol. 54. 2. Videtur corruptū ex Græco ἀπ'αντάω, ἀπ'αντώ, ἀπ'αντησις, per transpositionem literarum. Melius scribitur alibi אנפסי. Vide infra.

אנפס Sic scribit Munsterus. Judico esse idem quod אנפס de quo infra.

אנפלי *Loculi: Sacculus pecuniarius*, Talmud. Da mihi numum istum. Dicebat: Dedi eum tibi, tu autem posuisti eum in loculos tuos, Schevu. fol. 45. 1. Glossa, תיק Theca pro numis. Aruch scribit אנפולי. David de Pomis, אמפולי.

אנפליא, אמפליא & fæmininè אנפליא *Impilia, Empilia, Impilia: Socci, Calcei ex corio tenui, quibus, tanquam foccis, alij crassiores superinduuntur.* Horum usus prohibitus est in solenni ista discalceatione, quæ fit in divortiis. Græcæ originis vocabulum est. πῖλα in genere est Indumentum è lana compactum, sive sit Pileus, capiti ferviens: sive Subucula, sive Soccus, sive aliud aliis usibus cōveniens. πιλῆω, πιλῶ, ἐμπιλῶ Compingo, condenso lanam; ἐμπιλῶ Coactilia, indumēta ex lana coacta & compacta, facta. Hinc Latini dixerunt Impilia & Impilia, de quibus vide Lexica Latina. Talm. קטן ואנפליא פסולה Minorennis & focci, illegitimi sunt, scil. ad discalceationem solennem istam, de qua Deut. 25. Gittin fol. 25. 1. Nam de persona in Lege scriptum est *Vir*; & de re, נעל *Calceus*. Soccus autem ex lana non est calceus. שני מנעלים ושני Duo calcei, par calceorum & par foccorū, Schab. f. 120. 1. Glossa קלצונש של צמר Socci ex lana. Sunt inter octodecim vestium genera, quæ in die sabbatho ex incendio eruere licet. Et cum foccis laneis, Jevammoth fol. 103. 1. Cum foccis, discalceatio illegitima est, Jevam. cap. 12. in princ. Ratio in Gemara redditur, לא דאנפליא ליה Quia foccus non est calceus, qui scil. debet esse ex corio. Ivit הלך ועשה לו שתי אנפליא & fecit ipsi duos foccos, Beres. rab. sect. 61. שלוף Exue calceos tuos, & indue tibi duos foccos, ibid. Ex Hefychio afferunt Lexica, νάντα dici etiam τὰς πῖλους ἢ τὰ ἐμπιλῶ. Latinam vocem adducunt ex Digestis juris civilis, lib. 34. Tit. 2. L. Argumento sunt: *Fasciæ crurales, pedulesque & impilia vestis loco sunt.* Glossa ibi addit: *Impilia*. ad tegendum caput, vnde Pileati. Hæc interpretatio relinquatur Scholæ Juridicæ disceptanda. In libris autem antiquis hîc legitur *Impilia*: posteriores pro eo substituerunt *Item pilea*. Defendat, qui sic mutavit. Et sic legendum apud Plin. lib. 19. cap. 2. Theophrastus author est, esse bulbi genus, circa ripas amnium nascens, cujus inter summum corticem, eamq; partem quâ vescuntur, esse laneam naturam, ex qua *impilia* (non *mapalia*, ut vulgò libri habent) vestesque quædam conficiantur. Vide & Drusium lib. Quest. 3. quest. 64. In Aruch scribuntur hæc cum מ in medio, אמפליא.

אנפילון *Conclave, Penetrabile, quod est ante triclinium magnum, Atrium minus.* Ingrefsus est in atrium vel conclave anterius, aulam anteriorem vel minorem, In den vorderen oder kleinen Saal/ Berach. fol. 16. 2. Sequitur ibi mox,

Ingressus fuit in triclinium, aulam majorem, *In den grossen Saal. Hinc plurale legitur in Targum*, ובתולדתך טמיון ונגיון באנפלין, Et virgines tuæ absconduntur & reconduntur in penetralibus, Cant. 4.12. Videtur esse ex Græco *πυλὼν* Atrium.

Nomen proprium loci, apud Talm.

Quartarius, Quartale, mensuræ nomen, idem quod *אנטל & אנבנ*, de quibus supra. Munsterus scribit etiam *אנפך*. Pro diversis locis, diversimodè pronunciabatur. *אנפקא דחמרא* Quartale vini, Gittin fol. 69. עד דקיימי אאנפקא Donec consistant ad quartale, vel, ad quartam partem, nempe, elixanda sunt & bulliendo coquenda ad quartam usq; partem, Schab. fol. 109. 2. Glossa hîc notat esse Quartale Logi. De *לוג* suo loco. *לאשקוי אנפקא חייא* Potare ipsum, Bibendum dare ipsi quartale vini vivi, id est, meri, Chol. fol. 94. 1.

Oleum olivarum crudum & amarum, ex olivis vel immaturis aut deciduis pressum, Oleum omphacinum: Non offerunt oleum omphacinum & si offerant (pro decimis,) rejicitur, Menach. cap. 8. in Mischna, Pefach. fol. 43. 1. Hujusmodi oleum erat tertiæ pressuræ. Primum & optimû erat ex olivis maturis, sponte fluentibus: alterum ex illarum granis sive residuo, leviter expressum: tertium ex immaturioribus & deciduis, idque omnium erat vilissimum. Sequitur ibidè, ולמה סכין בו שמשיר את השער, Quare autem unguunt se eo? quia effluere facit pilos, & delicatam reddit carnem, Sic in Vajik. rab. sect. 5. *וראשית שמנים ומשחו* Et *prestantissimo unguento unguunt se*, Amos 6.6. R. Jehuda dixit, Hoc est oleum stactinum. R. Jannai dixit, שמן אנפיקינון oleum omphacinum, *משיר את השער ומצהיר את הגוף* quod defluere facit pilos, & nitidû reddit corpus. Vide & Bemidb. rab. sect. 10. Ber. rab. sect. 98. fol. III. 3. ubi scribitur *אנפיקינון דמנתר ית סערא*. Et in Targum, *אנפיקינון* Et oleo omphacino quod defluere facit pilos, & delicatam facit carnem, Esth. 2. 12. Pigmentis erodebant extremos pilos versus frontem, ut frontem latam ostentarent puellæ istæ aulicæ. Est vox peregrina. Ego non dubito quin sit Græca: *ὀμφάκινον Omphacinum*, ex uvis acerbis & immaturis confectum: & *ὀμφάκινον ἔλαιον Oleum ex olivis immaturis*, quod & *ὠμοτελ. βῆς* dicitur, quia olivæ illæ acerbæ, unde exprimitur, crudè adhuc sunt. Vide de eo apud Dioscor. lib. 1. cap. 29. Olei omphacini quoque meminit Plinius lib. 23. cap. 4. & lib. 12. cap. 27. *Oleum & omphacinum est. Fit duobus generibus, & totidem modis, ex olea & vice. Olea adhuc alba expressa, deterius*

ex druppa; &c. An autem hanc virtutem habeat quam Talmudici ei adscribunt, videant Medici. Baal Aruch scribit, se didicisse à quodam, quòd *משיר* nigros reddat capillos, non *משיר* effluere faciat.

Vasa nova & in vulgus ignota. Talia si quis inveniatur, non opus habet ea proclamare, ut restitui possint, *Talm.* כל כלי אנפוריא אין חייב להכריז Nulla vasa vel utensilia nova, tenetur quis proclamare, nempe si quis ea ab alio perdit invenerit, Bava metzia fol. 21. sive cap. 2. in Misna prima. In Gemara, *מאי אנפוריא כלים חדשים*, *אנפוריא*? utensilia nova, quibus nondû satiatus est oculus, fol. 23. 2. Glossa est, i. e. שאין בהם ראייה In quibus nulla adhuc fuit visio, quæ nondum omnibus visa sunt: adeoque incognita, ut proclamatione non indigeant. Allusio est ad nomen, quam vocant *Notarikon*, allusio etymologica, *אנפוריא* quasi *אין ברה ראייה*. Sed videtur esse Græcæ originis. *ἔμπυρον* Igni coctum, quod ad ignem adhibetur, in quo aliquid ad ignem coquitur, ut sunt ollæ & similia. Hæc etiam vocantur *ἔμπυρα σκεύη*. Possit etiam esse ex Græc. *ἀμφορέα Amphora*, q. d. *ἀμφορέα*. *פמינימ*, *שהי אנפוריא עשרה* Duo vasa, vel, duas ollas fecit, unam parvam, alteram magnam, R. Sal. 2. Sam. 24. 9. ex libro Pefikta: *אנפוראות*.

Vis, Violentia: Damnum, Perditio: *אם באנפוריות* Si cum damno, scil. accepit, id est, בהפסד, Gittin fol. 44. 1. Alibi, *אם לקח באנפורות* si accepit per vim, sive, violenter, id est, *אין כחוק* per vim, coactè, invitâ parte adversâ. *אין אנפורות בכבל* Non est violentiæ jus in Babylonia, nemo alium potest cogere, aut per vim aliquid à debitore rapere, Gittin fol. 58. 2. *עושה אנפורות* Facit pecunias suas perditionem, id est, perdit inutiliter pecunias suas, Schab. fol. 80. 2.

Merces. Est à Græco *ἐμπόρεια* Mercatura. *אנפוריות* Qui conscribit merces, Tanchu. in fi. sect. *שלה לך* Num. 15.

Manipuli. *אניצין פשתן* Et manipulos lini, *אניצין פשתן* Tal. Bava metzia cap. 2. initio. *אניצין פשתן* Licitum est operire manipulis lini, Nedar. fol. 55. 2.

Stimulari, Acuere stimuli instar, Targ. *אניצין לאלפא הובמתא* Quæ stimulant ad docendum sapientiam eos, qui destituuntur sapientiâ, Eccles. 12. 12. Ex hac forma legitur etiâ in Aruch in *זקרת*, Infinitivus *אניצין זקרת* Et ad stimulandum stimulum, vel ad acuendum, i. Sam. 13. 21. Id hodiè legitur *לאניצין זקרת*, quod est à *יצב*, & *נ* est loco *Dagesch*, ut sæpè.

נון, vel אנין Vide in

אנ *Suspirare, Gemere, Ingemiscere*, Heb. Hinc videtur esse דנק, unde in Ithpehal אנק pro אתאנ, unde per euphoniā contractè dicitur אנק, pro אתנ, ut plura sunt ejus generis ab א, de quibus in Grammatica.

אני *Gemitus*: מן אניק Præ gemitu, Heb. מעצ, Præ angustia, Psal. 107. 39.

אניק *Gemitus, Angustia, Anxietas*: בשעת אניקי Tempore gemitus vel angustia, Lev. 21. 10. in Jon. אתכל התלאה Omnem gemitum qui invenit nos, Heb. אתכל התלאה, Omnem molestia, Num. 20. 14. רחמינא אניקי דנפשיה Quia vidimus angustiam animi ejus, Gen. 42. 21. in Jonathane. וידון בשעת אניקהון Et confitebuntur tempore gemitus vel anxietatis suæ peccata sua, Lev. 26. 40.

אנקתא *Idem*: אנקתא דאסירי Gemitus vincitorum, Psal. 79. 11.

אניקותא *Idem*: למשמע אניקותא דאסירי Ad audiendum gemitum vincitorum, Psal. 102. 21.

אניקא *Avis nomen*, Esth. 1. 2. in secundo Targum, ubi describuntur animalia & aves, quibus ornati fuerunt sex gradus folii regii Salomonis, & in gradu tertio, Aquilæ ab altera parte apposta fuit אניקא דדהבא. Vide mox.

אנקין *Inter animalia numeratur, que vocem naturalem ediderunt corâ rege Salomone, & dicitur*, ונאנקין Esth. 1. 2. in secundo Targum, haud longè a fine istius versus.

אנקא *Camelus femina*. Hæc Arabicè vocatur נקה, Vide ibi. Hinc volunt hoc nomen deductum, apposto ab initio א. Hujus significationis quidam Glossator vult esse præcedens Nomen in Targum Esther. Hinc in Echa rabba cap. 1. ver. 1. legitur: ואית קומינא אנקא חדא עוירא Est que ante nos camelus-fœmina quædâ cæca uno oculo suo. Glossa, אנקא id est, גמל. In Aruch in נקה pro אנקא legitur sine א ab initio, in quibusdam libris גמלא.

אונקא *Collum*. Affine est Græcum αυγκη Cervix, collum. Tal. In אונקא דאית ביה תלתא מיני בישרא In collo sunt tres species carnis, nempe pinguis, macræ & nervosæ, Schab. fol. 140. 2.

אניקון *Monetæ reprobæ species*: כיס מלא, אניקא בריןר Aniqa, Tal. Ba. metzia fol. 46. 2. Scribitur & אנקא, ut בריןר Metzia fol. 46. 2. Putarim legendum אניקא. In Glossa legitur אניקון.

אנקטמין *Larvæ, Personæ, quibus fingitur alia hominis facies, vel ad terrendos pueros, vel lusus causâ*. Alij dixerunt esse קשרי Ligamenta lignea oblonga, quæ pedibus alligantur ad incessum, Grallæ, Cantherioli, Germ. Stiefeln. Alius dixit esse דאכפא

Asinum ligneum, cui quis insidens, portari eo videtur, cum tamen seffor ipsum portet, risus vel lusus causâ. Larvæ significationem R. Salomon maximè probat. His (vel etiam Grallis) Sabbatho exire, prohibitum, ut traditur in Misna, de Sabbatho cap. 6. fol. 66. 1. ubi postea Gemara triplicem istam interpretationem Rabbiorum adducit. In Editione Talmud Basileensi legitur hodie לוקטמין, sed in Aruch, & alijs Mischnajoth, אנקטמין.

אונקיא *Uncia*. Græcum est ουνκία. Accipitur etiam indefinitè pro Exiguo pondere: Hinc illud passim in Rabbiorum scriptis celebratum: Non accidit tibi, ô Israel, ultio aliqua divina, in quam non sit vel uncia aliqua de peccato propter fufum vitulum, (de quo Exo. 32.) Eo significare voluerunt Sapientes ipsorum, tantum fuisse peccatum istius idololatriæ, ut nunquam satis expiatum sit. In eam sententiam quoq; legitur in Talmud Hierosolymitano, libro תענית de Jejuniis, cap. 4. אין כל דור ודור שאין בו אונקיא אחת מחטיו של עגל Nulla est generatio, in qua non sit uncia una peccati propter vitulum. Glossa: Pondus exiguum vocatur אונקיא. Sic Drachma & Germ. Ein Quintlein/ pro minimo pondere ponitur. אם הפקיד ארם אונקיא של כסף בידך Si deposuerit homo aliquis unciam argenti in manus tuas, Ber. rab. sect. 17. Item אונקיא אחת היתה ביד נח Uncia una (justitiæ) erat in manibus Noæ, Ber. rab. sect. 29. Item *Moneta uncialis*: במארה אונקיות Centum uncialibus, Ber. rab. sect. 79. in fine.

אונקיות *Lances, Balances, statera, vel quadratae vel rotundæ, de plano lentè excavatæ, quibus res ponderandæ imponuntur*, Germ. Waags schüssel. Aliàs כף של מאזנים Scutella librarum. Si sint in ea lances, Kelim cap. 12.

אונקלא *Uncus, Uncinus*, ונאקל אונקלא Estne possibile ut imponas uncum naribus ejus, Job. 40. 21. Heb. אונקלון אונקלון דפרזלא Unci argentei, Esth. 1. 6. אונקלון דכסף Et unci earum erunt aurei, Heb. ונאקלון דדהבא Clavi, Exo. 26. 36. in Targ. Hieros. Præstat ab initio scribi cum Kametz chatuph, quod cum Schureck vel Cholem commutari solet. Rabbini dicunt etiam אונקלון של בתפין, & masculine, אונקליות pluraliter, qui scil. humeris imponuntur,

ac utrinque vel à posteriori parte lagenæ vini, aut situlæ aquæ iis portantur, Tal. Tahor. cap. 12. אונקלי שבכותלים Unci parietū, de quibus aliquid suspenditur, Kelim cap. 12. אונקליאות של ברזל Uncini ferrei. על בית אונקלי שלו Super domum uncorum suorum, id est, super chirothecam suam. Uncos vocant digitos, quia ad comprehendendum aliquid, incurvantur ut ungues avium, Megilla fol. 24. 2. in Misna. אונקליות כפופין Uncini duplicati, in duplum curvi.

אונקלי Vestis lata, ut pellicea vel pellita mulierum, Toga pellicea, vel pallium quod vis virorum. Talmudici numerant inter octodecim vestimenta, quæ in Sabbatho induere & exuere licitū est, Schab. fol. 120. 1. והניחה באונקלי Et deposuit illud in vestimento suo, recondidit illud sub vestimento suo, Glossa מלבושו, Sanh. fol. 82. 1. והלבישו באונקלי Et induit eum pelliceo, Gloss. מלבוש של עור, Menach. fol. 109. 2.

אנקליטין Appellatio, Provocatio ad superiorem iudicem. Videtur esse ex Græco ἀνάκλησις. Alius exponit פסק רין Decisionem sententiæ. Author Aruch adducit, sed non exponit. In Beres. rab. sect. 49. בשר ודם תולין לו אנקליטין מדוכוס Homo-caro & sanguis suspendit ipsi appellationem (vel, decisionem sententiæ) à duce ad Eparchum, ab Eparcho ad summum strategum.

אנקולמוס Cancellarius, Protoscriba: Scriba, qui agrorum, ædium, hominum summam notat, ut inde tributum regi aut magistratui rectè conferatur. Apud Talmudicos, הסנטר מכור אנקולמוס אינו מכור Custos (urbis unà cum urbe) venditur: Scriba non venditur, Bava Bas. fol. 68. 2. Disputatur, An qui urbem vendit, tales officarios simul cum urbe vendat?

אנקלימון Carcer, Vincula. Sic ponunt Munsterus & Guido. Legitur in Deut. rab. in ואתחנן סדר fol. 290. col. 4. Sed in glossa per ט & sic in Jalkut fol. 20. col. 4. In Medrasch Koheleth, אנקלומה.

אנקלווסים Tempus, Terminus temporis: עד Donec impleatur tempus ejus, Talm. Hier. Bava metzia fol. 11. col. 4. cap. 8. Glossa, זמן.

אונקוס Moles. Græcum est ὄγκος. כל האונקוס Totam molem hanc propter quid? scil. creasti. Beres. rab. sect. 12.

אנש Homo, Heb. אנוש, unde Cholem Chaldaeis mutatur in Kametz, ut ex טוב dicunt טב, & ex קול Vox, קל, & similia plurima. Emphaticè Scribitur & אנש etiam in Daniele. In Targum Hierosol. & libris אמת, id est, Jobo, Proverbiis & Psalmis plerumque per Apharesin primæ literæ di-

citur נש & נש בר נשא vel בר נשא Filius hominis, ut Hebraicè בן אדם. Vulgò punctatur נש, & emphaticè בר נשא. Hoc contra analogiam est, sed usus fortè sic assumpsit & probavit. Talmudici etiam dicunt איניש, quod est אנש. Ex Targum, ויתב לאנש בצדקתיה Et reddit homini secundum justitiam suam, Job. 33. 26. מה בר נש Quid est filius hominis, id est, homo, vel בר נש, Job. 7. 17. Pro eo alibi נשא, vel נשא, Psal. 8. 5. & 9. 20. לא חשבו בני אנשא Non cogitant homines, Jesa 33. 8. Quandoque etiam pro איש & אדם dicitur אנש vel אנשא. Exempla obvia sunt. In Daniele, וליבב אנש יהיב לה Et cor hominis datum erat ei; ועל רגליו כאנש Et super pedes sicut homo, Dan. 7. 4. כעניו אנשא Sicut oculi hominis, Dan. 7. 8. ושלל אנשים Et humilimum hominū, Dan. 4. 14. אנשין דשמן Homines nominum, id est, celebres, Gen. 6. 4. וכל אנשי ביתיה Et omnes viri domus ejus, Gen. 7. 27. Pro eo Hierosolymitanè dicitur etiam אינשי, ut & Talmudicè, ex forma אנש, & אנשין, vel, אנשין. Cum Apharesin, בני נשין Filii hominum, homines, & simpliciter נשין, Psal. 62. 10. Sumitur quoque distributivè, אינש מעל אחיו Quisque à fratre suo, Heb. איש מעל אחיו Gen. 12. 11. אינש יבשתה Non est aliquis in terra, Dan. 2. 10. Virum & hominem domus suæ, id est, quemque de familia sua, 2. Sam. 2. 3. Apud Talmudicos, היינו דאמרי אינשי Illud est quod dicunt homines: Sicut dicunt homines. Cum adducunt proverbium vel adagium aliquod vulgare, sic præmittere solent. אנשים geminatum, valet, Quidam. Exemplū vide in מורה נבוכים p. 32. col. 1. in fine.

אנושי Humanus, a, um, quod hominis est, aut ab homine fit vel factum est: שכל אנושי Intellectus humanus. פעל אנושי Actio, operatio humana, opus humanum. צורה אנושית Forma humana.

אנושות Humanitas: מתיים שם לאנושות Humanitas: est nomen humanitatis, id est, nomen generaliter de hominibus dictum, complectens viros, mulieres & parvulos, R. David Jud. 20. 48.

אנת Tu. Pronomen utriusque generis. Si est ab אנת Ego, tunc נ est radicale: Si אנת est primitivū, tunc נ est expletivū דא Dagesch, quod Chaldaeis familiare est. Masculinum, הך אנת סבר בלבך Quomodo tu opinaris in corde tuo, Gen. 3. 11. in Jon. ubi Onkelos אנת. Sic, אנת לי אנת לי Dilectus ut filius patri suo, tu mihi es, Psal. 2. 7. ואתה Tu autem Domine, Psal. 3. 4. Sic plerumque est in Hagiographis: in reliquis libris contracta forma sæpius usurpatur: Et si non velis tu exire, Jerem. 38. 21. לית אנת Maledictus es tu, Gen. 4. 11. Cum Kametz propter pausam.

Tu autē eris fervans ei Gen.3.15. *Fæmininum*, מן אנת ברתִי Quæ es tu filia mea? Ruth.3.16. *Contractè*, שפִּירֶרֶת חִיוֹ אַתּ Pulchra aspectu tu es, Gen.12.11. אַתּ Sororem meam esse te, Gen.12.13. ubi Jonathan habet אנת. *Plurale masc.* אנתון vel אנתון, *Fæmininum*, אנתון vel אנתון. *Exempla passim occurrunt.*

Massa panis: Pasta vulgò, Tal. אנתא *Massa panis frixa in oleo*, Menach. fol. 78.1. *Gloss.* התיכה עיסת עבה ששיגנה בשמן. *Frustrum massæ panicæ crassæ frixæ in oleo.* Vel שמן קרוש *Oleum, pinguedo, butyrum coagulatum vel condensatum, rotundum instar panis, panis in oleo vel butyro frixus vel coctus.*

Uxor, Mulier. אנתא, אנתא, אנתא. Vide infra את in ordine אתא.

Anthusai, populorū nomen, Gen.10.17. Pro Hebræo הסני Jonathan habet Antosæi.

Merces, res venales, aut venum expositæ. *Apud Talmudicos*, המוכר את הספינה Vendens navim, vendit etiam malum, carbasa &c. sed non vendit cum ea fervos, ולא את המדצופין neque faccos (mercium) ולא את האנתיקי neque merces ipfas, Bava bafra fol. 73.1. sive cap. 5. in prima Mischna. Hinc Munsteri interpretatio, *Merces quæ est in medio navis.* Merces pro Merx, Latinis mala merx est.

Homo. In Aruch scribitur אנתרופוס, *ἄνθρωπος* In Beres. rab. sect.18. & 21: Audivistine unquam dici גיני גיניא, vel אנתרופיא, sicut dicitur in lingua sancta Hebræa איש, אשה. *Græci non dicunt גיניא, neq; ab ἄνθρωπος, fœmininè אנתרופיא sicut Hebræi ab איש dicunt אשה.* Hoc primævitatæ linguæ Hebrææ volunt esse argumentum.

Curare, Sanare, Mederi. Sic possunt quedam esse, ut Hebraicè. Sed communius habent formam ex Pael. *Præteritum*, ואסי Et sanavit Dominus Abimelecum, Gen.20.17. *Invocavi te & sanasti me*, Psal.30.3. אסיה למא האלן Et curarunt fracturam, Jer.6.14. *Et morbos vel ægrotos non sanastis*, Ezech.34.4. אסינא *Si sanaremus Babel*, Jerem.51.9. *Participium*, מאסי, *que forma semel in plurali invenitur: communiter forma contracta usurpatur*, רי במימרי מסי לך *Qui per verbum meum sano te*, pro מאסי, Exod.15.26. in Targ. Hierof. *Ecce ego curo te*, 2. Reg.20.5. *Percutio ego, ego etiam sano*, Deut.32.39. *Plur.* במאסי אליל *Sicut medicantes, medici nihili*, Job.13.4. ימחי *Percutit, & manus ejus sanant*, Job.5.18. *Infinitivus*, ועדן בחיר לאספא, Et tempus electum

est ad sanandum, Ecclef.3.3. *Imperativus*, בבועו אסי *Obsecro sana eam*, Num.12.13. אסי יתי יי Sana me Domine, Psal.6.3. אסי נפשי Sana animam meam, Psalm.41.5. *Futurum*, וממחרתיך *Et à plagis tuis sanabo te*, Jerem.30.17. אסינך *Et curabo eos*, Jere.33.6. *Et curabis eum à lepra sua*, 2. Reg.5.6. בכנ יסי יתירה *Tunc curabit eum à lepra sua*, 2. Reg.5.3. רי יסי *Qui curaturus sit te*, Thren.2.13. יוסי יתהון *Et sanabit eos*, Psal.107.20. ויסינן *Et curabit nos, & sanabit nos*, Hos.6.1. *Ithpehal vel Ithpael, Præteritum*, *Et sanata fuerit*, Levit.13.18. in Jonath. Onkelos habet ואתסי, minus rectè. Nam א re-
dundat. vers.37. ואתסי, ubi Kametz pravum est. Posset esse ואתסי: & integrè, עד דאתאסינו *Donec sanati essent, convaluissent*, Heb. ער חיותם *Et curatæ sunt aquæ*, 2. Reg.2.22. *Participium*, עד דמתסי *Donec curetur vel convalescat*, Exod.21.19. in Jon. Sic *plurale*, Curantur aquæ, Ezech.47.8. *Partic. fœm.* ולא מתסינא *Tamen non esset curata, non pateretur se curari*, Jere.51.9. *Infinitivus* לאתפאה *Ut curaretur*, 2. Reg.8.29. לא יכלין למתסינא *Non poterant curari*, Deut.28.27. in Tar. Hierof. מ ab initio est ex dialecto Hierosol. & Syra. *Imperat.* רהץ וטהר *Lava & sanator*, Heb. טבול ואתסי *Si fortè posset curari*, Jerem.51.8. נכון תתסון *Tunc curabimini*, i. Sam.6.3. לא יתסון *Non curabuntur*, Ezech.47.11.

Medicus: Emphat. אסינא vel אסינא: ut, *Et mercedè medici persolvat*, Exo.21.9. *Et quis est medicus, qui curet te*, Thre.2.13. אסי אסי אסי *Nam ego Dominus sum medicus tuus*, Jonathā אסינך, Heb. רפאך, Exo.15.26. *Plur. ex alia forma*, אסותא *Et aromatibus condiverunt medici Israelem sive Jacobū*, Gen.50.2. Puto formam planè esse alienam. Si forma fœminina tolerari debeat, meliùs legeretur אסינא. Ita multa masculina singulariter, pluraliter flectuntur terminatione fœmininorum. *Apud Rabbinos*, אסי אסי חנרתך *Medice cura claudicationē tuā*: Tanchuma in Gen. sect.1. Adamus primus volebat docere nepotes suos de statu cōjugii: respōdebant ipsi: *Medice cura claudicationē tuam. Tu fuisti separatus ab uxore tua cētum & triginta annos, & vis docere nos. Curato prius morbum tuum. Quadrat cum illo*: אסי אסי נפשיך *Medice cura teipsum*, *ἰατρὲ θεράπεισθαι σεαυτὸν*, Luc.4.23. *id est, Afflicta est civitas, cujus medicus est podagricus*, Vajikra rab. sect.5. scil. cujus rector & gubernator ipsemet vitiis scatet. *Item apud Talmudicos*, אסינא

Medicus longinquus, oculum excecat, Bava kama fol.85.1. Aut enim tardius advenit, ut morbus invalescat: aut citius discedit, ut ægrotus ope destituatur & morbus ingravescat. Quidam libri רחיקא Pressus, qui ipsemet cum morbis conflictatur: אסא רמנ מנ שיה *Medicus nibili*, (qui gratis sive pro nihilo curat) *nibilo penditur*, ibid. אל תדור בעור דרש מתא אסא *Ne habites in urbe, cujus caput medicus est*, Pefach. fol. 113.1. Est enim occupatus civilibus negotiis, neque ægrotorum curam habet. Aliam enarrationē vide hoc loco in Baal Aruch. In sententiis Ben Siræ legitur, אוקיר לאסא עד דלא תצטרך ליה, *Honora medicum, antequā eo opus habeas*. Sic Deus est honorandus rebus prosperis, ut benignum eum habeamus in rebus adversis.

אסא *Medicina, Cura, Curatio*: אונרא מהימנא Nuncius fidelis, medicina est, Hebr. מרפא, Prov.13.17. Vel, Est quasi medicus ipse, curans, scil. fideliter res eorum, qui eum ablegant, non fecus ac medicus curat morbos. אסא *Medicina (vel medicus) est carnis suæ*, Hebr. מרפא, Prov.14.20.

אסא *Idem*: אסא וליה לנא אסא Neque est nobis curatio, Jerem.14.19. Fortē legendum אסו: ut habent Regia. Veneta אסא, formæ שעה.

אסו *Medicina, Medela, Curatio, Sanitas*: אסות מחתך בפרע תסק Et curatio plagæ tuæ citò fiet, Hebr. וארכתך Jesa.58.8. אסותא Cujus verba sunt medicina, Jerem.8.22. אסותא Et medicina oisibus, id est, corpori, Hebr. ומרפא Prov.16.24. אסותא בכנפיה Et curatio est in alis ipsius, Hebr. ומרפא, Mal.4.2. *Per apocopam*: אסו ולא תהוי ליה אסו Et non erit ei curatio, Prov.29.1. ארי איתי אסו לך Nam adducam sanitatem tibi, Jere.30.17. לא סליקת אסו Non ascendit curatio, Hebr. ארכת, Jere.8.22. אסו לא סליקת לך Curatio nulla ascendit tibi, Hebr. רפאות Jerem. 30.13. ארום אסו הוא לנהורא דעינין Quòd medicina esset lumini oculorum, Genes.3.6. in Jonathane. In Onkelo est אסו inusitatè. Legi posset אסו: nam sæpissimè est Index אסו Scheva. *Cum Affixo*, פתגם אסותיה Verbum curationis suæ, Psalm. 107.20. *Apud Rabbinos legitur*, אסיר בנו מיכליה *Qui sternutat inter edendum, vetitum est dicere ipsi אסותא Salus, propter periculum, &c.* Sic hoc Nomine אסותא Sternutanti respondere solent Judæi, pro eo, quod Latini dicunt *Salus, sit saluti*. Dicunt & Hebraicè רפואה pro eodem. In Talmud. Hieros. Berach. fol.10.4. hæc cita leguntur: אסיר רעטיש בנו מיכליה. אסיר לכימר ייפ בנין סכנת דנפשא. *Qui &c. prohibitum est ei dicere ייפ*, quod possit esse vel Imperat. ייפ per Apoc. pro ייפ Sanus esto: vel Fut. 3.

perf. ייפ Sanationi, saluti sit. Aruch legit וי & exponit יהי.

אסותא *Idem*: תהוי לכונשרד Sanitas erit umbilico tuo, Hebr. רפאות, Prov.3.8.

אסוי *Idem*: ולכולא בשריה מאסי Et toti carni ejus, medicina, Hebr. מרפא, Prov.4.22. ולישנא *Lingua autem sapientum, medicina est*, Prov.12.18. Sic legendum: nam libri aliter habent. Chaldæum Nomen est, ut Hebræum מרפא.

אסא *Myrtus, arbor*, idem quod Hebr. הרס. Hinc de regina Esther legitur: ותהו קרין לה הרסה Et nomina bant eam Hadassam, eo quòd esset justa: justis autem, qui assimulantur myrto, vocarunt eam Estheram, Esth.2.7. In secundo Targum ibid. אסא ותרסה הוה שמה כמה דאסא Et Hadassa erat nomen ejus, quasi dicas Myrtus. Et mox, ותלוף אורבינא Et pro urtica, ascendet myrtus, (juxta id quod legitur, Jesa.55.13.) sic pro regina Vasti regnabat Esther. Et mox, ותקרי שמה הרסה Et Estheræ nomen vocatum fuit Hadassa, nomine Myrti: nam sicut myrtus non arefcit æstate vel hyeme, sic justis est pars in seculo hoc & in seculo venturo, q.d. semper florent. *Plurale*, שוקינא Plateæ erāt myrtis stratae, Esth.8.15. *Apud Talmudicos*, אסא חליפי אסא *Myrtus flans inter urticas, myrtus est nomen ejus, & myrtum vocant eum*, Sanh. fol.44.1. *Sententia pro verbialis est*, quā usi olim fuerunt in Israëlitas peccatores, qui etsi peccatores essent, manebant tamen Israëlites, & retinebant nomen sanctū, juxta illud: *Peccavit Israël*, Josuæ 7.11. Sic viri boni, malorum invidia gravati, manent tamen & vocantur viri boni.

אסא *Senex*. Vox peregrina & in magicis usurpata: אסא כלבא אכסא תרנגולא & stulta gallina, Gittin fol.69.1. Voces magicæ, אסא id est זקן, & אכסא id est שוטה.

אסא *Fundamentum*: vide שתס. אסב *Complanare, Reclificare, Dirigere*, Talm. אסובי ינוקא *Complanare infantem*, scil. in sabbatho, R. Nachman prohibuit, Raf Schechet permisit, Schab. fol.123.1. Glossa להחליק אסב *æquare ordinem membrorum ejus, componere artus & membra, quæ in partu aliquando distorqueri solent*. Author Aruch exponit de uvula gutturis, (quam vocat הגרון Præputium gutturis) quæ cum decidit, tunc obstetrix inferto in os digito dirigit eam, unde sequitur aliquando vomitus. Hinc Munsterus scripsit, significare *Lingulam in gutture sive Uvulam*.

Hissopus. Sic Munsterus adducit. Nec in Aruch, nec in Targum sic occurrit, sed אֲחֻבָּא, de quo vide in אֲחֻבָּא.

אֲחֻבָּא אֲחֻבָּא אֲחֻבָּא. Quidam libri אֲחֻבָּא אֲחֻבָּא. Corruptū Græcum est ab *ἀγενής* vel *ἀγενής* *Generosus, præclaro genere ortus vel natus*. Plurale est, q.d. *ἀγενέσες* nobilis profapiæ viri. Legitur in Medr. Esther cap. 3. 4.

אֲחֻבָּא, אֲחֻבָּא *Cervical, pulvmar cervici subjectum*: וְשֵׁי אֲחֻבָּא Et posuit eos in cervicalia sibi, Hebr. מֵרֵאשִׁיתוֹ Genes. 28. 11. Sic vers. 18. שֵׁי אֲחֻבָּא Posuit cervicalia ejus, 1. Sam. 19. 13. vide & ver. 16. & cap. 26. 7. & 1. Reg. 19. 6. וַיִּתֵּן מִנָּה דְמֵיָא Et vasculum aquæ cervicalium ejus, id est, quod erat ad cervicalia ejus, 1. Sam. 26. 16. מֵאֲחֻבָּא A cervicalibus Saulis, 1. Sam. 26. 12.

Compages trabium, quæ per aquam ducuntur & præbent usum navis, Rates, Talm. שֵׁי אֲחֻבָּא Qui sedent unâ in navi aut rati-bus, Zvim זבים cap. 3. Vide R. Davidem 2. Paral. 2. 15. היה מהלך בספינה או באסרה יכוין לנו כנגד בית קרשי הקרשים Qui proficiscitur in navi vel rati-bus, diriget cor suum versus sanctum sanctorum, id est, Templum sanctum Hierosolymitanum, Berach. fol. 28. 1. Glossa, אסרה Hebr. dicuntur רפסודות. Quidam volût esse idem quod סר Cippus, ex illo, ותשם בסר רגלי, Job. 13. 27.

אֲחֻבָּא *Commessari, Epulari*: רְאִיטוֹן בְּבֶשֶׂרָא Qui commessantur carnem, Proverb. 23. 20. Hebr. נֶפֶס בְּשֵׁר בּוֹלְלֵי בֶשֶׂר inter commessatores carnis, id est, inter luxuriosos. Græcè ἀσώτως Lu-xuriosè vivo.

Commessator, Epulo: רְוִי וְאֵסִיט מִתְמַסְכֵּן Ebriofus & comessator pauperascunt, Prov. 23. 21. Græcis ἀσώτως Luxuriosus. Hinc & Syrum באסותית *ἀσώτως*, 1. Pet. 4. 3.

Vide mox infra in אֲחֻבָּא. Sic enim sæpius scribitur.

Stabula: vide ordinem אֲחֻבָּא.

Tenia, Vincula, Fascie: פּוֹרְנָה אִם יֵשׁ לָהּ פּוֹרְנָה אִם יֵשׁ לָהּ Furnus si fuerint ipsi fasciæ, pollutus est, Talm. Kelim cap. 8. Glossator unus, שְׂפִיטָה (que ibi conjunguntur) idem sunt, sed tenuitate vel crassitie differunt: alter interpretum explicat נְקִיבִים Foramina. Furni intelliguntur majores, ut ferri, figulorum, & similes. In quibusdā libris legitur אֲחֻבָּא, (ut in Mischnajoth minoribus, in glossa, videre est) unde apparet esse corruptum Græcum à *σείωνος* vel *σείωνάμα* id est, Nexus, vincula, quæ rem continēt, ne dissolvatur aut collabatur. Aruch scribit esse כמו נג quasi Tectum, nec tectum simpliciter, sed quasi כִּפֶּה &c. Hæc interpretatio similiter prodit originem Græcam. Nam *σείωνος*

Tectum. Fortè ergo legendum אֲחֻבָּא à *σείωνος*: Nam Sigma Græcū sæpissimè apud Rabbinos in Nun finale mutatum est. Sed quid Munsterus vidit, scribens אֲחֻבָּא *Figura?*

Astrologi: *Genethliaci, Magi, qui & Chaldei per synecdochen aliquando fuerunt dicti*. Dicitur & אֲחֻבָּא *formâ femineâ*. Est etiam pro ס aliquando ז, ut hæc duæ literæ in peregrinis vocibus promiscuè scribuntur. Usurpatur pro Hebræo חַרְטוּמִּים, quod plerumque Magos reddunt. Ab. Esra, Dan. 2. Genethliacos explicat: & Exo. 7. 11. scribit, חַרְטוּמִּים sunt חַרְטוּמִּים scientes secreta nativitatis. Targū, אֲחֻבָּא Et fecerūt sic Magi carminibus, sive incantationibus suis, Exod. 8. 7. אֲחֻבָּא Magi, Exod. 8. 18. Et non potuerunt Magi consistere coram Mose, Exo. 9. 11. אֲחֻבָּא Plaga ulcerum in magis, & in omnibus Ægyptiis, Exod. 9. 11. Et dixerunt magi Pharaonis, Exod. 8. 19. Et aliter, אֲחֻבָּא Magi Ægypti, Exo. 7. 22. Omnia hæc sunt in Targ. Jon. ומלכת אֲחֻבָּא Et consilium magorū ipsius perverforum, Job. 5. 13. Magi Ægypti principales nominantur in Jonathane, יָנֵס, Janes & Jambres, Exod. 7. 11. quorū mentio fit in N. Testa. 2. ad Timoth. 3. 8. Vide infra in litera Jod: *Apud Talmudicos, אֲחֻבָּא Fortè errabunt astrologi (vel astronomi, inspectores astrorum) Pharaonis, dicentque: Moses mendax est, Berach. fol. 4. אֲחֻבָּא Quod viderant astronomi Pharaonis, in eo errarunt, Sota fol. 12. 2. Hoc exemplum in Aruch adducitur per Samech scriptum, ut & alia plura. אֲחֻבָּא Lex non invenitur in Astrologis, neque in magis, Sopher hammufar cap. 10. fol. 98. 1. edit. Cracov.*

Astronomia vel Astrologia, id est, *Scientia astrorum*: נְסִיחָה באֲחֻבָּא שלי ואיני ראוי להוליד בן ואמר לו צא Conspexi in astronomia mea, me non fore idoneum ad generandum filium: Dixit ipsi: Egrederere de astronomia tua, שאין מול non enim est astrum Israëlitis, i.e. Israëlitarum fortuna non dependet ex astris, Talm. Schab. fol. 156. 1. אֲחֻבָּא Astronomia erat in animo Abrahami, id est, excellens erat inspector astrorum, Bava basra fol. 16. 2. Sic, ראִי אֲחֻבָּא גדולה היתה בלבו, Quod astronomia, id est, astronomiæ scientia maxima erat in eo, scilicet Abrahamo, Joma fol. 28. 2. R. Salomon hîc scribit, Reges orientis & occidentis convenisse eum, ad discendam אֲחֻבָּא, quomo-

quomodo hodie in Gemara non legitur.

איסטודיא Stadium, *שטודיא*, Locus spaciosus, certum spacium viae continens, Curriculum, locus in quo cursu certatur, Theatrum, in quo ludi & spectacula & lucta animalium agitantur. Vide Lexica Latina & Græca. Cic. 2. Tuscul. Ut in stadio cursores exclamant, quam maximè possunt. Apud Talmudicos, אין בונין עמהם בסיליקי גרדום איצטודיא ובימרה, Non exstruunt (Israëlitæ) cum ipsis (gentilibus) basilicam, tribunal judiciale, stadium spectaculorum, & suggestum, Avoda fara fol. 16. in Mischna, Glos. מקום שחוק Locus publicus ludi, veluti ubi boves vel alia animalia luctantur. Fortè est plurale איצטודיא. Nam singularis forma alia etiam est, ut sequitur.

איצטודין Idem. Hinc האצטודין שור Bos stadii, i.e. qui edoctus & assuefactus est ad feriendū, & in theatris luctandum, Bava kama cap. 4. in Misna. Plurale, ההולך לאיצטודין Qui ingreditur stadia vel theatra, ad spectandum lusus vel luctationes, י"ז fol. 18. 2. sic ibi sæpiùs. Glossa, Locus est, ubi producunt bovem ad cornupetendum. Fortè legendum איצטודין, quod propiùs accederet ad Græcum: certè in Syro legitur, דבאצטודין רהטין, Qui in stadio currunt, 1. ad Cor. 9. 24.

Vide infra in איסטודין.

איצטובא Porticus, locus confessus advenientium prope portam, ubi expectant, donec sit tempus ingrediendi domum vel conclave principale. Variæ porticus fuerunt, pro diversitate structurarum, quibus adjunctæ fuerunt porticus, ut erat Aula regia, Templum, Prætorium & similia. Joh. 5. 2. mentio fit quinque porticum. Item, Scannum, Sedile, cathedra. Item Scanna librorum, mercium & aliarum rerum, Schaffi. Corruptum videtur ex Græco *σά*, ut magis patet ex usu Syro. Nam *σά* Syre est, לאסטובא, Act. 3. 11. & 5. 11. Quin & Talmudicè dicitur סטוי, id est, *σά* Porticus. Vide id in סטה. Hinc Porticus Salomonis, Joh. 10. 23. Quia autem porticus prope portam est, vocatur cõmuniùs ab Hebræis בית שער, ut notat R. Salomon 1. Reg. 6. 3. & 7. 6. ubi vide eum. Verf. 7. ibidem describitur Porticus prætorii sive tribunalis, &c. Rectiùs scribitur cum ס quam cum צ, sed hæ duæ literæ in vocabulis barbaris promiscuè usurpari solent, magis tamen צ in usu est apud Talmudicos: מונחות עג האיצטובא fol. 11. 2. & fol. 13. 2. על שבו על ספסל של יאבן או על האיצטובא של מרחץ Si sedeant super sella aut scamno lapideo, aut super scamno balnei, Nidda fol. 59. 2. in Misna. דמסני אאיצטובא Qui plurimi erant in scamnis, Pesach. cap. 5. in fine. איצטובא Porticus quæ est ante columnas,

Schab. fol. 7. 1. Porticus non erat absq; scamnis & sedilibus, unde & hîc Sedile explicari potest. Pluraliter, איצטובא & איצטובאות: unde מוקף מקום האיצטובאות Locus circumdatus sedilibus. Et aliter, בנה איצטובא Exstruens cathedram in die festo; nempe ex lateribus & cæmento, Betza fol. 32. 2. מעשה איצטובא cathedra lignea של עץ Opus scamni, id est, formâ rectâ & ordine, ut in scamnis sedent homines.

איסטונית Idem: האיסטונית רשות היחיד לשבת Porticus est locus in potestate unius, id est, locus privatus, quoad cõfessum: est autem רשות הרבים licentiæ plurium, (id est, locus publicus) quoad pollutionem, Talm. Tahoroth cap. 6. Scribitur & per Tzade loco Samech: ים ובקעה והאיסטונית: Mare, vallis, porticus, & locus publicus inaccessus, non sunt ut locus privatus, neque ut locus publicus, Schab. f. 6. 2. איסטונית היתה נקרת, Porticus vocabatur איסטונית, quæ antea vocata fuit טסי *טסי*, Pesach. fol. 13. 2.

איסטונא Idem: ודא מלכא קאים על איסטונא כהלכתא Et ecce rex stabat in porticu, pro more, 2. Reg. 11. 14. Hebr. על עמוד juxta columnas, i.e. in intercolumnio, in porticu columnis septo, ubi foliû erat pro confessu regis. Vide hîc R. Davidem. Sic 2. Reg. 23. 3. In More Nevoch. par. 1. cap. 36. sumitur pro Cylindro, quia formam columnæ habet.

איסטונית Statio: Basis, Statumen: משלמתי Perficiens stationem suam, Beres. rab. sect. 75. של עולם Basis mundi, Beres. rab. sect. 66.

איסטויבא Stativa, Statio; cessatio, quies. Apud Rabbinos, בשר ודם בשעה שהוא עושה איסטויבא אינו נותן דונטיבא ונשעה שהוא נותן דונטיבא אינו עושה איסטויבא אבל הקבה עשה איסטויבא ונתן דונטיבא שני Id est, Caro & sanguis, (id est, homo) quando facit stativam, (id est, quietem & cessationem ab opere) non dat donativam (mercedem aut donum) quo autem tempore dat mercedem, non facit stativam: Sed Deus sanctus & facit stativam, & dat donum, sic dictum est: Et quievit (fecit stativam) Genes. 2. 2. Et benedixit, verf. 3. id est, bonis & donis cumulavit diem septimum, sicut alibi ברכה Benedictio, vocatur Donum, Gen. 33. 11.

איסטונית Vaga, Vagabunda, Instabilis, epitheton mulieris. Puto esse à Græco *ἀστατός* Vagor, inconstans sum, *ἀστατός* Instabilis, inconstans. Plurale, אסטוניות Beres. rab. sect. 45. Sic rectè in Jalkut, sect. ל"ד exponitur per יוצאנית. Guido aliter & alienè explicavit. In Elle habdebharim rabba sect. כי תצא pro eo legitur אסטוניות.

איסטויבא Sagittare, Sagittis impetere & ferire. Munsterus

Munsterus ad antecedens Nomen אסטטין ponit: Et verbaliter, Sagittare. Respexit, ut puto, ad formam אסטט. Sed Guido ponit אסטט. Vide טיט.

איסטטין Sic adducitur in Aruch in litera א. In נל sexto, אסטטין. In Beres. rab. sect. 19. in explicatione ejus, ויעשו להם חגורות Et fecerunt sibi subligacula vel Cinctoria, Gen. 3. 7. R. Abba sacerdos dixit: חגורה Cinctorium unum, non est scriptum hic, sed חגורות Cinctoria, nempe חגורי חגורות Varia cinctoria, veluti גליונים אסטטין, quibus intelliguntur מיני מלבושים varia vestimenta, quibus tegebant se Adam & Eva. Non igitur est Cingulum, Zona, ut Munsterus posuit. Similiter legitur in Talmud Hierosol. Bava bafra cap. ultim. in fine: והוה עביר ליה חרמא: והוה אסטטין מן חר עמר אסטטין. Voces sunt corruptæ, sed ad unam originem procul dubio referendæ. Explicatur autem per בתנתר.

איסטטין Epistola. Corruptum est ex Græco ἑπιστολή quod Rabbini scribunt אפטטלי, de quo infra in ordine אפטט.

איסטטין Stola, Chlamys, Amictus, Vestimentum, Græcè σολή & σολίς, Indumentum honoratius & longius. Scribitur promiscuè אפטטלי, commutatis hisce literis, ut in præcedentibus: ונסב שם Et accepit Schem & Japhet palliū, Hebr. השמלה, Gen. 9. 23. in Jonathane, ית אפטטלי Vestimentum regium, Esth. 7. 6. וית אפטטלי Et pallium, Hebr. ואת אדרת. Et propius ad formam Græcam, אפטטלי וליבוס Stolum & vestimentum, Gen. 45. 22. in Jon. אפטטלי Babylonicam, Hebr. אדרת שגער. Ad indumentum lineum, Deut. 22. 12. in Jon. אפטטלי Alimentum & indumentum, Hebr. לחם ושמלה. Deuter. 10. 18. וחמש אפטטלי Et quinque stolas vestimentorum, Gen. 45. 22.

איסטטין Idem: וכן תעביר לאפטטליהו: Sic etiam facies vestimento ejus, Hebr. לשמלתו, Deut. 22. 3. in T. H. וידמוך באפטטליהו Et cubet in vestimento suo, Hebr. בשלמתו. Deut. 24. 13. Plurale, ועבדו להו, אפטטלין Et fecerunt sibi indumenta, Hebr. חגורות Subligacula, cinctoria, Gen. 3. 7. in T. Hierosol. Et triginta pallia, Jud. 14. 13. Forma mascul. Et dedit pallia honorata, Hebr. ויתן החליפות, Jud. 14. 19.

איסטטין Stabula, Præsepia. Corruptum est, & aliàs rectius pro eo dicitur אפטטלין.

איסטטין Chalybs. Apud Talmudicos, יציאה בעמוד השחר Egressio ad lucem aurora, est (corpori) sicut chalybs ferro, Berach. fol. 62. 2.

Glossator id nō de egressione ad iter, sed לחפנות ad exonerandum alvum, interpretatur. Item, איסטטין שינה בעמוד השחר כאסטטין לפרזל. Somnus cum columna (id est, radiis) aurora, est (senibus) sicut chalybs ferro, ibid. Aliquando scribitur אפטטין. Corruptum est à Græco σμαχμα, ut notat Aruch, quod scribit אפטטין.

איסטטין Ornamentum capitis muliebre ex diversis coloribus, gemmis & margaritis, ad sustentandos capillos, ne dilabatur aut diffuant, Ligamentum ornatum puellarum ad continendos capillos frontis & temporum, Talmud. יציאה אשה בכבול ובאיסטטין לחצר. Egre ditur mulier (in sabbatho) cum &c. in conclave (non autem foras) Schab. fol. 57. 2. שלשה נאמרו באיסטטין Tria dicuntur de ligamento capillorum: non judicatur esse ex heterogeneis: non polluit tactu: non egrediuntur cum eo foras, seu extra domum, nempe in Sabbatho, ibid. Item, מאי אפטטין כליא פרוחי? Quid est Istema? cohibens capillos volatiles, nempe tenuiores ad tempora, quæ communi ligamento non constringuntur, ibid. In Talm. Hierosol. cap. 6. exponitur, מצנפת קטנה המונע שיערה מלצאת.

איסטטין Stomachus, σμαχμα, Ventriculus, cibi & potus receptaculū: אפטטין דכרסא Stomachus ventris, Cholin fol. 50. 2. אפטטין דליבא Stomachus cordis, עז fol. 29. 1. quod diversimodè explicatur. R. David ad illud, בכח האכילה ההיא Virtute cibi istius, 1. Regum 19. 8. scribit; כלומר שנסתהה המאכל באפטטין ולא נשללה אותו הכח id est, quasi diceret, quod commoratus esset cibus in stomacho, neque concoxisset eum facultas concoctrix, neque attraxisset eum facultas attractrix. In Talm. Hierosol. Schab. cap. אשה במה אשה בתי הנפש: תרגם עקילס אפטטין אהה, hoc est, בתי הנפש Ezech. 3. 20. Aquila transtulit אפטטין אהה (q. d. σμαχμα), quod Baal Aruch explicat, בתי הנפש על בית הנפש.

איסטטין Sic adducitur in Aruch ex Schab. fol. 67. 1. & explicatur, quod videatur esse ענין סגנון significationis Sigilli, ut alibi fumitur אפטטין pro Obsignatione, per cōmutationem ט & ת. Sed hæc interpretatio loco Gemaræ non convenit. Referuntur ibi formulæ incantationum, verba magica & nomina angelorum sive dæmonum, quæ in incantationibus usurpari solent. Deinde scribitur aliter hodie, בשמונו quæ nomina angelorum esse videntur. Alia etiam est lectio in Aruch.

איסטטין Præfectus, Prætor. Tal. איסטטין דמישן Sicut præfectus in Misin, Schab. fol. 72. 2. Glossa שילטון Dominator. רבשכר. Nomine præfecti Bischaris, Gittin fol. 80. 2.

איסטטין Infirmus, debilis, valetudinarius, languidus,

du, *nauseabundus*. Græcum est *ἀσθενής*. Quandoque scribitur cum ה in medio. הנון עברין יתי איסטנים Ista faciunt me debilem, Job. 6. 7. in secundo eius versus Targum. Sic legit Elias: hodie legitur in Bibliis איסתנים. *Apud Talmudicos frequens est: איסטנים אני* Debilis, infirmus sum ego: *אן פרתה* An fortè debilior tu es Pharaone? Sota fol. 11. r.

איסטניו *Infirmus, Debilitas, Languor*, Rab. Quæ respuit attingere anima mea præ magnitudine infirmitatis & nausæ. Rabbi Levi Jobi 6. 7.

איסטניו & sine א *Herba unde fit color similis purpureo, Indicum: Crocus*: Sic explicat Baal Aruch אנריקו *Indico* vernaculè, Arabicè ניל, & Aramicè מוריקא. Videamus loca; וּמַמְי צוּבַעַן Et ex specie colorantium vel tingentium herbarum, sunt sponte-renata אסטניו croci vel Indici, Scheviith cap. 7. ubi disputant de jure recrescentium anno septimo. R. Salom. exponit מוריקא קר"ו Crocus. Bartenora scribit, est herba, colorem dans similem לתכלת hyacinthino, quæ cum demittitur, recrescit; & hinc inter sponte-renata refertur. *Sine Aleph: אסטניו ופואה*: Crocus, vel Indicum, & rubia ad tingendum iis, Schab. fol. 89. 21. Bava kama fol. 101. 2. Legitur etiam in More Nevochim par. 1. cap. 73. ubi R. Samuel Aben Tybbon in explicatione vocum peregrinarum scribit: אסטניו vocabulum Talmudicum, posui pro eo quod Arabicè vocatur ניל, & in lingua vernacula אינדי *Indicum*, propterea quod inveni Baal Aruch hanc vocem ita exponere, quamvis sapientes Hispaniæ aliter explicent. Hæc ille. Quod scribunt Arabicè vocari ניל, observa errorem in Lexico Schindleri in radice נול. Ponitur ibi, ניל *Procus*: legendum *Crocus*. Et sic exponunt Hebræi hanc vocem. Ego omninò puto esse Græcum *ἰσίδιον, Isatis*, quam Latini aliàs *Glastum* appellant. Dioscorides lib. 2. cap. 215. *ἰσίδιον ἢ μέρμηρ ἢ οὐ βαφείσ ἢ ἀντιπυλόν*, quæ Latinus interpretes ita reddit; *Sativum glastum quo infectores lanarum utuntur, folium habet plantagini simile, &c.* Plinius lib. 20. cap. 7. inter genera lactuce refert; *Tertium, ait, genus est in sylvis nascens, Isatin vocant. Quarto infectores lanarum utuntur, quod glastum vocant, &c.* Cæsar lib. 5. de bello Gallico: *Britanni glasto se inficiunt, quod cæruleum efficit colorem, &c.* Ex hac Etymologia apparet, rectiùs scribi cum א, quàm sine eo.

איסטניו *Statio, Resistencia, Rebello, Factio*, Talm. Factio est illud, conspiratio est, Makkos fol. 5. 1. in Mischna. Idem in sequentibus scribitur אסטניו à סטרה Declinare,

q. d. Declinatio est, declinant illi & conspirant invicem ad malefaciendum. Videtur esse Græcū *στάσις* Seditio, rebellio, & *στάσιζον* Factiosum, seditiosum esse.

איסטניו Sic adducitur in Aruch. Legitur hodie in Bereschis rabba unde citatur, sect. 45. & sic in Jalkut אסטניו, quod paulò antè explicatum est. Malè Munsterus hanc vocem notavit אסטניו Vagabunda. Ea forma esset Vagatio. Vide supra.

איסטניו. Vox peregrina & corrupta. In Medr. Ruth. cap. 1. 17. מילא דאיסטניו id est, רבר Res pretiosa, ut in Glossa explicatur.

איסטניו *Oleris vel fructus hortensis species, de qua disputatur, an decimæ dandæ sint*, Demaj cap. 2. in Talm. Hierof. Non est Porrum, ut Munsterus posuit, quod alio nomine ibi vocatur: fortè peculiaris quædam ejus est species.

איסטניו *Balsamum, Staete, אסטניו*. Vide infra in ordine אסת.

איסטניו *Privilegium*. Dicitur & אסטניו singulariter: אסטניו זה נתן משה ליהודה בשעת וכו': Privilegium hoc dedit Moses Jehudæ, tempore exitus ejus ex Ægypto. Medrasch Tillim Psal. 102.

איסטניו *Videtur esse à Græco στροβίλος, quod est Vortex, Turbo, Trochus, aliquid rotundum, quod in gyrum rapitur vel agitur. Hinc est Basis mole, cui lapides incumbunt, aut arca lignea rotunda, circa molas*. Scribitur & sæpè אסטניו Pars inferior lapidum molarium. In Gemara, מוכר את הבית Vendens domum, vendit etiam arcam-מולא, sed nō infundibulū molæ, Bava basra fol. 65. 1. in Mischna. Glossa, עגול של עץ שסביב הריחים Orbis ligneus circa molam, vulgò צר'קיא. Illud vas immobile: hoc mobile, illud idcirca cum mola venditur, hoc verò non. Alibi explicatur עגול של עץ שהוא סביב של עץ שהוא תחת הריחים Orbis ligni sub molis, Zavim cap. 4. In Beres. rab. sect. 28. אטחה את הארם יר' לוי א' אפילו. *Delebo hominem* (Genes. 6. 7.) R. Levi dixit: etiam basis molæ deleta fuit. Glossa, מולה רחים התחתונה, quæ est fundamentum molæ superioris. Sic sect. 30. ubi explicatur מושב הריחים Basis molæ pavimento incumbens: אטחה עישור נכסי מאסטניו Accipiebat decimam facultatum de molæ arca, Kethubh fol. 69. 1. Glossa אמת המים אטחה מושב אסטניו. *Item Pinus, & Nux pinea, sic dicta, quod trochi figuram habet. Sic στροβίλος etiam Græcis, & Strobilus Latinus significat, unde apparet esse à Græcis mutuatam hanc vocem. Apud Talmudicos, אלו רברים* Hæ res vetitæ sunt ut vendantur gentibus; nempe nuges pineæ, ficus albæ, &c. quia suspendunt eas

ante idola sua, ע"ז fol.14.1. Subjicit Gemara, מאי אצטרובלן תורניתא Quid est Strobelin? Pinus, (Cedri species sic vocata, ut legitur in Rosch hafchana fol. 23.1.) Sed Raf Saphra dixit, פרי דארזא Fructus cedri est, id est, nux pinea. Sic quoque accipitur in Medrasch Tillim Psalm. 2. circa finē, & Schir hafchirim rabba cap. 7. 2. Quod Gemara Strobelin hīc explicat Pinum arborem, non omninō de nihilo est. Nam apud Græcos etiam εστρουγιά Ⓞ fumitur tam pro Nuce pinea, quā pro Arbore ferente τὰς εστρουγιάς, ut ostendit Henricus Stephanus in Thesauro Græcæ linguæ, in hac voce. Et hinc emendandus mihi videtur locus apud Plinium lib. 16. cap. 10. ubi de Pino & Pinastro agens, ita subdit: *Easdem arbores alio nomine esse per Italiam, quos Tibulos vocant, pleriq; arbitrantur.* Putarim hīc pro Tibulos, legendum Strobilos. Nam Tibulorum mentio vix apud ullum auctorem reperietur. De Strobilo autem vide quoque Dioscoridem lib. 1. cap. 87.

אסטרונג Vide infra in אסטרני.

אסטרנדא *Annulus, orbis ex ferro, fune aut vimine, in capite navis, ad quem ligatur navis & sistitur,* Talm. קטרא דקטרי באסטרנדא, Schab. fol. 101. 2. in princ. capit. In Glossa & in Aruch legitur אסטרנדא: sed prior lectio ter in textu isto repetitur.

אסטרט *Strata, Platea, via publica omnibus strata & patens,* Ital. Strada, Germ. Straße: Via, Semita. Quandoque scribitur אסרט corruptè: Via una, Deuter. 11. in Jon. היכרין אסרט Sic est via omnium eorum qui obliviscuntur Dei, Job. 8. 13. באסטרטא דמלכא In via regis, Num. 20. 17. in Targ. Hierof. וְאֶסְרֵתָּא דְלֵא אֲתוּב Et viam, quā non sum reversurus, abeo, Hebr. וְאֶרְחָה, Job. 16. 22. Plural. תרי עשר אסרטין Duodecim viæ vel femitæ, Deut. 11. in T. Jon. וְחָלִיף אֶסְרֵי יָמָא Qui transit vias maris, Psal. 8. 9. אסרטי ארחהון Semitæ viarū ipforum, Job. 6. 18. אסרטי תימא Vias Tema, Job. 6. 19. Et femininè apud Rabbinos, אסטרטאטות Plateæ vastatæ.

אסטרטיא *Expeditio, Militia: Exercitus, Agmen, Catalogus sive index militum. Est à Græco στρατία vel στραία: מי שהיה מוכתב באסטרטיא של מלך: Qui-cunq; fuit scriptus in militia regis, id est, in catalogo, indice militum, Kidduschin fol. 76. 1. in Mischna. Glossa, פנקס הניסרות Index militum, Kriegsrodel. Item, באסטרטין של רוצחנות, In catalogo latronum, של נואפן, mœchorum, Rab. Ber. rab. sect. 87. sed scribitur אסרטין.*

אסטרטיני אסטרטיני *Dux exercitus, Præfectus bello, Capitanus, Strategus: Est à Græco στρατηγός. Et egressus est strategus Philistæorum, Hebr. מַצֵּב Statio, 1. Sam. 13. 23.*

ואסטרטיניא חר Ad strategum, 1. Sam. 14. 1. Et præfectus unus, Hebr. וַיָּצִיב 1. Reg. 4. 19. Intelligitur ibi præfectus annonæ. Plur. ומני בארזים אסטרטיניק Et constituit in Edom præfectos, Hebr. תרי עשר אסטרטיניא Duodecim præfecti constituti super univ. Israhælem, 1. Reg. 4. 5. אסטרטיני פלשתאי Præfectos Philistæorum, Hebr. וַיָּצִיב 1. Sam. 13. 3. Pro hac forma apud Talmudicos aliquando corruptissimè legitur אסטרונג, pro אסטרטיני: Bavabafra fol. 143. 1.

אסטרטיוט *στρατιώτης, Stratiota, stratiotes, miles.*

אסטרטליטין *Strategi, Capitanei: Beres. rab. sect. 44.*

אסטרטליטין ואסטרטליטין *Eparchæ & strategi, Vajik. rab. sect. 1. Græcum est στρατηλάτης. Alibi, אסטרטליטין pravè.*

אסטרטולוס *Strategus, Capitanus.* Sic citat Aruch ex Vajik. rab. sect. 16. Sed ibi nunc legitur אסטרטליטוס, ex præcedenti forma. Plurale, אסטרטליטוסין *Capitanei: לית אסטרטליטוסין Ad duces militares regis, Esth. 3. 12. & 8. 9. & 9. 3.*

אסטרטניוס pravè pro אסטרטניוס.

אסטרטני *Capitanei. Corruptum Græcū est.*

אסטרולוגוס *Astrologus, αστρολογος.* In Medraschim sæpè occurrit. Glossa חוזה בכוכבים Inspector astrorum. Mendosè sæpè scribitur, ut pleriq; Græcæ originis. In Debharim rabba paraschâ נצבים scribitur: אין התורה מצויה באסטרולוגין שאומנותן בשמים *Lex non reperitur apud astrologos, quorum studium occupatur in cælis, in cæli contemplatione.*

אסטרולוגיאה *Astrologia, scientia astrorum: וצפה Et observaverat iste dominator in astrologia, Beres. rab. sect. 62. Glossa הכמת החוים בכוכבים Scientia eorum qui inspicunt astra.*

אסטרופומיטא *Vertibile, flexibile, plicabile. Corruptum Græcū est à στρεπτός vel στρεφόμενος. Legitur in Talm. Middoth cap. 4. ad quem locum vide Annotationes Viri Clariss. D. Constantini l'Empereur; Ber. rab. sect. 66. ubi consule Commentarium Hebræum. In Jalkut est איסטרופומיטא, fol. 34. 2.*

אסטרקליליא *Lamina area: באסטרקליליה In lamina area, quæ erat ante genua ejus, Esth. 5. 9. Videtur omninō esse quod, טרקלילין 1. Sam. 17. 6.*

אסיא *Asia, una ex tribus mundi partibus principalibus, Gen. 10. 3. in Targ. Hierof.*

אסיר *Mederi, Curare. Vide supra in אסא.*

אסיתא *Vide supra in אסא.*

אוסיא *Vide supra in אוס.*

אסיא *Fundamentum, vide in שתם.*

אסימון *Non signatum, Insignatum, sine signo. Græcum est ἀσημον, scilicet ἀργήμον Non-signatum argentum, Pecunia rudis & non signata:*

אסימון

Mo-
neta nō signata acquirit sive redimit monetam
signatā, sed moneta signata non redimit mone-
tam non-signatā, Metzia cap. 4. initio. Item, מאי
פולסא Quid est Asimon? idē quod פולסא
Metzia fol. 47. 2. Vide de eo in פלס. Hebræi ex-
plicat, חסר שאין עליו צורה, Argentum sive pecu-
nia, in qua nulla est figura: אין מחללין מעשר שני על:
Non profanant (ex sancto profanum faciunt) decimas secundas pro moneta rudi, Maa-
fer scheni cap. 1. initio. Probant hoc ex eo, ubi
scriptū est, וצרת כסף Deut. 14. 25. וצרת כסף
i. e. חסר שאין עליו צורה, monetā argenteā signatā
distrahendæ sunt decimæ istæ. Hic locus addu-
citur in Jalkut, in Levit. fol. 182. col. 4. ubi jocu-
lare etymon, ex Aruch petitum, affertur, אסימון,
id est, חסר שאין עליו צורה מלשון סומא,
Moneta argentea, in qua nulla est figura, ex locutione
סומא, quasi Cæcam monetam dicas. Aruch tamen
præfert originem Græcam.

אסימון Mortarium, vas in quo aliquid tunditur,
Talm. Eruvin fol. 102. 1. Pistillum ejus in præce-
dentibus dicitur בוכנא.

אסך המוכר את הספינה. Talm. Vendens navim, vendit
etiam scalam navis, Bavabas. fol. 73. 1. Vide &
mox infra aliter.

אסכולא Schola, Gymnasium, Rab.
והיה אותו: Frequentans scholam: הולך לאסכולא
Fuit iste pædagogus du-
cens ipsum ad scholam: לאסכולא Eat in
scholam: Ad discendum in scho-
la. Frequens in Medraschim. Sic Syr. הוא
Loquens cum ipsis in schola,
Actor. 18. 19.

אסכולסטקיא Scholasticus: אסכולסטקיא
Scholasticus, studiosus Legis, id est, theologiæ,
Ber. rab. sect. 64.

אסכולא Craticula, Craticula, vas culinarium.
Corruptum ex Græco ἐξέλα, quod inter alia etiam
Craticula exponitur. L & R naturalem inter se ha-
bent permutationem. Dicunt ἐξέλα pro Craticu-
la. Apud Talmudicos, אין צולין את הפסח לא על השפור
Non allant agnum Paschalem vel
in veru ferreo, vel in craticula ferrea, Pefach.
cap. 7. in Mischna prima: על אסכולא
Allant pisces super craticula. Aruch scribit, sic
dici Rabbini Craticulam, quod similitudinem
habeat graduum scalæ. Et alibi apud Talmudicos,
Veru & craticulam
eluant in aquis ferventibus, Zevach. fol. 107. 1.
Plur. שפוריא ואסכולתא Verua & craticulæ, Num.
31. 23. in Jonath.

Satellites. Sic ponunt Munsterus &

Guido. Legitur in Debharim rabba sect. ואתחנן,
fol. 290. col. 4. Dixit R. Jehosua, En miracula que
fecit Deus Mosi, מהן נעשו חרשים ומהן נעשו סומין
Omnes satellites
Pharaonis, quidam illorum facti sunt muti, qui-
dam surdi, quidam cæci. Glossator aliter expli-
cat, nempe מלומדים יודעי דת ודין ודין
Homines eruditos
& peritos juris, judicis Regis præfectos; quia nimi-
rum בית תלמוד Domus studii sive doctrinæ vo-
catur אסכולא Schola, in lingua Græca. Sic mox
iterum: ממה שעשיתי לאסכולא פרעה: Memento
quid fecerim satellitibus Pharaonis.

אסכמא Schema, Figura, Habitus, Species. Græ-
cum est σχῆμα. Hinc legendum illud, באסכמא
באסכמא Habitu meretricis sive meretricio, Prov.
7. 10. Syrum est magis, qualia plura sunt in Tar-
gum Proverbiorum. Vide 1. ad Cor. 7. ver. 31. 37.
2. ad Thessal. 2. 1. ad Cor. 2. & alibi.

אסכמא Vide in סכמא.

אסכופא Vide in סקף. Nam scribitur
etiam line א ab initio.

אסכרא Vide in סכר.

אסלא Axis, Baculus, Palanga, Pertica, Ve-
ctis, quibus aliquid portatur: וסוגרוהו באסלא:

Et portarunt eum palangā in humeris,
בכתף Et portarunt eum palangā in humeris,
Numer. 13. 24. באסלא וסוגרוהו באסלא: Porta-
bunt palangā, Exod. 29. 3. ונתנו על אסלא: Et impo-
nent eum palangæ, Num. 4. 10. Plur. באסלין
Educentur palangis, Lev. 16. 27. Omnia in Tar-
gū Jonathanis. Apud Talmudicos, והאסל על כתיפו
Et palanga est in humero ejus, Ohol. cap. 16.
Et vectis in quo est rece-
ptaculum, Kel. cap. 17. Vectes minores quibus
ollæ, urnæ aquæ, lagenæ vini à tergo portan-
tur. Ista cavitas vocatur בית קיבול.

אסלא Sella, Sedes familiaris, cujus usus est
in cubiculis ad opus nature: עור העסלא
Pellis fellæ,
scil. quâ tegebatur, Eruvin fol. 10. Videtur esse
ex Latino Sella.

אסלטין. In Talmud Hierosol. Berach. cap. 5.
Rabbi Jannaj, & Rabbi Jonathan ambulabant
באסלטין: Glossa explicat, בשדה ובבקעה
In agro &
in valle. Alii volunt, esse nomen proprium.

אסימון Vide paulò antè.

אוסמניא. Sic legitur in Venetis Psal. 68.
32. & sic adducit idem Elias in Rad. אסם, & ex-
plicat כסף Argentum, quod in lingua Græca
לכסף & vasa argentea vocent אסימי.
אסימי & vasa argentea
In Hebræo est, ואתיון השמנים מני מצרים
Venient
Chasmanim de Ægypto, Targū, ויתו בניו דחם
Venient filii Cham Usmana de
Ægypto. Regia legunt אוכמניא Nigri. Nebiense
Pfalterium אוכמניא. Fortè legendum ex Hebræo
חוסמניא vel חוסמניא Principes, magnates. Scali-
ger

ger in Notis ad Eusebium vult esse depravatum pro אסימון ex præcedenti אסימון. Venient ergo filii Cham cum argento לאתניידא ut convertantur ad Judaïsmum. Hoc sensu pro יתון posset legi יתון אfferent. Eò respicit R. Salomon in Commentariis scribens: Tunc cum vastaveris Esavum, & surrexerit rex Messias, יבאו לך adducent tibi munera ex Ægypto & Æthiopia.

אסמטא Caligo, idem quod אפילה, ut in glossa explicatur, in Talm. Hier. Berach. cap. 3.

אסני Rubus. Scribitur vulgò אסנא in Targum: De medio rubi; ויהי

אסנא בעור באשתא Et ecce rubus ardebat igne; ויאסנא ליתוהי מתאכיל Et rubus non confumebatur, Hebr. סנה, Exod. 3. 2. לא מתוקד אסנא Non comburitur rubus, Exo. 3. 3. Apud Talmudicos, ונורדא Et corticem rubi, יו fol. 28. 1. אסנא Afferat ossa, vel nucleos baccarum rubi, יו fol. 28. 2. Aruch vult esse speciem Palmæ quæ אסני vocatur.

אסנא Granaria, Horrea, Joel. 1. 17. Aruch legit חסניא, & rectè. Vide חסן. Alii libri אסנא.

אסנתא Mortarium: Vas vel poculum, in quo miscebatur potus dulcis nuptialis: Vas vel cupa, in quam projiciebatur hordeum, ut germinaret, quod deinde virens sponso proponebatur, in signum, ut sic quoque ejus posteritas progerminaret & virefceret, Talm. מבי רמו. Ex quo projecerunt hordeum in cupam, Kethub. fol. 8. 1. יו fol. 8. 2. Glossa: Propter sponsum & sponsam feminabāt hordeum, indicantes: Crescite & multiplicamini, & germinate sicut hordeum hocce. Alii aliter exposuerunt, ut antè positum.

אסן. Hinc legitur in Gemara, נשתין אסיסנא, Mingat super rubum aridam, Gittin f. 69. 2. inter medicinalia ejus loci. Glossa, על סנה יבש. Hinc apparet, א esse servile pro אל vel על: & sic reliqua vox videatur quoque prava pro אסנא, id est, אל סנא, vel אאסנא, quæ forma paulò antè posita est. Possset etiam ad סיס, vel ססן referri.

אסף Colligere, Recipere, ut Hebraicè: apud Rabbinos. כל דמוסף יוסף ודלא מוסף יסף. Quicunque addit, addet: qui autem non addit, colligetur, Talm. Taanis in fine. Addit scil. noctem studiis, tunc scil. quando dies incipiunt minui & breviores fieri. Addet, scil. ad dies vitæ suæ, juxta illud: Nam illud est vita tua, & longitudo dierum tuorum, Deut. 30. 20. Colligetur, scil. in sepulchrum, morietur ante tempus, & diminuet dies vitæ suæ. Vide in Echa rabb. fol. 57. col. 3. Sic in Avoth cap. 1. יסף. Qui non addit vel auget (scil. doctrinam & eruditionem) consumit (i.e. amittit

quoque id quod jam didicit): vel, consumetur, ex sensu dicti præcedentis.

אסופי Collectitius, Expositivus puer, qui incerto patre matrè venatus, ex platea recipitur: אסופי שנמצא Collectitius qui inventus in urbe: אסופי בעיר Expositivus collectus de foro vel platea, dubius spurivus est: Kidduf. cap. 4. Fæminim. אסופית Exposititia: לא אסופית ישא אחותו Collectitius collectitiam non ducat, ne ducat fortè sororem suam, Kidduf. fol. 73. 1.

אסופה Collectio, Congregatio, Collegium.

אספני Vide in ספני.

אספריכא. Sic adducitur in Aruch: vide mox in ord. אספר.

אספתי Spatha, אספתי, Gladius: באיספתי Cum gladio, quo percusserrunt (Ægyptii) Israëlitas, eodem ipsi percussi sunt, Jalkut in Exod. fol. 66. col. 2. Pro eo legitur Jefa. 27. 7. in eodem Jalkut, באספקתי, corruptè.

אספטיה Nomen urbis. Sic ponit Aruch, & ex eo Guido, & alii. Legitur in Beres. rabba sect. 44. hoc sensu; כי נר יהיה זרעך בארץ לא להם Quia peregrinū erit semen tuū in terra non sua, & servient illis, affligentq. eos quadringentis annis Genes. 15. 13. Rab. Judan dixit, peregrinitas in terra aliena, עבדות servitus, & ענוי afflictio per quadringētos annos durabunt שלהם. Baal Aruch exponit nomen Urbis, q. d. In urbe ipsorum, h. e. in Ægypto. In Jalkut fol. 21. col. 1. explicatur in margine, להשלמת השבונם Ad complendum supputationem suam, sive numerum annorum definitum & decretum. Glossator in Bereschith rabba hanc expositionem præfert priori, ac putat אספטיה hic idem esse, quod infra אפטיה. Vera significatio & etymologia ulterius adhuc mihi investiganda videtur.

אספטיה Hospitalia, in Medraschim. Guido citat ex Medrasch Cantic. cap. 2.

אספלידא Spelunca, Caverna, antrum, specus. Affine est Græco σπηλιάδων: במערקיה מן קדם שאול Cum fugeret à facie Saulis in speluncam, Psal. 57. 1. אספלידא Qui perfecit, destinavit speluncam, Psal. 57. 3. אספלידא Cum esset in spelunca, Psal. 142. 1. אספלידא In caverna rupis, Exod. 33. 22. in Jon.

אספלידא Atrium, Exedra, Porticus, Tal. אפומא In fronte atrii, Bava bas. fol. 7. 1. Glossa אספלידא Triclinium. Munsterus Cœnaculum, conclave dicit. Hoc potius dicitur אידרונא, ut ibidem mox מעיקרא אספלידא פלגת לי השתא משוית לי: A principio pro atrio erat attributum mihi, nunc autem factum est mihi conclave pulchrum: אידרונא אספלידא רבי מר Videbam ipsum

ipsum in exedris domus domini, Menach. fol. 33.
2. Glossa, אנכדראות.

אנפליא *Anticubicula*, Munst. *Alius interpretatur, Cortinas lecti*. Non est in Aruch. Guido citat ex Medrasch Thren. cap. 1.

אנפלויות *Nuclei: Sensus, intelligentia loci alicujus*. Sic David de Pomis & Guido. Legitur in De-bharim rabba, sect. אנ יהודה בר: אנ יהודה בר סימא אפן הזה יש בו ג' אנפליאות שבועה וקבלה ואמנר Dixit R. Jehuda; In hac voce Amen sunt tres nuclei, hoc est, tres sensus vel significationes, Juramenti sc. Acceptionis, vel Acceptationis rei alicujus, & Fidei vel Fiduciae. *Reduci posset forte ad Græcum ἀσφάλεια*. Triplicem illum usum vocis Amen probant ibi sigillatim ex tribus locis scripturæ, quæ apertius extant in Talmud Schevuoth cap. 4. fol. 36. col. 1. ubi vide.

אנפלונית *Cataplasma, Emplastrum*. Est à Græco σπλήνιον *Splenium*, quo vocabulo & Plinius usus legitur, ubi de oculis scribit: *Superimponi oportet splenium è melle decoctum*. Et Martialis: *Et numerosa limunt stellantem splenia frontem*. Apud Rabbinos, לפי שהמכה גדולה תן אנפלונית גדולה, Quia plaga magna est, impone ei emplastrum magnum, Pf. 51. in Medrasch. Apud Talm. נותנין עליה אנפלונית. Imponunt ei emplastrum, Schab. fol. 133. 1.

אנפלונית *Idem. Fortè mendosum est, pro אספלונית*. Legitur in Targum, ושי להון אנפלונית, Parabit ipsis, vel, imponet ipsis emplastrum, Job. 30. 24. Munsterus *Clamore* interpretatur.

אנפמא *Hispania*. In Targum Obadiæ vers. 20. pro Hebræo בספרד legitur אנפמא, sed in R. Sal. & Ab. Esra pro eo legitur אספמא. In Beres rab. sect. 44. אספמא ואסמא Et Asia & Hispania. Sic inveni in exemplari Hispanico, Genes. 34. 25. in Masora parva. Sic etiam legendum in masora infra textum, Prov. 15. 11.

אנפמא *Idem. שבמקומות האספמא* Qui est in locis Hispaniæ.

אנפמא *Hispanicus*, Talm. קוליס האספמא *Kulis Hispanicus*. *Kulis* est piscis nomen, qui saliri in vasculis solet, de cujus munditie & pollutione Talmudici disputant. Arabicè אלשבוט. Rabbinis שבוטא. Quidam *Thunium* esse putant, Quidam *Insule* vel loci certi putant esse nomen, unde piscis *Kulis* nomen acceperit, quod ibi frequenter caperetur.

אנפמא *Stipendia militaria annua*, Tal. ליה וזהב ליה Aurum non multiplicabit sibi nimum, nisi ut det stipendia militaria annua, nempe pro satellitio aulico, Sanh. fol. 21. 2. Glof. שכר חיילות Merces militum. Vox corrupta est pro אפסוניה, ut rectè hic legitur in

Com. Bartenoræ. Nam Græcum est, ab ὀψώνιον *Annona*, quæ militibus per menses dabatur: Item Stipendium, Salarium, autoramentum, meritum militiae. Unde in N. Test. καὶ ἐξ ὧν τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν *Et contenti estote stipendiis vestris*, Luc. 3. 14. Sic Syre אפסנתכון. Item, τὰ γὰρ ὀψωνία τῆς ἀμαρτίας, θάνατ. Nam stipendia peccati, mors est, Rom. 6. 23.

אנפנקי *Cingulum, Zona*. Et cingulum unum, Heb. וחגורה אחת, 2. Sam. 18. 11.

אנפנקי *Idem: והוא אסיר אספנקי חדתא* Ipse autem accinctus erat cingulo novo, 2. Sam. 21. 16. ועליו אספנקי הרב Et super eo erat cingulum gladii, 2. Sam. 20. 8. באספנקי די בהרציה In cingulo, quod erat circa lumbos ejus, 1. Reg. 2. 5.

אנפנקי *Cedri species*, idem quod תדרה. In Medrasch Tanchuma. sect. תרומה. Vox corrupta, & peregrina.

אנפסאנוס *Vespasianus. Mutatio nominis, ut in Afti & Vasti, in historia Ester: בפולמוס של אספסאנוס* In bello Vespasiani.

אנפסיריאן *In Vajikra rabba sectio. 5. קומיס* In Jalkut Prophet. fol. 45. col. 3. pro eo legitur, קומיס ואיפרכוס Comes & præfectus.

אנפסתא *Pabulum, Migma*. אף אנפסתא סני עפנא Etiam pabulum multum est apud nos, Hebr. ויהב אנפסתא לחמריהון Gen. 24. 25. in Jon. Deditque pabulum asinis ipsorum, Gen. 43. 23. Jon. תבנא ואנפסתא לנמליא Fœnum & pabulum camelis, Gen. 24. 32. על אנפסתיה Ad pabulum suum, Job. 6. 5. ubi Veneta mendosa sunt. Apud Talmudicos frequentissimum est.

אנפקא *Vasis genus, ut est Paropsis, Patina aut simile*. Aruch citat Targum Hieros. Exod. 16. 33. sed hodiè ibi non legitur. אנפקא דכספא Patina argentea, Gittin fol. 14. 1.

אנפיקולא Vide in litera Samech.

אנפקלטור *Spiculator, Speculator, Satelles, Carnifex*. Scribitur & absque א in principio, de quo vide ספק. In Targum, אנפקלטורי דמלכא *Spiculators regis*, Esth. 5. 2. in secundo Targum. Apud Rabbinos frequens est, שלא שמעו עליך ולא אנפקלטורין, Quod non auscultarunt tibi & spiculatoribus occidentibus, R. Sal. Exod. 4. 11. אחד הרגו Unum interfecit rex, alterum interfecit spiculator, Schab. fol. 108. 1.

אנפקלריא *Speculum, Speculare, Specularium*: דהבא ואנפקלריא Aurum aut speculum, id est, gemma nitens instar speculi, Job. 28. 17. Vulgò legitur אנפקלריא inconvenienter: מפקין Proferunt specula, Deut. 33. 19. in Jon. כאנפקלריא סנינא Sicut speculū fusile sive fusum, Hebr. כראי מוצק, Job. 37. 18. Apud Rabbinos, אנפקלריא דאורייתא *Specularium Legis*. Sic Eximios

Legis Doctores vocant. אספקלריא מצוחצחת *Speculum nitidum.* אספקלריא שאינה מצוחצחת *Speculum non-nitidum, obscurum.* In *Vajikra rabba, sect. 1:* R. Jehuda dixit: מתוך תשע אספקלריות היו הנביאים רואים *Per decem specula viderunt Prophetæ,* ומשה ראה מתוך אספקלריא אחת *Moses autem vidit tantum per speculum unum.* Rabbinii dixerunt, כל הנביאים ראו מתוך אספקלריא אחת *omnes prophetæ viderunt per speculum maculatū,* ומשה ראה מתוך אספקלריא מצוחצחת *sed Moses vidit per speculū nitidum.* R. Bechai in *sect. 17:* אורי *scribit:* אספקלריא *dicitur,* quasi *q. d.* ספק-קלריא *Sufficientia, abundantia claritatis vel lucis.* Scribitur & sine א ab initio, quod vide in ספק.

אספקטישין *Spectatissimus, Præstantissimus, Munit.* Suspectum est. Fortè est אספסיריאן, quod paulò antè adductum.

אספקסיון *Epitheton est septimi principis Medorum & Persarum, Memuchan, Esth. 1. 14.* de quo in *Medrasch ibidem legitur:* זרה היה *Iste fuit infimus, (infimæ dignitatis) inter omnes illos, & uxor ejus apparavit aliis omnia quibus opus habebant.* In *Glossa scribitur:* Accepit omnia mandata ab aliis rex, & parabat omnes cibos regis, œconomus, præfectus culinæ, quasi ex significatione סיפוק. Corruptum omninò est & peregrinum, idemq; videtur esse, quod *Munsterus adduxit.*

אספקרפסטי *Legitur in Medr. Kohel. cap. 1. v. 1.* בן שנה רומה למלך נתון באספקרפסטי *Glossator non explicat.*

אספיר *Cohors, Turma, Legio, Talm. Græcum est:* ὁ δὲ τῆς σπῆρας *Universam cohortem, Syr. בלה אספיר, Matth. 27. 27.*

ארבע אספרי *Moneta parvæ nomen. Plur. ארבע אספרי* *Quatuor asperi argentei, Maafer scheni cap. 2.* R. Salomon hîc scribit, *Quinque asperos constituisse דינר.* Dinar autem fuit quarta pars סלע. Ergo Sela continuit viginti asperos. *Turcæ & Galli habent similis nominis numulos.*

אספרגילין *Asparagi, Talm.*

אספרגוס *Asparagus.* Vino indebatur, unde fiebat potus medicinalis, de quo multa apud *Talmudicos scribuntur.* Vinum asparaginum jejuno stomacho bibebatur לרפואה *sanitatis causâ:* אספרגוס יפיר ללב וטוב לעינים *Vinum asparaginum pulchrè conducit cordi, & optimum est oculis, Berach. fol. 51. 1.* Qui modicè bibit de eo, prodest toti corpori: *המשתכר בו* *inebriat eo,* grave est toti corpori, *ibid.* R. Salomon hîc notat, fuisse solitum bibi poculum unum לרפואה *stomacho jejuno, medicinæ causâ.*

לכנוס אספרווארדייה: *Cohors, Turma: Ad congregandum cohortem ejus, scil. ministro-rum, Kethuf. fol. 3. 2.* Idem est quod אספיר paulò antè.

אספרישין *Sic adducitur in Aruch ex Vajikra rabba, sed non explicatur. Legitur autem in Vajikra rabba sect. 17. & in Medrasch Tillim, Psal. 73. & ibidem in Jalkut, pro eo אספלישין.* *Munsterus explicat Saccos magnos.* מעור *in Aruch hoc loco idem est quod מטור Netum, Filum, ut legitur in Medrasch Tillim.*

אספירכא *Argentum vivum, id est, כסף חי, Tal. Gittin fol. 69. 2.* *Munsterus ponit אספירי.* In *Aruch, אספירכא.*

אספרמקין *Aromata.* A *Græco φάρμακον.* In *Targum, ואספרמקי ומגרי וירקי, Et pharmaca sive aromata, & fructus eximios, & olera, Deut. 28. 23. in Jon. Apud Talmudicos, רמשתכה, ההוא עכברתא רמשתכה, בי אספרמקי דרב אשי* *Iste mus qui repertus fuit inter aromata R. Assæi, Betza fol. 36. 2.* *Glossa בשמים.* *Item, וממלי להו באספרמקי, Et implevit ea aromatibus: בי אספרמקי, Domus aromatum, Pixiis aromatica, Pharmacopolium, aromatopolium, apotheca; בי Talmudicè pro בית.*

אספרון *Albus, um.* Legitur in *Bereschith rabba sect. 7.* ubi quæritur, Num inter pisces quoque dentur כלאים *diversa genera, ita ut vetitum sit diversos pisces conjungere & copulare? & respondetur inter cætera, חד מירון מביא שני דגים חד מירון, si quis assumat duos pisces, unum nigrum, alterum album, & junco vel fune eos colliget, ac in fluvium deducat, id vetitum esse משום כלאים propter legem heterogeneorum.* *Baal Aruch has voces ita explicat, פירוש לכן בלשון יון, פירוש לכן בלשון יון, אספרון מוורון בלשון יון חשוד h. e. Album in lingua græca exponitur אספרון, & מוורון in lingua græca est Obscurum, Nigrum.* In *compendio Aruch enim pro חשוד est שחור Nigrum.* מירון *videtur esse μαυρον, per aphaeresin pro ἀμαυρον: sed quomodo אספרון in lingua Græca Albū significet, nondum video.* In *Jalkut fol. 4. col. 2.* alia est lectio, *מביא שני דגים חד אוכס וחד חוור, quæ plana sunt.* Alia iterum lectio in *Talmud Hierosolymitano Massecheth Kilaim cap. 1.* ubi eadem habentur; *ובאורנייה רלכיסא ובאורנייה, ריריקא.* *Guilelmus Postellus in interpretatione Latina hujus sectionis in Bereschith rabba voces Hebræas retinet, & sic Latinis literis exprimit; Adduxit duos pisces, unum Miaron, & alterum Assporon &c.*

אספרנא *Celeriter, confestim, festinanter.* אספרנא *Celeriter fit, Esræ 5. 8.* אספרנא *Illico impensa detur, Efr. 6. 8.*

אספריסא *In Echa rab. Thren. 3. 12. ad illud*

Et disposuit me sicut scopum ad sagittam, legitur: Duo Amoræi disputabant de illo: חד אמר בורמא לאיספריסא וחד אמר כקורת חצים: שהכל מורים בה. Aruch vocem non explicat: Munsterus interpretatur Sagittam. Tu judica. Vocem בורמא Aruch non habet.

In Bemidbar rabba sect. 4. fol. 219. col. 2. הופך אספירוס ומשוויר לפניו Invertebat (David) vestimenta sua, & saltabat corā ea (sc. arca.) Sic in Glossa explicatur, מין בגדים ארוכים. Sic ibi aliquoties.

Spatha, Spathula: Ensis, gladius, idem quod supra אספטי. Alibi est etiam Instrumentum quoddam textorum, à forma sic dictum, ut & Grecum σπάθη id aliquando significat, Oholoth cap. 13.

אסק Vide נסק.

אסקבטרין Vide in סקב.

Scutella, σκαπέλον, vas in quo exhibetur cibus in mensam, Moed Katon cap. 3. in Misna.

Talitrum. R. Sal. describit: צרדה Index digitus junctus est pollici: dimittitur & percutit ungue, nempe frontem alterius, Talm. למחיה שיתן. Ut impingeret ipsi sexaginta talitra, עו fol. 28. 1.

Scholasticus. Pro ק scribunt etiam כ. In Medraschim legitur: Ingrediatur R. Jehosua ben Chanina, דהוא אסכולוסטיקא דאורייתא, qui est Scholasticus Legis. Ingressus est, & explicavit locum, Leo rapuit, &c. P. sal. 22. Ber. rab. sect. 64. in fine. Glossa, ארון של בית המדרש, Dominus, praefectus, caput, Rector scholæ.

Calculi, scrupi, quibus luditur à pueris vel adolescentibus, Talm. Nedar. fol. 25. 1.

Limen, Scamnum. עליו אסקופא עלאה Super limen superius, Exod. 12. 6. Jon. לתרון לאסקופא עלאה Et spargetis ad limen superius, Exod. 12. 22. Et videbit sanguinem qui super limine fuerit, Exod. 12. 13. ונשקוד על אסקופתי Et vigilat ad limina mea, Prov. 8. 34. Vide R. Sal. 1. Sam. 5. 4. & 2. Reg. 18. 16. Apud Rabbinos, קורה Legit in libro super scamno. Scribitur & sine א ab initio, ut est in סקף.

Socci, calceamenta ex lana. מהלכים Eunt in foccis suis, Medr. Thren. 1. 3. Aruch scribit sine א.

Locustæ species, Talm. Cholin fol. 65. 1. Heb. זחל.

Lagana, Crustula, Crustulata, Placentæ ex similia & oleo. In Targum, באסקריטון Sicut placentæ cum melle, id est, mellitæ, Exod. 16. 31. Talmudici dicunt אסקריטון Pefach. fol. 37. 1. & 119. 2.

Tubi, Fistula. אסקריטון Duæ fistulæ aureæ, Heb. צנתרות Zach. 4. 11. In Aruch est אסקריטאין.

Malus navis. תלם נפשידה באסקריטין Suspendit seipsum in malo navis, Hebr. נפילנא Tal. Taanis fol. 21. 1. Ba. bafra fol. 73. 1. באסקריא דספנתא וטבענא Cecidi de malo navis & submersus fui, Taan. fol. 21. 1.

אסר Vincire, Ligare, Obligare: & apud Rabbinos, Prohibere, Vetare. Præteritum, ואסר

Et ligavit eum ante oculos ipsorum, Heb. וואסר Gen. 42. 24. Et ligavit eum in domum vincitorum, id est, inclusit eum in carcere, 2. Reg. 17. 4. פאם. דאסרת על נפשה Quâ obligavit seipsam, Num. 30. 8. פלור. וואסרו Et ligarunt eum in domo custodiae, id est, vinctum conjecerunt in carcerem, Num. 15. 34. וואסרוהו Et vinxerunt eum, Levit. 24. 12.

Participium, אסר הרצוי Ligans, id est, accingens, lumbos suos, Genes. 49. 11. in T. Jon. & Hieros. דאסרון בהן Quibus ligant aliquem, Ezech. 3. 25. Partic. Pebil, והוה אסיר בעוקינה Et ipse vinctus erat compedibus, Jer. 40. 1.

אסירין וחמירין Equi ligati sunt, & asini ligati sunt, id est, accincti & instructi ad iter, 2. Reg. 7. 10. דאנון דמן Qui similes sunt vinctis, Jesa. 42. 7. בית אסירין Domus vincitorum, Jerem. 32. 2. id est, Carcer. In domo vincitorum, id est, carcere, Gen. 40. vers. 3. פאם. לא אסירין Manus tuæ non fuerunt ligatae, 2. Sam. 3. 34. Infinitivus, ארי מיסר ניסרנד, Nam ligando ligabimus te, Jud. 15. 13. Ad ligandum ligationem aliquam super seipso, id est, ad obligandum vel obstringendum se voto aliquo, Num. 30. 3. למיסרד נחתנא Ad ligandum te venimus, Jud. 15. 12.

Imperativus, רבוני משה אסרנון Domine Moses, ligato eos, id est, cohibeto, Num. 11. 28. Futurum, וניסרניה Et ligabimus eum, Jud. 16. 5. וניסרון Et ligabitis vaccas istas ad currum, 1. Sam. 6. 7. ייסרונני אם Si ligent me, Jud. 16. 7. Pabel, Participium, אסרון בגו הקלא Et nos ligabamus manipulos segetum in agro, Gen. 37. 7. Ithpehal vel Ithpabel, Imperativus, ואתון Vos autem vincti (captivi) estote, Gen. 42. 16. Futurum, אחוכון חד ותאסר Frater vester unus vinctus erit in domo custodiae vestrae, Gen. 42. 19. Et quonam ligari possis, Jud. 16. 6. 10. Talmudici א absorbent, איתסר Prohiberi, Vetari: מיתסר Vetitum, Prohibitum.

Vinculum, Ligamen, Fasciculus, Manipulus segetum, aut aliarum rerum: ותסבון אסרת אונבנה Et accipietis fasciculum hyssopi, Exod. 12. 22. Et ecce surgebat manipulus meus, Gen. 37. 7. וסגרון לאסרתתי Et incurvabant se ad

ad manipulum meum, Gen. 37. 7. *Plur. fem.* אסרן
 ut paulò antè in Pahel. מסתחרן אסרתכון Verte-
 bant se manipuli vestri, Genes. 37. 7. נתרע יר
 Rumpamus vincula ipsorum. Psal. 2. 3.
 אסרתיהון כד יסובר אסרתיו Et forma masc.
 ואתמסיו אסרוהי Et dissoluta fuerunt vincula ejus, Jud. 15. 14.

אסר *Interdictum*: וילתקפא אסר Et ad roboran-
 dum interdictum, Dan. 6. 8. *Emphat.* אסרא תקים
 Statue interdictum, Dan. 6. 9. אסרא רשם כתבא ואסרא
 Confignato scriptum & interdictum, Dan. 6. 10.

אסר *Obligatio*: נדרהי ואסרהי Vota ejus &
 obligationes ejus, Num. 30. 6. למיסר אסר על נפשיה
 Ad ligandum obligatione super animam suam,
 Num. 30. 3. ותיסר אסר Et obligaverit se obligatio-
 ne aliqua in domo patris sui, Num. 30. 4. Jona-
 than habet אסרא, à forma אסר cum Pathach.
 Aliàs etiam אסר: sed forma cum chatephægol
 potior est.

אסר *Cingulum, Zona*, Rab.

אסור *Vinculum*. ובאסור די פרזל Et cum vinculo
 ferreo, Dan. 4. 12. אסורין וילאסורין *Plur.* Et ad vincula,
 scil. condemnator, Esrae 7. 26.

אסורין *Vimina*, *emphat.* אסורייתא, Rab.

אסיר *Vinctus*, ut sup. in Partic. Pehil.

אסור *Vetition, Prohibitum, Illicitum*, Rab.

אסור *Idem*. Oppositum ejus היתר Licitum,
 Rab. איסורי לאוין, vide in לאו, infra. דברים
 שאיסורן איסור עולם Res quarum prohibitio est
 perpetua (non ad certum duntaxat tempus.)
 איסור כולל Prohibitio universalis.

אסור *Fasciculus*: כל העושה איסור לחג: Quicun-
 que facit fasciculum ad festum, scil. tabernaculo-
 rum, ut mandatum est Levit. 23. Succa fol. 45. 2.

אסר יאסר יאסר *Affar, Assarium*, ἀσάριον, *numu-
 lus monete vulgaris minimus*. De hujus valore scri-
 bit Majemon in הלכות שקלים cap. 1. סלע valet
 quatuor דינרין denarios: סעין דינר: sex obolos:
 פונדיון duo pondiola: פונדיון מעה
 affaria: unam octavam affarii. Pondus au-
 tem unius מעה est sedecim hordeorum: pondus
 affarii, hordeorum quatuor: פרוטה dimi-
 dii hordei. Hæc ille. Vide quoque Talm. Kid-
 dusch. in principio, Bava metzia fol. 44. 2. Wa-
 ferum de numis Hebræor. lib. 2. cap. 23. Notas
 Tremellii ad Mar. 12. 42. Porrò à minimo valo-
 re hujus numuli *proverbialiter* apud Hebræos
 usurpatum fuisse videtur olim באסר *Affario*, de
 Re minimi pretii, & quasi nihili, ut apud Latinos
 Assis facere, Asses vendatur, carum est, quonon indi-
 geas, &c. In Massechet Cholin cap. ultimo, in
 Mischna, ubi agitur de præcepto illo Deut. 22. 6.
 Quinim occurrerit nidus avis coram te in via, in qua vis
 arbore, aut super terram, in quo sint pulli vel ova, &

mater cubet super pullos, aut super ova, non accipies
 matrem cum filiis: Dimittendo dimittes matrem, &
 pullos capies tibi, ut benè sit tibi, & prolonges dies; ad
 hæc verba subjicitur; ומה אם מצוה קלה שהיא
 באיסר אמרה תורה למען ייטב לך והארכת ימים קל וחמור
 על מצות חמורות שבתורה h.e. Quid igitur? Si in
 præcepto levissimo, quod vix assariū est (h.e. si
 in præcepto illo, quod de re minima ac vilissimi
 pretii agit, quæ asse vel assario comparari potest)
 adjicit scriptura hanc promissionem, Ut benè sit
 tibi, & prolonges dies; quanto magis valebit hoc
 de præceptis gravioribus quæ sunt in Lege?
 Hanc loquutionem, in simili argumento, imita-
 tus videtur Christus Matth. 10. 29. cum ait; οὐκ
 δύναται ἄσπις ἀσάριον πλάσσειν &c. Nonne duo passeruli
 assario vaneunt, & unus ex eis non cadit in terram si-
 ne Patre vestro? &c. Quemadmodum enim il-
 lic mater avium cum pullis באסר affario æsti-
 matur: ita æstimatur apud Matthæū δύο ασάρια
 pro assario: & quemadmodum illic de minori
 ad majus argumentantur, à pullis avium ad res
 graviores: ita quoque argumentatur Christus
 per minus ad majus à providentia Dei circa a-
 ves, ad providentiam circa homines. In què sen-
 sum scribit Majemon in More Nevochim par.
 3. cap. 48. ad citatum locum Deuteronomii; Si
 Deus bestiarum & avium curam gerit, ne dolore affi-
 ciantur, quanto magis rationem
 habebit hominum? Aliter; צריך שיכרע עד
 שיתפקקו כל חליות עולא אמר עד כדי שיראה איסר כנגד
 Qui orat, incurvare se debet usq; dum con-
 spiciantur omnes vertebrae quæ sunt in spina
 dorsī: Ulla dicit, donec videat assarium è regio-
 ne cordis sui, Berach. f. 28. 2. h.e. tam profundè se
 incurvare debet, ut videre possit assarium, vel
 numulum exiguum in terra, è regione cordis
 sui jacentem, quem erectus non videret. Alii
 aliter explicant, ut est in Aruch.

אסור *Vinculum*. במסרת קימא In vinculum
 fœderis, Heb. במסרת, quod contractum volunt
 Hebræi esse, pro מאסרת, Ezech. 20. 37. Possset
 esse מסרת à מיסר, vel מסרת.

אסור *Ligamen, Fasciculus*: מיסרתא דאזוכא
 Fasciculus Hyssopi, Talm.

אסור *Vide supra* in אסורט.

אסור *Idem* quod supra אסורטא. Vide
 illic.

אסור *Præfeli, duces militie*, Munst. In
 Medr. Tillim, Psal. 80. ad illud שרי ירענה, legi-
 tur, וזין שרי ירענה. Pro eo in Jalkut hoc loco
 legitur האיסטרולוטין, quod puto esse debere
 האיסטרולוטין Strategi.

אסור *Mortarium*. אסורטא בוכנא
 Mortarium carens pistillo, Tal. Schab.
 fol. 77. 2.

fol. 77. 2. Mortarium æneum, Nidda fol. 36. כפו ליה אסיתא בציבורא וליקום עליה ולימא Invertunt mortarium in Ecclesia & stat (preco) super illud, ac dicit, &c. Ketubh. fol. 49. 2. Ut sc. omnes eum audiant. Sic, כפי אסיתא וקום עליה, Inverte mortarium, & sta super illud, ac lacera; ut sc. omnes te videant, Moed Katon fol. 22. 2. Locutio proverbialis.

אסיתא Irritatrix, Contumax, rebellis femina: Afota: Dimitte hanc rebellem uxorem à te. Sic adducit Aruch ex Beres. rab. sed ibi, sect. 17. hodie legitur להרא אנתתא בישא Hanc mulierem pefsimam. Idem locus legitur quoq; in Vajikra rab. sect. 34. Sed nec illic vox hæc invenitur. Est autem אסות vel הסית, si alicubi usitata sit, vel idem quod supra אסיט, ex Græco ἀσώτα.

אסתוריא Sic adducitur in Aruch: Vide supra in אמט.

אסתוריא Gressus, Incessus, Pes, Talus pedis. Formam habet à סור, quasi Recessus dicas. Cum Affix. Pron. און הצלי אסתורי Si declinet gressus meus à via, Heb. אשירי Job. 31. 7. אחרת רגלי Gressum ejus apprehendit pes meus, Job. 23. 11. Plurale, סעיד אסתורי Contine gressus meos, Psal. 17. 5. דאודעונו אסתורי Quod dimoti sunt gressus vel pedes mei, Psal. 73. 2. מצדתא אתקינו לאסתורי Rete pararunt pedibus meis, Heb. לפעמי, Psalm. 57. 7. אסיתא אסתוריא Inclinaisti gressus nostros, Heb. אשירני, Pf. 44. 19. Pf. 17. 11. לא מודעונו אסתורי Non dimoventur gressus ejus, Psal. 37. 31. אסתורי רגלך Tali pedum tuorum, Eccles. 12. 5.

אסתוריא Poples, aut Coxa, locus ubi pes cum coxa vel crure conjungitur, Tal. Menach. fol. 33. 1. Jevam. fol. 103. 1.

אסתור Sol: אין אחמי אסתור Si inspicio solem, cum splendet, & lunam &c. Hebr. אור Lucem. Job. 31. 26. Vide mox in אסתר.

אסתורגנית Societas, Caterva, Cetus. של אסתורגנית מלאכי חבלה Cetus angelorum perditionis, Tal. Bera. fol. 51. 1.

אסתנא אסתנא Aquilo, Boreas, ventus aquilonaris: Et manè venit boreas, id est, ventus aquilonaris, Berach. fol. 59. 1. צלותא כיומא דאסתנא Serenitas ut die venti aquilonaris, Erubh. f. 65. 1. Megilla fol. 28. 1. Kiddusch. fol. 12. Dicitur, & אסתנא, ut in Ketubh. fol. 23. 1. in R. Bechai in Paras. ואתחנן, ubi de ejus etymologia quædam, (ut & de reliquis plagarum nundi nominibus,) affert, sed inania. Vide eum quando vacat. In Aruch afferuntur & hic alia ventorum nomina, & inter ea ונתא Ventus orientalis. Hoc vocabulum Talmudici de Austro accipiunt: Vide שות. In Targum, אסתנא אסתנא

Ab Aquilone venit Boreas, Job. 37. 22. Aruch legit אסתנא.

אסתנא אסתנא Aegrotus, Infirmus, valetudinarius, Tener. Græcum est ἀσθενής. Scribitur & cum ט הנון עברין יתי אסתנא in medio, ut supra positum est. Ipsi faciunt me ægrotum vel infirmum, Job. 6. 7. in secundo istius versus Targum. Frequens est apud Talmudicos. איני כשאר כל אדם אסתנא אני Non sum ut reliqui homines, sum valetudinarius, Berach fol. 16. אסתנא אסתנא Aegrotus fuit. Plur. מפני האסתנאים Propter infirmos.

אסתנא Infirmitas, Debilitas, Aegritudo, ἀσθενεία.

אסתנא In Aruch scribitur mendosè adducitur ex Tal. Bava Kama, fol. 40. 1. ubi legitur אסתנא Inclusus fuit, à סגר, cujus lectionis etiam Aruch meminit.

אסתנא Vide supra in אמט.

אסתוננסין Species monetæ, in Talm. Hier. Maafer scheni cap. 5.

אסתקטון Stactinum, Olei præstantis vel Balsami species. In Vajikra rabba sect. 5. ad locum illum Amos 6. 6. וראשית שמנים ומשחו Et optimo unguento unguunt sese, scribitur; Rabbi Jehuda bar Jechekel dicit, וזה שמן אסתקטון Hoc est oleum stactinum. Sic scribit Plin. lib. 12. cap. 15. de arboribus myrrhæ: Sudant autem prius quam incidantur, Stacten dictam, cui nulla præfertur. Vide in litera ט, in סטכתי.

אסתקר Sic adducit Aruch ex Jevammoth fol. 62. 2. Sed ibi altera lectio est, cujus & Aruch meminit, nempe סוי לברה Exultavit cor ejus.

אסתר Ester, nomen reginae, quam, repudiat à Vasti, in uxorem duxit rex Achas verus. De nominis etymologia legitur in secundo ejus historiæ Targum, cap. 2. 7: איתקרי שמה אסתר על שם כוכב נוגהא Vocatū fuit nomen ejus אסתר Ester, à nomine stellæ Veneris, quæ Græcè dicitur ἀστὴρ. In Medrasch Jalkut in hanc historiam, fol. 171. col. 1. למא נקרא שמה אסתר שמסרת את דבריה וכן הוא אומר אין אסתר מגדרת כולדתה id est, Quare vocatur nomen ejus אסתר Ester? quia מסרת occultabat verba sua, ut dicit scriptura: Esther autem non indicaverat cognationem vel natalia sua, (Est. 2. 20.) Et נקרא שמה אסתר שהיו אומות העולם קורין אותה כוכב הנוגה על שם אסתר Vocatum fuit nomen ejus Ester, quia populi mundi vocabant eam Stellam Veneris, nomine id est, ἀστὴρ. Hinc apparet אסתוריא in Targum præcedenti, & אסתר esse idem, ut ה in ista voce sit adjectitium, & אסתר de quo etiam paulò antè, esse idem quod ἀστὴρ Stella lucens, Stella Veneris, & latius Sol.

אפסתר *Aster, Stella*: vel אפסתר ut in voce præc.

אפסתר *Privilegium*. Scribitur & אפסתרין vel אפסתרין ut hæ duæ literæ in vocibus peregrinis promiscuè ferè scribi solent. Vide אפס.

אפסתר *Stater, numi species, cujus valor fuit dimidium drachmæ, id est, octava pars sicli sacri sive tetradrachmi. Græcum est στατήρ. כמרה אפסתר פלגא רוזא Quantum valet stater? dimidium drachmæ, Kethubh. fol. 64. 2. R. Sal. Drachmæ Tyriæ argenteæ, quæ in Tyrriorum tractu valebat. Qui vo-*

cant dimidiâ drachmam Stater, Kiddul. fol. 11. 2. Usus ejus est in communi proverbio, אפסתר בלגיא Stater in lagenâ Kiskis clamat, Bava metzia fol. 85. 2. Stater in vacuam lagenam injectus, lagenâ commotâ, magnum edit strepitum: sic sapientia in hominibus vanis. In hominibus modestis quieta est, ut numus in lagenâ plena, nec profertur, nisi cum opus est, juxta illud: Sapientia in anima prudentis quiescit, at in stultis cognoscendam se exhibet, Pro. 14. 33. Porro אפסתר vel אפסתר erat quarta pars Sicli, id est, drachma. Siclus erat duplex, politicus sive provincialis, sive vulgaris, & ecclesiasticus. Politicus sive civilis erat duarum drachmarum, id est, didrachma: Ecclesiasticus sive Sanctuarii aut Templi, erat drachmarû quatuor, id est, tetradrachmum. Stater erat dimidia drachma, sive octava sicli sanctuarii, & quarta sicli civilis. Vide Notas Tremelii, Matth. 17. 24. Stateris mentio ibidem vers. 27.

אפסתר *Postremum*, Hebr. אפסתר. Est Græc. אפסתר. Guido citat ex Zohar.

אפסתר *Nomen loci, ubi salina fuerunt celeberrime, quibus Sodoma celebrata fuit. Horum salium crebra apud Talmudicos est mentio; מלח סדומית Sal Sodomiticum: מלח אפסתרונית Sal Istarokinum, Ba. basra fol. 20. 2. Scribitur & אפסתרוניקא in Jalkut, fol. 121. 2. quod fortè mendosum est.*

אפסתרונין *Strategi*: Vide supra in forma אפסתרונין.

אפסתר *Arbor, Lignum, Heb. אפסתר commutatis literis.*

אפסתר *Omne vas ligni sive ligneum Num. 31. 20. Emphat. אפסתר דמורניתה Lignum hastæ ejus, 2. Sam. 21. 19. אפסתר בצלם Imaginem ligni sui, Hof. 4. 12. Plurale, אפסתר לקטי אפסתר Colligentes ligna, Jos. 9. 21. אפסתר ויסדרון אפסתר Et disponent ligna, Lev. 1. 6. Constr. אפסתר דעלתא Ligna holocausti, Gen. 22. 3. אפסתר לקט אפסתר A colligente ligna tua, Deut. 29. 10. אפסתר וית אפסתר Et ligna ejus, Lev. 14. 45.*

אפסתר *Cancelli: Fenestella, Transenna, Hebr. אפסתר, Jud. 5. 28.*

אפסתר *Etiam, Quinetiam, ut Heb. Hierosolymitanè dicitur אפסתר ביתה הרין: אפסתר, ut ibi dictum:*

אפסתר *Quanto minus domus hæc, quam ædificavi, Hebr. אפסתר 1. Reg. 8. 27. Potest & Quanto magis significare, pro ratione sensus: אפסתר כל רבן Quanto minus, Job. 9. 14. אפסתר קרמך Etiamq; coram te, rex, Dan. 6. 22. אפסתר על גבריהון Quod etiâ super fortes ipsorum, Genes. 15. 1. Jon. אפסתר על גב Etiam, Etiam, Quamvis, Licet. Post se habet servile אפסתר Quod: אפסתר על גב אפסתר Etiam si ipsi cadant coram te, Gen. 15. 1. Jon. & Targ. Hierof. Sic Num. 13. 1. Apud Talmudicos frequentissimum est. Rabbinis pro eo tritissimum אפסתר על פי, quod nunc ut inam dictionem, nunc abbreviatè scribunt אפסתר. In hac forma sequi solet servile אפסתר, cum quo idem est Chaldaicum אפסתר.*

אפסתר *Etiam, Etiam si. Compositum ex אפסתר & אפסתר. Apud Rabbinos frequentissimè decurtatè scribitur אפסתר. In Targum non ita sæpè usurpatur: אפסתר אפסתר יפסון אפסתר יסגון אפסתר ותרבון Etiam abundaverint, etiam multiplicati fuerint, etiam magnificati fuerint, Heb. אפסתר, Jesa. 40. 24. אפסתר יהי Etiam sic benedictus erit, Gen. 27. 33. Jon.*

אפסתר *Facies, vultus. Vide supra in אפסתר.*

אפסתר *Draco, Basiliscus. Est ex Hebraeo אפסתר אפסתר ortum. Apud Talm. אפסתר אפסתר אפסתר Afferat pellem draconis masculi, Joma fol. 84. 1. R. David 1. Sam. 13. 18. ad אפסתר אפסתר scribit ex Talmudicis, (Bava Kama fol. 16. 1.) אפסתר אפסתר אפסתר idem est quod אפסתר אפסתר. Sic enim solent occultare literas gutturales. אפסתר autem vocatur אפסתר quasi Coloratus, diversis coloribus notatus. Hæc ibi.*

אפסתר *Ephod, vestis sacra sacerdotalis, quæ passim in Mose memoratur. Vide Lex. Hebr.*

אפסתר *Tentorium, Palatium: אפסתר אפסתר Et extendet tentorium suum super eos, Heb. אפסתר אפסתר, quod explicant אפסתר, Jerem. 43. 10. Baal Aruch legit אפסתר אפסתר, in אפסתר secundo. אפסתר אפסתר Et figet tentoria palatii sui, Dan. 11. 45. Adagium apud prisicos fuit, אפסתר אפסתר, Infimo potius urbis Soræ, quam in palatiis Pombeditæ, Kerith. fol. 6. 1. quod vide in אפסתר, in ord. אפסתר.*

אפסתר *Frontale aureum, Tal. Schab. fol. 57. 2. אפסתר est in Munstero & Aruch. Sed in אפסתר primo scribitur אפסתר in Aruch. Explicatur ibi sic אפסתר Hebraicum.*

אפסתר *Coquere, Pinfere. Præteritum, אפסתר אפסתר Et placentas infermentatas coxit illis, Gen. 19. 3. אפסתר אפסתר Et coxit panem, Jesa. 44. 15. Tertia fem. אפסתר אפסתר Et coxit ex ea placentas infermentatas, 1. Sam. 28. 24. אפסתר אפסתר Et coxi super prunis ejus panem, Jesa. 44. 19. אפסתר אפסתר Et coxerunt sive pinsuerunt massam farinæ, Exod. 12. 39. Infinitivus, אפסתר אפסתר Quod vos futuri estis coquere, id est, quod*

quod cocturi estis, Exo. 16. 23. *Imperativus*, אפו
Coquite, Exod. 16. 23. *Futurum*, ותיפו יתה Et coques
eam, Levit. 24. 5. ויפון ית מנחתה Ubi coquunt
oblationem, Ezech. 46. 11. ויפון עשר נשין Et co-
quent decem mulieres panem vestrum, Levit.
26. 26. *Itbpabel, Participium*, דמתאפי בתנורא Quod
coquitur in furno, Levit. 2. 4. *Jon. Futurum*,
לא תתאפי חמיע Non coquetur fermentatum, Le-
vit. 6. 10. חמיע יתאפון Fermentati coquuntor, Le-
vit. 23. 17.

למבחה ולמפן *Pistor, Coquus. Fem. plur.* אפה אפה
In coquas & in pistrices, 1. Sam. 8. 13.

תופיני *Coctura: Toffini מנחת בצועין* Cocturas
oblationis frustorum, Levit. 6. 21. al. 14.

מאפה *Coctum: מאפה תנור* Coctum furni,
Lev. 2. 4.

האי דלא שתי אופיא משום מאיסותא *Spuma*
Qui non bibit spumam propter nauseam, Cho-
lin fol. 105. 2. Idem quod Rab. רתיקה & in Bibliis
קנף. Sic, כי אופיא רנהרא Sicut spumæ fluvii:
Avoda Sara fol. 26. 1.

תפיא *Chytropus, χυτρόπος, sustentaculum peda-*
tum ollæ, Focus mensarius, cui coctum vel coctile su-
perponitur. היך תפיא הרין Sicut focus exarescunt,
Heb. כמוקר, Psal. 102. 4. Regia habent pluraliter
תפין. Item, תנורין ותפין Furni & chytropodes
frangentur, Levit. 11. 35. *Jon. Est ab אפה, & א* radi-
cis prima extrita est, ut sæpè in hoc ordine, estq;
instrumentum coquis & cocturis serviens.

אפין *Piscium nomen, Tal. Chol. fol. 66.* Scribi-
tur ibi per y ab initio.

מעלין *Exilire, Subsilire præ gaudio, Rab.* מעלין
בו מורדין בו אפון בו קפון בו Ascendunt per
eam & descendunt per eam: saltant & exsiliunt,
Ber. rab. sect. 68. Glossator utrumque postre-
mum explicat לשון שמחה וריקוד. Perperam ergo
Munsterus exponit *Fulgentes*.

אפט *Tempora, dies, momenta temporis.*

Sic exponunt communiter. Aruch ex Pefikta
adducit, in illud Exo. 19. ובחדש השלישי: Simile est
regi, cujus filius captivus abductus fuit, dixitq;
Estote numerantes tem-
pora à redemptione filii mei. Sic Deus dixit
Israelitis: estote nu-
merantes tempora ab exitu ex Ægypto. Simile
item regi, qui desponderat filiam suam in con-
jugium, dicens: numerate אפטא tempora à nu-
ptiis filiaæ meæ. Sic dixit Deus ad Israelitas: nu-
merate tempora à datione Legis, quæ vobis de-
sponsata est. Adducitur in Jalkut fol. 78. col. 3.
Videtur mihi corruptum esse ex Græco ἐβδομάς,
& significare Septimanas, Hebdomadas, q. d.
שבתות. Sic certè explicatur in Tanchuma in lib.
Numeror. ab initio: Quando Deus venit ad

magnificandum Israelem, indicat באיזה יום quo-
nam die id faciat? באיזה מקום in quo loco?
באיזו באיזה שנה? באיזו שנה in quo anno?
באיזו חודש in quo mense? באיזו שבוע כי בלשון יון רל שבועה
& אפטא פי שבוע כי בלשון יון רל שבועה
id est, Septimana? (nam in lingua
Græca significat Septem.) Hæc eadem legun-
tur in Bemidbar rabba ab initio, & in Jalkut; sed
sine hoc interpretamento. Aliter videtur signifi-
care in Jalkut fol. 58. col. 2. Simile hoc est Regi,
qui duxit uxores multas, ולא נמיקון, ולא אפטא
& sic ibi aliquoties. Interpretes hîc
scribunt, בלשון יון מתן, ולא אפטא in lingua
Græca significat Donum, Munus.

אפוטקה *Apotheca, Pennaria, celle.* Vox cor-
rupta est, & variè in libris legitur. *Pluraliter,*
והמש אפוטקה בימינא Et quinq; cellas à dextra,
& totidem à sinistra, Genes. 6. 14. in Jon. Vide
etiam in litera פ, in פטן.

אפוטקין *Apothecæ, Repositoria, Penuaria,*
Schemoth rab. sect. 24.

אפטרא *Argumentum à fortiori: Munsterus.*
Guido adducit ex Beresch. rab. sect. 62. & Be-
midbar rab. sect. 4. In priori loco non reperio:
sed in posteriori fol. 219. col. 1. Sed aliter ibi ex-
ponitur in glossa. Conferatur cum illo loco in
Talm. Berach. fol. 63. 2.

אפטרבא *Prefectus, Dominator.* Sic adducit
Aruch ex Ber. rab. sed ibi sect. 94. hodie legitur
נשיא *Princeps.* Videtur
corruptum esse ex Patriarcha, qui est Princeps
& caput Græcorum. Iste liber corruptis Græcis
vocalibus abundat.

אפטוריקא *In præcedenti voce explicatum est.*
אפטורופוס, אפטורופוס, אפטורופוס, אפטורופוס
Tutor, Curator,
Procurator, Prefectus, Administrator. Græcum est
ἐπιτροπός. In Targum, אפטורופוס על ביתיה
Qui constitutus erat administrator domus ejus,
Gen. 43. 15. Jon. De Menasse Josephi filio.
ומנייה Et constituit eum præfectum
domus suæ, Gen. 39. 4. Jon. De Josepho aule regis
Pharaonis præfecto. דאתמנא אפטורופוס על ביתיה
Quicumque esset constitutus præfectus super
domum ejus, Est. 1. 8. *Plurale,* אפטורופין על ארעא
Et constituat præfectos in terra, Hebr. פקידים
Gen. 41. 34. Jon. תחות יד אפטורופין Sub manu præ-
fectorum, vel, curatorum annonæ, Gen. 41. 35.
ומניי אפטורופין על ארעא Et constituit rex præfectos,
administratores in omnibus provinciis regni
sui, Est. 2. 3. *Apud Rabbinos & Talmudicos usitatissi-*
mum est. אפטורופא לדיקנני לא מוקמין: *Tutorem vel*
curatorem barbato non damus, Bava metzia fol. 39. 1.
Adulti non habent opus tutore: ipsimet debent
administrare res suas. ליתמי מעמדין אפטורופוס Pu-
pillis constituunt tutorem, Ibid. יתום ששהטין עליו

Pupillus pro quo maſtant tutores, ſcil. agnum paſchalem, comedit eum in quovis loco, Peſach. fol. 87. in Miſchna. אין אפטרופוס לעריות. *Nemo eſt tutor libidinis, vel, pudicitie muliebris,* Kethubh. fol. 13. 2. Vide de eo etiam in ערה.

או שמינה *Curatrix, administratrix,* Tal. או אפטרופיא Aut conſtituit eam curatricem, rerum omnium agendarum, emendarum, vendendarum &c. Peſach. fol. 68. 2. או נעשית אפטרופיא Aut facta ſit curatrix, ibid. in Gem.

Curatio, Administratio, ibid. in Com. שבועת אפטרופוס *Juramentum curationis,* quo jurabant, ſe fideliter adminiſtratuſos, ibid. in Gloſ.

אפטרופוס *Medicus equarius, ut Valerius eum appellat, Curator equorum, Veterinarius. Græcum eſt ἵπναργος.* חמורה חולה והוליכה אצל האפטרופוס. *Asina ægrotabat, ac deducebat eam ad hippiatrum,* Bemid. rab. ſect. 9. Hoc eſt quod Guido & alii ponunt, אפטרופוס *Soleas ferreas efficiens.*

Vide ſupra in ord. אפ.

Et alia plura originis Græcæ, Vide infra in ord. אפ, etſi ad hunc ordinem magis pertinerent.

פערותות *Parvi, Minoremes,* idem quod פערותות, Talm. Hieroſ. Gittin cap. 5. fol. 47. 2.

אפך *Vertere, Vertere, cõjicere ſe in fugam, Vertere terga, Fugere. Idem eſt cum Hebreo הפך per literarum gutturalium commutationem. Præteritum,* אפך ישראֵל *Vertit terga Iſrael coram Philiſtæis,* Heb. וַיִּפֹּק Mare vidit, & fugit, Heb. וַיִּפֹּק, 1. Sam. 4. 17. וַיִּפֹּק וַעֲמַן *Et populus, qui fugit verſus deſertum,* Heb. וַיִּפֹּק, 2. Sam. 4. 4. *Convertiſti ejulatus meos in tripudia,* Heb. וַיִּפֹּק, Pſal. 30. 12. *Ex ordine prælii fugi,* 1. Sam. 4. 16. *Et fugerunt,* Heb. וַיִּפֹּקוּ, Jud. 7. 21. *Et fugerunt ante eum,* 1. Sam. 19. 8. *Inſinitivus,* לְמִפְנֵי *Ad fugiendum coram hoſtibus ſuis,* Joſ. 7. 12. *In fugiendo ipſos, cum fugerent coram hoſtibus ſuis,* Joſ. 10. 11. *Et quonã à te fugiam,* Heb. וַיִּפֹּק, Pſal. 139. 7. *Quid tibi o mare accidit, ut fugeres,* Pſal. 114. 5. *Ut fugiamus ante eos,* Joſ. 8. 5. *Quædam cum Dageſch notantur quaſi ex Pabel, ſed præſtat eſſe omnia ex una conjugatione.*

אפכא *Præterea, Etiam,* Guido ex Zohar. Credit qui volet.

אפכא *Contrarium, quaſi Inverſum dicas.* Legitur in proverbiali quodam apud Talmudicos: *Cum ſervus equo vehitur, & dominus ejus pedes incedit, contrarium fieri debere exiſtimatur, aut, res inverſa eſſe judi-*

catur. Ubi ſervi dominos agunt, & famulæ heras, ordo inverſus eſt, & peſſimè res adminiſtrantur.

Remiſſio, Condonatio. In Beres. rab. ſect. 41. שבו ביום נטלו ישראֵל אפכא על עונותיהם דאֵר שמואל בר נחמן אפכא גרולה נטלו ישראֵל על עונותיהם ביום שחרג בית המקדש. *Eo ipſo die acceperunt Iſraelitæ remiſſionem peccatorum ſuorum.* Nam R. Samuel filius Nachmanis dixerat: Remiſſionem maximam acceperunt Iſraelitæ ſuper peccata ſua eo die, quo vaſtata fuit domus ſanctuarii, ſicut dictum eſt: *Completa eſt iniquitas tua, filia Tzïonis,* Thren. 3. 22. In Medraſch rabba ſuper hunc locum, legitur אפכא. Aruch אפכא. Rurſus in Vajikrarabba, ſect. 34: R. Levi dixit: Viginti duabus vicibus ſcriptum eſt לא נטל אפכא אלא וזו, & ex omnibus illis וטאי non accepit compensationem niſi hanc: וטאי Et quam compensationem accepit? *In die mali eripiet eum,* Pſal. 41. 2. Gloſſa, הנחה ושכר טוב, Respirationem, vel dimiſſionem & mercedem bonam. Si eſt ab hac Radice, eſt quaſi Contraria compensatio & retributio. Aruch ſcribit; In lingua Græca vocant להנחה Dimiſſionem, Remiſſionem אפכא, q. d. מוחל להם לעונותיהם. Hæc interpretatio ſuſpicionem injicit, vel conjecturam movet, quaſi אפכא ſit corruptum ex ἀφεσις Dimiſſio, Remiſſio, pro אפסי, reſectâ ultimâ literâ. Et ἀφίημι Remitto, Condone. Facilis corruptela in אפכא & אפכא: vel eſt אפכא Apocho.

אפכיות Sic ponit Aruch. Munſterus explicat, *Liber hiftoriarum,* id eſt ספר זכרונות, pro quo in Aruch eſt ספרי זכרונות. Nam אפכיות eſt plurale. Aruch adducit ex Tanchuma, ibi hodie legitur aliter. Verba authoris ſunt, דומה לכעל הבית שהיה, Simile eſt patriſimiliâs, qui accipiens arcas, & conſcribit merces; in fine ſectionis שלח לך Num. 15. Arca, capſa, quæ hîc intelligitur, in quibus merces repositæ, & ex locis longinquis fuerant trãmiſſæ. אפכיות Mercus, quod eſt ab ἐμπορολογία Mercatura, & reſtius cum Mem poſt Aleph ſcriberetur, quomodo dicunt אפכיות Mercatores. Pro eo Aruch ſcribit אפכיות, quod ſine dubio vitioſum eſt.

אפלא *Serotinum, quod ſerius provenit.* Targum, אין חרפי נצחון אי אפלא, Num præcocia prævalebunt, an verò ſerotina? Eccleſ. 11. 2. אפלותא Nam ſerotina ſunt, Heb. אפלותא Exod. 9. 32. *Apud Talmudicos frequenter ſibi opponuntur אפלא & חרפי.* Sic ſunt Nubes ſerotinæ, quæ poſt pluviam oriuntur: חרפי Nubes primores, quæ pluviam præcedunt, Taan. fol. 3. 2. אפלותא Oves ſerotinæ,

ferotinae, quae in Martio proveniunt, & imbecilliores sunt: הרפיתא Oves primores, quae mense Februario nascuntur, & validiores sunt, Rosch hascha. fol.8. Fruges ferotinae, quae Februario sive initio aestatis feruntur: primores, quae Octobri sive initio hyemis, Bava metzia fol.106.2.

צורות האפלטוניות *Plato Philosophus*. *Idea Platonicae*, More fol.32.col.1. in שם טוב.

אפיליון *Pallium, Toga, vestis exterior longior, quae homo tegitur*, ut R. Salomon scribit in lib. Schab. fol.120.1. Ubi inter octodecim vestimentorum genera numeratur, quae in sabbatho induere & deponere licitum est.

אפוליא *Appulia, regni vel provinciae nomen*, Ezech. 27.6. Baal Aruch pro eo legit אפוליא, ut vers.7.

אפיליון *Atrium*. Sic adducit Aruch: hodie legitur pro eo אנפיליון de quo supra in אנה. Munsterus perperam interpretatur.

אפיליון *Tentorium*. אפיליון של עולם Aspicit tentorium mundi. Aruch adducit ex Tanchuma. Puto ibi hodie aliter legi, & esse פאפיליון *Papilio*, de quo suo loco vide. Munsterus, *Tentorium vel nomen habitus. Cujus habitus?* In Jalkut fol.99.col.4. legi: עשו לי אפוליון שאדבר עמה. Facite mihi tentorium, ut loquar cum ea. Glossa, מקום מוצנע בלשון יון. Si Graecum est, possit deduci à *πυλῶν, πλεῶν*. Sed alibi pro eo legitur פפיליון. Vide illic. Est ergo *Papilio, Pavillon*.

אפליית *Sic ponit Aruch in hoc ordine, quasi Aleph sit radicale, & exponit ענין שחוק וליעון* significare Risum vel subannationem. Inde Munsterus fecit אפליית *Delusio, Irrisio*. Malè. Est verbum ex Aphel, quod vide in פלה vel פלה, fig.4.

אפליקתא *Varium, Variiegatum, Versicolor*. In Medrasch schir haschir. cap.4.v.ii. ואלבישך רקמה *Et vestivite versicoloribus*, Ezech. 16.10. R. Simeï dixit: Et purpurá. Aquila (Graecus interpret) interpretatus est אפליקתא. Hæc ibi. Hinc Munsterus putavit, significare Purpuram. At verò id hoc loco non dicitur, sed Deum populo suo dedisse vestimenta ex רקמה & פורפרא. Sequens autem interpretatio ex Aquila innuit, vocem istam esse corruptam & mendosam. An ita in Aquila legatur, videant quibus ista verisio ad manum est. Communis hodierna Graeca habet *ποικίλα*. Est autem *ποικίλα* Varium, versicolor, ex variis coloribus mixtum. Sic Chaldaeus vocem רקמה exponit לבושי צוורין Vestimenta coloru. Baal Aruch in litera פ legit פולקטון *Polkton*. Voces sunt corruptae.

אפס *Fenestra tecti*, Talm. Est à פוס, quod idem cum Hebræo פור Os oris: *Qui ascendit in fenestram tecti*, in os summum domus, Eruvin fol.100.1. Glossa נפל נהורה מן הגג למעלה מן הכותל. Sic נהורה *Incidit lux per fenestram tecti*, Kidduf. fol.81.1. חזא חושלא באפוסא *Vidit hordeum decortatum per fenestram*, Cholin fol.51.1.

אפמיא *Apamia, Apamea, nomen Urbis, quae in Coelestria metropolis fuit*. Inde ista regio Apamia & Apamena dicta fuit. Conditor ejus traditur fuisse Seleucus, ut author est Plin. lib.5. cap.24. & cap.30. Vide & eos qui terram sanctam descripserunt. Sed & in Targum ejus est mentio לאפמיא Num.34.10. in Jonath. ubi in T. Hieros לאפמיא pro Hebr. לשפם. Sic ibid. ver.11. עד חזא עד אפמיא תתאה תרתי *Apud Talmudicos, Quousque?* usq; ad Apamiam inferiorem. Duæ Apamiae fuerunt: una superior, altera inferior, Kidduf. fol.71.2. מביא בכורים מאפמיא *Adducebat primitias ex Appamia*, Challa cap.4. in fine.

אפומטא *In Aruch legitur ex Pesikta: Quomodo fuerunt aquae (maris) factae Israelitis instar muri*, Exod. 14.22.&c. כאלין *et non fuerunt nisi ut ista specularia, id est, מראות, q.d. muri fuerunt pellucidi instar vitri*. Non est ergo singul. num. ut Munsterus notavit.

אפומנימא *Processus criminalis*, Munst. In Deut. rab. in סדר ואתחנן f.290.col.4. אפומנימא *Processum ipsius praelegebant, vel confessionem, acta ipsius*. Est ex Graeco *ἁπομνημονία*. Mox per ט legitur ibid. אפומנימא, eodem sensu.

אפומטאטא *Lex, Edictum, Mandatum*: In Schemoth rab. sect.28. legitur חוקש לעשות *Simile hoc est regi, qui voluit facere legem praeter sententiam consiliariorum suorum*. In glossa scribitur, juxta sensum esse וסדר תורה. In Medrasch עקדת יצחק scribitur אפומטאטא. Est vox Graeca corrupta, cujus origo inquirenda.

אפן *Rota*, Hebr. Apud Rabbinos, *Modus, Forma, Circulus*. אפן המזלות *Circulus signorum caelestium, Zodiacus*. אפן המישור *Circulus rectitudinis vel aequalitatis, Aequator*. אפן המפריש *Circulus distinguens, Horizon*, apud Astronomos. Sic אפן הישר *Circulus rectus, æquidistans, parallelus*. אפן חצי היום *Circulus dimidii diei, id est, Meridianus, &c.* Apud Grammaticos: Scheva in media dictione non venit sub gutturalibus, רק באחד משלשה אופנים, nisi in aliquo trium modoru, nempe propter Accentu, Dages & Chirek. Vide etiam in capit. Cantici,

Cantic.10. Pro eo etiam dicunt פנים. *Apud Talmudicos*, in illud, *Non facietis mecum deos extraneos*, Exod.20.23. לא תעשון כדמור שמשי המשמשין לפני בכרום כגון אופנים ושרפים וחיות הקודש ומלאכי השרת id est, *Non facietis juxta similitudinē ministrorum meorū, ministrantium coram me in excelfo*, ut sunt Rotæ, Seraphim, Animalia sancta & Angeli ministrantes, Rosch haschana fol. 24.2. *Rote*, de quibus Ezech.1. iis enim solium majestatis divinæ regi & moveri volunt. *Seraphim* sunt angeli, de quibus Jesa.6. *Animalia sancta* sunt, de quibus Ezech.1. Hæc enim folio itidem serviunt. *Angeli ministrantes* sunt omnes alii, quorum ministerio Deus utitur erga homines pios. Hinc Munsterus explicavit *Angelos*.

אפון *Cicer, Pisum*, Talm. Hierof. Nasir fol. 56. 2. cap. 7. *Plur. אפונים Cicera, Pifa*, Talm. ואפונים Cicera minuta sunt species feminum: Cicera majora se habent ut species olerum, Kilaim cap. 3. השופין i. e. ושפית minutiora, ex locutione Targum, ושתיה בשופינה Et comminues illud in mortario, Deut. 9. 21. הגמלוניס i. e. הגמלים Crassa, vel הגדולים majora, unde quælibet res magna vocatur גמלאה, vide גמל. Hinc Munsteri prava interpretatio nata est. Pifa majora intelliguntur hortensia: minora, agrestia.

אפונדה *Sic adducitur hic ab Aruch, sed apud Talmudicos legitur sine א ab initio, unde vide illud in פנר*. Non ingredietur homo in montem Domus (Templi Hierosolymitani in Sabbatho) cum baculo suo, cum calceo suo, aut cum tunica sua, Berach. fol. 62. 2. Explicatio Aruch, ובאפונדתו פי כלי לבוש שהוא חלוק קטון ויש בו הרבה מקומות תפורים id est, Est species indumenti, indusium scil. parvum, cui multa loca (multi loculi) sunt affuta, quibus imponunt quicquid obvenit ipsis. Non fuit ergo simpliciter indusium lineum, quod cuti proximè junctum, sed species quædam alia interioris indumentum, in quo pecunia aut alia necessaria abscondi & circumferri poterant. Talmud Basiliense habet בפונדתו, quod R. Salomon exponit, אזור חלול שנותנין בו כעורת *Cingulum cavum, cui imponunt nummos*. Tale cingulum poterat prohibitum esse sabbatho gestare, sed non indusium aut interula linea. Adducit & Aruch alium locum, Inter cingulū & indusiū suum, Schab. fol. 92. 1. Et hic legitur in Talm. Basil. אפונדה & distinguitur à חלוק Indusio. Volunt esse à Græco ἐπιδυσμα, de quo Johan. 21. 7.

אפנטי *Occursus, Obviam itio*. של יוצאין לאפנטי של Exiverunt in occursum regis, Tanchu. in

sect. אמור. Pro ut scribitur etiam ת, ut hæc literæ in barbaris vocabulis permutari solent. Baal Aruch exponit מהנה. Malè. Sic Guido, *Castra, Turma*. Est à Græco ἀπὸ τῆς, & idem cum אנפטי supra.

אפנטור *Pantherius, lapis pretiosus*, Cantic. 5. 14. Vide פנט & פנת.

אפונס *Piscis nomen*, Talm. Cholin fol. 66. 2. R. Sal. ibi scribit esse nomen Persicum. Plura enim illic piscium nomina Persica ponuntur. Aleph servile est.

אפנקריסין *Fructus species*, Talm. Sic adducit Aruch ex Talm. Hierosol. sed ibi hodie legitur פנק sine א ab initio, de quo vide in פנק.

אפנתא *Obstragulum, superior pars calcei*. Sic Aruch adducit, sed in Gemara legitur פנתא sine א ab initio, Berach fol. 43. 2. Sic antè fuit פונדה & אפונדה. *Synecdochicè Calceus*, אפנתא. Cum essent induti calceis, Taan. fol. 12. 2.

אפס *Deesse, Deficere*, Hebr. Sic apud Rab. אפס זכריה Deficit Zacharias, id est, sententia ejus cessat & abrogata est, Bava bathra fol. 111. 1. In Pahel, *Impedire, Irritum & cessans reddere*: בעלה אפס יתהון Maritus ejus irrita fecit ista, Numer. 30. 13. in Targ. Hierosol. Sic & vers. 14. ושראו עפא לאפסא: הפרם. בטלנון Et ceperunt populus irritam reddere sanctitatem suam, Num. 25. 1. in Jonath. Vel est *Prophanare, polluere*, אפס in Aphel.

אפוס *Defectus*: אפוס הכוחות Defectus virium, Rab. אין מתקינין להן אפוסיהון Non parant ipsis defectus ipsorum, Medrasch Tillim, Psal. 78.

אפסטלין *Pastilli*: juxta Munsterū, Medrasch Cant. 1. 2.

אפסטולי *Epistola*: הוציאו לו אפסטולי שלהם Produxerunt ipsi epistolam suam, Bereschith rab. sect. 74.

אפוסטומוס *Apostomus, princeps fuit Græcorum tempore Templi secundi. Is comburi jussit Legem Judeorum, & erexit imaginem in Templo, decimo septimo die mensis Tammus, id est, Junii*, Schab. fol. 26. 2. Jalkut par. 2. fol. 39. col. 1. Majem. in Hilchos Taanijoth c. 5. Talmud Hierof. Mafs. Taanith cap. 4.

אפסניא *Stipendia militaria, Sumptus, comectus militares, qui per menses aut in annum in milites impenduntur*: משום אפסניא Propter stipendia annua, Sanh. fol. 18. 2. Item in Misna, וזהב לא ירבה, Et aurū non multiplicabit sibi (rex) nimiū, nisi ut det stipendia, sc. salaria annua suis militibus aulicis, latronibus, custodiis, spiculatoribus, & similibus, qui regē stipant, comitantur & defendunt, Sanhed. cap. 2. fol.

fol.21.2. Scribitur ibi אפסניא, sed vitiosè. Nam & Syre invenitur, וספקון לכון אפסניתכון Sed sufficientiant vobis stipendia vestra, Luc.3.14. *Corruptum Græcum est ab ὀψώνιον Stipendium, Salarium militare, Authoramentum, Meritum militie.* Sic in præcedenti loco, καὶ ἀρκείσει τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν Sed contenti estote stipendiis vestris. Item, ὀψωνία τοῖς ἀμαρτίας τῶν ἀσ. Stipendia peccati, mors est, ad Rom. 6. ὀψωνιάζω, Stipendia seu annonam præbeo. Munsterus צרה Expenfas interpretatur. Est autem צרה Viaticum.

אפסניתון *Absynthium*, אֲפִינְתוֹן, Tal. יו' fol.30.1. In glossa scribitur אפסניתא.

אפסקומא *Virgultum sive Arbutum viminale, tenue & flexuosum, quod olim palmæ sinuoso complexu gaudebat, & longissimis viminibus serviebat.* Plin. lib.16.cap.24. scribit; In oriente funes validos ex palmæ foliis factos. Et lib.13. cap.4. Alexandri milites palmis viridibus fuisse strangulatos. Usus talium viminum sive funium etiam fuit in dimetiendis terminis; unde apud Talmudicos, און מודדן אלא בהבל של אפסקומא Non metiuntur nisi fune Aphaskima, Eruvin fol. 58.1. Funis hic debebat esse quinquaginta cubitorum, ut ibidem legitur. Plura ibidem de hac voce.

אפסקטין *Fructus arborei certi cum cortice*, Talm. Hierof. Demai cap.2. & Maaseroth cap.1.

אפסטר, אפסטר *Capistrum, Habena, lorum frani*, Germ. Halsfiter. הגמל הנמל באפסטר Egre ditur camelus cum capistro, scil. in Sabbatho, Schab. cap.5. in princ. Bestiis etiam quies in sabbatho mandata est, unde nihil oneris ferre debent, quod quieti adversum sit: ארבע בהמות יוצאות Quatuor bestiae egrediuntur cum capistro (in sabbatho) equus, mulus, camelus & asinus, ibid. in Gem. Et forma scem. מותיב לה אפסטר על כתפה Ponit ipsi lorum (quo duci solebat) in dorsum ejus, scil. in sabbatho. Nam ducere loro equum, in sabbatho prohibitum, Kidduf. fol.81.1. מולאות יוצאות מולא illius egrediebantur cum habenis sive loris complicatis, Schab. fol.82.1.

אפסתקיתא *Hippopera, Bulga, Saccus coriaceus, in quo feruntur necessaria ad viam.* Sic interpretatur Munsterus. Legitur in Beres. rab. sect 70. וכוון דלא חמי אפסתקיתא R. Salom. interpretatur אפסתיקא, אפסתיקא, quod non intelligo. In Jalkut fol.36. col.3. אפסתיקא, quod videri possit compositum esse ex אפס, i. e. תיקא, & תיקא theca.

אפסא *Serpentes, Dracones.* Hinc illud, אפסא גי הצבועים Sam.13.18. in Targum transfertur, אפסא להילת אפסא In vallem draconum. Re-

spexit author iste ad אפפ Regulus, Basiliscus, Jefa.14.29. & 59.5.

אפפא *Vipera, aut certa earum species.* Talmudici scribunt אפפא septuagesimo anno parere, Bechor. fol.8.1.

אפפא *Etsi, Etiamsi, Quamvis, Rab. Post se habet servile & Quod.*

אפפא *In Talmud. Hierof. Nedar. cap.ult. ab initio; Votum fecit quidam, איפופי ישראל לא עללה לביתי, עיקרי ישראל לא יכנסו לביתי, & confertur cum אפפא, de quo supra, ac si idem esset cum eo.*

אפפא *Scabellum, Suppedaneum.* Corruptum est ex Græco ἀποπόδιον. Hinc in Targum אפפא Scabellum pedum ejus, Exod.24.10. in T. Hierof.

אפפא *Idem. Hic ר' est pro ר', ex non intellecta voce barbara sive Græca: ותחורת אפפא דרגליו Et sub scabello, vel, pro scabello pedum ejus, quod substratum erat folio ejus, erat opus quasi ex lapide sapphiro, Exod.24.10. in Targ. Jon. Et mox ibidem: ואתקמה גלונדק תחות אפפא דמרי: Et aptavit illum (laterem) in scamillum pro scabello Domini hujus mundi. Scamillum est parvum scamnum, ein Schämlein. Scabellum, lignum, ein Blöschlin. In Beres. rab. sect.1. disputant, Utrum cœlum prius conditum, an verò terra? Concluditur de cœlo, & postea terram esse creatam. Id illustratur simili: Simile est regi, qui curavit sibi fieri folium regale, quum fecisset illud, fecit deinde scabellum ejus. Sic cœlum est thronus Dei, terra autem scabellum pedum ejus. Glossator hîc agnoscit, originem hujus vocis esse ex lingua Græca. In Medr. Schemuel fol. 52.2. legitur אפפא, quod idem. והאפפא דרגלי בתין Et scabella herorum domesticorum, Kelim cap.16. R. Salomon hîc exponit Pulpita, scamna librorû. Majemon, כסא של פרקים Sella articulorum, id est, plicatilis, quæ plicari & extendi potest, sive libris sive aliis rebus serviat, quæ ei imponantur.*

אפפא *Papa, Pontifex Romanus. Quandoque etiam dicunt sine א ab initio. De etymologia nihil certi Hebræi afferre possunt. Fortè est à præcedenti אפפא deductum, quod se summæ humilitatis causâ vocet Scabellû, quomodo se Servum servorum vocat.* In Chronico Tzemach David scribitur, Carolum magnum fuisse primum Cæsarem Germaniæ sive occidentis factû, Anno Christi 801. Et Cæsar factus est Romæ à Papa Leone tertio, fuit que שקבל כתר מלכות מהאפפא qui accepit coronam regni à Papa, quod postea in statutum

tutum perpetuum tractum fuit. Ibidem: Anno Christi 811. קמו הרומיים על האפיפיור ליאון ונקרו לו את infurrexerunt Romani contra Papam Leonem, & effoderunt ipsi oculos, excideruntque linguam ejus.

אפיפירות *Crates ex viminibus factæ, quibus fructus arborum reponuntur & asservantur*: אפיפירות כלי ארוג מקנים Kelim cap. 17. Glossa, ושה להם קנים Vastextum ex calamis, in quo reponunt palmities vinearum. Item Jugamenta in vitibus, vites jugatae: Attollens המרלה את הגפן על מקצת אפיפירות vitem super quædam jugamenta, Kilaim cap. 6. Hujusmodi juga sunt laxè texta instar cratium. Scribitur & absque Aleph ab initio. Fortè est à Græco Πάπυρος Papyros seu Papyrus, nascens in palustribus Ægypti, unde texta fuerunt vela tegetesq, funes & alia, teste Theophrasto & aliis. Inde ad alia fortiora translatum vocabulum. Vide quoque in פפיר.

אפופולסימון *Opobalsamum*, Beres. rab. sect. 27. Plin. lib. 12. cap. 25. Succus è plaga (arboris balsami) manat, quem Opobalsamum vocant, sua vitatis eximie, sed tenui guttâ, ploratu lanis parva colligitur in cornua.

איפופסין *Sententia judicialis. Græcum est δίκασμα, quod & δίκασμα, Pronunciatio de re aliqua, sententiâ de re judicata. δίκασμα dicitur ἡ ψήφος* ἡ ἀποδομένη: ἰπὸν δὲ νουτῆν τὴν ἀποδομένην: Ipsi dant sententiam: הוציא עליו Accipiunt sententiam: נטלו אפופסין Protulit contra eum sententiam mortis, Pl. 52. in Medrasch. עד שמוציא איפופסין שלו Donec pronunciet sententiâ judicialem de eo, Psal. 27. in Medr. quod Aruch notat ex forma fœm. אפופסיות. Frequens in Medraschim.

אפיפורין *Scabellum*. Vide paulò antè.
אפיץ *Galla, fructus quercuum, cujus usus in conficiendo atramento*: כתבי במי טריא ואפיץ Si scripserit illum cum aquis pluvialibus & galla, Schab. fol. 104. 2. Gittin fol. 19. 1. Scribitur & cum y ab initio, אפיץ, ut in Majemone, in הלכות cap. 4. sect. 2. קלף אפיץ Pellis gallâ macerata & præparata: בראפיץ: Eò quòd gallâ maceratae sunt, Gittin fol. 11. 1.

אפיץ *Occludere, Obthurare. פורת אפיץ Alveus apum obthuratus vel oppletus, Oholoth cap. 9.*
אפיץ *Horizon, ex linguâ Arabica. R. Levi in Comment. ad illud, בעפעפי שחר* Si cut palpebræ aurora, Job. 41. 9. הוא המקום מהאופק Est locus ab horizonte unde oritur sol, & lucidus est ante ortum solis, quasi horâ unâ & paulò amplius: עגולת האופק Circulus horizontis, More par. 2. cap. 4. Vide & par. 1. cap. 73. propof. 10.

אפיץ *Vide in נפק.*

אפיקטיון *Vomitoria, medicamenta vomitum pro-*

vocantia, Talm. אין עושין אפיקטיון בשבת Non faciunt vomitoria in sabbatho, Schab. fol. 123. 2. & fol. 147. in Mischna; nempe vel medicinæ causâ, vel ut stomachum vacuent & præparent ad delicias sabbathinas avidius recipiendas. Hoc prohibitum est: est enim res turpis, & sabbatho indecorum. Digitum tamen faucibus ingerere ad vomitum movendum, ut nausea vel morbus tollatur, & corpus ad sabbathum recreetur, id licitum esse tradunt. אפיקטיון ממונו אפיקטיון לאכילה ולא לעשות ממנו אפיקטיון. Ad cibum (licitum est) & non ut fiat inde vomitorium, Succa fol. 40. 2. *Vox est peregrina & corrupta. Hebræorum quidam in etymologia ejus ludunt, ut aliâs.* Aruch & R. Salomon volunt esse quasi compositam ex אפיץ טפי וון Ejecit multum cibi. Sic meliùs scriberetur אפיקטיון, literis ו & פ in medio invicem permutatis, prout legitur in Talmud Hierosolymitano Schab. f. 17. col. 4. In Jalkut Levit. fol. 191. col. 2. legitur אפיקטיון. Aruch etiam confert cum loco quodam in Targum, quem citat, ולא יפקטו, ולא יבטין וליא יפקטו, quem Bos ejus ventrem facit (ingravidat) & non evomit, (frustrâ semen projicit) Job. 21. 10. Pro eo vulgò libri habent יפקטן. Ex mendoso mendosum vix corrigitur.

אפקלטורין *Indumenti species, Echa rab. cap. 1. in princ.*

אפיקליטין *Judices, Arbitri, Commissarii.* Vox corrupta Græca, ut videtur ex ἄπιστοι, ε & λ, R & L commutatis, ut sæpè. In Medraschim legitur.

אפיקומין Sic Aruch hîc adducit, sed pro eo legitur אפסקימא, de quo supra.

אפיקומין *Bellaria, Tragemata, Deliciæ mensarum secundarum, ut sunt, poma, pira, nuces, ficus, amygdala, mellita, saccharata, & similia.* Vox est Hebræis peregrina, unde qui ejus originem ignorarunt, in ea explicanda variè luserunt. Quidam enim notant, eam sic dictam, quasi מני מוזנורת אפיקו Educite varietatem ciborum: alii, מן אפיקו Educite cibum: alii מניכו אפיקו Educite à vobis, scil. cibos alios, nullos amplius cibos alios expectate, dimittite à vobis delicias alias: alii denique, אפיקו מני מתיקות Educite omnia dulcia. Volunt dicere, post usum & esum hujus Aphicomen, nihil amplius cibi aut bellariorû, comedendum esse. Elias Levita, propiùs ad explicationem ejus accedens, post alios omnes scribès in suo Tisbi: Miror, inquit, quòd non sciverunt esse Græcam dictionem simpliciter. Nam אפיקומין ipsis est *Convivium magnum*, & quod edunt post convivium, (id est, Bellaria) vocatur אפיקומין, quod verbis Rabbiorum vocatur קינוח סעודה Absterfio prandii. Hæc ille. Est ergo אפיקומין id quod posui.

posui. At verò אפיקורוס quod Elias adducit, id est, Ἠρισαυτος Grecis, non est Conviu magnum, sed *Comessator, genio liberaliter indulgens, ad comessandum ventitans*. Inde dici potest, (quod tamen Lexica non ponunt) אפיקורוס Quod ad comessationes venit aut pertinet, ut sunt Bellaria & Deliciae mensarum secundarum. Et hoc sit Rabbinorum אפיקורוס. Hinc iste Canon Talmudicorum: אין מפטירין אחר הפסח אפיקורוס Non dimittunt (coetum comedentium) post pascha, id est, post esum agni paschalis cum bellariis, Pefach. fol. 119. 2. in Mischna. Valdè se in hoc explicando torquent interpretes Talmudici. Sensus simpliciter est, Non esse permittum post esum agni paschalis bellaria adhibere, & cum bellariis, contubernium convivale dimittere. Nihil enim ulterius post esum agni vel comedere vel bibere licitum unquam fuit, aut licitum est. Agnum autem, sive carnem aliquam hœdi, loco agni, in quibusdam locis comederunt & comedunt, in plerisque autem locis, non. In his locis pro agno usurpatur placenta Aphicomem appellata. Res autem ita se habet, ut in Minhagim & aliis ritualibus libris describitur: Vespèrâ Paschatis, id est, decimâ quartâ die mensis Nisan, sive Martii, peractis precibus vespertinis, ex synagoga domum redeunt. A domesticis interea mensa instruitur magnificè, ita ut quisque suas divitias in ea ostentet, non superbiæ causâ, sed sancti gaudii ob partam eâ nocte ipsis libertatem in Ægypto. Apportantur certi & ad hanc cœnam principaliter parati cibi. Juxta hos etiam affertur paropsis cooperta, in qua tres placentaë azymæ jacent, respectu Sacerdotis, Levitæ & populi, quasi omnibus imperatum sit, panem azymum in hoc festo comedere. Funduntur etiam singulis, etiam infantibus, singula pocula eaquæ quaterna sacra, quæ cum precibus & certis solennitatibus bibuntur. Post primum poculum exhaustum, accipitur ex paropside media placenta, & frangitur in duas partes. Altera reponitur inter duas integras: altera reconditur sub mantili aut mappa mensæ, in memoriale, quòd Majores ipsorum massam farinaceam linteis involutam, ex Ægypto exportarint. Hæc pars dicitur Aphicomem, & servatur ad finem cœnæ, & comeditur loco agni paschalis, qui omnium ultimò comedi solebat. Absolutâ solenniter cœnâ, (quod ante mediam noctem fieri debet) requiritur ista abscondita placenta Aphicomem, consecratur, frangitur, distribuitur, ita ut singuli particulam comedant, quâ cœna tota clauditur, nec quicquam amplius vel cibi vel potus su-

mitur. Posterioribus ergo Aphicomem dicitur Placenta ista fracta & occultata: priscis Talmudicis pro Bellariis usurpatum fuit, quorû diversæ species suprâ dicto loco in Gemara nominantur. Hinc ista: ויקח מצה האמצעית ויבצענה לשנים ויתן חציה לאחר מהמטובין לשומרה לאפיקורוס ונותנה ויתן חציה לאחר תחת המפה וכו' Accipitq; placentam mediam, ac frangit eam in duas partes. Dimidiam ejus dat alicui accumbentium ut fervet eam pro Aphicomem, ponitque eam sub mappa, &c. Item: לאחר נמר כל הסעודה אוכלין המצה השמורה תחת המפה כל אחר כזית וזר לפסח הנאכל על השבע ויאכלנה בהסיבה id est, Post absolutum totum convivium comedunt placentam conservatam sub mappa, unusquisque tantum quantum est oliva, in memoriale agni paschalis, qui comedi solebat post satietatem, comedetque eam cum inclinatione corporis, אהלשננד / ut securi & liberi, &c. Item: אחר אפיקורוס אין לאכול שום דבר Post Aphicomem non est amplius quicquam comedendum, &c. Vide Orach Chajim num. 471. & seqq. Majemonem p. i. in Statutis de חמץ ומצה cap. 6. Joseph. Scaliger. in De emendat. Temp. fol. 535. edit. 2.

אפיקורוס *Libertas, Liberè, Indifferenter.* Apud Talmudicos, עוף ונבינה נאכלין באפיקורוס Avicula & caseus comeduntur cum libertate, id est, liberè, indifferenter, Cholin fol. 104. 2. Glossa דרך הפקר modo libero & communi, cum aliâs inter carnes & lacteos cibos soleat fieri differentia, in apponendo, in manibus abluendis & ore extergendo. Fortè est corruptum ex Græco ἑπιεικής Promiscuè communiter.

אפיקורוס *Epicurus, Ἠρισαυτος vel Ἠρισαυτος Epicureus, homo levis, atheus, Deum & homines, maxime probos & sapientes, securè & procaciter contemnens.* Hunc Talmudici numerant inter eos, qui non sunt habituri partem in futuro seculo, Sanhedrin cap. 11. in principio. Quis Epicurus sit, postea in Gemara explicatur fol. 99. 2. ubi scribitur: Epicurus est זה המבזה תלמיד הכם qui contemnit sapientem. Alii dixerunt, זה המבזה חברו qui contemnit socium suum coram sapiente, &c. Rambam in Mischnajoth in Sanh. cap. 10. ומלת אפיקורוס היא ארמית Vox אפיקורוס est Aramea, ac significat eum שמפקר qui arroganter despicit & contemnit Legem, aut discipulos eam. Proinde vocant hoc nomine omnem eum, qui non credit fundamenta Legis, qui contemnit sapientes, vel discipulum aliquem sapientum, aut præceptorem suum. Abarbenel cap. 2. in Pirke avoth scribit: אפיקורוס הכופר בפינות התורות id est, Epicurus est, qui negat pinas Legales (id est, articulos fidei) &

contemnit verba sapientum. *Plural.* אפיקורוסין & contractè אפיקורין , ut multa alia Græca in 09, pluraliter Sigma abjiciunt. Sæpè etiam Epicurus idem est quod Hæreticus: nam qui negat articulos fidei, meritò dicitur Hæreticus. Hinc המינין Hæretici, & אפיקורוסין inter se permutantur. Sic ubi in Talmud Veneto est המינין, ibi Talmud Basiliense habet אפיקורוסין: ut לתשובת האפיקורוסין, Ad responsionem contra hæreticos, Bava basra fol. 91.1. Pro eo communiter dicitur המינין לתשובת. Vocem autem המינין usurpare recentiores renuunt, quia innotuit abundè, eâ Christianos intelligi. Alteram autè putant generaliore esse. Hinc & illa Rabbinorum: הוי שקוד ללמוד תורה Esto vigil ad discendam Legem, מה שתשיב לאפיקורוס ut possis respondere hæretico, Sanhed. fol. 38.2. שלא Ne inclinet cor suum ad opiniones hæreticas. אפיקורוס נכרי Hæreticus extraneus, id est, Christianus: אפיקורוס ישראל Hæreticus Israëlita, qui magis est hæreticus quàm Christianus, quia scit, aut scire debet Legem: Christianis autem nulla est Lex data, ut ipsi dicunt.

אפיקורוסות Epicureitas, Epicureismus: insolentia, arrogantia: Hæresis dissidium, dissensio, varietas opinionum. Variè scribitur. Quò quisque de vocis origine ignoratior, eò pravius scripsit. Apud Talmudicos, מיד נורקה בו אפיקורוסות, Protinus conjecta fuit in ipsum hæresis, id est, suspectus fuit de hæresi, Kiddus. fol. 66.1. וגורמים לאפיקורוסות. Et occasionem præbent dissidio, id est, חילוק Varietati sententiarum, diversis aut hæreticis opinionibus, Cofri fol. 180.1. Item, פן תפול לספקות יביאוך לאפיקורוסות ולא תסכים דעתך עם חברך Ne incidas in dubia, quæ adducant te in diversitatem opinionum, ut non conveniat sententia tua cum sociis tuis, Cofri fol. 181.1. וסכתם אפיקורוסות Et causa hæreseos ipsorum, sive dissidii.

אפיקורותא Epicureitas, Insolentia, Arrogantia in contemnendis aliis, אפיקורותא, אפיקורותא. Talm. כי Id generis etiam habet speciem epicureitatis sive insolentiae, Sanh. fol. 100.1. nempe quòd aliquis alium sapientem irrisset. Item, כי האני נוונא מי מתחזא כאפיקורותא, Id generis videtur esse protervia aut insolentia? Erubhin fol. 63.1. nempe alligaverat quis afinum, in die sabbatho ad arborem, vidente id Rabbi quodam, sed tacente. Tum ille, qui hoc fecerat: Quid, inquit, ad hoc taces? an peccavi aut insolenter egi? Alibi: אבל אפיקורותא מנין לאלתר Sed epicureitatem (id est, hominem epicurum vel hæreticum) excommunicant statim, sine præmonitione, Rab.

אפיקורוס Nomen proprium gentis, Jos. 12. 5. & 13. u. Hebr. המעכתי Maachataeus. Vicinos habuerunt גשורי Geschuræos. Scribitur & אפיקורוס, fortè sic dicti, scribit Masius Jos. 12. à fluvio Epicæro, cujus apud Ptolomæum fit mentio. Geschuræorum & Maachataeorum etiam mentio fit Deut. 13. 14. ubi pro Maachataeis in Jonathane legitur אנטיקורוס, & in Targum Hieros. עד תחום אפיקורוס usque ad terminum urbis Aphicæres. Anticyra & insulæ & urbis nomen est. Meminerunt ejus complures authores. An eò Jonathan respexerit, indagandum aliis relinquitur.

אפיקורוסין Indusium, Interula: לובש אפיקורוסין Indusium induit intrinsicè, Talm. Hieros. Berach. cap. 1. Glos. לבוש התחתון Vestimentum subterius. שש אצבעות של אפיקורוסין Sex digiti de indusio, Kelim cap. 29. initio. Glos. לבוש התחתון Vestimentum interius, estque apertum ad humeros; cum autem induitur, colligatur ligulis. Legitur & sine א ab initio, ut est suo loco in פקר.

ואפיקורוסות Velum, Velamen capitis. Velamen capitis non impedit (scil. lacerationem vestis) sive sit vir sive mulier, Moed caton fol. 22.2. ואם טלית Et si pallium sacrum pulchrum est, absorbet illud velamine capitis, Berach. fol. 24.2. De sputo est sermo: quòd si inter orandum obveniat sputum exspuendum, tunc excipit illud palliolo Tallis: quòd si illud pulchrius aut pretiosius sit, excipit illud aut abstergit velo capitis, quòd aliàs etiam סודר dicitur. Glos. סודר שבראשו. Legitur autem hîc literis transpositis, באפיקורוסות. Sed Aruch legit priori modo.

למסבול טרחותא Labor, Molestia. אפיקורוסות Ad ferendum molestiam laborum vestrorum, vel, Laborem molestiarum vestrorum, Deuter. 1. 12. in Jonathane. א est servile, ut sæpè in ordine hujus literæ.

אפיקורוסות. Aruch id hoc loco ponit: vide id in נפק.

אפיקורוסות אפרא היך מונא Cinis, Pulvis. אפרא אפרא Nam cinerem sicut panem comedi, Psal. 102. 10. Hebr. אפר, quòd aliàs per קטמא transfertur.

אפיקורוסות אפר מקלה על נבי התביה: Apud Talmudicos: Ponunt cinerem combustionis super arcam, Taanith cap. 2. in Misna. Vocatur Cinis adustionis, Cinis verus: nam אפר Pulvis, Terra, etiam aliquando vocatur אפר Cinis. Unde in glos. אפר מקלה, id est, אפר ממש. Vide & in Bava basra fol. 60. Maccoth fol. 21. אפר שרופים Cinis combu-

combustorū, (scil. hominum) Oholoth cap. 2.

אפרא *Alga, juncus, juncetum*: ושיתיה באפרא על גב **אפרא** Et reposuit eum in alga in superficie fluminis, Hebr. בסוף, Exod. 2. 3. Aruch citat etiam vers. 5. **אפרא** Et vidit arcam in medio algæ. Istud Targum hodiè in nostris libris non legitur.

אפרא *Pratum*. Sic explicat Aruch voce vernaculâ. Vult tamen etiam esse ex locutione præcedentis Targum. In genere notat locum pascui, in quo diu noctuque versantur & cubant animalia fera, sylvestria aut agrestia, quæ domum non redeunt sub noctem, quæ vocantur **אפרא**. *Apud Talmudicos*, ביתות הלנות, בעיר מדבריות הלנות באפרא Domestica animalia sunt, quæ pernoctant in urbe: sylvestria quæ pernoctant in pratis sive pascuis, Betza cap. 5. in Misna. Alibi, ואלו הן מדבריות כל שיוצאות באפרא, id est, Ista dicuntur sylvestria, quæ egrediuntur in pascuum, sed non revertuntur in locum habitabilem, id est, in urbem vel domum, ubi habitant homines, Schab. fol. 45. 2. Alibi: Non concupiscet quisquam terram tuam, Exod. 34. 24. מלמד שתהא פרתך רועה. **אפרא** Docet id nos, quòd vacca tua pascuum itura sit in pascuo libero, nemine eam infestante, Pefach. fol. 8. 2.

אפרא *Vile pretium, Vilitas rerum vel mercium*. Apud Rabbinos, in lib. Pefikta, citante Aruch: Simile est duobus mercatoribus ingredientibus urbem, unus dicit: Si aperiamus nos merces nostras simul, **אפרא** nos inducemus vilitatem pretii. Quidam libri habent **אפרא**, scribit idem Aruch. Græcum corruptum est. *ἄφρα* Vilis mercatus, vilitas mercium. *ἄφρα* Vilis pretii, juxta quosdam.

אפרא Quod Aruch hoc loco adducit, est Passivum **אפרא** à פרא, unde significatum ejus inde petendum fuerit.

אפרא *Venus, Statua, Idolum, signum veneris*. Græcum est *ἄφροδιτι*, quomodo Venerem Græci vocant, ab *ἄφρος* Spuma, quòd è spuma maris generata credatur. Malè Munsterus *Hermaphroditum* interpretatur. *Apud Talmudicos*, מפני מה אתה, Quamobrem tu lavas in balneo Veneris? De idololatria, cap. 3. in Misna. fol. 44. 2. Majemon annotat; **אפרא** est nomen Stellæ, quæ aliàs vocatur ננה. Sic enim scriptum est alicubi: Nomen ננה Stellæ Veneris, quæ Arabicè vocatur אל זהרה, vocatur in libris Imaginum, quæ Arabicè **אפרא** vocantur, Aphrodite. In illo autem Balneo erat figura Veneris; unde balneum fuit appellatum. Vide & Jalkut fol. 278. col. 1.

אפרא *Archidux*. Sic ponit Munsterus, & ex eo Guido. Aruch non habet. Legitur in Bemidbar rab. sect. 10. fol. 238. col. 4. Vide in ordine פרא, in פראכוס.

אפרא Sic Aruch hîc ponit: vide illud in פרא. Nam sine Aleph ab initio in Gemara legitur.

אפרא *Lignum longum & crassum in longitudine muri, cui trabium extremitates vel capita imponuntur*: Talm. Bava bafra fol. 6. 1.

אפרא *Herbæ nomen, quæ bestis venenata est*: Bava metzia fol. 42. 2. Bava kama fol. 20. 2. R. Salomon notat, errare eos, qui pro hac voce legunt אפרא, quomodo in Aruch adducitur.

אפרא *Pirata, prædones marini*: מתרא אני בדרך מפני הלסטים ובים מפני אפרא Timeo ego in via propter latrones, & in mari, propter piratas, Vajikra rabba sect. 25. Jalkut in sect. קרושים, fol. 274. col. 4.

אפרא *Imperitus*, Græc. *ἀπειρητος*: In Medrasch Schem. sectione 5. הוה אפראטוס משלו היה Imperitus rerum suarū fuit, ut Postellus reddidit.

אפרא Vide in פרא.

אפרא *Præfectus, Præses, Præsidens, Gubernator*: ששלח אפרא *Qui misit præfectum*, Rab. Scribitur *ἑπάρχου* היפראכוס *significato eodem*: **אפרא** *Quòd rebellarent contra eum præfecti provinciarum*, Esth. 1. 3. **אפרא** *Coram ipso incurvabunt se præfides provinciarum*, Psal. 72. 9. **אפרא** *Et strategi & præfecti provinciarum*, Esth. 9. 3. Sic cap. 8. 9. sed ibi scribitur **אפרא** *Super terram & super præfectos maris*, Esth. 10. 1. *Frequens est in Talmud & Medraschim.*

אפרא *Præfectura*, Rab. הו באיו אפרא *Hæc est præfectura tua*: **אפרא** *Ab una præfectura ad alteram*. *Cum Af.* **אפרא** *Et nomen præfecturarum ipsorum*, Genes. 10. 2. in Targum Hierosol. Huc etiam referri potest, **אפרא** *In præfecturis (aliqua præfecturarum) filiorum Ammon*, Deuter. 1. 11. in Targ. Jon.

אפרא *Idem*, Gen. 10. 2. in Targum Jon. & Hierosol.

אפרא *Aqualiculus hortensis, vas irrigatorium, inferniè plenum foraminibus, supra unum angustum foramen habens, quod si digito oppleatur, aqua perstat: remoto digito, aqua guttatim instar pluvie effluit*. In Beres. rab. sect. 4. Est ne possibile, ut aquæ superiores verbo Dei suspensæ sint, ne descendant? Dixit ipsi: הן Ita. Dixit: הני לי **אפרא** *Affer mihi aqualiculum perforatum.*

Attulit ipsi aqualiculum. Impo-
fuit ipsi laminam auri, & non substiterunt aque.
Quamprimùm autem digitum orificio impo-
fuit, substiterunt. Dixit ipsi: Digitumne tuum
imponis? dixit ipsi: Quid sum ego? ego sum ca-
ro & sanguis, & digitus meus subsistere facit a-
quas: quanto magis hoc facit digitus Dei? Baal
Aruch legit ארפכס.

אפרסמון *Balsamum*, Βάλσαμον, arbu-
scula odoratissima, cujus fructus dicitur Opobalsamū.
R. David ad illud, ואת שמן הטוב Et oleum illud
optimum, 2.Reg.20.13. **זה שמן אפרסמון** Istud est
oleum balsaminum, quod non fuit in toto mun-
do, nisi in Jericho, unde etiam יריחו nomen ha-
bet, nempe ab odore illius balsami. R. Salomon
hoc loco: Quidam exponunt illud de oleo un-
ctionis: quidam, שמן אפרסמון oleū balsaminum,
quod inventum fuit in terra Israël, juxta id
quod dicitur in Ezechiele: *Juda & Israël nego-*
tiatores tui cum triticis Mounib & פנג id est, *balsa-*
mo, Ezech.27.17. Vidi autem in libro Josippon,
quod פנג est balsamum crescens in Je-
richo, & propter odorem
vocatur Jericho. Hæc ille. Cum
oleo balsamino. **מלקטי אפרסמון** Colligentes bal-
samum. In Gemara, ad illud, ועץ שמן Jesa.
41.19. **הדס אסא** Hadas, i.e. Asa, myrtus: ועץ שמן
Et arbor oleosa, id est, balsamum, Taan.
fol.22.1.

אפרסקן *Perficus malum: plur.* **אפרסק**
ותלה בה אנוון ושקדים אפרסקין ורמונין.
Et suspendit in ea nuces, amygdalas, Perfica, &
malogranata, Succa fol.10.1.

אפריקא *Aphrica*: ותרמנא **אפריקא** Aphri-
ca & Garmanja, Genes.10.2. in Targum Jon. &
Hierosol. **ספינת אפריקא** Naves Aphricæ, Hebr.
ספינתא דאפריקא idem, 1.Reg.10.22. **אני תרשיש**
מתרשיש Ex Aphrica, Hebr. מתרשיש
Jerem.10.9.

אפרקסותא Vide פרקס in ordine.
אפרקסתא *Pera*: באפרקסתא דעניא In pera pau-
peris, aliàs תרמיל, Zohar in Num. col.299.

אפרורון *Arietes, machinæ bellicæ: Duces, Præse-*
ctimilitiæ. Ut aries dux gregis: sic Dux in mili-
tia: ומני עלה אפרורון Et pone contra eam arietes,
Hebr. ערים Ezech.4.2. R.Salom. exponit שרים
Principes, Duces. **למנאה אפרורון** Ad ponendum
arietes ad portas, sive Duces, Ezech.21.22. Diver-
simodè scribitur, sed hanc scriptionem confir-
mat R.Salomon.

אפס *Voluntas, Beneplacitum*, Hebr. רצון חפץ.
Hinc Talmudici cum Affixo tantum, di-
cunt: **אי אפשי בהן** Non est voluntas mea in illis,
non delector illis, Cholin fol.39.2. Glossa, רצוני

אי אפשי לא באברהם ולא באלהו Voluntas mea.
Non est voluntas mea, neque in Abrahamo, ne-
que in Deo ejus, Beres.rab. sect.40. **אי אפשי לזון**
Non est voluntas mea migrare ex do-
mo mariti mei, Kethu. fol.103.1. R.Sal. Levit.20.
26: Unde est, quod homo dicere non debet,
נפשי קצה בבשר חזיר Anima mea fastidiū habet in
carne suilla, **אי אפשי ללבוש בלאים** Nō est voluntas
mea vestiri heterogeneis, אבל אפשי sed (dicet):
Voluntas mea est, &c. Ad hunc locum respicit
Elias in suo Tisbi. **אי אפשונו עוד ללכת יחד** Non est
voluntas nostra amplius convesari unā, Rab.

אפשה Quod Aruch hīc adducit, pertinet ad
פשה.

אפשר *Possibile est, Fieri potest, Fortè,*
Forfitan, Fortassis. Sepissimè interrogativè sumitur,
tam simpliciter, quam cum ה interrogandi. **אפשר**
Ufus e-
jus est, & in Targum, & apud Rabbinos. In Tar-
gum post se habet ר servile, & apud Rabbinos ש
Quod vel Ut, nisi quando Verbum Infinitivi modi
sequitur, quod cum servili ל efferi solet: **אפשר**
אפשר דמכסן: **אפשר דיהי** Est ne possibile ut disceptet, Job.16.21. **אפשר דיהי**
Nunquid fieri potest ut vivat? Job.14.14.
אפשר די נציב אודנא Num possibile est, ut qui
plantavit aurem, non audiat? Psal.94.9. **אפשר**
די ברא עינא **אפשר** Est ne possibile, ut qui creavit ocu-
lum non videat? Psal.94.10. **אפשר לאסתכלא**
Non est possibile intueri eam, Ezech.1.27.
אפשר ליה **אפשר** אי אפשר Non est
possible: **אפשר** לפי מה שאפשר: Juxta quod possibile est,
quantum fieri potest. In Targum Hierosol. quan-
doque invenitur אשר per commutationem literarum
ejusdem organi: ליה אשר למירות Non est possibi-
le, ut hæres sit, Genes.21.10. in Jon. ליה אשר לי
Non est possibile mihi occultare ab
Abrahamo, Genes.18.17. in Jon.

אפשרי *Possibilis, Possibile: Contingens, quod fie-*
ri potest. **אפשריים** *Accidentia*
possibilia sive contingentia, non sunt necessa-
ria, R. Levi in præfat. in Job.

אפשרות *Possibilitas.*
אפתא *Thalamus, Tabulatum, Substructio,*
Structura, quæ ad latus vel tergum ædificii
appenditur, idem quod Hebr. יציע. **אפתא** Apud Talm.
מאי יציע הכא תרגימו אפתא **אפתא** Quid est יציע? explica-
tio ejus est אפתא Appendix ædium, Bava baf-
ra cap. 4. in princip. **אפתא** Quod Aruch hoc vocabu-
lum etiam pro Buccella adducit, id mendosum est.
Nam pro אפתא דהאי אפתא legitur **אפתא** Hujus
buccellæ, Berach fol.40.2. id est אפתא, quod vi-
de in פתח.

אפתי *Tempus:* In Talm. Hierosol. Bava bathra
cap.2. in fine: **אפתי רמשא** Tempore vespertino
misit Rabbi Jonathan, &c. Sic & יו Hierosol.
cap.

cap.1. ab initio: Eodem sensu legitur in Beres.
rab. sect. 78. בפתי רמשא.

אפוחא Frons: Vide id in אנה.

אופתא Vide in אוף.

אפתום Thesaurus Aerarium: ופתום מלכין תהנוק.
Et thesauro regio damnnum inferes, Efr. 4.13. Ab.
Efra תוצאות Impensis. R. Sal. מס Tributum.

אפוחיקי אפוחיקי Apotheca, Thesaurus: דשליט בכל
אפוחיקי דליה Qui dominatur in universum the-
sauru ejus, Gen. 24.2. Jon. כל שפר אפוחיקי דרבוניה.
Omne pulchrū thesauri domini sui est in manu
ejus, Gen. 24.10. Jon. דהבנו באפוחיקי תהומיא.
Dat sine ponit in thesauris abyssos, Psal. 33.7. ופוחיקי
דבררא תחמי Et thesauros grandinis videbis, Job.
38.22. מהפך באפוחיקוהי Vertit in thesauris suis,
Job. 37.12. in secundo Targum.

אפוחיקי אפוחיקי Hypotheca, Pignus rei immo-
bilis, ut domus, agri &c. עבד שעשאו רבו אפוחיקי
לאחרים Servus quem fecit dominus suus hypo-
thecam aliis, Gittin fol. 40.2. in Misna. העושה
שדהו אפוחיקי לאחרים Faciens agrum suum hypo-
thecam aliis, Gittin fol. 41.1. עשה שורו אפוחיקי
עשה מטלטלין Faciens bovem suum hypothecam.
אפוחיקי Faciens bona mobilia hypothecam. Vi-
de Chosen ham mischpat sect. 117.

אציץ Herba nomen, que quando virens est,
valet ad obthurandas aquas, unde, אציץ
רטיבא דסכר נהרא Gittin fol. 69.2.

אצו Muscus, lanugo in corticibus ar-
borum ac aliis locis: אצוהא אצוהא Muscus
palmæ, Pesach. fol. 39.1. אצוהא אצוהא Muscus
palmarum, Erubh. fol. 26.2. Aruch scribit Ara-
bicè vocari אצו.

אצוהא Mactra, Panarium. Respondet in
Targum Hebræo משארה. Plur. ובתנורך ובאצוהך.
Etiam in furnos tuos & in mactras tuas, Exo. 8.3.
Residuum mactrarum suarum, מותר אצוהון
Exod. 12.34. בריך סלך ואצוהך Benedictus sit cor-
bis tuus & mactra tua, Deut. 28.5. ריש אצוהון
Primitias mactrarum vestrarum, id est, massæ
farinaceæ, Heb. עריסותיכם Num. 15.20. Sic mox,
De primitiis mactrarum vestra-
rum, Num. 15.21. וית ריש אצוהון Et primitias ma-
ctrarum vestrarum, Heb. משאותיכם Munerum
vestrorum, Ezech. 20.40. Perperam id Munste-
ro est, Clamor, vociferatio. Fortè in mente habuit
Nomen אצוהא, quod id significat.

אצטא Vide supra in ord. אצטא, אצטא
Utroque enim modo, ut alia plura hu-
jus ordinis, scribitur.

אצטבליא Stabulum, Equile: אים ארבעים אלף
אצטבלאות Si quadraginta millia stabulorum
fuerunt, tùm in unoquoque fuerunt quatuor
millia præsepiorum, Sanh. fol. 21.2. Vide I. Reg.

4.26. & 2. Par. 9.25. Vide & אצטא. Aliter, שעשוין
אצטבלאות Quæ erant factæ stabula, Erubh. fol.
24.1. id est, quæ arbores fuerunt certo ordine
certaque serie plantatæ ad formam stabulorum
equilium, ut scil. equi in stabulis sunt dispositi.

אצטגנין Astrologi: Vide in ord. אצטא.

אצטגנינות Ibidem.

אצטדין, אצטדין Vide ibid. Quæ Munsterus
& Guido hic notant de Scalis, nugæ sunt.

אצטרא Et quæ plura sunt istius formæ, Vide
in צרה.

אצטרא, אצטרא, אצטרא Vide in ord. אצטא.

אצטטט Quod Munsterus hic ponit, vide in
צמט.

אצטומכוס Stomachus, idem quod אצטומכוס,
quomodo frequentius scribitur.

אציץ Ordines, Linea, Series in vineis, Tal.
Ba. bas. fol. 12. & 41. Scribitur in Gemara

אציץ: unde pravè Munsterus אציץ.

אצל Separare, separatim reponere. נאצל Separari,
Separare se ab alio, Emanare: נפש נאצל

Anima separata, nempe cœlitus in hominem in-
fusa, vel, separatim, singulariter homini data:
תוע לך, פוח הנאצל Virtus infusa. Apud Cabalistas,
כי נפש השכלית הנאצלת באדם ומצירת בו צורה העליונה
Scito quod anima intellectiva infusa est in ho-
minem, & repræsentat in eo formam supre-
mam: Vide Reuchl. lib. 1. cabalæ.

אצילות Emanatio.

אצילות Separata, Individua.

אצל Nomen proprium viri ex tribu Benjamin, cu-
jus familia bis recensetur, nempe 1. Par. 8.38. & cap.
9. vers. 44. Libri genealogiarum istarum perie-
runt, unde magna est historiæ antiquæ orta
confusio & ignorantia. Inde Talmudici in Pe-
sachim fol. 62.2. מיום שננו ספר יוחסין תשש כחו של
id est, A quo tempore
perit liber genealogiarum sive familiarum, de-
bilitata est virtus sapientum, & caligavit lumen
oculorum ipsorum. Mar Sutra dixit: בין אצל
Inter Atzel & Atzel opus est quadringentis camelis onustis
commentariis, id est, rationem reddere, quare bis
Atzelis familia repetatur, & magnus aliarum fa-
miliarum catalogus inferatur, opus esset com-
mentariorum libris, quos quadringenti cameli
vix ferre possent.

אצף Angi, Anxium, Sollicitū esse: בכל מן ראצפה לך
In omni quod sollicitum te habet, quod
te angit, Hebr. בכל עצב Prov. 14.23. Convenit
cum יצף.

אציפא Caro immatura dactyli, idem quod ציפא, de
quo in צפרא. In Gemara, אציפא רתוחלא Gittin
fol. 89.1. R. Salomon scribit: Residua caro quæ

manet ad ossa dactylorum immaturorum, vocatur אצפא, unde & affini voce alibi vocatur ציפא.

אצץ Arctare, Urgere, Premere, Comprimere, Talm. אצצא Arctatio, Pressio, Pressura, Compressio, Talm. ראנב איצצא מוקי Quod propter compressionem lædunt eos, Berach. fol. 33.1. id est, רחיקה Compressio, quia comprimuntur: Propter pressionem, quia premunt pedem. Item Perditio, הפסד, Ketubh. fol. 100.2. Vide in אצצא.

אוצין Arcta, compressa: oppositum ejus est רפין Laxa, remissa.

אצר Recondere, Reponere in thesaurum. Ithpehal, Futurum, לא יתאצר ולא יתגנוז Non reponetur in thesaurum, neque abscondetur, Hebr. יאצר, Jesa. 23.18.

אוצר Thesaurus: Repositorium, Horreum, Penus, Cella: אוצר טובה Thesaurus boni ejus, Jesa. 33.6. לאוצר בית מקדשא דיי In thesaurum domus sanctuarii Domini, Jos. 6.19. לתחות אוצרא Sub thesauro, id est, ærario, Jerem. 38.11. איתו כל Adducite omnes decimas in domum thesauri, Mal. 3.10. Cum Pronomine, יפתח יי לך ית אוצריה Aperiet tibi Dominus thesaurum suum bonum, Heb. אוצרו, Deut. 28.12. Plurale, ופתח יוסף ית כל אוצרו Et aperuit Joseph omnes thesauros, id est, Granaria, thesauros frugum & annonæ, Genes. 41.56. Jon. צדיאו אוצריה Vastati sunt thesauri, scil. frugum, id est, horrea, Hebr. אוצרות Joel. 1.17. ית כל אוצרי בית מקדשא דיי Omnes thesauros domus sanctuarii Domini, 2. Reg. 24.13. באוצרי בית מקדשא דיי In thesauris domus sanctuarii, 2. Reg. 12.19. ליום דינא באוצרי Ad diem judicii in thesauris meis, Deut. 32.34. ומתמלן אוצרך Et implebuntur thesauri tui, i. e. horrea tua, Heb. אסמך, Prov. 3.10. דהבא ובכסף Aurum & argentum in thesauros tuos, Ezech. 28.4. באוצריכון In thesauris vestris, Deut. 28.8. in Jon. מלן אוצריהון Repleti sunt thesauri ipsorum, Amos 3.10. Talm. אוצרות של עצים Repositoria lignorum, Bava Kama cap. 4. in Mischna. בלם אוצר בלום Vide in בלם.

Vide in Rad. אצרא.

Sic adducitur hic in Aruch: Vide in ord. אצטא.

אקא Hujus formæ ab Aruch adducitur, sed in Gemara legitur עיקרא, de quo in עקר.

אקב Cubitum, Accubitum, Accubita, Stragula, Lectus, in quo olim accumbant: Simile משל למלך שהיה מיסב באקוביטון שלו hoc est regi accumbenti in accubito suo: attulerunt ei ferculum primum, quod comedit, & gratum fuit ipsi, &c. In Vajikra rabba sect. 7.

Baal Aruch scribit קוביטון sine א, & sic in Jalkut fol. 132. col. 3. Sed pravè illic est קנביטון, cum נ loco ו. Est ex Latino. Nam lectos stratos, in quibus olim accumbabant, vocabant Accubita, vel Accubitas, ut apud Lampridium in Heliogabalo: Item Accubitalia, in Epistola Valeriani ad Lofymionem Syriæ procuratorem. Item Cubitum, ut apud Apul. lib. 10. Terrestre nobis cubitum præsternunt. Baal Aruch, etymologiæ hujus ignarus, exponit כסא Sellam augustam, sustentacula ad latera & in tergo habentem.

אקד Hesitatio. Guido sic citat ex Medr. Pf. 78. Sed ibi lego pro eo לאקדוחי, quod aliud est.

Vide in קהא אקהית.

אקה Climata. Munsterus.

אקט Nomen proprium urbis non procul à Nineve, Talm. קטיספון.

אוקטורין Octuriones, præfecti militares: אוקטורין Octuriones misit cum eis, Rab. Sal. Exo. 14.5. האוקטורין שלו הגידו לו Octuriones ejus indicarunt ipsi, Jalkut fol. 67. col. 3. ותנון אוקטורין Et nunciarunt octuriones, Exo. 14.5. in Jon.

אקי Aruch adducit ex Jelammedenu sive Tançhuma: Sed si observando observaveritis, Deut. 11.22. Angeli quos tradidit Deus homini, eunt coram eo sicut stipatores, juxta ordinem quo coram rege ire solent, clamantque coram eo אקי, nempe ut quisque eum honoret, nec quisquam lædat. Videtur esse quasi אפאגה, אפאגה te.

אקיוס Nonaginta novem, Munsterus: אקיוס Nonaginta & novem, Guido. Nugæ neuter Aruch intellexit. Aruch adducit ex Beres. rab. sect. 46. Et fuit Abraham filius nonaginta novem annorum, apparuitque Dominus Abrahamo & dixit ei: אני אל שדי Ego sum Deus omnipotens. Targum Aquilæ ואקיוס, (sc. reddit Hebræum אל שדי) quomodo loquuntur in lingua Græca. Sic Aruch. In Ber. rabba nunc legitur ואנקוס ואנקוס, quod possit esse ἀνάγκος & ἀναγκάσιος. R. Afarias in Meor enajim fol. 146. מלות וינות המורות, אכיוס, & explicat; אכיוס אנקוס, & h.e. Sunt voces Græcæ, & significant Æternum, & Incorruptibilem. Postea scribit, in Interpretatione Græcorum Pen-tateuchi Constantinopoli impressi, אני אל שדי reddi אקיוס יקנוס h.e. ἐγὼ θεὸς ἰκανὸς. D. Hier. Ezech. 1. scribit; Saddai Aquila, Sym. Theod. ἰκανὸν transtulerunt. Sic אנקוס, vel אקיוס, ut Aruch legit, possit esse אקיוס. Et in Epist. 136. Saddai Aquila interpretatur ἀλκιμον, quod nos robustum & sufficientem ad omnia perpetranda possumus dicere.

אוקינוס, *Oceanus, mare magnum, ὠκεανός*. Et plena erat aquis ex oceano, Gen. 2.6. in Jon. ותחום ימא רבא הוא אוקינוס Et terminus (occidentalis) erit mare magnum, quod dicitur Oceanus, Num. 34.6. Jon. אולין ונגרין למי אוקינוס Eunt & fluunt in aquas oceani, Eccl. 1.7. Inter latera cœli & aquas oceani, Gen. 1.7. Jon. וניסי ימא דאוקינוס Et infulæ maris oceani, Psal. 72.10. Ab. Esra Pf. 72.8. A mari meridionali, quod vocatur הים הארום mare rubrum, usque ad mare septentrionale, אוקינוס quod est mare oceani. Alibi: Aquæ oceani falsæ sunt.

קליבוסא Vide in קלל. קליבוסא in ord. קלב. Scribitur enim sine א ab initio in Gemara, contra quàm Aruch adducit. אקלידא Vide in קלד: nam א hîc servile est.

אקלידס *Euclides, nomen mathematici noti, qui in More nevochim sepè citatur.*

אקליסא *Ἐκκλησία Ecclesia, cœtus.* Aruch adducit ex Jelammedenu sive Tanchuma, ex princip. sectionis ואתחנן Deut. 6. Nec invenio, nec genuinum puto. Fortè debet esse אקליסא. Nam א & ס facilimè commutantur.

אקלים *Clima, κλίμα. Nomen astronomicum: plurale אקלימין climata.* R. Abraham Hispanus in Sphæra sua Hebraica, terram habitabilem distinguit in septem climata. R. Levi Job. 38.32. ad vocem ועיש, scribit: Est signum quoddam ex signis septentrionalibus, neq; absconditur unquam אשר אנהנו בו in climate in quo nos sumus, id est, in nostro hemisphærio.

אקום *Oeconomus: שאל מן האיקומונוס* Petit ab œconomo, Tal. Hier. Bava metzia fol. 11. col. 4. Bathra cap. 4. Rectius scriberetur איקונומוס. Glossator, linguæ græcæ imperitus, malè exponit.

אקון *Revirescere, Guido.* Error est. In Gemara legitur, דאקון, ubi Nun non pertinet ad Radicem sed est paragogicum. Vide אוק.

אקון *Corbis piscatoria, quam si pisces ingrediantur, non possunt amplius exire,* scribit Majemon, in Kelim cap. 12. Ibid. cap. 24. in fine, est Instrumentum venatorum.

איקון & איקונין *Imago, Vultus, Aspectus, species, effigies. Græcè est εἰκὼν, εἰκῶνιον. Plur. ואתבבישו* Et demissæ fuerunt effigies vultus ejus, Gen. 4.5. Quare demissæ sunt effigies vultus tui? Gen. 4.6. Jon. וטרד מן קיטון בית דמכרה ית איקונין דושתי ואוקים תמן Et ejecit ex conclavi dormitionis effigiem reginæ Vasti, & statuit ibi effigiem איקונין דיצחק מדמין לאיקונין דאברהם. Est. 2.17. Vultus Isaaci similis fuit vultui Abrahami, Gen.

25.19. in Jon. דמתילין איקוניהון לרהב טב Afsimilati fuerunt vultus ipsorum auro bono, scil. splendenti & coruscanti, tunc autem penitus obscurati sunt, Thren 4.2. *Apud Rabbinos dicitur etiam singulariter, ut; חוה איקונין של חוה* Forma, species Evæ, Beres. rab. sect. 40. ubi ad id quod de Sara dicitur Gen. 12.14. *Et viderunt Egyptii mulierem istam, כי יפה היא מאד* quod pulchra esset admodum. id est, מאד *id est, חוה* Præ forma Evæ, Sara fuit pulchrior Evâ. *Glof. איקונין id est, חוה* Forma, species. Abrahamus quando ingrediebatur Ægyptum, occultaverat uxorem suam Saram in arca, ne pulchritudo ejus periculum subiret. Telonarii illicò tributum exegerunt. Abrahamus sponte id offert. Vestimenta-ne in arca fers? dabo inquit, tributum pro vestimentis. Aurum-ne fers? dabo, inquit, tributum de auro. Fortè pretiosa serica fers? dabo inquit, tributum de serico. Fortè margaritas fers? dabo inquit, pro margaritis. At illi: Fieri, ajunt, id non potest. Quin aperito, & ostendito, quid sit in arca. Quàm primùm aperuit eam, הבהיקה כל ארץ Splenduit tota terra Ægypti à מצרים מיוורה איקונין של חוה, Unde dixerunt, חוה Forma Evæ &c.

איקונומוס *οἰκονόμος, Oeconomus, Talm. Hier. Bava metzia fol. 12.1. cap. 9. ab initio. Vide glosfam.*

אקונס *Piscis nomen, de quo disputant Talmudici, an ad esum sit licitus, Cholin fol. 66.2.*

אוקינוס *Uncinus, Uncus, חכה, Jalkut Prophet. fol. 52.4.*

אקסל *Lignum: וְאֶקְסִיל אֱלוֹאִן* Et lignum aloes, Heb. ואהליות, quod Aloen interpretantur, Cant. 4.14. Psal. 45.9. ubi in Venetis altera vox scribitur אלוואן. Baal Aruch in אהל primo scribit tanquam unam vocem, וְאֶקְסִיל אֱלוֹאִן, haud ineptè. Est enim Græcum ξυλαλόν.

אקרא *Filamenta extrema in tela, cortinis & similibus, Tal. Schab. fol. 75.2.*

אקרא *Herbæ nomen, Talm. גיטין fol. 69. 1. Munsterus vult esse speciem aromatis. In glossa scribitur, esse herbam quæ vocatur קקולי.*

אקרא *Nomen proprium loci. Scribitur & cum y ab initio. Multiplex autem Akra legitur fuisse. אקרא דהגרוניא Akra Hagroniæ, Bava bas. fol. 73.2. אקרא דתולבנקי Akra Tulbanke, Megilla fol. 6.1. אקרא דאגמא Akra Agmæ, quæ in Babel fuit, Sanh. fol. 38.2. אקרא דשוניתא Akra Schunjathæ, &c. Glossæ notant, Akra esse locum transitus fluminis, Italicè Porto, id est, Portus.*

אקורפיטא *Præsepe, Maetra equilis, in qua pabulum*

lum frumentarium equis datur: ולמבני אקורפישט Et ædificare præsepe, Moed Caton fol.10:2. R. Sal. vernaculé exponit מנייטורה q. d. *Mangoire, Manducatorium*, unde equi comedunt התבואה fruges sive avenam. Aliam significationem vide in קרף.

אקרוקא *Rana mascula*, ו *Rana femella*. *Talm.* אקרוקא חויה לי אקרוקא Vidi mihi ranam quandam, quæ erat magna ut Akra Hagroniæ. Akra ista quam magna erat? ut sexaginta domus. Venit serpens, deglutivit eum, avolavitque, ac sedit in arbore quadam. Considera quæso, quam magna quamque fortis fuerit arbor ista. Dixit R. Bafra: Ego nisi ibi fuisset, non credidisset: Bava bas. fol. 73.2.

אקש *quod hic adducit Baal Aruch*, Vide in קשה.

ארא *Lana, aut similis materia mollis, quæ aliquid obstruitur*. Hanc in sabbatho in aure circumferre, prohibitum est, Schab. f. 11.2. Verba Gemaræ; ולא נרדי בארץ שבאנו Neque textor cum lana, quæ est in aure ejus. Glossa ארא id est Lana, צמר גפן או צמר גפן aut lanugo vitis, quo obstruit radium auris &c. *Quid ergo faciemus Munstero, qui explicat, ארא Lana vel Linum ingrediens sacculum, ad abstergendum factum? Et quid Guido vidit, quando vertit, Arguere, Miscere?* Vide & Aruch in lit. א in ארא ultimo.

אראל *Valens, Prævalidus*: Sumitur & pro Angelis: ut, אראלים ומצוקים אחוה בארון Angeli & Homines justii, (qui vocantur מצוקי ארץ 1. Sam. 2.8.) tenuerunt arcam ejus, Ketubh. fol. 104.1.

ארבא *Navis, Cymba, Scapha*: ארבא נאבי ער ארבא תניינא דגשרא Navicula argentea. Usque ad secundam cimbam pontis, Tal. Gittin fol. 6.1. *Glos.* ארבא. Ista navis, de qua litigabant, Ba. bas. fol. 34.2. Baal Aruch explicat hîc, לערובה, חטי דאכלבי Vas argenteum parvum, simile mactræ: *Triticum horreorum, & navium, quod scilicet in navibus venum advehitur*, Metzia fol. 72.2. Alibi: ארבא טולא דארבא Umbra navis, Pesach. f. 111.2. Quinque ibi traduntur esse umbræ malignæ, sub quibus spiritus malus habitat: ארבא דארבא Umbra salicum, Vide mox infra. ארבא דיתוב בארבא Qui sedet in navi. ארבא דארבא Lanugo navis, Schab. cap. 2. in initio.

אריבא *Mactra, Magis, in qua massa farine pinfitur & subigitur*: אריבות נחתומין Mactra pistorum, Kelim cap. 15. מנקטא ליה אמיה בארבי Accipit ipsi (triticum) mater ejus in mactris, Pesach. fol. 40.2. *Vel, Tabula, in quibus panes formati disponuntur juxta quosdam*. Quidam libri habent אריבות.

ארב *Insidiari*, Hebr. Sic בארא ארבא Quasi leo insidians, Bava Ka. fol. 85.1. *Quidam sicut leo ve-*

sperarum, sicut dicitur, *Ursus vespera*, Soph. 3.3. pro ארבא.

ארוכה, ארובה *Fenestra, tam parietum quam tectorum*: ארוכה שהיא בתוך הכוור Fenestra quæ est in medio domus, scilicet in medio tecti, ut lux deorsum per eam illabatur, Talm. Ohol. cap. 10. in princ.

אורכי *Ordines, Strues, structura lapidum ad amussim in muro*: אורכי רבני רצה ושלפה Cultrum inter strues lapidum, figit & extrahit, nempe in Sabbatho, Schab. fol. 50.2. Sic in Metzia f. 42.1. Baal Aruch adducit in ארך, & legit אורכי.

ארכונא *Obscuritas, Tenebra*: ארכונא לנהורא יהיב ארכונא לנהורא Ponit obscuritatem sive tenebras in lucem, Glos. פון ארכונא פון ארכונא ab initio est loco ערב.

ארבא *Salix, pro ארבא*. Plurale, ארבאטא, טולא ארבאטא Umbra salicum, Pesach. f. 111.2. ארבאטא חזינהו להני ארבאטא Videbant illi istas falices, Schab. fol. 20.2.

ארבל *Vide in רבל*. In Targum Amos 9.9. legitur ארבא. Sichoc loco potest esse א pro ע.

ארבל *Arbal, Arbella, nomen proprium loci*: ארבא כל פשתן הנסין הנאים מארבא Vestimenta linea crassa, quæ veniunt ex Arbella, Medr. Kohel. Eccl. 1. vers. 17. & Bereschit rabba sect. 19. ubi pro ארבא legitur ארבליינא Arbelitana. Baal Aruch legit per ארבליינא.

ארבליינא *Arbelitæ, qui sunt de domo Arbel*. Ejus mentio fit Hof. 10.14.

ארבליינא *Paliurus, spina genus*: ארבליינא חלופ ארבליינא Pro paliuro ascendet myrtus, Est. 2.7. in secundo Targum, ubi sic explicatur illud, ארבליינא תחת הפרפר ועלה הדס, Jesa. 55.33.

ארבליינא *Salices, Tal.* ארבליינא ארבליינא Collocavit eos in tuguriolum salicum, Metzia fol. 42.1. Ba. bas. fol. 6.1.

ארבליינא *Oleris species*, מין ירק ut ponunt Hebræi, Tal. Erubh. fol. 34.2.

ארבליינא *Quatuordecim. Vox composita ex ארבע* תהי מסאבא ארבליינא *Scribitur & cum in fine*: ארבליינא עסר & ארבליינא Erit immunda quatuordecim diebus, Lev. 12.5. in Jonath. ארבליינא ארבליינא Quatuordecim diebus, Num. 12.14. Jon. ארבליינא ארבליינא Quatuordecim millia ovium, Job. 42.12. ארבליינא ארבליינא Quatuordecim filii, Job. 42.13. Sic reddidit Hebræus ארבליינא, quod est ארבליינא Septem. Formâ nominis in fine auctâ, duplum significare voluit paraphrastes. Adhuc contractius, ארבליינא ארבליינא Et decimo quarto anno, Genes. 14.5. Jon. ad verb. In quatuordecim annis. Scribitur ארבליינא ארבליינא, minus rectè.

ארבליינא *Area, Areola in hortis, idem quod ארבליינא* ארבליינא ארבליינא *apud Hebræos, literis gutturalibus inter se commutatis*.

אָרְנוּבְּלִיָּה *Cementarii, Fabri murarii, Latomi, Lapidide*: אַרְנוּבְּלִיָּה אַרְכֵּלִי הַיְרוּם וְאַרְנוּבְּלִיָּה Architecti Chirami & Latomi, i. Reg. 5. 18. pro Hebr. גְּבִלִים, quod alii nomen proprium certi populi esse volunt, qui cædendis & dolandis lapidibus fuerunt exercitati, & idcirco ad structuram Templi fuerunt à rege Salomone adhibiti. Græci γιβλοῖ, Giblii, Gibræi. Alibi, וְלִאֲרְנוּבְּלִיָּה וְלִפְסָלִי אֲבִנָּה, Et in cæmentarios & lapidas, 2. Reg. 15. 13. Hebr. וְלִגְדֻרִים Ordinatoribus, quod R. Sal. exponit Structores murorum: R. David, בּוֹנֵי הַחוֹמוֹת Constructentes parietes lapidum.

אַרְנוֹנָה *Purpura*: אַרְנוֹנָה יִלְבֵּשׁ Purpurâ vestietur, Dan. 5. 7. וְתִכְלֵא וְאַרְנוֹנָה Hyacinthus & purpura, Hebr. וְאַרְנוֹנָה Exod. 25. 4. Sic Hebr. וְבִאֲרֹנָה, 2. Par. 2. 7. & Syre, de divite, qui bysso & purpurâ vestiebatur, Luc. 16. 19.

אַרְנוֹ *Arca, Capsa*, Heb. תְּשִׁימוּ בְּאַרְנוֹ Ponetis in arca, i. Sam. 6. 8. *Est & nomen proprium Magi*, apud Talm.

אַרְנָטִים *Bajulus, Gerulus*. *Est Græcum ἐργάτης Operarius*: עָשָׂה אוֹתוֹ אַרְנָטִים Fecit ipsum bajulum, Medrasch Tanchuma.

אַרְנָלִיָּה *Instrumenta*. Citat Baal Aruch ex Jellammedenu, quem locum non inveni. Sed in Schemoth rabba sect. 40. legi: כָּל נַגַּר שֶׁאִין בִּידוֹ Omnis faber qui non habet in manu sua instrumenta sua, non est faber. *Est ex Græco ἐργαλεῖον Instrumentum. Plur. ἐργαλεῖα: ut, ἐργαλεῖα γεωργικὰ Instrumenta rustica.*

אַרְנָן *Purpura*, Heb. idem quod אַרְנָנָה.

אַרְנַנְטִין *Angelus, Genius sic dictus, qui præfectus est balneis. Diversimodè scribitur. Alibi אַרְנַנְטִין, alibi אַנְגִּיטְרִים, alibi אַנְגִּיסְטְרִים. In Ber. rab. sect. 63. Venit iste angelus Argeniton, ludens & saltans coram eis. Est alibi vas pretiosum, quod rex dabat filie tempore nuptiarum ejus. Hoc sensu exponitur in Jalkut fol. 78. col. 1. & in Talm. Hier. in fine Peah, ubi legitur אַרְנַנְטִין & אַנְגִּיטְרִין. Hoc sensu legitur in Medr. Esth. cap. 1. 4. אַרְנַנְטִיָּה, אַרְנַנְטִיָּה.*

אַרְנַסְטוֹס *Turbo, Ventus procellosus. Græcum est ἀργέστος, quod procellosi & velocis venti epitheton est. Malè quidam legunt אַרְנַסְטוֹס quasi Agrestis, Sylvestris, id est, asper ventus. Legitur in Medrasch Megilla, in fine sect. 1.*

אַרְנַסְטִירִין *Species ciborum. In Medr. Koheleth capite II. v. 9. תָּן לִי בֶשֶׂר וְשֶׁמֶן וַיִּין וַיִּשָׁן וַיִּמְנִי אַרְנַסְטִירִין. Glossator scribit; Juxta sensum מַאֲכִלִּים הוא מיני מאכלים שונים.*

אַרְדָּה *Fungus, Boletus, certa species fungorum est*: אַרְדֵּי קַטְנִים וְאַרְדֵּי Pisces parvi & fungi, Tal. פֶּי fol. 38. 1. אִיתּוּלִיהַ תְּכִשִׁילָא דְאַרְדֵּי Af-

ferebant ipsi edulium fungorum, Kethu. fol. 61. 1. **אַרְדָּה** *Onager, idem quod עָרוֹד, quomodo sæpius scribitur. Sic Aruch per אַ ab initio adducit, sed in Gemara legitur, מִלְּחָנִי רִיחֵי בְּעָרוֹדֵי Molunt in molis cum onagris, פֶּי fol. 16. 2. Sic אַרְדָּה onagrorum est, Bava bas. fol. 36. 1.*

אַרְדָּה. Sic adducitur hic in Aruch, sed in Gemara legitur אַרְדֵּיב, quod vide in ord. אַרְדָּה.

אַרְדָּה *Pistillum*: וְבִאֲרֹדָה Et cum pistillo, Heb. בְּעָלִי, Prov. 27. 22. Elias scribit, se nescire quid sit. Guido ex Complutensi adducit aliam lectionem, אַוּרִי אֲרֹדָה. Fortè debet esse וְבִאֲרֹדָה Et, vel, Aut in area tua. Sic & antecedens vox in Targum ibidem suspecta est.

אַרְדְּכָלָה *Architectus, δεξιτέκτων, Structor. Plur. Et adduxit architectos ex Alexandria, Est. 1. 2. Et structores, 2. Sam. 5. 11. Puerum deseruerunt structores, Ps. 118. 22. אַרְדְּכָלִי וְאַרְדְּכָלִי Structores Salomonis, & structores Chiromi, i. Reg. 5. 18. Sic frequenter apud Talmudicos. In Ber. rab. sect. 23. est species quedam instrumenti musici, cujus inventio ascribitur Tubalcaino. Aruch in voce הַרְדּוּלוֹס ex Talm. Hieros. vult idem esse quod עוֹגֵב Organum, ubi tamen in Aruch legitur אַרְדְּבֵלֵס. Sic sect. 50. Vox corrupta.*

אַרְדִּילֵי אֵי אַרְדִּילֵי *Fungi, aut fungorum certa species, Talm. Berach. fol. 47. 1. Pesach. fol. 119. 2. Baal Aruch legit אַרְדִּיא, ex superiori forma.*

אַרְדִּפְנִי *Ligni species, pro Hebr. וְעֶרְמוֹן, Genes. 30. 37.*

אַרְדִּפְנִי *Ligni amari nomen, quo Moses dulces reddidit aquas, inscripto ei nomine sanctissimo & magno illo Dei, tetragrammato scil. אֵילֵן מְרוֹר וְאֵילֵן לִיְדָה in Targ. Hier. Exod. 15. 25. ubi pro אֵילֵן in Targ. Hier. mendosè legitur אֵילִין.*

אַרְדָּעוֹן *Rane. Sic scribit Munsterus. Si reperitur sic cum אַ ab initio, legendum אַרְדָּעִינָן. Est autem idem cum אַרְדָּעִינָן, de quo suo loco in litera ג.*

אַרְדָּה *Carpere, Decerpere, Hebr. Hinc per Synecdochen, אַרְדָּה Decerpens-ficos, Scheviith cap. 1. Bathra fol. 82. 2. Sic נוֹרָה dicitur de dactylis: בּוֹצֵר de uvis, & alia id generis.*

אַרְיָה *Leo, à Carpenda præda sic dictus. Apud Talmudicos, אַרְיָה סָבֵל Leo bajulus. Vide de eo in קִיץ. In Targum, אַרְיָה אֵית לְבָרָא Leo foris est, Pro. 22. 13. אַרְיָה וְכִלְיָתָה Sicut leo & sicut vetus leo, Num. 24. 9. וַיִּמְסַר לִי לִידָה לְאַרְיָה Et tradidit eum Dominus leoni, i. Reg. 13. 26. וְהָיָה אַרְיָה כִּי אֵרְוֶן נְהִים Et ecce leo catulus leonum rugit, Jud. 14. 5. דָּן תְּקִיף כְּגוֹר אַרְיָה Dan fortis est sicut catulus*

catulus leonum, Deut. 33. 22. בני אריון אחמסכנו Catuli leonum depauperantur, Pfal. 34. 11. Veneta hic mendosa sunt. Leonibus & bobus, 1. Reg. 7. 29. *Emphat.* אריותא Et excitavit Dominus in eos leones, 2. Reg. 17. 25. Leonibus fortiores, 2. Sam. 1. 23. Talm. אין משיבין לארי אחרי מותו *Non respondent leoni post mortem ejus*, Gittin 83. 2.

Leæna. Hinc in Regiis Job. 4. 11. prave legitur לאריותא pro לאריותא Leænæ. Sed legerim pro eo לאריותא, ut paulo ante ibi legitur. Sic, באריותא וכו' אריותא Sicut leo & leæna, Deut. 33. 20. in Targum Hierof. quod rectius legetur, וכו' אריותא. Nam terminatio ור' substantivis in concreto, non convenit. Sic legi possit אריותא היך אריותא Sicut leo & sicut leæna, ubi posterius vulgo legitur אריותא; malè; in Tar. Hier. Gen. 49. 9.

שמצא אוריא דינירי: *Arca, capsula, Arcula*: Qui invenit arculam numorum, Liber Juchasin fol. 82. 1. Explicatur ibi, סל זהובים Corbis aureorum. Fortasse legendum ארונא Arcula.

אריא אוריא *Præsepe, & synecdochicè Stabulum*: Et asinus præsepe domini sui, וְחָמַרָא אוריא דמרוהי Heb. אבוס Jesa. 1. 3. ועל לאוריא דמלכא Et ingressus est stabulû vel equile regis, & accepit inde equû, qui stabat בריש אוריא in principio stabuli, Est. 6. 11. in secundo Targum. Sic ibid. vers. 10. ופוק אוריא Et ingredi stabulum regis, accipitoq; inde equum regium, qui stat ברישיה דאורייתא in principio stabuli. *Plur.* ארות סוסן Stabula equorum, 1. Reg. 4. 26. מונדא ארותא Munda sunt præsepia, id est, vacua, Prov. 14. 4. In Hebræo est singulare, אבוס בר Præsepe mundum est, pro quo legi possit אורייתא, vel אריותא, ut ante ex Esther: אין בית על אורייתך Si pernoctet ad præsepia tua, Job. 39. 9. Talm. Et ad ædificandum stabula, Moed Katon fol. 10. 2. אורייתא Stabula, vel, Præsepia & granaria, quæ sunt in agris, Eruvin fol. 55. 2.

Vide infra in ארן.

ארייתא אריתא *Stagnum, Fons, Piscina, Aqueductus, Rivus*. Fortè ת in fine est radicale. Aliàs terminatio ת à verbis in ה finitis, familiaris & frequens est: היך אריותא דמיא Sicut stagnum aquarum, Pfal. 107. 35. לאריותא דמיא In stagnum aquarum, Pfal. 114. 8. *Plur.* אריותא ועל אגמיא Super rivos & super stagna, Hebr. על היאורים, Exod. 8. 5. על אריותא Super rivos ipsorum, Exod. 7. 19. Pf. 78. 44. אפוד רבבין תלמ. אריותא Bos qui cecidit in rivum, Bava Kama fol. 50. 2. Rivulus aut fossa haustorum, unde scil. hauriebant aquas ad irrigandum agros.

ארותא *Fluctus, Tal.* ארותא דימא Fluctus ma-

ris, Ba. basra fol. 4. 1. Glossa ארותא id est, גלי Fluctus. Baal Aruch legit per Daleth, ארותא.

וארו ארבע רוחי שמיא: *En, Ecce* Et ecce quatuor venti cœlorum, Dan. 7. 2. עניי שמיא ווארו עם עניי שמיא Et ecce cum nubibus cœli, Dan. 7. 13. Suprà fuit אלו pro eodem.

ואעא דארותא: *Cedrus* Et lignum cedrinum, Levit. 14. 4. ונסרין דארותא Et afferes cedri, 1. Reg. 6. 18. כפיף דונביה היך בארותא Curvat caudam suam instar cedri, Job. 40. 12. דמיא לארותא Similis est cedro, Ezech. 31. 3. *Plur.* ארתן במדברא ארתן Dabo in deserto cedros, Jesa. 41. 19. אריותא Sicut cedri plantatæ juxta aquas, Num. 24. 6. בכיורי אריותא Tabulis cedrinis, Jere. 22. 14. בנסרי, quæ vox *Tabulas, afferes* significat, & cum אריותא jungi solet: אריותא דמיא Sicut cedri aquarum, id est, juxta aquas: ותיכול ירת אריותא לבבן Et consumet cedros Libani, Jud. 9. 15. *Rabbini numerant viginti quatuor cedrorum species*, in Ber. rab. sect. 15. *Talmudici autem decem duntaxat* in Rosch hafchana, fol. 23. 1. *R. Bechai in Leg. fol. 173. numerat tantum Septem.*

ארותא *Secretum*: Vide רו.

אורי *Oryza, אריותא, leguminis vel frumenti species*, Talm. Germ. אריותא אורו מין דגז הויא Oryza species frumenti est, Pefach. fol. 114. 2. ר' יוחנן בן נורי R. Joachanan ben Nuri prohibebat oryzam, (scil. in Paschatis festo) propterea quod citò fermentescit, Pefach. fol. 35. 1.

ארותא *Idem, Tal.* אריותא אריותא Beta & Oryza, Pefach. fol. 114. 2. A præcedenti forma regulariter esset אריותא, quam fortassè euphonia mutavit.

ארבי דארונאי, & Sic Aruch hic adducit, & exponit, Naves plenæ oryzâ. Sed in Gemara pro eo legitur אריותא ארבי הימי דפרזינא Venerunt naves tritici Parsinæ, Taanis fol. 24. 2. ubi אריותא exponitur Nomen loci.

ארותא *Nomen loci*: שב הימי אריותא Septem tritica, id est, grana tritici Orfanæ, Pefach. fol. 70. 1. Triticum istius loci habebat grana crassa & magna, unde Aruch exponit ארותא גרסא, & glossator Talmudicus, ארותא גרסא.

ארותא *Tuguriolum vagum, Lectus portatilis, idem quod ארותא, de quo suo loco. Litera enim gutturales crebrò inter se permutantur*: ותי ארותא ואתי: Sitque ambulans & rediens instar tugurioli, Jesa. 24. 20. אפוד תלמודים scribitur ארותא Quæ facta erat instar lecti. Glossa ארותא, & idem quod aliàs ארותא, Erubhin fol. 25. 2.

ארותא *Hinnulus*: כמבין וכו' ארותא Sicut capreolus & sicut hinnulus, Cant. 2. 9. *Plurale*, ארותא Qui similes sunt duobus hinnulis,

hinnulis, Cant. 4. 5. & 7. 3. Singulare est, quod legitur Cant. 8. ver. ultimo, in hunc sensum: Esto similis capreae (vel damae) quae cum dormit, habet alterum oculum apertum, & alterum clausum, או כְּאוֹרִיִּלַּת דְּאֵילַת, aut sicut hinnulus, qui cum fugit, respicit post se.

Balena, vel juxta quosdam, Unicornis marinus, Tal. חזאי לי אורזילא בת יומא דהוה כהר תבור Vidi mihi hinnulū unius diei (eodē die natum) qui erat tam magnus, ut mons Tabor, Gloss. ראם Unicornem, Ba. bas. fol. 73. 2. Item, Et creavit Deus את התנינים הגדולים cetos magnos, Gen. 1. 21. ארזילי, sic chaldaicè transfertur, balenas vel unicornes maris, Bava bas. fol. 74. 2. R. Sal. ארמיים explicat. Baal Aruch legit ארזילי דימא, per Daleth.

Vide paulò antè in ארוזי.

Et posuit malleum in manu sua, Heb. ארז הפקקרת, Jud. 4. 21. Aliàs etiam affini voce dicitur ארזוב, quod positum est in רזוב. Commutatio est litterarum פ & ב. Aruch etiam exponit pro Herba quadam, quae etiam dicitur אפרותא, de quo in ord. אפר. Est & cornu quoddam, quod inflatur & sonat: unde, אודיבית שמע קל ארזפתא, Tal. Gittin fol. 56. 2.

Ambulare, Deambulare, Iter facere. Præteritum, Quam invasit ignis, Jud. 16. 9. Qui deambulabat in platea urbis, Heb. הארחה, Jud. 19. 17. ואתא ארחה Et venit ambulans, id est, viator ad virum divitem, 2. Sam. 12. 4. In libris vulgò est ארחה. Sed Cholem est ex forma Hebraica, pro quo in lingua Chaldaica Kametz in hoc tempore usurpari solet. Sic mox למעבד לארחה, Ut pararet eum viatori isti, 2. Sam. 12. 4.

Apud Rabbinos, ארחה, & נתארחה *Hospitari, Hospitem esse, Hospitio uti: Prandere, Prandio excipi vel frui*: Hospes fui, נתארחתי אצל פונדקיתא אחרת, Prandio exceptus fui apud hospitam quandam: Vice quadam hospitio usus sum apud eam, Schab. f. 13. 2. ומתארחין אצלה Et hospitantur apud ipsam: אצל עם הארץ Prandens apud plebejum quandam: ולא נתארחו Neq; prandent vel comedunt apud ipsum. Hinc Heb. ארחה Prandium, cibarium itineris. המארה *Hospitio, Prandio excipere*: ארחה Pabel, Qui discipulum sapientem hospitio excipit, Berach. fol. 63. 2.

Hospes bonus, אורח טוב *Viator, Hospes*, Hospes malus, ingratus, Vide Berach. fol. 58. 1. אורח בזמא בנא Hospes in tempore suo venit, Niddah fol. 16. 1. Parabolicè ibi dicitur de menstruo, quod, instar hospitis, certo tempore

venire solet. *Judei, qui frequenter peregrinantes hospites solent habere, communiter hæc inscribunt suis conclavibus*: ביום ראשון אורחה Primo die hospes, ביום שני טורחה Die secundo molestia שלישי ביום טורחה Die tertio superfluus: רביעי הויה בורחה Quarto fugitivus (debet esse): ביום חמישי עלה קרחה Quinto die, Abi calvaster, du faler Hund / (ex 2. Reg. 9. 24.) ביום ששי מר צרחה Sexto die amare clamat, sc. hospes. Olim tria priora tantum erant usitata: sed his postremis temporibus aucta sunt. Vide in hunc sensum quædam in Medrasch Tehillim Psalm. 23. הכנסת אורחים Introductio viatorum, Hospitalitas.

Idem, Plur. ארחה, ut supra: ארחה ופרחה Vide in פרח.

Iter, Via, Semita: metaph. Consuetudo: ארחה, ארחה Consuetudo juxta mulieres, id est, mulierum, Gen. 18. 11. בארחה מננכן In via furum, Jud. 5. 6. Emph. רחמי ארחה לי תהורע לי ארחה רחמי Notam facies mihi viam vitæ, Pl. 16. 11. וארחה דצדיקי Et via justorum, Prov. 4. 18. בהליכותי בארחה Dum eo in via mea, Psal. 139. 3. וכארחה רנברא Et juxta viam viri, Job. 34. 11. ארחה ארחה, ארחה ארחה Ex forma fæminina, ארחה ארחה Doce me Domine viam tuam, Psalm. 27. 11. טוביהוון Beati, qui perfecti sunt viâ suâ, Pl. 119. 1. ארחה ארחה, ארחה ארחה Ex forma fæminina, ארחה ארחה Viam suam, Psalm. 119. 9. ארחה ארחה, ארחה ארחה Plurale, ארחה ארחה Transeuntes per vias, id est, viatores, Jer. 9. 2. Idem Jud. 5. 6. Id alibi dicitur, ארחה ארחה, ארחה ארחה Prov. 9. 15. Emphat. ארחה ארחה In viis bonorum, Prov. 2. 20. ארחה ארחה Constr. ארחה ארחה Vias tuas Domine doce me, Psal. 25. 4. וכל ארחה ארחה Et omnes viæ tuæ Dan. 5. 23. ארחה ארחה, ארחה ארחה Et viæ ejus justæ sunt, Dan. 4. 34. ארחה ארחה, ארחה ארחה Ne addiscas vias ejus, Prov. 22. 25. Veneta ex forma Hebraica habet ארחה ארחה, quod in Chaldaismo pravum: ארחה ארחה Quorum rectæ sunt viæ ipsorum, Prov. 19. 15. ארחה ארחה, ארחה ארחה Quorum viæ contortæ sunt, Prov. 2. 15. ארחה ארחה, ארחה ארחה Ex forma masculina, ארחה ארחה Vias suas, 1. Reg. 2. 4. ארחה ארחה, ארחה ארחה Semitæ viarum ipsorum, Job. 6. 19. Talm. ארחה ארחה Juxta viam, ארחה ארחה Ad docendum nos aliquid obiter. Vide Halichoth olam cap. 1. sub finem.

ונטלוהי בארחה *Vectis, Pertica, Palanga*: ארחה ארחה Et portarunt eum palangâ, Hebr. ארחה Num. 13. 24. Sic etiam ex forma singulari legendum Num. 4. 10. ארחה ארחה, ארחה ארחה Et facies vectes altari isti, Exod. 27. 6. ארחה ארחה, ארחה ארחה Pro vectibus, Exo. 25. 27. ארחה ארחה, ארחה ארחה Vectes ex lignis Sittin, Hebr. ארחה ארחה, ארחה ארחה Exod. 25. 13. ארחה ארחה, ארחה ארחה Et introducet vectes ejus, Heb. ארחה ארחה, ארחה ארחה Et ponent vectes ejus, Num. 4. 6.

אריח, אריח, אריח Later dimidius sive dimidie quantitatis communis, quae constabat tribus palmis. Dimidius ergo later est unius palmi cum dimidio. Apud Talm. כדי לקבל אריח והאריח חצי לבנינה של שלשה טפחים Ut recipiat (trabs) quantitatem Ariach: Ariach autē est dimidius later: Later est trium palmorum, Ba. bas. fol. 3. 2. **אר** Quae constabat septem lateribus & dimidio, id est, cujus crassitudo erat viginti trium palmorum cum dimidio, Kethubb. fol. 77. 2.

ארט Rivi, Est. 8. 5. in Venetis. Alias scribitur per ת in medio, ab ארית, de quo supra in ארה.

Sic adducit hoc loco Elias ex Est. 8. 10. Sed ibi in utroque Targum hodie legitur ארט, de quo in ord. ארט. Aruch adducit ארטלא.

Artebonita, nomen viri à patria sic dicti. Sic Baal Aruch. Glossa Talmudica notat ab opificio suo ita cum vocari, Joma fol. 11. 1.

Vide paulò antè.

ארטסיס Duritia. Munsterus & Guido adducunt. Legitur in Schemoth rabba sect. 13. hoc sensu: מהו הכבדתי? Quid est הכבדתי? Exod. 10. 1. שעשה הקב"ה את לבו בכבוד הוזה שהוא מתלבשת שניה וארטסיס נכנס בתוכה.

Adducitur in Aruch hakkazur, & exponitur, אליל שבקורף שקורין הורואקש, Caro mortua in cervice, quam vocant הארטאס. In Talmud Cholin fol. 121. legitur cum מ ab initio, מרטקא, quod vide suo loco.

ארי Quòd, quia, quoniam, quum: Si. Ponitur pro Hebraeo ארי טב, ut: Quòd bonum esset, Heb. ארי טב, Gen. 1. Jonathan pro eo habet ארום, & sic Tar. Hieros. plerumque. Item, Nam, Enim, Etenim, Eo quòd: ארי גלי קדם. Nam manifestum est coram Domino, ארי ביומא דתיכילון, quòd quo die comederitis de ea, Heb. ארי, Jon. ארום, Gen. 3. 5. Eo quòd ipsa fuit mater omnis viventis, Heb. ארום, Jon. ארום, Gen. 3. 20.

Vide supra in ארה.

ארך Prolongari, Prorogari: Prolongare, Extendere, Protendere. Præteritum, ואריכו אריחא, Et protenderunt vectes, Heb. ויאריכו, 1. Reg. 8. 8. Futurum, למען יאריכו ימך, Ut prolongent dies tuos, id est, ut prolongentur, Deut. 5. 16. in Jon. Prolongare: אריך, Differre, Expectare, Morari. Præteritum, ואריך עוד שבועא יומין, Et expectavit adhuc per septem dies, Heb. ויחל, Gen. 8. 10. ויודם, Jos. Et substitit sol & luna, Heb. ויודם, Jos. 10. 13. Et expectavi, Psal. 50. 21. ואוריכו, אשר אוריכו, Qui prolongarunt sive protraxerunt dies post Jeholiam, Jos. 24. 31. Participium, רמאריך, Qui producit dies (diu vivit) in

peccatis suis, Eccles. 7. 17. Altera forma frequentior est: Quæ non moratur homines, Mich. 5. 7. לא מוריד לעלמין רוגזיה Non prolongat in perpetuum iram suam, Mich. 7. 18. ומוריד בלחיאיהו Et prolongat (frœnum) in maxillis ipsorum, Hos. 11. 4. Altera vox in Venetis mendosè scripta est. Plur. צפרא, ומורכין עד נהור צפרא Et expectemus usq; ad lucem matutinam, 2. Reg. 7. 9. In protrahendo, dum protrahit, moratur nubes super tabernaculo, Hebr. בהארך Num. 9. 22. Sic שמשא בנגעון אריך, Imperativus, ובהארכות Sol in Gibhone subsiste, Hebr. רום, Jos. 10. 12. Quod est robur meum, ut exspectem, Heb. איהל, Job. 6. 11. אריך, Et prolongabo dies tuos, 1. Reg. 3. 14. ובריל Et prolonges dies, Deut. 22. 7. ובריל Et ut prolonges dies super terra, Deut. 4. 40. ובריל דיוריך יומין Et ut prolonget dies in regno suo, Deut. 17. 20. לא תורכו יומין עלה Non prolongabitis dies super ea, Deut. 4. 26. ותורכו Protrahent dies illos, id est, protrahentur, producentur dies illi, Heb. ויארכו, Ezech. 12. 22. בריל דיורכון יומך Ut protrahantur dies tui, Exod. 20. 12. Rabb. האריך Prolixus esse, Sed jam satis prolixè hac de re egi: לא להארך בזה Non diu immorandum est huic rei.

אריך Longus, Tardus: אריך רוח Longus spiritu vel animo, id est, longanimis, Heb. אריך אפים, Exod. 34. 6. Jon.

אריך Idem: אריך רוח Longus spiritu, Hebr. אריך רוח, Num. 14. 18. אריך אפים Longus misericordiarum, id est, diu misericordiam servans vel exhibens, ibid. in Tar. Hier. אריך אכרין Longa pennis, longas pennas ad volatum habens, Heb. אריך האכר, Ezech. 17. 3.

אריך Aptus, Decens, Conveniens. Vide mox infra. **אריך** Longitudo: באריך וירעתא In longitudinem aulaeorum, Exo. 26. 13.

ארכא Idem. Potest & dici ארכא vel ארכא, estq; precedentis vocis forma emphatica: מלת מאה Trecentorum cubitorum erit longitudo, Gen. 6. 15. בארכא ויריעתא In longitudinem aulaeorum, Exod. 26. 13. ארכא Longitudo ejus, Exod. 25. 10. בארכא Juxta longitudinem ipsarum, Exo. 42. 11.

ארכא Protractio, Prorogatio, Terminus prorogatus: דדיסטי להון ארכא Dedisti ipsis prorogationem, scil. improbis, ut convertant se, Jesa. 26. 10. Erit prorogatio tranquillitatis, Dan. 4. 24. cum ה more Hebræo. ליה ארכא Data fuit ipsi prorogatio, Eccles. 8. 12. לא תתן ארכא Ne des prorogationem, Jer. 15. 15.

Idem: בארוכה *Prolixè*: Et; פעמים שבא בקצרה בארוכה, Rosch haschana fol. 28.1. Quandoque occidit brevi temporis spatio, quandoq; longiori: שביעית לארוכה Septima benedictio est ad prolixitatem, h.e. diu est ei immorandum, tardè recitanda, Taanith fol. 16.2.

Cicatrix, Sanitas: מעלה ארוכה Accipit, obducit cicatricem vulnus, apud Rab. Sic in Targum, ומסיק ארוכין Et obducit cicatricem doloribus nostris, id est, sanat, curat dolores nostros, Psal. 147.3.

Exspectatio, Longitudo: לאורכות ימין In longitudinem dierum, Hebr. לארך ימים Psal. 93.5. Thren. 5. 20. הא אורכותי לותך היא Exspectatio mea in te est, Hebr. תוחלתי, Psal. 93.8. הא אורכותיה Ecce exspectatio ejus fallax est, Hebr. תוחלתו, Job. 40.28.

Longitudo: ואורכות יומך Et longitudo dierum tuorum, Deut. 30.20.

Idem: ארי אריכות יומיא Name est longitudo dierum, Jerem. 31.6. די כה אריכות היה In qua est longitudo vitæ, Jesa. 38.11.

Prolongatio. הארכה

Aptare, Parare, Preparare, conveniens redere: ומיילתא ממשיכי טבי Et apto ego membranas volubiles de pellibus cervorum, Glossa, מתקן, Kethubh. fol. 103.2. רהוה קא אריך ליה לבשריה Quæ aptabat, curabat ipsi carnem, id est, cutem vel corpus ejus, in quo scil. erant fissuræ cutis & vulnera, Schab. fol. 33.2.

Aptum, Decens, Conveniens: לא אריך לנא Non est conveniens nobis videre ignominiam regis, Esrae 4.14. Glossa, הנון Honestu, decens. Sic apud Talmudicos, לא אריך א' Est ne conveniens vel non conveniens? dixit ipsi: non est conveniens, Succa fol. 44.2. Mutuato mihi centum libras piperis, pro centum & viginti libris piperis. Id decet, æquum & justum est. Nam viginti libræ redundantes, quæ ultra acceptum restituuntur, non sunt fœnus vel usura, sed gratitudinis donum, & beneficium pro præstito commodo, Metzia fol. 75.1.

Princeps, Præfectus primus & summus. Lot fuit princeps judicum, primus & summus prætor, Ber. rab. sect. 50. Variè cum aliis Nominibus compositum invenitur. *Civitas principum*, קרית ארבי Heb. Jos. 15.15. Jud. 1.11. Vide de eo librû Schickardi Tarich fol. 21. 1. ubi vult ארכי esse Persicum, pro Hebr. ספר Liber, Recensio: & Civitas librorum est Civitas studiorum, ubi Schola fuit celebris. Inde & R. David eandem vult Persicè dictam, רביר, quasi Civitatem elo-

quentiæ: *Item Substantivè, Principatus*: Hinc ארכיות ארכיות הן ואין אחד מהן נכנס לתוך ארכי של הבירו Principatus multi sunt, sed nullus ingreditur principatum alterius, Medr. Ruth cap. 1. vers. 3. Videtur hîc ארכי ארכי sumi eo sensu, quo ab Apostolo ad Rom. 8.38.

Idem, Schemoth rabba sect. 46. fol. 154. col. 3.

Architectus, Magister fabrorum lignariorum, qui domos & conclavia extruunt: משל לארכיטקטוס Simile est architecto, qui ædificat urbem, Beres. rab. sect. 24. in princ. *Græcum est ἀρχιτέκτων*. Corruptissimè autè Græca plerunq; apud Rabbinos scribuntur. In Talmud Jeruschalmi Mafs. Berach. cap. 9. ארכיטקטן, pro ארכיטקטון.

Idem, Bemidbar rab. sect. 9.

ארכליון Vide supra in ordine ארב, in ארב.

Sicarius, Primarius vel Maximus latro, Princeps latronum. *Græcum est ἀρχιλατῆς*: משל לארכיליטטוס Simile est archilatroni vel prædoni, Beres. rab. sect. 75. & 77.

Consilarii bellici, Jalkut in Exod. fol. 73. col. 1. ex Tanchuma. Videtur esse idem cum præcedenti.

Primarii vel primi spiculatorum aut satellitum, qui fontes capiunt, & secundum jus è vivis tollunt. *Græcum est ἀρχολίπτες*.

Princeps, Principatum gerens, Dominator: האן בית ארכונא Ubi est domus principis, Hebr. Job. 21.28. רבמת ארכונא Sicut principem accederem ipsum, Hebraicè במו נגיד, Jobi 31.37. *Plurale*, קל ארכונין Vox principum, Jobi 29.10. *Qui constituti fuerunt principes*, ורכבין Et principes, Cantic. 4.3. על סוסון פארכונין Vehuntur equis sicut principes, Eccl. 10.7. א' נריכים ל' ארכונין Principibus, Hebr. Jobi 34.18.

Curia magistratuum, Archivum, ubi actorum publicorum scripta asservantur: ה' י' י' י' Iste (lectus) positus est in loco archivorum, vel, In armario, aut simili loco publico, Deut. 3.11. in Jon. Pro hoc legitur in Targ. Hierosol. באפרכיון, quod fortè debet esse בארכיון, vel באפרכיא In archejo, vel, eparchia.

Princeps, Beres. rab. sect. 76. Medr. Echa cap. 2. vers. 2. בלע ה.

Idem. *Græc. ἀρχών*: אפילו כבנו של Sicut filius principis, Talm. Hierosol. Jevam. cap. 8.

Idem quod ארכיליטטים supra, uti volunt. In Talmud Hierosol. Sanhed. cap. 2. ad illa verba 2. Sam. 6.20. Sicut se discoperit אחד הריקים *Quid est unus unus vanissimorum*: מהו אחד הריקים

ריקים ארכיסטים? Abba bar cahana dixit, *Rekim sunt Archistim Prædones, Latrones.* In Medrasch Schemuel, sect. 25. legitur pro eo cū ר in medio ארכסטורים, quod possit esse à Græco ὀρχιστήρες, quod sensui illius loci satis bene quadrat: vel *Archisatyrorum*, hoc est, sicut unus hominum lascivissimorum, salacissimorum, &c.

Archistrategus, Summus imperator, qui inter alios duces principem obtinet locum, Beres. rab. sect. 58.

אָרל *Horologium, ὡρολόγιον.* In Medraschim ejus usus est.

אָרלן *Præputiati, hic circumcisi,* Genes. 34. 30. in Targ. Hierosol. pro Hebr. ערלן, per commutationem gutturalium.

אָרם, & quæ plura ab hac forma derivantur, vide in רום.

אָרם *Aram, nomen proprium viri, filii Sem,* Gen. 10. 22. à quo deinceps *Aram vel Aramia regio, id est, Syria, dicta fuit.* Fuit & alter *Aram, filius Kemuelis, filii Nachoris fratris Abrahami,* Genes. 22. 21. Hujus posterii in Mesopotamia habitarunt, unde ab eo potius *Syriæ & Syrorum nomen descendit.* Fuit & alius *Aram,* 1. Paralip. 7. 34. Ex *Aram duxit me Balak rex Moabitum, i.e. Mesopotamia Syriæ parte,* Num. 23. 7. Vide Num. 23. 7. & Deut. 23. 4. *Aram sive Syria aut Syri trans flumen, Euphratem scilicet* 2. Sam. 10. 16. *אָרם בית רחוב* *Aram Rechobæ;* *אָרם צובא* *Tzobæa,* 2. Samuel 10. 6. *אָרם דמשק* *Arâ Damescok sive Damascena, Syri Damasceni,* 2. Sam. 8. 5. Ea etiam vocata fuit *אָרם דרמשק* 1. Par. 18. 5. *אָרם נהרים* *Aram Maachæ,* 1. Par. 19. 6. *אָרם מעכה* *Aram duorum fluminum, Syria interamnus, nempe inter Euphratem & Tigrim, Mesopotamia,* Gen. 24. 10. *מלכא דארם* *Paddan Syriæ, Gen. 28. 2. Rex Syriæ, &c.*

אָרמא *Arameus, Aramites, Syrus. Emphat. בת* *Filiam Batuelis Syri,* Genes. 25. 20. *Ad Labanem filium Batuelis Syri,* Genes. 28. 5. *Laban Syrus,* Deuter. 26. 5. *ית נעמן ארמא* *Namanem Syrum,* 2. Reg. 5. 20.

אָרמית *Syriacè, Aramicè:* *לשון ארמית* *Loquere nunc cum servis tuis Syriacè,* 2. Reg. 18. 26. *כתוב ארמית ומתרגם ארמית* *Scriptum Syriacè & explicatum Syriacè,* Esra 4. 7.

אָרמי *Syrus:* *לשון ארמי vel לשון ארמית* *Lingua Syriaca.* *Hinc apud Talmud. R. Jochanan dixit, כל השואל צרכו בלשון ארמי אין מלאכי השרת נוקקין לו שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי petit necessitates suas (à Deo) linguâ Syriacâ, angeli ministeriales non adjunguntur ipsi (ut preces ad Deum deferant): nam angeli ministe-*

riales non intelligūt linguam Syriacam, Schab. fol. 12. 2. In Postilla hoc loco, excipitur *Gabriel cancellarius cœlestis, qui septuaginta linguarum fuit peritus, quas etiam legitur docuisse Josephum,* Sota fol. 33. 1. *פּוֹעַם אַרְמִית Syra, Gentilis;* Hinc legitur; *ד' דברים צוה רבינו הקדוש את בנו* *Quatuor res præcepit Rabbenu haccadosch (moriturus) filio suo, quarum una est;* *אל תשב* *Ne sedeas super lectum mulieris Aramææ, Gentilis, propter Historiam Raf Papæ, in Pesachim, fol. 112. col. 2. Historia illa Raf Papæ habetur in Glossa marginali.*

אָרום *Quòd, eo quòd, quia, quoniam, quòd.* Sic in Jonathane in Legem, Targ. Hierosol. Psalmis item Proverb. & Jobo, quasi perpetuò usurpatur pro Hebræo כִּי. Exempla ubique obvia sunt. *אָרום אלהין* *Verumtamen,* Ruth 1. 10. Sed si, Thren. 3. 32.

אָרמית *Solitudo, locus desertus, עֲרֵמִיָּא.* In Kohel. rabbah; *שמו ירמיה שבימיו* *Jeremias;* & quare vocatum est nomen ejus *Jeremias:* quia in diebus ejus facta est *Jerusalem עֲרֵמִיָּא, h. e. solitaria,* fol. 1. col. 2.

אָרמלא *Vidua:* *תבי ארמלא* *Mane vidua in domo patris tui, Gen. 38. 11. Viduam & expulsam, Levit. 21. 14. יתם וארמלא* *Pupilli & viduæ, Deut. 10. 18. דמיא לארמלא* *Similis viduæ, Thren. 1. 1. Emphat. אתתא ארמלתא* *Mulier vidua, 2. Sam. 14. 5. וקבילת ארמלתא* *Et vociferatio viduæ, Jesa. 1. 23. לא יטיב* *Et viduæ non benefacit, Job 24. 21. בסו דארמלתא* *Vestimentum viduæ, Deut. 24. 17. תחומא דארמלתא* *Terminus viduæ, Prov. 15. 25. ולארמלתא* *Et viduæ, Deut. 24. 19. נשיכון ארמלו* *Uxores vestre viduæ, Exod. 22. 23. נשיכון תכלן וארמלו* *Uxores vestre orbæ & viduæ, Jere. 18. 21. ודיניהן דארמלו* *Et judex viduarum, Psal. 68. 6. אמהתנא כארמלו* *Matres nostræ sunt quasi viduæ, Thren. 5. 3. ארמלתא* *Viduas dimisisti vacuas, Hebr. אלקמות, Job. 22. 9. In Hebræo est plurale, unde & in Targum rectè sic legitur, pro quo in Venetis est forma singularis: וארמלתכון* *Et viduæ vestræ in verbum meum sperant, Jerem. 49. 11. ועל ארמלתוהי* *Et viduarum ejus non miserebitur, Jesa. 9. 17. ארמלתהא יסניאו* *Viduas ejus auxerūt in ea, Ezech. 22. 25.*

אָרמלות *Viduitas. Per apocopam, תכל וארמלו* *Orbitas & viduitas, Jesa. 47. 9. Cum affixis, לבושי* *Vestes viduitatis suæ, Genes. 38. 14. 19. וחסורי ארמלותך* *Et opprobria viduitatis tuæ, Jesaia 54. 4. בעדן ארמלותך* *Tempore viduitatis tuæ, Ruth. 4. 15.*

נתארמל *Viduari, viduus vel vidua fieri*, Rab. מלתא דארמלר. Mulier quæ vidua facta fuerit.
 ארמלגוס *Armalgus*, idem quod ארמילוס, quod sequitur. ופירענות ארמלגוס רשעא. Et calamitas Armalgi improbi, Deut. 34. 3. in Jon.
 ארמילוס *Armillus*, Immanis ac ultimus Judeorum hostis & adversarius sic vocatur, qui post Gog & Magog vēturus, gravia bella gessurus, & in iis etiam Messiam Ben Ephraim ipsum, quem Judæi adhuc expectant, occisurus est: sed tandem à Messia ben David flatu, seu nutu occidendus, juxta illud: Et spiritu oris ejus occidet impium, ubi sic habetur in Targū, וּבְמַמְלַל סְפוּתוֹ יְהִי מְאִיר אַרְמִילוֹס רְשָׁעֵי. Et verbo oris ejus morietur Armillus improbus, Jefa. II. 4. in Venetis. Idem cum *Armalgus* præcedenti, quæ appellatio fortè vitiosa est. *Multa apud Rabbinos prodigiosa de hoc Armillo leguntur, quæ licet fabulosa sint; quia tamen rara sunt, & inter signa Messie adventum præcessura ab illis recensentur, quedam testimonia producemus. In libro Zorobabelis (Hebr. סֵפֶר זִרְבָּבֶל), qui Constantinopoli est impressus, & colloquium continet inter Zorobabelem & Archangelum Michaellem: Urbs hæc (verba sunt Michaelis) est Nineve urbs sanguinaria, Roma, inquam, illa magna. Et dixi (verba Zorobabelis) ei; Domine mi, quando erit finis? Tunc accedens ad me, & manibus me prehensens, duxit me בית הַצֹּרֵר in quandam domum irrisionis (Ecclesiā, quæ ignominiosè sic appellatur), ostenditque mihi illic lapidem marmoreum, vel, statuam marmoream, quæ similis erat Virgini illibatæ, quæ virum nondum cognovit, dicens; Quid vides? Cui respondi, Video lapidem quendam, Mulieris formosissimæ similitudinem habentem. Ille verò, qui loquebatur mecum, dixit, Lapis iste, vel, Statua ista lapidea uxor est Belialis, quæ, cum eam cognoscet, cōcipiet, & pariet את ארמילאום *Armilaum*. Hic erit caput omnis Idololatriæ. Atq; verbum hoc prophetia Domini est ad Zorobabelem, &c. *Et mox: Die autem vigesimoprime mensis primi, postquam impleti erunt vastationis Hierosolymæ 990. anni, erit salus Domini, & veniet Menachem filius Ammiel in diebus Armilai, quem pariet Imago illa, &c. Et mox, sub finem libelli: Anno autem septimo florebit radix Isaj, Menachem scil. filius Ammielis, ante cujus faciem surgent decem Reges ex gentibus: Primus erit סֵלִיקוֹס Seleucus & nomen urbis ejus סֵפֶר Sapharad &c. Rex decimus est, אַרְמִילוֹס בֶּן אֲבִן, אַרְמִילוֹס filius lapidis marmorei, qui est in domo turpitudinis irrisorum (Ecclesia Christianorum). Et venient omnes gentes ex omnibus locis, ac stabūt coram**

illo lapide, adolebuntque ei: sed non poterunt aspicere faciem ejus præ nimia pulchritudine ipsius. Hoc autem est signum Armilai filii lapidis: Capillus capitis ejus erit fulvus; & manus ejus usque ad gressus pedum ejus: longitudo faciei ejus spithama: statura ejus duodecim cubitorum, oculi profundi, vertex duplex. Et ascendet, וּמַלּוֹךְ בְּאוֹמִים מְרִינָה הַשֵּׁטֶן אֵב בְּלִיעַל אֲבִיו & regnabit in אומים (videtur mihi legendum esse ברומי in Roma) urbe Satanæ. Pater Beliaal est pater ejus, & omnes videntes eum, contremiscent ab eo. Sed postea veniet Menachem ben Ammiel, à torrente Schittim, ac flabit in faciem ejus, occidetque eum, sicut dicitur, *Et Spiritu labiorum suorum occidet impium*, Jefa. II. 4. Est postea erit Domini regnum, &c. *Clausula hujus libelli est; Hæc sunt verba, quæ indicavit Metatron sive Michaël princeps exercitus, Zorobabeli duci Jehudæ, in medio captivitatis, in diebus regis Paras. In alio quodam libello Constantinop. impressa, ubi Signa Messie proponuntur: Signum septimum: Prodibit Armillus, ex Imagine illa foeminae lapideæ, quæ Romæ est. Dicunt enim, Lapidem pariturum illum. Longitudo ejus erit duodecim cubitorum, latitudo duorum, inter ambos oculos ejus spithamæ distantia: & est Messias filiorum Esau, &c. *Fusus, & magis circumstantialiter hujus monstri historia describitur in libello אֲבֵת רֹכֵל Abhcas rochel, in principio, ubi decem signa prodigiosa commemorantur, quæ adventum Messie præcessura sunt: Ibi signo septimo talis describitur historia. Dicunt, Romæ esse lapidem quendam è marmore, sub forma puellæ elegantissimæ, non arte manus humanæ, sed virtute divinâ sic fabrefactum. Ad istam puellam homines improbi & nequam accedent, libidinem cum ea exercentes, donec arcanâ quadam & stupendâ virtute in ea concipiatur foetus humanus, qui tandem suo tempore sub specie infantis humani ex ea erūpet, & nominabitur אַרְמִילוֹס אַדְוֶרְסָרִישׁ *Antichristum*. Longitudo ejus erit duodecim cubitorum, latitudo totidem. Intermedium oculorum ejus spithama: oculi profundi & rutilantes. Capillus capitis coloris aurei: plantæ pedum virescentes: vertex duplex. Adultus veniet ad improbiores è populo, dicens, מִשִׁיחַ אֲנִי מֶשִׁיחַ מֶשִׁיחַ אֲנִי מֶשִׁיחַ MESSIAS ego sum, ego sum DEUS VESTER. Ipsi statim fidem ei adhibebunt, credent in eum, & regem ipsi suum constituent, eique adhærebunt omnes de posteritate Esau. Ipse autem omnes provincias subigens, sibi que subjiciens, homines hoc modo allocuturus est: Afferte mihi Legem meam quam vobis dedi.**

Ipsi autem afferent ei תפלותה precatoria sua al-
ligamenta. Verum est, inquiet, me hæc vobis
dedisse. Credite ergo in me, nam ego sum Mes-
sias vester. Credent in eum. Eadem ipsa hora
mittet ad Nehemiam filium Husielis, & ad uni-
versum populum Israël, dicens: Afferite mihi
Legem vestram, meque, Deum vestrum esse,
publicè profiteamini. Ipsi verò adhæc obstu-
pescēt. Tunc Nehemias iste Husielis filius cum
triginta millibus fortissimis viris Ephraimitis
prodiens, accipiet Librum Legis (Mosis) ac le-
get coram ipso: EG O sum Dominus Deus tuus,
non erit tibi Deus alius coram me. Responde-
bit ipse: Nequaquam hoc in vestra Lege extat:
quinimò vos accedite, & me Deum esse profi-
teamini, ut aliæ omnes nationes fecerunt. Nehe-
mias ipsi se opponens, dicet ad populum: Capi-
te & ligate eum. Sic cum triginta millibus suis
eum bellicosè aggrediens, trucidabit ab ejus
parte ducenta millia hominum. Armillus im-
pius ingenti ob id irâ inflammatus, colliget om-
nium gentium vires לעמק החרוץ in vallem
concisionis sive exitii (de qua Joel. 4. 14.) infini-
tamque stragem Israëlitaë in ejus exercitu da-
bunt, paucissimis ex Israëlitis cæsis, in quibus
cum ipsemet Messias DOMINI futurus sit, pro-
tinus venient sancti Angeli, ac corpus ejus cum
Patribus mundi sepelient, Israëlitis mirum in
modum inde consternatis. Armillus autem e-
jus rei planè ignarus, clementior erit: quod si
enim id sciturus esset, ne unum ex iis supersti-
tem relicturus esset. At gentiles mox omnes
Israëlitas persequentur, eos ex omnibus suis pro-
vinciis expellentes, nec quemquam ultra apud
se commorari patientur. Vide plura ibidem.
*Paulò aliter forma ejus describitur in מדרש וישע (est
Homelia super Historiam liberationis ex Ægypto,
Constantinopoli impressa):* Post eum (scil. Gog &
Magog) surget Rex impudentissimus, & bella
geret cum Israëlitis tribus mensibus. Nomen
ejus est Armillus: hæc autem signa ipsius: Erit
calvus: oculus ejus unus parvus, alter major:
brachium dexterum instar palmæ, alterum duo-
rum cubitorum cum dimidio: in fronte ejus e-
rit lepra: auris dextera clausa, altera aperta.
Cum quis ad eum bona locuturus, veniet, por-
riget ei aurem occlusam: sed si quis velit mala
ipsi dicere, obvertet ei aurem apertam. Ascen-
det autem Hierosolymam, & occidet Messiam
Ben Joseph, sicut dicitur, *Aspicient ad me, quem
transfixerunt, plangentq̄ super eum, Zach. 12. 10.* Sed
postea veniet Messias Ben David in nube, sicut
dicitur; *Et ecce cum nubibus cæli tamquam filius
hominis, Dan. 7. 12.* Et mox: *Et ejus erit potentia, &*

*gloria, & regnum: & occidet Armillum im-
pium, sicut dicitur; Et spiritu oris sui interficiet
impium, Jesa. 11. 4. &c. Don Isaac Abarbenel in
מעני השועה scribit: Tradiderunt Rabbini no-
stri; Primò revelabitur Messias ben Ephraïm,
& bella gessurus est cum gentibus venienti-
bus contra Hierosolymam, sed in bello occum-
bet. Post ipsum autem surget Messias ben Da-
vid, & cædet inimicos, & ארמילוס principem
sive Ducem copiarum Christianarum, sicut
Gog Dux erit exercituum Ismaëliitarum. Phi-
lippus Aquinas exponit מחריב העם Vastatorem po-
puli, q. d. ἐρημόλαος, ab ἐρημός Desolo, Vasto, &
λαός Populus.*

ארימון. Adducitur hoc loco ab Aruch. In no-
stris libris legitur ארדימון. Vide supra in ordine
ארר, in ארדימון.

ארמניו Nomen montis, in quo arca Noe, mense
Martio, decimosextimo ejusdem, capit quiescere: ושום
ארמניו Et nomen montis alterius erat
Arminia, ubi ædificata est קרתא דארמניו urbs
Arminia in terra orientis, Genes. 8. 4. in Jonath.
Hinc in Vulgata Latina versione: *Requievitq̄
arcamense septimo (id est, Martio) vicesimosextimo
die mensis (contra Targum antecedens, quod
habet בשבטרי Decimosextimo, & contra He-
bræum, בשבעה עשר) super montes Armenia.* Vide
Fullerum cap. 4. & Notas Junii, Druſ. in Genes.
cap. 22.

ארמניא Armenia. ארמניא ארמניא
terra Armeniæ, Thren. 4. 21.

ארן Ad portan-
dum arcam ipsam, Exod. 25. 14. בעוקת ארן
In annulis arcæ, Exod. 25. 15. וארן דר Et arca
Domini capta fuit, 1. Sam. 4. 11. Et im-
pones arcam, Exod. 25. 16. ושמיהו בארן Et posue-
runt eum in arca, id est, feretro, loculo, Gen. 50.
26. וארן קימא דר Ad arcam, Josuæ 8. 33. וארן
Et arca fœderis Domini, Num. 10. 33. ארון קימא דר
Arca fœderis Domini, Jerem. 3. 16.

ארנא Ornus arbor. ארנא ארנא
ornum, Hebr. ארן, Jesa. 44. 14. ארנים וברושים
Orni & fraxini, Rab. Parah cap. 7.

ארונים Lauri, Talmud. Schab. fol. 23. 1.

ארנבא Lepus, Hebr. ארנבא Levit. 11. 6. Apud
Rabbinos, צמר ארנבים Lana leporum, id est, le-
porina, pili leporini, qui usum præbent lanæ
mollissimæ.

ארנון Arca vitri, id est,
vasorum vitreorum. Sic adducitur in Aruch
ex libro Tanchuma sive Jellammedenu. At ibi
in princ. libri Num. sect. 1. vox ארנון non legi-
tur. Alibi autem in eodem lib. sect. 1. שלח לך
דומרה לבעל הבית שהיה שוקל ארנוניות וכותב
אנפריות

Simile est patrifamiliâs, qui accipiens ar-
cas, conscripsit merces.

אַרְנוֹנָה *Decimatio, Decimæ, reditus annui, tri-
butum frumentarium & agrorum*, Talm. פוק וזרעו
Egredimini & seminate pro-
pter reditus, Sanhed fol.26.1. Glossa R. Salom.
Tributum quod le-
vat rex ex reditibus frumentariis, tot & tot mo-
dios de agro quotannis. *Item Vectigal transeun-
tium, quod in Esra dicitur הלך הלך* Esra 4.13. *Hinc in
Gemara, ארנונה*, Bava bas. fol.8.1. Glossator tamen hic
exponit תבואות והבהמות id est, Decimæ pro-
ventuum & bestiarum de anno in annum. Plur.
Medrasch tehill. fol.24. col.4. Munster-
us addit, significare etiam *Fabam venalem*. Cave
credas. Apud Talmudicos est, ארון של גרוסות
Arca molarum, id est, farris moliti, fabarum
contusarum in farinam, Kelim cap.12. גרוסות
Fabæ molite, פולים טחונים ut Hebræi loquuntur,
& מוכרי פולים vendentes fabas, quod fiebat
parvis arculis. Hinc Munsteri interpretatio
deprompta.

אַרְנוֹן *Fluvii nomen*, Exod.15.16. ית
Flumen Arnon, Deut.2.25.

אַרְנָסָה *Colus, instrumentum muliebre, de quo
penfa trahunt, lanam scilicet vel linum*, Rab. Vide
Aruch. Non sic in Gemara. Ibi disputatio de
arcula sive pixide aromatariorum,
si quis eam in sabbatho portet aut ponat in limi-
ne januæ, ac repleta sit diversis aromatibus con-
tusis, aut aromatibus longiusculis, veluti radici-
bus aut ligno cinamomi. De tali pixide Gema-
ra dicit, הכא במאי עסקינן באורנסי Hic (in diversa
repletione istius pixidis) quid agimus? באורנסי
De aromatibus oblongis, i. e. si talibus arcula
ista repleta sit, non licet eam portare ad limen
vel extra limen ædium. Glossa באורנסי id est,
Fasciculi radicum longarum, שרשים ארוכין
aut calamus vel cortex cin-
namomi, Schab. fol.91.2.

אַרְנָקָה *Crumena, Loculus, Marsupium*:
Sacculus, Talm. שררא ארנקה דיניי Mittebat lo-
culos numorum, repletos numis, Bava basra
fol.8.1. אלא נותני לתוך ארנקה של צדקה Sed infert
eas (pecunias inventas) in sacculum eleemosy-
narium, Bava basr. fol.8.2. ליתב לארנקה של צדקה
Inferenda est in sacculum eleemosynarium,
Ba. bas. fol.10.2. Et diffidit fac-
culum cerebri ejus, id est, cutem, in qua cere-
brum quiescit, Berach. fol.19.1. בארנקה שחורה
In marsupio nigro, maculato vel trito; alter ait
בארנקה לבנה In marsupio albo, id est, novo vel
nondum trito, Sanhed fol.30.2. Ex מארנקה חדשה

sacculo vel marsupio novo dedi eam tibi: alter
ait, מארנקה ישנה ex marsupio veteri dedisti mihi,
Bava metzia fol.45.2.

אַרְסָה *Desponsare. Semel cum ש ut Hebraicè.
Præteritum, דארש אתהא Qui desponsa-
verit uxorem, Deut.20.7. דארסית לי Quam de-
sponsavi mihi, 2.Sam.3.14. Particip. דארסא
Quæ non est desponsata, Deut.22.28. דמארסא
Quæ desponsata fuerit viro, Deut.22.23.25.
Futur. אתהא תירוס Uxorem desponsabis, Deu-
teron.28.30. Passive, נתארס, התארס Desponsari,
משנתארסה Ex quo desponsata fuit, Rab.*

אַרְסוּת *Desponsatio, Sponsalia: סעודת אירוסין Con-
vivium sponsaliorum, Rab.*

אַרְסָה *Venenum: ארסא דחויא Venenum ipsis est sicut venenû serpentis, Hebr.
Venenum ipsi est sicut venenû serpentis, Hebr.
ארסא דעקוביתא Venenum aspidis, Psal.140.4. וקטלן בארסאון Et interficiunt
veneno suo, Cant.2.14. דמלן ארסין בחיין Qui re-
pleti sunt veneno, instar serpentum, Deuter.32.
24. in Jonath. ארס של נחש Venenum serpentis: כארס בכעוס Sicut venenum
in serpentem iratum, Schab. fol.62.2.*

אַרְסוּת *Venenatum, Veneficum, ex veneno confe-
ctum: נחש ארסי Serpens venenatus: Concord.
Hebr. in rad. אפע.*

אַרְסָה *Hortulanus: ארסי נטיר Hortulanus: היכמה דארסי נטיר
Sicut hortulanus custodit vineam, i. e.
Vinitor, Cant.8.11. כארסי Sicut hortulanus. Hoc
adducit Elias ex Deut.23.25.26. sed hodie in li-
bris nostris non extat. Plurale, ארסיי Et
sicut hortulani, Job.29.23. והארסיי Et hortulani,
qui hortos curant & colunt, pro aliqua parte
fructuum, Bava basra fol.42.1. Item Hospites,
Convivæ, in Vajikra rabba sect.28. בנין מה את לא
Quare non sinis hospites, ut
comedere possint?*

אַרְסוּת *Hortorum & agrorum cultura: Item
Commessatio, Compotatio, Exhilaratio convivialis:
הא בארסותא והא בפורענותא Illud in lætitia con-
vivali, istud in tristitia calamitosa, Moed katon
fol.22.2.*

אַרְסוּת *Herba latis foliis, Arabicè ששנבר
& scribit Majemon, vulgò Menta. Aruch vult
esse Zinziber. Alius vult esse herbam, cujus semen
quando maturuit, sonum edit ut tintinabulum, He-
braica verba sunt, מיש הורע כמין, הוא עשב בשמוריע
id est, Est herba, quæ cum semen facit, stre-
pitum edit semen ipsum quasi quoddam tinti-
nabulum. Nempe quando semen benè matu-
rum, in siliqua sua concutitur. Hæc Guido ma-
lè interpretatus est.*

אַרְסוּת *Tympanum, aut aliud instrumentum musi-
cum, tympano simile, vel Tintinabulum, Talm. מאי*

Quid est Erus? dicit R. Eliezer, Tabula unius oris, Sota fol. 49. 2. R. Salom. Tabula vel instrumentum unius oris, id est, *Tintinabulum*, cuius usus est in tabernis vini & locis conviviorum. Alius dixit esse, quod vernaculè dicitur sive Gallicè *Tambour*, *Tympanum*, quod duobus bacillis pulsatum, fortem edit sonum. *Alibi*; In bello Vespasiani decretum ediderunt, על עטרות התנים ועל, super coronis sponforum & super tympanis, quæ scil. pulsari solebant in nuptiis, & tempore belli istius ista fuerunt prohibita, Nidda fol. 61. 2. R. Sal. hîc rursus explicat זוג המקשקש *Tintinabulum* sonum edens. Legitur & in *Kelim* cap. 15. in fine.

Desponsatio, ut paulò antè.

Capistrum, *Catena*: רמו ליה ארוסא בצואריה *Capistrum*, *Catena*: Injecerunt ipsi catenam in collum ejus, Talm. *Jevam*. fol. 46. 1. Alius explicat קביסטרו *Capistrum*. Scribitur & ארויסא, quod fortè debet esse ארויסא. Ita legitur quoq. ארויסון, *pro Ornamenti cuiusdam specie*, in *Debhar*. rabba sect. עקב fol. 292. 3. Cui rei simile est hoc? Regi, qui duxit matronam quandam, והכניסיה לו שני ארויסין אף, quæ cum adferret ipsi duo ארויסין וקף לה שני ארויסין וקף לה שני ארויסין *κλωδία*, &c. Glossator dicit, *authorè libri Ake-da exponere הפצים clinodia, vel תכשיטין ornamenta: alios, Catenas.*

Nomen proprium proxenetae cuiusdam apud Talmudicos: אריסטון הביא בכורים מאפמיא *Ariston* adduxit primitivos fructus ex *Apamea*, *Challa* cap. ult. *Videtur etiam esse nomen appellativum*, Quidam *Ariston*, sive *proxeneta* quæ sivit coram *Rabbi*, Talm. Hierof. *Jevammoth* cap. ult. in fine. *Glof.* שם איש סרסור.

Prandium. *Græcum est ἀριστον, ab ἀριστέω* *Prandeo*. *Hebræi scribunt plerumq. cum duplici ו, quod efferunt ארסטון. Sumunt pro convivio, sive sit Prandium, sive Cæna, quæ Græcè est δειπνον, quod in Aruch scribitur דיפנון. In Medraschim frequenter usurpatur לעשות: אריסטון גדול עתיד הקב"ה לעשות: Convivium magnum instructurus est Deus justis in seculo futuro, Vajikra rab. sect. 13. Vesperi fecit ipsis convivium, Medrasch Echa cap. 1. vers. 1. Quoniam שאריסטון גדול מתוקן לכם לעולם הבא prandium magnum paratum est vobis in seculo futuro, Psal. 18. in Medrasch. In Aruch manuscripto notatur in margine, Genes. 43. 25. עד בא יוסף בצרהרים, transferri in Targ. Hierosolymitano, בארסטונא, Ad prandium.*

Dominator, Præfectus, Præses: ר' יונה *Dominator, Præfectus, Præses*: R. Jona, & R. Jose transiverunt coram Præfecto in Antiochia,

Talm. Hierof. Berach. cap. 5. הוא ארסקינס אוקיד *Præfectus ille combussit Legem Cimbrorum*, Talm. Hierosol Megilla cap. 3. Legitur & in *Jom tobh* cap. 1. Glossa ubique exponit שלטון *Dominator*. Videtur esse corruptum ex ארכוניס, de quo supra.

Arce *Incidere, Occurrere, Evenire, Contingere, Accidere, Obvenire. Idem quod ערע, quomodo cõmuniùs scribitur, א, ab initio Hierosolymitanè præcipuè usurpatur. Præteritum, וארע מלאכא ריי, Et incidit in eam, occurrit ei angelus Domini, Hebr. ויפגשוהו Exod. 4. 24. in Jonath. & sic sequentia in eodem. וארעיה בטורא Et obvenit ipsi in monte, Exod. 4. 27. דארעית In quem incidi, Genes. 33. 8. וארעו ית משה Et obvenerunt Mosi, Exod. 5. 20. Hebr. ויפגעו, cui verbo rariùs respondet. Participium, טבון וקשוט ארעין Benignitates & veritas sibi obveniunt, Hebr. נפגשו Psal. 85. 11. Futurum, לא תארע לך בישתא Non obveniet tibi malum, Psal. 91. 10. דלמא יארע יתן Ne fortè obveniat eis, Exod. 5. 3. יארע ית כולהון Obveniat, eveniet omnibus illis, Eccles. 2. 14. Veneta hîc mendosa sunt. ויארעניה מותא Et eveniat ei mors, Heb. ויקראהו, Genes. 42. 38. *Ithpehal, אתארע Obviam fieri. Futur.* ונא אתארע עד הכא Ego autem hucusque obviam veniam, Num. 23. 15. *pro Hebr. אקרה.**

Occursus: נפקית לאורעד *Egressa sum in occursum tuum*, Prov. 7. 15. Hebr. לקראתך, cui *Nomini aliàs raro respondet.*

Casus, Eventus, Accidens, Occursus: לאורעות רדפי *In occursum persecutorum meorum*, Psal. 35. 2.

Idem: ארעון חר יארע ית כלהון *Eventus unus accidet omnibus illis*, Eccles. 2. 14. ארום ארעון אנשא תבא וארעון בעירא מסאבא ארעון חר לכולהון *Nam casus hominis impii, & casus bestiaë immundæ, casus unus erit omnibus illis*, Eccles. 3. 19. בארעון שאול בר קיש *Sicut eventus Saulis filii Kis*, Eccles. 2. 15.

Idem: וארע ארעהא *Et evenit eventus ejus possessio agri, id est, fortè contigit ei portio agri*, Hebr. ויקר פקרה, Ruth. 2. 3.

Eventus, Casus: R. Salom. Num. 14. 45. נקרא על שם המאורע *Hachorma est nomen loci המאורע* dicti sic ab eventu, ab excidio scilicet & intereptione populi.

Occursus: שויתני למארע *Posuisti me in occursum tibi*, Hebr. למפגע, Job. 7. 20.

Convocare. Communiter id dicitur ערע, ut ibi explicabitur: דתארעון יתהון *Quo convocabitis eos*, Levit. 23. 2. in Jon.

Convocatio, cætus convocatus: מארעי קדיש *Convocationes sanctæ*, Levit. 23. 2. in Jon.

Terra, Regio, Hebr. ארץ, literá ארעא

in y commutatâ. ארעא ית שמיא וית ארעא Coelum & terram, Genes. 1.1. ארעא וארעא Coelum & terra, Gen. 14.19. עפא דארעא Populus terræ, Genes. 47.13. ית כל ארע חויליה Omnem terram Chavilæ, Gen. 2.11. הו ארעי קרנד Ecce terra mea ante te est, Gen. 20.15. Sic ארענא Terra nostra, ארעד . ארעד Terra tua, ארעיה terra ejus, ארעם terra ipsorum, &c. Plur. ארעון, & *emphat.* ית כל ארעא האלין Omnes terras has, Gen. 26.3. בארעא In terras, ארעא Ex terris, בארעתהון In terras ipsorum, Gen. 10.5. ארעא עממא Terras populorum, Psal. 105. 44. ארע Infra: ארע מנד Inferius te, infra te, Dan. 2.39.

מדרין ארעאי *Imum, Inferius, Infimum. Plurale.* ארעאן Mansiones, Habitacula infima, Hebr. Genes. 6.16. Et inter aquas inferiores, Gen. 1.6. in Targ. Hieros.

ארעיה *Idem:* ארעיה נבא Ad imum foveæ, Dan. 6.24. ארעיה ביתא Ab imo, id est, solo domus, Hebr. מקרקע הבית. Reg. 6.15. ארעא In imum terræ, Psal. 63.10. In Hebræo est plurale, בתחתיות, unde & pluraliter pro eo legi possit, בארעיה. Sic & mox, ארעיה Ex sepulchro infimo, Hebr. משאול תחתיה. Psal. 86.13. Sic ארעיה לנבא Fossæ inferiori, Psal. 88.7. Sic, ארעיה מן גוב ארעיה Thren. 3.55. ארעיה In terra infima, Ezech. 26.20. ארעיה ארעיה Pavimentum inferius, Hebr. הרצפה. ארעיה Ab infimo ad superius, Ezech. 40.18. ארעיה ארעיה מהתחתנות Ex imis & medianis, Hebr. מהתחתנות Ezech. 42.5.6. In Venetis est forma singularis. Vide & mox.

ארעא *Idem:* ארעא בית חרון Bethchoronis inferioris, Jos. 16.3. & 18.13.

ארעא *Pustula sub pede ex incessu super terram nata, unde vocatur à Talmudistis Filia terræ, id est, à terra generata.* In Mischna, יוצאה בסלע שעל Egreditur cum moneta sicli super pustula; id in Gemara explicatur, מאי צינית ברת, ארעא, Schab. cap. 6. fol. 65. 1. Pustulam sub pede habens, ligabat super ea monetam peculiarem signatam, quâ curari credebatur. Cum tali nummo alligato, in sabbatho exire licet, in quo aliâs quicquam oneris ferre prohibitum est.

ארעיה *Apis, Crabro. Aliâs communiùs scribitur cum y ab initio, ut est suo loco. Plurale,* ית מחרת ארעיה ארעיה Et plagam crabronum pungentium, Hebr. צרעה, Deut. 7.20. in Jon. היכמה דחרדון Sicut pungunt & dolore afficiunt crabrones, Deut. 1.44. in Jon. pro Hebr. רבורים Apes. R. David scribit Josuæ 24.12: Translatio Chaldæa nominis Hebræi ארעיה est ארעיה (hoc loco tamen in Targû scribitur cum y ab initio.)

Quare autē vocatur nomē ejus ארעיה? שעומדת Quia stat contra hominem, & pungit eum in faciem ejus. Nam Hebræum קרה transfertur in Targum per ארע. Ergo ארעיה sic dicitur ab Occurrendo, resistendo & opponendo se.

ארעיה *Cranium, Tal.* ארעיה דמוחיה Donec mollesceret (id est, comprimeretur ex onere, quasi molle esset) cranium cerebri ejus, Kethu. fol. 77.2. Glof. גלגלתו.

ארעיה *Infundibulum mole, supernè latum, infernè in angustum descendens:* ארעיה ארעיה Infundibulum si sit ex materia fusili, pollutum censetur, Kelim cap. 14. Talm.

ארעיה *Idem, Talm.* ארעיה ארעיה עשה אונד כארפכסת וקנה לך Fac aurem tuam instar infundibuli, & compara tibi cor intelligens ad audiendum, Chagi. fol. 3.2. R. Salom. vernaculè, id est, Gallicè exponit טרימוייה La tremue. Quidam, Vas irrigatorium hortense exponunt, supernè oris angusti, infra foraminosum. Vide etiam supra in ordine ארעיה, in ארעיה.

ארעיה *Porta.* Guido ex Medrasch Tillim, Psal. 68. Nugæ. Locutio ibi de quodam præstigiatore, qui arte magicâ quærebat effodere thesaurum pecuniæ. Videns hoc Asmedæus, risit, inquiens: Iste stultus obambulat quærens thesaurum præstigiis, & nescit, thesaurum regis Salomonis infra se, eodem loci ubi stat, reconditum esse. Hinc verba istius loci sunt, חזא חזוא Videbat istum præstigiorem, qui præstigiis utebatur propter thesaurum, ridebat, scil. Asmodæus. Aleph initiale in ארעיה servile esse puto. ארעיה ארעיה aliâs Panem significat: quid hîc sit, non satis liquet. Esse autem hîc de thesauro locutionem, manifestum est ex Talm. Gittin, fol. 68. ubi eadem historia prolixè describitur, & ex lib. Maase, historiâ 105. ubi Germanicè explicata est.

ארעיה. Sic adducit hîc illud author Aruch: ארעיה ארעיה vide id in ארעיה. Guido pro eo posuit ארעיה, exponens, *Aperire multum oculos.* Malè.

ארעיה *Ligones, Pale ad fodiendum:* ארעיה ארעיה Eradicant, radicitus evellunt ea ligonibus, Talm. Schebhi. cap. 5.

ארעיה *Terra.* ארעיה Terrestre, terrestre. ארעיה ארעיה Corpus terrestre, Rab.

ארעיה *Qui di שמיא וארעא לא עברו:* ארעיה ארעיה Terra coelum & terram non fecerunt, Jere. 10. 11. In Beres. rabba sect. 13. Quatuor nomina terræ indita sunt, nempe ארעיה ארעיה ארעיה ארעיה, eaque juxta quatuor revolutiones solis, duo scil. solstitia, & duo æquinoctia. ארעיה ארעיה Juxta Tekupham Nisan, id est, æquinoctium mensis Mar-

tii, מריצה את פירותיה, quòd facit currere fructus ejus. Juxta solstitiũ æstivum, שהיה מתבלת את פירותיה quòd percoquit fructus ejus & quasi conditos reddit. ארמה juxta æquinoctium Septembris mensis, שהארץ עשויה בולין בולין של, quòd tunc in meras glebas resolvitur terra. ארקה juxta solstitiũ hybernũ, שהיא מורקת, quòd flavos reddit fructus ejus. Frigus enim depellit eos à virore suo. In Medrasch Mischle fol.67.col.3. Decẽ nomina habet terra, ארץ ארמה ארבה יבשה ארקה תבל חלד ראשית ארץ quia filii hominum currũt in ea: ארמה, quia ex illa creatus est Adam primus, &c. In libro celebri cabalístico *Hortus nucis* (גנת אגוז) parte 2. sect. De septem mansionibus sive conclavibus aut habitaculis gehennæ, legitur: Dicunt Rabbinii nostri: Pœnæ peccatorũ gehenna est, cujus septem sunt conclavia. Quodq; conclave juxta peccatum cujusq; peccatoris, unum infra aliud. Hæc vocantur, Gehenna, Portæ mortis, Portæ umbræ mortis, Puteus corruptionis, Lutum cæni, Perditio. Infimum est שאול Infernus. Locus universa hæc complectēs, vocatur ארקה. R. Moses Bar Nachman dixit, ארקה infimè omnium esse, &c. Meminit horum Reuchlinus libro primo Cabalæ.

Legitur Esth.1.3. in ænigmate tertio, quod regina Sabæ regi Salomoni proposuit. Quid sit, non fatis liquet. Videtur esse *Camabis*, aut *Linum*, ut ex sequentibus colligi potest. Totum ænigma à rege de Lino explicatur, quod dum crescit, incurvat caput, instar כפרה ואגמון rami & junci. Leguntur ista duo Jesaiæ 9.14. ubi R. Sal. vernaculâ Gallicâ linguâ exponit ארקולור. Ne hoc mihi liquet.

Corrigia, Lorum. Communiũ scribitur cum y ab initio: ארקתא דמסנא Corrigia calcei, Talm. פנתא מעל וארקתא מעל דמעל. Obstragulũ est supra (i.e. superior pars calcei) & corrigia est supra supra, id est, supra obstragulum, Jevam. fol.102.1. Hic locus aliter citatur in Aruch.

Idem, sed ornatior, Talm. Schab. fol. 59.2. Baal Aruch in קמר tertio, locum hunc citans, scribit, ופירוש רוקתא מטלית שעושין מעשה אורן, וקובעין עליה חתיכות של כסף ושל זהב ומדמין אותה לטלת hoc est, Et explicatio vocis ארקתא est, Pallium vel velum quod conficiunt opere textili, & inferunt ei frusta auri & argenti, æquiparantque illud Pallio deaurato, & licito in Sabbatho. Videtur Baal Aruch & ab initio fecisse servile.

Vermes hepatis, qui hepar infestant & vitiant: ארקתא למאי אכלי לה לארקתא Ad quid come-

dunt eam, (id est, istam herbam)? ad vermes hepatis, contra vermes hepatis, Schab. fol.109.2. תולעים שבכבד. Glof.

Sic adducitur in Aruch. Talmud hodie habet אלקפסא, quod vide supra in ordi- אלקפסא.

Hebr. *Maledicere, Execrari.* Hinc citat Baal Aruch ארורה pro *Cadavere, Morticino*, q.d. Animal maledictum & mortuum sine benedictione. Sed in nostris libris legitur ערורה. Vide in ערר.

Deinde ארורה exponit *Idolum*, ex Avoda Sara fol.51.ו. ובני נח הוי' לגבוה בכמה דידהו לארורה וזו Filiis Noæ visum est altum facere altare suum idolo isti.

Armorium genus, quo homo occidi potest. In Gemara; Hic dicit, בארץ בסיף gladio occidit ipsum, & iste dicit, וזה אומר בארץ הרנו, hastâ occidit ipsum; horum testimonium rejicitur, Sanh. fol. 30. 2. & fol. 41.ו. Utrobiq; R. Salom. vernaculè exponit יוש רמא quod non intelligo. *Securis, bipennis, aut simile.*

Maledictio, ab Hebræo ארר Maledicere. Est, à Nomine Hebræo מֵאָרָה *Maledictio:* מתנר Mercedem accipit in maledictionem, Hag. 1.6. יגיד יי כד ית מארתא Excitabit Dominus in te maledictionem, Hebr. מארה, Deuter. 28. 20. R. Salom. Hebræum מארה exponit חסרון Defectus, Penuria. Sic Aben Esra Malach. 3.9. מאר.

Hinc videri possit אריש, Proverb. 4.15. Sed Aleph est ex Aphel, à רוש vel רשש. Vide ibi.

Avis nomen, que nunquam moritur, אורשינא Sanhed fol.108.2. *Phenix*, quam volunt חול vocari, Job. 29.18.

Convivium. Sic adducit Aruch, sed in Gemara legitur אריסותא, de quo supra in ארס. Possessio, Talm. Ba. bas. fol. 55.ו. Significatio est ארש.

Desponsare, Hebr. Hinc Nomen ארישות *Desponsatio.*

Pistrinum, ארתוקופיון ארתא in Medr. Schem. sect. 19.

Vide supra in ארה.

Ignis: חק אשא דבערא Sicut ignis ardens in sylva, Pl. 83.15. Et ardor sive incendium ignis, Genes. 15. 17. *Emphat.* In flamma ignis, Exod. 3. 2. Et ignis in flammam succensus erat, Exod. 9. 24. *Const.* אשת רוגי Ignis iræ meæ, Ezech. 38. 19. באשרת פורענותי In igne vindictæ meæ, Ezech. 21. 31. Cum Aff. ית אשתיה רבתא Ignem ejus magnum, Deut. 4. 36. וַאֲשֶׁתְּהוֹן לִי תַטְפִּי Et ignis

ignis ipforum nō extinguetur, Jefa.66.24. Apud Rabbinos, שש אשות הן Sex ignes sunt: Ignis comedens & non bibens, & contra, bibens & non comedens, &c. Joma fol.39.2.

אש Ignis.

אשתא Febris, à calore vel ardore sic dicta: אשתא בת יומא Febris quotidiana, continua, singulis diebus obveniens, ephemera, Talm. Schab.fol.66.2. אשתא תלתא Febris tertiana, Schab.fol.67.1. אשתא צמרתא Febris ardens, ibid. אשתא דסתוא קשה מדקיטא Febris hyemalis gravior est febrī æstivali, Joma fol. 29.1. Ut enim fornax in hyemali frigore plus lignorum postulat, ut calefiat, quàm in æstate: sic febris in hyeme majorem calorem concipit, corpusque magis incendit.

אשא Sic adducit hoc loco Aruch, sed in Gemara scribitur אסא: vide id suo loco. Munsterus hic ponit, אשא aliàs אכסא Senex, Stultus. Perperam: nam אשא & אכסא non sunt idem, sed diversa, & אשא est Senex, אכסא Stultus. Illud autem hodie scriptum legitur אסא, ubi vide exemplum.

אשב Fovea, Fossa, Fissura, quasi Fractura dicta, à שבר: Vide illic.

אשד Fundere, Effundere, idem quod affine verbum אשא, de quo suo loco. Respondet plerumque Hebræo אשד. Præteritum, אשד דמא אשד Sanguinem effudit, Lev.17.4. אשד דמא אשד Quia effuderunt sanguinē innoxium publicè, Ezech. 24.8. Joel.3.19. Plur. fem. אשדא Manus nostræ non fuderunt sanguinem, Deuteron.21.7. Participium, אשד דמא Fundens sanguinem, Heb. אשד, Ezech.18.10. אשד דמא אשד Fundens sanguinem, tanquam aquam, Prov.17.14. Plur. אשד דמא Fundunt sanguinem innoxium, Hof.6.8. אשד דמא אשד Scortantes & fundentes sanguinem, Ezech.16.38. Libri habent אשדא. Sed hæc forma est constructorum in genere fœminino plurali. Deinde præcedit rectè אשדא, ad quam formam in ך etiam hoc legi debet. Imperativus, אשדו דמאון Fundite sanguinem ipforum, Joel.3.13. Futurum, אשדו שותי Effundam coram eo eloquium meum, Psalm.142.3. אשדו שותי Omnem autem sanguinem fundes ad imum altaris, Exo.29.12. אשדו שותי Et fundes in terram, Exo.4.9. אשדו שותי Super terrā fundes eum, Deut.12.16. אשדו שותי Fundet ad fundamentum altaris, Levit. 4.7. אשדו שותי Non fundetis sanguinem, Gen.37.22. אשדו שותי Qui effusus est in ea, Num.35.33. אשדו שותי Qui effusus est in medio ejus, Ezech.24.7. Exemplaria habent Patach sub א, quasi ex Ithpahal. Particip. אשדו שותי Quæ effunduntur in terram, 2.

Sam.14.14. Et contractè, אשדו שותי דבתולתהון מתשר Sanguis virginum ipsarū funditur, Thren.1.15. Infinitivus, אשדו שותי Ut effunderetur in ea sanguis innocentum, Thren.4.13. Futurum, אשדו שותי Ne effundatur sanguis meus in terram, 1. Sam.26.20. אשדו שותי כד יתשר נפשהון Quando effunditur anima ipforum in fame, Thren.2.12.

אשדו שותי Effusio: אשדו שותי אשדו שותי In locum effusionis cineris, Lev.4.12. Heb. אשדו שותי.

אשדא Fulcrum, Sustentaculum: Axis. Plurale, אשדא Et axes rotarum, Heb. אשדא Et manus, manubria. Quidam, אשדא Axes ejus, 1. Reg.7.35. אשדא Et fulcra hinc & inde, Hebr. אשדא Et manus, manualia fulcra, 1. Reg.10.19. אשדא In latere fulcrorum, ibid.

אשה & quæ plura ab his formis descendunt, vide supra in אשה.

אשה Fufus, instrumentum muliebri, cui fila neta circumvolvuntur, Talm. Tangens lanam, אשה שעל אשה quæ est in colo aut in fuso, Kelim cap.21.

אשוא Talpa, Levit.11.30. pro Heb. אשוא, quod R. Salom. vernaculè interpretatur אשוא Talpa: אשוא הדיך נפולא ואשוא Sicut abortivum & talpa, quæ cæca sunt & non vident solem, Hebr. אשוא, quod paraphrastes vult esse pro אשוא, in Psalm.58.9. Alibi Talpa vocatur אשוא, in Mischna Moed caton f.6.2. & in Gemera; Quid est אשוא? est creatura quæ non habet oculos, ibid. Quod autem אשוא Talpa sit, probant ex אשוא prædicti Psalmi.

אשוא Sic adducitur hic in Aruch, sed in Gemara, unde citatur, scribitur אשוא de quo vide in אשוא.

אשה Cedri femina, Talm. אשה Cum cedris masculis & femellis, Schab. fol.157.1.

אשה Nomen proprium viri, 1. Paral.4.5. sic dicti, אשה שהושחרו פנו בתענות quod frequentissimis jejuniis faciem suam tetram atramq. reddiderit, à אשה אשה, Sota fol.12.1. Confer Matth.6.16.

אשט Vide in אשט.

אשט Statio, Consistentia: של אשט Statio mundi sunt, Ber. rab. sect.66.

אשט Stomachus: אשט המאכל באשטומכה Quod moratus sit cibus in stomacho, R. Da.1. Reg.19.8. Sæpius pro אשט scribitur אשט.

אשד Testis, Testiculus, Hebr. Sic apud Tal. אשד כל שנמרחו אשדו Omnis cujus testiculi fuerint contusi, Bechor. fol.44.2.

אשד Testiculosus, magnos aut majores, quam par est, testiculos habens, Talm. Bechor. fol.44.2.

Scriptio illic vitiosa est, quæ in parvis Mischna-joth correcta.

אשכנא *Macellum*: סכינא ראשכנא, אשכנא Culter macelli, culter lanionum, quo carnes disse-cant: Glossa, בית המקליון, Schab. fol. 123. 2. Vide שכב.

אשכול *Botrus*, Heb. *Hinc apud Rabbinos*, אשכול *Botrus ovorum*, id est, Fætura ovorum, ova prima, sive, ovorum primordia conglobata quasi in formam botri, in utero gallinæ. Vide שלל. *Apud Talmudicos: Ex quo mortuus est Jofe filius Joesaris, & Jofe filius Jochananis*, בטלו אשכולות *cessarunt botri*, id est, non erat spes reliqua perfectorum fructuum, virorum scilicet in quibus virtutum divinarum, cognitionis Legis divinæ, ac solidioris doctrinæ esset maturitas & quædam perfectio, Sota fol. 47. 1. Temura fol. 15. 2. *Jofe idem quod Jofeph per Apocopam*: nam in Sota scribitur *Jofe*, & in Temura *Jofeph*. Quid est אשכול (id est, quare sic dicitur?) אשכול Vir in quo omnia sunt, nempe ויראה ועגוה & familia.

אשכנז *Nomen proprium viri, filii Gomer*, Gen. 10. 3. Hic pater fuit inhabitantium Asiam, Pontum & Bythiniam. De Asia, comprobatur hic Targum Hierosolymitanum.

אשכנז *Germania*, juxta Rabbinos superiores & hodiernos. **אשכנזי** *Germanus*. Vide Eliam in Tisbi in fine literæ א, & Aben Efr. in fine Obadix. Targum Hierosolymitanum filiis Gomer attribuit גרמניא Germaniam.

אשכנפי *Sutor*. Vide שכף.

אשכנפ *Jugera*. *Plurale*, אשכנפין דכרם, *Jugera vineæ*, Jefa. 5. 10. Heb. צמרי כרם.

אשכנפי *Donaria, Dona peregrina & præstantissima*; ex significatione אשכנפי, Ezech. 27. 15. in Heb. Sic juxta quosdam, ואטענינה אשכנפי ומרגליון Et apportabat donaria peregrina & margaritas, Esth. 1. 3. in secundo Targum. Quidam volunt esse *nomen Lapidis pretiosi*: Alii, *Ligni præstantissimi*, quasi pro אשכנפי.

אשכנפי *Cedri species*. Legitur pro Hebræo תרהר, quod alii *Ulmum, Fagum, Pinum*: Alii *Arborem oleosam*, interpretantur, Jefa. 41. 19. Talmudicis est שאנה Abies.

אשכנפי *Idem*: דפין ראשכנפי Tabulis abiegnis vel buxinis, Ezech. 27. 6. Item ואשכנפי Jefa. 60. 13.

אשכל *Funis, Funiculus*: ובאשכל תקרה, Et fune perforabis linguam ejus, Hebr. ובחבל, Job. 40. 20. אשכליה Absconditus est in terra funis ejus, Job. 18. 10. בתלם עבתו In porca-agri fune suo, Heb. בתלם עבתו, Job. 39. 13. *Plur.* ואשכלים Et funes, Hebr. וחבלים, Psal. 140. 6. באשכלי סגופא Funibus afflictionis, Job.

36. 8. באשכלי מטכסין Funibus byssinis, Est. 1. 6. Apud Rabbinos leguntur funes facti non tantum ex lino vel cannabe, sed & ex virgultis palmæ, quibus trahuntur naves. Item אשכלי רכבי *Funes maximi, id est, חכמים גדולים Sapientes magni*, Betza fol. 27. 1. Avoda Sara fol. 7. 2. Sic in Talm. Hierosol. Bava metzia cap. 1. in Gemara, אשכלי דינין שבגלויות Sapientissimi judices qui sunt in captivitate, Glossa, חכמים גדולים sunt sapientes magni.

אשכל *Arboretum, Arbor*: יתיב תחת אשכל Sedebat sub arboreto, vel, sub nemore, Heb. תחת האשכל 1. Sam. 22. 6.

אשכל *Vocabulum voluit esse Arabicum, significans Materiam ad eluendas sordes aptam*. Apud Talmudicos in Mischna; נתר ובורית קימוליא ואשכל קטן Nitru, saponaria, kimulja & aschleg, ad eluendum pannum parvum, Schab. fol. 89. 2. fol. 89. 1. קימוליא in Gemara explicatur שלוף דון, quod R. Salomon scribit se ignorare quid sit. Alii scribunt esse herbam, cum cujus pulvere emundat manus. Munsterus hanc significationem male ascribit alteri Nomini אשכל. De hoc vocabulo in Gemara subjicitur: Interrogavi omnes descendentes in mare, quid sit אשכל? responderunt mihi שונאגא שמה Sonaga est nomen ejus, & invenitur בנוקבא דמרגניתא in foraminibus sive fissuris margaritarum, & educitur inde ברומא דפרולא stylo ferreo.

אשכל *Delinquere, Reum, Culpabilem fieri*. Hebr. האשכל Reum peragere, Reatus vel culpæ convincere, Heb.

אשכל *Reatus, oblatio pro reatu*: Hebr. אשכל Ariete reatus, id est, pro reatu, Levit. 5. 16. דכרא לאשכל Arietem pro reatu, Levit. 19. 21. כחטאתא וכאשכל Sicut peccatum & sicut reatus, Levit. 6. 10. וייתי את אשכליה Et afferet reatum suum, id est, קורבן אשכליה Oblationem pro reatu suo, ut habet Jonathan, Levit. 19. 21. Et ex omni reatu suo, Num. 18. 19. *Ex forma feminina*, ית חובי אשכליהו, Lev. 22. 16. Jon. *Apud Talmudicos*, אשכל תלוי Oblatio dubia, h. e. Oblatio ejus qui dubitat, num reatum commiserit nec ne? Menach. f. 102. 1. Kerithuth cap. 6. in Misna, ab initio, & alibi: contrarium est, אשכל ודאי Oblatio certa.

אשכל *Reus, Culpabilis, Sceleratus; Insipiens*, Tal. Etiam coram sene insipiente, Kiddus. f. 32. 2. Ex illo, Corā canitie assurges, Lev. 19. 32. Vide Tisbi Elię. In Aruch parvo explicatur בור Stultus, Stolidus, Rudis, Incivilis, Incultus.

אשכל *Hircus absque lana, quasi Hircus vastatus aut desolatus, quod verbo אשכל etiam significatur*. Sic vocatur Idolium quoddam Chamætorum, 2. Reg.

17.30. *Et viri Chamat fecerunt* את אשימא. Talmudici ad hoc; וטאי נינהו Quidnam illud est? ברקא קרהא Hircus calvus, Sanh. fol. 63. 2. *Calvum* vocarunt, non quòd planè calvus esset, sed quòd pauciorè & rariorem ferret lanam, quàm ovis. In Tal. Hierof. אשימא explicatur Ovis. Vide R. Salomonem & R. Davidem in lib. Regum. Elias in voce אשמאי scribit: אשימא 2. Reg. 17. Simiam significat, sicut & Italicè Simia vocatur. Senex autem qui non pollet sapientiâ, similis est Simiæ.

אשמדי *Asmedæus*: Scribitur & אשמדי, & אשמדי. *Nomen est spiritus cujusdam maligni, sive demonis. Quidam volunt dictum à שמר Perdere, Vastare, quòd hominum perditionem querat. Talis aliquis dicitur אברון אברון, Perdens, Apoc. 9. 11. Targum quoddam, ex sententia Talmudicorum, tradit fuisse Regem dæmonum; unde illud; ושרר לותיה Et misit ad eum (scil. regem Salomonem in folio suo nimis se extollentem & superbientem) Asmedæum, regem dæmonum, Eccles. 1. 12. Et apud Talmudicos: אמן לא דיענין דילמא: אשמדי מלכא דשידי ידע Nos non scimus: fortè Asmedæus rex dæmonum scit, Gittin fol. 68. 1. Hic proluxius commemoratur fabula ista, ad quam Targum illud in Ecclesiastem respicit. R. Salomon ad illa, ובנגעי בני אדם Et plagis filiorum Adam, 2. Sam. 22. 14. Iste est Asmedæus, qui expulit eum (regem Salomonem) ex regno suo, והשידים & spiritus isti maligni fuerunt filii Adami primi. Nam omnibus istis centum triginta annis quibus separavit se Adam primus ab uxore sua propter mortem Abelis, coibant cum eo spiritus, & pariebant ex ipso liberos. Hæc ibi. R. David similiter ad hunc locum: Et plagis filiorum Adam: וזה המזיקים Illi sunt spiritus nocentes, qui ejecerunt eum ex regno suo, sicut dixerunt Rabbinii nostri, בנא אשמדי Venit Asmedæus, & expulit eum ex regno suo. Explicant autem illud, *Filiorum Adam*: quòd השרים נולדו מאדם spiritus maligni nati sunt ab Adamo primo centum & triginta istis annis, quibus separatus fuit ab uxore sua. *Hujus demonis memoria etiam extat in historia Tobie*, quòd Saræ filiaë Raguelis septem desponsatos maritos occiderit, antequam sociati fuerunt cum ea, Tobiaë 3. 8. Hinc à Christiano Gerson Germanicè vocatur *Der Cheteuffel*. Elias in hac voce tradit, ex Rabbinorum sententia, quòd נעמרה Nahema soror Thubalcaini hujus Asmedæi fuerit mater, & ex ea natos fuisse plures demones. Sed in Ber. rabba sect. 23. scribitur, Nahemam istam fuisse uxorem Noæ. Fuerit ergo alia, ex qua demones isti prognati. Putat etiam Elias, eundem esse Asme-*

dæum, qui alio nomine Rabbinis dicitur Sammael.

אשן, אשן, אשן, *Durum, Forte. Contrarium ejus est רבך Molle. Aliàs scribitur cum y ab initio*: מהאי דרכיך ומהאי דאשן De eo quod est molle, & de eo quod est durum, Cholin fol. 136. 2. הא ברכיכי הא באשוני Sive mollibus sive duris, Talm. Nedarim, fol. 49. 1. רלועין דאשוני Cucurbitæ duræ, אף נבלה דאשוני Etiam deciduum fructuum durum est, Schab. fol. 155. 2. Munsterus perperam *Duriciem* interpretatur substantivè.

אישון *Terminus loci vel temporis, Tempus*: טמע שמשא רלא באישונה Occubuerat Sol in non tempore suo, Gen. 28. 10. in Targ. Hier. & Jonath. לא אישון למכנשא Non est tempus colligendi pecoris, Gen. 29. 7. in T. H. ubi Jonathan pro eo habet ערן & Hebr. עת. Sunt ergo hæc synonima. ויהוה אישון פרוב ארעא Eratque terminus, stadium vel jugerum terræ, Gen. 35. 17. אסתלקות Et juxta tempus ascensus auroræ, Num. 9. 17. בלא אשוני ריהוקא Extra tempus separationis, vel, menstrui, Heb. בלא עת, Levit. 15. 26. in Jonath. באשוני שתא דשמטתא Tempore anni intermissionis, Deut. 31. 10. in Targ. Jonath. Hebr. באישון שרותא דטיהרא: במועד Tempore convivii meridionalis, id est, prandii, Gen. 43. 16. למסק עמורא דשחרא Et secundum tempus, quo ascendit aurora, Genes. 19. 15. in T. H. & Jon. ויהי באישוניה Eratque in tempore ejus, Gen. 47. 24. in Jon.

Idem, in Tar. Jonath. ויהוה סוגעי אשוני Eratque adhuc multum temporis, Genes. 35. 16. Corrigendum id videtur ex Tar. Hier. אישון.

אשון אשונה *Nigrum, Nigredo, Obscuritas, Tenebrae*: והוון עיילין עמיה לאשונה Et ingressi sunt cum eo in tenebras, in locum tenebrosum, ne scil. Rabbi solus esset in tenebris, & terrore corripere- retur, Bere. rab. sect. 33. Sic Hebraicè Pro. 20. 20. Huc videtur etiam pertinere quod adducit Aruch ex Genes. 19. 8. pro בצל קרתי *In umbram tigni mei*, ex Targum Hierosolymitano, באישון שירותי: Sed hodie in nostris libris non extat.

אשף *Astrologus*: לכל הרטם ואשף Ullum magum aut astrologum, Dan. 2. 10. רב הרטמן אשפין Princeps magorum, astrologorum, &c. Dan. 5. 11. עלין הרטמין אשפין Ingressi sunt magi, astrologi chaldei &c. Dan. 4. 4. Et in forma Hebr. האשפים, Dan. 1. 20.

אשפא *Corium, Pellis*: Tal. נירדא דאשפא Ramentum corii vel pellis, quod de pelle aptando raditur vel detrahitur, Kethub. fol. 77. 2. Aruch in Rad. דרג דאשכפא i. e. Sutoris, quod sutor de corio abradit vel abscondit. Ea lectio proba est.

agitè, ejà. אשור הייא אשור הייא Fortiter, ejà, agitè, ea, Schab. fol. 119. 1. *Aruch exponit, כהרו מהרו Properate, properate, properè, properè. Utraq. vox est hortantis. Prima tamen propriè est, Fortiter, alacriter, bono animo. Altera est אש, Ejà, quod Hebræi exponunt מהר Properè. Hinc Munsterus ponit אשור Celeriter, Festinanter. Est verò, quod dixi.*

אשור *Beare, Beatum, felicem, prosperum predicare vel reddere.*

אשור *Beatitudo, beatitas, prosperitas: באשורי In felicitate mea est, felicitas ista mea est, Gen. 30. 13. Hebr.*

אשורי *Beatitates: Beatus, Felix: אשריק Beatitates illæ tuæ sunt, Beatus es, Psal. 128. 2. אשריקים O' vos beatos, Jesa. 32. 20. & c. in Lex. Hebr. Rabbini dicunt & in prima persona אשראי Beatitates meæ, ô me beatissimum. ô me אשראי שאני למעלה ô me beatum, quòd ego suprà sum, in supernis, in cœlo habito, Medrasch Tillim, Psal. 84.*

אשור *Beatitudo, Beatitas: Firmitas, Confirmatio, Ratificatio; Robur. אשר נקרא שמו על שם אשורו. Afcher vocatum est nomen ejus ob potentiam & robur ejus, Beres. rab. sect. 14.*

אשור *Affur, nomen proprium filii Sem, Gen. 10. 22. à quo Assyrii nomen habent, & terra Assyria.*

אשורי *Affyrius, Syrus: כתב אשורי Scriptura Assyriaca, Syriaca.*

אשורית *Affyriaca, Syriaca: Syriacè: כתיבה אשורית Scriptura Assyriaca. Hinc scribit R. Obadias de Bartenora, in præfatione in Commentarium suum in Mischnajoth: Proposuimus edere in lucem Mischnajos cū Commentariis, כולם בכתיבה אשורית omnia in scriptura Assyriaca, i. e. quadratâ, quomodo vocant eâ, quâ textus Biblicus hodiè descriptus est. Quippe sic & textum Mischnajoth, & commentarium suum, eadem Scripturâ excudi curavit. R. Abraham de Balmis in initio Grammaticæ suæ, ubi de literis agit, hunc in modum scribit: Sciendum, scripturam literarum apud Hebræos esse diversam, pro varietate regionum. Communis autem omnibus est figura literarum, שקוראין quam vocant Assyriacam, quæ commodissima est literis suis, exivitq. nobiscum מאשור ex Assyria. Hæc ille. Hæc est ea figura, quâ liber Legis sanctus, manuscriptus in Synagogis asservatur, & in sacris tantum conventibus cū singulari pompa & solennitatibus legitur. A forma literarum vulgò vocatur כתב מרובע Scriptura quadrata. Talmudici disputant de eo, An Scriptura ista ex Assyria sive Babylonia à Judæis in Judæam exportata, & per Efram publicata, ut deinceps eâ Judæi uterentur, tanquam longè commodiori, quàm ea quâ antea fuerunt usi, quæ literæ apud*

Samaritanos dicunt remansisse? Rursus apud Talmudicos: *Non est differentia descriptionis inter Tephillin sive Schedas precatórias, & Mesufos, i. e. schedas liminares, nisi quod libri Biblici scribuntur quavis linguâ, schedæ autem precatórias & liminares non scribuntur אלא אשורית nisi Assyriacè, Megilla fol. 8. 2. Glossa, אשורית id est, לשון הקודש, linguâ sanctâ. Mox ibidem in Gemara: עד שיכתבונו אשורית Donec scripserit eum Scripturâ Assyriacâ. Glossa, כתב אשורית הוא כתב שלנו Scriptura Assyriaca est ea, quam nos hodiè habemus, scil. in textu Biblico. Item, ונתנה להם בימי, ונתנה להם בימי Et data fuit ipsis (scil. Lex Moysis) temporibus Esræ in scriptura Assyriaca, Sanhed fol. 21. 2. Et mox: בירו להם לישראל כתב אשורית Elegerunt pro Israëlitis scripturam Assyriacam. Mox ibid. למה נקרא שמה אשורית שעלה Quare vocatur nomen ejus, Scriptura Assyriaca? quia ascendit cum ipsis ex Assyria. Item juxta alterius sententiam ibidem: למה נקראת אשורית שמואשרת בכתיבה Assyriaca? quia est beatificata in Scriptura, id est, quia scriptura ista est sanctificata, quòd Lex Dei, digito Dei scripta est literis ejus. Hæc ibi. Disputant illic Doctores; An literæ hodiernæ quadratæ sint eadem, quibus Lex Dei à Mose primitus in Tabulis descripta sit, vel an aliæ tunc fuerint, quæ tempore Esræ post reditum ex Babylonia sint permutatæ, & assumptæ eæ, quas ipse secum ex Babylonica captivitate ex Assyria attulit? Respondetur & concluditur, non fuisse mutatas literas Hebræorum priores ullo modo. Vide ibi plura, & in Talm. Hierof. lib. Megilla, cap. 1. fol. 71. 2. in Sevachim Babyl. fol. 62. 1. Amplius, והלועז ששמע אשורית יצא Et gentilis homo audiens legi Assyriacè, excusatur, Megilla cap. 2. initio. Item: ותפלין והמזוזות אין נכתבות אלא אשורית Tephillin, id est, schedæ precum & schedæ postium non scribuntur nisi Assyriacè, id est, literis Hebraicis hodiernis. Apud Rabbinos, כתיבה כמות שהם כתיבה דומות למ' וס' מ' כמות שהם כתיבה דומות למ' & Samech, sicut illæ sunt in scriptura Assyriaca, quæ hodiè est in manibus nostris, Liber Ikkarim, orat. 3. cap. 16. ubi disputatur, hodiernas literas non esse eas, quibus usi Hebræi trans Euphratem. Vide ibi. Contraria sententia asseritur in lib. עין ישראל in Comment. in Megilla cap. 1. ubi inter cætera author iste dicit: זה הכתיבה אשר אנחנו כותבים בו היום ספר תורה וכל דבר שבקדושה הנקרא כתב אשורי הוא עצמו היה הכתיבה שבלוחות העדות id est, Hæc scriptura, quâ nos scribimus hodiè librum Legis, & omnem rem sacram, vocatur scriptura אשורית, estque ea ipsa scriptura, quæ*

fuit in Tabulis testimonii & libro Legis, qui repositus fuit in latere arcæ fœderis Domini. Rurfus in Gemara: Inveni virum quendam, habentem in manu sua epistolam, כתובה אשורית, וּלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ scripturâ Assyriacâ & linguâ sanctâ, Sanked fol.97.2. Glossa R. Salomonis: Assyriaca, id est, Scriptura, quam nos hodie habemus, est Assyriaca, quæ venit ex Assyria, ut dicitur aliis locis, &c. Sic in utramque sententiam apud Hebræos sunt graves authores. De his alibi latius.

אש *Lucus*: וּנְבִיאֵי אֲשֵׁרְתָא Et prophetas luci, 1. Reg. 18. 19. וְאֲשֵׁרְתָא דִּי עֲלוּהִי Et lucus qui erat super eo, Jud. 6. 28. **אש** *Pro luo*, 2. Reg. 23. 7. *Constr.* אֲשֵׁרְתָא כֹּל אֵילָן Lucum ullius arboris, Deut. 16. 21. *Plur.* קָמוֹ וְאֲשֵׁרִין Statuas & lucos, 2. Reg. 17. 10. *Emphat.* וְקָצַיִת אֲשֵׁרְתָא Et succidit lucos, 2. Reg. 23. 14. *quæ est forma fœminina.* *Masculinè,* וְאֲשֵׁרָא Et lucos, Jesa. 17. 8. וְעֲבָדוּ יָרֵךְ Quod fecerunt lucos suos, 1. Reg. 14. 15. וְיָרֵךְ אֲשֵׁרֵיהֶן Et lucos ipsorum succidetis, Exod. 34. vers. 13.

אש *Murus*. Referunt ad primam significationem, & volunt ita dici, quod sit *Robur* & *Firmamentum* sui loci: וְאֲשֵׁרְתָא דְנָה לְשַׁכְּלָלָה Et murum hunc perficiendi, Efraë 5. 3.

אש *Sedile, Sella, Scammum*, Talm. רב פפא אששיפא Raf Papa afferebat ipsi fellam, Kethub. fol. 61. 1. וְהוּא אֲשֵׁרֵשִׁפָא Ponebat ipsis fellam vel fedilia, Berach. fol. 24. 1. *Glossa.* אֵלֶּפֶת *videatur esse servile, & sic pertinet ad literam* שׁ.

אש *Ithpabel, נתאושש vel נתאושש* *Confirmari*: Et unde confirmatae sunt ipsi hic? Beres. rab. sect. 78. Tale est in Hebræo הַתְּאוּשָׁשׁוּ Jesa. 4. 6. 8.

אש *Fundamenta, sic dicta, quod sunt robur ædificii*: וְאֲשֵׁי יְהוֹטוּ Ac fundamenta ipsa attolluntur, Efraë 6. 13. Vide amplius in אש.

אש *Lagenula, Hebr. Item Lecythus, Lenticula*, Talm. אֲשֵׁיִשָּׁא דְמִשְׁחָא Lagenula vel lecythus olei, Bava basra fol. 144. 1. R. David ad illud, וְאֲשֵׁיִשָּׁא אַחַת, 2. Sam. 6. 19. Et lagenam unam plenam vino. Ab. Efra ad illud, וְאֲשֵׁיִשָּׁא עֲנָבִים Corroborate me lagenis, Cant. 2. 5. id est, באֲשֵׁיִשָּׁא הַיַּיִן, id est, Lagenis vini. Tale est, אֲשֵׁיִשָּׁא יַיִן עֲנָבִים Lagenis vini uvarum, id est, ex uvis expressi. Talmudici de voce אֲשֵׁיִשָּׁא dissentiunt. Unde ad illud וְאֲשֵׁיִשָּׁא אַחַת, 2. Sam. 6. Raf Chanan dixit, אֲשֵׁיִשָּׁא אַחַת Afchischa est una de sexta parte mensuræ Ephæ: R. Samuel dixit, אֲשֵׁיִשָּׁא דְחַמְרָא Afchischa dolium sive vas vini est, Pefach, fol. 36. 1.

Lenticule, lentis species minor אֲשֵׁיִשָּׁא, אֲשֵׁיִשָּׁא

& vilior, aut Rejectamentum sive furfures farinae lentæ, Nedarim fol. 53. 2. רָכּוּ בְּמִרְכָּבָא אֲשֵׁיִשָּׁא Tundite in mortario lenticulas, & facite ex illis placentas, Medrasch Tillim Psal. 23.

Placente fixæ: וְעַמְמִיָּה כְּאֲשֵׁיִשָּׁא בְּרִבְשׁ Et sapor ejus erat sicut placentarum frigarum cum melle, Hebr. בְּצִפְחִית, Exod. 16. 31. in Jon.

אש *Talpa*: vide supra in אשה.

Vide supra in אש.

אש *Paries*, Talm. חוּמַי אֲשֵׁיִתָא דְנַפְלִי Vidi parietem cadentem, Berach. fol. 56. 1. Somnium est, quod quis recitavit somniorum interpreti, qui dixit: Bona tua caduca erunt, & mox corruent. Possit fortè etiam ad אשה referri. Nam à tali forma, terminationes וְרָת & וְרָת frequentes sunt.

Vide in שדר.

אש *Cancellarius, Secretarius*, Tal. מְעִיָּרָא A principio existimatus fuit esse secretarius, ע"ז fol. 41. 1. וְהוּא הוֹטֵם הַמְשַׁלְחוֹ Legatus portans sigillum ejus qui ablegavit ipsum. Videtur pertinere ad שְׂתָם Claudere.

אש *Anno hoc. Compositum ex שְׂתָם & אֲשֵׁיִתָא*, ut: הָדָא אֲשֵׁיִתָא הוּא דִּירְךְ אֲשֵׁיִתָא דִּירְךְ Præterito anno fuit tuum: hoc anno est meum, Talm. Hieros. Maafer scheni cap. 4.

אש *Anno præterito, quasi שְׂתָם vel אֲשֵׁיִתָא* *Qui ordinatus est ab anno superiore*, Levit. 16. 21. Jon. vel, *Tempore superiori, מִיּוֹם אֲתָמוֹל*, ut loquitur R. Salomon. Idem R. Salomon in Comment. Levit. 26. 10. וְשֵׁן הַנּוֹשֵׁן מִן שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִפָּה לְאִכּוֹל שִׁיְהֵא Quod erit vetus inveteratum, id est, à tribus annis, melius est ad comedendum, quàm anni præcedentis. *Apud Talmudicos*, מִיּוֹם שְׁלֹשׁ שָׁנִים מִיּוֹם שְׁלֹשׁ שָׁנִים מִיּוֹם שְׁלֹשׁ שָׁנִים Is qui non dedit sielum anno præterito, det eum anno sequenti, Schekal. cap. 6. וְשֵׁן מִיּוֹם שְׁלֹשׁ שָׁנִים מִיּוֹם שְׁלֹשׁ שָׁנִים Quare anno præterito seges totius mundi erat percussa, tua verò non fuit grandine percussa, Berach. fol. 18. 2. אֲשֵׁיִתָא דְחַתָּה מְלִיאָה פִּירוֹת Ante annum erat plenum fructibus, Maafer scheni cap. 4. וְשֵׁן מִיּוֹם שְׁלֹשׁ שָׁנִים מִיּוֹם שְׁלֹשׁ שָׁנִים Vetus est anni præcedentis, וְשֵׁן מִיּוֹם שְׁלֹשׁ שָׁנִים Inveteratum est annorum trium. Aliter vide in Betza fol. 5. 2. Legitur & Syr. 2. ad Cor. 8. 10.

Nomen proprium viri.

אש *Apud Cabalistas sæpè mysticè ponitur, pro principio & fine, ut א & ו in Apocalypsi.*

אש *Apud Rabbinos quandoque אֲשֵׁיִשָּׁא sumitur, pro certa voce, & pluraliter formatur אֲשֵׁיִשָּׁא. Inde R. Ismaël scribitur mysteria quæ sive in אֲשֵׁיִשָּׁא tribus אֲשֵׁיִשָּׁא in Lege. Vide R. Sal. Num. 6. 13.*

Hinc

Hinc est Rabbimorum אָתוּ, quod quandoq. est Nominativus, Is, Ipse, Id: quandoque accusativus, ut Hebraicè.

את Guido hîc ponit, pro Utile esse: Vide יאח.

את Tu. אָרִי עָרְטָלָא אָתְּ Quòd nudus tu esses, Gen.3.11. וְאַתָּה תְּהָא נָטָר לִיהּ Tu verò observabis ei, Gen.3.15. Sic hæc vox generis communis est. *Fœmininè*, שְׁפִירָתָא חַיִּו אָתְּ Pulchra aspectu tu es, Gen.12.11. ubi Kametz propter accentum est. Sic אָתְּ אחתי Soror mea tu es, ibid. vers.13. *Sepissime etiam dicitur* אָנְתְּ, ubi אָנְּ vel est loco Dagesch, ut *sæpè aliàs*, vel est ex forma אָנְּ: ut, אָנְתְּ וּבְנֶךְ Tu & filii tui, Gen.6.18. in Jon. אָנְתָּה מְלִכָּא Tu rex, Dan.2.29.31. ubi הּ in fine juxta Masoram redundat. *Plurale*, אָתוּן חַוִּיתוּן Vos vidistis, Exod.20.22. *Ex altera forma*, עָדְנָא אָתוּן וּבְנֵין Tempus vos redimitis, Dan.2.8. *In lingua Hierosolymitana*, cum servilibus ab initio, א nonnunquam eliditur, ut Et tu dicis, pro אָמַר, וְאַתָּה וְתֵּ מַר Talm. Hierosol. Sanhedr. cap.11. Sic אָתְּ הָאָהּ רַתְּ Hoc quod tu dicis, pro רָאָתְּ, Schevuoth cap.7.

אתא Venire. Dicitur אָתְּהּ & אָתִי, pro more aliorum hujus classis verborum. Hebr. אָתְּ.

Præteritum, אָתְּהּ אָתְּהּ לְאַתְוֹתְכָא Unus venit ut permaneat vel hospitio excipiat, Gen.19.9. Et וְשִׁמוּעָתָא אָתְּהּ Venit ad eos, Esræ 5.3. אָרִי Et fama pervenit ad Davidem, 2.Sam.19.30. אָרִי אָתְּהּ Quòd venisti ad me, Judic.11.12. אָתְּהּ Nunc veni, Jos.5.14. אָתְּהּ אָתְּהּ Ego veni ex acie, 2.Sam.4.16. אָתְּהּ אָתְּהּ Venerunt Hierosolymam, Esræ 4.12. אָתְּהּ אָתְּהּ Venerunt ad emendum frumentum, Gen.42.10. וְאַתְוּ אָתְּהּ Qui venerunt ad te, Jos.2.3. אָתְּהּ אָתְּהּ Et venerunt ad Reguelem, Exo.2.18. quod fœmininum est. אָתְּהּ אָתְּהּ Venimus ad fratrem tuum, Gen.32.6. *Participium*, אָתְּהּ אָתְּהּ Et ecce Esau veniebat, Gen.33.1. אָתְּהּ אָתְּהּ Quicunq; veniebat ad locum istum, 2.Sam.2.23. *Plurale*, אָתְּהּ אָתְּהּ Et ecce cameli veniebant, Gen.24.63. Sic pæssem hæc forma masculinè legitur. In Jonathane hoc loco est אָתְּהּ, quæ mox quoq; fœminina est. *Et aliter*, אָתְּהּ אָתְּהּ Et venerunt ante eum, Esth.1.3. In libris id legitur ומִיִּיתָן, quod fortè debet esse ex Aphel אָתְּהּ אָתְּהּ Et adducebant. *In dialecto Hierosolymitana frequenter*, cum א ab initio, amittit א, ut אָתְּהּ אָתְּהּ Et venit, pro אָתְּהּ אָתְּהּ; Sic אָתְּהּ אָתְּהּ Et venit secundum eum qui dicit, hoc est, Et res se habet juxta illum, &c. Sic crebrò. *Fœmin.* אָתְּהּ אָתְּהּ Rachel filia ejus veniebat, Gen.29.6. אָתְּהּ אָתְּהּ Septem anni veniebant, Gen.41.29. אָתְּהּ אָתְּהּ Frumentum annorum bonorum, qui adveniunt, Gen.41.35. *Infinitivus*,

Cum venerit frater vester, Gen.42.15. אָתְּהּ אָתְּהּ Ad veniendum ad dedicationem imaginis, Dan.3.2. אָתְּהּ אָתְּהּ Ad veniendum die hoc, Exod.2.18. אָתְּהּ אָתְּהּ A' veniendo ex terra Chittæorum, Jesa.23.1. אָתְּהּ אָתְּהּ Usque ad venire me ad te, Gen.48.5. אָתְּהּ אָתְּהּ In veniendo me de Paddan, Gen.48.6. אָתְּהּ אָתְּהּ Usque ad venire nos eò, Exod.10.26. אָתְּהּ אָתְּהּ Usq; ad venire te eò, Gen.19.22. אָתְּהּ אָתְּהּ Usque ad venire vos, Deuter.1.31. אָתְּהּ אָתְּהּ Usque ad venire ipsum, 1.Sam.9.13. אָתְּהּ אָתְּהּ In veniendo ipsum, Gen.33.18. אָתְּהּ אָתְּהּ Usque ad venire ipsos, Gen.34.5. אָתְּהּ אָתְּהּ In veniendo ipsas bibitum, Gen.30.38. *Imperativus*, אָתְּהּ אָתְּהּ Veni huc, 2.Sam.14.32. אָתְּהּ אָתְּהּ Veni, ito, 2.Reg.5.5. אָתְּהּ אָתְּהּ Venite procumbamus, Psalm.95.6. אָתְּהּ אָתְּהּ Venite coram eo cù laude, Psal.100.2. אָתְּהּ אָתְּהּ Et venite ad me, Gen.45.18. *Plurale per Apheresim*, אָתְּהּ אָתְּהּ Venite, comedite panem meum, Hebr. אָתְּהּ אָתְּהּ, Prov.9.5. *Sic sæpè in dialecto Hierosolymitana*: ut, אָתְּהּ אָתְּהּ Abite, & venite cras manè, Talm. Hierosol. Bava bathra cap.2. *Futurum*, אָתְּהּ אָתְּהּ Quo veniam ad Dominum meum, Gen.33.14. Sic deinceps, אָתְּהּ אָתְּהּ Venies, אָתְּהּ אָתְּהּ veniet, אָתְּהּ אָתְּהּ veniemus, אָתְּהּ אָתְּהּ venient, Jesa.47.9. אָתְּהּ אָתְּהּ Et venient, Jesa.47.9. אָתְּהּ אָתְּהּ Et obvenient tibi duo ista, Jesa.47.9. Veneta in punctatione hujus verbi, sæpè prava sunt. *Aphel, Præteritum*, אָתְּהּ אָתְּהּ Et Abel attulit etiam ipse de primogenitis pecorù suorum, Gen.4.4. אָתְּהּ אָתְּהּ Quis adduxit te huc, Jud.18.3. In Venetis pravè vox scripta est. אָתְּהּ אָתְּהּ Non adduxerit illam, Levit.17.4. Veneta pravè habent אָתְּהּ אָתְּהּ omisâ primâ radicali. אָתְּהּ אָתְּהּ Quòd adduxisti super me, Gen.20.9. אָתְּהּ אָתְּהּ Non adduxi ad te, Gen.31.39. אָתְּהּ אָתְּהּ Attulerunt separationem, Exod.35.21. אָתְּהּ אָתְּהּ Quòd adduxerunt ex Ægypto, Gen.43.1. ubi Jonathan habet אָתְּהּ אָתְּהּ, cui siimile, quod sequitur, אָתְּהּ אָתְּהּ Adduxerunt vasa aurea, Dan.5.3. אָתְּהּ אָתְּהּ Et adduxerunt Daniele, Dan.6.17. אָתְּהּ אָתְּהּ Adduxerunt viros illos, Dan.6.25. in quibus אָתְּהּ est characteristica litera ex usu Hebræorum: Quare adduxistis eum ad me, 1.Sam.21.15. &c. *Participium*, אָתְּהּ אָתְּהּ En ego adduco diluvium, Gen.6.17. *Plur.* אָתְּהּ אָתְּהּ Ipsi adducebant quisque oblationem suam, 1.Reg.10.25. *Infinitivus*, אָתְּהּ אָתְּהּ Ad adducendum, Dan.5.2. vel אָתְּהּ אָתְּהּ Ad adducendum nos, Num.20.5. אָתְּהּ אָתְּהּ Ab adducendo, ne adducerent, Exod.36.6. אָתְּהּ אָתְּהּ In adducendo me contra te, Ezech.32.10.

Ante adducere te, 2.Sam.3.13. באיתו יחכו בני עממיא
 In adducēdo vos populos alienos, Ezech. 44.7.
 Usque ad adducere vos, Lev.27.14.15. עד איתאיכו
 Utrumq; Targum post ת habet Cholem, quod
 in Aphel, nullum prorsus habet locum. Com-
 modius autem ex forma præcedenti legeretur.
Imperativus, איתי לי צידה Affer mihi venationem,
 id est, ferinam, Genes.27.7. איתא איתא Di-
 cam septentrioni, affer, Jesa.43.6. *Plur.* איתו בני
 Adducite filios meos de longinquo, Jesa.
 46.3. איתו ית כל מעשרי איתו Adducite omnes deci-
 mas, Mal.3.10. ואתו ית אחוכון Et adducite fratrem
 vestrum minimum, Gen.42.34. Et af-
 ferte ad me, Exod.32.2. *Futurum*, איתי בשתא Ad-
 ducam malum super domum ejus, 1.Reg.21.29.
 Donec adducam super eum, Ezech.
 21.27. אם לא איתנייה Si non adduxero eum, vel re-
 duxero, Genes. 44. 32. ואתנך Et adduxero te,
 Ezech.38.16. Sic porrò, תיתי adduces, יתי ad-
 ducet, ניתי Adducemus, &c. *Ithpehal, Præteri-
 tum*, דאתותיאת לך Quod adducitur tibi, Gen.33.
 11. Cholem hîc planè insolens est. Sed est loco
 א. Analogia postulare, דאתאתי. Hinc eupho-
 nia priorem formam extrusit. Apparet id ex
 Jonathane, in quo legitur דאתתי, quod le-
 gendum, vel דמתתי, ex Participio,
 ubi א radicale extrusum. *Futur.* ויתי לות אהרן
 Tunc adducatur ad Aharonem, Levit.13.2. Sic
 plura ab incipientibus ab א habent vocalem
 longam sub litera ת characteristicam in hac con-
 jugatione. Possit tamen etiam analogicè ex for-
 ma Ithpehal, quæ ex Pehal deducitur, dici יתי
 pro יתתי. Quia autem ab אתי in Futuro dicitur
 אתי, inde elisa א fit יתי. Sic etiam legi de-
 bet ibid. vers.9. & Levit.14.2. יתתן בחרונה לותך
 Adducentur cum gaudio ad te, Hebr. מובאות לך
 Psal. 45.15. In Venetis prava punctatio est, ut
 aliàs sæpè in hoc verbo. *Ophal, forma passiva, re-
 spondens Hebræe conjugationi Hophal: unde duo
 exempla hic occurrunt in Daniele, cum aliàs in Tar-
 gum sit ignota ista conjugatio passiva. Præteritum,*
 בארין גברא אלך היתו Tunc viri illi adducti sunt,
 Dan.3.13. א primam radicalem in י commutari,
 non est insolitum. ה characteristicam est ex usu
 Hebræo. Tzere est propter sequens י. Regulariter
 ergo esset דאתתי. *Et femina* אכן חרה. Et adductus
 fuit lapis quidam, Dan.6.18. Terminatio fœminina
 in Chirek, omninò insolens est. *Apud Talm.* יתי דלא ידעית
 Eveniat (mihi hoc & illud,) ego nescivi; *Formula jurandi,*
 in Talm. Hierosol. Scheviith cap.6.fol.36.3. Eodem lib.
 cap.9. fol.38.4. pro eodem Hebraicè dicitur אם
 יבוא עלי אם לא שמעתי וכו'. Sic in Joma cap.1.fol.38.4.
 Adductio.

Porrò Talmudici in Infinitivo Pehal dicunt etiam
 בריך מתוך לשלם Venire, & מתי, unde illud,
 Benedictum sit venire tuum ad pacem, sit felix ad-
 ventus tuus, Sanhed.fol.14.1. Kethubh. fol.17.1.
In Imperativo per Apheresim primæ radicalis, ת
 Veni, unde illud tantoperè frequens, שמע
 Veni, audi, & in libro Zohar, תני הוי Veni, vide,
 quibus utuntur, quando evidentem aliquam
 explicationem aut responsionem ad præceden-
 tia afferunt. Sic dicit Philippus ad Nathanae-
 lem, εἰπα, ἔ, ἰδε, hoc est, תני הוי Johan.1.47. In
 Talmud Hierosol. pro eo dicitur איתא חמי, & in
 glossa notatur, esse קושיא לשון formulam obje-
 ctionis.

* איתא איתא Uxor, Mulier, Vira. Aleph ul-
 timum est formativum generis fœminini. Est autem
 ab Hebræo אשה, literis ט ש ת pro more commuta-
 tis. Forma cum gemino ת est emphatica, ט tam in
 sermone continuato, quam sententiæ membrum usurpa-
 tur. Absoluta ט simplex forma rarior est: empha-
 tica frequentior. או איתא Aut vir aut mulier,
 Exod.13.29. משכבי איתא Concubitu mulieris, Le-
 vit.18.22. בר נש דאתיליד מן איתא Filius hominis,
 qui natus est ex muliere, Job.14.1. *Emphat.* לרא
 ויתקרי איתא Huic, id est, hæc vocabitur Vira,
 quia de Viro suc sumpta est, Gen.2.23. לאתתא
 In uxorem, Genes.2.22. *Constr.* שום איתא אברהם
 Nomen uxoris Abrahami, erat Sara, Gen.2.29.
Cum Affix. על עסק איתתי Propter causam uxoris
 meæ, Gen.20.11. ארי איתך היא Quòd uxor tua ea
 sit, Genes.12.18. וקרא אדם שום איתתיה Et vocavit
 Adam nomè uxoris suæ, Gen.3.20. ולאיתתיה
 Adamo & uxori ejus, Gen.3.21.

Idem quod איתא איתא, ט est loco Dagesch,
 ut sæpè. ילד איתתא Natus mulieris, Job.25.4. מרי
 Dominus, maritus mulieris, Exod.21.3. מרי איתתיה
 Maritus ejus, ibid. איתתך Sermoni uxoris tuæ,
 Genes.3.17. Jon. רחמינא ית איתתי Amo ego uxorem
 meam, Exod.21.5. Jon. על עסק איתתי Propter
 causam uxoris meæ, Genes.20.11. Jon.

Idem. Invenio tantum hanc formam
 in pausis sententiarum, ט quidem cum litera ל ab
 initio: ודברית יתה לי לאתו Et duxissem eam mi-
 hi in uxorem, Genes.12.19. ubi Jonathan לאתו
 cum נ loco Dagesch: Sic Exod.6.20. & alibi
 sæpius.

Tres. In Gemara, וואשכחנהו אתו מלאכי אתו
 invenit tres angelos, Sanhed.fol.96.1. Glossa ni-
 hil hîc dicit. Elias interpretatur Tres. Cujus id
 linguæ sit, ignoro.

Non est vox significativa, sed caba-
 listica, secretam literarum permutationem
 indicans, ad mysterium aliquod indicandum. Est au-
 tem

tem mysterium illud, ut ponatur pro א, ט, ש pro ב, ט, sic deinceps, hoc modo:

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ ל כ י ט ח ו ה ד נ ב א

Hinc ששך Jer. 25. 26. & 51. 41. idem est quod בכל, quomodo & Jonathan ibi transfert. R. David: בכל idem est quod ששך, כאלפא ביתא דאתבש, ככל per alphabethum Atbasch. Sic & R. Salomon. Item מצפץ idem quod nomen Tetragrammaton יהוה. Item בקם literæ ultimæ trium nominum priorum, יעקב, יצחק, אברהם, idem quod nomen divinum שדי, juxta illud: Et apparui Abrahamo, Isaaco & Jacobo nomine שדי, Exod. 6. 3.

תיטרון Theatrum: vide in תאט. & אתך Quæ hujus formæ sunt, velut אתך, & אתכותא, & alia similia, vide in נתך.

תכלה Vide in תכל. אתליטא Athleta, ἀθλητής, Pugil, Luctator.

משל לאתליטים, Dicitur ט formâ Græcâ, Simile est athletæ, qui stat & luctatur cum filio regis, Beres. rab. sect. 77. Plurale, ב' אתליטין שהיו עומדים ומתנוששים, Duo athletæ qui stant & luctantur coram rege, Beres. rab. sect. 22.

אתמלי Heri. Vide in תמל. Sed אתמלי Impleri, vide in מלא. אתמהא Vide in תמה.

אתנא Asina: ויהוה אתנא Et videns asina ista angelos, Num. 22. 23. Hebr. est אתון unde Cholem propriè mutatur in Kametz. Jonathan tamen habet אתנא. Sic מוֹח, אתנא. Et recessit asina de via: ומהא בלעם ית אתנא: Et percussit Bilham asinam, ibid. & plura ibidem. Dixitque Bilham asinæ, Num. 22. 29. הלא אנא אתך? Numquid ego sum asina tua? Numer. 22. 30. Et accinxit asinam suam, Num. 22. 21. Plurale, אתנן עשרין Asinas viginti, Gen. 32. 15. Et asinæ & cameli, Gen. 12. 16. Emph. ואתנא אתנא Et amissæ fuerunt asinæ, 1. Samuel. 9. 3. וחדא מן אתנא Et unam asinarum, 2. Reg. 4. 22. Veneta communiter habent ex forma אתן, unde emphat. אתנא, & plur. אתנן vel אתנני. Sed analogia requirit terminationem Kametz, quæ succedit in locum Cholem Hebraici.

תשונן הך אתון נורא Fornax: Pones eos tanquam fornacem ignis, Hebr. תנור, Psal. 21. 10. In medium fornacis ardentis, Dan. 3. 15. In fornace ignis, quam fecerunt Chaldæi, Gen. 11. 28. in Jon. Emphat. בתננא דאתנא Sicut fumus fornacis, Hebr. בקיטור הכבשן, Gen. 19. 28. Exod.

19. 18. idem. לאתננא דנורא In fornacem ignis, Genes. 11. 28. in Jon. למנא לאתננא Ad succendendum fornacem, Dan. 3. 19.

אתנינא Athene, urbs Græciæ celeberrima: Venerunt Athenas, Medrasch Echa cap. 1. vers. 3.

אתננא Caligo, Obscuritas. Sic prestat scribi, quam אתננא ut est in Venetis. Nam Hebræum אשון talem formam in Chaldoeo postulat, commutatis duntaxat literis ש ט ת, ut fieri solet. הך אתננא דחשוכא Sicut caligo obscuritatis sive tenebrarum, Prov. 20. 20.

אותניתא Vestes lugubres: In Talm. Hierosol. Sanhed. cap. 2. sub finem לבוש אותניתא Egressus est ad ipsum vestibus lugubribus suis indutus. Sic exponit glossa, בגדי אבל.

איתנים Urbis nomen non procul ab Hierosolymis, cujus frequens mentio in Echarab. cap. 1.

אתנסיאה Immortalitas, i.e. ἀθανασία. In Aruch adducitur ex Aquila Græco interprete, pro Hebr. עלמות, Psal. 48. vers. ult. Extat in Talm. Hierosol. Moed katon fol. 83. 2. תרגום עקילס Aquilas interpretatur אתנסיאה עולם שאין בו מורת, hoc est, Mundus in quo non est Mors; nempe vocem Hebræam, עלמות Psal. 48. 15. Sic in Levit. rab. sect. 11. scribitur, transferri ab ipso עלמות Psal. 68. 26. & in Medrasch Schir cap. 1. 3. eadem vox עלמות. In Talmud pravè scribitur אתנא סירא.

אתר Locus: אתר בשר לנא למברת Locus commodus nobis ad pernoctandum, Gen. 24. 23. 25. ואתר בשר לנמליה Et locum commodum pro camelis, Genes. 24. 31. באתר קדיש In loco sancto, Exod. 29. 31. De loco sancto, Eccles. 8. 10. Emphat. ואתר לך אתר Et disponam tibi locum, Exod. 21. 13. באתר הדין In loco hoc, Genes. 20. 11. ולא תשובק לאתרה Neque remittes loco isti, Gen. 18. 24. לאתרה הך In locum unum, Genes. 1. 9. Cum Affix. ואתר לאתרי Et ibo in locum meum, באתרנא In loco nostro, Genes. 29. 26. אול לך לאתרך Ito tibi in locum tuum, Num. 24. 11. תטלון מאתרכון Proficiscemini è loco vestro, Jos. 3. 3. על אתריה In locum suum ibit, Exod. 18. 23. לאתרהון In locum suum, Num. 32. 17. Plur. ית כל אתריה Omnia loca ista, Deuter. 12. 2. בכל אתריכון In omnibus locis vestris, Amos 4. 6. לאתריהון Secundum loca ipsorum, Genes. 36. 40. In loco ubi non est vir, tu esto illic vir, Tal. Berach. fol. 63. 1. In loco ubi est vir, tu ne esto vir, ibid. Nempe ubi quis officium suum rectè facit, tu ne efferes te supra illum, ut illum vel contempnas, vel loco movere cogites.

כא *Assyria*: וימלך באתור *Assyria*, Genes. 10. 11. in Jon. מלכא דאתור Rex Assyriae; Num. 24. 22. in Jon. מעלך לאתור A quo ingredieris in Assyriam, Genes. 25. 18. Jon. Præstat scribere ת cum Dagesch, ad differetiam אתור Grefus, ut & Hebraicè.

מאתר ההו נפק אתוראדא *Assyrius*: אתוראדא

Ex loco isto prodiit Assyrius, Genes. 10. 11.

אתוראדא *Idem*, Genes. 10. 11. in Targ. Hierosol. Gen. 25. 18. & alibi sæpè.

תרגו אתורו Vide in תרגו.

נתר אתר Vide in נתר.

את אתא אתתא Vide supra in את.

אתו Vide ibid.

כאנ Quæ hujus formæ sunt in medio cum א, vide ea infra in בנה. Medium א hîc, & in plerisque sequentibus, non est radicale, sed vocalis index.

כאר *Nomen proprium loci, in quo malogranatorum bonorum crescebat copia*, unde, רפוני בארן Malogranata Badania, Talm. Kelim cap. 17. Orla in fine. In Avoda fara fol. 74. 1. scribitur ברן, unde apparet, א & hîc tantum esse vocalis indicem.

כאט *Gradus, locus mansionis*. Munsterus sic ponit. Aruch non habet: mihi suspecta est interpretatio.

כאל *Nomen sylvæ cujusdam in Babylonia. aut est simpliciter Sylva*. Hînc תאו Bubalus, bos sylvestris, Deut. 14. 5. in Onkelo transfertur תורבלא Bos sylvæ, id est, sylvestris. Nam תור Chaldaicè est pro Hebræo שור Bos, & בלא idem quod יער Sylva. Rabbinii istum bovem vocant שור הבר, ubi בר est *Foris, extra, sylva, desertum*; quia ista loca sunt extra habitationem hominum. *Apud Talmudicos, כשרות, הני עזי רבלא כשרות*, Ista capræ sylvestres rectæ sive legitimæ sunt super altari, Chol. fol. 80. 1. Glossa, בלא id est, יער Sylva. Et ibidem mox: תורבלא מינא Bos sylvestris species bestię est. Junctim legitur, ut vox composita.

כאץ Hinc formam videtur habere, רבאצי, quod legitur Proverb. 25. 1. Vide de eo in בצא.

כאר *Explicare, Explanare, Exponere, Declarare*, Hebr. Sic apud Rabbinos usitatissimum est: Explicatum, Declaratum.

Expositio, Declaratio: ביאור על התורה *Expositio super Legem*: ביאור *Cum expositione, clare, disertè*. In expositione sua super Legem. *Plur. ביאורים Expositiones, Declarationes*. Item, תוספת הביאור *Additio expositionis, Epexegetis, Expositio antecedentis*.

כאר *Fons, Puteus, à clara & limpida aqua dilutus*. Hæc forma rara est in Targum, communis autem in textu Hebræo: בזמן דאתיהיבת להון בארא דמיא

In tempore quo datus fuit ipsis puteus aquæ, Cantic. 1. 1. in cantico tertio ejus versus. Aliàs א medium commutatur in Jod: vide ביר.

בארן *Laudatum, Optimum*: vide infra in ברן.

כאש *Malum esse vel videri, Displicere, agrè, molestè ferre*: *Ægrotare, Malè habere*. Scribitur באיש pro באיש vel באיש.

Respondet Hebræo שניא באש עלוהי, Præteritum, רוע vel ירע Valdè malum fuit ipsi, id est, vehementer displicuit, Dan. 6. 14. Et mala fuit hæc res valdè, id est, displicuit, Genes. 21. 11. *Participium, ולמרה באיש ליד לבך* Et quare se malè habet cor tuum? 1. Sam. 1. 8. *Plur. בניו באשין*

Prophetæ falsi qui in ea sunt, mali sunt, vel, malè agunt, Hebr. אנשי בגדול Soph. 3. 4. *Futurum, אל יבאש בעיניך* Ne malum sit in oculis tuis de puerro hoc, Genes. 21. 12. *Malus, malignus* fit oculus ejus, Deut. 28. 54. Et malignus fit oculus tuus in fratrem tuum, Deut. 15. 9.

Veneta formam Pehal & Aphel confundunt. *Præteritum, לעפא הרין* Malè fuit populo huic, Exod. 5. 23. *In Talmud Hierosolymitano frequens est pro, Malè habuit, Ægrotavit*.

Aphel, אבאיש Malè agere, Malefacere, Malo afficere. *Præteritum, אבאיש מכל* Pejus egit, quàm omnia quæ fecerunt Emoræi, 2. Reg. 21. 11. *ושדי* Et omnipotens malo affecit me, Hebr.

Forma est Hebraica, quam etiã Daniel in Chaldaismo aliquando usurpavit: *Quare malo affecisti servum tuum?* Num. 11. 11. *ולא אבאשית ית חר* Neque malo affeci quemquam ex vobis, Num. 16. 15. *אבאישו* Pejus egerunt, quàm patres ipsorum, Jerem. 7. 26. *ואבאישו* Et malè egerunt, Jesa. 1. 4. *Quare malum fecistis mihi?* Gen. 43. 6. *דאבאשתון ית ריהנא* Quòd malum reddidistis odorem nostrum, Hebr. *הבאשתם* Fætere fecistis, foetidum reddidistis, Exod. 5. 21. Aliàs hoc verbum redditur per סרי, quod eam significationem propriè habet. *Participium, מבאשין* Malè faciunt manibus suis, Mich. 7. 3. *ביר* Manum malè-agentium, maleficorum, Hebr.

Hebr.

Hebr. מרעים, Job. 8. 20. Coetus maleficorum, Psal. 22. 17. לא תגרו במבאשין Ne irascaris in maleficos, Psal. 37. 1. *Infinitivus*, ואם אבאשא Si malefaciendo malefeceritis, 1. Sam. 12. 25. לאבאשא Ad malefaciendum, Psalm. 37. 8. למבאשא idem, & א est loco מ, ex dialecto Hierosolymitana, Exod. 23. 2. in Jonath. למבאשא Ad malefaciendum vel ad benefaciendum, Levit. 5. 4. in Targ. Hierosol. לך מלאבאשא A malefaciendo tibi, 1. Sam. 25. 34. *Futurum*, לא אבאש לך עוד Non malefaciam tibi amplius, 1. Sam. 26. 21. לך מדילחון Malefaciemus tibi magis, quam illis, Gen. 19. 9. לא תבאשין Ne malefaciatis, Gen. 19. 7.

באיש . באיש . *Malè affectus, dispositus, vel malè se habens, Ægrotans*, Talm.

באשתא . *Maligna, Pessima*, קריאת מרדתא, Civitas rebellis & pessima, Efr. 4. 12.

ביש . ביש . *Malus, Malignus: Malitia, Malum*, לחוד ביש *Tantummodò est malum omnibus diebus*, Genes. 6. 5. *Qui fecerit quod malum fuerit*, Deuter. 17. 2. *Inter bonum & malum*, 1. Reg. 3. 9. & c. *Plur.* ואנשין דסדום Viri autem Sodomæ mali erant, Gen. 13. 13. זעירין ובישין Pauci & mali, Genes. 4. 7. 9. *Emphat.* כל מכתשי מצראי בישין Et omnes plagas Ægypti malas, Deuter. 7. 15. ארי בישין בנת בנען Quòd malæ essent filiaè Canaan, Gen. 28. 8. די חשילו בישין בלבא Qui cogitant mala in corde, Psal. 140. 3. Vide & infra in ביש .

אם תעביד עפנא . בישא . בישתא *Malum, Malitia*: אם תעביד עפנא Si feceris nobiscum malum, Genes. 26. 29. ולמערי מן Bestia mala, Genes. 37. 20. חיתא בישתא Et recedere à malo, Job. 28. 28. ובישתא לא Et malum non fuit inventum in te, 1. Sam. 25. 28. In malo in sepulchrù, Genes. 44. 29. De malo uno progrediuntur in aliud, Jerem. 9. 2. *Constr.* ארי בישתא Quòd multa esset, vel, multiplicaretur malitia hominis, Gen. 6. 5. וית בישתא Et malitiam Nabalis reddidit Dominus in caput ejus, 1. Sam. 25. 39. *Cum Affix.* דצבון בישתי Qui cupiunt malum meum, Psal. 40. 15. דוד בישתך David occultè quærit malũ tuum, 1. Sam. 24. 10. ארי בישתכון סגיאח Quia malitia vestra multa est, 1. Sam. 12. 17. ולא תבע בישתיה Neque cupit malum ejus, Num. 35. 23. *Qui cupiunt malum ipsorum*, Esth. 9. 2. *Plurale*, סגיאח Multa sunt mala, quæ accidunt justo, Psal. 34. 20. ארי בישין בנת בנען Quòd malæ essent filiaè Canaan, Gen. 28. 8. Et sicut ficus malæ, Jerem. 24. 8. *Constr.* ובישת שמרון Et malitiæ Samariæ, Hof. 7. 1. מכל בישתכון Ex omnibus ma-

lis vestris, 1. Sam. 10. 19. In malis ipsorum, Psal. 141. 5.

באש . באישור *Fætor, Putor*; Rab. ab Hebræo באש Fœtere, Putere.

מן קדם בישור עוברך *Malum, malitia*: מן קדם בישור עוברך Propter malitiam operum tuorum, Deut. 28. 20. Et juxta malitiam operum ipsorum, Psal. 28. 4. ומבישות עובריהון Et propter malitiam operum ipsorum, Jerem. 23. 22. *Per apocypam*, לבישו In malum, Hebr. לרעה Genes. 31. 52. לבישו Propter malitiam, malam cõstitutionem, veluti macilentiam & deformitatem, Genes. 41. 19. דלא מתאכלין מבישו Quæ non comeduntur præ malitia, Jere. 24. 2. 8. השלי בישותי Cogitantes malum meum, Psal. 35. 4. דחרון על בישותי Qui lætantur malo meo, Psal. 35. 26. תבעי בישותי Quærentes malum meum, Psal. 71. 31. *Apud Tal.* חוייה לרבי אפexit ר. Eliesarem cum malitia, h. e. vultu malo, torvo, irato, Ketubh. fol. 25. 2.

מבאשין *Malefactores, Maligni, male agentes*: Et adducã pessimos gentium, qui scil. pessimè acturi sunt, Ezech. 7. 24.

באבאשות *Malus status, mala dispositio vel affectio*: באבאשות אפי Cum mala dispositione vultus venit divina majestas, nempe cum vultu iracundo, tristi vel perturbato, Eccles. 7. 4.

ועל בבא דביתיה *Janua, Ostium, Porta*: בבא . בבא . כב Et ad ostium domus ejus, sanguis ejus effundetur, Esth. 5. 14. circa medium. *Apud Talmudicos ejus usus frequens est*: פתחו לי בבא Aperite mihi ostium: אבב . אבבא Ad portam, ad ostium.

אבב חוטרין מילי ואבי דרי *Hinc adagium priscum*, אבב חוטרין מילי ואבי דרי *Ad fores caule verba, intra septa ratio, scil. exigitur*, Schab. fol. 32. 1. Oves fugitivas pastor blandè ad ostium caulæ revocat: ab igressis intra septa, severius pœnas exigit. Sic magistratus cù sceleratis fugitivis, præceptor cù discipulis, paterfamiliàs cù servis, Deus cù improbis agit. Vide R. Salom. Eccles. 3. 17. Ibidem in Gemara: אבב חנואתא נפישו אחי ומרחמי אבב ביוני לא אחי ולא מרחמי *Ad ostium tabernarum, multi sunt fratres & amici: ad ostium locorum despectorum, neq. fratres, neque amici.* Nempetaberna, in qua dives & liberalis hospes, multos allicit amicos: domus autem hospitis pauperis & despecti, deserta est. *Donec eris felix, multos numerabis amicos, Tempora si fuerint nubila, solus eris.* Alibi, אבב חוטרין Et ad suspendendum cum in limine portæ vel ostii, Gittin fol. 68. 2. אבב חוטרין Cubiculum in quo sunt quatuor januæ, Menach fol. 34. 1. Sunt & in Opere Talmudico tres libri, quorum quisque vocatur בבא *Porta*, unde בבא קמא *Porta prima*, בבא בתרא *Bava sive Porta posterior.*

In his

In his tractantur politica, juridica, forensia.

בבא *Bava, nomen proprium viri, & tunc nomen familiae ejus semper adjunctum habet, ut בבא בן בוטא Bava filius Butæ, Talm.*

בבו *Odium, Inimicitia: ונטרו ליה בבו Et servabant ei odium, Hebr. וישנאו אותו Et odio habebant eum, Genes. 37. 4. in Jon. Sic, למנטר ליה בבו Et perrexerunt amplius servare ipsi odium, ibid. vers. 5. 8. או נטר ליה בבו Aut servaverit ipsi inimicitiam, Num. 35. 21. Jon. Si lectio bona est, erit idem quod ונטרו, per aphæresin primæ literæ.*

בביתא *Pupilla oculi: היך בביתא דעיניא Sicut pupillam oculi, Hebr. באישון Sicut nigrum oculi, Proverb. 7. 2. Veneta hic mendosa sunt. Constr. נטרנון בבבת עיניהו Custodiet eos sicut pupillam oculi ipsorum, Hebr. באישון עינו, Deut. 32. 10. Apud Talm. בביתא Idem, Gittin 69. 1.*

בבוארה *Umbra figuram alicujus referens, Imago, figura umbratilis, Germ. Widerschein. Talm. An dicam quod umbram suam (imaginem in aqua relucentem) adoret? הלכתי לשאוב מים ונסתכלתי בבואה שלי fol. 47. 1. Ivi ad hauriendum aquas ex cisterna, & inspexi imaginem meam, scil. in aqua, Nedar. fol. 9. 2. Et alibi: Si quis iter factururus, scire cupiat, an domum prosperè reversurus sit, inspiciat noctu umbram suam, אם חזי בבואה לבבוארה si viderit umbram umbræ, indicium est, ipsum reversurum esse, sin minus, tunc periculum vitæ ipsi imminet, Kerithut fol. 6. 1. ראה בבואה שלך בהן Intuere umbram, imaginem tuam in illis, scil. speculis, Ber. rab. sect. 4. Eodem sensu legitur nonnunquam בבואה, ut in Jalkut Proph. fol. 65. col. 3. & in Talm. Hieros.*

בוביא *Catinus, Frisoriū fctile, Germ. ein Tigel/ Catillus: האוי בוביא היסקו מבחוץ Istum catillum calefecerit extrinsecus, Pesach. fol. 30. 2. ein Tarpfannen/ in quo placet coquuntur: אכל תמרי Comedit dactylos, & projecit ossa vel grana in catinum, Schab. fol. 29. 1. גירא של רעפים שקורין טוי לש, Glossa.*

בוביתא *Maceratio: על בוביתא דמיא Super maceratione aquarum, id est, aquas macerationis, in quibus linum macerari solet, Chol. fol. 85. 2. משרא, Glossa.*

בבל *Babylonia, nomen urbis, in qua confusio linguarum ortum habuit; In Targum; ריש Principiū regni ejus fuit Babel, Genes. 10. 10. Nomen à בבל & בבל Confundere, derivatum, quia Deus ibi בבל vel בבל Confudit linguam totius terræ, Gen. 11. 9. Postea regnum factum est ejusdem nominis. Et revertetur Babylonem, 2. Reg. 20. 17. מתותבין מבבל Reducuntur ex Babylonia, Jer. 27. 16. מלכא רבבל Rex*

Babyloniæ; passim. *Apud Talmudicos, מאי בבל Quid est Babel? (id est, quare ita dicitur?) Dixit R. Jochanan, בלולה במקרא בלולה במשנה בלולה בתלמוד quia est confusa in Scriptura, confusa in Mischna, confusa in Talmud. In tenebris habitare fecit me, Thren. 3. 6. בבל hoc est, in Doctrina Babyloniæ, vel, in Talmud Babylónico, Sanhed. fol. 24. 1. Verissimè utique; nam Talmud illud Ægyptiis vel Cimмериis tenebris est tenebrosus.*

בבלי *Babylonius, Babylonicus: תלמוד בבלי Talmud Babylonicum, quod in Babylonia factum.*

בבלאי *Idem. Emphat. בבליא: Faemin. לאומרא Ad gentem Babylonicam, Psalm. 137. 8. Plur. masc. תמן שיילו יתנא בבליא Illic rogaverunt nos Babylonii, Psalm. 137. 3. Faemin. נשי בבליא Mulieres Babylonicæ, Esth. 2. 10. in 2. Targum.*

בבליא *Babylonii, Esth. 4. 9.*

בביר *Vivarium, ζωοτροφειον, locus in quo fera, bestia, pisces, aves conservantur. Talm. Non venantur sive capiunt pisces ex vivariis in die festo, Betza fol. 23. 2. לחצר ולבירין In conclave vel vivaria, ביברי של חיות של עופות ושל הנים Schab. fol. 106. 2. Ex vivariis animalium, avium aut piscium, non venantur aliquid in die festo, Ibid. ביבר גדול ביבר קטן Vivarium magnum, vivarium parvum, Ibid. ביברי דנרש Vivaria urbis Neresch, Cholin fol. 127. 1. Sed alii hic sumunt pro nomine proprio urbis, Vivare & Neresch. Sic ורדוניה וביבארי ושוקא דנרש Vardoniam, Vivara & Neresch: trium oppidorum nomina sunt, Sota fol. 10. 1.*

* **בבתא** Vide paulò antè.

בבנא *Hinc מבנאי Misgaeus, nomen proprium, ut adducitur ab authore Aruch in principio literæ מ; sed apud Talmudicos & alios legitur מבנאי literis duabus transpositis. Ejus usus est apud Hebræos in proverbio quodam, quod vide in שכם.*

בבנר *Prævaricari, Perfide, Falsò agere.*

בבנרה *Perfidia, Falsitas, Prævaricatio: בבנרה Perfidia vastabit eos, Rab.*

בבנור *Perfidus: בבנורה Perfida.*

בבנר *Vestis, Vestimentum: metonymicè Pannus, unde fit vestimentum: Apud Rabbinos: אל תלבש בגדיך Ne induas vestes tuas sine benedictione, id est, sine precibus & celebratione Dei. Quemadmodum enim homo tenetur benedictionem dicere, quando cibum capit: ita quoque benedicere debet, quoties vestimenta sua induit, & quicumque hoc non facit, is induetur vermibus, qui molestiores sunt, quam acus in carne viva, in Orchoth Chajim. Monitum non contemendum.*

nendum. *Aliud:* כל המכוה בנדים אינו נהנה מהם לסוף: *Quicumque contemnit vestes, tandem nullum illarum usum habebit, vel, nullum ab illis usum sentiet*, R. Salom. i. Reg. i. v. i. & Jalkut in lib. Reg. ab initio, ad hæc verba, *Et cooperiebant eum vestibus, & non calefiebat*, (David scil.) Dicunt enim, hoc ideo Davidi accidisse, quòd antea dilacerarit pallium Saulis, i. Sam. 24. 5. Vestimenta pulchra. בני כהונה Vestes sacerdotii, id est, sacerdotum sive sacerdotales. De his vide Vajikra rabba sect. 21.

בנה Ager, Campus, Rus, Vallis,

Talm. בני בנה Villici, qui in agris aut ruri degunt, Betza fol. 21. ו. רבאכלי נהמא בבאנא. Qui comedunt panem vel cibum ruri, in agro, Erubh. fol. 73. ו. וילי וקטלו מכל באני. Ite & interficite ex omnibus vallibus, ואינהו וילי וקטלו מחר. Iste & interficite ex omnibus vallibus, & interfecerunt ex una valle, Bava kama fol. 117. 2. Glossa, באנא, id est, בקעה Vallis. Agri occulti fuerunt, de quibus scil. possessores ipsorum tributum occultabant, Bava basra fol. 54. 2. Rura non venduntur, Bava bas. fol. 68. 1. Scribitur hic promiscue בני באני & באני, unde apparet, Aleph duntaxat esse vocalis indicem. Glos. באני id est, אגרי סביב הקרינה. Aruch scribit, באנא idem est quod בקעה Vallis, in qua sunt agri multi. *Munsterus addit*, significare etiã *Ramos arboris*. De hoc in Aruch nihil.

בנן Vide illud in בן. Eò enim illud Aruch refert, ut litera ב ab initio sit servilis, ut in aliis similibus.

Deinde adducit Aruch הבנן pro, *Clamavit*. Sed exempla adducta hodie leguntur in Gemara per פ. Vide ergo in פנן.

בנל Vide in גלל. גלל. גלל. Vide in גלל: nam litera ב in his servilis est.

בנר Pubescere, Puberem fieri, Pubertatis annos ingredi. Videtur proprie esse, *Pilosum fieri*: nam pubertas pilositate in isto loco definitur, ut ex sequentibus constabit. *Apud Talmudicos*, ובנר לה קלא. Et pubuit ei vox, id est, ob adultiorem ætatem fortior & crassior facta fuit, Bava bath. fol. 167. 2. Sic *Pubera folia*, *Pubentes herbae*, apud Latinos Scriptores: *Rose pubentes*, apud Statium. *Proverbium*, בתך בנר. *Si fuerit filia tua pubes facta, munitte seruum tuum, & dato eum ipsi*, scil. in maritum, Pesach. fol. 117. 1. Monere voluerunt eo, filias non esse diutius à parentibus, extra conjugium detinendas, vel iusto longius retardandas, ne vagæ libidinis occasiones quærant, & scortatione se suamque familiam dehonestent: *Quando pubuit*

filia, non amplius patri est potestas in eam, Nidda fol. 47. ו. הבה מיום לידתה וכו'. *Filia à die natiuitatis suæ, usque ad duodecim annos completos, vocatur קטנה Parva, minorennis, vel תינוקת Puellula*. A duodecimo anno & die uno, si pubem in loco noto produxerit, vocatur נערה Puella. Pubes hujus ætatis vocatur סימן התחתון *Signum inferius*. Post completos sex menses, à quo coepit dici נערה Puella, deinceps vocatur בוגרת Pubescens. *Ex forma passiva*, עד שתבוגר. Donec pubescat, puber facta fuerit, Rab. Vide Majemonem par. 2. de אישות cap. 2.

בגרות Pubertas. Hæc in puellis incipit à duodecimo anno & sex mensibus: in masculis à decimo tertio anno & sex mensibus. Inde, אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד. Non est (distancia) inter pueritiam & pubertatem, nisi sex menses duntaxat, Majemon par. 2. de Statutis אישות, cap. 2. Talm. Ketubh. fol. 39. ו. Nidda fol. 65. ו. Kiddul. fol. 79. ו. Produxit signa pubertatis, nempe duos pilos in loco isto, Pubertas eximit ex potestate parentis, Kethubh. fol. 39. ו. Author Aruch tempus pubertatis pulchrè definit, inquires: לא בזמן תליא מילתא. Non in articulo isto temporis sita est res hæc (nempe, in articulo sex mensium post duodecimum annum): אלא בהבארת. sed in productione duorum pilorum, id est, post sex menses à producta pube, quoto tandem anno hoc sit, vocatur בוגרת Pubescens, adeoque matura conjugio: קמי הכין antea tantum vocatur קטנה Parva, id est, puella minorennis & immatura.

בגור Puber: יש בגור בקבר. Est ne puber in sepulchro, num anni pubertatis etiã in sepulchro finiuntur? Talm.

בגור Pilosus. Est idem quod Hebr. שעיר, ad quam vocem Chaskuni Targum Hierosolymitanum adducit, גור בגור. Vir pilosus, Gen. 27. 11. Illud Targum hodiè in nostris libris non extat. Onkelos & Jonathan habent שעיר, à שער Pilus.

Quod Aruch hic adducit vide in litera ב, in ordine בנר, in בנר.

בדא Fingere, Effingere, Commisisci, Mentiri, Hebr. i. Reg. 12. 33. R. David illud explicat simpliciter per הוציא Producere, Proferre, & pariter Chaldaeus per עדא, quod idem. Sed R. Salomon & Aben Esra volunt idem esse quod *Mentiri, Fingere aliquid, & fictum proferre loco veri*. *בדאים מלבם* Commisiscuntur ea ex animo suo. *Apud Talmudicos*, למד לשונך לומר. *Doce linguam tuam dicere*. *Ego nescio, ne fortè mendacii arguaris & capiaris*, Berach.

Berach. fol. 4. 1. Ex significatione Producenti, Proferendi: שאור בורה להן מתוכן: *Fermentum profert, producit ea ex illis, Glossa מוציא, Menach. cap. 5. ab initio, in Mischna.*

Mendax. Hinc illud Rabbinicum, עונש של פראי אם אומר ודאי אינו פראי, ut si quando dicat verum, illud non sit sufficiens, i. e. ut ei non credatur. Aliter idem vulgari sermone dicunt, כר עונש של פראי שאפילו אומר אמת אין שומעין לו Talis est pœna mendacis, ut etiamsi dicat verum, tamen non auscultent ei, i. e. fidem ei non adhibeant, Sanh. fol. 89. 2. כל המתרגם פסוק בצורתו הרי זה פראי Quicumque interpretatur textum secundum formam suam, (id est, ad literam, de verbo ad verbum) is est mendax. Adducitur à R. Asaria in פאור עינים fol. 145. 2. ex Kidduschin cap. 2. Nam qui ita ad amussim literam interpretatur, fieri non potest, ut non aliquando sensum corrumpat: משה: Moses est verax, & lex ejus est verax, sed illi sunt mēdaces, Sanh. fol. 110.

Idem: בירא אפסקיה למוחה אמר ליה ההוא בירא Divisit ipsi cerebrum: dixit ipsi, iste fuit mendax ille, Chol. fol. 63. 1. id est, בראה vel שקרן Mendax.

Mendacium, Rab. בריו

כר Sic adducit hoc loco Aruch, & exponit *Tergum, Posterius, Posteriora: vel, Retrorsum, Tergo obverso, idq. ex usu linguæ Arabicæ, in qua מותרבר idem sit, quod אחרנית. Verba Aruch sunt, בריו קיימת קמי מריו, Tergum tuum obvertis domino tuo? Berach. fol. 6. 2. vel, Retrorsum tu stas coram Domino tuo, id est, tergo obverso, vultu averso, quod nequam decet. Sermo de quodam, qui post templum oravit, tergo obverso, contra morem Judæorum, qui orantes semper vultum versus Templum Hierosolymitanum dirigunt. Id Elias videns, extracto gladio hominem transfodit & occidit, tanquam manifestè impium. בריו id est, Posteriora tua, Præposterè. Sic Aruch. In Lexico Schindleri, בריו Tergum, Posterius: Retro: בריו Intergero, post. Unde robur interpretationi Aruch. Hodie in Talmud legitur בריו, ubi בריו compositum ex בר & ריו, id est, Quasi duas potestates tu facis stans coram domino tuo, q. d. duplex tu agnoscis dominium, duos tu Deos colis, alterum quem colis, faciem ad ipsum dirigendo, alterum in Templo, cui posteriora obvertis, &c. Prior lectio authoris Aruch, & expositio ejus melior & convenientior videtur: sed hæc ratione pertinet ad radicem בריו.*

כר *Solitarium agere, Solitarium esse, Hebraicè. Apud Rabbinos etiam in Hithpahel u-*

furpatur, התבודד, eodem sensu. Solitarii, Solitariam vitam agentes, Kafvenaki, Proverb. 8. 20. התבודדות Solitudo, Solitaria vita: בעלי התבודדות Vita solitudinis, vita solitaria: בעלי Vitam solitariam agentes.

Solitarius, Solitariè agens. Apud Grammaticos, פועל בודד Verbum (Pars orationis) solitariū, id est, Verbum intransitivum, Neutrum vulgò, cujus actio vel passio in ipso subjecto manet, & sic quasi solitarium Verbum habetur, non habens socium, in quem vel actio vel passio dirigatur. Contrà, פועל יוצא Verbum egrediens, activum.

Solitudo: בריו בריוות הלילה Propter solitudinem mortis, R. David Psal. 91. 5.

Liga, Pala, Batillus ferreus, instrumentum fodendi: יד הכריר Manus, Manubrium palæ, Talm. Kelim cap. 29.

Lacus, vas instar mactre, in quod oleum expressum influit, Tal. לבוריה אכל כותש הוא ומכניס לבוריה Scheviith cap. 8. In Aruch legitur לבוריה.

Porca, Sulci agrorum, Fossæ parvæ derivandæ aquæ causâ factæ, Talm. בריו שבקרי ויתים Fossulæ circa radices olearum, Glossa גומורת Moed caton fol. 4. 2. Fæmin. בריוות קטנות Fossæ parvæ.

Veteramenta, veterata: כריום בריום Vestimenta vetustate detrita, Hebr. כלים, Talm. Vide in Echarabbeta cap. 1. ab initio.

Torcularii, operarii in torcularibus, Talm. בריו Claudens domum torcularis coram torculariis, Tahoros cap. 10. בריו ויהוצאים Torcularii & vindemiatores, ibid. בריו הנכנסים והיוצאים Torcularii ingredienti & egredientes, ibid.

Torcular, Prælum torcularis, locus ubi exprimitur unæ: item Trapes vel Trapetum, mola olearia, Talm. מולית טוחן הוא כבית הכר Ramus myrthi. Non faciunt olivas in torculari, ibid. בריו ובריו משחא Et redundabunt torcularia vino, & trapetes oleo, Joel. 2. 24. Veneta hîc habent בריו rectius in Aruch adducitur in בריו primo, ובריו.

Ramus: Pertica, Vælis, Palanga, Baculus, Bacillus, quo aliquid portatur, vel de quo aliquid in officinis suspenditur: בריו של הרם Ramus myrthi. Plural. בריו מחטין Bacilli, in quibus acus suspendunt vendendi causâ, Bava metzia fol. 24. 1.

Linum, Lineum, Hebr. בריו המוכר Linum præstantissimum: Femoralia linea. Chaldaus id transfert בריו Byssus, linum præstantissimum, Ezechiel pro בריו מוכניס בריו, ut in Mose legitur, dixit בריו פשתים, quod idem, cap. 44. 18.

ברא Vide supra in ברא.

בריא *Teges, Matta, Storea*, Talm. הכו ליה Date ipsi de dactylis, qui sunt super storea, Kethub. fol. 50. 2. Substernebant eas arboribus ad excipiendos fructus, ne læderentur. *Tegunt* (tugurium) storea, Succa fol. 20. 2.

ברח *Lætari, Exultare, Gestire gaudio, Hilarem esse. Præteritum*, ברחו ארום את הוא י' Lætantur, quod tu Domine is es, Hebr. ששו Thren. 1. 21. *Particip.* ברחו וחרים Exultabat & lætabatur, Esth. 8. 15. in sec. Targ. *Imperat.* חרימי וברחתי Gaude & lætare, Hebr. שישו ושמחי Thren. 4. 21. *Futurum*, בארחי ואברח במימדך Gaudebo & exultabo in verbo tuo, Hebr. בארחי ואעלצה Psal. 9. 3. Et lætabuntur in te amatores nominis tui, Hebr. ויעלצו בך, Psal. 5. 12. *Apud Talmudicos*, בחייה רהוה ברח טובא Vidit eum exultantem nimium: Hilares, læti sumus: Et exhilaramus tristes, Taanis fol. 22. 1. ליה יומא בריחא הוה ליה Erubh. fol. 29. 1. Si illud sit Nomen, tunc potius dicendum, יומא דבריה. Nam post Nomen emphaticum solet sequi ר in constructione cum altero substantivo.

בריהת לבא *Lætitia, Exultatio: Const.* Et exultatio cordis, Esth. 8. 17.

Idem, Rab.

ברל *Separare, Distinguere, Discernere.* Hebraicè in Hiphil usitatissimum est: *Rabbini etiam in Kal eo utuntur.* Separans dactylos, scil. cohærentes, Bava metzia fol. 89. 1. *Ex Niphal*, ענינים נברלים Res distinctæ, separatæ, diversæ. *Ex Hophal*, וקנין והקנין Differentia constituetur inter privationem & habitum.

הברל *Differentia, Discrimen.* Sic etiam vocatur tertium predicabile in Logica. Unde in Logica R. Simeonis וקנין אשר בו יוכר המין לוולתו נקראהו: id est, Rem istam, quâ una species discernitur ab altera, vocamus eam *Differentia*, cap. 10. Et vocatur Sermo differentia hominis, כי הוא יברל quia ipse distinguit speciem humanam, & discernit eam à reliquis, ibid. Donec constituamus differentiam ejus perpetuam, ibid. רהי Vivens sive animal vivum est genus ejus, loquens autem differentia ejus, ibid. Mors est differentia ultima, quæ ipsum distinguit ab angelis, ibid.

ברל *Distinctio, Separatio:* הברל *Lucerna separationis.* Sic vocatur lucerna vel lumen, quod accenditur à Judæis ad vesperam exitus Sabbathi, ad Separandum diem à nocte,

& septimanæ dies profanos à sabbatho sancto. Fit hæc separatio cum multis ceremoniis, de quibus in libris ipsorum ritualibus prolixè agitur. *Ordo separationis* istius est; primò precibus certis consecratur vinum: deinde aromata: tertio lumen separationis. Inspiciuntur manus & ungues digitorum, &c. ut est in libris מנהגים Rituum.

בריל *Stannum*, Hebr. Hinc כלים מכורלים Vafa stanno obducta.

בריל *Ob, Propter.* Sequentè ר est, Propterea ut vel quod, eò ut vel quod: למיכל מניה: Eò ut non comederes ex ea, Gen. 3. 11. בריל דאנון בשרא Eò quod caro sunt, Genes. 6. 3. Ante verbum Infinitum, בריל לאוספא Propter addere, Ad addendum, ut adderent, Hof. 4. 8. *Cum Pronominibus*, ברילי Propter me, ברילך Propter te, בריליה Propter eum, בריליהו Propter eos, &c. Litera ב videtur esse servilis, ut in aliis similibus particulis, & similibus.

ברולחא *Bdellium:* תפן ברולחא Ibi erat bdellium, Hebr. הברלחא, Gen. 2. 12. Vide ibi interpretes. כחיו ברולחא Sicut aspectus bdellii, Numer. 11. 7. R. Salomon scribit hîc, esse nomen lapidis pretiosi, aut *Crystallum*: alii *Margaritæ speciem* esse asserunt, cui similis fuerit Manna sub forma granorum albicantium.

ברולקי In Medr. Schemu. fol. 58. 4. explicari videtur vox הרפים של ברולקי, per ברולקי In Jalkut par. 2. fol. 18. col. 4. pro eo legitur ברולקי.

ברן Vide supra in בארן.

ברסן Hinc ברסן, quod adducitur hoc loco in Aruch: sed in Gemara hodie legitur ברסן, de quo in ברסן.

ברק *Rimari, Scrutari, Perscrutari, Querere, Inquirere, Investigare, Pervestigare, Explorare, Probare, Experiri.* *Præteritum*, אילולפון ברקתון Nisi quæsisissetis ex uxore mea, Hebr. לולא חרשתם, Judic. 14. 18. *Participium præsens*, ואלהא ברק לביה Et Deus probat cor ejus, Hebr. ממא מרירא ברקיה *Partic. pebil*, בוחן Prov. 17. 3. Ab aquis amaribus probatis istis, Num. 5. 19. in Jon. & Targ. Hierol. ubi tamen prava est lectio in media voce cum Schurek, quod ex Hebraismo petitum, Chaldaismo non convenit. *Infinitivus*, למברק יסודי ארעא Pervestigare fundamenta terræ, Jerem. 31. 37. ישרון למברק Incipient inquirere, Ezech. 39. 14. ולמברקה Et pervestigandam eam, Jud. 18. 2. *Imperativus*, ברקו יר Pervestigate terram, Jud. 18. 2. *Futurum*, אברק ית אביא Explorabo patrem, 1. Sam. 20. 12. Et inquires, & pervestigabis, & interrogabis, Deut. 13. 14.

Et peruestigabit eam juxta octodecim species discerptorum, Numer. 19. 3. Jon. Talmudici tradunt, quot modis judicetur caro mactata esse discerpta, adeoque ad esum prohibita, Cholin cap. 3. in prima Misna, unde postea Gemara tradit, octodecim tales esse species, quæ Mosi traditæ & declaratæ sint in monte Sinai. Ad illud Targum ibi alludit. *Pabel, Participium cum Infinitivo*, והוא ברקא מברק ביה, Et ipse experiendo experietur in eo, Hebr. נחש ונחש בו Gen. 44. 5. Hinc Munsterus *Augurandi* significationem huic verbo attribuit. ולברקה. Et ad peruestigandum eam, 2. Sam. 10. 3.

Apud Rabbinos, הנה היפה בורק, Habitaculum pulchrum peruestigat, scil. corpus, & ægrotare facit, cum quis subito, ex squalido gurgustio in augustum palatium transfertur, propter subitam mutationem, Ketubh. cap. ult. in Misna. In materia *de Testibus*: בורקין ארת הערין Explorant, probant testes, Sanh. *Apud Medicos*: ברוק ומנוסה: *Probatum & tentatum, expertum & probatum*, quando de medicamentis probatis loquuntur.

ברקא *Rima, Scissura, Fissura, Ruptura, ruina, labes, sic dicta, quia eam homo inquirat & perquirat ad restaurandum eam*: מתקפין יר ברקא רביתא: Restaurant, reficiunt labem domus, 2. Reg. 12. 8. Ad pervidendum labem terræ, Hebr. ערות הארץ Genes. 42. 9. id est, loca ruinosa & infirmiora, à præsidio & defensione nuda. Hinc Munsterus scribit, *Infirmum, Turpe*.

בבבל לא שכיחי ברקי רמיא *Stagnum*: In Babylonia non inveniuntur stagna aquarum, Erubh. fol. 21. 1. *Item, Flumen, fluminis eruptio & effractio, Inundatio, Exundatio*: ואתא ברקא ושקיל: *Exundatio fluminis hinc inde multos facit exitus & canales, ac nisi obstruatur, universam terram vicinam obtegat & inundat, quod ibi dicitur, ביון דרווח רווח, cum se dilatat (nempe sine obstructione,) dilatat se; nempe in immensum se diffundit: ואשקיל: Et accepit super eum, id est, emisit, diffudit super eum, inundationem, impetum aquæ, Sanhed. fol. 77. 2. Cholin fol. 16. 1. Vidit canalem effusionis aquæ in agro suo, Cholin fol. 105. 1.*

ברקא *Tabulatum, Substructio*. In Gemara, Quid est יציע? alter dixit, idem quod

Babylonice אפתא: alter dixit, ברקא הלולה *Tabulatum perforatum, id est, tabulatum cum clathris sive parietibus cancellatis aut reticulatis, amænitatis causâ factum*: Bava basra fol. 61. 1. in principio capituli. Glossa, בניין עשו הלונות הלונות, *Ædificium sive structura meris fenestris constans pulchritudinis & amænitatis causâ.*

בריקה *Inquisitio, Pervestigatio, Scrutatio, Probatio, Exploratio*: ברקת החמץ *Inquisitio fermenti*

ברר *Dispergere, Dissipare, Ventilare. Variis verbis Hebraicis respondet, ut videbitur. Est autem propriè ex Hebræo בור vel פור formatum, per usitatam commutationem ו in ר. Literæ verò ב פ ט, ut ejusdem organi in pronunciando, perfacile commutantur.* Præteritum, ברר עפמא Dispersit populos, Hebr. בור, Psal. 68. 31. ברר ממוניה Dispersit facultates ejus, Hebr. פור, Psalm. 112. 9. וברר יי יתהון Et dispersit Dominus ipsos inde, Hebr. ופץ Genes. 11. 8. ומתפון בדרנון Et inde dispersit eos, Hebraicè הפעם Genes. 11. 9. בדרתא יתנא Dispersisti nos, Hebr. וריתנו Psal. 44. 12. בעלי רבנד Dispersisti inimicos tuos, Hebraicè פורת Psalm. 89. 11. Quos disperferunt inter populos, Hebr. פורו Joel. 3. 2. *Particip. præsens, אלהא Deus dispergit robur improborum, Hebr. פור, Psal. 53. 6. מברר את קרמי Dispersor tu es coram me, Hebr. מפץ Malleus dispersorius, cestrum, veruculum, Jerem. 51. 20. הוא מברר ית אידר סעורין Ipse ventilat aream hordeorum, Hebr. וורה Ruth. 3. 2. Participium Pebil, צאן אברות Grex dispersus, Hebr. צאן אברות Jere. 50. 6. ויכניש מבררי ישראל Et recolliget dispersos Israël, Hebr. נפוצות Jesa. 11. 12. Infinitivus, ולבררא יתהון במדינתא Et dispergere eos inter nationes, Hebr. ולורות Ezech. 20. 23. Imperativus, ובררנון Et disperse eos, Hebr. ותפיצם Psal. 144. 6. ובררו אנהיה Et dispergite fructus ejus, Dan. 4. 11. ויתכון אברר Et vos dispergam inter gentes, Hebr. אורה Levit. 26. 33. ואתברר בך סוסון Et dispergam in te equos, Hebr. ונפצתי Jerem. 51. 21. Sic dispergam eos, Hebr. אפיצם Jere. 18. 17. ותלתא תברר Et tertiam partem disperges, Hebr. תורה, Ezech. 5. 2. היך קטם יברר Sicut cinerem dispergit, Hebr. יפור Psal. 147. 16. *Ithpabel, Præteritum, ארי אתברר עפמא Quod dispersus esset populus à me, Hebr. נפץ, 1. Samuel. 13. 11. ומאלן Et ab illis dispersi sunt ad habitandum in omni terra, Genes. 9. 19. אתבררו מלכותא Disperfa sunt regna, Hebr. נפצו Jesa. 33. 3. אתבררו נפצו Disperguntur ossa nostra, Hebr. נפצו Psal. 141. 7. Propterea quod dispersus est instar gregis, populus meus: על פון אתבררו על כן Idcirco dispersi sunt ut est dispersio gregis, Hebr. על פון נסעו**

Et dispersi sunt inter provincias, Hebr. וְיָצְרוּ, Ezech. 39.16. *Infinitivus*, באַתְּבַרְתֶּכֶן בְּמַדִּינָתָא In dispergendo vos, cum dispersi fueritis in regiones, Heb. בְּהַזְרוּתֵיכֶם Ezech. 6.8. *Futurum*, דְּלִמָּא נִתְבַּרְר, Ne dispergamur in superficiem totius terræ, Gen. 11. vers. 4. *Apud Rabbinos*: Hillel senex dicebat, בְּשַׁעֲרָא *Tempore quo colligunt disperse*: *Et eo tempore quo dispergunt collige*, Talm. Hierosol. Berach. cap. ult. in fine. Vide infra in פֶּזֶר.

Dispersio: בִּידוּר וְזַרְמִית Dispersione & inundatione, Hebr. נִפְץ, Jesa. 30.30. קֶבֶל וּבְדוּר Tenebræ & dispersio, Hebr. וְאַפְלָרָה מְנַחָה Jesa. 8.22. Juxta dispersionem gregis, Zach. 10.2. *Dispatrix femina bonorum suorum*, Rab. *Fæmina prodiga, Decoëtrix*.

כהר & alia hujus formæ, vide in הר. Nam כה est fervile.

כהה Inanitas, Inanis res, Inane, vacuum. R. Salomon explicat per רְקוּת וְצִרוּ, id est, Inanitas & vastitas.

Idem, per commutationem gutturalium: Sic residebat terra a-sta & inanis, Beres. rab. sect. 2. Et mox ibidem: Sedebat sibi ista ancilla vasta & inanis.

Idem: וְאַרְעָא הָיָה תְּהִיָּא וּבְהִיָּא Et terra erat vasta & vacua, Genes. 1.2. in T. Jon. & Hierosol. Onkelos, צִדְיָא וְרִיקְנָא, quod idem.

כהל *Conturbare, Perturbare, Terrere, ut Hebr. Præteritum*, וְשָׂדֵי כְּהִלְנִי Et omnipotens perturbavit me, Job. 22.16. *Futurum*, וּבְזַעַף תְּבַהֲלוּן Et in ira tua conturbabis eos, Psal. 83.16. וּבְרוּחֵיהֶם Et in furore suo perturbabit eos, Psal. 2.5. Et interpretatio ejus ne perturbet te, Dan. 4.16. וּבְהִלְנָךְ דְּלוּחָא Et perturbabit te terror, Job. 22.10. וְחֻזֵי רְאִישֵׁי כְּהִלְנִי Et visiones capitis mei perturbabant me, Dan. 4.2. וְרַעֲיוֹנָהּ Et cogitationes ejus perturbassent eum, Dan. 4.16. *Ithpahal vel Ithpehal. Præteritum*, Quòd perturbatus esset valde, 1. Sam. 28.21. וּנְפָשִׁי אֶתְבַּהֲלִית לְחַדָּא Et anima mea conturbata est valde, Psal. 6.4. וְאַתְבַּהֲלִית Et perturbatus essem, Job. 21.6. Tunc conturbati fuerunt, Exod. 15.15. וְאַתְבַּהֲלִיתוּן Quia perturbata sunt ossa mea, Psal. 6.3. Et conturbati fuistis, Job. 6.21. וּמִן רִגְזָךְ אֶתְבַּהֲלִנָּא Et præ ira tua perturbati fuimus, Psal. 90.7. *Participium*, Fui perturbatus, Psal. 30.8. *Plur.* Conturbantur, Psal. 104.30. *Imperativus*, Perturbatus esto, id est, metuas coram eo, Eccles. 8.3. *Futurum*, קְרַמְוֵי וְיִתְבַּהֲלוּן Coram eo perturbatur, Job. 23.15.

Et conturbantur valde, Psal. 6.11. וְיָדֵי עַמָּא Et manus populi terræ conturbantur, Ezech. 7.27.

Conturbatio, Perturbatio, Terror: וְאַסְעֵר עֲלֵיכֶן בִּיהוֹלְתָא Et præficiam super vos terrore, Hebr. בְּהִלָּה Levit. 26.16. וְשָׁנְתָהוּן בְּבִהוֹלְתָא Et annos ipsorum in terrore, Psal. 78.33.

II. *Accelerare, Festinare*: אַל תְּבַהֵל עַל מִימַרְךָ Ne acceleres sermone tuo, sive verbistuis, Heb. Eccles. 8.1. Synonymon ejus hoc sensu mox ibidem sequitur. לֹא תְבַהֵל בְּנַפְשְׁךָ לְמַרְתָּח Ne acceleres in animo tuo irasci, Eccl. 7.11. *Ithpehal*, וּפְקִיד לֹא אֶתְבַּהֲלִיָּא Et jussit accelerare, id est, celeriter adduci unguentum unctionis, Esth. 2.9.

Apud Talmudicos, זְמַנָּה בְּהוּל *Tempus ejus est acceleratum, urgens, quod non patitur dilationem*, Jevam. fol. 34.1.

Celeritas, Festinatio, בְּהִילוּת. *Cum Præpositione* בְּ *est*, *Celeriter, Citò, Festinanter, Propere*: וְיִרְוּן פְּרָעֵר אֲוִלוּ בְּבִהִילוּ Et comeditis eum cum festinatione, Hebr. בְּחַפְזוֹן Exod. 12.11. וְיִרְוּן פְּרָעֵר אֲוִלוּ בְּבִהִילוּ Et comeditis eum cum festinatione, id est, urgens, Hebr. נַחֲוִץ Acceleratum, 1. Sam. 21.9. וְיִרְוּן פְּרָעֵר אֲוִלוּ בְּבִהִילוּ Non cum festinatione exhibitis, Hebr. בְּחַפְזוֹן Jesa. 52.12. Quod non citò rumpitur, Hebr. בְּמַהֲרָה, Eccles. 4.12.

Idem: בְּהַתְּבַהֲלָה *Cum festinatione*, id est, festinantissimè ad foveam leonum abiit, Dan. 6.20. Sic 2.25.

כהם *Bestia, Pecus, Jumentum*, Hebr. Talmudici distinguunt inter כוּי חַיָּה & חַיָּה חַיָּה, unde disputant de animali כוּי, utrum sit species jumentum, an verò מִין חַיָּה חַיָּה species feræ, Chol. fol. 80.1. Ibidem in Glossa: חַיָּה חַיָּה מִכַּהּ וְלֹא חַיָּה חַיָּה חַיָּה non fit gravis à jumento, & jumentum non fit gravis à fera. חַיָּה חַיָּה ergo est animal cicur & domesticum: חַיָּה חַיָּה חַיָּה, & in agris aut sylvis vivens. Inde etiam dicitur חַיָּה חַיָּה חַיָּה Bestia terræ, vel חַיָּה חַיָּה חַיָּה Bestia agri. Non tamen hoc est perpetuum.

Bestialis, Brutalis. Fæmin. נַפְשֵׁי חַיָּה חַיָּה Anima bestialis sive brutalis, id est, sensitiva, sentiens, bestiis & hominibus communis. *Plur.* Cupiditates brutales.

Armentarius, Pecuarus: לְבַהֲמֵי שְׁהִיָּה Simile hoc est armentario, ante quem incedunt duodecim jumenta, &c. Beres. rab. sect. 86. Glossa, מוֹלִיךְ בְּחַמְרוֹת, minans jumenta. Vide & in Debhar. rabba fol. 292.3.

אם בהרא חורא היא *Papula*, Hebr. בהרת, Lev.13.2. Et si papula alba fuerit, vers.4.19.24. *Emphat.* Et si in loco suo perstiterit papula, Lev.13.23. In papula, Levit.13.25.26. Et de papula, Levit.14.56. *Plural.* Papulæ, papulæ albæ, Levit.13.38. Papulæ subobscuræ, Lev.13.39.

Papula alba, Hebr. & Rab. בהרת

Nubes, quasi Macula cæli nigra, Talm. Etiam eo tempore, quando firmamentum factum est nubes nubes, id est, plenum vel obductum undiq; nubibus, Taan. fol.7.2. Hoc Munsterus dicit, *Exercitium nubium.*

Pudescere, *Pudore suffundi*, *Confundi*, *Erubescere*: *Pudere.* Respondet Hebræo בוש.

Pudescere: *Pudere.* Respondet Hebræo בוש. *Præteritum*, בהת כל קניי *Pudescit* omnis aurifex, Jerem.10.14. *Erubescit* congregatio vestra, Jerem.50.12. Sicut erubui ab Assyrio, Jere.2.36. בן בהיתו ביר. Sic pudet domum Israël, Jerem.2.26. Pro eo quod puduit vos, Jesa.61.7.

Erubescimus vehementer, Jere.9.19. *Participium*, מנבורתהון בהתן *A* potentia ipsorum erubescunt, Ezech.32.30. אף מבהת ליר אנון בהתן. Etiam erubescendo non erubescunt, Jerem.6.15.

Infinitivus, מבהת, ut in præcedenti exemplo: *Debebant erubescere*, pro eo quod abominationem fecerunt, ibid. *Imperativus*, Etiam tu erubescere, Ezech.16.52.

Erubescite & rubore afficiamini, Ezech.36.32. *Futurum*, אל אבהת *Non pudefiam*, Psal.25.20. אף ממזרים תבהתן. Etiam ab Ægypto erubesces, Jere.2.36. לא תבהתן. *Non erubescitis*, Job.19.3. לא מען יבהתן. *Non deinceps erubescet*, qui sunt de domo Jacob, Jesa.29.22. ויבהתן מואבא. Et erubescunt Moabitæ, Jerem.48.13. *Pahel.* Et si confusè hoc Verbum in libris punctatum sit, quedam tamen disertè ex hac conjugatione legi possunt, ad significationem transitivam ab intransitiva discernendam. *Veluti*, בהיתא *Pudescisti*, quoniam Deus sprexit eos, Hebr. הבישתה, Psal.53.6. *Futurum*, תבישני. Et ne pudefacias me, Hebr. ואל תבהית יתי, Psal.119.116. Hoc tamen etiam legi possit תבהית ex Aphel: *Ne pudefacias me*, vel, *Ne sinas me erubescere*, Psal.119.31. מלכת עניא תבהתן. *Consilium pauperis pudefacitis*, Hebr. תבישו, Psal.14.6. *Aphel, Præteritum*, אבהיתא *Pudore affecisti* hodie faciem omnium fervorum tuorum, 2.Sam.19.5. *Particip.* מבהית אפיה *Pudore afficit* matrem suam, Proverb.29.15. *Futurum*, Nec pudore afficias me, Psal.119.116. quod & ex Pahel legi possit. *Apud Talmudicos*, *Quæ edocte sunt orbitates*, non

Pollex, tam manus, quam pedis. Plurale, בהן. בהונות.

Splendere, Lucere, Lucidum, clarum esse: Illustrare, Lucidum efficere: מיו יקריה *Quicumq; nigredine afficit vultum suum propter Legem in mundo hoc, Deus lucere facit splendorem ejus in seculo venturo*, Sanhed. fol.100.1. Luce vultus tui illustrabis eos, לuceבא ארץ מצרים מוירה, *Quicumq; nigredine afficit vultum suum propter Legem in mundo hoc, Deus lucere facit splendorem ejus in seculo venturo*, Beres. rab. sect.40. *Cœli clarescunt*.

Clarus, Splendidus, Illustris: סימן מובהק *Magister, Doctor insignis & præclarus*. *Clarus, Splendidus, Illustris*: בהיק. בהיק. בהיק. *Splendidus in lege*, Cantic.7.3. ובהיקין באוריתא. *Et clari vel pellucidi sicut sapphiri*, Cant.5.14. *Splendentes sicut aurum optimum*, Cant.1.11.

Pustula alba: Papula, Vitiligo, Impetigo: *Vitiligo est*, Hebr. בהק, Levit.13.39. *Maculæ obscuræ*, ibid. in Targum Jonathanis. *Aut maculæ lucidæ, papulæ*, Hebr. בהרת, Lev.13.2. in Targ. Hierosol. & Jon. *Et de papulis*, Levit.14.56. *Jon.*

Lentigo, Rab. Negaim cap.1. In Nidda cap.2. fol.19.1. *Tota versa est in candorem: munda est*, Lev.13.13. *Ista est species quæ vocatur*. *Lentiginosus, Impetiginosus*. *Apud Talmudicos*, הרואה את הבוהקנין אומר כרוך משנה את, *Videns lentiginosos, dicit: Benedictus sit Deus, qui varias producit creaturas*, Berach. fol.58.2. *Manus ejus lentiginosæ*, Megil. fol.24.2.

Papula, Hebr. בהרת, Levit.14.56. in Targ. Hierosol. *אתעבירו* *Illustris, Splendidus, Splendens*: בהיר, כהר. *Facti sunt cœli splendentes*, Job.37.21. in Targ. ejus versus secundo. *Hinc est liber quidam inter Judæos celebris, Liber illustris dictus, cujus auctor R. Nechonia Hakkanæ filius, ante Christum conscriptus, unde plurima de Messia & aliis rebus mysteria continet. Manuscriptus tantum inter Judæos conservatur, ex quo tamen multa hinc inde in libris cabalisticis citantur.*

Splendor, Lux, Rab. אורא. *Luna non habet lucem, neque splendorem, nisi à sole.*

Papula, Macula albicans: או בהרת, Aut

Papula, Macula albicans: או בהרת, Aut

Papula, Macula albicans: או בהרת, Aut

Papula, Macula albicans: או בהרת, Aut

Papula, Macula albicans: או בהרת, Aut

Diversimodè legitur. Quidam libri habent בִּזְמַתָּא Levit. ii. 14. Sed alibi וּבִזְמַתָּא Deuter. 14. 16. In Aruch legitur בִּזְמַתָּא. Apud Talmudicos, בִּזְמַתָּא Cholin fol. 63. 1. Jonathan Levit. ii. pro eo habet אֲזַמְתָּא.

בו *Prædari, Diripere, Spoliare, idem quod Hebraicè בִּזְמַתָּא. Præteritum, וּבִזְמַתָּא יֵת קָרְתָּא Et spoliarunt urbem, Hebr. וּבִזְמַתָּא Gen. 34. 27. דָּבְרוּ עִמָּנוּ Quam diripuerunt populus, Num. 31. 32. בִּזְמַתָּא נָבַר Prædati sunt quisque sibi, Numer. 31. 53. לְנַפְשֵׁיהֶם לְנַפְשֵׁיהֶם Diripuimus nobis, Deuteron. 3. 7. Confunditur quandoque forma cum בָּה. Vide ibi.*

Vide mox in בִּזְמַתָּא . בִּזְמַתָּא .

בוט *Vide infra in בוטתא בִּזְמַתָּא .*

בול *Portio, portuuncula, frustum, massa: Gleba. Græca originis videtur esse, à βῶλον, βῶλον Gleba: Item Massa. Apud Talmudicos, מְבִיא בִּזְמַתָּא Afferebat portionem de ista specie, & appendit ipsi ad os in canistro, Metzia fol. 90. 1. מְבִיא בִּזְמַתָּא Afferebat portuunculam salis, Schab. fol. 128. 2. R. Salomon in Gemara passim explicat per מְבִיא בִּזְמַתָּא Plenum pugillum, qui etiam vocatur בִּזְמַתָּא. R. David i. Reg. 6. 38. ad ista verba, In mense בִּזְמַתָּא, scribit: Vocatur iste mensis sic propter pluvias, quæ incipiunt in illo, ex significatione מְבִיא בִּזְמַתָּא. At apud Rabbinos nostros dicitur, In mense בִּזְמַתָּא, in quo העלה נובל folium arboris flaccescit, & terra facta est בולות בולות glebæ: aut mensis iste est, in שבו בולות לבהמה, in quo miscent pabulum jumento domi, & deficit pabulum in agris. Hæc ille. Desumpta autem sunt ex Talm. Hierosol. Taanis cap. 1. בולות נותנת בול של מלך לתוך הנר בשביל שתאיר ותדליק Dant portuunculam salis in lucernam, ut melius luceat & ardeat, Schab. fol. 67. 2. in fine capitis. Aruch explicat חתיכה Frustrulum.*

בולי *Divites, Talm. בולי אלו עשירים. Bole ubote. Bole, id est, divites. Alius dixit, בולי אלו בולאות שביהודיה Isti sunt divites in Jehuda, Gittin fol. 37. 1.*

בולין *Copia, Exercitus, Rab. בשעה שהוא תצא. Quandoque egreditur, exercitus & turbæ egredientur cum eo, ובשעה, & quando ingreditur, erunt exercitus & turbæ ingredientiæ cum eo, id est, comitabuntur eum, Jalkut fol. 4. col. 1. Petitum hoc ex Beres. rab. sect. 6. sed ibi hodie pro primo בולי legitur אכילוס i. e. טורבא. Aruch explicat חילות exercitus. Sic luna, quæ se humiliavit, ut assumeret tantum dominium noctis, ut noctu luceret, in ortu & occasu suo habet comitatum infinitum stella-*

rum. Rursus in Jalkut fol. 6. col. 3. Terra vocatur שחרון respectu solstitii autumnalis, עשויה בולין בולין של ארמה quod terra tunc est facta exercitus exercitus terræ. Glossa in margine חילות. Desumptum & hoc est ex Beres. rab. sect. 13. Sed Glossa hîc est; בולין id est, חתיכות Frustra, glebæ: tunc enim est tempus collectionis fructuum, & descendit pluvia super sulcos agrorum, & conjungit eos in acervos, id est, multa frustra. Pro בולין, antè adductum ex R. Davide formâ fœmininâ, significatione eadem. Per *Exercitus* significatum, intelligitur fructuum copia & varietas, quæ tunc à terra colliguntur.

Buleuta, Consiliarius, Senator. Est ex Græco βουλευτής: Talm. דאת בעי Quod tu petis fieri princeps & senator, Talm. Hierosol. in Taanis fol. 69. col. 1. Dixit ille Consiliarius, ארבעה בולותין Plurale, Quatuor consilarii, Echa rab. cap. 1. ver. 5. בולותין לשכת בולותין Senatores urbis Jerusalem: Cubiculum, Camera senatorum, Joma fol. 8. 2. Qui scribunt בולותין, pravè scribunt.

Vide infra in בולות . בולות .

בוין *Intelligere, Considerare. In Targum, ejus usus præcipue est in Ithpehal vel Ithpabel, אֲתִבֵּן vel אֲתִבֵּן pro Hebr. הִבֵּן, quando intransitive sumitur. Quandoq; invenitur אֲתִבֵּן. Sed in libris אֲתִבֵּן id est, Jobo, Proverbis & Psalmis præcipue legitur: rarissime in aliis, aut forte nunquam. In punctatione, Veneta Biblia valde prava sunt. Malim omnia ex Ithpehal notare, pro, Intelligere, Intelligentè esse: at אֲתִבֵּן proprie est, Intelligens factus est. Præteritum, אֲתִבֵּן אֲתִבֵּן Deus intelligit viam ejus, scil. sapientia, Job. 28. 23. Et mediâ radicali ejectâ, וְעִלֵּם Et adolescens refractarius, sed intelligentiâ imbutus, Job. 11. 12. וְאֲתִבֵּן Et intellexisti, considerasti, Psalm. 38. 18. Intelligis societatem meam, Psal. 139. 2. Participium, אֲתִבֵּן Qui cohibet labia sua, intelligens est, Prov. 17. 28. וְאֲתִבֵּן Vir intelligens est, Prov. 17. 27. בִּלְבָב נְבוֹן In corde intelligentis, Hebr. וְאֲתִבֵּן, Prov. 14. 33. Et ex alia forma, עֹבְרֵיהֶן Et intelligit omnia opera ipsorum, Psalm. 33. 15. Veneta hic mendosa sunt. Plur. אֲתִבֵּן אֲתִבֵּן Non intelligunt iudicium, Proverb. 28. 5. אֲתִבֵּן Non intelligunt scientiam, Prov. 29. 7. Et homines intelligentes, Prov. 28. 2. Infinitivus, אֲתִבֵּן אֲתִבֵּן Ad intelligendum verba prudentiæ, Proverb. 1. 2. אֲתִבֵּן אֲתִבֵּן כמו דשים קרמך Con-*

sidera

sidera quid positum sit coram te, Proverb.23.1.
 Surge & considera mirabilia Dei, Job.
 37.14. *Ex alia forma*, אתבוננו כדון דא Intelligite
 nunc illud, Psal.50.22. אתבוננו דשטן בעמא Intelli-
 gite vos stulti populorum, Psal.94.8. *Futurum*,
 ולא אתבן ליה Et non considero, animadverto i-
 ipsum, Job.9.11. אתבן לסופהון Considero finem
 ipforum, Psal.73.17. Et confide-
 rabo, quid dicturus sit ad me, Job.23.5. מה תבן
 Quid intelligis, quod non sit penes nos? Job.15.
 9. הידין תבן Tunc intelliges timorem ejus, Pro-
 verb.2.5. ותבן במימי Et (non) consideras ser-
 monem meum, Job.30.20. תבונן Considerabi-
 tis, advertetis, Job.18.2. ותבונן Et considerent
 benignitates Domini, Psal.107.43.

Intelligentia, Et medita-
 tio animi mei intelligentiam, Psal.49.4. *Emph.*
 Et protractio dierum, intelligentia est,
 Hebr. תבונה Prov.12.12. ובינתא Et ubi
 est consilium & intelligentia, Job.12.13.
 Rarior hæc forma est.

Idem, Quandoque scribitur *in*
fine. Ad cognoscendum scientiam,
 Prov.4.1. למדע בינא Quibus non est intelli-
 gentia, Psal.32.9. ובינא ונברותא Et intelligentia &
 potentia, Prov.8.14. בארחה דבינא In via intelli-
 gentiæ, Prov.9.6. ובבינא תקון Et per prudentiam
 firma subsistit, Prov.24.3. ותפנה לבא לבינא Et
 diriges cor tuum ad intelligentiam, Prov.2.2.
 ולבינא תתן קולך Et ad intelligentiam dabis vo-
 cem tuam, Proverb.2.3. ולבינא תרמי קלה Et ad
 intelligentiam elevat vocem suam, Proverb.8.1.
Emphat. אמרי בינתא Verba prudentiæ, Prov.1.2.
 ותאן רין אחר בינתא Et ubi est locus intelligen-
 tiæ! Job.28.20. ולא פליג לה בבינתא Neque im-
 pertitus est ei intelligentiam, Job.39.20. ומנדעא
 Et scientiam vocato intelligentiam,
 Prov.7.4. *Cum Affixis*, לבינא צלי ארנד Pruden-
 tiæ meæ accommoda aurem tuam, Proverb.5.1.
 Hoc ex forma masculina est, cui simile, סגינא
 Multa est prudentia ejus, Proverb.14.29.
 Ex intelligentia mea facit me re-
 spondere, Job.20.3. בבינתא Per intelligentiam
 tuam, Prov.23.4. מבינתא Ex intelligentia tua,
 Job.39.29. אצית עד בבינתכון Attendi usque ad in-
 telligentiâ vestras, id est, intima animi sensa,
 Job.32.11. In Hebræo est plurale תבונתיכם, un-
 de & rectè Nomen Chaldæum in forma plurali
 proponitur. Possit tamen & singulariter legi
 בבינתכון, cum forma pluralis aliâs vix reperiatur.

Idem: ואמא לבינתא Et mater intelli-
 gentia vocabitur, Prov.2.3.

Idem: שליטא חסיד הונא Dominator car-
 rens intelligentiâ, Prov.28.16.

Idem הונא אלה Prudentiam disce quo-
 vis tempore, Prov.5.19. Veneta habent הונא.
 Prætulerim Kamez loco Cholem, ex natura
 Chaldaismi, tum etiam quòd sic alibi legatur,
 Et errare facias intelligentiam tuam,
 Prov.31.4. *Sunt hæc per commutationem* ב ו י,
literarum ejusdem organi. Est autem propriè forma
 Syra, qualia multa sunt in hujus libri Targum. Nam
 הונא Mens, Intelligentia, Marci 3. 21. מהונין Intelli-
 gentes, 2. ad Thessal. 5.6.

הנדר או Rab. Mens, Intellectus, Intelligentia, Rab.
 Definitio aut descriptio גותן הבנה ציורית
 supeditat intellectum formalem, Liber Ikka-
 rim orat. 2. cap. 6.

כמו שיתבאר עם Rab. Intelligentia, התבוננות
 Sicut explicabitur cum intelligentia,
 id est, intelligenter.

II. שבנה בוני Pugillus, Manipulus, Talm.
 Septem pugilli cymini, Schab. fol. 67. 1.
 Et pugillum cymini, ובונא דכימונא
 Quinque pugillos amaraci, Gittin fol. 6. 1.
 מלא אגרוף.

Calcavit, Conculcavit. Hebr.

Calcatio, Conculcatio, Mixtio: Apud
 Talmudicos, דם תבוסה Sanguis conculcationis, vel
 mixtionis, i.e. mixtus cum aliis humoribus, non
 purus, qui è vulneribus, vel vena secta effluit:
 sed qualis ex corporibus mortuis adhuc exstil-
 lare, & exsudare solet. Vide Oholoth cap. 2. & 3.
 Vel, sanguis effusus, & in terra conculcatus.

Exultare, Gestine gaudio. Præteritum, ובעו
 Et exultarunt laude sive cantu,
 Jesa. 14. 7. Imperatus, ופצחו רנה Hebr.
 Exulta & laudes canito, Hebr. צהלי Jesa. 12. 6.
 גילי Hebr. Exulta & lætator, Joel. 2. 21.
 גילי מאד Hebr. Exulta valdè, Zach. 9. 9.
 פצחו ובעו ושבחו Hebr. Exultate & laudes canite,
 פצחו Hebr. Exultate montes, Psal. 98. 4.
 בועו וחרו Jesa. 4. 4. 23. Exultate & lætamini, Joel.
 2. 22. *Futurum*, ובעו ופצחו Exultabo & lætabor,
 אגילה Hebr. Exultent, Psal. 48. 13.
 יבעון בתושבחו Exultent laudibus, Psalm. 48. 12.
 יחרון ויבעון Lætentur & exultent, Hebr. ויילו Jesa.
 65. 18. Sic etiam legendum Jesa. 35. 1. ספותי
 Exultent labia mea, Hebr. תרננה, Psal. 71. 23.

Et exul-
 tatione & gaudio, Jesa. 35. 2. בוע וחרו Exultatio
 & lætitia, Jerem. 48. 33. בוע Jesa. 16. 10. וביע
 שמחה וילי Hebr. Lætitia & exultatio, Joel. 1. 16.
 Et Jerusalem exultationem, Heb.
 גילה, Jesa. 65. 18.

Cū voce exul-
 tationis, Hebr. בקול רנה Psal. 42. 5. In Venetis
 est quod alterius est originis & signifi-
 cationis.

cationis. *Constr.* בועת רשעי Exultatio improborum, Hebr. רנת רשעים Job.20.5. Hinc etiam legendum, Hebr. הנות בועתי Lætitia exultationis meæ, Hebr. שמחת גילי, Psal.43.4. Vide etiam infra in בעא.

בוץ *Byssus, Linum candidissimum & subtilissimum Ægyptium, & metonymicè Byssium.* Vestimentis byssi, i.e. byssinis, Hebr. בגדי שש, Genes.41.42. *Tiaræ lini, id est, lineæ, Hebr. פארי פשתים, Ezech.44.18.* Vela byssi, byssina, Hebr. בוך, Esth.1.6. Et byssus, Hebr. ושש, Exod.25.4. *כסות* Vestimentum melinum & byssinum, Hebr. ופשתי, Hof.2.9. *Et phrygiano opere & bysso, Ezech.27.16. Emphat.* לבושי בוצא Vestimenta linea, Hebr. בגדי פשתים Ezech.44.17. *Stola byssina, Hebr. ותכריך בוך, Esth.8.15.* Et byssino, Hebr. ושש Exod.35.35. *Ut linum exstinguentur, Hebr. כבוצא טפו, Jefa.43.17.* Veneta habent כבוצין, ut & *Ut linum obscuratum, id est, fumigans, Hebr. ופשתה כהה, Jefa.42.3.* quod etiam rectius legatur, *ex forma sing. nam sequens est quoque singulare.*

Et de cannabe, Glos. Talm. Gittin fol.65.2.

בוקא *Vacuum, Inane vas, Lagena oris angusti, Vas, vasculum inane:* לא תיתלו ביה בוקי Ne adscribatis ei vasa vacua, nempe Rabbi Nachmani, h. e. דברים שאינו טעם Avoda Sarah fol.37.2. Cholin fol.50.2. Basra fol.151.2.

Os coxendicis, Talm. בוקא ראטמא Os femoris, quod recessit de loco suo, Chol. fol.42.2.

Nomen loci, Jevammoth fol.84.1.

Nomen fidelitum lusus ludicri in scholis præstigiatorum, qui ad risum commovendum instituantur: unde apud Talmudicos: Qui intrat stadia ac videt ibi præstigiatores aut incantatores, exercentes מולין מוקין לולין, &c. ecce illic est sedes irrisorum, à quibus Scriptura nos advocat, dū inquit: Et in sede irrisorum non sedet, Psal.1. Avoda fara fol.18.

Buccina. Corruptū est ex Græco Βυκάνη. Habent multas buccinas. Buccinæ & tubæ, Jalkut in Mosen fol.186. col.2. ex libro Phefikta. & fol.250. col.3. Zohar Deuter. fol.132. col.4.

בוור *Desolari, Sylvestre, Incultum esse vel fieri. Targ. Futurum, וארעא לא תבור, Et terra nō desolabitur, inculta manebit, Hebr. תשם, Genes.47.19. Aliās ferè per צרה in Targum exprimi solet. Ithpabel, Futurum, ותבורון על בהתהון, Desolentur propter pudorem suum, Hebraicè ושמו, Psal.40.16.*

Apud Rabbinos Talmudicos in Aphel **אוביר** vel **הוביר** (exformam **אוביקים**) *Incultum fecit vel reliquit*: המקבל שדה מחבירו והובירה: Accipiens agrum à socio vel amico suo, & incultū relinquit eum, id est, non arat vel conferit eum; Item, **אם אוביר** Si incultum reliquero, & non fecero (culturam necessariam in eo) persolvam optimum, id est, tantum, quantum de bene culto darem, Bava metzia fol.104.1. in Misna. **באתרא דמוכרי באני** In loco in quo incultos relinquunt agros, Basra fol.29.1. **איכא דלא מוכר** Est qui incultum relinquit, & est qui non relinquit, Ibid. **Ithpehal, פאן רניחא ליה, Is cui placet ut inculta maneat terra sua usque ad sementem aliam, Bava metzia fol.107.1.**

בור *Claritas: Vide in ברר.*
בור הגולה *Cisterna aquarum collectarum: בור ספינרה: vide in גלל & בור זינקא & Gisternanavis, Aquarium; ubi aqua dulcis ad potum afferatur, Kelim cap.15. Oholoth cap.8.*

בור בור *Incultus, Sylvestris ager: Bardus, brutus, Fatuus, Stolidus, Stupidus, Rudis, Incivilis homo: Rab. שדה בור Ager incultus: Plur. אילנות Arbores sylvestres, in fructuosæ, Basra fol.95.1. Targ. מטול דבורא דבני נשא אנה Propterea quod stupidissimus hominum ego sum, Prov.30.2. וסני מכסנותא בורא הויה Odio habens increpationem, brutus est, Prov.12.1. Apud Talmudicos, אין בור ירא הטא Nullus bardus metuit peccare, id est, peccare erubescit, vel metuit Deum, Nam qui metuit Deum, metuit etiam peccatum sive peccare, Pirke avoth cap.2. Abarbinel in hunc locum scribit: Homo vanus scientiâ destitutus, & moribus civilibus carens, vocatur בור, eo quod similis est לשרה בור agro sylvestri, in quo nullum est semen: Majemon, בור הויה שאין בור הויה שאין Bur est, qui neque scientiâ, neque moribus præditus est. R. Salomon, בור Bur minor sive vilior est plebejo. Sunt qui deducant à בער exclusâ gutturali, ut sepè, quasi contractum sit à בעור. Certè pro בער in Targum est בורא, Prov.30.2.*

בורות *Stoliditas, Stultitia: דברי בורות Verba stolidi, Nidda fol.69.2. Glosa, שטות.*

בוור *Vepres, Vepretum, Dumetum: Vepres enim in incultis locis crescunt: דהובאי ובור תסיק Quæ sentes & vepres profert, Hebr. קיץ שמיר, Jefa.32.13. Sentes & vepres pariter, Jefa.27.4. ארי הובאי ובור תהי Nam sentes & vepres erit tota terra, Jefa.7.24. Metus sentium & veprium, Jefa.7.25. להובאי ובור יהי In sentes & vepres erit, Jefa.7.24.*

בוריא *Baculus, Scipio: Targ. בוריא על בוריה, Et am-*

Et ambulabit forâs (innixus) super scipione suo, Hebr. על משענתו Exod. 21. 19. R. Salomonis glossa hic est: על משענתו, id est, על בוריו וכחו, super scipione suo & viribus suis. Idem R. Salomon Psal. 119. 87. ואני עמדתי על בוריי Ego verò perstiti in scipione meo & viribus meis. Vide etiam in בור.

בזירותא Stoliditas, Stupiditas, Rusticitas, Fatuitas, Targ. מננא דבזירותא Invidia, Zelus fatuitatis, Job. 5. 2. in Regiis. Veneta בזירותא, quod est à בר, quod vide suo loco.

בריותא Idem, Proverb. 25. 20. Fortè debet esse Dolor, Infirmitas, ex usu Syro, qui in hoc Targum non infrequens est: Sic in Novo Test. Quòd dolor vel tristitia mihi est magna, ad Rom. 9. 2. Aut בזירותא ad form. præced.

בזיר Defolatus, Vastatus, Vastus, Incultus, Targ. Ad vallem defolatâ, incultam, Deut. 21. 4. in Onkelo, ubi Jon. להקיל בזיר Ad agrum incultum: Sicut seminantes triticum super agro inculto, Jefa. 28. 25. בזיר על חטין על בזיר Similes sunt iis qui seminant triticum in agrum incultum, Jerem. 12. 13. Vide & בזיר.

בוש Erubescere, Pudere, Pudore suffundi, Hebr. In Ithpabel apud Rabbinos, התבייש Idem: Onnis homo erubescens, verecundus, non facile aut citò peccat. Talm. Nedar. fol. 20. 1. Pihel, בייש Pudefacere: Ad pudefaciendum cum, Rab. & c.

בושן Verecundus, Rab. ולא הקפדן. Neque verecundus benè discit, neq. iracundus benè docet, Pirke avoth cap. 2. Verecundia nimia, servilis ingenii index est, & abjectæ alacritatis: iracundus præceptor impatienter fert defectus puerorum. Docentes autem tolerantia, mansuetudo & modestia commendat.

בושן Idem, Rab. סימן יפה הוא באדם שהוא ביישן Signum bonum est in homine, quando verecundus est, quem scil. dicti vel facti turpis facile pudet, Nedar. fol. 20. 1. Ter. Erubuit salvares est. Fœmininum, ביישנית Verecunda.

בושת Pudor, Verecundia: בבית הבושת In loco pudoris, id est, pudendorum membrorum. Pudor adducit in manus, (id est, potestatem) metus peccati, hoc est, facit ut quis metuat peccare, & timeat Deum, Nedar. fol. 20. 1.

מקום המבושים Pudor, Pudendum, Rab. Locus pudendorum.

בית, בות Pernoctare. In Targum pro Hebræo לון ponitur. Præteritum, והוא Et ipse pernoctabat nocte istâ in

castris, Gen. 32. 21. וכת טות Et pernoctavit incoenatus, Dan. 6. 18. ועל וכת Et ingressus est, & pernoctavit, 2. Sam. 16. 18. בנבע בתו להון In Geba pernoctarunt sibi, Jefa. 10. 29. וביתו Et pernoctarunt, Gen. 24. 54. ועל סקא וקטמא Participium præsens, Et in sacco & in cinere pernoctans, Jefa. 58. 5. in Venet. Infinitivus, לנא למכת, Locus commodus nobis est ad pernoctandum, Gen. 24. 23. 25. ולא אבא נברא למכת Et noluit vir ille pernoctare, Jud. 19. 10. למכת Ad pernoctandum, Jud. 19. 15. Imperativus, בית הכא Pernoctâ hîc, Jud. 19. 9. שרי כען וכת Mane hîc & pernoctâ, Jud. 19. 6. ביתו כען הכא Pernoctate nunc hîc, Jud. 19. 9. וביתו Et pernoctate, Genes. 19. 2. ביתי כליליא Et pernoctate nocte, Rut. 3. 13. לכל אחר Futurum, די תביתא אבית In quocunque loco pernoctaveris, pernoctabo, Rut. 1. 16. להוד ברחובא לא תבית Tantummodò in platea non pernoctabis, Jud. 19. 20. Et non pernoctabit de carne, Deut. 16. 4. ובירת על כרד טינר Et pernoctabit in latere petrae, Job. 39. 21. נפשיריה Anima ejus in bono pernoctabit, Psal. 25. 13. אלהו ברחובא נבית Sed in platea pernoctabimus, Gen. 19. 2. ונבית בגבעתא Et pernoctabimus in Gifatha, Jud. 19. 13. ולא יביתו Et non pernoctabunt, Exod. 23. 18. ערטלאי וביתו Nudi pernoctabunt, Job. 24. 7. וביתו Et pernoctent, Psal. 59. 16. אפוד Talmudicos proverbiale est, אפוד רינא Quando pernoctat judicium, cessat judicium. Vide illud in דון.

מכתא Pernoctatorium, Diverforium, Hospitium, in quo pernoctamus: בבית מכתא In domo hospitii, Gen. 42. 27. Hec forma conveniens est derivationi Nominum, ex Quiescentibus secundâ. Aliàs notatur מכתא, quæ forma convenit Defectivis primâ radicali propter Dagesch. Ex hac forma judicamus & alia esse notanda; veluti: בבית מכתא לבית מכתא Quando venimus in domum hospitii, Gen. 43. 21. בארמא בבית מכתא In via in domo hospitii, Exod. 4. 24. בבית מכתא In domum hospitii, Jos. 4. 8. דסטא למכתא Qui divertit in diverforium, Jerem. 14. 8. בית מכתת ערי ארחון Constr. Domum hospitii transeuntium per vias, viatorum, Jerem. 9. 2.

מכתותא Idem. Forma hæc non est genuina in hac Nominum classe. Veneta מכתותא mendosè: alii libri. מכתותא. Revia מכתותא. Elias מכתותא. Præteritum, מכתותא, sicut dicitur ארמותא a רום. Targ. כערסל במקשיא Sicut cubile diverforii (i.e. tugurii) in cucumerario, Jefa. 1. 8.

בנותא Noctua, Targ. Levit. 11. 18. Deuteron. 14. 16. pro Hebræo תושמת, quod sic interpretantur, quando pro Ave accipitur. Vel, Vespertilio.

בוז Vide infra in בוז.

בוז Vide infra in בוז.

בוז *Publicanus, Telonarius, Exactor* *vecligalium*, Talm. הווא בזינא דאתא לקמיה דאבא. Iste telonarius qui venit ante R. Avai, Bava baf-ra fol. 167. 1. Munsterus scribit בוזנא, sed insertum medium i isti scriptioni obstat.

בוז *Fasciculus, Fumis*, Talm. נפלה מן הגג. *Decidit de tecto stramen, & fecit fasciculum*, Glossa חבילה, Chol. fol. 52. 1.

בוז *Contemnere, Despicere, Spernere*, Hebraicè. *Sic in Targum, Præteritum*, ארום פתגמא דני. *Quia verbum Domini sprevit*, Num. 15. 31. in Targ. Hieros. *Et sprevit Esau primogenituram*, Genes. 25. 34. T. H. דבוז יתיד. *Qui spreverunt te*, Ezech. 16. 57. *Participium*, *Qui spernit verbum*, Prov. 13. 13. In Venetis scriptio prava est: Aleph adjunctis vocalibus, in scriptione redundat. *Futur.* *Ne spernatis me*, Cantic. 1. 6. *Pabel, Participium*, לא הווי מבזין לי. *Non fuerunt spernentes me*, Cant. 8. 1. *Contemnunt me*, Psalm. 22. 18. Talm. בזיותו בישתו קללתו. *Contempstisti eum, pudore & ignominia affecisti eum; dum sc. hæc de parente ejus dixisti, quod in gehenna torqueatur; ac si nimirum ipse quoque talis futurus esset*, Sanhed. fol. 65. 2. *Quæ ex hujus verbi forma, Diripiendi significatum habent, referenda sunt ad Verbum בוז.*

Deinde idem quod **בוז** *Findere*, Talm. vide in Bava bath. fol. 37. 1.

בוז *Contemptores*, Medr. Echa in præf. fol. 51. 2.

בוז *Contemptus, Ignominia*: *דיריה עדיף*. *Ignominia ejus, (fœminæ declinantis ad adulterium, cum nuda lapidatur) major est, quàm dolor corporis*, Sota, fol. 8. col. 1.

בוז *Foramina*: *In foramina lecti sive spondæ*, Glossa נקבים, Talm. Nedarim fol. 56. 2. *Item אבז בוזיני* *Ad ostium foraminum, id est, carcerum sive locorum despectorum, pauperum & vilium hominum*, Talm. Schab. fol. 32. 1. Vide de hoc dicto in בב.

בוז *Diripere, Deprædari, Depopulari, Spoliare.* *Præter.* *Diripuerunt populi facultates ipsorum*, Hebr. *אכלו זרים כהו*, Hof. 7. 9. *Qui spoliarunt te*, Ezech. 27. 26. *Et spoliarunt te*, Ezech. 16. 27. *Illud & in præced. radice adductum fuit. Particip. quod & in Nomen transit, ואשתעי בוזא* *Et consumptus est depopulator, deprædator*, Hebr. *וכלה לץ*, Ezech. 29. 20. *Qui depopulentur eos*,

Hebr. השאטם, pro quo verbo & in præcedentibus usurpatum est, Ezech. 28. 24. *Et depopulatores nostri*, Hebr. ותוללני Psalm. 137. 3. *Et fors diripientium nos*, Hebr. לבזוני. *Et omnes diripientes te*, H. b. *וכל בוזך*, Jesa. 17. 14. *Et prædabuntur prædatores suos*, Hebr. *ובזו את בזיהון*, Jerem. 30. 16. *Participium Pehil sive Præteritum*, והוא עם, *Et ipse est populus direptus*, Hebr. בוזו Jesa. 42. 22. *Populus oppressus & direptus*, Jesa. 18. 2. *Infinitivus*, *Ad prædandum prædâ*, Jesa. 8. 1. *An ad diripiendum prædam tu venis*, Hebr. הלשלול שלל. *Imperativus*, *Diripite argentum, diripite aurum*, Nah. 2. 9. *Futur.* *Omnem prædam ejus diripies tibi*, Deuter. 20. 14. *Et spoliabit spoliolum ejus*, Hebr. *ושלל שללה*, Ezech. 29. 19. *Et diripient facultates tuas*, Ezech. 26. 12. *Et spoliabunt eos*, Jere. 20. 5. *Aphel, Participium*, *Ecce Dominus spoliaturus est terram*, Hebr. *בוקק* *Evacuaturus*, Jesa. 24. 1. *Ithpehal vel Ithpabel Præteritum*, *Spoliatus est Israël*, Hebr. *נבלע* *Absorptus*, Hof. 8. 8. *Participium defectivum*, *Nam ecce direpti vel spoliati sunt*, Jesa. 14. 17. *Infinitivus*, *Spoliando spoliabitur terra*, Hebr. *הבוק תבוק* Jesa. 24. 3. *Futurum*, *ut præcedit. Et diripientur palatia tua*, Amos 3. 11. *Vene. Et diripient*, sed in Hebræo est locutio passiva. *Et diripientur*, Hebr. *ובזו* Jerem. 50. 37.

בוז *Spoliator, Prædator, Prædo*: *סבריה דבוזא*. *Spes prædonis*, Prov. 25. 19. *Plurale*, *בוזוני אתי* *Prædatores adducam super eos*, Hebr. *Et Israël לבוזין* *Et Israël prædonibus*, Jesa. 42. 24. *Erubescunt prædatores*, Psal. 25. 3. Hebr. *בוזרים* *Prævaricantes. Talmud.* *בוזי ובוזי רבוזי* *Prædones, & deprædatores prædonum*, Sanhed. fol. 94.

בוז *Præda, Spolium*: *Spolio plena est*, Hebr. *פרק* *Lacerato*, Nah. 3. 1. *Ad prædandum prædam*, Jesa. 8. 1. *Et diripiet prædam ejus*, Ezech. 29. 19. *Constructum*, *Dividite prædam inimicorum vestrorum*, Jos. 22. 8. *Emphat.* *אפלה בוזתא* *Dividam prædam*, Exod. 15. 18.

בוז Vide infra in בוז.

בוז *Deprædatio*: *בוזתא ויתביה* *Deprædatio obveniet ei*, Hebr. *שודד יבאנו* *Vastator eveniet ei*, Job. 15. 21. *Regia legunt בוזתא*. *Utroq; modo Lectio incongrua est. Genere enim Verbum & Nomen discrepant. Juxta sensum Hebræum, legendum esset בוזא Prædator.*

לאומא כבליחא כוזותא *Prædatrix*: Nationi Babylonicae prædatrici, Pſal. 137.8.

Præda, Talm. יומא חד נפק לשכר כוזא *Præda*, Talm. Quodam die egressus fuit (David) ad venandum prædam, Sanhed. fol. 95. 1. Sic exponit Gerson. R. Salomon putat לשכר כוזא esse voces Perficas, quasi, In pagum Bissai. Aruch in litera ש scribit, hic idem esse quod רשת Rete, juxta illud, כל עשי שכר, Omnes facientes retia, Jefa. 19. 10. autem idem quod נץ Accipiter, & sic in lingua Ismaelitica נץ dici. David ergo dicitur exiisse ad capiendum aves & feras.

Non erubescit ab illa, Pefach. fol. 72. 2. Erubescit ab illo, vel propter ipsum, Jevam, cap. 2. in fine. Quod non puduit patrem ejus propter ipsum, ibid. Glossa, בוש. Alibi, Juvencula, quam pudet publicè lavare se. Nidda fol. 15. 2.

Mamma, vide infra in בוזא.

Cochleare: perperam; vide mox in בוזא.

Expendere, Ergare, Dispergere, Dissipare, Prodigere, Dilapidare, Targ. למא רין אנא מבזבזו. *Quorsum ego prodigo bona mea?* Ecclef. 3. 22. *Apud Talmudicos* המבזבזו אל יבזבו יותר מחומש, *Qui erogat* (in pauperes aliquid honoru suorum) *ne erogat ultra quintam partem, ne forte ipse aliquando indigeat ope hominum*, Kethubh. fol. 50. 1. In Talm. Hierosolymitano id explicatur, ut primâ vice eroget quintam bonorum suorum, deinceps quotannis quintam lucri. Ibid. Accidit cû quodam, qui cupivit erogare aliquid pauperibus, & non permiserunt ei, &c.

Largitio, Ergatio amplior, Honorarium, Targ. Plur. מתן ונבזבזו. *Dona & honoraria*, Jere. 40. 5. *Et honoraria tua*, Dan. 2. 6. *Itè Expensæ*: *Et expensas domus sanctuarii dabit*, Deut. 33. 24. in Jon.

Nomen angeli cujusdam, qui una cum aliis emissus fuit ex terra Sodome ad curanda ulcera, Talm. Schab. fol. 67. 1.

Acerra, Phiala thuraria, Thuribulum: *Acerra una*, Hebr. בוף, Numer. 7. 14. Onkelos, בוזיא, & sic Jonathan.

Regia scribunt בוזיא. *Plurale*, וית בוזיא, *Et acerras*, Hebr. הנתת, Num. 4. 7. Sic Num. 7. 86. Jere. 52. 18. *Cum Affixo*, מניסוהי ובוזיהי, *Scutellas ejus & acerrase ejus*, Hebr. וכפתוי, Exod. 25. 29. Jonath. בוזיא. Hoc mendosè in Munstero scriptum est *Cochleare*. Similiter malè id allegatur in Aruch, בוזיא. R. Salom. hîc scribit: בוזיא שנותני בהן לבזבזא, id est, *Acerræ, arcule, in quibus ponunt thus*. Sic Exod.

Constructum, כוזי ההבא, *Acerræ aureæ*, Num. 7. 48. 46.

Scutella, Talm. קרביים הנתונים כבוך. *Intestina posita in scutella*, Tamid cap. 4. in fine. Majemon scribit, בוז idem hîc esse, quod Hebraicè כף: & Hebræum קערותי in Targum transferri בוזיהי. Hoc memoriæ erratum est: Vide Exod. 25. 28. & 37. 16.

Confinia, Fines, Terminî, Talm.

In Gemara: מאי בוזיא אמר ר' אבא פיסקי באני: *Quid est Bisle?* dixit R. Abba: *Fines agrorum, id est, confinia, ab agro ipso distincta*, Bava basr. fol. 68. 2. Munsterus scribit בולי, pravè: exponit, *Limitator agrorum*. Id similiter falsum. Nam ibi disputatio de aliquo, qui urbem vel agrum vendit, quid simul cum iis vendat? Excipiuntur inde officarii & cultores agrorum. Idem de Guidone intelligendum, qui explicat *Mensorem agrorum*. Vendens urbem, simul vendit agros vicinos ad urbem pertinentes, sed non confinia agrorum aliquo spacio ab iis divulsa & distincta.

Scindere, Discindere, Fmdere, Diffindere,

Dilacerare, Transfigere. Hebr. בקע. *Præteritum*, בוע ימא, *Fidit mare virgâ Mosis*, Pſal. 78.

Et transfixit ambos istos, Hebr. ובוץ ית תרויהון, Num. 25. 8.

Tu fidisti fontem, Pſal. 74. 15. *Et disciderunt* (perruperunt) tres isti heroes castra Philistæorum, 2. Sam. 23. 16.

Participium Pebil, הכרין

Sic ego transfigor & dilaceror, Cant. 2. 2. *Plur.* רנעיצו עפיהא ובויעו, *Cujus transfiguntur & dilacerantur frondes*, ibid. *Infinitivus*, ערו בחיר למבוע לבושא, *Tempus selectum est dilacerandi vestem*, Hebr. לקרוץ, Ecclef. 3. 7.

Imperativus, ובויעו, *Et finde illud*, Exod. 14. 16. In Venetis pravè legitur, ובויעו. *Affixum hoc cum verbis perfectis rarissimum & improprium est, unde melius in Jonathane est, ובויעו. Regia*

cum Affixo ad formâ Hebraicam, quod in Chaldaismo alienum est. Futurum, ובויעו, *Et perforabit eum*, Hebr. ונקבה, 2. Reg. 18. 21.

Et perforabunt te gladiis suis, Hebr. ובויעו נדך בסיפיהון, Ezech. 16. 40. *Ithpehal vel Ithpabel, Præteritum*, ולא אתבוע עננא, *Et non finditur nubes sub eis*, Hebr. נבקע, Job. 26. 8. *Et fissâ fuit terra sub eis*, Numer. 16. 31. *Diffiderunt se omnes fontes abyssi, Et ecce rupti, fiksi sunt*, Jos. 7. 11. *Et diffiderunt se aquæ*, Exod. 14. 9. *Et diffiderunt se aquæ*, Exod. 14. 21. *Futur.* לניקן חרתין יתבוע, *Sicut lagenæ (utres) novæ, findetur*, Job. 32. 19. *Et findetur mons olivarû*, Zach. 14. 4. *Et gravidæ eorum discindentur*, Hoseæ 14. 1.

Et planicies diffindētur, Mich. 1. 4. *Pabel*, *Præteritum*, בוע מעריתהא בוע Et omnes gravidas earum diffidit, 2. Reg. 15. 16. Veneta habent בוע, sed præstat esse ex *Pahel*, juxta Hebræum. Sic Job. 28. 10. על רבועו Propterea quod diffiderunt gravidas terræ, Amos 1. 4. ובועה Et diffiderunt ex eis, 2. Reg. 2. 24. Veneta habent ex forma *Pehal*, sed in Hebræo est ex *Pihel*. *Participium*, כמת גבר דפלח ומבוע, Sicut vir sciendens & findens, Psal. 141. 7. כהית שנה דמבועה Sicut bestia dentium, quæ dilacerat, Hos. 13. 8. *Participium pebil Passivum*, בלו ומבועין, Vetustate consumpti & rupti, Hebr. מבקעים Josuæ 9. 4. *Futurum*, ורוח עלעולין תבוע, Et gravidas eorum diffindes, Hebr. תבקע 2. Reg. 8. 12. Et ventus procellarum diffindet eum, Ezech. 13. 11. Hæc omnia fatius est ex *Pahel* legi propter emphasin significandi, juxta Hebræum.

Fissum, ruptum, lacerum. Plur. ובועתא Et laceris induet se dormitatio, id est, vir dormitans & otiosus, Hebr. וקרעים, Proverb. 23. 21.

Idem: Targ. ולאחאה בוועא Et refarcire lacerum, Eccles. 3. 7.

Scissio, Fissura, Sectio: ואתבועו מים בוועא בוועא Et fissæ fuerunt aquæ in duodecim fissuras, Exod. 14. 21. in Jon.

Foramen, rima, fissura: Talm. הוא תרי בועי Vidi duas fissuras, Bava basra fol. 74. 1. Sanhed. fol. 100. 1. In Aruch hæc citantur & scribuntur בוי, per elisionem mediæ gutturalis. Sic citat idem ex Vajikra rab. sect. 19. לא דמי הרין ריסא Non est להרין בויא sicut ריסא fissura: Sed in nostris libris nō legitur. In Medrasch Schir autem cap. 4. v. 14. ubi ista verba quoque habentur, legitur בועא.

Spargere, Dispergere, Dissipare, Rab. בוק בהן עפרה והוון הרבי *Sparsit in eos terram, & conversa fuit ea in gladios, sparsit in ipsos stipulas, & factæ fuerunt spicula*, Sanhed. fol. 109. 1. Sic adducit Aruch: in Gemara pro בוק hodiè legitur שרי Projecit. Item, בוקין מלח על גבי כבש כרי, Spargunt salem super gradus, ut nemo vacillet (*Steite*) Eruvin fol. 104. in Misna. Glossa, בווקין, id est, מפזרים vel זורקים. Alibi, Et fuit cum sparsum esset, Bava bas. cap. 5. in principio Gemaræ. Sic adducit Aruch: in Gemara hodiè legitur מבור, quod idem. In Beres. rab. sect. 26. בעולם הוה הרוח היא נבוקת בא In mundo hoc spiritus (meus) est dispersus in unum aliquod membrum (hominis): sed in futurum erit sparsus per totum corpus. Glossa נפורת.

Hinc בוק Ezech. 1. 14. Rabbini exponunt לשון significationis *Dispersio*: Vide ibi interpretes, & 1. Sam. 11. 8. ad ופקירם בבוק. Item in Beresch. rab. sect. 50. ab initio.

היה בוקה *Fragmentum, Frustum, Targ.* דכפא בקלעא Sicut frustum lapidis in funda, Hebr. בצרור האבן Sicut ligamen lapidis, Prov. 26. 8. Sic Targum hoc citant R. Salomon & R. David 1. Sam. 11. 8. hodiè autem aliter in Targum Proverbiorum legitur. In Aruch similiter est בוקה. Guido vult etiam בוק *Agnum* significare. Error est, natus ex voce טלאים, quam ipse putavit esse Appellativum Nomen, *Agni*: cum sit Nomen proprium loci. Confer 1. Sam. 11. 8. & 1. Sam. 15. 4. *Apud Rabbinos*, באלין, באלין Cum ipsi periclitarentur in istis fragmentis lapidum, sive ruderibus, Medras in Samuelis libros.

Hinc legitur ובוקהי Et acerras ejus, Exod. 25. 29. in Venetis magnis. Legendum בויכוי, ut est supra in בוך.

II. *Vermes producere, vermiculosum fieri. Apud Talmudicos*; Conducens asinum (ad iter vel operas) והבריקה & vermiculosus fiat, Bava metzia cap. 6. in Mischna. Ad quod in Gemara fol. 78. 2. ibidem legitur: מאי והבריקה? Quid est והבריקה? Alter dixit, נהוריתא Suffusio oculorum & visus: alter dixit, אבוקת. Glossa, אבוקת, id est, התלועו Vermes, q. d. vermiculosi fiunt pedes ejus. Sic אבוקת est tertia foemina Præteriti Aphel, ut הבריקה Hebraicè. Inde & R. Salomon illud per verbum explicat *Vermes producant vel generent pedes ejus*. Est autem ברק *Fulgur*: הבריק *Fulgur emittere, Fulgurare*. Equus vel asinus dicitur *Fulgurare*, quando oculi repetitas flammæ, quasi candelæ ardentis, emittunt, unde risus confunditur. Inde vitium, quod dicitur Suffusio. Sed & Suffusio fit ex nimio & perpetuo humore affuso, unde fit pellicula oculo obducta. Jam verò etiam ברק & בוק antè pro eodem usurpata leguntur. Sic אבוק & Chaldaicè אבוק. Alii tamen אבוק de vitio pedum, quod à vermibus fit, interpretati sunt. Communiter etiam אבוקת pro Nomine accipiunt, *Vermis pedum*. In Munstero mendum est literæ ף finalis loco ת: Deinde scribit אבוקת quasi ex forma constructa. Si Nomen sit, scribendum potius אבוקת *Vermiculatio, Productio vermium*, ut sit formæ Aphel, significationis activæ. Author Aruch exponit *Tineam*, quæ vestes consumit.

Spargere, Dispergere, Hebr. & est idem בוק, פור, quod usitatus est. *Apud Talmudicos*, בורה שלח תתעפש Diebus serenis

serenis dispersam, ne putrescat, Kerith. fol. 6. 2.

בֹּרֵא Semen, Granum. Targ. רְבוּרִיָּה מוֹרֵרֵךְ Cujus semen feminat se, Genes. 1. 11. 29. in Jonath. pro quo Onkelos habet בָּר זֶרְעִיהָ. Apud Talmudicos, אֲדָמָסְמָתָא, Ad adducendum semen migmatiss, id est, herbæ, unde fit migma sive pabulum, Sanhed. fol. 93. 1. חוּי לְבוּרָא דְקָרָא Prodest ad semen cucurbitæ, Schab. fol. 103. 1. **בֹּרָא** Semen, granum sinapi. Primum exemplum in Aruch, quod citatur ex Schab. fol. 101. legitur fol. 140. 2. & pro בֹּרֵא hodie ibi scriptum בֹּרָא. Addit in fine idem author, Semê Arabicè dici בֹּר. Alibi, בֹּרָא דְגִלְגִּילָא Semen crucæ herbæ, Gittin fol. 69. 2.

בֹּרֵנִין Semina, Talm. מֵעֵרֵב בֹּרֵנִין וּרְעָה Miscubat femina & feminabat ea, Kiddusch. fol. 39. 1. מֵיִתִּי Adducebat semina ex arboribus, Gittin fol. 68. 2. **בִּירָא בֹּרֵנִי וְלֵא צִמְחוּ** Projecit in eum (hortum) semina, sed non germinarunt, Chol. fol. 60. 2.

בִּיתָא בֹּתָא Nomen proprium loci, Talm. חֲתָמָא עֵרִית שְׁבִיתָתִי בִּיתָא Erit quies sabbathina mea Bista. Sic adducitur in Aruch; In Gemara, unde citatur, legitur בְּצִינָתָא, Eruvin fol. 52. 1. Locus fuit intra terminum itineris sabbathini situs, in quo quiescere licebat.

בָּחַל Maturescere, coqui ad maturitatem, Talm. **בִּיחֵל** Ubi maturaerint, colligit eas in domum, Scheviith cap. 4. מאִמְתִּי הַמִּירוּרָה חֵיבוּת בְּמַעֲשֵׂרוֹת הַתְּאֵנִים מְשִׁיבְחֵי לֵוִי Quando fructus debent dare decimas? ficus ex quo maturuerint, Maaseroth cap. 1. id est, maturescere incipiunt. Nam initium maturitatis propriè hoc verbo significatur: Unde Aruch explicat, **בָּחַל** Quando maturescunt, ולא נתבשלו בטוב sed nondum maturuerunt benè.

בֹּחַל Fructus maturescens, & res que vis nondum plenè matura. Sic parabolicè de puella tribus Nominibus dicitur, quòd sit **בֹּחַל** וְצִמָּה Grossulus, ficus maturescens, & ficus matura, Talm. Nidda fol. 47. 1. Grossulo assimilatur puella, antequam ubera & pubes oriantur, ceu immatura viro: **בֹּחַל** & **בֹּחַל** intumescenti, quando ubera extuberare incipiunt & pubes oritur: **בֹּחַל**, quando matura viro est, & duo ista maturitatis signa produxit, ubera & pubem. Tunc etiam dicitur בֹּחַל, ut dictum est in בְּנֵי. Vide R. Davidem Zach. 11. 14.

בָּחַן Probare, Examinare, Explorare, Scrutari, in Targum, ut Hebraicè. Apud Rabbinos etiam est **בָּחַן** Intelligere, Cognoscere. In Targum ejus præcipuus usus est in Psalmis & Jobo. In prophetis ferè per בָּחַן redditur. Præteritum, **בָּחַן** Probet me, Job. 23. 10. **בָּחַנְתָּ** Examinaisti cor meum, Psalm. 17. 3.

בָּחַנְתָּ Probasti nos ó Deus, Psalm. 66. 10. **בָּחַנְתָּ** Probavi te, Psal. 81. 8. **בָּחַנְתָּ** Probarunt me, Psalm. 95. 9. **בָּחַן** Participium, **בָּחַן** Justos probat, Psal. 11. 5. **בָּחַן** Et explorans corda, Psal. 7. 10. **בָּחַן** Auris verba probat, Job. 34. 3. **בָּחַן** Infinitivus ex forma Talmudica, **בָּחַן** Ad probandum, Genes. 22. 5. **בָּחַן** Imperat. **בָּחַן** Proba me, Psal. 26. 2. **בָּחַן** Futurum, **בָּחַן** Ad momenta exploras eum, Job. 7. 18. **בָּחַן** Nonne auris sermones probat, Job. 12. 11. **בָּחַן** Participium, **בָּחַן** Explorant filios hominum, Psalm. 11. 4. **בָּחַן** Futurum, **בָּחַן** Ut probetur Job, Job. 34. 36. Sic legi potest per Nun in fine, quia hoc verbum in Jobo, ut Hebraicè, usitatum est. **בָּחַן** In hoc probabimini, Gen. 42. 15. ubi in Jonathane est, quod verbum aliàs in hoc libro usitatius est.

בָּחַן Probatio, exploratio, examinatio, consideratio: **בָּחַן**, Intelligentia, Notio, apud Rabbinos: **בָּחַן** Viri intelligentiæ, judicii, id est, intelligentes & prudentes, qui norunt rem exactè expendere & examinare.

בָּחַר Eligere, Seligere, Hebr. & Chald. Item Probare, Examinare, ut antecedens Verbum.

בָּחַר Quem elegit in hæreditatem sibi, Psal. 33. 12. **בָּחַרְתָּ** Hoc delegisti præ afflictione, Job. 36. 21. **בָּחַרְתָּ** Elegi hærerere, adjunctus esse in domo sanctuarii Dei, Psalm. 84. 11. **בָּחַרְתֶּם** Nam vos elegistis vobis, Jos. 24. 22. **בָּחַרְתָּ** Participium, **בָּחַרְתָּ** Qui probans es, probas corda, Hebr. **בָּחַרְתָּ**, Jerem. 12. 3. **בָּחַרְתָּ** Probans sum, probos renes, Hebr. **בָּחַן**, Jere. 17. 10. **בָּחַן** Et probos eos, Jere. 9. 7. **בָּחַן** Sicut probant aurum, Hebr. **בָּחַן**, Zach. 13. 9. **בָּחַן** Imperativus, **בָּחַן** Elige nobis viros, Exod. 17. 9. **בָּחַן** Elige tibi unum ex illis, 2. Sam. 24. 12. **בָּחַן** Eligite vobis hodie, Jos. 24. 15. **בָּחַן** Futurum, **בָּחַן** Eligam viam ipsorum, Job. 29. 25. **בָּחַן** Et expurgabo, expurgabo eos tibi illic, Hebr. **בָּחַן** Et expurgabo, defæcabo, Jud. 7. 4. **בָּחַן** Et probabo eos sicut probant aurum, Hebr. **בָּחַן**, Zach. 13. 9. **בָּחַן** Beatus est quem eligis, Psal. 65. 5. **בָּחַן** Et eligent sibi juvenicum unum, 1. Reg. 18. 23. **בָּחַן** Præteritum, **בָּחַן** Selectius, præstantius est nomen bonum, quam divitiæ, Prov. 22. 1. Hoc verbum in Venetis omissum est: debet autem addi juxta Hebræum: **בָּחַן** Et electi fuerunt, Numer. 31. 5. **בָּחַן** Futurum, **בָּחַן** In hoc probabimini, Hebr. **בָּחַן** Genes. 42. 12. in Jon. **בָּחַן** Et probabuntur verba vestra, Gen. 42. 16. quod

quod est cum defectu literæ characteristicae רת, pro ויתבחרון, ut habet Jonathan.

בְּחִירָה *Electus, Selectus, prestans, optimum*: כְּמִיר בְּחִיר: Sicut sagittam electam, Jesa. 49. 2. בְּחִיר יִהְיֶה Selectum, probatum dedit te, Jer. 6. 27. כְּמִירָה בְּחִירָה Electæ Domini, 2. Sam. 21. 6. אֲוִרְתָּהּ רַיִי בְּחִירָה Sicut myrrha selecta, Cant. 5. 13. אֲוִרְתָּהּ רַיִי בְּחִירָה Lex Domini probata est, Hebr. צִרְפָּה Expurgata ut aurum, Psalm. 18. 31. quod est foemininum. *Cum Affix.* וְיִשְׂרָאֵל בְּחִירִי Electus meus, Jesa. 42. 1. מִשָּׁה בְּחִירִי Et Israël electum meum, Jesa. 45. 4. מֹשֶׁה בְּחִירִיה Mosés electus ejus, Psal. 106. 23. *Plurale,* יִבְלוּ בְּחִירֵי Currus electos, Exod. 14. 7. לְמַחְמֵי בְּמוֹבָרַת Consumente electi mei, Jesa. 65. 22. אֲדִוּנוּ בְּחִירֵי Ad videndum bonum electorum tuorum, Psal. 106. 5. בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירֵי Filii Jacobi, electi ejus, Psal. 105. 6.

בְּחִיר *Juvenis*, Hebr. Apud Rabbinos deinceps per Synecdochen speciei est, *Juvenis studiosus literarum & doctrinae, qui simpliciter & absolute nobis vocatur Studiosus*: בְּחִירִים *Studiosi, Juvenes*: פְּעֻלָּתוֹ בְּחִירָה *Juvenula*.

בְּחִירָה *Juventus*, Rab. Aben Esra ad illud: Et respondit Josua filius Nun, minister Mosi מְבַחְרֵי. Quidam dicunt, inquit, quod explicatio ejus est מְבַחְרֵי *A juventute ejus*, quod fuit minister ejus ab eo tempore, quo adhuc fuit בְּחִיר juvenis. Sed hoc inconveniens est: hæc enim historia contigit anno ejus ministerii secundo, &c. Est autem Juventus ætatis pars ad quælibet peragenda selectissima.

בְּחִירָה *Electio, Delectus*, Rab. בית הבחירה *Domus electionis*. Sic vocant *Templum sanctum Hierosolymitanum*, quod Deus sibi in peculiare habitaculum elegerat. De hoc integrum Tractatum habet Majemon, in libro Jad, par. 3. Apud Rabbinos Theologos est etiam *Arbitrium liberum electivum, quo quis liberè hoc vel illud agendum eligit*. Hinc R. Levi scribit 1. Reg. 17. 1. הָשִׁי לֹא יִכְרִיחַ אֶת אָדָם שִׁחְטָה וְשָׂמָהוּ בְעַל בְּחִירָה כִּי שִׁמְלַט מֵהַרְעוּת הַנַּפְשׁוֹת וְכִי id est, Deus non cogit hominem ut peccet, sed posuit eum dominum electionis (liberi arbitrii) ut liberaretur à pœnis spiritualibus & corporalibus, sicut explicavimus in tertia orat. libri Bellorum Domini. Et ecce si non potuisset liberari ab istis, non fuisset æquum, ut punitus fuisset propterea, cum fuisset coactus peccare. Hæc ibi. R. David 1. Reg. 18. 37. וְאִין רָאוּי לְסַמֵּךְ עַל זֶה הַפִּירוּשׁ כִּי הַבְּחִירָה נִתְּנָה לְבְנֵי אָדָם Sed nõ convenit, ut innitatur huic expositioni. Nam liberum arbitrium datum est hominibus, sicut dicitur, *Ecce dedi coram te hodie vitam*, &c. Deut. 30. 15. Vide autè de hac materia subtiliter disputantem librum יצחק עקרת cap. 8. in init.

בְּחִירָה *Electum, Liber electus*. Sic vocatur apud Talmudicos liber quidam Talmudicus, proprie עֲדוּת דִּיכּוּת dictus, quasi Testificationum liber, quod meras testificationes Doctorum contineat de plerisque controversiis decisis aut decidendis. Istæ autem testificationes Selectæ, Probatae, & communiter receptæ fuerunt. Hinc, Posteaquam etiam discimus in libro electo similiter, Berach. fol. 27. 1. Glossa: Liber עֲדוּת דִּיכּוּת sic vocatur.

בְּחִירָה *Selectum, optimum, prestantissimum*: אינו מן המבחר Illud non est de optimo. R. Salomon, Deut. 12. 11. Præceptum hinc habemus, quod omne votum debet esse מן המבחר de optimo, id est, qui vovet se daturum hoc vel illud, & consecraturum usibus sacris, debet dare de optimo. Hebraicè dicitur מְבַחְרָה.

בְּחִירָה *Inquirere, Scrutari*. *Affine est verbis* בְּקַשׁ עַד רִבְחָשְׁנָה וּמִשְׁכַּחְנָה לִי וְהַפֶּשֶׁת, Talm. Donec inquiram & inveniam illud, Metzia fol. 5. 2. אֲרָלָה אֲבִידָנָה בְּחִישְׁנָה Quod non perdidit, quero, Schab. fol. 152. 1. *Dictum proverbiale de senibus, qui incurvati incedunt, ac si aliquid quærent, cum nihil perdiderint.*

II. **בְּחִירָה** *Miscere, circumagitare, ut coctilia in ollis cochleari aut tudiculâ agitari solent*, Targ. וְרוֹבֵי אֶת הַבָּשָׂר מִן הַדָּם Et Juvenes sacerdotum agitabant & miscebant sanguinem, nempe sacrificiorum, Esth. 1. 14. in primo Targum. וְעַל לְבֵיתָה Et ivit domum ad quærendum in tabulis rationum suarum, Gen. 39. 11. in Jon. Talm. וְנִבְחַשְׁתָּה בְּנוֹחָה Et misceat illud tudiculâ vel frusto ligni, Talm. Gittin fol. 69. 2. מִשְׁכַּחְנָה בְּחִירָה Miscet in olla, ut scil. cochleari fieri solet: בְּחִירָה בְּחִירָה Miscet cochleari: בְּחִירָה בְּחִירָה Agitabant ollam manibus suis: בְּחִירָה בְּחִירָה Et agitabat arbores: & similia apud Talmudicos.

בְּחִירָה *Cinis ignitus*. Talm. אֲוִתְבָּה תוֹתִיה בְּחִירָה Posuit eam (carnem) sub cinere ignito, scil. ad assandum, Sanh. fol. 39. 1. Glossa, בְּחִירָה i. e. תַּחַת חֲרָת sub cineribus aut carbonibus ignitis. Aruch *Axillam exponit, sed locus citatus falsus est.*

בְּחִירָה *Cochlear longum, Tudicula, quâ coctile in olla agitatur*, Talm. וְהָרָה בֵּיה בְּחִירָה Et agitatur in eo cochleare, cochleari illud miscet, Pesach. fol. 111. 2.

בְּחִירָה Vide suo loco in litera י, quæ tamen possit esse formativa, & sic pertineret ad hanc Rad.

בְּחִירָה *Pronunciare, Proferre verba, Enunciare, Effari, Effutire*, Hebr. Rab.

בְּחִירָה *Futilitas, temeritas in loquendo*, Rab. חֵיבִין עַל רֵי שִׁפְתָיִם Rei sunt propter futilitatem labiorum,

biorum, verborū. Vide Horajoth cap. 2. Kerith. cap. 2. בטוי שבועה *Juramentum futilitatis*, i.e. temerarium, quod præter necessitatem effertur, ut cum quis jurat, se malefactorum alicui, aut benefactorum, aut aliud quidvis, quod est in potestate sua, & peccat in committendo vel omittendo, id dicitur Juramentum futile & temerarie prolatū, Talm. Schevuoth cap. 1. & 3. Majemon par. 1. lib. Schevuoth cap. 1.

בטי *Piscis immundi nomen*, Talm. ע"ז fol. 39. 1.

בטיא Vide infra in בטט.

מבטא *Pronunciatio, Prolatio, Prolatum, Sermo prolatus*; Rab. האות יתרה במבטא Litera redundans in pronuntiatione. ותחבון מתחלפי המבטא Diverſa in pronuntiatione & ſenſu. Id in Concordantiis Hebraicis frequenter occurrit.

כטר *Digitus*, Talm. כמלא בטרא Quantum est plenitudo digiti, latum digitum, Cholin fol. 50. 2. ארבעה בטרין Quatuor digiti, Chol. fol. 76. 1. Gloſſa, אצבעות. In Aruch citatur per ר in fine.

בטח *Fidere, Confidere, Sperare*, Hebr. In *Hiphil*, הבטיח *Sperare facere, Spem facere, Promittere*. Sic in Targū, דאבטחתי לך אלהי דאמי, Qui fiducia attulisti mihi ad possidendum mundum venturum, id est, vitam æternam, Ruth. 2. 13. *Ithpehal*, את מהבטח את ובראעא דשלמא Et in terra pacata tu confidis, Jerem. 12. 5.

מובטח *Confisus, Securus, Certus*, Rab. לו מובטח Certum ipsi erat, se futurum filium mundi venturi, id est, vitæ æternæ, Talm. Berach. fol. 57. 1.

אבטיח *Pepo, μέπων, μήλον, Melo, Melopepon*, pro quo communius dicitur, מלפפון. *Rabbini utuntur singulari*: אבטיח ונמצא סרוח Pepo & sit putridus, Talm. Trumoth cap. 3. In eodem libro cap. 8. Rambam scribit: אבטיח Arabicè dicitur בטך, & vernaculè מלוני Melone. In Bartenora legitur, Arabicè dici אלכטיך, ubi אל est Articulus Arabicus. Inde apparet א ab initio esse adventitium & servile sive formativum. *Plur.* אבטיחים *Pepones, Melones*. In Targum, אבטיחיא Et melones, Num. 11. 5.

בטח *Appendix structura, structura ante fenestram adjectitia, cui quid imponi, aut cui quis insistere potest*: אבטיח הבטח אינו מביא את טומאה Appendix structurae non adducit pollutionem, Talm. Oholoth cap. 12. Gloſſa, הוא בנין יוצא מן הכותל Est structura egrediens ex pariete ante fenestram, cui si quis insistat, potest esse בטח securus, ideò vocatur בטח.

בטט *Lucere, Splendere, Emicare, Scintillare*. *Participium*, בטט הוא בשחקי Lucēs, splendens est ipse in superioribus nubibus, in cælis,

Hebr. בהיר, Job. 37. 21. In libris legitur בוטט, quæ forma est Hebraica, in Chaldaismo aliena Chaldaismus inde commutat Cholem in Kametz. Possit & legi בוטט ad formam צדיק, ut sit Nomen, *Lucidus, Splendidus*, juxta Hebræum בהיר.

בטבט *Ardorem excitare, tumorem ardentem efficere*, Rab. Exod. 22. 24. in R. Sal. נשך Fœnus est sicut morsus serpentis, qui mordet vulnus parvū in pede alicujus, quod principio non sentit, mox autem בטבט ונפח tumorem ardentem efficit & inflatur usque ad verticem: sic fœnus à principio non sentitur neq; cognoscitur, nisi cum ascendit & crescit, & imminuit facultates amplas.

בוטיטא *Scintilla lucens & ardens*, Talm. ונפקו Et exiverunt scintillæ ignis: תרי בוטיטא דנורא Duæ scintillæ ignis, Metzia fol. 85. 2. In Aruch scribitur בוטיטא.

בוטיטא *Spelmica*. בהרי בוטיטא דטיבריא In speluncam Tiberiadis, scil. fugimus metu exercitus, Beres. rabba sect. 31. Aruch exponit מערר. In Talmud Hierosolym. Pesach. cap. 1. scribitur בוטיטא.

בוטיטא *Bacca*, Talm. לפרחא דביטיטא Et decerpserunt florem baccæ, & salva perstitit bacca, Berach. fol. 36. 2. Gloſſa, אביונה. *Hæc scriptio possit etiam legi בוטיטא Plural.* *Septem baccas florum capparis*, Cholin fol. 59. 1.

בטל *Cessare, Intermittere, Intermitti, Desinere, Vacare, Otiosum esse, otiari, impediri, aboleri*. *Præteritum*, בטילת הדות לבנא Cessat gaudium cordis nostri, Hebr. שבת Thren. 5. 15. Veneta בטיל, & sic est discrepantia generis à seq. Nominine fœminino. בארון בטילת עבדת בית אלהיא Tunc cessabat, impeditum fuit opus domus Dei, Esræ 4. 24. בטילת הדות תופין Cessat gaudium tympanorum, Heb. שבת, Jesa. 24. 8. Quomodo cessavit dominatus hostium nostrorum, Jesa. 14. 4. *Participium*, והות בטלא Et mansit cessans, impeditum, Esræ 4. 24. *Futurum*, וימם ויליא Et dies & nox non cessabunt, Hebr. לא יבטלון, Gen. 8. 22. ברהצין יבטלון Quando solennitates cessabunt; vel יבטלון ex Pahel, Abrogabunt, Hebr. הנגים ינקפו, Jesa. 29. 1. *PAHEL*, בטל *Cessare facere, Impedire, Abrogare, Abolere, Irritum reddere*. *Præteritum*, וית תפקידת מהולתא בטל Et præceptum circumcisionis irritum fecit, Hebr. ויבטל ית נדרהא Et irrita fecerit vota ejus, Hebr. ויהפר Num. 30. 9. ארי בטלון Quòd impedivisset eos Aharon, Hebraicè נודאסset eum, fecisset ut daret omnia sua aurea, & cessare jam necesse haberet à dando, T Exod.

Exod. 32.25. *Et impediverunt eos*, Efr. 4.24. *Participium*, מבטל קרבא Faciens ut cesset bellum, Hebr. משבית, Psal. 46.10. מבטל מן אתר-א Facturus sum ut cesset ex hoc loco, Jere. 16.9. *Infinitivus*, לבטל בעל רבבא Ad cessare faciendū, compescendum hostem, Hebr. להשבית Psal. 8.3. לבטל אגבריא ארד Ad impediendum viros illos, Efræ 4.21. *Et si dissolvendo dissolverit, omnino irrita fecerit*, Numer. 30.13. Sic vers. 16. למבטל ית קמי Ad irritum reddendum, dissolvendum fœdus meum, Hebr. להפרכא, Levit. 26.15. cum מ formativo, more Hierosolymitano: לבטלותהון Dissolvere ea, Num. 30.10. in Jon. *Imperativus*, ובטל רוגד עפנא Et irritam fac indignationem tuam contra nos, Hebr. והפר, Psal. 85.5. *Futurum*, ואם בטל מניח Et benignitatem meam non faciam irritam ab eo, Heb. אפר, Psal. 89.34. ולא תבטל Neque finito cessare falem fœderis, Hebr. תשבית, Levit. 2.13. *ut antè ad Infinitivum*, ובטל ובעלה ובטלון Aut maritus ejus irritam faciat eam, Num. 30.14. *ובטלון בניכון* Et impedient, cessare facient filii vestri filios nostros, Hebr. והשביתו Jos. 22.25. *Abel* אבטל *Idem. Præteritum*, אבטלו מועריא Cessare faciunt, Abolent solennia festa, Hebr. חלפו הק Jesa. 24.5. *Calcationem uvarum cessare feci*, Jesa. 16.10. *Et vinum de torculari cessare feci*, Jerem. 48.33. *Imperativus*, אבטלו נא מפסרתא Facite ut cessent à semita, Jesa. 30.11. *Futurum*, אבטל אנשא Faciam ut cesset homo, Abolebo hominem è facie terræ, Heb. אמה Delebo, Genes. 6.7. Jon. *Ithpehal vel Ithpabel*, *Præteritum*, אבטלו לוחי לכבי Cessaverunt tabule cordis mei, Job. 17.11. *סבא מתרע סנהדרין אתבטלו* Senes ex porta synedrii cessarunt, Thren. 5.15. *Futurum*, ותבטל קימכון Et dissolvetur fœdus vestrum, Hebr. וכפר Et abolebitur, Jesa. 28.18. *Veneta hîc prava sunt*. *Fiet ut cessent à consiliis suis*, Hebr. יפלו Decident, deiciantur, Psal. 5.11. *Et fiet ut cessent dentes oris tui*, Eccles. 12.3.

Apud Rabbinos, נבטל ראיותו Refutabimus rationes ejus: להבטיל את העם ממלאכה שבשרות: Ad cessare faciendum populum ab opere agrorum.

Cessator, otiosus, vacans: דברים בטלים: Verba ociosa, inania. Sic in Targum, ולא יתעסקון Et non occupentur rebus otiosis, Hebr. בסניאות פתגמין בטילין, Exod. 5.9. בדברי שקר, In multitudine verborum inanium, Eccles. 5.2.

Otium, cessatio, vacatio: Rab. R. Salom. Exod. 21.19. ad illud, רק שבתו id est, מלאכתו, cessationem operæ ejus: *Item, Abolitio, Abrogatio*: וידע in Targum, בטולא דמהשבתא Abolitio cogitationum est, ubi nullum est consilium,

Prov. 15.22. *Item Refutatio, Confutatio, Rejection*, Rab. ביטול הטענה השלושית Refutatio argumentationis tertiæ.

בוטלא Lectus oculi, in quo decumbitur oculi causâ, maxime interdiu, Grabatus, Accubitum, ein faul oder Lotterbeth.

בוטל Inaniter, Otiosè, in nihilum: מטול מה Quamobrem inaniter creasses homines, Hebr. על מה שוא Psal. 89.48.

אורי בטלון Otiosus. *Plurale in Targum*, בני נרפים הם, Lassi, remissi sunt, Exod. 5.8. *בטלון אתון בטלון* Otiosi vos estis, otiosi, Hebr. נרפים Exod. 5.17. *Apud Rabbinos de decem בטלון crebra fit mentio*. *Sunt autem decem viri otiosi, Synagoga Judaica quasi Stipendiarii, qui stipendium accipiunt, ut in precibus & aliis conventibus sacris, in Synagoga semper frequentes adsint, & ab initio ad finem cum sacerdote aut sacerorum præfêcto perdurent, ne synagoga unquam in sacris sit vacua aut sacerdos solus*. *Apud Talmudicos in libro Megilla, cap. 1. in Mischna: Quæ nâ vocatur urbs magna? בטלון* כל שיש בה עשרה בטלנים In quacunque sunt decem otiosi, nempe בבירת הכנסת In synagoga, ut Gemara addit. In Bava bafra fol. 82.1. *ועשרה פסוקי כנגד עשרה בטלון* Et decem versus Biblicos respectu decem otiosorum. *Glossa: Decem otiosi: בני אדם כשירים* Homines integri & probi, vacantes ab opere suo, ut vacent rebus necessariis synagogæ, & primi in synagogam veniant, ut decem semper inveniantur in domo precum, & sustentantur sumptibus synagogæ. *Hæc ibi. Item Et decem otiosi synagogæ, Sanhed. fol. 17.2.* De hisce decem otiosis intelligendum, quod alibi in Gemara legitur: *Dixit R. Jochanan: Quando Deus sanctus ac benedictus venit in synagogam, & non invenit in ea decem, statim irascitur, sicut dictum: Quare veni, & nemo adest? quare vocavi, & nemo respondet? Jesa. 50.2. &c.*

בוטלו Cessatio, Vacatio, Targ. ויפול לבוטלו Et ceciderit in cessatione, Hebr. למשקב In lectum, in quo scil. membris suis læsus, cubare, & ab opere cessare cogitur, Exo. 21.18. לחזר בוטלו עבדתיה Duntaxat cessationem operæ suæ, dolorem, damnum, mercedem chirurgi vel medici dabit, Exod. 21.19. Jon. Pro eo Onkelos habet בוטלניה Cessationem ejus, id est, damnum cessationis.

בוטל Otium. R. Sal. Exo. 5.8. ad illud: כי נרפים הם לכך לבם פונה, scil. ab opere, Quia remissi sunt, scil. ab opere, פונה אל היבטלה idcirco cor ipsorum respicit ad otium.

בוטל Quercus, Targ. ויתב תחות בוטמא Et confedit sub quercu, Hebr. תחת האלה.

Jud. 6.11. *והסתר ויהיו תחות בוטמא* Et abscondit ea sub

sub quercu, Genes. 35. 4. וְאִתְּחַת סֹבֵב דְּבוֹטָמָא Sub
implexerat quercus, 2. Sam. 18. 10. וְאִתְּחַת רִישֵׁיהּ
וְאִתְּחַת Et detentum fuit caput ejus in quercu,
& suspensus fuit, ibid. וְכַדְבֹּטָמָא דְּמִנְתָּר טְרַפּוּהּ Sicut
quercus abjiciens folia sua, Jesa. 1. 30. Alii aliter in-
terpretatur. In Talmud Rosch haschana, f. 23. 1.
explicatur in glossa vernaculè, אֱלִמִּי *Ulmus*.

כטן Pistacium, פִּסְטַאָסִיּוּם, Talm. Scheviith
cap. 7. Nucis species, quam Majemon
Arabice vocat פִּסְטַאָסִיּוּם, quod videtur esse *Pista-*
cium, *Welsch Dimpervus*.

בוֹטָנִין *Nuces avellanae, aut laudatissima aliqua
nucum species. Fuit inter dona, que Jacob patriar-*
cha misit per filios in Egyptum: נֹחֵם וְשִׁנְדִּין Nuces
& amygdalas, Hebr. בֹּטָנִים וְשִׁקְרִים Genes. 43. 11.
Jonathan ibi habet דְּבוֹטָנִין וְיִמְשָׁה Et oleum nu-
cum. Judæi Germaniæ interpretantur *Han-*
büsten.

בֶּטֶן *Venter, Uterus. In Targum rarum
est: יְהִי רֵבֵינָא מִן בֶּטְנָא Erit puer à ventre matris,
Jud. 13. 5. אֲבִי מִבֶּטְנָא רֵאמִי Ab utero matris meæ, Jud.
16. 17.*

בוֹטָנָא *Tumor, Inflatio, Vajikra rabba sect. 18.
fol. 185. col. 2.*

בֶּטֶן *Gignere, Parturire, in ventrem concipere, vel
è ventre producere, Targ. וְרוּחָא נְרִבִּיתָא בֶּטְנָא מִטְרָא
Ventus aquilonis gignit pluviam, Prov. 25. 22.
אֶבֶל, מִבֶּטֶן אֵילָתָא Vox Domini parturire
facit cervos, Hebr. יְהוָה יְחַלֵּל Psalm. 29. 9. תּוֹרִיהּ מִבֶּטֶן
Bos ejus gravidat, concipere facit, Hebr. עֵבֶר,
Job. 21. 10. Hinc etiam in Complutensi editione,
Genita sum, Prov. 8. 25. Pro eo mendo-
sè est in Venetis אֶתְבְּנִית, quod fortè fuit אֶתְבְּנִית
Procreata fui.*

בֶּטֶן *Aves, sic dictæ, Talm. Cholin fol. 63. 1.*

בֶּטְנוֹן *Cithara ventriculata, apud Talmudicos,
Kelim cap. 15. In Aruch scribitur בֶּטְנוֹן. Glossa
dicit, Arabice vocari אֶלְקִיתָא, quod in Daniele
est קִיתָרוֹס, Dan. 3. 5.*

* **בטר** Hinc in Aruch scribitur **בטר**: Vide
בטר.

כטש *Calcere, Conculcare, Targ. Participium,
וְהוּוּ נִשְׂאָ בִטְשֵׁן יַת טִינָא Erantque mulie-
res calcantes lutum, Exod. 24. 10. in Jon. Ithpabel,
Præteritum, וְאִתְבִּטְשָׁ עִם טִינָא Et conculcatus fuit
(fœtus) cum luto, Exod. 24. 10. in T. Jon.*

כטש *Recalcitrare, Targ. וּמִבִּטְשֵׁן בְּרַגְלֵיהוֹן Et re-
calcitrabant pedibus suis, Esth. 3. 8. in secundo
Targum, non procul ab initio: בְּפִקְדוֹתָא דִּי לֵא
Contra præcepta Domini nõ recalcitra-
bitis, Hebr. תִּמְרְרוּ, Num. 14. 9. in Jon. Sic apud
Talmudicos, כִּטְשָׁ בִּיהּ Recalcitrabat contra eum,
contemnebat eum, Eruvin fol. 54. 1. Hinc etiam
est calcitrando Percutere, Dejicere, evertere, ut vac-*

*ca calcitrans, mulstrale evertit, Talm. אַתָּא חִמְרָא
Venit asinus & percussit, dejecit lu-
cernam, Schab. fol. 116. 2. בִּטְשָׁ בְּכַסְפָּתָא Percussit
arcam argenti, Kama fol. 62. 1. בְּעָאן לִבְטְשָׁ לֹון
Cupiunt percutere eos in terram, Zohar
in Levit. fol. 14. col. 2. Hoc sensu frequentissimè
est in Zohar, pro הִכָּה.*

כטש *Calcatio, Conculcatio, Percussio.*

כטש *Quod Aruch לֵאָ ponit, vide supra
in כטש.*

כי *In. Sic separatim usurpatur in Targ. & Talmud
pro inseparabili Præpositione: בִּי הִיא שְׁעָתָא ut: בִּי
In ipsa hora, Cant. 1. 9. בִּי הִיא זְמַנָּא In illo tempo-
re, ibid. vers. 13. 14. בִּי הִיא שְׁעָתָא In ipsa hora,
Cant. 2. 15. Hoc sensu citat Baal Aruch ex Talm.
Schab. fol. 50. 2. בִּי גִזְרָתָא דְּרַקְנֵי. Sed illic nunc le-
gitur in nostris libris בְּגִזְרֵיהֶם דְּרַקְנֵי. Per Apoco-
pam etiam sumitur pro בית Domus, & pro בין Inter:
vide istis locis.*

כייא *Væ: Ah, Heu: Vox dolentis & exclaman-
tis præ dolore, ut Hebraicè אַהֵה. Talmudi-
cis usitata est, & geminatur aliquando: כִּיָּא כִּיָּא
Ah, ah, illud est, quod
vastavit sanctuarium, Joma fol. 69. 2. Sanhed.
fol. 64. 1. Jevam. fol. 97. 2. Sic citat Aruch ex Je-
lammedenu sect. Bereschith: אֲמַרו הוּוּיָהּ וְהַעֲפֹרֹת
Dixerunt animalia, aves & jumenta; Væ transit
super nos: quia illi peccarunt, & nos morimur.
Item ex sect. ביארא: וְגַם אֵלֵינוּ יְהוָה
ejusdem libri: Tu væ transire facis (id est, ad-
ducis) super nos: quare accipis Benjaminem
pro servo, &c. Sic ex sect. כִּי תוֹרוּעַ: Dixit Deus
Benedictus ad Jeremiam; En, quid fecerunt fi-
lii mei, adduxerunt mihi leprosum & cæcum
in medium domus meæ, צוּחָא אֲנִי בִיאָה עֲלֵיךָ
super quo ego exclamo Heu, vel Væ. Sed in meo
exemplari loca ista non reperio. Extat autem secun-
dus locus in Ber. rab. sect. 93.*

כייב *Fossa, Cloaca ad recipiendum sordes: Canalis
ad educendum aquas & eluvies domesticas.*

*Propriè est Locus excavatus vel effossus, unde He-
braicè נְבוּבָא Carvum, Concarvum. Idem. כִּיָּב לִיהּ
Ingressus est per fossam urbis,
Talm. Fossa quæ est obtecta su-
perne, Eruvin fol. 85. 2. שִׂידָא גִזְרָף בִּיבִין
Ut everteret cloacas, Schemoth rab. sect. 6. בְּמִקוּם הַבִּיבִין
In loco cloacarum, Beres. rab. sect. 1. מֶלֶךְ כּוֹ בֹנֵה
פלטין ואם נתן ביב על פתחה אינה נאה מלך מלכי
המלכים ברא האדם הזה ונתן ביבו על פתחו והוא נאה והוא
Rex carnalis ædificans palatium, si ponat
canalem, vel cloacam supra portam ejus, non
est pulchrum: Deus Benedictus creavit homi-
nem, & posuit canalem (nasum vel nares) ejus*

super portam (os) ejus, & pulchrum ac decorum est, Beres. rab. sect. 12. Impellunt, promovent canales suos, Talm. Bava kama fol. 30. 1. Et fossæ & speluncæ, Beres. rabba sect. 24. Cloacæ profundæ.

ביכא Pepli vel ornamenti muliebris genus circa caput: ביכא וסיבבתא Peplum aut vitta, Talm. Bava basr. fol. 146. 1.

Vide supra in בבר.

ביר Mendax, Fallax, Falsus, Talm. בירא vel בירא הוה ליה iste mendax fuit, id est, בירא הוה שקרן, Cholin fol. 63. 1.

בידין Pythones: Targum pro Hebræo אבות: ut, לא תתפנון בחר בידן Non respicietis post pythones, Levit. 19. 31. Pro eo Jonathan habet בחר בידן שאלו בידן Post interrogantes pythones. רידען לאפקא בידן Quæ novit producere pythones, 1. Sam. 28. 7.

ביז Uber, Mamma, Targ. יתם Rapiunt ab ubere pupillum, Hebr. משר, Job. 24. 9. Libri habent מביזר, quæ est forma constructa, quæ hic non convenit. ביזו אתמלאו Ubera vel mulcralia ejus plena sunt lacte, Hebr. חלבא Job. 21. 24. בשומנא Juxta saporem uberis operi adipe, Num. 11. 8. in Jon. ותשבעון מביות תגדומתה Et saturabimini ab ubere consolationum ejus, Jes. 66. 11. ובביות מלכיהו Et in ubere regum ipsorum, Hebr. ומשר מלכים, Jesa. 66. 16. Talm. מלכיהו לית ביזא דכא אינק. Maledicta sunt ubera, quæ hunc lactarunt, Talm. Hierosol. circa finem Kilaim cap. 1. Pro eo in Beresch. rabba sect. 5. in fine legitur, יהוה לייטין ביזא דהדין מניק, Formula maledictionis in homines improbos, ut contra Benedictionis formula, Μακαρία ή ευλογία ή βασιλειαν σε, και μαρις ες εθλασους, Luc. 11. 27. Sic citat etiam Aruch ex Pesikta de Esavo. Adducit & aliud hujus vocis exemplum ex Beres. rabba sect. 34. sed ibi nunc aliter legitur in nostris libris.

ביר Loquax, Garrula, juxta Guidonem. Aruch adducit ex Bereschit rabba, sed ibi hodie pro eo legitur Turbulenta, Amens. R. Salomon & Jalkut legunt בוכה Perplexa, Furibunda, pro בוכה à נבוכה. Vide Beres. rabba sect. 87. ab initio.

ביס Hinc Nomen foemin. Suggestus, Suggestum, Pulpitum, locus editior, unde oratio haberi, vel peragi aliquid solenne coram populo solet. Vox Græcorum est βήμα. Talm. אין בונין עמהם Non construunt cum ipsis stadium vel theatrum spectaculorum & suggestum, Avoda sara fol. 16. 1. in Misna. עושין לו בימרה של עץ בעורה והוא יושב עליה Faciunt ei suggestum

ex ligno in atrio, ipseque sedet in eo, Sota fol. 41. 1. in Misna. Vide quoque infra in במה. Sic Syriacè, כר יתב על גיס, Cum federet super suggesto, Matth. 27. 19.

Altare: vide infra in במס.

בין Intelligere: vide supra in בון.

בין Inter, locus interior & medius, Medium, medietas: Targ. בין מיא למיא Inter aquas & aquas, scil. superiores & inferiores, ut habet Targum Hierosol. Genes. 1. 6. בין נהורא ובין חשוכא Inter lucem & inter tenebras, ibid. vers. 4. Quando בין non repetitur, adhibetur ל pro eo, ad sequens Nomen: בין דם לדם בין דין לדין Inter sanguinem & sanguinem, inter judicium & judicium, Deuter. 17. 8. בין אולמא ולמדבחה Inter vestibulum & altare, Joel. 2. 17. Cum Pronominibus, ביני Inter me, בינך Inter te, בינכון Inter vos, ביננא Inter nos, ביניהו Inter eum, ביניהו Inter eos, &c. Apud Rabbinos quando geminatur in sententia continuata, tum est Sive, Partim, Tam Quam. בשר בין תפל בין מליח Carnè sive insulsam, sive salitam. בין בימינו בין בשמאלו sive dextrâ, sive sinistra sua. מומין בין קביעין בין עוברין Vitia sive fixa sive transeuntia, id est, vaga, evanescètia. Inter ipsum & seipsum, id est, Solus, Privatim: מאי בנייהו איכא בנייהו: Quid est inter ipsos differentie? Vide Halichos olam cap. 1.

בי Idem, pro בין Talmudicis frequens. Additur אבי דרי חושבנא: ל ab initio, ut Hebraicè, intra septa ratio, scil. exigitur. Vide de eo supra in בב.

בין כך Inter sic, Interea, Interim, Rab.

ביני Inter. Est quasi forma pluralis masculina constructa, ut apud Hebræos עלי עליי & similia: ביני מוי עלאי לביני מוי התאי Inter aquas superiores & aquas inferiores, Gen. 1. 6. in Jona. ביני אדם סאוב Inter sanguinem pollutum, וביני דיני נפשתיא Et inter judicia animarum, id est, criminalia, Deut. 17. 8. in eodem Jon.

בינת Idem, pro Hebr. בינות, estq. in Targum Proverbiorum frequens: בינת חכמי תבות Inter sapientes commorabitur, Prov. 15. 31. ובינת חריצי רעותא Et inter rectos est benevolentia, Proverb. 14. 9. Et inter vias consistit, Prov. 8. 2. Cum Pronominibus, ופיסקא ארמי בינתנא Et fortem tuam projice inter nos, Prov. 1. 14. Rabbini utuntur etiam Hebræorum בינות ut, מהלוקרת גדולה יש Controversia magna est inter interpretes.

בינתים Intermediè, Interim.

בינוני Intermedius, Mediator, Medianum. Sic etiam vocant Grammatici Participium presens, quod significet intermedium tempus inter Præteritum & Futurum. Faemininum, אמה בינונית Cubitus inter-

medius,

medius, mediocris, non maximus neque minimus. עיר בינונית Urbs media, mediocris, Gen. 44. 13. in Raschi. Plur. בינוניות.

בִּינָא Pilus, Capillus, Crinis. Pro Chirek in Targum Veneto etiam est Tzere: דער חוטי בינתא Qui ad fila pilorum subtiliter agit mecum, id est, exactissimè propter minima affligit & conterit me, Job. 9. 17. In Hebræo est ובשערה, quod explicant, Et in turbine. Paraphrastes accepit significatione שער Pilus, Capillus. Regia ex forma sing. בינתא. Item, תקפו מן בינתא Numerosiores sunt capillis capitis mei, Hebr. משערות, Psal. 40. 12. Veneta, בינתא, Regia & sic Psalterium Nebiense. Inde Elias literam ת facit radicalem, & ponit radicem בנת. Possit rectè etiam legi, מן בינתא דרישי. Litera ת ex forma foeminina, & non radicalis. ומרתן בבנתא Et jaciunt in pilum capilli, vel, In medium pili, Hebr. אל השערה, Jud. 20. 16. Apud Rabbinos, Septem pili ex barba canis senis, Schab. fol. 67. 1. כמשחל בניתא מחלבא Sicut extrahitur pilus ex lacte, Berach. fol. 8. 1. מן ביני דראשי ועד טופרא דכרעיים Moed katon f. 28. 1. A pilis capitis mei usque ad unguis pedum, Schab. fol. 140. 1.

בִּינָא Granum, Tal. בינתא דחרדלא Granum sinapis: Septem grana cumini, Schab. fol. 67. 1. Lectio alia בוני Pugilli: Caveat sibi à grano, ne scil. grana feminis inter bibedum absorbeat, Gittin fol. 69. 2. רבורים לחרדל לא מוקא אי בבניתא לא משכחת ליה אי אפס נון לאדונט סינאפי: si in granis (scil. vellent damnum inferre,) non inveniunt ea, (scil. ob exiguitatem) si in foliis, iterum crescunt, Bava basr. fol. 18. 2.

בִּינִיתָא Piscis magni nomen qui librà venditur, Betza fol. 28. 1. Kama fol. 19. 1. ביניתא אכריסה תקלא Pondus piscis Binita est secundum proportionem ventris ejus, Metzia fol. 79. 2. quod proverbialiter illic dicitur de muliere gravida, quæ gravior est, quam ריקניה non gravida: Adferant piscem Binitam, & assent eum, Gittin fol. 69. 2. Est Vermis nomen, in Maccoth fol. 16. 2. quamvis & hîc quidam pro Pisce accipiant.

בִּינִיתָא Pilus: Talm. מביניתא דרישי ועד טופרא A pilo capitis usque ad unguem pedum meorum.

בִּינָא Salix, Talm. שורבניתא ובניא ואסא דריא Sorbus, salix, & myrtus virens, Gittin fol. 68. 2. ערבא.

בִּינָא Sanguifuga, Talm. שב ביני דמיא Septem sanguifugæ aquæ, Gittin fol. 69. 2. גלסא עלוקות.

בִּינָא Hæsta, Lancea, Scutum, Clypeus. Genus ar-

morum aliquod, ut Aruch explicat. Citatur ex Medrasch Pefikta & Tanchuma. Legitur in Jalkut fol. 187. col. 3. & explicatur in margine כידון.

בִּיעַ Ovum: Emphat. ביעתא. Ortum ex Hebræo ביצה, unde x mutatu in y ut alias: Num est sapor in albumine ovi? Job. 6. 6. Plurale, אפרוחין או ביעין Pulli avium aut ova; Super pullos aut super ova, Deuter. 22. 6. וצורת ביעין Et forma ovorum, 1. Reg. 7. 24. סביעי חיון חורמנין Sicut ova serpentum regulatorum, Jesa 59. 5. Cum Pronom. Affix. מן דאכיל מביעהון Is qui comederit de ovis ipforum, Jesa 59. 5. תשובוק לארעא ביעתא Relinquit in terra ova sua, Job. 39. 17. Punctatio ביעין in Jonathane vitiosa est. Apud Talmudicos טבא ביעתא מנלגלתא משיטא, Melius est ovum assatum, quam sex modii farinæ, scil. non subactæ in panes, Berach. fol. 44. 2. Juxta illud, Modicum, & hoc bonum. ביעתא Ovum filia diei, id est, recens, eodem die natum, Joma fol. 69. 2. ראכלרה ביעי הוה לה בני עיניי Quæ (mulier gravida) comederit multa ova, erunt ei liberi oculoşi, i. e. magnos oculos, instar ovorum habentes, Kethub. fol. 61. 1. Item, ביעין Testiculi, à forma ovorum sic dicti. Hoc Nomine, ceu minus, mulieribus in primis, noto, Judæi plerumque verecundie causâ uti solent. Nam ביצה hoc sensu ex usu communi notum omnibus est.

בִּיץ Ovum; Testiculus masculi. Apud Rabbinos: ברק בקנה ולא מצא בה ביצה Quæsit in nido, sed non invenit in eo ovum. אין מוכרין Non vendunt ovum pollutum homini alienigeno (id est, Christiano) Talm. ביצת Ova piscium. ביצת נעמית Ovum struthionis, Kelim cap. 17. ושב חן Sedet & alit totum mundum à cornibus monocerotum, usque ad ova pediculorum, Avoda sara f. 3. col. 2. De signis ovorum an munda sint, necne, vide Avoda sara fol. 40. 1. Cholin fol. 64. 1. ab initio. כל המוליד מיניק וכל המטיל Quodcunque (animal) parit (vivum factum) lactat foetum: quod autem projicit sive ponit ova, colligit, id est, hinc inde conquirit cibo alit pullos, sive pullus ejus sibi conquirit cibum, Bechor. fol. 7. 2. Item, כל שביו מבהוז מוליד Quodcunque testes suos habet extrinsecus, generat (vivum factum) quod autem eos habet intrinsecus, ponit ova, id est, facit ut fæmella ponat ova, & ex eis pullos vivos excludat, Bechor. fol. 8. 1. אין לו ביצה או אין לו ביצה Si ipsi (primogenito) non sint testes, aut non nisi testis unus, scil. vitiosum est: אם יש לו

Si fuerint ipsi duo sacculi, (i.e. bifidum & quasi duplex scrotum) sunt ipsi duo testes, Bechor. fol. 40.1. Vide porrò alias formas in בצן.

בִּיר *Filius. Sic Hierosolymitanè in usu fuit pro eo quod communiter dicebatur בֵּר* & *Hebraicè בֵּן*. Inde *בִּיר חַד עֲתִיד לִמְהוּי מְתִילִיד* Futurum est, ut filius quidam nascatur inter Israëlitas, per quem vastabitur tota terra Ægypti, Exod. 1.15. in Jonath. Et vers. seq. *אִין בֵּר רֵכֶר הוּא וְתִקְטְלוּן יְתִיה* Si filius masculus fuerit, occidetur eum. Item, *כָּל בִּיר רֵכֶר דְּאִתְלִיד* Omnis filius masculus, qui natus fuerit Judæis, in aqua occidetur eum, ibid. vers. 22. *וְאִתְעַבְרַת אִיתְתָּא וְיִלְדַת בִּיר* Et gravida facta fuit mulier ista, & peperit filium, Exod. 2.2. in eodem Jonath. *וְהָיָה חֲבִיב לָהּ הֵי כְבִיר* Et fuit charus ipsi ceu filius, Exod. 2.10. *וְהָיָה כֶּפֶן בִּיר* יהי כפן ביר Sit famelicus filius primogenitus ejus, Job. 18.12. *עַל אַפֵּי בִיר סְנִיתָא* In conspectu filii exosæ uxoris, Deut. 21.16. *בִּיר* Jon.

Vide supra in בור.

Puteus, Cisterna, Fovea. Est ab Hebraeo בַּאֲר literis quiescentibus & *י* inter se permixtis, Targ. *בִּירָא דְּמִיין נְבִעִין* Fons aquarum scaturientium, Genes. 26.19. *וַחֲפַר בִּירָא אֲחֵרִי* Et fodit puteum alium, Genes. 26.22. ubi Jonathan *בִּיר* simpliciter: *וְהוּא בִּירָא דְּמִיא* Et vidit puteum aquarum, Genes. 21.19. *עַל פּוּמָא דְּבִירָא* Super os putei, Gen. 29.2. *וּבִירָא דְּעָקָא* Et puteus angustiae, id est, angustus, Prov. 23.27. *עַל כֶּרַח לְבָרָא* Idcirco vocavit puteum istum, Gen. 16.14. *וְרָאָה מִן בִּירָד* Et fluente de puteo tuo, Prov. 5.15. *בִּירִין בִּירִין* Plur. *בִּירִין* Putei, putei pleni bitumine, Gen. 14.10. Jon. Targ. Hierosol. *הַבִּירִין* habet fœmininè *בִּירִין*. *וַחֲפַר יַת בִּירִי דְּמִיא* Et fodit puteos aquarum, Gen. 26.18. *בִּירָא דְּשִׁתִּית מְנִיה* Apud Rabbinos, *בִּירָא* In puteum, unde bibisti aquam, ne projicias glebam; vide de eo in קלא. Item, *שֶׁבַע בִּירִי לְשִׁלְמֹנָא וַחֲדָא לְעֵבֵד בִּישָׂא* Septem foveæ (fodiuntur viro) integro, una autem facienti malum, Sanhed. fol. 7.1. *Virum integrum & probum, multa mala circumstant, ex quibus liberat eum Dominus, at improbus in unicam foveam incidens, in ea perit, sicut dicitur: Septies cadit justus & resurgit: improbi autem corruunt in malo* mo, Prov. 24.12. Item, *Multa sunt mala justis, sed ex omnibus liberat eum Dominus*, Psal. 34.20. Rabbini dicunt etiam pluraliter *בִּירָאוֹת*.

Fossor puteorum; Haustor aquæ ex puteis. Hic olim mercede publicâ conducebatur, qui singulis aquas hauriret & pro necessitate distribueret, ne adveniētium turba inter se litigarent, Talm. Scheviith fol. 43.1. cap. 8.

Regia, Palatium, Basilica, Targ.

In Susan regia urbe, Esth. 9.12. בְּרִישׁ בְּבִירְתָא דִּי In summitate palatii, Prov. 1.21. *בְּמִדִּי* In regia quæ in Media; Esræ 6. 2. *Apud Talmudicos, צפדים שקננו בטפוחין בבירות, quæ nidificant in ollis palatiorum, quæ scil. in muris turrium vel palatiorum collocantur, ut aves in illis nidificent, Betza fol. 24.1.*

Idem: vide infra in בָּרָן.

Idem. Rabbini etiam sic vocant Sanctuarium sive Templum Hierosolymitanum; unde apud Talmudicos: Si cuiquam evenerit fluxus nocturnus pollutus, egreditur per ambitum, qui procedit תחת הביררה sub Templo, Talmid cap. 1.

Periscelis, ornamentum pedum circa crura, tum ornatus, tum necessitatis causâ alligatum, Talm. Schab. fol. 63. 2. Legitur & בְּרִיתָא Amos 7.1. in Venetis, quod vide in בְּרָא.

Malus, Malum: unde illud Ben Siræ, בֹּנִים מִבֵּית לֵאמֹר לֹא תֵעָבֵד וּבִישָׂא לֹא מְשִׁי לָךְ Bonum malone facias, & malum non obveniet tibi. Sententia vulgaris & proverbialis est apud Hebræos, petita à medico quodam, qui herbâ singulari poterat vivificare animalia mortua. Cùm forte incidisset in corpus mortui leonis, herbâ ad os leonis appositâ, leo vivus surrexit, & hominem laceravit. Alia hujus significationis & formæ, vide supra in בָּאשׁ. Apud Rabbinos etiâ est Ægrotus, malè se habens: הוּא מְבַקֵּר בִּישָׂא Fuit visitans ægrotos, id est, חוּלִים, Beres. rab. sect. 13. Et in Targum, לְמַבְקְרָא יַת בִּישָׂא Ad visitandum ægrotos, Gen. 35.9. in Targ. Hierosol. אַפְרַכָּא בִּישׁ Præfectus ægrotat, Medr. Ruth. cap. 1. v. 17.

Pernoctare: plura quæ hinc formam & significationem habent, vide supra in בֹּת.

Domus, sedes & locus cujusque rei, quæ in loco aliquo residet, eo capitur vel continetur. Targ. וְבֵיט בֵּיתָא וְקְרוּי Empti domus & civitatis, Levit. 25.33. *וְבֵנָא בֵּיתָא חֲדָתָא* Qui ædificaverit domum novam, Deut. 20.5. *בֵּיתָא* Columba invenit domum, Ps. 84.4. *בְּנוֹ בֵּיתָא* Intra domum, Eccles. 10.18. *וּבֵיתָא מְלֵא וּגְבִירָא* Et domus plena erat viris, Jud. 16.27. *בְּבֵיתָא חֲדָא* In domo una, 2. Reg. 3.17. *אֲמַרָא לְבֵיתָא* Pecudem unam pro domo, Exod. 12.3. *בְּאֲנָשֵׁי בֵּית אַבְרָהָם* Constr. *בֵּית* Inter viros domus Abraham, Genes. 17.23. *בֵּית דְּנִי* Domus sanctuarii nomini Domini, Gen. 28.17. *בְּבֵיתָא דְּחַמְרָא* In domum convivii vini; *בְּבֵית אַבְלִיא* In domum sepulchri sui, Eccles. 12.5. *בְּבֵית מְחִיבַת מְדַרְשָׂא* In domum confessus studii, id est, in scholam, Cant. 2.4. *בְּבֵיתָא* Sicut locus duorum satorum feminum, 2. Reg. 18.32. *מִבֵּית עֲבֹדָתָא* Ex domo servitutis, Exod.

Exod.20.2. *Cum Affixis*, הוא כפל ביתי מהימן הוא, In tota domo mea fidelis ipse est, Num.12.7. ית כל רי Omnia que sunt in domo mea, viderunt, 2.Reg.20.15. וכל אנש ביתך Et omnes homines domus tuæ, Gen.7.1. את ואנש ביתך Tu & homines domus tuæ, 2.Reg.8.1. ילדי ביתיה Natos domus suæ, Gen.14.14. וקרת לאנשי ביתה Et vocavit homines domus suæ, Genes.39.14. ואתו לביתיהו Et pervenerunt domum suam, 1.Sam.1.19. *Plur.* מן ועבר להן בתין Et fecit ipsis domos, Exod.1.21. Et implebuntur domus Ægyptiorum, Exod.8.9. ויתמלאון בתי מצראי Et domus nostras liberavit, Exod.12.27. ויתמלון בתך Et implebuntur domus tuæ, Exod.10.6. אתון ואנש בתיכון Vos & homines domuum vestrarum, Deut.12.7. ואנש בתיהון Et homines domuum ipsorum, Numer.16.32. Vide quoque infra in בת.

Apud Talmudicos sumitur etiam pro אשת *Uxor, sed semper cum prefixo* ר, & *affixo*: ut רביתאי Uxor mea: רביתך Uxor ejus: רביתך Uxor tua. Et sic passim. Huc spectare videtur, quod legitur in Masseches Schab. fol.118.2. אמר ר' יוסי מימי 2. לא קריתו לאשתי אשתי ולשורי שורי אלמ לאשתי ביתי ולשורי שורי Dixit R. Jose, A' diebus meis non vocavi uxorem meam, *Uxorem meam*, neq; bovem meum, *Bovem meum*: sed *Uxorem meam* appellavi *Domum meam*, & *meum Bovem* vocavi *Agrum meum*: Ratio; quia etiam colloquia nostra familiaria & quotidiana debent institui, ut aliquid ex illis possit addisci. *Uxorem* autem vocavit *Domum*, quia est עיקר הבית fundamentum domus, ut in glossa scribitur. Idem legitur in Gittin fol.52.1. ubi glossa: *Uxor* vocatur *Domus*, quia omnia negotia domus per eam expediuntur, & est עיקר הבית.

בי *Per Apocopam pro* בית *apud posteriores paraphrastas aliquando invenitur*: בקיטון בי דמקד In cubiculum locum dormitionis tuæ, Exod.7.28. In domum majestatis tuæ revertere, Psal.7.8. לא יסק לבי קבורתא לא יסק In locum sepulturæ non descendet, Job.7.9. *Apud Talmudicos autem hoc usitatisimum est*: רכאיב ליה כיבא אויל לבי: *Qui dolet vel egrotat, adit domum medici.* Sani medico non egent. Auxilium petitur, ubi commodè haberi potest.

בית אברגא *Domus, locus perditionis, id est, sepulchrum, fovea, in qua corpus perit & corrumpitur*, Jefa.14.15. Ezech.26.20.

בית אררי *Domus horreorum, horreum, area*, Jud.6.37.

בית אולפן *Domus doctrinae, Schola, Gymnasium*, Exod.33.7. Cant.7.1.

בית אסרי *Domus vincitorum, Carcer*, Exod.12.29.

בית אפי *Domus vultus, Velamen faciei*, Exod.34.33.

בית בהתמא *Locus pudoris, Pudendum*, Deut.25.11. 2.Sam.10.4. Num.25.8.

בית מכתא *Domus, locus diversorii, Diversorium, hospitium*, Gen.42.27.

בית גרורין *Locus incisionum, id est, Salebrosus, Salebrae*, Jefa.40.4.

בית גנני *Domus thesaurorum, Gazophylacium*, Esth.3.9. Jerem.17.3. Efr.5.17.

בית גנא *Domus horti*, 2.Reg.9.27.

בית מרבהיא *Domus macellationum, Macellum.*

בית דין *Domus judicii, Curia, Consistorium judiciale*, Cant.1.7.4.

בית מדרשא י בית המדרש *Domus studii, Domus confessus studii*, Cant.2.4.

בית מונא *Domus mixtionis sive infusionis vini, Oenopolium*, Prov.23.30.

בית משרא *Domus custodiae, carcer, Custodia*, 2.Sam.20.3.

בית עגנא *Domus detentionis, Carcer*, Jefa.24.22.

בית ספרתא *Domus librorum, Bibliotheca, Archivum*, Efrae.6.1.

בית מישרי עדרין *Domus mansionis gregum, Caula*, Jefa.65.10.

בית משכבא *Domus cubationis, Cubiculum*, Jud.15.1.

בית שקינא *Locus adaquationis, Aqualiculum*, Gen.24.20.

בית קבורתא *Domus sepulturae, Sepulchrum*, Ecclef.12.4.

Apud Rabbinos tales loquendi formæ infinitæ sunt, quæ sunt observationis cujusq;

בית אחיזרה *Locus apprehensionis, Ansa, manubrium.*

בית אונקלי *Domus digitorum, Chirotheca.*

בית אצבעים *Idem.*

בית הבליעה *Locus absorbtionis, Oesophagus, Guttur.*

בית בעיר *Locus jumentorum, Stabulum.*

בית הבשת *Locus pudoris, Pudendum muliebre.*

בית גלגול *Locus devolutionis, Declivitas viae.*

בית מרבהיא *Domus macellationum, Macellum.*

בית המדרש *Domus studii, Schola.*

בית החצים *Domus sagittarum, Pharetra.*

בית יד *Domus manus, Chirotheca.*

בית המוקד *Domus incensionis, Focus in quo ignis accenditur.*

בית הכנסת *Domus congregationis populi, Ecclesia, Synagoga.*

בית הכסא *Domus absconsionis, Locus secretus exonerando ventri destinatus, in quo homo cupit latere.*

בית לגנן *Domus lagenarum, cellula portatilis lagenis repleta.*

בית הנפש *Domus anime sive pectoris, Thorax.*
בית עליונה *Locus ascensus, conclave superius, in quod ascenditur.*

בית עולם, vel בית עלם *Domus seculi, i.e. Sepulchrum, vel Spelunca destinata ad sepulchra mortuorum.* In Vajikra rab. sect. 12. & alibi.

בית פטמא *Domus saginationis, Saginarium.*
בית קבול *Locus receptionis, concavitas qua aliquid capitur & continetur.*

בית הרחם *Locus uteri muliebris, Vulva ventris.*
בית הרגלים *Domus pedum, i.e. Calceus.*

ביתי *Domesticus, Cicur. Opponitur ei אגרינון Agreste, aut מדברי Sylvestre: Maclant sylvestria; vel ביתיות Domestica, quæ domi vivunt, aluntur & pernoctant: ut מדבריות quæ in sylvis vivunt & pernoctant: Betza fol. 40. 1.*

ביתותא *Domesticatio, Dispensatio domestica, Oeconomia.* רבת ביתותא *Magistra domestica.*

ביתוס *Bajethus, nomen proprium viri, cujus condiscipulus fuit צרוק Tzadok. Hi duo defecerunt à præceptore suo Antigono, & negarunt Legem oralem, sive Traditiones patrum ore traditas, & crediderunt soli Legi scriptæ. Ab illis ortæ duæ sectæ, quæ Karæi & Tzaducæi dictæ. Nam קרא vocatur Textus scriptus Legis & totius Sacræ Scripturæ, unde קראי Karæus, Textualis, soli textui scripto inhærens: קראים Karæi: vide suo loco in Rad. קרא Bajetos filius spurius, Pesach. f. 37. 1. ביתוסי Bajethosæus, Karæus. א צרוק vel צרוק dicti fuerunt צרוקים Tzaducæi. Vide Rad. צרק.*

ככה *Flere, Deflere, Plorare. Præter.* על ובכא *Flevit super collo ejus, Genes. 45.*
ובכיתא קרמי *Et flevit illic, Genes. 43. 30.*
ואין לא בכית *Et flevistis coram me, 2. Reg. 22. 19.*
וארימו קלהון ובכו *Et elevarunt vocem suam & fleverunt, 2. Sam. 13. 36.*
בכיתון *Quia flevistis, Num. 11. 18.*
ורא *Solum flevimus, Psal. 137. 1. Participium præsens,* עוליקא *Et ecce puer flebat, Exod. 2. 6.*
ואנון בכין *Ascendebat & flebat, 2. Sam. 15. 30. Plur.*
לקל בכין *Et ipsi flebant, Num. 25. 6.*
אנא בכיא *Voci flentium, Job. 30. 31. Fæmininum,* לא תכבי *Ego fleo, Thren. 1. 16. Infinitivus,*
בכו מבכא *Flendo nõ flebis, Jefa. 30. 19.*
ובכא למכבי *Flete flendo, Jere. 22. 10.*
מנעי קלד מלמכבי *Et quæsit fletum, Genes. 43. 30.*
ולמכבה *Cohibe vocem tuam à flendo, Jerem. 31. 16.*
בכו *Et deflere eam, Genes. 23. 2. Imperativus,*
בכוי *Flete, ut paulo antè.*
בכוי *Et flebo, Joel. 1. 5. Futur.*
לא תכבי *Et deflebo virginitatem meam, Jud. 11. 37.*
ותכבי ית אבוהא *Plorando non plorabis, Jefa. 30. 19.*
לא תכבון על *Et deflebit patrem suum, Deuter. 21. 13.*
ותכבון עלך *Ne defleatis mortuum, Jere. 22. 10.*

וארמלתוי לא תכבין *Et flebunt super te, Ezech. 27. 31.*
Et viduæ ejus non flebunt, *Job. 27. 15. Pabel Participium, מבכיא על בנהא Plorat super liberos suos, Jerem. 31. 15. תמוזא Plorant super idolum Tammus, Ezech. 8. 14.*

בכוי *Fletus, Ploratus. להרא Fleverunt fletu maximo valdè, 2. Sam. 13. 36. Sic ibi libri habent, sed est discrepantia generis inter hoc & Nomen sequens adjectivum, unde legendum potius בכיא, ut in sequenti proximo.*

בכיא בכיא *Idem: ובכא חוקיה בכיא סניאה: Et flevit Chiskia fletu maximo, Jefa. 38. 3.*

בכיתא *Idem: ושלימו ימי בכיתא Et absoluti fuerunt dies fletus, Deut. 34. 8.*
ובצומא ובכיתא *Et in jejunio & in fletu, Joel. 2. 12.*
ימי בכיתיה *Dies fletus ejus, Gen. 50. 4.*

בכותא *Idem: מישר בכותא Planicies fletus, Gen. 35. 8.*
מכית בככותא *A fletu, Job. 16. 16.*
ושקיותי בככותא מוגית *Pernoctat in fletu, Psal. 30. 6.*
יהלוד *Et potum meum fletu miscui, Psal. 102. 10.*
קל בכותי *It cum fletu, Psal. 126. 6.*
Vocem fletus mei, *Psal. 6. 9.*

אגר פלנטיום *Ager flentium, plorantium. Apud Talm. שדה בוכים לא נטעת נורעת. Ager flentium non plantatur, nec seminatur, Oholoth cap. 18. Erat locus peculiaris destinatus planctui mortuorum. Bartenora scribit; Locus erat longè distans à domo sepulchrorum, ubi collocabant lectum mortui, & congregabantur, ac plorabant. In similem sensum scribit Majemon. Iterum; שדה בוכים ביה שדה שנהרש בה קבר ושדה בוכים מאי שדה בוכים רב יהושע בר אבא משמיה דר' Tres sunt agri immundi: Ager, in quo periit sepulchrum: Ager in quo aratum est sepulchrum, & Ager flentium. Quid est Ager flentium? Ager in quo dimittunt mortuum, vel, ubi discedunt à mortuo, &c. Glossa R. Salom. Quando deferunt mortuos ex uno loco in alium ad sepeliendum, tum, cum veniunt in agrum urbi illi vicinum, discedunt hi qui attulerunt mortuum ex loco suo, & abeunt: veniuntque viri loci istius, & accipiunt mortuos, lavantes & sepelientes eos, Moed katon fol. 5. 2.*

יצר הרע רומה בתהלה *Aranea. Talm. Concupiscentia mala similis est in principio filo aranea, in fine (ubi assenseris) similis est denso fimo plaustris, Succa fol. 52. 1. Glossa עכביש. In Aruch scribitur בוכיא & exponitur Radius textoris. In Sanhedrin fol. 52. 2. scribitur בוכיא. In Beres. rab. sect. 22. pro בוכיא legitur עכביש: reliqua autem verba sic, Et tandem fit sicut velum navis. Alius dixit: הוא נעשה אורח: ואחכ הוא*

A principio venit ut viator, postea fit herus domesticus.

* *Idem, aut Panus, Glomus textoris*, Tal. Textores cortinarum emittunt radium in cortinam, Schab. fol. 96.2.

Vide in בך *

כבנא *Pistillum, instrumentum tundendi in mortario*, Talm. אמא בוכנא דפרולא דמתבר. Ego sum pistillum ferreum, quod confringit mortarium æneum, Cholin fol. 36. 2. רב ששת שמע קל בוכנא. אסיתא חסרתא בוכנא. *Mortarium absq. pistillo*: אסיתא בלא אסיתא. *Pistillum absq. mortario*, Talm. Cholin fol. 52.1. *Proverbiale de re præpostera*. Vasa, instrumenta tuforia, quibus res tunduntur. Item, *Os femoris, cujus caput rotundum est instar pistilli*.

Vide in בכנ *

בכר *Primogenitus, Primogenitū*, Targ.

Quæ incipit parere primogenitum, Jerem. 4.31. *Et primogenita jumentu vestri*, Deut. 12.6. Altera forma usitatio est. *Et morietur omnis progenitus*, א' מבוכרא דפרעה, א' primogenito Pharaonis, *Usque ad primogenitum ancillæ*, Exod. 15.5. *Primogenitum gregis tui*, Deut. 15.19. *In primogenito bovis tui*, Deuter. 15.19. א' מבוכרא, *ut antè*. *Filius primogenitus meus est Israel*, Exo. 4.22. *Et ברך בוכרך*. *Filium primogenitum tuum*, Exod. 4.23. *Et זידון בוכריה* Tzidon primogenitum suum, Gen. 10.15. *Qui occidit primogenita Ægyptiorum*, Psal. 135.8. *Et בוכרי תורך*. *Et primogenita jumentu vestri*, Deut. 14.23. *Fæmininum apud Rabbinos*, בוכרתא בת בוכרתא, *Primogenita filia primogenitæ*.

Primogenitura, jus primogenituræ, Targ. *Et vilipendit Esau primogenituram suam*, Genes. 25.34. *ולקח רגן לי*. *Quorsu mihi primogenitura*, Gen. 25.32. *Ipsi convenit jus primogenituræ*, Deut. 21.17. *Cum Affix*. *Et בוכרתי נסיב*. *Primogenituram meam accepit*, Gen. 27.36. *ובן כיום לי*. *Vende hodie primogenituram tuam mihi*, Gen. 25.31. *Et בוכרתיה*. *Et vendidit primogenituram suam Jacobo*, Gen. 25.33.

Primogenitum efficere vel instituere, aut fieri. *Pabel, Infin.* *ות בוכרתיה*. *Non est ipsi potestas instituere primogenitum, filium dilectæ uxoris*, Deut. 21.16. *מבכרת*. *Primipara Primogenitum produçens, pariens*, apud Rab. *Itbpabel, Futurum*, בוכרא דיתבבר, *Primogenitum*

quod primò gignitur Domino, Hebraicè *ובכר*, Levit. 27.26.

Primitivum, Primitia, Præcox, Primus, primitivus fructus: *עך לא קיטא*. Sicut præcox fructus ante æstatem, Jesa. 28.4. *בכפורה בתניתא*. Sicut primum-fructum in ficu, Hof. 9.10. *מנחת בכורך*. *Munus primitiarum tuarum*, Levit. 2.14. *בכורין קרם י'*. *Primitiæ sunt Domino*, Levit. 23.17. *בכורי עוברך*. *Primitiarum laborum tuorum*, Exod. 23.16. *על לחם בכוריא*. *Cum pane primitiarum*, Levit. 23.20. *Talm.* בכורות. *Primitivi fructus*, סיפורה, *extremi*, Terumoth cap. 4.

Sicut *Præcox, Primitivum*: *כתיבין בכורין*. *De primivis sive primogenitis gregis sui*, Gen. 4.4.

Agger, Aggesta terra circa agrum: *Si subsidat, secundò accumulatur, & tunc vocatur Superadditio*, *ab augendo*. *Si & tuñc deprimitur, aggeratur denuò, & vocatur ארפבתא*. *Bava metzia fol. 103.2.*

Herba fuerunt, de quibus quæritur apud Talmudicos, an de iis anno septimo, qui remissionis erat, dari deberent decimæ, Scheviith cap. 7. *Aruch scribit, Arabicè vocari בנגר*. *Idem quod בולוטין בלבטין בלב*. *Consilarii, Deharim rab. sect. עקב*. *Sic in Talm. Hier. בלבוטין*. *Sanh. cap. 1.*

Nomen sacerdotis cujusdam, qui ex captivitate Babylonica Hierosolymam rediit, Nehem. 12.5. *Hinc traductum est ad certam quandam Observationem sive Custodiam aut Ordinem sacerdotalem, quæ ab isto Bilga nomen obtinuerat, cujus sectatores dicti fuerunt Bilgite. Videtur & Ordo Virginum sacrarum ab eo fuisse, de quo Ordine quedam מרים בת בלגה Mirjam filia Bilgæ, (id est, de Ordine sive observantia Bilgæ) dicta, apostatavit, & ingressa templum, sandalio detracto, percussit eo altare templi, inquiens: לוקום עך מתי אתר מכלר: לוקום לוקום עך מתי אתר מכלר: id est, לוט, לוט, Lupe, lupe, quamdiu cõsumes pecunias aut facultates Israëuitarum? Ob hoc facinus graviter postea à sacerdotibus punita fuit, ut legitur in Talm. Succa, in fine. Fuit & alius Bilga, decime quinte sortis sacerdotum, i. Paral. 24.14. & alius בלגי Nehem. 10.8.*

Cedri species, apud Talmudicos Rosch haschana fol. 22.1. Sanhed. fol. 108.2. Dicitur, illam speciem esse, quæ Hebraicè vocatur גפר, Genes. 6.14. *Baal Aruch legit זבליגרה*, in אדר primo.

Veredarius, Curfor: Tabellarius, Nuncius: *Baal Aruch legit בלר*. *Baal Aruch legit בלר*. *Princeps, Dominator. Sed in explicat עך*, *בלר*.

nostris libris hodie legitur cum *ר* in fine, & ex circumstantiis locorum apparet, significare quod nos posuimus. In Medrasch Esther cap. i. vers. 8. וכיון שיצאו Et posteaquam exivissent literæ & tabellarii, acquievit animus ipsius. Glossa שלוהי המלך Legati regis. In Talmud Hierosolymitano Taanith fol. 68. col. 3. Primo die Augusti, spatio unius diei & noctis egressus est cursor vel tabellarius Hierosolymâ, & venit Tyrum. Glossa iterum per שליה explicat. Insigne & notabile celeris cursoris exemplum ex Hebræis. De Cursoribus autem, & memorabilibus illorum exemplis è Græcis & Latinis Authoribus, vide Just. Lipsium in Epist. Cent. 3. ep. 59. ad Nicolaum Micaultium. In Medrasch Koheleth cap. 9. vers. 9. של בולדרים אמרו לאשתו שהיתה מקשטת עצמה בעליד אינו כאן בפני מי את מקשטת Dixerunt ad uxorem cursoris vel tabellarii cujusdam, quæ se ornabat; Maritus tuus non est hic, in cujus ergo gratiam ornas te? Iterum in Medr. Koheleth cap. 5. vers. 8. Post dies aliquot מלכותא חר בולדר חר transiit, id est, digressus est cursor quidam à Rege, & revolvit se os illud per medios pedes ejus, ונכשל ונפל ומר, unde impegit, corruit, & mortuus fuit ipse. Sic in Beresch. rabba sect. 10. & 78. ואתא חר בולדר מן Venit nuntius quidam à rege, qui vidit & desideravit eum, & accepit. Possit fortè vocabulum hoc derivari à Latino *Veredarius*, commutato R primo in L, quomodo & aliàs hæ literæ permutari solent.

בלה *Veterare, Inveterare, Vetustate teri, atteri,* Targ. *Præteritum*, בלושא רבלי Sicut vestimentum, quod inveteratum est, Jesa. 50. 9. Vestimentum tuum nõ fuit detritum à te, Deut. 8. 4. בליאת מרונגיה עיני Inveteravit præ indignatione ejus oculus meus, Psal. 31. 10. Cujus populus inveteravit in peccatis, Ezech. 23. 43. Et calcei nostri detriti sunt, Jos. 9. 13. *Particip.* בכסותא רבלי Sicut vestimentum quod veterascit, Jesa. 51. 6. בלון גרמי Inveterascunt ossa mea, Psal. 32. 3. גופיהון יהון בלון Corpora ipsorum inveterascunt in gehenna, Psal. 49. 15. *Ithpehal, Futurum*, והוא היך רקבובית ותבלי Ipse autem velut putredo veterascet, Job. 13. 28. היך לבושא ותבלן Sicut vestimentum veterascet, Psal. 102. 27. *Pabel Participium*, אפי חשיבא מבלן Facies pauperum atterentes estis, Jesa. 3. 15. *Futurum*, ולקדישי Et sanctos excelsorum atteret, Dan. 7. 25. ועובר ידיהון ובלון Et opus manuum suarum deterent, Jesa. 65. 22.

Et acceperunt

Et utres vini novos, Jos. 9. 4. ויקון רחמך בלון Et calceos tritos, Jos. 9. 5.

Veteramenta, vestes trite & lacera, Targ. בלאן *Veteramenta lacera*, Jere. 38. 11. Vide & mox infra in טופס. *Apud Talmudicos*, בי סליק רבי זירא אשכחניהו לרבי אמי ורבי אסי רקאכלי בבלאי Cum ascendisset R. Sira, invenit R. Immi & Rabbi Assè comedentes in veteribus vel attritis utribus, h. e. manus suas in veteribus utribus involutas habètes, ac sine lotione manuum comedentes, Cholin fol. 107. 2.

Vide mox infra in בלל.

Veteramentum, vestis trita, Talm.

Attritio, Consumptio: בלאות בשר Contritio carnis, Eccles. 12. 13. Vel, cum defatigatione carnis, ut sit לאות à Rad. לאה.

והיו שם שתי בלומא בלון Et fuerunt ibi duo gaudia, unum

propter consummatum Sanctuarium sive Templum, alterum ob conjugio ductam filiam Pharaonis, nempe à rege Salomone: Vajikra rabba sect. 12. Refertur ibi, regem Salomonem totis septem annis, quibus ædificavit Templum, non bibisse vinum: absoluto autem eo, duxit filiam Pharaonis in Ægyptum, & eadem nocte convivii bibit primum vinum, duplici gaudio affectus, tum ob absolutum templum, tum propter conjugium. Philippus Aquinas explicat *Convivia*, & *Gaudium fastuosum*: & addit; ושם של ננאי הוא; nomen ignominiosum: nam quia Deo non placebat, idcirco sic vocatur, & והמפרשו בלשון אחר טועה, & qui aliter explicat, errat. In Aruch manuscripto scribitur, בלומיאוס.

Deinde ponunt etiam pro *Lectica*. David de Pomis, Guido, & Aquinas.

Vide suo loco in להר.

בלט *Robur, Quercus*, Hebraicè בלוט בלוטא *Pro Schurek etiam Cholem est. Quidam explicant פרי של ערמומים Fructum castaneæ, Germanicè קעסטן Kästnen. Alii, Ulmum.* Targ. Sub quercu, & vocavit nomen ejus Quercum fletus, Gen. 35. 8. in Targ. Hierosol. Onkelos reddit, מישר Planiem. Sub Ulmo, populo & quercu, Hof. 4. 13. Et accepit ilicem & quercu, Jesa. 44. 14. בלוטא ובלוטא Sicut quercus aut robur, Jesa. 6. 13. Quercus de monte Matnan sive Basan, Ezech. 27. 6. *Apud Talmudicos explicatur Arbor, cujus fructus vocantur Glâdes*, Rosch haschana fol. 23. 1. Item בלוטי יונים Castaneæ Græcorum, Menach. fol. 63. 1. Notant interpretes, Arabicè etiam

etiam dici בלוט Quercus, & בלוט שך Castanea, quasi rex quercuum.

II. *Eminere, Prominere, Rab. Talm.* פנייה פנייה בולטות Facies ejus flavescunt, oculi prominent, extuberant, Sota cap. 2. in Mischna: אסר לחי הבולטת Asser qui prominet, Eruvin fol. 5. 1. לא הירד כתבו Sigillum ejus prominens, elevatum fuit, Rosch haschana fol. 24. 2. לא הירד כתבו Scriptura ejus non fuit profunda, sed prominens, ut in denariis aureis, Gittin fol. 20. 1. בולטין ויוצאין בפרוכר ונראין כשני דרי Prominebāt, & exhibant in velo, apparebantque sicut duæ mammæ mulieris, Joma fol. 54. 1. ציורים בולטים Prominebant, Joma fol. 73. 2. צורות Prominences, supra fundum elatæ: צורות בולטות idem, cujus contrarium משוקעות צורות Figuræ submersæ, in fundum incisæ & depressæ.

Prominentia, Eminentia, res elevata & eminens. Hinc R. Salomon Jesa. 30. 13. ad illud *Inflatus, Tumoridus*, scribit, quosdā interpretari בליטה *Prominentiam*, ut cum murus ruinosus tumorem instar gravidi ventris facit.

Putredo, Job. 41. 19. *vide* בולטות.

Vide supra in בול בלוטים.

Idem quod בלוטים Confiliarius, ראש בלוטים, Jalkut in Leg. fol. 306. col. 3.

בלבל Confundere, Miscere, Permiscere, Perturbare, Conturbare. Præteritum, Et vocavit nomē ejus (civitatis) בבל Babel, ארי תמן בבל nam ibi confudit Dominus linguam universæ terræ, Genes. 11. 9. בערו רבלבלתא In tempore quo confudisti lectum vel stratum meū, Gen. 49. 4. in Jon. בבלתנון במחשבתהון Confudisti, perturbasti eos in cogitationibus suis, Psal. 18. 27. ומבלבל בגלגלי עגלתיה Participium, Et permiscebit omnia rotis plaustris tuis, Jesa. 28. 28. Futur. ונבלבל תמן ליטנהון Et confundemus illic linguam ipsorum, Gen. 11. 7.

Confusus, Confusum, Perturbatum.

Confusio, Perturbatio, Rab.

בלילתה עברה Mixtio, Mixtura, Rab. בלילתה Mixtio crassa, בלילתה רכה Mixtura tenuis, Menachoth cap. 3.

Idem: כל הראוי לבילה Quodcunque opus habet mixtione, quod miscere convenit, Talm. Nidda fol. 66. 2. Cholin fol. 83. 2.

Suffusio, vitium oculi, quo visus Confunditur, Talm. Bechoroth fol. 44. 1. In Aruch legitur ברבלתא, quia ר & ל inter se sæpè permittuntur, aut est mendum. Idem est quod Hebraicè תבלול, de quo Levit. 21. 20. Munsterus scribit esse Album tam ovi quam oculi.

Cataractæ, Fenestra. Sic adducitur &

exponitur in Aruch. In Gemara scribitur & legitur לולין de quo vide in לול.

תבלא Confusio turpis & flagitiosa; Targ. תבלא הוא Confusio est, Hebr. תבל Levit. 18. 23. תבלא עברי Confusionem fecerunt, Levit. 20. 12. תבלא Facientes confusionem, Jesa. 10. 25.

Claudere, Obturare, Constringere, Restringere. Participium, וליטנהון רהוה בלים Et lingua ipsorum quæ erat constricta, id est, impedita, balba, balbutiens, Jesa. 32. 4. pro Hebræo לשון עלגים Lingua balbutientium. Idem Jesa. 35. 6. pro Hebr. לשון אלם Lingua muti. Sic apud Rabbinos, בולם עצמו בשעת מריבה Cōstringit, coerces seipsum tempore rixationis, Cholin fol. 89. 1. אוצר בלום Thesaurus clausus, Horreum clausum, in quo copia omnis generis frugum reperitur. Sic fuit appellatus R. Akiva à multiplici & recondita doctrina, quam cuilibet petenti expromebat, Gittin fol. 67. 1. אורז בלום Thesaurus mixtus, varius. Vide בלם. בלם חוטמה נאר. בלם Fortasse nasus ejus pulcher est? immò obthuratus est, Nedar fol. 66. 2. Author Aruch adducit etiam בעט Recalcitrare, ex Medrasch Pesikta. Idem locus citatur in Jalkut ex Tanchuma in Psal. 32. sed ibi legitur pro eo בולט, quæ Radix tamen istam significationem non habet.

בלמא Obstructio, Sepes, Sepimentum, quo hortus clausus & custoditus est, Talm. כל עיקר בלמא רבעל Fundamentum obstructionis heri domestici est custodia abundans hortulani, id est, sepimentum horti est loco hortulani custodis horti, Metzia fol. 103. 1.

בלמא Constrictio, Coercitio, Dominium, quo subditi constringuntur & coercentur, ut sint obedientes.

בלמא Nihilum, Inane. Vox Hebræa, juxta quosdam composita ex בלי Non & מרה Aliquid, & Non aliquid est Nihilum. Inde dictum, תלה ארץ על Suspendens terram super nihilo, Job. 26. 7. R. Levi id explicat, על בלימה id est, super eo cui non est existentia ex seipso, est que centrum terræ, super quo terra suspensa est. כל יהוה עושה את כל בלימה Deus facit omnia ex nihilo, q. d. sine aliqua re vel materia. Cabalists accipiunt hanc vocem ut simplicem, ut sit idem quod Constrictio, à בלם. Suspendit terram super constrictionem, id est, super imperium superiorū dominantium, quorum dominio quasi freno terra constricta est, ut firmiter subsistat, & ipsorum imperio pareat, ut equi os freno constrictum, paret regimini equitis. Triplex autem constrictio terræ est, sive triplex dominiū, quo regitur: בלימה ראשונה Constrictio prima est dominium dominatoris

Univerſi: בלימה שנית Conſtrictio ſecunda, domini-
um intelligentiarum cœleſtium, quæ mo-
vent ſphæras: בלימה שלישיית Conſtrictio tertia
eſt Domini-um ſphærarum per motum ſuum.
Hæc tria dominia, pluraliter dicuntur בלימות.
Vide librum Cabaliſticum גנת אגוז Hortum nu-
cis, fol. 53. 1.

בולמוס . בולמוס *Fames, Esuries continua ſine ſa-
tietate, Appetitus infatiabilis. Morbus eſt, quo qui la-
borant, non ſatiantur, etiam ſimultum comedant. Græ-
corum vox eſt βούλιμος, unde βολιμία. Apud
Talmudicos crebro in uſu vox eſt. מי שאחזו בולמוס
Quem מאכילין אותו אפילו דברים טמאים עד שיאורו עיניו
apprehendit bolmos, eum cibant etiam rebus
pollutis, donec illuſtrentur oculi ejus, Joma
fol. 83. 1. Gloſſa tradit, oculos iſto morbo labo-
rantium caligare, lumen autem rediens, eſſe in-
diciũ ſanitatis. Item, בולמוס לוחט אחר בולמוס,
כל מי שהוא לוחט אחר בולמוס, Quicunq; ardet
poſt appetitum ſive concupiſcentiam libidi-
num, ejus finis eſt, ut veſcatur propriâ carne
ſuâ, Beres. rab. ſect. 51. Lotum talem fuiſſe, ibi
aſſerunt, ideoque filiarum ſuarum ſcortatione
ſe tandem expleviſſe. Filiaæ autem appellantur
caro parentũ. Sic Davidem laboraſſe hoc mor-
bo ſcribunt, quando comedit panes ſacros,
1. Sam. 21. 7. Vide R. Davidem hoc loco, & Jalkut
par. 2. fol. 18. col. 4.*

בלן *Balneator, dominus, præfectus, curator balnei.
Eſt à Græco βαλανεύς, unde βολανεύων
Balneum. Talmudicis uſitata vox eſt: לא לבן ולא
Neque balneatori, neq; tonſori, Scheviith
cap. 8. Super trabe aut ſcamno
balneatorum, ſcil. ſi reperiatur reptile im-
mundum, balneum pollutum cenſetur, Savim
cap. 4.*

בלנאי *Balneatores. אול בריל בלנאי Ivit propter
balneatores, Vajikra rab. ſect. 28. ſub finem.*

בלניורת *Balneatoria, veſtes, lintea ad balneum ne-
ceſſaria, Talm. המוכר את המרחץ לא מכר את הנסרים
Vendens balneum, non
vendit aſſerēs, neque pelves, neque balneatoria
veſtimenta, Bava baſfra fol. 67. 2. in Miſna.*

בלנרי *Idem: בלנרי נשים Balneatoria (lintea)
mulierum, בלנרי אישים Balneatoria virorum,
Talm. Hieroſol. Moed katon cap. 3. Vide & in-
frâ בלר.*

בלן *Velum, Pallium: בבילן דשער Sicut pallium
pilofum, Hebr. באדרת שער, Genes. 25. 25. in Jon.
ubi in Targ. Hieroſol. כבלן, quod mendosum
eſt. Eſt autem idem quod וילן, de quo in litera ו. Li-
teræ enim ו ב ו inter ſe, ut homogeneæ, commutan-
tur. Huc pertinet בלן tertium in Aruch, pro quo ta-
men in Talmud ſcribitur וילן.*

בליונה *Figura, Forma, Sculptura, Talm. עד
Donec appareret figu-
ra vel ſculptura annuli, Gittin fol. 57. 1. ו
הו נקטי. Acceperunt figuram ſigilli, ibid.
fol. ſeq.*

בילן *Sic adducit Aruch hîc ſecundo loco. In
Gemara ſcribitur per ב ab initio; vide ביל.*

בילני *Herbæ ſpecies, רשתי חמר בתר בילני
Qui bibit vinum poſt herbam iſtam
בילני, Talmud
Hierof. Berach. cap. 6. fol. 10. col. 3.*

בלוניא *Fila margaritarum, Munſt. penes quem
ſit fides ejus.*

בלם *Miſcere, Commiſcere, Permiſcere, Rab. Tal.
Pauper comedi-
dit panem ſuum cum maſſa mixta, Schab. cap. 7.
in fine, id eſt, panem coctum ex farina impura,
cui furfures adhuc immixti ſunt. Itē, למלך
Simile eſt regi, cui fuerunt
theſauri mixti, Beres. rab. ſect. 28. id eſt, מעורבים
mixti ex variis rebus pretioſis: Sic in Bava baſfra
fol. 58. 1. ועל הכלוסים
& ſuper mixtis, id eſt, maculatis, maculis reſperſis,
Mikvaoth cap. 9. Hoc modo tantum ſignificat
Maculatum, Contaminatum, quando ſcil. puro &
mundo, quod ſine omni macula eſt, opponitur.
Non autem in genere ſignificat Contaminare, ut
Munſterus ſcripſit.*

בולסא . בולסא *Maſſa vitri, ex cuius partibus
funt fenestrae. Sic adducit Aruch: hodie in Ge-
mara, unde citatur, legitur כולסא. Vide בלם.*

בולוס *Speculum: ונקשה כמין בולוס של זכוכית
Et factum eſt inſtar ſpeculi vitrei, Pſal. 136. fol. 55.
col. 1. in Medraſch Tehillim. Idem adducitur
in Jalkut ex Medraſch Mechilta in Exod. cap. 14.
fol. 68. 3. & in Habacuk, ſub finem, ubi agitur de
decem miraculis, quæ Deus in mari præſtitit in
liberatione Iſraëliotarum ex Ægypto. Quæ au-
tem in Aruch adducuntur ex Beres. rab. ſect. 12.
ea hodie aliter ibi leguntur.*

בלסטרא *Baliſta, Rab. השליך עליהם אבני בלסטרא
Projecit in eos lapides baliſtæ. Plural. ולקבל
Ad excipiendum tela
& baliſtas ſive jacula baliſtarum, Ægyptiorum,
R. Salomon Exod. 14. 19. והיו מורקין בהן חצים ואבני
Et fuerunt projicientes in eos tela &
jacula baliſtarum, Jalkut Exod. 14.*

בלסטריא *Baliſtarius, jaciens baliſtâ, ja-
culator, Talm. קניני ובליסטרי היה
Venator aut ba-
liſtarius ſive jaculator fuit, Cholin fol. 60. 2. Jal-
kut fol. 168. 4.*

בלסמון *Balaſamũ, Targ. אתבסם קרמי כריח בלסמון
Suave eſt coram me ſicut odor balaſami, Can-
tic. 7. 14.*

בולסוף *Nomen proprium loci in Babylonia, ubi
confuſus*

confusus & impurus fuit sermo. Cuidam interroganti, Ex quam terra es? respondit, מבורסוף De Borsoph. Ne dicas mihi sic, sed de בולסוף Bolsoph, שפת כל הארץ, nam ibi confudit Deus labium universæ terræ, Beres. rabba sect. 28.

Ficus præmatura, sed difficilis concoctionis, Tal. Nedar. fol. 49. 2. Diversimodè legitur: לבס . לפס .

Blasphemia: βλασφημία, vox à Græcis mutuata.

Blasphemus, contumeliosus, maledicus.

בלע *Absorbere, Deglutire. Præteritum, ובלע* Et deglutivit virga Aharonis, Exod. 7. 12. *Deglutit me ut draco,* Jere. 51. 34. *Et absorpsit eos,* Num. 16. 32. & 26. 10. *Et absorpsit Dathanem,* Psal. 106. 17. *Et absorpsit eos,* Deut. 11. 6. *Absorpsit eos terra,* Exod. 15. 12. *Et deglutiverunt istæ spicæ tenues,* Genes. 41. 7. *Infinitivus, למבלע ית יונה* Ad deglutientiendū Jonam, Jonæ 2. 1. *Futurum, עך דאבלע רקי* Donec absorbeam salivam meam, Job. 7. 19. *Et absorbeat eos,* Num. 16. 30. *דלמא* Ne fortè absorbeat nos terra, Numer. 16. 34. *נבלענון כשיויל* Absorbebimus eos veluti sepulchrum, Prov. 1. 12. *יבלענה* Deglutit eam, Jesa. 24. 4. *יתבלע תחותה* Et absorbebitur sub ea, Josuæ 6. 5.

II. *Percussus, Casus, ex usu Syro in Proverbiis:* Unde, *ידע גיר דלא בליע* Scit enim quòd non erit percussus, Prov. 29. 19. Sensus, Verbis non castigatur servus, cum sciat indulgentem se habere dominum, à quo non sit suscepturus propterea verbera. Verba non curat, qui nulla metuit verbera.

Absorptio, Deglutitio: בריה דר יהושע **בלעא בלע** Filius R. Jehosua ben Levi habebat aliquid absorptum, id est, deglutiverat aliquid quod ipsum strangulavit in gutture, vel suffocare voluit, Medr. Kohel. fol. 110. col. 3. Tal. Hierof. Schab. fol. 14. 4. Sic Syriacè *בלועא Hamus*, dictus, quòd piscis eum deglutiat.

Absorptio, Rab. בית הבליעה **בליעה** *Locus absorptionis, Gula, Oesophagus.*

Idem, Cholin fol. 43. 2.

Vorax, Vorator, Rab. Hinc illud ipso-ethicum, האוכל על שולחנו צריך שלא יהא נרגזן ובלען **בלען** *Qui comedit ad mensam suam, opus est ut non sit gulosus neq; vorax, sed ut comedens coram rege, ut legitur in libro חכמה cap. 15.* Item, *לא יבוא להיות בשולחנו בלען* Non veniet ut sit in mensa sua vorax.

בלעם **בלעם** *Billham, Balaam, nomen proprium viri noti, Num. 22.* Rabbinì ludunt de ejus nomine, quòd sic dictus fuerit, quasi **בלע עם**. Dedit enim consilia ad absorbendum & perdendum populum. Vel, quasi **בלא עם** *Absq; populo*, quòd non fuerit de populo Israëlitico, aut quòd populum suum reliquit, & contulit se ad populum alium. Talm. Sanhed. fol. 105. 1.

בלף *Quæ hinc formam habent, vide in לבס & לפס.* Nam ב ab initio servile est.

בלר *Linteam balnei, quo mulieres in balneis utuntur ad se tegendum & abstergendum: vel juxta alios, Peplum, quod capiti circumvolvunt,* Tal. Afferunt lintea in balneū, Schab. fol. 147. 2.

Tributum, reditus, proventus terræ, qui in tributum datur. Sic adducit Aruch: in Gemara legitur hodie literis transpositis, *הני מילי דבורלא* Bava kama fol. 113. 2.

Coma, Casaries, Rab. Talm. Alentes comas, Sanhed. fol. 21. 1. & 49. 1. *Vajikra rab. sect. 23.* *אסור לגרל בלורית* Prohibitum est alere casariem. *מספרים מלפניהם* Tondent ante se, (id est, anteriorem partem capitis, sinciput) & relinquunt casariem post se, id est, in occipite. *הפשא* Apprehendit comam, Sanhed. fol. 82. 1. *Et comprehendit comam Midianitidis istius,* Num. 25. 6. Jon.

Lapis cæsus & ad structuram paratus, Rab. Et vidit lapidem quendam cæsum, inquiring, quid faciemus eo? unus respondit, Balnea: alter aliud, Beres. rab. sect. 8. Sic exponit glossator. Aruch scribit בולרין, ut paulò antè in simili voce. Videtur esse Græcum *βωλαρειον*. Guilelmus Postellus exponit, *Et vidit beryllum unū projectum.* Unde literis transpositis videtur legisse בירולין.

In Schir haschirim rab. f. 3. col. 2. *אדם אם מאכר סלע או בילרין בתוך ביתו הווא מדליק כמה נרות* Homo si perdat siccū aut bilyrin in domo sua, plurimas accendit candelas, donec illa iterum recuperet, &c. Glossa dicit esse *מין תכשיט* speciem ornamenti, & idem quod בוליאור. Istud vide in litera Kaph, in בלר. *Fortè est & hic per transpositionem literarum pro Beryllus.*

בלש *Scrutari, Perscrutari, Querere, Perquirere, Inquirere, Investigare. Respondet in Targum frequenter Hebr. eo* **הפש** *Præteritum, ובלש* Et quæsit & non invenit, Gen. 31. 35. *ולא אשכח* Et quæsit à maximo, Genes. 44. 12. *ובלש ברבא* Et quæsit in libris sapientia,

315
 tia, Eccles. 12. 9. *Participium*, כְּמֵא דְבִלְשֵׁן בְּנִבְרֵשֶׁתָא, Sicut perscrutantur cum lucerna, Soph. 1. 12. *In-*
finitivus, וְיִבְלֹשׁ ית כָּל דִּין Et scrutari totum hoc, Eccles. 9. 1. *Imperativus*, וְחִזּוּ בְלוּשׁוּ Perquirite &
 videte, 2. Reg. 10. 23. *Futurum*, וְיִבְלֹשׁ יתֵיהּ Et quæ-
 ram illum, 1. Reg. 22. 23. Et perquiret
 signa miraculosa, Psalm. 77. 7. וְיִבְלֹשׁ אֶרְחָנָא Per-
 scrutemur vias nostras, Thren. 3. 40. וְיִבְלֹשׁוּ
 לְמִשְׁכַּח עֵילֵן Perscrutantur ad inveniendas ini-
 quitates, Psal. 64. 7. וְיִבְלֹשׁוּ ית בֵּיתְךָ Et perscruta-
 buntur domum tuam, 1. Reg. 20. 6. וְיִבְלֹשׁוּנוּ Et
 perscrutabuntur eos, Amos 9. 3. *Ithpehal, Præ-*
teritum, עֵשָׂו אֵיכְרִין אֶתְבְּלֹשׁ עֵשָׂו Quomodo perquisitus
 est Esau, Obad. 6. *Participiū*, דְּמִתְבְּלִישׁ בְּנוֹף Quæ
 perquiritur in corpore, Psalm. 64. 7. *Futurum*,
 וְיִבְלֹשׁ יתְבְּלֹשׁ Perquiritur vestimentum meum,
 Job. 30. 18. *Pabel juxta Veneta*, מְבִלְשֵׁן בְּתֵיא Pers-
 scrutantur domos, Jesa. 22. 5. Regia habent ex
 Aphel מְבִלְשֵׁן, quod melius. *Futurum*, וְיִבְלֹשׁוּ
 quod paulo antè adductum, & rectius legitur
 ex forma Pehal.

מְבִלְשֵׁן Scrutator, Explorator, Talm. מקל הבלשים
 Virga exploratorum, Kelim cap. 15.

בְלוּשֵׁן Exploratores, Scrutatores, Pervestigato-
 res: אֵיכְרִין בְלוּשֵׁן Adduxi exploratores contra
 Esau, Jerem. 49. 10. מִתְבְּלִישׁ בְלוּשֵׁן Inde præci-
 piam exploratoribus, Amos 9. 3. Soph. 1. 12.

מִשְׁדָּר Cohors, Exercitus, Turma, Talm. מִשְׁדָּר
 Mittit exercitum post illum, Be-
 rach. fol. 44. 1. id est, milites exploratorios.

בִּלְשָׁתָא Idem, Talm. בִּלְשָׁתָא בעיר
 Exercitus ingrediens urbem tempo-
 re pacis: Avoda Sarah cap. 5. in Mischna, ubi in
 Glossa quadam exponitur, חֵיל שְׂמַחֲפֵשִׁים הַבְּתִים
 Exercitus qui perscrutantur domos: יֵאֵין לְךָ כָּל
 נִלְשָׁתָא רַגְלֵךָ וְרַגְלֵי שְׂלָא בִּלְשָׁתָא לְצִיפּוּרֵי
 unquam festum, in quo non venerit turma ho-
 stilis in Tzipporiam, Schab. fol. 145. 2. בִּלְשָׁתָא
 Exercitus venit ad urbem nostram, & voluit spoliare totā urbem,
 Betza fol. 21. 1. Ketubh. fol. 27. 1.

בְלוּשָׁתָא Perscrutatio, Targ. בְלוּשָׁתָא Per-
 scrutatione quæ perquiritur, Psal. 64. 7.

* בִּלְשָׁתָא Vide supra in בִּלְשָׁתָא.

בְּמָא, בְּמָא Excelsum, locus editior vel Ara
 excelsa pro idolis & ipsorum cul-
 tu, ut Hebr. *Emphaticè* בְּמָתָא, pro quo in Venetis
 scribitur בְּמָתָא, quæ est forma pluralis emphatica:
 נָמִי לְמָתָא רַבָּתָא Nam illud est excelsum ma-
 gnum, 1. Reg. 3. 2. בְּכֵן בְּנָא שְׁלָמָה בְּמָתָא לְכְמוֹשׁ
 Tunc exstruxit Salomon excelsum Kamoscho, 1. Reg.
 11. 7. *Plurale constructè*, בְּמָתָא בְּתֵיא, & constructè,
 Et destruentur excelsa Bethelis, Hoseæ 10. 8.
 מְבִלְשֵׁן עַל בְּמָתָא Sacrificabant super excelsis,

1. Reg. 3. 2. ubi Veneta habent בְּמָתָא pravè cum
 Cholem & terminatione Hebraica. Sic ibid.
 vers. sequenti. כּוּמְרֵי בְּמָתָא Sacerdotes excelso-
 rum, 1. Reg. 12. 32. וְבְמָתָא לֹא עָמְרָא Sed excelsa non
 recesserunt, 1. Reg. 15. 14. *Cum Affixis*, ית בְּמָתוֹהֵי
 Excelsa ejus, Jesa. 36. 7. כָּל בְּמָתוֹהֵן תְּשִׁיזּוּן Omnia
 excelsa ipsorum disperdetis, Num. 33. 52. וְאַשִׁיזּוּ
 ית בְּמָתוֹהֵן Et perdam excelsa vestra, Levit. 26. 30.
Apud Tabmudicos, כְּמָרָה גְדוּלָה Altare magnum,
 Altare parvum: בֵּית בְּמָא Domus excel-
 si, h. e. Ara, Altare. Sic vocant Altaria Christia-
 norum. In Megilla fol. 6. 1. ad verba illa Zach.
 9. 6. Et removebo sanguines ejus ex ore ejus, scri-
 bunt, וְזֶה בֵּית בְּמָא שְׁלֹחַן Hæc est domus altaris i-
 psorum. R. Sal. in Comment. suis ad eum locum
 legit בימָה.

בימָה Vide supra in בִּים.

בְּמָתָא Lignarotunda duo, quibus volumen Legis
 (prout Judæi eo in synagogis suis utuntur) annexum
 & circumvolutum est. Sic in Aruch adducitur:
 at in Gemara, unde citatur, hodiè legitur בְּמָתָא,
 eâ significatione, quæ supra in בִּים posita est.

* בְּמָתָא Vide suo loco in מָמָא.

כְּמָא Altare, Ara idolis consecrata, vel cui idola im-
 ponuntur. Corruptum est à Græco βωμὸς, unde
 ω rectè convertitur Chaldeis in Kametz, non Pa-
 thach, ut in libris scribitur: וְזֶה בְּמָסֵי בֵּית סְגִרְיָהוּן Et
 altaria domus adorationis ipsorum, Num. 31. 10.
 in Jonath. בֵּית בְּמָסֵיאָה Locum altarium, Num. 32.
 38. Jonath. וְזֶה כָּל בְּמָסֵיָהוּן תְּשִׁיזּוּן Et omnia altaria
 ipsorum destruetis, Num. 32. 52. in Jon. & Targ.
 Hierosol.

אֲבָן שְׂחֻצְבָּה בְּתַחֲלִילָה לְבִימוֹס Idem, Tabm. בִּימוֹס
 Lapis qui primitus excisus est (è
 monte) ad altare, postea prohibitus est, scil. ad
 usum alium cōmunem, Avodas elilim fol. 47. 2.
 in Misna. Hinc Munsterus scribit, esse Lapidem in-
 cisum: אֲבָדִיעָא בְּנוֹן עֵמָהּ בִּימוֹסֵיאָוֹת אֲבָדִיעָא
 Videns Ismaelem ædificantem altaria, Beres.
 rab. sect. 53. בִּימוֹסֵיֹת שֶׁל גּוֹיִם Altaria gentilium,
 Christianorum, Avodas Elilim fol. 54. 1.

כְּנָא Nomen herbae, unde fit decoctum contra
 serpentum & scorpionum ictus, Talm. Schab.
 fol. 109. 2.

בְּנָא Aedificare, Reaedificare, Restaurare, Exstrue-
 re. Præteritum, מִן נִבְרָא דְּבְנָא בֵּיתָא Quis est
 vir ille qui ædificat domum, Deuter. 20. 5. וְבְנָא
 Et ædificat contra illud locum, Ec-
 cles. 9. 14. חִכְמָתָא בְּנָת בֵּיתָא Sapientia ædificat do-
 mum, Prov. 9. 1. לֹא בְּנִיתָא דִּי Quas non ædifica-
 sti, Deuter. 6. 10. וְבְנִיתָ לִיךְ אֲגוּרִין Et ædificasti tibi
 altaria, Ezech. 16. 25. אֲבָדִיעָא בֵּיתִי מִקְדָּשָׁא
 אֲבָדִיעָא בֵּיתִי אֲבָדִיעָא Aedifica-
 vi domum sanctuarii, 1. Reg. 8. 13. Quam

Quam ædificarunt filii Adam sive hominum, Gen. 11. 5. *Participium*, ויהוה בני קרתא Et urbes quas non ædificastis, Jos. 24. 13. *Participium*, ויהוה בני קרתא Et fuit ædificans urbem, Genes. 4. 17. *Plurale*, ויבנו ביתא Et reædificamus domum, Esræ 5. 11. *Participium Pebil*, ויהוה בני קרתא רנה Quæ fuerat ædificata antea, Esræ 5. 11. *Infinitivus*, מבניא *Edificando* ædificavi domum sanctuarii, 1. Reg. 8. 13. Et ædificando turrim, Ezech. 17. 17. *Domum* hanc ædificare, Esræ 5. 9. *quod est cum* ה *paragógico à precedenti forma*. ואתמנעו מלמבני קרתא Et cohibiti, impediti fuerunt ab ædificando urbem, Gen. 11. 8. 1. Reg. 15. 21. *In ædificare* te altaria tua, Ezech. 16. 31. *In ædificare* vos, Jos. 22. 16. *Imperativus*, בנה לי הקא Exstrue mihi hic septem altaria, Numer. 23. 1. *בנו* לכו קרוו Exstruite vobis civitates, Num. 32. 24. Et exstruite domum, Hag. 1. 8. *Futurum*, אבני לי בתון *Edificabo* mihi domos, Jere. 22. 14. *לא תבני* יתוון *Qui* non vult exstruere, Deut. 25. 9. Et non ædificabit eas, Psal. 28. 5. *Exstruamus* nobis urbem, Genes. 11. 4. Et reædificabimus vastata, Malach. 1. 4. *אדין* ביתא *Quænam* est domus quam ædificabitis mihi, Jesa. 66. 1. *לא יבנו* ואחרון יתבון *Non* ædificabunt, & alii inhabitabunt, Jesa. 65. 22. *Ithpehal* אתבני *Edificari, Exstrui: Gigni, Propagari. Præteritum*, ארי לא אתבני ביתא *Quia* non erat ædificata domus nomini Dei, 1. Reg. 3. 2. *שבע* שנתן *Septem* annis ædificata fuit, Num. 13. 23. Et ante colles genita sum, Proverb. 8. 22. *Participium*, מתבני עלמא *Restauratus* est mundus, Cant. 4. 4. *Infinitivus*, בית מקדשא *Domu* sanctuarii Domini ædificari, Hag. 1. 2. Et domus ipsa cum ædificaretur, 1. Reg. 6. 7. *Futurum*, מאם אתבני מנה *Fortasse* ædificabor ex ea, Genes. 16. 2. *ואתבני* אף *Et* ædificabor etiam ego ex ea, Gen. 30. 3. *ואתבני* וצרי ולא יתבני *Vastabitur* & non reædificabitur, Job. 12. 14. *תתבני* *Edificabitur*, Num. 21. 27. *די הו* קרתא רד תתבנא *Quod* si hæc urbs ædificabitur, Esræ 4. 16. *יתבני* *Edificabitur* synagogæ Israelis, Mich. 7. 11. Et reædificabuntur vastationes, Ezech. 36. 33.

Rabbini etiam utuntur in Coniugatione Pyhal. In Sota fol. 42. dicitur, quod Goliathus vocetur איש הבנים 1. Sam. 17. 4. propterea quod fuerit ædificatus, compositus ex omnibus vitiis.

בנאי *Ædicator, Structor, Architectus, Faber lignarius, Tal.* Architectus הבנאי שקיבל עליו לסתור

qui recepit in se destruere parietem lapideum, & frangit lapides, tenetur præstare damnum, Bava kama cap. 9. in Misna. לפי ענין הבנאי Juxta ratione architectorum: *Apud Talmudicos metaphorice vocantur etiam בנאים Architecti, תלמידי* *Discipuli sapientum, Sapientes, Rabbini; לפי* *eo quod laborant in ædificando mundo, omnibus diebus suis, ut scribitur in* Schab. fol. 114. 1. Vide & Mikvaoth cap. 9. Sic in Talm. Hierosol. Gittin cap. 7. fol. 48. col. 4. Rabbi Seira laudavit eum, & vocavit eum *Architectum Legis.* Sic Apostolus Paulus 1. ad Corinth. 3. 10. *ὡς οὐδὲς ἀρχιτέκτων θεμελίωσεν τὸ θεῖον.*

Idem. Talm. Hierosol. Berach. cap. 9.

בנן *Ædificium, Structura: קרתא* Sicut *Structura* urbis, Ezech. 40. 2. *Item* *Habitus* apud *Logicos: מאמר* הבנן *Prædicamentum* *Habitus, in* More: *בנו* מב *Structura principalis ex versiculo uno, & structura principalis ex duobus versiculis. Ita* *vocant certum modum explicande Legis. Structura principalis, id est, locutio generalis unius versus accipienda etiam de speciebus aliis. Veluti de* *Azymorum festi cibo dicitur, Cibus cujusque anime solum parabitur vobis, Exod. 12. 16. Id etiam de* *aliis festis, de quibus Scriptura nihil definit, intelligendum. Locutio generalis ex duobus versiculis est, cum unus versus loquitur in genere, alter illud genus per species explicat, E. G. In quo-* *cunque, &c. fuerit corporis vitium, ne &c. Lev. 21. 7. venit mox sequens versus, & vitium illud specifi-* *cat, Cæcus, claudus, &c. Sic Levit. 15. 2. semini-* *fluus dicitur esse immundus. Versus alius mox explicat in specie: Ipse & omne cui incubuerit, &c. vide* Halich. olam fol. 26. 2. *Item* *Coniugatio, apud* *Grammaticos per metaphorã, quod sicut lapides, ligna ac relique partes ritè dispositæ, ædificium constituunt, sic Verbum per Temporum & personarũ ordinem flexum & dispositum, Coniugationem efficit. בנן* *בבר* *Coniugatio* *gravis, puncto, scil. Dages gravata, que* *vulgo Pihel vocatur. בנן* *שלא נזכר פועלו. Coniuga-* *tio* *cujus non commemoratur agens, id est, Coniuga-* *tio* *Pyhal, quæ sæpè usurpatur passivè, ut non* *commemoretur, à quo agente passio sit illata. Coniugatio* *aucta, i.e. Hiphil, literâ charac-* *teristica ה ab initio aucta. Vide R. Salomon. Jesa. 12. 5. & R. David. 2. Reg. 2. 10.*

בנן *שנים* *Ædificiũ duorum.* Sumitur in Aben Esra pro Numero Duali, Gen. 1. 2.

בננא *Structura, Constructio, Ædificium, Targ.* *לסתרא* *Ad* *diruendum* *ædificium, Eccl. 3. 3. ut est in Regiis: Veneta, לפרנא* *בננא* *eodem sensu. Et è medio ædificii, Ezech. 42. 5. ויבנינא* *רקדם* *בצורתא* *Et* *ædificium* *quod erat* *ante*

Genes. 40.6. in Jon. *Femin.* הִיכְנָא אִפִּי בְּנִיחָתָא Sicut facies indignabundæ, Prov. 25. 23.

Contra *Ira, Indignatio:* וְעַל בְּנִיחָתָא יִתְמַלְאוּ *Ira, Indignatio:* Contra me irâ repleti sunt, Jobi 16. 10.

בנר *Vasa, vel vestimenta, lintea balneatoria:* Situlas & linteamina vel sudariola portavit ei in balneû, Beres. rab. sect. 45. In Jalkut fol. 21. 4. pro eo legitur וְסַנְדְּרִיאוֹת דְּלִיין Baal Aruch legit per Kaph ab initio, sed non explicat. Similis locus est in Jalkut fol. 194. 4. לא יוֹלֵךְ אַחֲרָיְךָ כְּלִים לְמַרְחֵץ. Habebatur hoc olim fervile & ignominiosum.

Ponitur pro genere quodam vestimenti, in Talm. Hierof. Kilaim cap. ult.

Vide supra in בן. בינתא & בינתא בנר.

כסא *Vas, Mensura in qua miscebant mincha sive sacrificiû vespertinum:* כִּסְאָא ביסא *Mensura accumulata:* מִנְשׁוּרָא Mensura plena, æqua, Menach. fol. 7. 1. *Bissa, Vas,* adducitur à Matthia Martinio in Lexico. Henricus Stephanus in Appendice Lexici ex Eusthatio adducit, *Βήσα* dictum fuisse quoddam poculum, superius latum, inferius angustum. Citatur etiam in Aruch בִּיסִי pro Spinis, seu pabulo camelorum spinoso, sed in Gemara legitur בִּיסִי per Kaph. Vide כסא.

Passus, Gradus, Gressus, idem quod Hebraicè פְּשִׁיעָה. Vide Talm. Hier. Bava metzia fol. 10. 2.

כסט *Velum faciei, Guido.*

Genus vestimenti, Bemidbar rabba sect. 7.

כסל *βασιλεύς, Rex, Dominator:* כְּסִילִיּוֹס בסיליאוס *Rex Cæsar Augustus,* Talm. Hierof. Berach. cap. 9. Hoc corruptè in Beres. rab. sect. 8. legitur בסיליוס.

Regius: Regalis, Regia domus vel sedes, Regius thronus, Talm. Hierosol. Peah fol. 20. 2. In Beresch. rabba sect. 93. *Et posuit me in patrem,* Gen. 45. 8. exponitur, בסיליון *In patronum regium.*

βασιλική, Basilica, Regia, Palatium: כְּסִילְקִי *Tanquam basilica magna erat,* Succah fol. 51. 1. כְּסִילְקִי בסיליקי *Simile hoc est duobus principibus in basilica una,* Medrasch Tehill. Psalm. 105. Plurale, בסיליקאות *Basilicæ.*

כסם *Suaave, Dulce, Jucundum esse vel fieri. Præteritû,* כְּסִימָא דְּמִיחָתָא נְבָרָא *Suavis est somnus viri istius,* Eccles. 5. 11. *Futurum,* כְּסִימָא *Dulcis erit,* Deuter. 32. 2. *Et dulcis erit somnus tuus,* Prov. 3. 24. *Idem:* כְּסִימָא *Item, Dulce, Jucundum, Suaave reddere: ut,* וְכְּסִימָא *Et dulces redditæ sunt aquæ istæ.* Exo. 15. 25.

Participium, Quæ exhilarat socium suum, Prov. 27. 9. *Futur.* אוּמָה יִבְסִמְנָךְ אַרוֹם תְּהוֹב Aut quid oblectat te, vel, suave tibi est, cum respondes? Hebr. מָה יִמְרִצֶנִּי, quod sine dubio Paraphraustes hic voluit idem esse quod יִמְלִיץ, Job. 16. 3. Sic Job. 6. 25. pro יִמְרִצֶנִּי habet כְּסִימָא *Dulcem stillant pinguedinem,* Psal. 65. 12. *Et dulcia erunt verba Legis,* Jesa. 50. 20. *Ithpabel, Præteritum,* רִי עָלוּיְהוֹן אֶתְבַּסֵּם עַלְמָא Super quibus fundatus est mundus, Cantic. 2. 5. videtur legendum *Dulces erunt vermibus,* Jobi 24. 20. *Participium,* אֵן *Si dulce futurum est in ore ejus malum,* Job. 20. 12.

II. *Condimentum aromaticum conficere, Aromatibus condire. Pabel, Præterit.* וְכְסִימָא אֶסְוֹתָא יִרָא *Et condiverunt Medici aromatibus Israellem,* Genes. 50. 2. in Targ. Jon. *Infinit.* יִרָא לְכְסִימָא יִתְ *Ad condiendum aromatibus patrem suum,* Ibid. *Futur.* גִּבְרִי רִיבְסֵם *Vir, qui condimentum aromaticum conficit,* Exod. 30. 33. *Ithpehal,* מִן דְּאֶתְבַּסֵּם *Ex quo conditus erat,* Genes. 50. 3. in Jonath.

III. *Talmudicis est Exhilarare, Oblectare se, Inebriari, Exhilarare se vino ad ebrietatē;* Hinc legitur in Jure Talmudico, מִיְהוּיב אִינִישׁ לְכְסוּמֵי בְּפוּרִיא, hoc est, Teneatur homo in festo Purim se exhilarare, vel inebriare, donec nesciat distinguere inter, *Maledictus sit Haman, & Benedictus sit Mordechai,* in Megilla fol. 7. 2. *Posteaquam inebriatus esset,* Ibid. *Et dormo כְּמָאן דְּמִיבְסִי וְגוֹ אֶפְרָקִיד* Et fuerunt similes ebriis, & jacuerunt illic supini, hoc est, jacuerunt illic supini instar ebriorum, Basra fol. 73. 2. in fine.

IV. *In Ithpabel significat Coniungi, Copulari:* Ibi conjunctus & copulatus est Mundus superior cum inferiore, Zohar, col. 93. *Et incorporabitur foeminae.*

Dulcis, Suaavis: כְּסִימָא דְּשִׁימוּרָא *Dulcis, Suaavis:* כְּסִימָא *Panis absconditus dulcis est,* Prov. 9. 17. *Plurale,* כְּסִימָא *Dulcia magis quam mel,* Psal. 19. 11. *Quam suavia sunt verba recta,* Jobi 6. 25. *Hebraicè* כְּסִימָא *Dulcia sunt ei,* Job. 21. 33. *Sortes ceciderunt mihi in locis jucundis,* Ps. 16. 6. *Regia,* כְּבִסְיָמָתָא *Respiratio post dulcia invenitur. Proverbialiter in Talmud adducitur libro Megilla fol. 7. 2. & Erubhin fol. 82. 2. ubi duæ diversæ sententiæ afferuntur, quarum una probabilis, altera dubia & dura. Cui adstipulandum*

pulandum quærebat unus : probabili respon-
debat Rabbi, juxta illud proverbiale, &c.

בסמא Aromatibus conditi, Gen.50.3. in Jon.

בוסמא Fucundum, Suave: מאמרא רבוסמא Oratio
quæ suavis est, Prov.16.24.

בוסמא Aroma, Unguentum, Pigmentum,
à suaveolentia sic dictum : בוסמא עובר בוסמנו
Aroma aromatizatum sive confectum opere
artis aromaticæ vel apothecariæ , Exod.30.25.
Sic v.35. *Emphat.* קנה בוסמא Calamus aromatis,
i. e. aromaticus, Cant.4.14. ורחם חמרא ובוסמא לא
Amans vinum & unguenta non ditabitur,
Hebr. וין ושמן Vinum & oleum, Proverb. 21.17.
Huc refert Elias in Meturgeman, ובשמא רימינא
Et unguentum dexteræ vocatur, Prov.
27.16. Heb. ושמן ימינו יקרא, quod tamen commu-
niter in libris omnibus legitur, ובשמא רימינא
Et de nomine dexteræ vocatur, quemadmodum &
Græci habent, *ὀνόματι τῆς δεξιᾶς καλῶνται*; quos
secutus illic videtur Paraphrastes Chaldæus.
Verba sunt obscura, quorum *sententiam decem
Sibylle investigabunt, cum ipsis otium erit*, scribit
Drus. in Observat. lib. 10. cap. 6. משחא ובוסמא
Oleū & aromata, Hebr. וקטרת Prov.27.9. *Plur.*
Qui obtulerunt suffitum a-
romatū, Thren.4.13. Capetibi aro-
mata, Exo.30.34. *Emphat.* בוסמא
Altare suffitus aromatici, Exod.30.27. *Cum Aff.*
Suffitū aromatum tuorū, Cant.
5.1. *Quandoq. per ש scribuntur, ut Hebraicè* בשם.

בוסמן Odoriferum, suaveolens condimentum, aro-
ma, vel oleum. *Plural. masc.* Et un-
ges te odoriferis, Ruth.3.3. רישי בוסמנן
Illic incendebant præstantissima aromatum o-
doriferorum, Genes.50.1. in Targ. Jon. & Hie-
rosol. Sicut aromata optima horti
Eden, Cant.4.13. *Emphat.* בוסמנא
aromata odorifera, Jerem.4.4.21. *Ex forma fem.*
Suffitum odoriferorum, Exod.
30.35. in Jon.

בוסמנו Ars, vel, opera unguentaria, Conditura,
Pigmentum, Exod.30.25.

בבסימותא Dulcedo, Fucunditas, Suavitas: בבסימותא
די In jucunditate Domini, Psal.27.4. בבסימותא
די Jucunditas horti Edenis, Psal.90.17.

בוסמא Rab. Idem.

בוסמא Talm. Acetū, quasi minimè dulce: וטעינא
Et gestabat duos utres, unum vini, alterum aceti; מנן אתה ידע
Unde scis, וטעינא תרין זיקין חד דחמר וחד דבסמא
quod portet duos utres, unum vini, alterum
aceti? אל מטעינא דחמרא ספוג ובסימא תוסס? Res-
pondebat ipsi: ex guttis (in via per stillationem
delapsis): Vinum enim spongiatum est, id est,

à terra quasi spongiâ absumptum : acetum au-
tem bullit, id est, in superficie terræ natat, &
non est absumptum, Echa rab. cap.1. vers.1. Glos-
sa חומץ. Pro בסמא in Jalkut Echa fol.166. col.2.
legitur חומץ. Et in libro מעשה, historiâ 154.
Germanicè pro eo legitur אויל, id est, oleum.
Fortè scriptum in libro, quo ipse usus, שמן. Aut
quia Prov.21.17. Hebræo שמן in Targum re-
spondet בוסמא, ut suprâ visum. In Talmud Hie-
rosolymitano, Pelach. cap.3. ab initio, חומץ
האדומי Acetum Edomæum, explicatur in Gemara,
בוסמא דרומי Acetum Romanorum. Unde li-
quet clarè, בסמא in hac lingua idem esse quod
חומץ. Iterum in Talm. Hier. Maaser scheni cap.
4. propè finem: מיפוק בסמא נברא מיפוק בסמא: Vi-
num istius viri factum est acetum: מיפוק בסמא,
i. e. יצא לחומץ, ut in glossa notatur.

בסמא Lucerna, Candelabrū. In Zohar pro
Chaldæo בוצינא.

בסמא Basis: Sedes: בסיס דורה
Basis ejus, Exod.37.17. in Targ. Jonath.
Et basin ejus æream, Exod.30.18.
Sic 30.28. עלוי בסיסה Super basin suam, Psal.104.5.
Plural. בסיסו ארעא Bases terræ, Psal.82.5. *Emph.*
Fecitque bases decem, 1. Reg.
7.27. *Apud Talmudicos*, פרה והבסיס טמאין
(candelabri, h. e. suprema candelabri pars lu-
men continens) & basis, (h. e. pedes ejus) sunt
immunda, Kelim cap.11. שלש בסיסאות Tres se-
des, Kelim cap.24. In parvis Misnajoth legitur
hic כמסיות. *Hinc fit Verbum,*

Fundari positus basibus. Quò fortè revo-
candum illud, די עלויהון אתבסס עלמא Super quibus
fundatus est mundus, bases mundi positæ sunt,
Cant.2.5. quod tamen in fine legitur cum Mem.
Ex Pebil, על סמכין דרהב טב Positæ super
fulcimentis auri boni, Cant.5.15.

II. בוסס Talm. Calcere, Conculcare, Triturare:
Quæ triturant in horreo, Succah
cap.1. fol.14. col.1. & Okezim cap.1. Sic Hebrai-
cè בוססו Conculcant, Jesa.63.6. & בוססו
Propter conculcare vos, Amos 5.11. ubi ש loco
Samech.

בסיסמאור Mensura expansorum brachiorum,
Germ. ein Staffer; hinc, המים העליונים יתירים על
התחתונים בשסיסמאור Aquæ superiores
(cælorum) abundabant super inferiores quasi
triginta cubitos, Jalkut fol.3. col.3. ex Beres. rab.
sect.4. sed ibi legitur per Kaph ab initio. Postel-
stellus reddit Intervalla.

בסר Despicere, Contemnere, Spemere. In Tar-
gum frequenter ponitur pro Hebræo בורה:
על פתומא דיי בסר Eò quòd verbum
Domini contempsit, Num.15.31. וחסרוי לא בסר

Et vincetos suos non spernit, Pſal. 69. 34. **ובסר על** Et spernit juramentum, Ezech. 17. 18. **מזמי** Et sprevit eum, 2. Sam. 6. 16. **מא רין** Quare sprevisſti verbum Domini, 2. Sam. 12. 9. **על מומי** Quæ sprevisſti juramentum, Ezech. 16. 59. **למ תבסור** Imaginem eorum contemnes, Pſal. 73. 20. **פבל** Propterea quod non sprevit, Pſalm. 22. 25. **דבסר יומא** Qui contemnit diem, Zach. 4. 10. **במא בסרנא על שמך** In quo sprevimus nomen tuum, Malach. 1. 6. **פארט** Contemnens fuit te, 2. Reg. 19. 21. **דמבסרון על** Qui contemnitis nomen meum, Malach. 1. 6. **שמי** Sic 1. Sam. 2. 30. *Hinc legitur in Proverbialibus ſententiis Ben Syra* מוקיר כבסרוהי דמי לחמרא, *Honorans contemnentem ſe ſimilis eſt aſino.* Aſinus enim & amore & officiis proſequitur eum, à quo vapulat & contemptim habetur. Vide Druſium.

בסיר בבני Spretus, Contemptus, בסירא בסיר בסיר, **אנשא** Contemptum inter homines, Jere. 49. 16. **את לחרא** Contemptus eſt valde, Obad. 1. 2. **רשיט** Contemptus, Jerem. 22. 28. **דבסיר** Quod spretum & contemptum, 1. Sam. 15. 9. **זוטר אנא ובסיר** Parvus ego ſum & contemptus, Pſalm. 119. 141. **יהבת יתכון בסירין** Dedi vos contemptos, Mal. 2. 9. **סריקין ובסירין** Viri ſcruvales & contemptos, Jud. 9. 4. **ביני עממא** Iis qui contempti ſunt inter gentes, Jefa. 49. 7.

בכו יהי לבוסרן Idcirco erit in contemptum, Jefa. 53. 3.

ארי סני שבענא בסירותא Quia multum ſaturati ſumus contemptu, Pſal. 123. 3.

בגיותנותא ובסרנותא Idem, **בסרנותא** Cum ſuperbia & deſpectione, Pſal. 31. 19. **שרי בסרנותא** Effundens contemptum, Pſal. 107. 40.

מבסרנא Contemptor. *Plur. emph.* **מבסרנא** Contemptores, Pſal. 123. v. ult. **גותנא מבסרנא** Super montibus altis & contemptoribus, Pſal. 68. 17. **מבסרנא** Fortè melius legeretur Contemptis.

II. בסר Nuntiare, Annunciare, Prædicare, Evangelizare, *ut Hebraicè בסר, unde etiam non raro per ש ſcribitur.* **ליט גברא דבסר ית אבא** Maledictus vir, qui nuntiavit patri meo, Jerem. 20. 15. **בשרית צרקא** Prædico juſtitiam, Pſal. 40. 10. **מבסר** & **מבסר** Nuntians, Nuntius: **אף דין מבסר** Etiam hic nuntius, 2. Samuel. 18. 26. **ולירושלם מבסר אמן** Et Hieroſolymæ euangelizantem dabo, Jefa. 41. 27. **רנלי מבסר** Pedes euangelizantis, Jefa. 52. 7. **ואתיב דמבסר** Et reſpondit qui nuntium adferebat, 1. Sam. 4. 17. **מבסרין לירושלם** Quasi euangelizans, 2. Sam. 4. 10. *Plur.*

Euangelizantes Hieroſolymæ, Jefa. 40. 9. **לא גבר כשר את לבסרן** Infinit. Pſal. 68. 12. **מבסרון** Non vir idoneus eſt ad nuntiandum, 2. Sam. 18. 20. **בסרו עליה** Imperativus, Annuntiate contra illam, Jerem. 51. 27. **מיומא ליומא** Annuntiate de die in diem, Pſal. 96. 2. **ותמא הרין לא** Futur. Et die hoc non annuntiabis, 2. Sam. 18. 19. **ואבסר ית מלכא** Et nunciabo Regi, 2. Sam. 18. 19. **לא תבסרון** Ne prædicetis, 2. Sam. 1. 20. **אבתבשרת בחקל מואב** Euangelizata fuit in agro Moab, h. e. nuntium acceperat, nuntiatum fuerat ei, Ruth. 1. 6. **יתבסר רבזי** Sic, Futur. Euangelizetur Dominus meus rex, h. e. Nuntietur Domino meo Regi, 2. Sam. 18. 31. *Simili conſtructione ait Apoſtolus ad Hebr. 4. 2. και γαρ ες μου εὐαγγελισμοίσι, καθάπερ καὶ αὐτοί.*

מבסר Nuntius, ut ſuprà.

בשורתא בשורא & בסורת בסורא Nuntium: Præmium nuntii: **בסורא טבא ייתי** Nuntium bonum adferet, 2. Sam. 18. 27. **יום בסורא הווא** Dies iſte dies boni nuntii eſt, 2. Reg. 7. 9. **בסורא שמענא** Nuntium, rumorem audivimus, Obad. 1. 1. **בסורא** Nuntium eſt in ore ejus, 2. Sam. 18. 20. **בשורתא דא** Nuntium hoc, Jud. 5. 16. **ליה מתנת** Cum Affix. **בסורתא** Ad dandum ipſi præmium nuntii ejus, 2. Sam. 4. 10. **לך בסורתא** Apud Talmudicos, **מתיהבא** Et tibi non eſt datum præmium læti nuntii. Item, **בשורא** Poculum læti nuntii, Ketubhoth fol. 16. col. 2. in Gemara.

בשרא בסרא Caro, ut Hebr. **בשרא בסרא** Et implevit carnem in locum ejus, Gen. 2. 20. **כל בשרא** Omnis caro, Genes. 9. 11. **בשרא** Coquite carnem, Levit. 8. 31. **בשרא** Carnem præputii veſtri, Genes. 17. 11. **בשרא** ויהוון לבסרא, **בשרא** Eruntq; in carnem unam, Gen. 2. 24. **בשרא** Et quod ſuper fuerit de carne ſacrificii, Levit. 7. 17. **בשרא** Cum Affix. **בשרא** Caro mea habitabit ſecurè, Pſalm. 16. 9. **בשרא** Propinquus meus & caro mea eſtu, Gen. 29. 8. **בשרא** Adhæret os meum carni meæ, Pſal. 102. 6. **בשרא** Caro noſtra eſt, Gen. 37. 27. **בשרא** לעופא דשמיא **בשרא** Carnem tuam volucris cœlorum, 1. Sam. 17. 44. **בשרא** Et triturabo carnem veſtram, Judic. 8. 7. **בשרא** Et erit fœdus meum in carne veſtra, Gen. 17. 13. **בשרא** ולא יתאכל ית בסרניה **בשרא** Neque comedetur caro ejus, Exod. 21. 28. **בשרא** Sicut caro ejus, Exod. 4. 7. **בשרא** Et carnem ejus, Numer. 19. 5. **בשרא** In cute carnis ipſorum, Levit. 13. 38. **בשרא** Caro deſiderii, h. e. caro communis, prophana, quæ voluptatis & deliciarum cauſa tantum comparatur & comeditur, Maaſer ſchemi cap. 1. Sic appellant eam ex Deut. 12. 20. **בשרא** כי תאוו

opponitur Carni sacrificiorum, quæ est caro sancta. *Dominus carnis, Carnosus, Obesus, Pinguis, Crassus*: בשר ודם *Caro & sanguis*, id est, *Homo ex his constans*: מלך בשר ודם *Rex caro & sanguis, carnalis*: בשר מליח *Caro salita*. *Kabalistæ scribunt hominem vocari בשר*, q.d. בושח סרוחה רימה *Pudor, Fætor, Vermis, Sotta* fol.5.1. *Pro* סרוחה alii dicunt שאול, quia בשר per ש scribitur.

Omphax, Uva immatura, Jefa.18.5. *Cum Affix.* יתר היך גוסנא בוסריה *Decutiet sicut vitis omphacem suam*, Jobi 15.33. *Sic sæpè apud Talmudicos, ut in Scheviith cap.4. Gittin cap.3.*

Spica mutica: quod enim omphax est in vitibus, id spica mutica est in frumento. Sic usurpatum legitur à Jonathane, סרתא הות בוסריא, *Hordeum erat spica mutica, sive spicatum*, Hebr. בוסריא *Exod. 9.31*. In exemplari Veneto legitur corruptè בוסריא.

Hortus magnificus, quales solent habere Reges & principes in aulis suis. In *Targum*, נפקין לבוסתנא *Egrediuntur in hortos nostros*, Esth.3.8. in *Targ. secundo.* *Apud Talmudicos, בוסתנא אחורי ביתא*, Erat ipsi hortus post domum, Schab. fol.30.2. לבר מבוסתנא *Præter hortos & paradisos*, Bava basra fol.6.1.2. הווא בוסתנא רהוא סמך לאפרנא *Hortus ille, qui erat adjunctus ipsi palatio*, Eruvin fol.25. col.2.

Vas: Ostentum ipsi vas mellis; Glossa כר של דבש *Cadus mellis*, Cholin fol.49.2. *Hinc Munsterus & Guido Alvearium, Apiarium exponunt.*

Supellex, imprimis lineæ & laneæ, quæ ad vestitum & lectos pertinet, apud Talmudicos. Quando Tapetes per Synecdochen significat. In Gemara, אית לכו ביסתרקי *Sunt ne vobis vestimenta ex mollibus, lana scil. lino, xylino, & similibus*, Bafra fol.58. Tapetes (wende) אבל גלימא לא *sed pallium minimè; eo enim ad vestitum opus habes honestatis causâ*, Jevammoth fol.63.2. Et duplicavit ipsis tapeta noctu, id est, duplis tegumentis ornatis eos in lecto textit, Taan. fol.21.2. *In Targum semel occurrit, מתקנא בביסתרקי מילרז*, Ornatum, vel instructum tapetibus melotæ, Deuter.34.6. in *Targ. Jonath.*

Quærere, Requirere, Petere, Postulare, Rogare, Implorare, Deprecari. Usurpatur in Targum pro Hebræo בקש, sæpè etiam pro התחנן: Præteritum, ארי בעא לאמטעיתך *Quia quæsitivus seducere te*, Deut.13.10. *Per quos quæsitivus Jonathan transire*, 1.Sam.14.14.

Qui quæsitivus occidere te, 2.Sam.4.8. *Et quæsi eum*, Psalm.37.36. *Quam deprecatus es à me*, 1.Reg.9.3. *Plurale, ובעו ית בלילא*, *Et quæsi verunt coronam*, Cantic.3.1. *Qui quæsi verunt occidere te*, Exod.4.19. *Et quæsi perierunt, non quæsi vifistis*, Ezech.34.4. *Participium, ית אחי אנא בעי* *Fratres meos ego quæro*, Gen.37.16. *Quærit derisor sapientiam*, Proverb.34.16. *Plur. ארי יתה אתון בעו* *Quia istud vos quæritis*, Exod.10.11. *Quærun t videre*, 1.Reg.10.24. *Qui quærun t faciem ejus*, Psalm.24.6. *Infinitivus, ודאולת למבעי* *Ut requireret misericordiam pro populo suo*, Esth.4.8. *Cum Aff. לכבעני* *Ad quærendum me*, 1.Sam.27.1. *למבעוד* *Ad quærendum te*, 1.Reg.18.10. *למבעודיה* *Ad quærendum eum*, 1.Sam.27.4. *Imperat. ורדה בתרוהי* *Quære pacem & sectare eam*, Psal.34.15. *Plur. בעו לי אתתה* *Et quærite in plateis ejus*, Jerem.5.1. *ואבעניה* *Et quæram eum*, Proverb.23.35. *ארוס תבעי לעותי* *Quia requires iniquitatem meam*, Job.10.6. *את תבעין סעיד* *Tu quæres auxilium*, Nah.3.11. *על חובנא הוא יבעי* *Pro iniquitatibus nostris ipse rogabit*, Jefa.53.4. *לית ליה* *Non erit, qui quærat & requirat eum*, Jefa.8.20. *Baal Aruch in בעו tertio legit, ובעו סעיד* *Et quæret auxilium*, Hofeæ 2.7. *ולא תשכחנן* *Quæres ea, sed non invenies ea*, Jefa.41.12. *ויעלון ובעון מן* *Quærent virum*, 1.Sam.16.16. *קדרמד* *Et oraverint, ac deprecati fuerint coram te*, 1.Reg.8.33. *ויעון שלמא וליה* *Et quæret pacem, sed non*, Ezech.7.25. *בחר דאבעיהי* *Posteaquam perquisiverunt illud, scil. cucumerarium, h. e. fructus ejus collegerunt, & conqui siverunt, ut R. Salomon & Kimchi explicant*, Jefa.1.8. *Ithpehal, Præterit. אתבעיא חובך אשתכחו* *Quæsitæ sunt iniquitates tuæ, inventæ sunt*, Jerem.50.24. *והיה דוד מתבעי* *Et fuit David accelerans*, 1.Sam.23.26. *והתבעין* *Et quæreris*, Ezech.26.21. *Plur. ובעון חובי ישראל* *Quærentur peccata Israël*, Jerem.50.20.

Talmudici dicunt בעי & בעיא pro eodem: Ithpehal, איבעיהו *Interrogavit illos, vel, Interrogatum fuit ab ipsis, Quæstio proposita fuit ipsis, quæsitum fuit à Doctoribus Scholasticis: Interrogat illum. Si quærit ascendere, קא בעיא* *quod ea esset petens, דאי בעי לסלוקא* *Quod si cupit ascendere, Sicut in illa historia de quodam exigente vectigal*, Sanh.

fol. 4.4.2. **בע** ובעא רחמי ואמי מטרא Ut imploraret gratiam, ut oraret, ut preces diceret, ut veniret pluvia, Taanith, fol.23.ו. לא איבעי ליה למימר הכי Non cupit de his loqui hic, de quibus hic nihil loqui constituit, Sanhed.105.2. **בע** ונבעי רחמי Et petamus misericordiam, oremus. כמה דבעינן למימר Sicuti volumus dicere ante nos, id est, paulo post.

בע *Rogatio, Petitio, Imploratio, Precatio, Deprecatio*: **בע** וכל **בע** *Omnem orationem, & omnem deprecationem, i.Reg.8.38. Constructum, תקבל בעות עבדך Suscipies deprecationem servi tui, Ibid.v.30. Cum Affix. ותתפני ואתפני* Et respicies ad orationem servi tui, & ad deprecationem ejus, Ibid.verf.28. **בע** ובען *Et nunc oratio nostra coram te est, Jere.4.2.2. Cum Apocopa, בעו די יבעי בעו Quisquis petierit petitionem, Dan.6.8. רמסתרר* Num recte disponetur petitio vel confabulatio tua, Job.36.19. in secundo Targum. *Plur. בעותי Petitiones, Jobi 41.23.*

בע *Cum petitione. Sumitur sic Adverbialiter pro, Obsecro, Quæso, Quæsumus, ac sapissimè post se habet Prepositionem* **בע** *ut: מן* **בע** *Quæso nunc Domine mi, Gen.19.18. Hebr. אל נא ארני, Jonathan, בבועו מנך Obsecro te, q. d. Cum petitione à te: בבועו יהוה Obsecro Domine, Exod.4.13. ubi Jonathan, בבועו ברחמן מן קרם יהוה, Obsecro, per misericordiam coram Domino. Sic Gen.3.18. in Targ. Hierosol. בבועו מנך יהוה Quæso à te Domine, Hebr. אנא יהוה Psal.118.25. בבועו רבוני Obsecro Domine mi, Hebr. בי ארני.*

בע *Quæstio, Interrogatio*: **בע** *Et interrogarunt eum quæstionem, Berach. fol.2.2.*

בע *Inquisitio, Conquisitio, Collectio fructuum*: **בע** *Tres sunt inquisitiones, colligendarum scil. reliquiarum in agris: Peah cap.4.*

בע *Perquirens. Apud Talmudicos in Ba. Ka. cap.1. recensetur inter quatuor patres (i.e. principales species) damnorum. Glossatores explicant השן Dentem, sc. bestiae, h.e. damnum quod infert bestia in agro proximi dentibus suis, depascendo scil. Dens autem ita vocatur, quia quærit quod comedat.*

II. *Festinare, Accelerare. Quæ hujus significationis sunt, vide infra in בעע.*

III. **בע** *Bullare, vel Bullire, Ebullire, Erudare. Participium, בעי לבי Ebullit cor meum verbum bonum, Psal.45.2. Hebr. רחש. Hinc geminatum,*

בע *Bullas excitare, Bullare, quomodo Hebræi sumitur, Jesa. 64.2. Futur. שבעבעו Donec bullas excitent, Mikvaoth cap.ult.*

בע *Bulla, in superficie aquæ excitata, Tibbul jom cap.2. Plural. בעבעועין.*

בע *Pustula; Exod.9.10. Hebr. אבעבעות.*

בע *Tumor, Pustula: מן* **בע** *Cui sunt tumores inameritò? Hebr. פצעים Prov.23.29. in Venet. Ita citat Baal Aruch, שוחני ובעתתא Ulcera & Pustulæ, ex Proverb.20.30. Hebraicè פצע. In Venetis nunc est פועתתא. In Basil. פודעתא. In Talmud, פועתתא למפתח בועתא, פודעתא. Non permittit filio suo, ut aperiret pustulam, Maccoth cap.3. אין מקיפין בכועי Cholin fol.48.2.*

בע *Tumor cordis, Proverb.21.4. Hebr. רחב לב Latitudo vel Amplitudo cordis.*

בע *Malus naxis; בוערא על ריש טורא Sicut malus in vertice montis, Hebr.*

בע *Jesa.30.17. Sic adducunt etiam Aruch & Elias, qui addit, se nescire quid sit. Veneta & Basil. habent בוערא.*

בע *Calcitrare, Recalcitrare, Calcibus petere:*

בע *ועתר ישראל Calcare, Conculcare: Præterit. Et dives factus est Israël & recalcitravit, Deut.32.15. בעטת רמון Conculcavi illos, Psal.18.43. בעטת מואבתי Conculcavi Moabitas, Psal.60.10. Sic enim legendum pro בעטת. Participium, בעטת Sicut bos qui saginatur, & recalcitrat, Hof.4.16. Pabel, Participium, בעטת ית Calcat uvas, Thren.1.15. Ithpehal, בעטת Sicut calcatio, quæ calcatur in torculari, Joel.3.13. Sic enim melius legitur, quàm בעוט. Vide & Jesa.10.33.*

בע *Talmudicè, נת בעוטה Torcular calcatum, Avoda fara cap.4. וכלונסות של ארו היו קבועים מכתלו של Et transtra cedrina fuerunt infixa à pariete templi, usque ad parietem propylæi, ne inclinaret, panderetur, Middoth cap.3. גלסא שלא יטה כרי שלא יטה.*

בע *Calcatio, Res quæ calcatur, ut in præcedenti exemplo.*

בע *Recalcitratio: Calcatio, Menach. cap.7.*

בע *Recalcitrans: פרה בעטנית Vacca recalcitrans, Metzia fol.80.1.*

בע *Chaldaicè & Hebraicè, est Dominari, Dominium possidere, vel obtinere in aliquem:*

בע *Synecdochicè significat Dominium maritale, i. e. Maritus fieri, Ducere uxorem. Futurum, תעול לותה Ingredieris ad eam & duces, maritabis eam, Deut.21.13. ויבעלנה Et duxerit eam, Deut.24.1. Hinc transfertur etiam ad officium mariti erga uxorem in thoro conjugali, & in Bibliis tantum de legitimo mariti cum uxore congressu usurpatur: at apud Rabbinos latè de quolibet, etiam meretricio & illicito. Sic voluit quidam compositum esse ex Verbo בע Venit, Ivit, & Præpos. על Ad, ut apud Latinos Cocco,*

Coco, Congredior. Inde legitur, **שבע בעילות בעל** Septem congressibus congressus est cum ipsa, hoc est, septies rem cum ipsa habuit: **הרוצה** Quicumq; vult facere omnes suos liberos masculos, coeat & repetat coitum, Erubhin fol. 100.2. **Ex Pabel, Participium, ברום** Si hac nocte viro jungerer, nupta essem, Ruth 1.12.

בעל בעל, Dominus, Maritus, Herus, Patronus: **אם בעל אחתא הוא** Si Dominus uxoris sit ipse, Exod. 21.3. **על בעל עוליסתהא** Propter maritū adolescentiæ suæ, Joel. 1.8. **Deinde est nomen Idoli, Baal;** ut, **אגורא דבעל** Altare Baalis, Jud. 6.25. **יתפרע לה בעל** Vindicet se Baal, ibid. vers. 32. **Cum Affix, לבעלה קדמאה** Marito ejus priori, Deuter. 24.4. **וספרת על בעלה** Et planxit propter maritum suum, 2. Sam. 11.26. **בעלי-א, בעליון** Plurale, **ית בעליא** Et coluerūt Baalim, Jud. 2. 11. **Fæmin. בעלה** Domina, Uxor, **Conjuncta, Ruth. 1.12.** Porro **א בעל est contractū בל** Bel, gutturali elisâ, quod Chaldeis usitatum. Fuit autem Bel nomen Idoli, quod Assyrii, Persæ & Babylonii colebant, unde & apud Plin. lib. 6. cap. 26. Jupiter appellatur Belus: **חמיט בל** Incurvat se Bel, Jesa. 46.1. **דפלהין לבל** Qui colunt Belum, Jerem. 50. 21. **ואסער על דפלהין לבל בבל** Et visitabo eos qui colunt Belum in Babel, Hebr. **בבל**, ופקדתי על בל בבל, Jere. 51. 44. **אפוד Talmudicos: בית הכעל** In Moed katon fol. 2.1. In Glossa dicitur, Est ager in valle, qui non opus habet irrigatione, neque detrimentum accipit, licet non irrigetur.

Cæterum nomen hoc latè usurpatur, & aliis vocibus junctum varias periphrases efficit, ut & apud Hebræos:

בעל ברית Dominus fæderis, Confœderatus. Sic appellant etiam Judæi Synecdochicè **Susceptorrem pueri**, qui circumciditur, quem etiam alio nomine **סנקר** vocant. Latinis **Compater** dicitur. **בעלי ברית** Confœderati.

בעל הבית Dominus domus, Herus domesticus, Paterfamiliâs. Pluraliter **בעלי בתים** Patresfamiliâs: **כלי בעלי בתים**: Vide in כלי.

בעל זכר Dominus virilitatis. In Bechoros cap. 7. fol. 44. col. 2. in Mischna sumitur pro eo, qui, quo vir est, valet, **שגידו גרול** cujus nervus virilis magnus est, ut honestè loquuntur.

בעל רבבא Fovens inimicitiam, Inimicus, Exod. 15.9. in Jonath.

בעל רבבו Inimicitia, Jesa. 14. 21.

בעל דין Adversarius.

בעל זבוב Baal sebbubb, Deus musca, vel, Deus muscæ, Deus muscarius, Idolum Ekronitarium, 2. Reg. 1.2. Sic autem dictum fuit illud Idolum, quòd muscæ formam haberet, vel quòd musca-

rum illic esset copia, ob multitudinem sacrificiorum, vel quòd subsidium ab eo peterent ad abigendas muscas. Apud Plinium lib. 10. hist. cap. 28. legitur; **Cyreniaci Achorem Deum invocant, muscarum multitudine pestilentiam afferente, que protinus intereunt, cum litatum est illi Deo.** Mentio hujus Idoli quoque fit in N. T. verum sub Principis Dæmoniorum nomine, Matth. 12. 24. ubi tamen pro Beelzebub, in plerisque exemplaribus est **βελζεβουλ**, quod sonat **Dominus Stercoreus**, quod vocabulum sine dubio in contumeliam ipsius Idoli & cultorum ejus est inventum, ut & alia hujus generis habentur.

בעלי חיים Animalia viva, vitâ prædita. Sing. **בעלי חיים** Animal vivens: **שכל בעלי שכל** Animalia irrationalia, non prædita ratione, vel intellectu.

בעל טעם Præses consilii, Consiliarius summus, Cancellarius.

בעלי כסין Domini loculorum, id est, Divites, habentes amplos & multos loculos, in Menachos fol. 67. 1.

בעל הפרחין Dominus Balnei, magister, curator, vel præfectus balnei, ein Bader.

בעל נפש Dominus animæ, Animosus: **ושמה סכין** Pones cultrum in fauces tuas si animosus es, Cholin fol. 6. 1. In glossa explicatur, **אדם כשר** homo rectus, cordatus, pius. **Baal Aruch** explicat **גורן** Gulofus.

בעל ערוך Baal-Aruch, Dominus vel Author ordinationis, sive ordinati operis vocum, juxta ordinem Alphabeticum. Sic vocatur Author Lexici Talmudici & Rabbini, quod Aruch communiter vocatur.

בעל הקורה Dominus trabis. Sic dicitur, qui arduum negotium præ aliis expedit, & qui in firmiorem & crassiore parte trabis vel duri ligni penetravit, dum findere cupit.

בעילה Coitus, Concubitus, tam cum propria uxore, quam qua vis alia muliere, apud Rabbinos. Pluraliter **בעילות** dicitur de multiplici actu. At **ביארה** non admittit pluralem, ut in **בוא** dictum. Hinc apud Rabbinos **בעילות זנות** Omnes coitus ejus fuerunt coitus scortationis.

בעע Ithpehal vel Ithpabel **אתבע** vel **אתבע** Festinare, Properare, Accelerare. Diversis Hebraicis respondet, & diversimodè in exemplaribus producitur; huc tamen pleraque melius reducuntur. **Participium, והורה דור מתבע למיזל** Fuitque David festinans vel accelerans abire, id est, abitum, discessum acceleravit, Hebr. **נחפו ללכת**, 1. Sam. 23. 26. Scribitur in libris **מתבעי** à **בעה**, quod in Ithpehal significat Requiriti. Regia **מתבעת** à **בערת**, quod Terrere significat. **באתבעותי למערוך** In festi-

In festinando me fugere, Hebr. בהפני Psal. 31.23. Sic In accelerando ipsos, accelerantibus ipsis fugere, Hebr. בהפסום 2.Reg.7.15. ubi Regia à בעת ut antè: Sic באתבעותה Accelerante ipsa fugere, Hebr. בהפסוה 2.Sam.4.4. Sic & Regia, nisi quod ת primum sit lene. Veneta, באתבעיותה à בעור, cui significatio non convenit. *Futur.* לא תתבעון לנהמותי Ne festinetis consolari me, Hebr. תאניו, Jesa. 22.4. ubi libri omnes, & Baal Aruch in בע secundo, legunt בעת à תתבעיותי, quæ omnia mendosa judicantur ex forma sequentis Conjugationis Aphel, quæ neq; בעה, neque בעה admittit. *Aphel* אבע *Acceleravit, Properavit, Properare fecit. Participium,* Et festinat, vel festinare fecit, quod eventurum est ipsis, Hebr. חש, Deut.32.35. *Participium Pehil sive Passivum,* פבעין קדם בני, Festini, Properi coram filiis Israël, Hebr. חשים Num. 32.17. *Imperativus,* אבע ומנה *Accelera, festinare fac* tempus ejus, Ezech. 24.5. *Futur.* Festina, Approperato Michæam, fac ut festinet, properè adducito, Hebr. מהרה 1.Reg.22.9. Regia per Imperativum אבע, & sic Baal Aruch in בע secundo.

בעץ *Calcere,* Unde על פתנא תבעוץ Super basiliscum calcabis, juxta Veneta. Elias & Regia תבעט, Psalm. 91.13. א & ט inter se permutantur, ut sæpè.

Stannum, Hebr. בריל Ezech. 22.18.20. & Ezech. 27.12. legitur עבין, & Num. 31.22. אכצא. *Apud Talmudicos,* והיפום בבעץ Et obdlexerunt ea stanno, Rosch haschana fol. 24.2. עו f. 43.1. Menach. fol. 28. col. 2. אין עושין משקלות לא של בעץ ולא של אבר ולא של ניסטרין ולא של שאר מיני מתכות Non faciunt pondera ex stanno, nec ex plumbo, neque ex orichalco, neque ex cæteris metallis, Bathra fol. 89.2. פתילה של בעץ Funiculus stanneus. Stannum liquefactum per guttur in viscera fundebatur, quæ fuit hominis combustio. Vide Talm. Babyl. in Sanh. fol. 52.1.

בער *Ardere, Flagrare, Accendi, Comburi, Exuri.*

Participium, והא אסנא בער Et ecce rubus ardebat, Exod. 3.2. וטורא בער באשתא Et mons ardebat igne, Deuter. 4.11. כאשתא בערא Sicut ignem ardentem, Psal. 18.9. *Futur.* כבעור יבער Sicut lampas ardeat, Jesa. 62.1. *Pabel,* בער *Exurere, Comburare, Accendere:* הדי אשא דבערא בחורשא Sicut ignis qui exurit sylvam, Psalm. 83.15. *Futur.* לא תבערון Non accendetis ignem, Exod. 35.3. *Aphel Partic.* מבעור Incendens, Exod. 15.17. in Jon.

בעור . בעור . בעור . בעורא Fax, Lampas, Teda, Hebr. לפיר: ut, ובעור ראשא Et lampas ignis, Genes. 15.17. כבעור ראשא בעמרא Sicut lampas ignis inter manipulos, Zach. 12.6. כבעור אשא רונייה Si-

cut lampas ignis ira ejus, Thren. 2.4. ותכלנון Et consumet eos ignis gehennæ, Psal. 21.10. *Plural.* חויהון כבעורין Vultus eorum sicut lampades, Nah. 2.4. ונסב בעוריה Et accepit faces, Jud. 15.4. וית בעוריה Et faces, Exod. 20.15. כבעוריה Faces, Jud. 7.20.

תא Idem, Jesa. 30.14. & Job. 12.5. in תא.

הדי בערא *Bestia, Brutum, Jumentum:* הדי בערא *Bestia, Brutum, Jumentum:* Ut jumentum reputatus sum, Psal. 73.22. *Cum Affix.* וישלח ית בעירה Et mittet jumentum suum, Exod. 22.5. *Jumentum eorum,* Psal. 78.48. *Plural.* כרון בעריא Sicut bestie, Jobi 40.10.

Remotio, Excussio, Strictio, Strictura olivarum: כבעור ויתא Sicut strictura olivæ, Jesa. 17.6. & 24.13. ex significatione hujus verbi Hebraica, quæ in Pihel significat *Remove.* Hinc apud Talmudicos, שלש ארצות לבעור Tres terræ obligantur ad remotionem, Scheviith cap. 7. sect. 2. in Mischna; Quod si quis anno septimo ex fructibus terræ vel leguminibus aliquid collegerit, & in domum suam deportaverit, poterat de illa specie comedere tamdiu, quamdiu in arboribus, vel in terra reperiebantur de illa specie: quando verò defecit in terra vel in arboribus, tum cogebatur illa, quæ habebat, è domo sua *Remove*; verbi gratia: si quis collegisset ficus, & ex illis quasdam exsicasset, non poterat de illis comedere, nisi quamdiu ficus reperiebantur in arboribus, quod si verò nullæ amplius in illis reperiebantur, cogebatur לבער *Remove* illas quas domi habebat, aut statim (si quidem poterat) comedere, vel publicè exponere. Fundamentum hujus traditionis ponunt in verbis illis, Levit. 25.7. *Jumenti etiam tui, & cujusq; bestie quæ est in terra tua, esto totus proventus illius ad comedendum.* Sic explicat citatum locum Talmudicum Bartenora & Rambam, quos, si vis, ulterius consule.

הבערה *Incendium,* השולה ארת הבערה Emit-tens, Immittens incendium, Bava kama cap. 6. in Mischna.

Idem, Kama cap. 1.

Idem, Jesa. 30.14.

בעש *Idem quod באש Malum esse vel videri, Displicere.* *Futur.* לא יבעש באפיוכו Non malum erit coram vobis, Deut. 15.10. in Targ. Hierosol. Ex Aphel, תבעש עינוי Malos faciet oculos suos in fratrem suum, Deut. 28.54. in T. H. Sic & v. 56. Ex Pabel Partic. מבעשין Malè facientes, indecorè agentes, se gerentes, Exod. 32.15. in Targ. Hierosol.

בעת *Terrere, Perterrere, Perterrere facere, Conturbare, Perturbare, Chaldaicè & Hebraicè. Præteri-*

Præteritum, סיעת חִבְּקֵן בְּעַתָּת יָתִי *Cætus malorum perterrefecit me*, 2.Sam.22.5. *Particip.* מְבַעֲתָא לְךָ *Terrorem incutit tibi*, 1.Sam.16.15. *Fut.* תִּבְעַת יָתִי *Perturbas me*, Jobi 7.14. רְתִיתָה תִּבְעַת יִתְכוֹן *Terror ejus conturbabit vos*, Jobi 13.11. יִבְעֲתוּן יִתִּידָה *Perturbassent eum*, Jobi 3.3. יִבְעֲתוּנִיהָ *Perturbant eum*, Jobi 15.24. *Ithpehal*, וְאִתְבַּעֵת *Et trepidavit, trepidè accurrit*, 1.Sam.21.2. *Futurum*, לֹא־ *Ne folliciti, anxii sitis ad consolandum me*, Jefa.22.4. *Regia vertunt*, *Ne queratis, ac si esset à בעתא*.

וּבִיעוּתֵין אֲחֵרוֹנוֹן *Terror, Pavor: Plural.* *Terrores apprehenderunt eos*, Jefa.21.4.

לֹא מְקַבֵּל *Terror: Increpatio, Objurgatio:* *Non accipit objurgationem*, Proverb.13.1. *Hebr.* וְעָרָה, sic v.8. *בעתא* *Et puer qui non accipit reprehensionem*, Prov.29.15. *Hebr.* וְעָרַ מְשַׁלָּה. *Sic*, *Intrat, penetrat increpatio*, Prov.17.10. *Plural. cum Affix.* בְּעֲתָד *Terrores tui consumunt me*, Psal.88.17.

בְּצַנֵּי *Scrutari, Investigare, Explorare. Particip.* *Qui scrutatur verbum*, Prov.25.2. *Veneta* וְבִצְנֵי, *ubi tantum est index vocalis Kametz: אֱלֹהֵא בְּצַי* *Deus scrutatur*, Prov.24.12. *וּבְצַנֵּי בּוֹלְהוֹן גּוֹיָא רְכִרִיסָא* *Et scrutatur omnia interiora ventris*, Prov.20.27. *Infinitivus*, וְלֹא לְמַבְצִיָּא מְלִי מִקְרָתָא *Etiam non scrutari verba gloriosa*, Prov.25.27. *וְהִדִּק סִימְתָא תְּבַצִּיהָ* *Et sicut thesauros scruteris eam*, Prov.2.4. *Ithpehal Particip.* וְלֹא מְתַבְצִי *Neque investigatur, investigabile est*, Proverb.25.3. & תֵּלִיסָא *et eliso* *Pervestigatur homo*, Prov.28.12.

מְבַצִּינְתָא *Scrutatio, Inquisitio, Investigatio.* *Vide infra in בצץ*.

בְּצַל *Et cepa: וּבּוֹצְלֵי* *Cepæ: וּבּוֹצְלֵי* *in Onk.* *וְיָת בְּצַלֵּי* *in Jonath.* *וְיָת בְּצַלֵּא* *In Targ. Hierosol.* *Apud Talmudicos: בְּצַלֵּי הַסְרִיסִים* *Cepæ castrata, id est, steriles, quæ non producunt semen, similes eunuchis*, Scheviith cap.2. *Rosch haschana f.14.1.* *In Tal. Hieros. Scheviith. cap.2.* *מְהוּ בְּצַלֵּי הַסְרִיסִים אֵילִין* *Quid sunt cepæ castratae? Sunt cepæ Cypriæ, quæ non ferunt semen: Meminit Ceparum Cypriarum Plinius lib.19.cap.5. Omnibus (cepis) etiam odor lacrymosus, maxime Cypriis: בְּצַלֵּי הַקִּיּוֹנוֹיָם* *Cepæ æstiva, quæ in æstate feruntur vel habentur, & mox exarescunt*, Scheviith cap.4. *בְּצַל שֶׁל רִכְפָּה* *Cepa Rhipensis, quæ acris admodum erat, Maaseroth in fine.*

בְּצַלְצוֹל *Cepula, cepa sylvestris, quæ minor est, quam cateræ*, Kilaim cap.1.

בְּצִין *Ad lumen lucernæ: בְּנִהוֹר בּוֹצִין* *Lucerna: בּוֹצִין בּוֹצִינָא* *Et lucernæ*, Jerem.25.10. *בֵּית מְקַרְשָׁא*

lucerna domus sanctuarii, 1.Sam.3.3. *לְבוֹצִינָא* *Lucernæ candelabri*, Esth.1.2. *in Targ. sec. Plur. emphat.* יָת בּוֹצִינָא *Lucernas*, Exod.30.7. *וּבּוֹצִינָא* *Et lucernas*, 1.Reg.7.49. *לְבוֹצִינָא* *Lucernis*, Zach.4.2. *Constr.* בּוֹצִינֵי סָרְדָא *Lucernas ordinis*, Exod.39.37. *לְבוֹצִינֵי רִהְבָּא* *In lucernas aureas*, Zach.4.12. *Cum Affix.* שִׁבְעָא בּוֹצִינָהָ *Septem lucernæ ejus*, Zach.4.2. *יָת בּוֹצִינָהָ* *Lucernas ejus*, Exod.39.37.

Apud Rabbinos, בּוֹצִינָא רִאשִׁיתָא *Lucerna legis.* *Sic appellatur summus Legis Doctor, lucem suâ doctrinâ & interpretatione verbo Dei inferens.* *בּוֹצִינָא רְנַהוֹרָא* *Lucerna lucis.* *Epitheton Rabbi Abhu, clarissimi & celeberrimi Doctoris: Kethubh. fol.17.1. Vide illic.* *בּוֹצִינָא קְדִישָׁא* *Lucerna sancta.* *Sic vocatur sæpè R. Schimeon ben Jochai, author libri Zohar.*

In Zohar, *Radiatio, Coruscatio, Splendor*, *in princ. col.1.* *מִנוּ בּוֹצִינָא* *E medio radiationis, id est, ניצוץ.*

II. *בּוֹצִינָא Cucumis. Plurale, יָת* *וּבּוֹצִינָא* *Recordamur nos cucumerum*, Num.11.5. *pro Hebræo קִשְׁאִים*, *quod Cucurbitas interpretantur.* *Apud Talmudicos*, *בּוֹצִין מְקַטְפָּה יָדִיעַ* *Cucumis ex calyculo suo cognoscitur*, Berachos fol.48.1. *Cucumis ex flore in ventrem excrefcere incipiens, cognoscendum exhibet signum bonitatis suæ. Simile illi, Ex unguibus cognoscitur leo. Et, Urit maturè, quod vult urtica manere.* *In Aruch pro* *מְקַטְפָּה* *legitur מקיניה.* *Item, מְבַצִּינָא טְבָא מְקַרָּא* *Cucumis præstat cucurbitæ, in fine Tractatus Succa. Glossa, Modicum quo frui datur, præstat copie quæ speratur. Satius est præsentia occupare cum fructu tenui, quàm sine fructu inhiare futuris amplioribus, quorum interea te possit tædium capere, aut quibus fortasse aliquando non indigeas. Officiolum administrare cum aliquo fructu, utilius est, quàm otiosum & famelicum expectare, donec offeratur lautius, &c. Item, אִיהוּ* *בּוֹצִינָא מְבַצִּינָא* *Ipsè cucurbitis, & uxor ejus cucumeribus delectatur. Proverbium in conjuges idem vitiorum jugum trahentes. Sæpè maritus scortatur, uxore idem vitium imitante. Unde eodem loci legitur: כל המזנה אשתו מזונת עליו* *Quicumq; scortatur, uxor ejus quoque scortatur in ipsum.* *Sic vir ebriosus uxorem ebriosam efficit. Viro dimidiam mensuram bibente, uxor integram exhaurit. Quod vir agit, eodem uxor occupata est, quòd Hebræi dicunt, בְּמָה שֶׁהוּא עוֹסֵק הִיא* *Legitur in Sota fol.10.1. & in Megilla fol.12.1.* *אֲדַפֵּר לִי חֲרֵי בּוֹצִינֵי* *Adfer mihi duas cucumeres*, Nedar. fol.66.2.

III. *בּוֹצִין בּוֹצִינָא* *Cardo, Vectis: Plurale, יִכּוֹל* *Comedit vectes, qui operiunt cutem ejus*, Jobi

Jobi 18. 12. Hebr. כרדי עורי Vestes cutis ejus, id est, Membra, Artus. Apud Talmudicos, רלמא ככוצימא Fortè est sicut cardo lapidis molaris, aut etiam sicut cardo januæ, Pefachim fol. 94. 2. Hic בוצימא vocatur Ferrum illud, circa quod alter lapis circumagitur, quod simile est cardini januæ, circa quem janua vertitur. Sic cœlum habet suos cardines & polos, circa quos vertitur. Disputatur illic, an spheræ cœlestes fixæ sint, & spheræ circumagantur? &c.

כצע Scindere, Conscindere, Discindere, Concidere, Dividere. Imperativus, כצעו יתה בצועין Concideseam in scissionses, Lev. 2. 6. id est, franges in frustra, minutatim divides.

Apud Rabbinos in specie dicitur de prima scissione integri panis in prandio ejusq. distributione, quæ fit cum speciali benedictione, & certis ceremoniis; בעל Paterfamiliâs primus scindit panem, ut scindat oculo bono, Berach. fol. 46. 1. Qui scindit panem, extendit manum suam primus, scil. in patinam, Gittin fol. 59. 2. Berach. fol. 47. 1. בוצעו Scindit panem eo loco, quo optimè est coctus, vide Schylchan Aruch parte 1. fol. 27. b. & Synagogam nostram Jud. cap. 7.

Deinde est apud Rabbinos & Talmudicos Arbitrari, arbitrariâ & equâ sententiâ partes litigantes divellere; בצועו Cum judicium absolutum est, non tibi licitum est arbitrari, id est, cum sententiâ utrinque judici est commissa, frustra expeditur arbitrium: subest enim dolus, Sanh. fol. 6. col. 2.

כצו Frustum, Fragmentum: Plural. בצועין Frustra, Levit. 2. 6. תופיני מנתת בצועין Cocturas minchæ frustorum, Levit. 6. 14. Apud Rabbinos, Arbitrium, sententiæ dijudicatio arbitraria, Amica partium conciliatio, Transactio: כשם שהדין בשלשה Quemadmodû judicium exercetur à tribus: sic quoque amica transactio, Sanhed. fol. 6. 1. 2. vide ibi plura.

כציעה Scisio, Discisio: בציעת הפת בשבת Discisio panis in Sabbatho. Fit ea in integro pane cum certa benedictione, ut antè dictum.

כצעין Frusta, partes sectæ: metaphoricè Foveæ, Fossæ, Lacinæ, Stagna, Paludes, Moras; sic dictæ, quasi Fracturæ terræ: unde, בצעי המים Fossæ, Lacunæ aquarum, apud Kimchium Judic. 4. 11. מי בצעים Aquæ lacunarum, in Sanh. fol. 5. 2. Et quid? in arida terra (contigit) sic: quanto magis in paludibus aquarum? Sanhed. fol. 96. 1. Duæ lacunæ vel paludes fuerunt in monte oliveti,

superior & inferior, Schevuoth fol. 16. 1.

כצין Cœnum, Lutum: Palus, Lutosus, Cœnosus & palustris locus, idem quod Hebraicè האפסר דאהנאה נומא בלא בצין ut, בוצה, בוצין fieri potest ut se attollat juncus sine luto? Jobi 8. 11. Plur. בצין רמון Paludes aquarum, Jesa. 14. 23. Cœnosa ejus, Ezech. 47. 11. Apud Talmudicos est Massa luti rudis & informis: ביצת הגיר Quia opus habet luto calcis, id est, malsâ calcis, quâ denigretur, Betza fol. 15. 1. R. Salom. scribit hic, ביצת הגיר עב קרוי ביצת, ver-naculè מטונש. In Schab. fol. 80. 2. pro ביצת הגיר est ביצת הסיד, unde liquet, ביצת הגיר & סיד esse synonima. Alibi, ביצת הגיר של יוצר Massæ luteæ figulorum, Bava metzia cap. 5. in Mischna. Sic, ביצת הגיר Lutum, vel Massa lutea figulorum, Parah cap. 5. Baal Aruch & alii hæc exempla referunt ad ביצת הגיר, & explicant; ביצת הגיר, hoc est, Massa luti subacta & indurata informam ovi: Nam cum figuli incipiunt conficere vas testaceum, faciunt primò massam rotundam ביצת הגיר figuræ ovalis, &c. scribit Baal Aruch. ביצת הגיר Aquæ lutosæ, cœnosæ, palustres, Parah cap. 8. Sanhed. fol. 5. col. 2.

כצבץ Prodire, Provenire, Ebullire, Prorumpere, Foras se proripere: מצבצין ויציא Prodeunt & egrediuntur sicut herbæ agri: Sota fol. 11. 2. מצבצין Si ebullit, scil. sputum, Cholin fol. 46. 2. עתידין צריקים שמבצבצין ועולין בירושלם שני ויצאו מעיר Futurû est, ut justii prodeant (è terra in resurrectione) & ascendant in Hierosolyma, sicut dicitur, Et florebut de civitate, sicut herba terræ, Psal. 72. 16. Ketubh. fol. 111. 2. התחיל לצבצין Incipit prodire, seu progerminare, scil. granum feminis.

כצבון Cannabis, Avoda Sarah fol. 75. 1. Niddah fol. 65. 2.

כצירת Navicula, sic dicta à stagnis, paludibus, & aliis aquis non profundis, in quibus penè per lutum, hoc est, fundum vehitur. Talis est navicula levis, quæ juxta majorem circumducitur, ut eâ ad terram devehantur homines, ac merces exportentur. Olim ea dicta fuit רונית, quasi Piscatoria, quæ & parva esse solet. Postea Babylonii eam vocarunt בוצירת vel בוציאתא, pluraliter בוציאתא, quod scribunt בוצירת. Affinis ipsi est Belgica appellatio navis, ein Boot; unde Botsgesellen Nauta: הפוכר ארץ הספינה מוכר Vendens navim majorem, vendit simul naviculam sive cymbam, hoc est, הדיגרת lembum, navem piscatoriam. R. Nathan Babylonius vocavit eam בוצירת: unde vulgò dicunt

Cymbæ Misanicæ, fluvii Misani, Bava Batra fol. 73.1. Schab. fol. 101.1.

כצק Hebr. *Massa farinacea, Pasta.* Apud Talmudicos, *Pasta furda*, Pefach. cap. 3. in Misna. Vide interpretes. *Aliter;* כצק Excrementum quod est sub ungue, in Mikvaoth cap. 9.

כצר *Præcidere: Detrahere, Subtrahere, Imminuere,* & sic pro Hebræo כרע usurpatur. *Futurum,* ותבצור מלתא Et subtrahes sermonem, Job. 15. 4. לא תבצרו מניח Non diminuētis ab eo, Deut. 12. 1. in Jon. & 4. 2. ubi est ex Pabel תבצרו. *Pabel Infinit.* לית רשו לגבר לבצרא Non est potestas ulli ad subtrahendum, Eccles. 3. 14. Hebr. לנרוע. Apud Talmudicos: דבצריה לגלימיה Qui præcidit pallium suum, Menach. fol. 37. 2. בוצר בצור Qui scindit lapide.

Deinde in Pibel בצר *Munire,* Hebr. *Huc referunt ex Talmudicis:* שער מבוצר ושלח מבוצר *Pilus munitus,* h. e. pilus qui est in medio porriginis, si ve lepre, à porrigine undique cinctus, sicut munitio quæ est in medio civitatis, scribit Bartenora. *Aut non munitus;* qui nempe est in latere lepre, Negaim cap. 10. Sic, מבוצרת Si (plaga fuerit) munita, h. e. si invaluerit, accreverit circuitus plagæ כעיר בצורה sicut civitas munita, Negaim cap. 1.

כציר *Parum, Minimum: oppositum ipsi Multum:* לא בציר משיתא ולא טפי מתריסר Non minus quàm sex, & nõ plus quàm duodecim alit ignis, Sanhed. 108. 2.

כצורתא *Cohibitio, Subtractio, Penuria, Annonæ caritas, Siccitas, quando scil. ob cohibitam pluviam oritur siccitas,* & ex siccitate defectus proventuum terre: ונשנה בצורתא Et in anno siccitatis, Jerem. 17. 8. ובצורתא Et siccitas, annonæ caritas, Deut. 5. 20. in Jon. בבצורתא In siccitate, Psal. 126. 4. ונאקטלנה בבצורתא Et occidam eam siccitate, Hebr. בצמא Siti, Hof. 2. 3. בבצורתא In siccitate & siti, Jefa. 5. 13.

כצורתא *Septum, Conclave, separatum scil. & ab aliis quasi subtractum,* Ezech. 41. 12. 13.

כקא *Probare, Explorare, Scrutari, Considerare, Experiri, quod fit probando & explorando.* *Hæc significatio Syra est, in Novo Testamento familiaris.* Hinc est Participium in Targum, צרפא בקי לספא Aurifaber probat argentum, Proverb. 17. 3. pro quo pravè est in libris נקי. Apud Talmudicos, ואי לא ליבקא שככא רשכיב בשבתא Si non; consideranda est mors ejus qui occubuit in Sabbatho, Gittin fol. 69. col. 2. Glossa explicat; יטרח ער שידע היכן מרת שמת בשבת Laborabit donec sciat ubi mortuus sit ille, qui mortuus est in Sabbatho: זיל בקי מאי דינידה Ito & vide

quod nam sit iudicium ejus, id est, quid agat, quomodo valeat, Pefach. fol. 3. 2. secundum Baal Aruch. Pro כקי nunc legitur כרק.

כקי *Expertus, Exercitatus, apud Rabbinos usitatissimum:* מפני שלא היה בית דין של אותה שעה Propterea quod domus iudicii illo tempore non fuit probata, hoc est, Senatus, iudices illius temporis non erant exercitati, periti statutorum, &c. Sanhed. cap. 7. in Mischnah. *Plurale,* בקיאים *Exercitati,* בקיאים באומנותם *Exercitati* in arte vel artificio suo. In Targum Hierosolymitano, בקיין בהלכה *Exercitati* in iuribus, Genes. 49. 12.

כקיא *Exercitatio, Rab.*

כקא *Musca parva species, Culex: Alii, Cimex:* לית בקא בר יומא וליה דירכא בת שתא Non est culex unius diei, neque musca unius anni, Cholin fol. 58. 2. R. Salom. scribit vernaculè vocari צינצלא, quod puto esse Chenille, Plin. lib. 30. cap. 16. In culicum genere miliones non amplius quàm uno die vivere. שייתין מני פרולא תלו ליה לבקא בקורנסיה *Sexaginta librae ferri suspense sunt in malleo,* id est, aculeo culicis, q. d. gravissimè pungit, ac si aculeum ferro gravatum haberet: unde ab iis sibi cavendum, ibid. *Adducitur ut locutio proverbialis. Plurale,* לברכושיו בקי Ad abigendū culices, Schab. fol. 77. 2. משום בקי Propter muscas, vel culices, Succah fol. 26. col. 1. In N. T. Syr. Matth. 23. 24. Qui percolatis בקא Culicem, *Κώνωπα. Femin.* בקתא *Culex femina,* Cholin fol. 58. 2. Vide in מרא.

כקל *Baculus: aliàs etiam בקלס* Surrexit קם ונסיב בוקלסא בידה: ut, בקלטא & accepit baculum in manu sua, Ber. rab. sect. 38. Et dedit baculum in manum Præceptoris sui, ibid. Explicatur in Bereschit rabbah פטיש Malleus.

כקע *Scindere, Discindere, Findere.* Hinc est, ונבקע ליה בכיורא Et scidit eo in lebetè, 1. Sam. 2. 14. At rectius fortè legitur ונבקע Et fixit eum in lebetem, quemadmodum legit R. David in Commentariis. *Ex Ithpehal,* דאתבקעו כרסיהון Quorum ventres discissi sunt, Thren. 1. 16.

כקעא *Vallis: Planities, Pratum, quod in convallibus esse solet,* Hebr. בקערא: ut, ואשפחו Et invenerunt vallem, Genes. 11. 2. בנו בבקעא בית In medio vallis, Ezech. 37. 1. פוק לבקעא In valle irrigua, Judic. 4. 5. בקעא דירחו Surge, exi in vallem, Ezech. 2. 23. ארע טורין ובקען Vallis Jericho, Deut. 34. 3. *Plural.* Terram montium & vallium, Deuter. 11. 11. Apud Talmudicos, הנכנס לבקעה כימות הגשמים Qui ingreditur in vallem in diebus pluviarum, Tahor. cap. 6. Pefach. f. 10. 1. המוכר שדה לחבירו בבקעה Qui vendit agrum socio suo in convalle magna,

magna, Bava basra fol.61.2. ובקעה אינה ברשות Vallis nec est sicut locus publicus, nec sicut privatus, Schab. fol.14. Glosfa; בקעה הרבה שדורה הסמוכין יחד קרי בקעה; Multiagri conjuncti simul, vocantur בקעה. Item Frustum ligni, Num.19.6. in Jonath.

בקיע Scissio, Fissio, Fissura, Ruptura: Item Fossa, Cisterna, Moed katon fol.8.2.

Idem בקוע: Securis fissionis, i. e. quâ finduntur ligna, Kelim cap.29. בית בקוע Locus fissionis, i. e. acies, Kelim cap.13.

Idem בקיעת הים: Fissio maris.

Fissa ligna, Cholin fol.37.2.

בקק Hebr. Exhaustit, Evacuavit, Jerem.19.7. Apud Talmudicos etiam significat Coniungere, idem quod Hebr. דבק, ut Baal Aruch explicat, עז fol.14.2.

Redigebantur in frusta, segmenta, Numer.33.4. in Jon. fortè pro בקיעין.

Vide in בוק.

Vacuum, Inane, Foramen excavatum: Foramē est ipsi, Maccoth. fol.23.1. In Menachoth fol.33. col.1. explicatur in glossa; Foramen illud quod est in poste, in quo cardo circumvertitur: Laqueoli, לולאת, Nedar. fol.56.2.

בקר Querere, Inquirere, Requiere, Visitare, וליא Chaldaicè ut Hebraicè. Præteritum, Et non inquisiverunt, Jerem.14.18. Participium, Sicut requirit pastor gregem suum, Ezech.34.12. Infinitivus, Erit mihi ad inquirendum, 2. Reg. 16.15. & aliâ formâ, יתן למבקר מרעין Docuit nos visitare ægrotos, Deut.34.6. in Jon. Futur. Sic visitabo populū meum, Ezech. 34.12. Cum Affix. Et visitabo eos, Ezech. 34.11. לא יבקר בין טוב לביש Non inquireret, Levit.27.33. לא יבקר Et perscrutemur, Thren. 3.40. Hebr. ויחקרה. Ithpabel Futur. Perquiratur, Esræ 5.17.

כל המבקר את החולה ניצול מרינה, Talmudici dicunt, Quicumq; visitat ægrotum, liberatur à iudicio gehemæ.

בקר Visitatio, Inquisitio: Visitatio ægrotorum. De hac vide Schylchan Aruch parte 2. fol.103. In Talmud quoq; usurpatur de Probatione cultri mactatorii, Cholin fol.9. col.1.

Grex, Armentum, & latius usurpatur, quàm Hebraicè בקר, quod boum tantum est. Plur. masc. constr. בקרי תורד ועררי ענד Armentis boum tuorum, & gregi ovium tuarum, Deut.7.13. Fæmin. ויהי לבית ארבעה בקרן ותורין ולבית משרי עררין דעז

Eritque in locum cubationis gregum armentorum, & in locum mansionis gregum ovium, Jefa.7.25. & 65.10. Sic, Armenta boum, apud Virgil. 2. Georg. Armenti greges, Varro dixit lib.2. cap.5. de re rustica, & Cic. Phil.3. Greges mugientium, &c. Apud Talmudicos, בקרי תורין Grex boum, id est, par boum, in Bava metzia fol.84.1. ubi fabula de duobus Rabbinis, qui ventres ita crassos habuerunt, ut cum sibi oppositi essent, par boum potuerit transire per medium ipsorum, ne costangerent. Meminit illius Neander in suis Grammaticis.

Idem בקורת של אנטונינוס: Armenta, Greges Antonini, Beres. rab. sect.20.

Et in bubile cucurrit Abraham, Genes.18.7. in Targ. Jon. Hebr. אל הבקר Ad armentum, id est, locum boum. Apud Talmudicos, מביטין אותן פל הבהמות לבקרות Omnes bestias introducunt in stabulum, in Moed katon fol.12.1.

Armentarius, Bubulcus, Custos boum: בקר דיתמי Bubulcus ille pupilorum, Ketubh. fol.84.2. Glossa, שומר בהמותיהם. & tradidit eam armentario, Metzia fol.42.1. זמרי דבקרי Musica bubulcorum, Sota fol.48.1. In Aruch exponitur pro eo, qui onera armentis trahit, vel vehit.

בקריתא Flagellatio, quæ fiebat loro taurino, Levit.19.20. Vide Talm. Kerith. fol.11.1.

Idem quod הפקר Commune, liberum reddere, התקיני שיהו מבקרון את כל השדה Ordinarunt, ut liberum, communem facerent omnem agrum, Talm. Jeruschalmi in Schekalim cap.1. Sic citat Baal Aruch ex Exod.23. v.11. תשמטון יתה Dimittetis & liberum facietis eum, scil. agrum, ex Targ. Hierosol. Sed illud hodie non extat in libris nostris.

בקריתא Levitas, Temeritas, Arrogantia: בשקריתא Mendaciis suis & levitate suâ, Jerem. 23.32. Hebr. בפחחות. Est quasi diceretis פקרות: nam ב & פ hîc quandoque permutari, notat R. David, 1. Sam.17.28.

Idem בקריתא: Novi ego arrogantiam tuam, 1. Sam.17.28. Hebr. וזונך, cum ב loco פ pro בקריתא.

בקרין Leves, Temerarii, quasi פקרין, ut בקרין Viros inanes & temerarios, Jud.9.4. Hebr. פוחזים. Sic legit R. David 1. Sam.17.28. Veneta, ובסירין Et contempti.

Liberum, Commune, omnibus expositum, idem quod הפקר: unde, הבקר עניים Liberum pauperibus est. Meminit Kimchi 1. Sam.17. & Joël.1.17.

בקש *Quæsit, Petivit, Postulavit, &c. Hebr.*
בבקשה *Cum petitione. Sumitur sic apud*
Rabbinos adverbialiter (ut בבקו Chald. supra in
בעא) pro, Quæso, Obsecro, Quæsumus. Sequi solet מ
vel מן: ut, ut, quæso vel quæsumus te, vivant qui &c.
Raschi Jesa 26.19. בבקשה מכם Quæso vos, &c.

בקת *Domuncula, Aedicula: Casa, Tugurio-*
lum. Contractum est, pro עקתא בי Domus
angustia, sive angusta, בי pro בית, Schabbas f. 77.
2. Filii domus angustæ, simul in do-
muncula habitantes, Menach. fol. 24.2. בביתי ולא
In domo mea, sed non in domo (aliena)
angusta, Kethubhoth fol. 103.1. & fol. 54.1. ubi
scribitur cum inserto Jod בביתתי. In glossa ex-
plicatur, צריף צר וקטן. Aliter: בת בוקתא Vicina,
Propinqua, Jevam. fol. 84.1. Aruch explicat,
הסמוכה לה. Et dicit vocem hanc habere signifi-
cationem Viciniae, & בית Domus.

Deinde בקתא Talmudicè contractè dicitur pro
בקעתא Vallis: Orabat in valle, Be-
rach. fol. 34.2.

בר *Filius: בר וילדת Et peperit filium, Genes. 4.*
25. נטיליד בר Natus est filius, v. 26. בר דכיר
Reducis filium hominis, Psalm. 90.3. בר וילדת
Filium masculinum peperisti, 1. Sam. 4. 20.
בר וילדת Filium, & filium filii, id est, nepotem,
Malach. 1. 4. אם בר חייב לאלקאה Si sit reus vapu-
lationis, Deut. 25. 9. בר פטוי ומרוד Filius declinans
& rebellis, Deuter. 21. 18. בר חכימא Filius sapiens,
Prov. 10. 1. Emphat. תהי מחבקא ברא Eris ample-
xans filium, 2. Reg. 4. 16. בר זעירא Filius parvus,
2. Sam. 9. 12. מטול דברא הוית לאבא Quia filius fui
patri meo, Prov. 4. 3. בר סוכלתנא Filius intelli-
gens, Proverb. 10. 5. בר סכלא Filius stultus, Prov.
17. 25. Cum præf. הכבר חביב קרמי ישראל An sicut
filius dilectus est coram me Israël, Jerem. 31. 20.
ישתלט Et filius non est ipsi, Deut. 25. 5. בברא מבהתנא
Dominabitur in filium pudefa-
cientem, Prov. 17. 2. ויהו לה לבר Et fuit ipsi in fi-
lium, Exod. 2. 10. Constr. בר חמט מארה שנין Filius
quingentorum annorum, Gen. 5. 32. בר בריה
Filium filii sui, Genes. 11. 31. An filio
centum annorum nascetur filius, Genes. 17. 17.
Cum Affix. בר ובען ברי Et nunc fili mi, Genes. 27. 8.
בר וברי חייא Et filius meus est tu, Psalm. 2. 7. חב
ברית ברית לברי Et erit cum sedebis foris, Deut. 23. 13.
ברנא דין סטי Da filiam tuam filio meo, 2. Reg. 14. 9.
בר פנן Filius iste noster declinans, Deut. 21. 20.
עברך Sumenunc filium tuum, Gen. 22. 2. וברך אנא
Servustuus & filius tuus ego, 2. Reg. 16. 7.
Et indicabis filio tuo, Exod. 13. 8. מיכרוחי דברך
Demandragoris filii tui, Gen. 30. 14.

Si cadat de pilis ca-
pitis filii tui in terram, 2. Sam. 14. 11. ולך ולברך
Filius suus Et tibi & filio tuo, 1. Reg. 17. 13. וקרא לבריה
Et vocavit filium suum, Genes. 9. 24. וית ברה
Ancillam hanc & filium ejus, Gen. 21. 10. In Plurali numero
non reperitur: nam pluraliter dicunt בני Filii. Cete-
rum vocabulum hoc ad varias loquendi formas ac-
commodatur, ut Hebræum בר שורא Filius
muri, id est, Antemurale, murus depressus, altiori
subjectus, & ex eo quasi natus, Pesachim fol. 86. 1.
Cannabis filius asbis, i. e. peplum ex
cannabe comparatum uno asse, in Moed katon
fol. 27. 2. בר וזוא Hædus filius asbis, i. e. Hæ-
dedus assem valens, Bava basra fol. 44. 2. בר אבין
בר אושפרתי: סופרן in, ספר. בר קיפוף
Filius Ufch partæ, id est, Raf Papa, à matre sua
sic denominatus, Taan. fol. 24. 2. In nostra Ge-
mara est אושפותי. Fæmin. ברית בריתא
Filia; וכתר ברית בריתא Et postea peperit filiam, Gen. 20.
21. וזאם בריתא היא Si autem filia sit, Exod. 1. 16.
בריתא תקימן Omnem filiam sinetis vivere, Ibid.
v. ult. Constr. ברית אהבו Filia patris sui, Esth. 2. 7.
Sumitur ibidè hac formâ absolute: ברית
Et vocabat eam filiam: ברית קלא Filia vocis: Vide
suprà in ברית, in ברית: ברית או לבריתא
Filio aut filia, Levit. 12. 6. ויהו ליה ככרתא
Et fuit ipsi sicut filia, 2. Sam. 12. 3. ולבר ולברית
Et propter filium, & propter filiam, Ezech. 44. 25.
ית ברתי יהבית לנברא Et accipiemus filiam nostram,
Deuter. 22. 16. בריתא בריתא Pro Rachele filia
tua minore, Gen. 29. 18. או בת בריתא
Aut filia filia suæ, Levit. 18. 10. נפשיה ככרתא
Delectatur anima ejus filiâ vestrâ, Genes. 34. 8.
בריתא Rachel filia ejus venit, Genes. 29. 6.
בריתא לא תסב לברך Et filiam ejus non accipies fi-
lio tuo, Deuter. 7. 3. ובריתא נודיתא
Nuditatem mulieris & filia ejus, Levit. 18. 17.

Qui ingrediuntur cum licentia, בר
absque venia, Succa fol. 45. 2. Communiter רשות id di-
cunt.

Primò significat Extra, Foris, Foras.
Hebr. חוץ, & ita ferè semper habet præfixam ali-
quam præpositionem: ut, ואתר מתקן יהי לך מברא
Et locus præparatus erit tibi foris, ויהי במיתבך לברא
Et erit cum sedebis foris, Deut. 23. 13. באורח די לברא
In via exteriori, Ezech. 47. 12. ושלח לברא
Et tres filias misit foras, ושלח לברא
Introduxit filios suos de foris, Judic. 12. 9. שאילי לך
מלברא Pete tibi vasa de foris, 2. Reg. 4. 3. למרה
Extrinsicus, Ezech. 41. 25. ויתהלך
Quare stas foris, Hebr. בחוץ, Genes. 24. 31. בכרא

Et iverit foris, Exod. 21. 19. וְזָתְלָא דְלִבְרָא Et paries qui est extrinsecus, Ezech. 42. 7. וְאֲשֶׁרוּי מְבָרָא לְקִרְתָּא Et habitare fecerunt eum extra civitatem, Genes. 19. 16. לְמְבָרָא לְקִרְתָּא Idem, Levit. 14. 40. מְבָרָא לְפְרוּכְתָּא Extra velum, Exod. 26. 35. אֲבִינָא מְבָרָא Ab intra & ab extra, id est, Intrinsecus & extrinsecus, Gen. 6. 14. מְבָרָא לְבִרְיָא Intrinsecus & extrinsecus, 1. Reg. 6. 29. *Hinc*, נִפְקֵת בְּרִיאָה Egre diens foras, Genes. 34. 31. Jerem. 5. 7. i. e. *Scortum, quod vagari & discursitare solet, & cujus pedes domini non manent, ut Salomon loquitur*, Prov. 17. 11. Vide de eo amplius in נִבְקָה. *Talmudicè*, תְּלִמִיד חֲכָם תְּלִמִיד חֲכָם Sapiens cujus intimum non est sicut exterius, non est sapiens. Non meretur nomen sapientis cujus dicta & facta sibi non conveniunt, Joma fol. 72. 2. *Deinde significat, Præter, Præterquam, Excepto: Sic post se semper habet præpositionem* מְבָרָא, & *usurpatur pro Hebræis, & alius exclusionis particulis, ac per pleonasmum variè constructur*: בר מני Præter me, Hebr. הוּן מִמֶּנִּי Eccles. 2. 25. Alibi est pro הוּן מִמֶּנִּי Hof. 13. 4. לִית בְּרִי מִנִּי Non est præter te, Jesa. 64. 3. Hebr. זוּלָתְךָ. Sic 2. Sam. 2. 2. בְּרִי מִנִּי Præter ipsum, Hebr. מִלְּבָדֵי Deut. 4. 35. בְּרִי מִמֶּנִּי Præter holocaustum matutinum, Num. 28. 23. בְּרִי מִטַּפְּלָא Præter parvulos, Exod. 12. 37. בְּרִי מִנְּשֵׁי בְנֵי יַעֲקֹב Præter uxores filiorum Jacobi, Gen. 46. 26. Et præter omnia vota vestra, Levit. 23. 38. *Tertio est Ager, sive Sylva, id est, locus incultus & sylvestris, feris pascendis destinatus, dictus quasi Exterior, extra usum hominum & agrorum cultorum situs, unde & per Agrestis, Sylvestris, explicatur; ut, חַיִּית בְּרִיאָה, vel חַיִּית בְּרִיאָה Bestia, Fera agri, quæ in locis Exterioribus & sylvestribus vivit*, Dan. 2. 38. בְּרִיאָה דִּי בְּרִיאָה Herbâ agri, Dan. 4. 12. וְנִיפּוּק תְּרוּיְנָא לְבְּרִיאָה Veni, exeamus nos duo in agrum, Genes. 4. 8. in Targ. Jonath. Hebr. וַיְהִי בְּהִיטָם בְּשֵׂרָה. In Targ. Hierosolymitano est בְּרִיאָה In superficiem agri: שׁוֹר הַבֵּרָה Bos sylvestris, Peah cap. 8. גַּלְלֵי תְּרַנְגוּל בְּרִיאָה Gallus sylvestris, cujus pedes in terra, caput ad cælum usque pertingit, Hebr. וַיִּזְרֵי שָׂרִי Fera agrorum, Psal. 50. 11. Huc & illud pertinet, quod in Venetis legitur, & apud Talmudicos celebre, וְתוֹר בְּרִי דְרַעֲי בְּכָל, Et bos sylvestris, qui depascit singulis diebus montes mille, Psal. 50. 10. ubi בר è Regiis abest, & merito. Nam insigni fabulæ occasionem Rabbini dedit, aut hîc Paraphrastes antiquam Rabbiorum fabulam describit. Confinxerunt enim hinc, bovem admirandæ magnitudinis esse, qui singulis noctibus depascit mille montes, & quod inter diu depascit, id noctu recrescat (ut R. Salom. notat Psal. 50) ne unquam pabulo destituatur. Hic maclabitur ad

convivium, quod Messia, quem expectant instituetur, una cû Levijathan pisce, de quo apud Jobum cap. 3. & 40. Bibetur illic vinum, quod in Paradiso crevit, &c. Putant hunc Bovem esse eum, qui Jobi 40. 10. dicitur בְּהֵמוֹת. Misbeach hassahaf cap. 4. in princ. Bava basra fol. 74. 2. Rabbini formâ Hebraicâ appellant hunc Bovem שׁוֹר הַבֵּרָה, & multa de eo nugantur, quæ tamen tantam fidem apud plerosque meruere, ut in juramentis dicât; *Ne comedam de Schor habbar, nisi id fiat, nisi id faciam, &c.* id est, ne fruar gaudio Messia, ne fruar lætitiâ vitæ beatæ venturæ. Qui de his plura volet, adeat Synagogam nostram Judaicam, & Commētarium Chaldaicum ad Psal. 50.

בְּרִיאָה *Extraneus, Exterior: Ignis extraneus*, Levit. 6. 1. in Targ. Jon. & Hierosol. Onkelos בְּרִיאָה נֹכְרִיתָא Ignis alienus. Sic cap. 10. 1. in Targum Hierosol. בְּאֲרֵחָא דִּי לְבָרָא, *Famimum, In viam exteriorem portæ exterioris*, Ezech. 47. 2. פֶּתַח מִקְדָּשָׁא בְּרִיאָה Porta sanctuarii exterioris, Ezech. 44. 1. מַעְלָנָא דְּמַלְכָּא בְּרִיאָה Introitus Regis exterior, 2. Reg. 17. 18. Hæc forma esset à masculino בְּרִיאָה. *Et aliter, לְדִרְתָּא בְּרִיאָה Ad atrium exterius*, Ezech. 42. 3. לְדִרְתָּא דִּי בֵּית מַלְכָּא In atrium domus Regis exterius, Esth. 6. 4. *Et in Gemara, חַיִּי בְּרִיאָה קוֹצֵי אֶבְלָן Feræ sylvestres spinis vescuntur*, Cholin fol. 43. 2. Baal Aruch pro חַיִּי legit עֵינִי. Sic in Cholin fol. 47. 1.

בְּרִיאָה *Platea, ut Hebr. הוּצָה* Apud Talmudicos, לֵאמֹר לְהוּ תִּיתְבוּ בְּשׁוּקָא וּבְבִרְיָתָא וְתִיתְבוּ Non dixit ipsis, sedete in vicum & plateam, & scribite, Bava basra fol. 40. 2.

בְּרִיאָה *Apud Talmudicos sic vocatur Doctrina, Traditio Talmudica constans & indispugnabilis, à Doctoribus Tannaim, qui primi fuerunt interpretes תַּוּ מִשְׁנַיִתָּא, tradita. Omnis ergo doctrina in Gemara, quæ incipit à תַּנְיָא יְתִנְיָא יְתִנְיָא, ea est Barajetha, quasi Extranea, Extra Jerusalem scripta. Plur. בְּרִיאָתוֹת.*

בְּרִיאָה *Fines, Termini*, Prov. 30. 4.

בְּרִיאָה *Extraneum, Alienum.* Legitur hæc vox in Gemara, quando aliquid à Sapientibus decisum, quod postea vel abrogatum, aut quod esset consuetudini & juri publico Contrarium. Tunc ad sententiam ipsorum notatū est, בְּרִיאָה היא, id est, Sententia extranea ea est, peregrina & aliena, non autem, טְעוּת הוּיָא Error est. Ea enim modestia Hebræorū semper fuit, ut alter alterius sententiam non cōdemnaret, cū singuli suas opiniones vel ex verbo Dei scripto, aut ore tenus tradito, probarent. Vide Bava Metzia fol. 9. 1. & 71. 2. Bava basra fol. 101. 2. Menachoth fol. 68. 1.

datum, optimum. Eadem glossa adducit hic alium locum ex Gemara, סוסיא באר, Equus splendidus, generosus, optimus, qualis Regem decet. Hodie pro eo legitur סוסיא ברקא, quod est ברק Fulgor, Splendor, Sanhed. cap. 11. fol. 98. 1. Ergo ברקא Babylonice, & ברב Perlicè, idem sunt, commutatis ק & נ.

ברב Adducitur hic à Munstero & Guidone, sed in Aruch legitur per ר in fine. Vide mox.

ברב Tugurium, Umbraculum, Scena, Tabernaculum, in quibus cubare solent, qui custodiunt fructus arborum, hortorum, & agrorum, vel qui aucupantur, aut observant transeuntes. Sic passim in Gemara à R. Salomone per סוכה aut שוכה exponitur: Tabernacula custodum fructuum æstivorum in agris, Talm. Oholoth cap. ult. אין בורגנין בבבל Nō sunt tuguria in Babel, Erubh. fol. 20. 1. Glossa, ומה הן בורגנין, Et quid sunt בורגנין? Tuguria vel tabernacula quæ faciunt custodes urbis: & non sunt res fixa, quæ scilicet semper & constanter permanent. In Aruch etiam scribitur, בורגנין posse exponi pro Domibus extra urbem exstructis, in quibus venduntur victualia viatoribus. Inde explicatur Hospitium, Diversorium, Popina. In Vajik. rabba sect. 7. משל למלך שהיה מהלך במדבר הניע לבורגנין. Simile hoc est regi iter facienti per desertum. Cùm pervenisset ad diversorium primum, comedit & bibit illic, &c. In Schab. fol. 150. 2. שאם יש בורגנין הולך. Quod si sint illic hospites, vel hospitia, abit illic. Vide & in sequenti voce.

ברב Custos, qui in ejusmodi tugurio habitare solet; ut, סוכה בורגנין Tugurium custodum urbis, Succa fol. 8. 2. Sine custodibus vel rusticis in tuguriis habitantibus, & sine viris consiliariis, Medr. Echa cap. 1. vers. 4. Item, Hospes recipiens viatores hospitio: כיון שהחשיך בא הבורגני אמר לו הכנס עצמך לבורגני מפני חיה רעה. Cùm advesperasceret, accessit hospes, dicens ipsi; Recipite in hospitium propter bestias malas & latrones. Respondebat ipsi; Non solet comitatus se recipere in hospitium. Cùm sic perrexisset cœtus iste, obruit eum nox, & tenebræ nocturna & caligo. Revertobatur cœtus, & accessit הבורגני ad hospitem, petens aperiri sibi: אמר הבורגני: non solet hospitium aperiri noctu nec recipi aliquis noctu, & horâ tam ferâ; cùm volui, noluiti: nunc cùm vis tu, ego nolo; Medrasch Tillim, Psal. 10.

ברב Agricola: בורגנין לשם בורגרות Agricola propter agriculturam, Bereschith rabba par. 36. Jalkut ad Genes. 9. 20.

בורגרות Agricultura, ibid.

ברב ברב ברב Grando, ut Hebr. ברבא תקיף לתרא Grandinem vehementem valde, Exod. 9. 18. ברבא ברבא ברבא Tonitrua & grando, vers. 23. ברבא ברבא ברבא Et lapides grandinis, Jesa. 30. 30. ברבא ברבא ברבא Dedit pluviam ipsorum grandinem, Psalm. 105. 32. ברבא ברבא ברבא Et thesauros grandinis videbis, Jobi 38. 22. ברבא ברבא ברבא Et decorticavit grandine vites eorum, Psal. 78. 47. ברבא ברבא ברבא Et tradidit grandini jumenta eorum, v. 48.

ברבא Lupanar, Gal. Bordel, Ital. Bordelo. Sic Aruch, Munst. Guido. Scriptura prava, interpretatio inepta. Vide mox infra in ברל.

ברדלס Basiliscus, vel, Serpens coloratus instar pardi. Aruch ad ברדלס: Septem primis annis, quibus est masculus, vocatur צבוע, & quando convertitur in feminam, vocatur נפרוה. Talmud: ברדלס הזאב והארי הדוב והנמר והברדלס והנחש Lupus, Leo, Ursus, Pardus, Basiliscus & Serpens, Metzia fol. 15. 2. in Mischna, ובי fol. seq. in Gemara, מאי ברדלס? Quid est bardeles? niphresa: quid est niphresa? Ephe. Ephe, idem quod אפע vel אפעיה, exclusâ gutturali. Ephe est masculus: nephresa est foemina ejusdem sexus. Eadem verba leguntur in Bechoroth fol. 8. 1. Sed pro ברדלס legitur ברדלס cum Mem finali: Glossa habet: ברדלס אפא.

ברדניקוס Vir oblongus: Procerus. Sic adducitur in Aruch, & ab aliis. Sed in Gemara legitur ברדניקוס. Vide in רדן. Alii legunt ברדקוס, & deducunt à ברק, quod Prominere significat, ut author Perusch super Targum Jonathanis & Hierosolymitanum, Exod. 36. 33.

ברדס Dysenteria, Dysentericus: Ita communiter effierunt Rabbini per Samech, sed in textu Gemaræ scribitur per Mem in fine בורדס, quod sit quasi בור נובע רם fons eructans sanguinem, ut scribit R. Salomon: אמר ר' יוחנן בורדס אין מבקרין: ואין מזכירין שמו מאי טעמא אמר ר' אלעזר מפני שהוא כמעין הנובע ואמר ר' אלעזר למה נקרא שמו בורדס שהוא Dixit R. Jochanan, Dysentericum nō visitant, (scilicet consolandi causâ, cùm singulis momentis naturæ consulere necesse habeat, quod præsentibus aliis facere pudet) neq; etiam recordantur nominis ejus (dicendo scilicet N. laborat dysenteriâ; est enim morbus impurus): Quæ nam verò ejus est ratio? Dixit R. Elieser, propterea quod est fons indefinenter scaturiens; Præterea dixit R. Elieser, quare vocatur nomen ejus בורדס? Ideò quia est veluti fons scaturiens, Nedarim fol. 41. 2. R. Nissim scribit esse morbum, qui instar fontis emittit sanguinem מלמטה infra, id est, Hæmorrhagia, quæ & Hæmor-

Hæmorrhoids. In Bes Jacob fol.24. col.4. scribitur in glossa: Est dictio una, sed composita ex duabus, בור & דם.

בְּרִיָּסִין *Vestimenti genus est ex lana, quod ut alia induere non licet, nisi prius accurata fiat inquisitio, an filis lineis confutum sit: sic enim prohibitum est, at cum cannabinis licitum, Kilaim cap.ultimo. Aruch vult esse Stragulas lectorum crassas.*

בְּרִיק *Prominere, לְבָרֵדֶק Ad prominendum: Quidam, In longitudinem, Exo.36.33. in Targ. Hierosoi.*

בְּרִיקוֹס *Vide supra in ברניקוס.*

בְּרִיקָט *Moneta species, Menach. fol.29.ו.*

בְּרִיקָי *Pistores, h.e. נַחְתוּמִין, ut in Targum vocantur, Pefach. fol.40.2.*

בְּרָה *Hebr. Comedere, Prandere, Reficere se pastu. Sic Chaldaicè, Infinitivum loco Nominis. Aphel*

Fuit mihi lachryma mea in comedere, id est, in cibum, Psal.42.4. Infinitivum loco Nominis. Aphel

Participium, מְבָרִי סְעוּדָתִי Comedit cibum meum, Psal.41.10. Infinitivum loco Nominis. Aphel

Ut reficerent Davidem cibo, 2.Sam.3.35. in Venetis, pro Regia legunt, לְאֹכְלָה. Ab hoc verbo etiam

quidam deducunt illud, וַיִּבְרֹנֶיהָ Et devorabunt eum, Prov.24.24. pro quo in Hebræo est וַיַּעֲמֹהוּ De-

testabuntur, Abominabuntur eum. Quidam à

בְּרָ Extrà, Foras, deducunt, quasi, Foràs ejicient eum. Apud Talmudicos: אין מברין Non cibant,

scil. lugentes, Moed katon cap.3. in Misna. Hinc etiam juxta Baal Aruch est Infinitivus Talmu-

dicus, לְאֹכְרֵי אֵילָנִי Ad cibandum arbores, id est, stercoreandum juxtaradices, ut melius crescant. Vide etiam supra in ברא.

בְּרִית *Fædus, Pactio. Pluraliter apud Rabbinos על שלשים ושש בריתות שבתורה, unde, בריתות*

Qui transgressi sunt triginta sex fœdera, quæ sunt in lege, Sanh. fol.104.ו.

בְּרִית *Vide infra in ברת.*

בְּרִי *Figere, Infigere, Configere, Transfigere, Per-*

fodere, Perforare, Terebrare: Prater. cum Affix. וַיִּבְרֹנוּ בְּחָרָא Et transfixit eos pariter, Numer. 25.8. in Jon. וַאֲבָרְנָה בְּאַרְעָא Et affigam eum terræ, 1.Sam.26.8. וַאֲבָרְנָה בְּכֹתֶלָא Af-

figam eum ad parietem, 1.Sam.18.11. Infinitivus, וְלִמְבְרִיָּה בְּכֹתֶלָא Et affigere eum parieti, 1.Sam. 19.10.

Apud Talmudicos & Rabbinos; מִבְּרִיָּה Vul-

nus ejus punctim inflictum est, Gestochen/ in Sanhed. fol. 76.2. לְמַכְרוּ חֲבִיתָא בְּבֹרְטִיָּה Ad tere-

brandum vas spiculo suo, Schab. fol.146.ו. Glossa, וְלִמְבְרִיָּה בְּכֹתֶלָא ut scil. obstruat &

obthuret, ne vinum effluat: במלואתא: מבריו נפשיה בסלואתא: Pungit seipsum spinis, ut nō dormiat, Gittin fol.84.ו.

Gittin fol.84.ו.

בְּרִי Foramen: בְּרִי רֹבֵשָׁא Foramen mellis, 1.Sam.14.25. Hebraicè הלך Itio, Ambulatio, i.e. Fluxus mellis, mel ex foramine fluens.

בְּרִיָּה Foramen: *Vulnus punctim non cessim inflictum: בְּרִיָּה Vulnus ejus, ut paulò antè:*

Non mutavit foramen ejus, Bava bathra fol.98.ו. Et imponit forami-

doli, orificio, labio, Schab. fol.139.2. ut scil. obstruat & obthuret, ne vinum effluat. כל

בְּרִיָּה בְּרִיָּה Vinū quod est propè foramen, dolii scil. Avoda fara fol.59.2. Plur. בְּרִיָּה בְּרִיָּה

In loco foraminum, id est, pudendorum, Num. 25.8. in Jon. Legitur in libris בְּרִיָּה, quod pr-

avum: legendum בְּרִיָּה Pudendorum, viri scil. & mulieris, quod rectum. Nam וְנָן est terminatio

fœmininorum: וְדָמִי בְּרִיָּה Et pretium perforationis, scil. doliorum, Metzia fol.40.2.

בְּרִיָּה Lorum, ut in illo Proverbiali tantoperè celebri apud Judæos: יָאֵר עֵינֹתַי

Pulchra est afflictio Judæo sicut lorum rubrum equo albo, Chagiga fol.9.2. In Bereschith rabba paulò aliter sensu

יש עניותא לברתייה דיעקוב כערקתא סומקתא, In Jalkut par.ו. fol.144. col.4. רַעַל

לבויה דסוסיא חיוורא. Sic ibid. Jesa.ו. ubi in glossa explicatur, נָאָה הַעֲנִיּוּת לַיהוּדִי כְּמוֹ כֶּתֶם אֲרוּם עַל לֵב

Pulchra est afflictio Judæo, sicut macula rubra in pectore equi albi. Alibi legi apud Talmu-

dicos, כְּרֹדָא Sicut rosa rubea equo candido. Significatio hæc generalis etiam ad Corrigiam, ut Mun-

sterus reddidit, extendi potest.

בְּרִיָּה Grando, בְּרִיָּה, per commutationem *ut fieri solet: מתבר גוויי דברוא Confringens lapides grandinis, Berach. fol.59.ו.*

בְּרִיָּה *Nomen mensuræ parvæ: מי רגלים בני De aquis pedum filiis*

quadraginta dierum (i.e. de urina per 40. dies asservata) Barsena prodest cōtra ictum crabronis, vel vespæ, Glossa בְּרִיָּה וְשֵׁמוֹ בְּרִיָּה

in Haruch praterea nomen Barzina legimus, indicatâ mensuræ, incerta tamen, significatione. Nobis autem Hispani

agrorum cultores, & nomen, & rem ipsam ab Arabibus, quorum hæc vox est, accepisse videntur. Est au-

tem Barzina apud Hispanos, saccus ex funibus sparteis in crasses retis modo connexus, qui ad fruges, paleas, culmosq. transferendos commodus est. Capit au-

tem tantum, quantum vel manipulorum, vel palearum, vel culmi, jumentum dorso portare potest. Inter-

dum una magna jumento transversa imponitur. Nonnunquam ad deportationis commoditatem duæ breviores utrinq. in onus aptantur. Hæc Arias. Sed

nihil facere videntur ad illustrationem loci

Talmu-

Talmu-

Jos.24.10. *Et alia forma*, וַיִּרְדֵּא מְבָרְכָא אֲבָרְךָ Viatico
 ejus benedicendo benedicam, Psal.132.15. לְבָרְכָא
 לְבָרְכָא ית יעקוב Benedicere Jacobo, Gen.27.30. לְבָרְכָא
 ית עמא Benedicere populo, Deut.27.12. *Imperat.*
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedic Domine facultatibus ejus, Deut.33.11. וּמִית
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedic verbo Domini & morere, Job.2.9. *Sic femininè*,
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedic anima mea Nomini Domini, Psal.103.1.2. *Et ex forma Pabel*,
 וּבְרִיכְךָ ית עמך Et benedic populo tuo, Deuter.26.15.
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedic hæreditati tuæ, Psal.28.9. *Cum Aff.* בְּרִיכְךָ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedic etiam mihi mi pater, Gen.27.33.38. *Femin.*
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedicite nomini Domini, Psal.103.21.22. *Et benedicite*
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et benedicite Domino, Psal.134.2. *Futur.* בְּרִיכְךָ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et benedicā ei, Gen.17.16. *Cum Aff.* בְּרִיכְךָ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et benedicā tibi, Gen.26.24. וּבְרִיכְךָ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et benedicam ei, Gen.17.16. וּבְרִיכְךָ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et ego benedicam cis, Num.6.27. *Et ut benedices*
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et ut benedices Domino, Deut.8.10. וְאֵל שְׂרֵי
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et Deus omnipotens benedicet tibi, Genes.28.3.
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedicet nobis Dominus, Psalm.67.7.8. וְיִבְרַכְכֶּנּוּ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Ut benedicat tibi, Gen.27.10. Quotidie benedicet ei,
 Psalm.72.15. Et benedicat nobis, Psalm.67.2.
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Ut benedicat mihi anima tua, Genes.27.19. וְאִנְחָנָא
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et nos benedicemus Domino, Psal.115.18. וְיִבְרַכְכֶּנּוּ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Sic benedicetis filiis Israël, Numer.6.23. וְיִבְרַכְכֶּנּוּ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et benedicent vobis, Psal.118.26. וְיִבְרַכְכֶּנּוּ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et sancti tui benedicent tibi, Psal.145.10. *Ithpabel*,
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Partic. *Sic erit benedictus vir ille*, Ps.128.4. *Plur.*
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Qui benedicuntur per verbū ejus, Psal.37.22. *Futur.*
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et in fine non benedicetur, Prov.20.21. *Et benedicetur*
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et benedicetur propter te, Gen.12.3. *Et benedicentur*
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et benedicentur propter justitiam ejus omnes populi,
 Psal.72.17.

Rab. חייב האדם לברך על הרעה כמו שמברך על
 Tenetur homo benedicere pro malo, si-
 cut benedicat pro bono, Talm. Megilla fol.25.1.
 Kimchi 1.Reg.8.33.

Deinde significat quoq. Genua flectere, quod hoc
 in salutationibus communibus fieri soleret: ut, וּבְרִיכְךָ
 Et ingeniculans, sive procumbens in
 genua, Dan.6.11.

Genu, ut Hebraicè, a Benedicendo, quod Be-
 nedictionibus genuum flexio adhibeatur: קָדְמֵי חִבְרַע
 Coram me flectet se omne genu, Jesa.45.23. *Plural. cum Aff.*
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Incurvarunt se in genua sua, Jud.7.6. בְּרִיכְךָ
 Incurvatus super genua sua, 1.Reg.8.54. וְשָׁן
 אִפְוִהוּ בֵּין בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et posuit faciem suam inter genua sua,

1.Reg.18.42. וְאִשְׁכַּבְתָּהָ עַל בְּרִיכְךָ Et cubare fecit
 cum super genuu sua, Judic.16.19.

חלָא שְׁבַקְתָּ לִּי בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Annon reliquisti mihi benedictionem? Genes.
 27.35. עַל בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Propter benedictionem, Gen.27.41. וְדָא
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et hæc est benedictio, Deuter.33.1. בְּרִיכְךָ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedictio Domini, ipsa ditat, Prov.10.22. אַחְדָּא
 הִיא מְעַתְרָה הִיא מְעַתְרָה הִיא מְעַתְרָה
 An adhuc benedictio superest tibi, Genes.27.38.
 עַל בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et semen ejus est in benedictione, Psal.37.26.
 נִינְךָ קָבִיל בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Cum Affix. Nunc accipit benedictionem meam,
 Gen.27.35. וְקָבִיל בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et accepit benedictionem tuam, v.34. בְּרִיכְךָ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Juxta benedictionem suam, Genes.49.28. *Plur.*
 עַל בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Ecce benedictiones accepi, Num.23.20. *Emphat.*
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedictiones erunt super capita justorum,
 Proverb.10.6. *Et ex forma masculina*, וְיִתֵּן
 עֲלֶיךָ כָּל בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Et veniet super te omnes benedictiones istæ,
 Deut.28.2. *Cum Aff.* מְרִיעַ בְּרִיכְךָ
 Multæ sunt benedictiones ejus, Prov.28.20. וְאֵלוֹת
 ית Et maledicam benedictionibus vestris,
 Malach.2.2. *Contrario sensu euphemie causâ est*
 etiam Maledictio, ut Hebraicè verbū sumitur Jobi 1.
 R. David 2.Reg.18.17. Quia audiverant (Eliakim
 & Sobhna) maledictionem sive blasphemiam
 (Rabsakis) ideò lacerarunt vestimenta sua.

Apud Rabbinos: בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedictio cibi: בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedictio vini: בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedictio panis: בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Benedictio fructuum: בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 De variis Benedictionum formis, videatur libri
 Precum & Rituales.

בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Piscina, 2.Reg.20.20. בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 למי בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Piscina superior, 2.Reg.18.17. בְּרִיכְךָ
 Ad aquas piscine veteris, Jesa.22.11. בְּרִיכְךָ
 בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Piscina inferior, Jesa.22.9.

Apud Talmudicos & Rabbinos in Hiphil
 הִבְרִיךְ est Propagare vitem, vitem vetulam in terram ab-
 scondere, ut in plures propagines diducatur: הַפְרִיךְ
 Qui propagat vitem in terra, Kilaim cap.7. in princ. id est, מְטַמֵּן
 abscondit.

Propagatio vitis, Abscondio ejus in terram.

בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Propago, non tantum vitis, sed & arboris,
 cum scilicet ramus arboris viva inflexus in terram
 deprimitur & tegitur, ut radices agat, Orla cap.1.

Et secundum aliam significationem: הַיּוֹ מוֹרִידִים
 מִמֶּנּוּ Faciebant descendere ex eo quadraginta sata pullorum col-
 umbinorum tribus vicibus in mense, Berach. fol.44.1.
 Ita explicatur in Glossa שלש פעמים אִלִּיתֵר
 etiam significat Pullitiam, Pullos, Foetus recentes
 avium: בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Pullities prima, שְׁנִיידָא se-
 cunda, in Betza fol.10.1. בְּרִיכְךָ בְּרִיכְךָ
 Vo- lare

lare dimittit pullitiem primam, scil. columbarum: ea enim eodem anno potest producere pullos alios, Bava bathra fol.80.1. Fortè præcedens exemplum ex Berachoth quoque huc potest reduci. Schindlerus pro his ponit, בריכות Nidi: ברך Nidificavit. *Abusivè etiam transfertur ad fructus quarundam arborum, ut olearum, ficuum & similium, que בריכות שתי duos fetus sive fructus uno anno videntur producere, etsi id revera non sit, sinitium pullulationis singulorum spectetur. Hinc disputatio; An bis uno anno oporteat decimas de illis dare?* in Rosch haschana fol.15.2.

בורך Dentale, lignum cui vomer includitur. Scribitur & absq. 1. **ברך** המחרשה: Quasi plenitudo dentalis vomeris: Taanis fol.25. Juxta profunditatem sulci, qui dentali perficitur: sic, Super dentale vomeris, Oholoth cap.17. Kelim cap.21.

בורכתא Stoliditas, Stultitia, Fatuitas, Insulsitas, Incivilitas: **האי בורכתא** Hoc est Stultitia, Stoliditas: **מאי בורכתא אנא אמריתה** Quamnam insulsitatem, stoliditatem ego dixi? Ketubh. fol.63.2. Glossa, דבר הכרוי מן Verbum indecens, inconveniens. Sic in Schevuos fol.12.2. ubi glossa, דבר הכרוי מן הלב. Item in Cholin fol.88.2. Author Aruch, **בורות** Verbum rusticum, stolidum. Munsterus Ignaviam interpretatur. Glossa Aruch respicit ad בור, unde videtur esse pro בוריתא. Nam בוריתא id significat, ut est in בור.

נברכתא Piscina, locus ubi lavatur, Moedkaton, fol.8.2. Bava basra cap.2.

מברכתא Nomen loci, apud Talmudicos, Erubin fol.47.2. Item **מברכתא** Turma mercatorum: היתה עוברת כבאר שבע Beerfabam, ac relinquebat negotia Ecclesiæ, occupabanturque in negotiis suis privatis, Beres. rab. sect.85. Glossa, שוירא סוחרים.

ברכור Quod scribitur בורכויר Corium, ventrale oppificum, sive gremio, sive genubus serviens, Kelim cap.26.

ברל **ברל** Aliis Beryllus, lapis pallidus, transparent: aliis est Onyx, lapis unguis humani colorem referens. Beryllus, Græcè βήρυλλος, unde & forma בורולין. Pro Hebræo שהם, quod communiter Onychem interpretantur, ponitur Exod.28.25. & Ezech.28.13. **ברל** Dan sculptus fuit in Beryllo vel Onyche, Cantic.5.14. **ברל** Esth.1.4. Et ex alia forma, **ברל** Cum beryllo pretioso, Jobi 28.16. Vide etiam supra in בלר, in בולרא.

ברלוד Fustiarium, Fustigatio, Cæsis cum fustibus: **ברלודין** Plur. בורלודין, quod legitur in Jalkut Exod.13. in Parascha בשלה ex libro Pesikta adductum: Rex quidam dixit servo suo; Ito allatum mihi

piscem ex foro: Ivit, attulit piscem foetentem. Tum Rex, quàm vivis, inquit, unum ex his tribus non evades: Aut foetentia comedes, או מאה בורלודין אתה לוקה aut centum ictibus cum fuste vapulabis, aut facultates tuas dabis. Comedam ait servus, foetentia. At cum tæderet animam ejus, dixit; Fustigationem subibo. Cum neque hanc ferre posset, subjecit; Bona mea dabo, &c. Sic Pharaoni & Ægyptiis contigit cum decem plagis. Hinc patet, quàm benè alii בורל scripserint, & Lupanar interpretati sint, ut supra positum.

ברלועים Sic adducitur in Guidone: Munsterus divisim scribit ברלועים. Rectè id; sed utraque tamen scriptio falsa in fine. In Aruch enim scribitur ברלועא, quod est, *Filius gulae vel faucium.* In Gemara, unde citatur, legitur ברלועא Domus colli. Eo intelligitur *Affer, vel Lignum, maxillis alligatum, aut capiti vel collo jumentum inditum, ne id flectere possit, & obligatam plagam lingere.* Cum eo in die Sabbathi exire vetitum est, Schab. fol.54.2.

ברם Certè, Profectò, Utiq, Sanè. Sed, Verùm: *Verum enim verò, Verum-tamen; Tantum, Tantummodo, Duntaxat. Usurpatur in Targum pro Hebræo אף & אולם: quandoq, pro אף Etiam: ברם* Utiq; populus meus estis vos, Hof.2.23. *Et remansit tatummodo Noach, Hebr. אף, Gen.7.23. Duntaxat hac vice, Genes.18.32. Sic Exod.10.17. הברם בקושטא* An certè, utique in veritate, Hebr. האף אמנם, Genes.18.13. Psal.58.2. *Profectò in veritate novi, Hebr. אמנם Jobi.9.2. ברם רשעי Verum impii; Psal.58.3. וברם שמע ברון Verum-tamen audi nunc, Hebr. ואלם Jobi 33.1. ברם לרא Verum propter hoc obstupescit cor meum, Job.37.1. Hebr. אף.*

בר מיהם ברמיהם *Filius calefacientis, id est, Gulosus. Sic Munsterus & Guido, sed errant. In Gemara legitur, quod תלמיד חכם Philosophus, Doctor, aut sapiens commestationibus deditus, multis malis se, uxorem & liberos involvat. Quid ergo liberis ejus propterea accidit? Vocant filium ejus בר מיהם תנורי Filium calefacientis furnos, quod est Partic. Hiphil à חם: alii à יהם ex Pihel dicunt בר מיהם: Item, בר מרקר בי כובי, Filium saltantis inter pocula, ut scil. mos est ebriosorum; Item בר מלחוד פניכי Filium lingentis patinas, parasiti filium: Item בר רבע Filium sternentis accubitum, id est, ebriosis istius, qui pallio & vestibibus sibi substratis, in scamno vel pavimento cubare solitus, non in lecto, &c. Leguntur in Pesachim fol.49.1. & est dehortatio à commestationibus.*

Borsiph est nomen loci sic appellati in terra Babel, cujus aër obliuiosū reddit. τὰ Βόρσιππὸς Strabo scribit Apollinis & Dianæ tutelam fuisse, & λιβερῶν μέγας. In eo munimento se tutatus est Nabonidus Medas, quem Cyrus tandem expugnavit. Vide Strab. lib. 15. & Scalig. Canon. Ifag. pag. 315.

ברקא Vide in ברק.

ברץ *Accumulare mensuram, Implere ad exuberantiam:* מבורץ Accumulatum, Joma fol. 47. i. Menach. cap. i. in Misna. Aliter; ובירצוה Et inclinant illud (dolum) donec effundatur (vinum) Avoda fara fol. 59. 2. Sic glossa; כפו החבית לצד אחד עד שישפך.

ברוצון *Cumuli exuberantes, ea quæ supra labrum mensuræ exuberant,* עברוצון, in Menachoth fol. 90. i. in Mischna.

Deinde ברודן *Fundum, Imum vasis:* והתיים להו Et obsignabat illa ad fundum ipsorum, Avoda fara fol. 74. 2. Glossa שוליהון כלפי שוליהון.

ברקא *Fulgur:* ומן אשתא רצא ברקא Et ex igne egrediebatur fulgur, Ezech. 1. 13.

ברקא *Et fulgur ex felle ejus,* Jobi 20. 25.

ברקא *Si acutus est ut fulgur gladius meus,* Deut. 32. 41. in Jon. ברקא in Targ. Hieros.

ברקין *Et fuerunt tonitrua & fulgura,* Exod. 19. 16. ברקין Et disperferunt eos fulgura, 2. Sam. 22. 15.

ברקין *Et exhibunt sicut fulgura verba ejus,* Zach. 9. 14. *Gum Aff.*

ברקין *Illuminant fulgura ejus orbem,* Psal. 97. 4. *Hinc verbum in Aphel,*

ברקא *Fulgurare, Fulgur emittere. Imper.*

ברקין *Fulgura fulgura,* Psal. 144. 6. *Partic.*

ברקין *Fulgurant oculis suis,* Esth. 3. 8. in Targ. sec.

Apud Talmudicos, ברק ברקא Coruscat coruscatio, id est, splendet lux auroræ, dies illucescit, lux diei affulget. Sic proclamabat vigil, quamprimùm videbat radios auroræ, ut excitaret mactatores ad mactandum sacrificium jube, quod noctu mactare illicitum, juxta illud, Lev. 19. 6. Menach. fol. 100. i. & Joma cap. 3. ab initio. Tamid cap. 3.

ברק *Subalbidum:* Unde illud, בורק יין כושי וין Vinum Æthiopicum, vinum subalbidum, i. e. coloris non planè albi, sed ad rubedinem quandam inclinantis, Bava bathra fol. 97. i.

ברקא *Suffusio, oculorū vitium, der Staar/das Staarfähl:* לברוקתי Ad suffusionem curandam afferat scorpionem septem colorum, Gittin fol. 69. i. לברוקתי Sic enim fucant sive inungunt suffusionem, Schab. fol. 78. i. מן רשתי מיהו Qui bibit aquam ex scutella,

grave id est suffusioni oculorum, Pefach. fol. 111. col. 2. Vide & Bechor. fol. 38. 2. *Hinc verbum;* ברקא *Conducens mulam & laboret suffusione:* Bava metzia fol. 78. 2. in Mischna. Morbus est ocularis equi vel asini, quando oculus unus vel alter stas vicibus cœcutit. *Quidam volunt,* significare morbum pedum, quando vermibus pedes infestantur. R. Salom. Gallicè מולייתא vocat, alibi טיילא.

ברקא *Pilus:* שררא ברקא Funis è pilis caudæ, equi scil. vel vaccæ, Gittin fol. 69. i. ברקא *Licium è pilis,* Avoda fara fol. 28. 2. *Item Substruetio, Thalamus, Conclavelaterale exterius:* In Gemara, unde citatur, legitur ברקא, de quo vide in ברק. Attamen alio loco in Gemara legitur eo sensu ברקא, Erubhin fol. 15. i. Prius videtur à ברק, quòd inde Prospectus & quasi Inquisitio fiat in ea quæ foris sunt & aguntur. Similis discrepantia occurrit in Sanhedrin cap. 11. fol. 98. i. ubi de Messia agitur, & quidam ex Proheta Zacharia cap. 9. diceret, Messiam venturum insidentem asino. Tùm Rex Persarum ridens, dixit: Si veniet Messias in asino, אשרר ליה סוסיא mittam illi equum exquisitissimum qui est mihi. Sic legitur in textu, & aliis quibusdam scriptoribus Hebræorum, quasi à ברק, & intelligatur Equus Exquisiti incessus & cursus, qualis Reges decet. Communiter verò id inter Judæos effertur סוסיא ברקא per Resch in medio, quasi *Equus splendidus,* coruscans gemmis & aliis ornamentis regiis, à ברק Fulgur, Perficè בארג, commutatis Gimel & Koph, litteris homogeneis. Suprà in באר.

ברק *Nomen proprium loci, ubi habitauerunt proseyti multi ex posteritate Hamanis.* In libro precù, in precibus vesperæ paschatis.

ברקא *Coruscatio.* Vide suprà in princ. Rad.

ברקין *Carbunculus, lapis pretiosus à Fulgore sic dictus,* Exod. 28. 17. & 39. 10. ubi in Jonathane est ברקא, Ezech. 28. 13. Hebr. ברקת vel ברקת, quod postremum in Ezechiele est.

ברוקתי *Idem,* Num. 2. 3. in Jon.

בורקמא Vide in litera Kaph, in ordine ברק.

ברקום. In Beres. rab. sect. 98. fol. 110. 3. ad hæc verba Genes. 49. אוסרי לנפן עירא *Ligans ad vitem pullum suum;* ר יהודה אמר נפן שחוכה רע אוסרין לה גלוקס ברקום אחד *Glossa;* juxta sensum videtur significare *Pullum asini:* & in libro אמרת inveni, corrigendum esse, & legendum לברקום *Ligant Lybianum asinum.* Vox est prava & corrupta.

ברקין *Tribuli, spine genus,* Judic. 8. 7. מן א' הקוצים והברקנים *A' spinis & tribulis,* Ezech. 21. 19. in Rabbi Salomone.

אברסקין *Braccæ, Femoralia*, Hebr. מכנסים. Diversimodè scribitur. Exod. 28. 42. אברסקין רבוץ *Femoralia byssina*, in Targ. Hierosol. quod in Targum Jonathanis ibidem scribitur אורסקין. In priori ר pro ב, in altero ו pro ב: Itè, אברסקין in T.H. & אורסקין in Jon. Levit. 6. 3. Item Levit. 16. 4. אורסקין in Jon. Videtur esse corruptum ex *Braccæ*.

ברר *Purum, Mundum esse. Particip. Pehil*, ברר פלילו *Purus fui*, Job. 11. 4. ברר ברר הויתי *Purum loquuntur*, Jobi 33. 3. *Mundus voluntate*, Psal. 24. 4. עם יעקוב דהוה ברר קרמך *Cum Jacobo qui purus fuit coram te*, Psal. 18. 27. *Plur.* בררין הינון שבטא דאשר היך פרולא *Puri sunt illi qui sunt de tribu Ascher sicut ferrum*, Deut. 33. 25. in Targ. Jon. & Hierosol. *Constr.* לכרירי לבנא *Puris corde*, Psal. 73. 1. *Femin.* בררתא *Præceptum Domini purum est*, Psal. 19. 9. *Plur.* בררין הוון נורחא יתיר ממלגנא *Fuerunt puriores Nasiræi ejus præ nive*, Thren. 4. 7. Et *puræ sunt justitiæ ejus sicut sol*, Cantic. 6. 10. *Futur.* תברור יתי *Ut purifices me*, Psal. 51. 6. *Pabel ברר* *Purgare, Expurgare, Purificare, Mundare, Declarare: Item, Eligere, Deligere, Seligere. Futur.* וברר בבורתא *Et purificabo sicut smegmate*, Jesa. 1. 25. *Ex Pyhal apud Rabbinos*, הוא *Clarum, planum, perspicuum hoc est: Item אינים* *Non sunt nota, id est, declarata nobis. Ithpahal ברר* *Et stellæ non puræ sunt coram eo*, Jobi 25. 5. *Ithpahal ברר* *Clarum fieri, Patere, apud Rabbinos. Particip.* מתברר *Clarum, Perspicuum est. Hophal ברר* *לא הובררה התרומה: Expurgari, Emundari: Non est expurgata oblatio primitiarum.*

Apud Talmudicos specialiter usurpatur de Purgatione frumenti à paleis, pro Ventilare; ut; אשרת חכר משאלת לאשת עם הארץ נפה וכברה ובוררת וטוחנת Uxor Sapientis Rabbini commo- dato dans uxori alterius cujusdam viri de plebe (mulieri plebejæ) vannum & cribrum, ventilare, molere & vannere potest cum ipsa, &c. Item, וברר תחון עמה *Verum non ventilabit, neque molet cum ipsa*, Gittin cap. 5. in Mischna. Sic usurpatur Græcum *ἀκαθάρσιον*, Matth. 3. 12.

ברור *Selectum, Optimum*, Nidda fol. 19. *Item, Clarum, Perspectum, Perspicuum: ברור לך הדבר* *Si clara tibi res sit sicut lux matutina, dic eam*, Sanhed. fol. 7. 2. *Dies clarus & serenus. Vide Bava basra fol. 14. 7. Plur.* ברורות *Rationes claræ.*

ברור *Declaratio: ברור* *Cum declaratione, Clarè, Perspicuè, Apertè, Manifestè. Apud Talmudicos, שטרין ברורין Literæ declarationum, Bava metzia*

cap. 1. & Basra cap. ultimo in Misna. Sic in Babylonia vocabant librum, cui acta & probata partium litigantium scribæ judicum inscribebant, ut juxta ea sententiam ferrent judices, & partes semel acta non repeterent vel revocarent. *Protocollum* hodie vocamus. Aliàs שטרין טענתא *Litteræ vel libri actorum judicialium.*

ברירא *Purificatio, Declaratio.*

ברירא *Puritas, Claritas, Serenitas: ברירא ברירותא ברירותא* *Sicut nubes in serenitate*, Proverb. 16. 15. & Job. 37. 11. *Et lavi in munditie manus meas*, Psal. 73. 13. *וכמהו שמיא* *Et sicut aspectus cælorum in puritate, claritate*, Exod. 24. 10. *ברירות ירך* *Puritate manuum tuarum*, Jobi 22. 30. *ברירות יך יתיב לי* *Secundum puritatem manuum mearum rependet mihi*, Psal. 18. 20. 25. *Cum Aff.* ברירותי *Secundum puritatem meam*, 2. Sam. 22. 25.

ברירא *Puritas, Claritas, Perspicuitas: ברירא ברירא* *Non potest mens humana assequi re hanc in claritate sua, id est, clarè & perspicuè: ברירא* *Insiste puritati tuæ*, Sota fol. 7. 2. *Glossa*, על נקיותך *Super innocentia, munditie tuæ: ברירא* *Clare, Perspicuè, ברירא* *על הדברים* *Ad apprehendendum omnes res in puritate sua, clarè: ברירא* *ואני עמדתי על ברירא* *Videt rem perspicuè: ברירא* *Et ego steti in puritate mea*, R. Sal. Psal. 119. 87. *ברירא* *לא ידע הרבה על ברירא* *Non scit multa clarè & benè. ברירא* *והעמידו דבר על ברירא* *Constituerunt rem in claritate sua, rem clarissimè proposuerunt.*

ברירא *Smegma, Sapo: ברירא ברירא* *Et mundantur smegmate*, Jerem. 2. 22. *וכבריתא* *Et sicut smegma quo se mundant homines*, Mal. 3. 2. *Quidam pro herba accipiunt, quam Saponariam vocant. Sic Talmudici, וברירא* *Et alumen & saponariam*, Niddah cap. 9. in Misna.

ברבר *Barbarus, qui linguâ alii ignotâ loquitur, ac idcirco intelligi ab eo nequit. Plur. ברברין* *Barbari. Talis Ovidius fuit Getis, cum scriberet, Barbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli. Sic Græci Ægyptiis, & aliis, & contrâ. Vide Præterita Drusii fol. 235.*

ברברא *Idem: ברברא* *Domus Jacob ex populo Barbaro, nempe, Ægyptiis, qui Hebræis erant Barbari, & contrâ, Psal. 114. 1. Hebr. ברברא* *quod idem. Fuerunt & certi quidam populi Barbari dicti. Talm. אלו אנשי* *Isti Barbari, qui ambulat nudi per plateas*, Jebham. fol. 63. 2. *הביא* *Adduxit contra eos barbaros*, Jellam. fol. 26. 1.

ברברא *Barbaria, regio à Barbaris inhabitata.*

Sic pro Hebræo תוגרמה in Targum Hierosolymitano ponitur, וברבריא, Et Barbaria, Genes.10.3. Hinc R.David 1.Reg.4.23. ad vocem ברבורים notat; עוף הנבא מברבריא, נקראים ברבורים על שם מקומם Aves venientes ex Barbaria vocantur ברבורים Barburim, à nomine loci sui.

ברש Abies, arbor trahibus adificiorum idonea, scribit Aruch in ארו.

ברשן Nudus: ונפל ברשן: Et cecidit nudus, 1.Samuel.19.24. pro Hebræo ערום. Kimchi scribit, se id nullibi aliàs legisse. R.Salomon annotat, quòd Rabbi Menachem ab Arabe quodam intellexerit, משונע Arabice significare ברשן Infanum, Furiosum. Kimchi reperit in quibusdam exemplaribus ברשן, & sic habent Regia. Certè nudum pudor comitatur. Baal Aruch scribit בר שאן.

חלת ברשן Placentæ, Collyræ, ברשן תלת Tres collyræ triticeæ, Glossa חלורת רחיש, Gittin fol.69.2. Baal Aruch adducit in litera Kaph.

ברת Abies, vel Fraxinus, ex Hebr. ברשן literis יפס ברותא inter se permutatis. Ascendet abies, Esth.2.7. in Targ. secundo, ubi explicatur locus Jesa.55.13. in quo ברשן in Hebr. אביטות בראתי בית מדרה, ut: ברשן & ברתן. Plur. יהיון מן ברתן Abietes domus habitationis ejus, Ps.104.17. Erunt ex abietibus, Cantic.1.17. ברשן Tabulato abietum, 1.Reg.6.15. ראיני ברשן Ex lignis abietum, v.34. ארבי במשרא ברשן Multiplicabo in planicie abietes, Jesa.41.19. שפירן Sicut abietes pulchras, Hoseæ14.9. Apud Talmudicos in Rosch haschanah fol.23.1. inter decem genera cedrorum numeratur, ubi tamen in Glossa explicatur Buxus.

בריתא Vide in ברר.

בריתא Fædus. Vide in ברה.

בריתא Vide in ביר.

בריתא Species currus vel vehicali levis & leniter, instar lecticæ, incedentis, Medr. Schir cap.4.8.

בשל Coquere: Coqui, Maturescere, Maturare, Maturum producere: Et maturas produxit uvas, Genes.9.20. in Jon. Partic. plur. אחר מתקן לבשילא Locus præparatus pro coquis, Ezech.46.24. פבשל רבשיל בנו רודא, Sicut caro quæ coquitur in olla, Ezech.11.3.10. Brachium coctum, Num.6.19. Infim. Dum coqueret carnem, 1.Sam.2.13. Sic legedum enim pro כבשל, juxta Hebr. כבשל. Pabel בשל Idem. Præter. בשיל להון בשילא Coxit eis carnem, 1.Reg.19.21. בשילא Maturuerunt botri ipsarum, Genes.4.10. בשילא Coxerunt parvulos suos, Thren.4.10.

Et coximus filium meum, 2.Reg.6.29. Particip. מבשל במיא Coctum in aqua, Exod.12.9. Quæ fructus suos coquit, maturat, producit in tempore suo, Psal.1.3. Carnem coctam, 1.Sam.2.15. Plurale, ומבשילן ליה בקדירא Et coquebant illud in olla, Numer.11.8. Infinit. בשילא מבשל Coquendo coctum, Exod.12.9. אתון עתידין לבשילא Quod vos cocturi estis, Exod.16.23. למבשילא פירי Ad maturandum fructus, Jobi37.6. Imper. ובשיל תבשילא Et coque pulmentum, 2.Reg.4.38. בשילו Coquite, Exod.16.23. Ut coquant illic, Ezech.46.24. ותבשיל ית בסריה Et coques carnem ejus, Exod.29.31. Ithpabel, Futur. וימן רחסף Et vas testaceum in quo coctum fuerit, Levit.6.28. Apud Rabbinos est etiam Concoquere, Digerere: לא בשלה אותו כוח המבשילא Non concoxit eum facultas concoquens, sive concoctrix, 1.Reg.19.8. in R.Davide. In Ithpah. dicunt נתבשל.

בשיל Coctum, vide supra in Verbo.

בשול Coctum, Coctus cibus, Decoctum, Obsonium elixum: Plur. cum Aff. אל תתרגנ לבשולוי Ne desideres obsonia ejus, Proverb.23.3. Item Maturatio, זמן הבשול Tempus maturationis, quando fructus maturescunt: התבואה בשול Maturatio frugum: Item Concoctio, Digestio.

בושילא Pellis recens detracta, rudis & inelaborata, Schab. fol.79.1.

תבשילא תבשילא Decoctum, jus in quo aliquid coquitur, aut coctum est, Pulmentum: וית תבשילא שפוד: Et decoctum jus effunde, Hebr. Jus, Judic.6.20. ובשל תבשילא Et coque pulmentum, Hebr. Ut comedatur תבשילא Ut comedatur cibus insipidus, Job.6.6. Hebr. תפל Insulfum. Plur. לחמנא ותבשילנא Cum Aff. תבשילין Panem nostrum & cocta nostra, Esth.3.8.

בשם Idem quod בשם, ut: מתבשם עובר: Aroma confectum opere artis aromaticæ, Exod.30.25. in Targ. Jonath. בשם Aromatibus condire, Rab.

בושמא בושמא Aroma, Unguentum. Vide supra בסם.

בשמים Aromata, apud Talmudicos: הקול יפה Sonus pulcher est aromatibus; nempe, cum tunduntur: Dicitur enim de illis in Lege, רדק תינדו תינדו bene. Cum sic tunditur, pistillo ingens sonus edi solet. E' contrario de vino dicunt, הרבור רע לין Locutio mala est vino; nempe, cum dolium vini ferè vacuum est, tunc sonum edit, & quasi loquitur, si pulsetur, qui sonus malum est indicium, quòd doceat, Vinum esse exhaustum. Talmudici tamen aliter interpretantur. Vide Menachoth fol.87.1.

בשן Besschaneus, qui est de Beth schean: Chiphneus & Bethschaneus (Sacerdos) non elevabunt manus suas, Megilla fol. 24. 2. Sic etiam quidam sumunt in Peah cap. 7. pro Olivis illius loci.

בשק Inquirere cognoscendi causa, Cognoscere, Agnoscere: הלא אלהא יבשקר דא Annon Deus investigabit hoc? Psalm. 44. 22. Et ad inquirendum in templo ejus, Psalm. 27. 4. Sic Aruch & Pfalterium Nebiens. Talmud. הלא מבשקר ליה Et non innotuit ipsi: Erubhin fol. 19. 1. ולא בשקרורא Transivit coram ipsis, & non cognoverunt eum, Jevam. fol. 122.

מבשקרן Inquisitio, Disquisitio, Investigatio. Plur. Investigationes nubis, Jobi 37. 16.

בשרא Caro: Vide in בסר.

בשרא Nunciare, Annuntiare: נבשרא Nuntium. Vide in בסר.

בשרן Carnosus: דאכלה כוסברתא הוּו לה בני בשרני: Quae comedit multum coriandri, ei erunt liberi carnosus, Ketubh. fol. 61. 1.

בשש Tardare, Cunctari, ut Hebraice.

בשש Pulmentum, Decoctum quodvis, quod cum buccellis panis editur, juxta Eliam in Meiburgeman, & Baal Aruch. Legitur Job. 6. 6. in altero ejus versus Targum, estque idem quod תבשילא. Apud Talmudicos alias dicitur לפתן, ut suo loco dicitur. Præterea, scribit Baal Aruch, in terra Israëlis sumunt butyrum, ova, & piper, ac simul coquunt illa in olla, & hoc vocant תבשיל בשש.

בת Pernoctare: vide supra בת.

בת Vice, Hebr. פעם. In Gemara, הויה שריבא כתבתה בבת אחת Scribebat eam vice unâ, Joma fol. 38. 2. Rab. השותה כוסו בבת אחת נקרא גרנן Qui ebibit poculum suum vice unâ, vocatur Gulosus.

בת Bathus mensura liquidorum: Plur. בתין Bathi, Efr. 7. 22. In Targ. Jesa. 5. 10. 1. Reg. 7. 26. & Ezech. 45. 10. dicitur ביתא. Plur. ביתין.

בת Vide supra in בנא.

בתולא Virgo. Hebr. בתולה, Genes. 24. 16. Virgo formosa aspectu, Esth. 2. 3. עולמתא בתולתא Puella virgo, Deut. 22. 28. Constr. בתולה בת ישראל Virgo filia Israëlis, Deut. 22. 19. Plur. לבתולין שפירן Similes sunt virginibus formosis, Amos 8. 13. **בתולתא דבית יהודה** Virgines domus Jehudæ, Thren. 1. 15. **עלמן בתולתן שפירן** Puellæ virgines pulchræ, Esth. 2. 2. **בתולתי** Virgines meæ, Thren. 2. 21. **בתולתי לא אשתבתן** Et virgines ejus non fuerunt epithalamiis celebratæ, Psalm. 78. 63. **בתולתה ספרן** Virgines ejus plangunt, Thren. 1. 4.

Apud Talmudicos legitur; איזו היא בתולה כל Quænam est virgo? quæcunque non vidit sanguinem à diebus suis etiam si sit desponsata vel nupta: Nidda cap. 1. in Mischna. בנותן של גוים משמרות עצמן ממקום אחר Filia Christianorum custodiunt seipsas in loco virginittatis suæ, & prostituunt seipsas ex loco alio, Beres. rabba sect. 60. Vide, quàm honestè sentiant & scribant de nostris virginibus. Duo sunt signa virginittatis, רם ורוחק, Vide Majemon. par. 2. fol. 22. **וחופר כבתולה שלש** Et fodiens in virgine (terra) tres digitos, Nazir fol. 65. 1. id est, בקרקע בתולה In terra virgine, vel בבתולה קרקע In virginittate terræ, hoc est, terra pura & impolluta, à cadavere non inquinata. Hinc legitur alibi: **תנא שלש בתולות הן** Tres sunt Virginittates, Virginittas terræ, Virginittas sycomori & Virginittas hominis: Virginittas hominis est, quamdiu non contrahit matrimonium: Virginittas terræ, quamdiu non colitur: Virginittas sycomori, quamdiu non putatur, Nidda fol. 8. 2. **Et virginittatem rosæ unam**, Schab. fol. 90. 1. Glossa, עלה של וורד בחור Folium rosæ virginis unum. Alii, **Rosא clausa** בתולה צליינרת Virgo devota, assidue orans.

Apud Astronomos **בתולה** Est Virgo, signum celeste.

בתולין Virginittas, Virginea, Hebr. בתולים, Deuter. 22. 14. Constr. **בתולי עולמתא** Virginittatem puellæ, v. 15. **Et flebo propter virginittatem meam**, Judic. 11. 37.

בתולות Talmudicis idem, ut in exemplo paullo antè adducto: **Deinde vocantur sic duo Statumina, quibus firmatur lignum, quod trabem torcularis fert: Alii Gemellos: Alii Sorores vocant**, Bava bathra fol. 67. 2.

בתנן Nomen regionis montosæ ultra Jordanem, quæ Hebraicè בשן dicitur: מבותנן אתיב Ex Butnan reducendo reducarn justos, Psalm. 68. 23. Alias communiter legunt מתנן, ubi מ ab initio videtur esse ex confluxu literarum בו, lapsu facillimo. Est autem בותנן ex Hebræo בשן, commutato ש in ת: Deut. 33. 22. conjunctim leguntur hæc duo in Targum Jonathanis, א מתנן ותחומיה יהי מטי ער בותנני, & terminus ejus pertingit usque ad Butnæam. Sic Deut. 32. 14. legitur in Targ. Hierosol. דכרין Arietes ex Botnæa.

בתר Post, Hebr. אחר. **Et vixit Noach post diluvium**, Genes. 9. 28.

בתר Post res istas, Genes. 15. 1. האלין

vel *Posteaquam* בְּתֵר דְּאֹלֵד : *Posteaquam* genuit, Gen. 5. 4. Sic, *Posteaquam* ingressi essent, Hebr. אַחֲרֵי כֵן אֲשֶׁר, Gen. 6. 4. *Posteaquam* interfecit Gedaliam, Jer. 41. 16. בְּתֵר כִּדּוֹ & : מִבְּתֵר-כֵּן vel בְּתֵר כֵּן *Post sic*, id est, *postea*: בְּתֵר כֵּן וְשַׁמְעָה רִדּוֹ מִבְּתֵר כֵּן *Postea* dimittet vos, Exod. 11. 1. וְהָיָה מִבְּתֵר. 2. Sam. 3. 28. Et fuit *postea*, 2. Sam. 15. 1. Et *postea*, Jobi 19. 25. & simpliciter בְּתֵר מֵן ver. seq. Et *Postbac*, בְּתֵר דְּנָה Jon. 1. 10. *Postea*, Dan. 7. 6. *Depost* oves, à tergo ovium, 2. Sam. 7. 8. *De post* cultum meum, Deut. 7. 4. Hebr. מֵאַחֲרַי. *Cum Aff.* למִיתִי בְּתֵרִי *Recede* à me, 2. Sam. 2. 22. *Venit post* nos, Gen. 32. 19. *Et filii* tuis *post te*, Gen. 17. 7. *Et post te* non surget similis tui, 1. Reg. 3. 13. *Reverti de post te*, Ruth. 1. 16. *Et post te*, Ezech. 16. 34. *Post vos*, Gen. 9. 9. *De post vos*, Deuter. 29. 21. *Filiis ejus post eum*, Gen. 17. 19. *De post eum*, Gen. 19. 26. *Post ipsum*, Exod. 15. 20. *Post eos*, Gen. 48. 6. *De post eos*, Exod. 14. 19. *Talmudici præfigunt* א, אבְתֵרָא.

Posterius, *Postremus*: לְדֵר בְּתֵרִי *Generatiōni posteriori*, Psal. 78. 4. *Vir posterior*, Deut. 24. 3. *Voci signi posterioris*, Exod. 4. 8. *Domus hujus posterioris*, Hag. 2. 10. *Plur.* וּבְנֵהָא *Et liberi ejus posteriores*, Gen. 33. v. 3. *Quare eritis postremi*, 2. Sam. 19. 12. *Etiamque posterioribus*, Eccl. 1. 11.

Idem: וְיָדָא רַבְל-עַמָּא בְּבִתְרִיתָא *Et manus totius populi in posteriori*, id est, *postea*; *posterius*, *postremo* Deut. 13. 9. & 17. 7. Numer. 2. 31.

Retrorsum, Cantic. 2. 5. fortè legendum ex forma Syra בְּתֵרָאית.

Dejiciet sicut vitis botrum suum, Jobi 15. 33. in Regiis. Veneta בִּוְרְתִיָּה. In Hebr. בְּסֵרוֹ, quod possit esse à forma בְּסֵר. Aliàs בְּסֵר *Omphax*, Uva immatura.

Bither, *Bithera*, *Bethera*, *urbs munitissima*, non procul ab urbe Hierosolyma in tribu Benjamin: in qua fuit Bar Cosba, falsus Messias, de quo vide infra in כֹּב.

De magnificentia Scholarum & collegiorum ejus, ut & de magnitudine stragis Judæorum, cum ab Adriano Imperatore caperetur, incredibilia scribunt Hebræi passim:

In *Gittin* fol. 58. 1. *Quadringenta collegia fuerunt in urbe Bither*, & in unoquoque fuerunt quadringenti præceptores, quorum unusquisque habebat quadringentos discipulos de domo Rabban. Cum hostis ingrederetur, confodiebant eum scalpellis suis: at verò illo prævalente, & urbem capiente, absconditos in suis libris, igne combusserunt.

De Strage illic edita vide fol. 57. 1. & 58. 1. ab initio: Dixit R. Jochanan, Hæc sunt octoginta acies bellicæ, quæ ingressæ sunt in urbem Bither, eo tempore quo cœperunt eam, & in ea, ex viris, mulieribus & parvulis promiscuè tantum numerum occiderunt, ut sanguis illorum usq; ad mare magnum fluxerit. Quòd si dicas, Fortè non procul ab ea distabat mare; dico, Integri miliaris spatio abfuisse. R. Elieser magnus tradidit; Duo flumina fuerunt in valle Jadajim, quorù unum hâc, alterù illac fluebat: unù illorù sanguine interfectorù planè infectù fuit: & fol. 58. 1. Dixit R. Jochanan, quadringenta modii Tephillin amputatorum reperti fuerunt inter occisos Bither: & fol. 57. col. 2. Hic est Vespasianus Imperator (nomen Vespasiani hîc ponitur pro Adriano) qui interemit in urbe Bither quadringentas myriadas: Dixerunt ei; Imo quater mille myriadas. In *Talmud Hierosolymitano*; in *Codice Taanith* fol. 68. & 69. 1. prolixè hæc omnia describuntur, ubi inter alia & hæc: Adrianus Imperator occidit in urbe Bither octoginta mille myriadas. R. Jochanan dixit, octoginta mille paria tibicinum cingebant Bither, & unusquisque illorum præfectus erat pluribus copiis. Fuit ibi Ben Cosba, &c. *Et mox*, Tribus annis cum dimidio obsedit Adrianus urbem Bither: *Paullò post*: Et Deus tradidit eos, & occidebant eos, & progrediebantur, donec equus usque ad nares in sanguine immergeretur. Quinimò sanguis rapiebat secum petras magnitudinis quadringenta modiorum, donec ad quadringenta milliaria usq; in Oceanum flueret. Dixerunt quidam: Trecenta crania puerorum inventa fuisse super unico lapide, & tres arcas thephillin præcisorum, quæ novies novem sata sive modios continebant. Quidam dixerunt plures. Rabbi Schimeon ben Gamaliel dixit; Quingentæ domus scribarum fuerunt in Bither, in quarum minima non pauciores erant, quàm quingenti parvuli. Hi dixerunt, si hostes nostri contra nos venirent, his solùm scalpellis contra ipsos egressuri essemus, & oculos illis effossuri. *Posteaquam* autem propter iniquitates ipsorum urbs esset capta, involvebat quisque scalpellum suum in librum suum,

suum, & comburebat. Ex illis omnibus ego solus sum relictus. Iterum; Vineam amplissimam habebat Adrianus Imperator impius, octodecim milliaria tam in longitudine, quam in latitudine continentem (quantum Tiberias distat à Tzipporia.) Vineam illam sepe cinxit ex interfectis Bitheris, altitudinis staturæ viri integræ, ejusdemque latitudinis: neque voluit per-

mittere, ut sepelirentur, donec surrexit Rex alius. Rursus: R. Jose dixit, Quinquaginta duobus annis post vastationem domus Sanctuarii, vastata est Bitter. Vide & Bereschit rabbah, parasha 65. fol. 74. 1. Medrasch Schir haschirim fol. 9. col. 1. ad Cantic. 2. 17. Echa rabbeti Thren. 2. 2. בלע ה.

נאה

Itpabel אתנאה Efferre, Attollere se, Excellere. In hac tantum Conjugatione Chaldaicè usurpatur. Præter. ארי אתנאה על גינתנא Quia extulit se super superbos, Exod. 15. 1. Jonathan utitur Participio מתנאה. Futur. האפשר דיתנאה Num fieri potest, ut attollat se, Jobi 8. 11. id est, in altum crescat; nam de junco sermo. Partic. plur. דמתנאן לחדא Qui efferunt se nimis, Jesa. 16. 6.

גינתנא גינתן Excelsus, Elatus, Superbus, Fastuosus: וחמי כל גינתן Et aspice omne superbum, excellens, Job. 40. 6. 7. ותעבר גינתן Fiet excelsa, Job. 22. 29. ישמעאל גינתנא Jischmael superbus, Jesa. 49. 25. רגלא דגונתנא Pes superbi, Psal. 36. 12. Plurale, וקטל מלכין גינתנן Et occidit reges superbos, Psal. 136. 18. אבסונדנא גינתנן פחא לי Absconderunt superbi laqueum mihi, Psalm. 140. 6. Et cum גאונתנן א Ezech. 16. 49. Emphat. גינתנא Elati, Superbi, Psal. 94. 2. יתברון גינתנא Confringentur superbi, Job. 9. 13.

גינה Superbia, Elatio, Fastus: ורי מהלכין בגוה Et eos qui ambulant in superbia, Dan. 4. 34. cum ה loco א, ut & Hebraicè sumitur, Jesa. 13. 17.

גינתנא Idem: גאונתא ורמותא Superbiam & elationem, Proverb. 8. 13. Item Celsitudo, Excellentia: ונאותא דילה הוא Et excellentia ejus est, Exod. 15. 1.

גינתא Idem: גינתא ויקרא Excellentiam & honorem, Ezech. 28. 13.

גינתנא גינתנא Superbia, Elatio, Celsitudo, Job. 33. 17. בגינתנא Cum superbia, Psalm. 31. 19. גרם Ante contritionem præcedit superbia, Prov. 16. 18. בגינתנא גללך In superbia fluctuum tuorum, Jobi 38. 11. Cum Affix. גינתנא Celsitudo ejus & robur ejus in cælis, Psalm. 68. 35. בגינתנא Propter excellentiam tuam, Psal. 46. 4. וגינתנא Et superbiâ eorum, Jerem. 48. 29.

גיני Vide infra in גאונת. Excellens. Sic usurpatur apud Rabbinos tamquam Epitheton virorum doctrinâ & virtutibus

præcellentium. Inde רב שרירא גאון Raf Scherirah Gaon, רבי סעדיה גאון Rabbi Saadia Gaon. In specie autem נא ונא sic vocati sunt Sapientes illi Talmudici, qui post Amorajim & Sebhurajim venerunt, quasi Excellentes, quod singulari doctrinâ excellere. Hinc scribit Rambam in Præfat. in lib. כל החכמים שעמדו אחר חבור הגמרא ובנו בו ויצא יד. Omnes sapientes qui floruerunt post compositionem Gemaræ, & in ea exstruenda laborarunt, ac nomen inde per sapientiam suam acquisiverunt, illi vocantur Geonim. Quidam voluit esse vocem symbolicam, quæ denotet sexaginta libros, in quos divisum totum Talmud. Nam litteræ גאון eum numerum expriment. Dicitur ergo fuit Gaon, qui totius Talmud Doctor aut magister esset. Sic pluraliter גאונים Geonim.

נאל Hebr. Redemit, Vindicavit. Hinc Partic. נאל Redemptor, Vindex, Num. 35. 12. Aliàs pro eo usurpatur פרק, ut & pro Hebræo Verbo פראק, Chaldaicè נאל.

תנאלת בנת Pollutio, Sordes. Constructum, תנאלת בנת Sordes filiarum Tzizonis, Jea. 4. 4.

גואלקי Saccus, Mantica, Sarcina. Apud Talmudicos etiam scribitur גואלקי, quod legi potest גואלקי vel גואלקי inferto א ad indicandum Pathach: לי Date mihi faccum, Taanit fol. 23. col. 2. גואלקי Sarcinæ quibus sunt latera, Schab. fol. 154. 2. Glossa, Saccus est duplex, loris conjunctus, ut, dorso equi vel asini impositus, utrimque dependeat. Plural. in Targum, למעבר Ut facerent ex eis faccos, Thren. 5. 5.

נאם Sorbere, Haurire: Ex Pabel, נאם Cibavit eum invitum, Cholin fol. 110. 1. Glossa, הנמארו והלעיטו Sorbendum & deglutendum dedit ipsi. Verbum factum ex נמא per transpositionem literarum. Baal Aruch legit גמו.

נבא Lacuna, Palus, Fossa: Plur. מי נבאים Aque palustres, Mikvaoth cap. 1. ab initio.

נבא *Levare, Tollere: Colligere, Exigere, Petere debitum: Eligere, ex usu Syriaco. Imper.* *Et eligite vobis scientiam, Prov. 8. 10.* *Colligite scoriam, Proverb. 25. 4.* *Et exigent ab eo centum argenteos, Deuter. 22. 19.* *Pabel, נבא Idem, Partic. רמנבן מן אונם Quæ colligunt ex rapina, Hof. 8. 13.* *Et non colligent tributum de Hierusalem, Habac. 3. 17.* *Non colliget mercedem, Ecclef. 11. 4.* *In Ithpab. & Ithpeh. est Exactioni subijci, Ad exactionem trahi, id est, Mulctari. Infinit. cum Futuro, אתנבאה ונתנבי Mulctando mulctetur, Exod. 21. 22.*

Apud Rabbinos, *Repetit, Exigit debitum: נבא Collectum: Niph. רין בבית בית רין Exigitur in iudicio, jure: אין ננבן בבית רין Non exiguntur jure. Pabel, לנבות מפרך ממון Ut levet à te pecunias, id est, mulctet te pecuniâ.*

Præ argento lectissimo, Prov. 8. 19. Plur. רנבן Cogitationes selectissimorum, id est, strenuorum, Prov. 21. 5.

Exactor, Collector, qui census, tributa, elemosynas ac similia colligit: Apud Talmudicos, הרועים והגבאין והמוכסין תשובתן קשרה & teloniariorum pœnitentia difficilis est: Bava kama fol. 94. 1. Omnes enim raptores sunt & fures: Pastor, quòd pascit gregem in alieno agro: alii, quòd multa de tributis & teloniis supprimunt & furantur. נבא צרקה Collectores Eleemosynarum, Bava metzia fol. 38. 1. Tales constituendi erant olim in singulis urbibus, qui essent אנשים ידועים ונאמנים Viri noti & fideles. Per totam Hebdomadam circumibant in civitate, & ab uno quoque pro personæ qualitate & facultatibus colligebant. Singulis deinde sabbathis sub vespeream nummos collectos dividebant, & unicuique tantum erogabant, quantum ipsi ad se & familiam suam sustendam necesse foret septimanâ proximâ. Sic habebant alios collectores, qui ostiatim quotidie circumibant, & panem, cibos, fructus colligebant. Hi singulis diebus sub vespeream suam collectam inter pauperes æqualiter pro uniuscujusque necessitate distribuebant, & vocabantur נבאי תמחוי Exactores scutellarum, id est, tibi pauperum. Eleemosynâ pecuniaria, non colligebatur ab uno solo, sed à duobus conjunctim: unde non licitum erat Collectoribus eleemosynarum in platea ab invicem discedere. Arca tamen, in qua pecunia asservabatur, poterat uni soli concredi. Sed à tribus distribuebatur. Qui plura volet, cõsulat Majemonidẽ in הלכות מתנות עניים cap. 9. & Schylchan Aruch

in Jore dea fol. 78. sect. 256. פיס של נבאן Loculus exactorum publicorum, Bava kama fol. 113. 1. ומצריקי הרבים כבוכבים In Bava bathra fol. 8. col. 2. Et elemosynantes multos (hoc est, distribuentes multis elemosynam; sic enim juxta mentem Talmudicorum hîc verbum מצריקי exponendum) sicut Stella in sæculum & sempiternum; Dan. 12. אלו נבאי צרקה Hi sunt collectores elemosynæ: In Targum, על ידיו ונבאן Per manus exactorum, qui præfecti erant thesauris Regis, Esth. 4. 7.

קודם שיבוא לידו Exactio, Collecta, Collectio: Antequam veniat in manum exactiois, antequam mulcta exigenda ipsi imponatur, Ketthubh. fol. 68. 1.

Exactio debiti. Vide Chosen hammischpat sect. 98.

Propter collectam sapientum, Medr. Esth. cap. 1. v. 4.

Mulcta, Taxa, Tributum, Exactio: Et imposuit mulctam populo illius terræ, 2. Reg. 23. 33. ומנביתא קרא תרוי Et exactio hæc sit sub manu tua, Jefa. 3. 6. Vide Kimchium.

Citatur in Aruch, ex Targ. Hierosol. Lev. 22. 22. pro Hebr. נבלת, sed in nostris exemplaribus non reperitur. At apud Talmudicos, נבא גילא Alumen, Schabbas fol. 110. 1.

נבב *Levare, Tollere, proprie: metaphoricè, Conquirere, Colligere, & colligendo Tollere, quomodo Hebræo קשש in Targum respondet: item Exigere. Particip. נבר פד מנבב אעין Virum colligentem ligna, Num. 15. 32. ומנבב ארמלתא מנבבא אעין Mulier vidua colligens ligna, 1. Reg. 17. 10. ורין Et sicut vir qui colligit rosas, Cant. 6. 1. Infinitivus, לנבבא גילי Ad colligendum stipulas, Exod. 5. 12. Futur. ינבב מופא Conquirat exactor, Pl. 109. 11. וינבבון להון תנבא Et conquirant sibi paleam, Exod. 5. 7. ubi Regia וינבון ex Kal, à verbo præcedenti נבא. Ex Aphel Particip. ומנבן מן אונם Et colligunt ex rapina sacrificium eucharisticum, Amos 4. 5. Apud Talmudicos, המנבב Qui colligit aridum, herbas aridas, Scheviith cap. 9. ומרליק מן החצר ומרליק Qui colligit in atrio (festucam) accendit vel comburit eam, Beza cap. 4. עד מתי את מנבב רברים ומביא עלינו Quousque, quamdiu conquiris verba contra nos, Joma fol. 76. 1.*

Stipula, à Colligendo sic dicta. Apud Talmudicos; בנבבא או בנבבא Olla quam incendunt (ad fervendum) paleâ aut stipulâ, Schab. cap. 3. ab initio, Parah cap. 4.

Vellus, Detonsum lane, Lana secta; אסברה דמינא כחורא: Floccus, Particula lane detonsæ:

Angina est similis spinæ implicatae in vellere lanæ, Berach. fol. 8. u. **בין גבבא דעמרא** Ex quo quis potest discernere inter vellus lanæ albæ, & inter vellus lanæ rubræ, Ibid. fol. 9. 2. **דעמרא** וסתמינהו בגבבי דעמרא Et obstruxit ea floccis lanæ, Gittin fol. 68. 1. **דעמרא** Accipiebat particulam lanæ, Bava bafra fol. 74. 1. Sanh. fol. 110. 1. Gerson reddit Germ. ein Bündelin Woll.

גבבא Gibbus, Collis: **אתעבר להון גבבא** Factus est ipsis collis, Psalm. 68. 16. Hinc etiam videtur esse, **אילין גובבתא דצפורין** Hi sunt colles Tzipporiæ, Ber. rab. sect. 98. fol. 110. 4.

גב Tergum, Dorsum: **Superficies, Eminentia exterior alicujus rei:** **על גבא** In dorso ejus, Dan. 7. 6. **לגב טנא גביכון** Eminentia luti (similes sunt) eminentia vestra, Jobi 13. 12. **וגביהון** Plur. cum Aff. **Et dorsis earum, id est, apsidibus,** Ezech. 1. 18. **וגביהון חורין** Et terga illarum alba, Genes. 31. 12. in Jon. **אין מיטמאין מגביהון** Qui habet duo dorfa, Nidda fol. 24. 2. **Non immunda fiunt à tergo suo, id est, exteriori parte,** Kelim cap. 2. **Præterea apud Talmudicos significat in specie Eminentiam, Extuberantiam pudendi muliebris, in qua sunt pili, quam Monticulos Veneris vocant,** Nidda fol. 52. 2. Bava kama fol. 70. 2. Sanh. fol. 30. Bathra fol. 52. 2. Vide Aruchi in גב tertio.

גבי Prepositio est que variè sumitur, Apud, **Juxta, Penes, Secundum: Cum: Ad: Super, Supra: A, Ab, Abs, De.** In Targum cum Affixis: **גבי** Apud me, Hebr. **עמי**, Job. 10. 17. **מעיני** Mecum morabitur error meus, Hebr. **אתי**, Jobi 19. 4. **עפרי** Quam dedisti mecum, Hebr. **דיהבת גבי**, Genes. 3. 12. in Jon. **מנין ירהוי גבך** Numerus mensuræ ejus apud te, Hebr. **אתך**, Jobi 14. 5. **ופוקרני** Et præceptum meum abscondes apud te, Hebr. **אתך**, Prov. 2. 1. **למהוי גבך** Esse tecum, Hebr. **עפך**, Jobi 15. 11. Sic Psalm. 130. 4. **ולא גבנא** Et non nobiscum est, Hebr. **עפנו** Jobi 15. 9. **עדיך** Quum pertingit ad te, Hebr. **תמטי גבך** 4. 5. **ואנחת לבשה גבך** Et reliquit vestem apud ipsam, Hebr. **אצלה**, Genes. 39. 16. in Jon. **למשכבו** Ad concumbendum cum ipsa, Ibid. vers. 10. **אפוד Rabbinos:** **שער גב החזה** Pilus super pectore: **גב הערה** Super pudendum: **גבי האילן** Super arborem, supra arborem: **גבי נאסירי** Super Nasireis, De Nasireis: **גבי מיתת משה** De morte Moysi: **שלח לגבי רבינו** Misit ad Rabbinum nostrum: **ושקלו כל רהוה גבוה** Et accipiebant quicquid erat apud ipsum: **ובא לשלמו מגבי הקוץ** Venitq; ut educeretur ex, vel de spinis. **גב** frequenter ab initio literam א, unde **גב** Juxta, Secundum: **גב** Quisque secundum hære-

ditatem suam, Num. 35. 8. in Jonath. Hebr. **כפי**, Onkelos **כפום**, quod idem cum Hebræo: **אנב** Secundum tunicam meam accingit me, Jobi 30. 18. **אנבא דפתורא**, Apud Talmudicos, **אנבא דמהולתא**, Betza fol. 29. col. 2. In Glossa explicatur **אחורי** Post mensam, post cribrum. **על גבי על גב** vel **על גבי על גב** *sæpè pleonastice* Super altari, Levit. 1. 17. in Jonath. **גב ירי תדירא** Anima mea periclitatur quasi super manus meas semper, Psalm. 119. 109. Nebien. **גב ירי** *in simili locutione:* **גב ירי** Et animam meam ponam quasi super manus meas, Jobi 13. 14. Vel, **גב ירי** Quasi in superficie manuum mearum: ut **גב ירי** significatum suum retineat, Hebr. **גב ירי** Et animam meam ponerem in manu mea. Sic videtur juxta hæc loca legendum **גב ירי** Et tradidi animam meam quasi super manum meam ad occidendum, Judic. 12. 3. & 1. Sam. 28. 21. Hebr. **גב ירי** Et posui animam meam in manu meam. Veneta simpliciter, **גב ירי** Quasi in eminenti vel excelso loco, &c. Regia, **גב ירי** Et tradidi animam meam propter ad occidendum. Sed omninò manca videtur locutio, quia in superioribus locis Nomen **כפי** expressum legitur. Si tamen lectio illa proba est, simpliciter verti possit; Et posui animam meam super dorsum, vel, quasi super dorsum, hoc est, extremo periculo vitam meam exposui. **גב ירי** *Est, Etiam si, Quamvis:* ut, **גב ירי** Etiam si illi congregent se, & veniant contra te, Genes. 15. 1. in Targ. Hierosol. Sic sæpè apud Talmudicos. **גב ירי** *Aliter,* **גב ירי** Ad littus fluminis, Hebr. **גב ירי**, Exod. 2. 3. in Targ. Hierosol.

גב In altitudine collium, vel, locorum excelsorum, Prov. 9. 3. Hebr. **גב ירי**.

גב Fossa, Fovea, Cisterna: **גב** *Cum* descendantibus in foveam sepulchri, Psalm. 143. 7. **גב** In foveam leonum, Dan. 6. 8. **גב** Super os foveæ, Dan. 6. 17. **גב** In foveam, Dan. 6. 16. **גב** *Cum Aff.* **גב** Bibe aquam è cisterna tua, Prov. 5. 15. **גב** *Plur.* Sicut cisternæ fractæ, Jerem. 2. 13. **גב** *Emphat.* In unam ex his foveis, Genes. 27. 30. **גב** *Apud Talmudicos,* **גב** Usq; ad fossulam barbæ, hoc est, usque ad lacunam quæ infra os conspicitur in mento, Moed katon fol. 24. 1. Sic alibi, **גב** Frons, palpebræ, oculi,

Excelsus ne ducat excelsam, &c. Similis lex de nano. Vide ננס.

Recalvatio, Calvitium, ut Hebraicè. Differentiam inter גבחה & קרחת, vide in Negaim cap. 10. & infra in שפע. Item Gibbus sive Gibbositas, in Cholin fol. 65. 2.

Gibbositas apud Rabbinos.

Vide in superioribus.

Exactor, census & tributa exigens, citat Guido ex Berefch. rab. sect. 42. sed non reperio illic. Si alicubi extat, idem est, quod גבא, quod sic divisum legitur in Vajikra rab. sect. 11.

Terminare, Determinare, Hebr. בעת מוגבל Tempore determinato.

Terminus: Item Areola, quæ circa majores areas fieri solet in extremitate hortorum, sic dictæ, quasi Termini hortorum: באמצע היה לה גבול גבוה טפח. Quæ in medio habet aream altam palmi, Kilaim cap. 3. in Mischna, ab initio. Hebræi explicant, de Guido dicit, esse Calcationem hominis circum lineam. Plur. Termini. Deinde גבולין apud Talmudicos vocatur tota Tera Israël, tam proxima, quam remota, extra urbem Hierusalem, quam aliàs etiam vocant מדינת אומר שם המפורש בגבולין: Non pronunciat Nomen tetragrammaton in Gebhulin, Joma fol. 69. 2. Glossa; כל הוץ לעזרה; Quicquid extra atrium est, vocatur גבולין. Sic, Tam in Sanctuario, quam in Gebhulin, hoc est, extra sanctuarium, Succ. fol. 44. 1. Apud Logicos est Terminus propositiois, Extremum: גבול אמצעי Terminus medius. Schindlerus ponit etiam, גבול Crifis. Plur. גבולים Crifis.

Categoria, Prædicamentum: גבלת איכורת: Prædicamentum Qualitatis.

Determinatio, Limitatio, Limitis descriptio: הגבלת הזמן Determinatio temporis.

Secundò גבל גבל Pinfere, Subigere, Calcere, Miscere, Commiscere, ut pabulum, lutum, calcem, massam farinaceam, Knetten/Tretten: Apud Talmudicos proverbium: אמרי אינשי Dicunt homines, Cibum miscens bovi uni, eadem operâ potest miscere duobus, Metzia fol. 69. 1. Glossa, Eodem labore & molestiâ, quâ pabulum miscet uni bovi, potes miscere pro duobus: אמר ריש Dixit Resch Lakisch, Ad (rectè) subigendam massam farinae, & ad præcadum, & ad lavandas manus quatuor milliaria quis eat, Pesachim fol. 46. & Cholin fol. 122. col. 2. vide Aruch. כל השמנים יפון לריו Omnia olea pulchra sunt ad atramentum, sed oleum olivarum

maxillæ, & fossula barbæ, Nidda fol. 23. 2. Glossa explicat סנטר Mentum.

Altitudo, Proceritas: In Bechor. fol. 45. 2. ad vocem קיפה, legitur in Gemara, תני רב זביר, Raf Sebhid docuit, significare Proceritatem.

Procerus: איש גבון Vir procerus, Rab.

Altum, Elatum esse, Exaltari. Præteritum, גבה: Non est exaltatum cor meum, Psal. 121. 1. Ithpehal, Præter. אתגבה לביה להרא Elatum erat cor ejus valdè, Eccles. 1. 12. דאתגבהו מן. Qui altiores sunt præte, Jobi 35. 5. Partic. plur. Et efferunt se, Job. 5. 7. in Targ. secundo. Sic Jobi 36. 7. Huc referunt quidam, גבי Erexit, Hof. 8. 6. Apud Talmudicos, אבוה דהוא גברא גבה, Pater illius viri efferebat oculos, & conjiciebat eos in illam expulsam, &c. Glossa אחר הלך אחר Ivit post oculos suos, Sanh. fol. 5. 2.

Altus, Celsus, Procerus: דגביה מותביה Cujus celsa est sedes, Psalm. 113. 5. Regia, דגביה Qui exaltavit. Plur. גביהו Sicut alti sunt cœli, Psal. 103. 11.

Altitudo, Altum, Jobi 5. 7. בגובהה דשמאלך In altitudine, hoc est, in superiore parte sinistree tuæ, Exod. 13. 9.

Excellentia, Dignitas, juxta quosdam. Vide supra in גבא.

Excelsus ille, גבוה & præposito Articulo הגבוה Excelsus ille, scil. Deus, apud Cabalistas & Talmudicos, quod ille unus & solus verè Excelsus dicatur: כשר ודם גבור: Inter homines excelsus respicit excelsum, neque excellens respicit humilem: sed Deus longè aliter, ipse est excelsus, & respicit humiles, sicut dicitur Psal. 138. 6. Sota fol. 5. 1. Fæmininum apud Rabbinos, גבוהות Procera.

Altitudo: גובה הרום Altitudo excelsi, i. e. Aux, apud Astronomos.

Altitudo, Celsitudo, Excellentia: סמך הגבוה Tribuit exaltationem oculis, Psal. 18. 28. in Kimchi: ואז תשפל גבוהותם Tunc humiliabitur celsitudo ipsorum, R. Da. Jefa. 2. 9.

Exaltatio, Elevatio.

Procerus, proceræ nimium staturæ homo, cui opponitur Nanus, vel, Pumilio, Lev. 21. 20. in Targum Hieros. Est qui legendum scribit per ה in fine. Author Aruch sic citat etiam ex Gemara Bechoroth fol. 45. 2. sed ibi legitur קיפה, idem quod גבוה, Altus, Excelsus, & similiter opponitur Nano. Hinc citatur in Aruch, גבא לא ישא גבחה Procerus ne ducat proceram, ne fortè egrediatur ex illis malus, h. e. ne procreent liberos altitudine malum navis æquantés. Sed גבוה לא ישא

rum est præstantissimum sive ad miscendum, sive ad fumandum, Schab. fol. 23. col. i. החומר החומר Lutum quod calcatur pedibus suis, Kimchi Jesa. 41. sub finem, מילף מילף Miscebat fuffur.

גבל Pistor, coquens & vendens panem.

גבול Subactio massæ: קמח קמח דבר גבול הוא Farina est res mixtionis, subactionis, Schab. fol. 155. 2. Lutum commixtile, Schab. fol. 18. 1.

גבלה Gabbla, Nomen proprium pro שער Seir, Gen. 14. 6. in Jon. & Hierof. Gen. 32. 3.

גבולות Granarium, Oholoth cap. 14. Hoc in Aruch אורח significat, quod alii Thesaurum reddunt: sed male. Intelligitur Conclave, vel Repositorium, aut ædificium aliquod principali domui extrinsecus adhaerens, ut intra ejus terminos quoque pertinere censetur.

גבולות Nomen portæ in medio caelorum. Guido ex Zohar.

גבן Supercilium, Palpebræ, Lev. 21. 20.

גבן pro Hebræo, quod Gibbosum Aben Esra interpretatur. At R. Salomon Supercilium, nempe vitiosum, quod faciem deformat. In eum sensum Jonathan transfert, או דגבניו שכבן חפין עיניו או ליר, Aut cujus supercilia depressa sunt, tegentia oculos ipsius, aut in cujus superciliis non sunt pili. Sic etiam Targ. Hierof. Nec aliter Talmudici in Bechor. cap. 7. fol. 43. 2. ubi de vitiis corporis agitur, quæ primogenitum à functione Sacerdotii prohibent: Verba sunt; אין לו גבנין; או אין לו אלא גבן אחר זהו גבן האומר בתורה רבי דוסא Cui non sunt supercilia, aut cui non est nisi unum supercilium, is est, qui in Lege גבן appellatur. Rabbi Doufa dixit, Cui supercilia decumbunt, i. e. præ magnitudine dependet, ut oculos tegant. Alibi, אלהי גבניו R. Jochanan senex fuit, & redundabant supercilia ejus, i. e. erant justo majora, ut oculos tegeret, erat superciliosus, Bava kama fol. 117. 1. Amplius in Targum, Supercilia oculorum suorum, Hebr. גבות עיניו, Lev. 14. 9. Neque dormitatione palpebris tuis, Prov. 6. 6. Et cujus palpebræ elatae sunt, Pro. 30. 13. Et femininum, ולא תשרגגך בגביתתה, Ne alliciat te palpebris suis, Prov. 6. 25.

גבנין Gibbosum & claudum, Eccl. 7. 14.

גבנין Nomen proprium viri, Gabinius: גבנין Gebhini præco, Joma fol. 20. 2.

גבנין Superciliosus, Tumidus: דברים גבנין Verba superciliosa, tumida.

גבנין Gibbositas, Vertex, eminentissima rei pars: גבנין Vertex montis: הר הרש Vertex capitis.

גבנין Gabhinæus: In Avoda Sarah fol. 27. 1. ערבי מהול וגבנין מהול. In Jevamoth fol. 71. 1. pro גבנין legitur גבנין. Glossa: Est nomen populorum, qui seipos circumcidunt. Baal Aruch explicat Filios Kethuræ inhabitantes montes gibberosos.

גבנין Caseus, Hebr. גבינה. Plural. עשר גבנין ודיך Decem caseos lactis, 1. Sam. 17. 18. Et sicut caseos coagulasti me, Jobi 10. 10. Pinguedo caseorum, Jud. 5. 25. Molliora sunt præ pinguedine casei verba oris ejus, Psal. 55. 22.

גבן Coagulare lactem, Caseum facere: Qui caseum facit, Schab. fol. 95. 1. Ithpabel, התגבן Coagulari, Condensari. Hinc in Psalterio Syr. Psal. 119. 70. אגבן אגבן אגבן Condensatum est cor eorum sicut lac, Hebr. חפף, Chald. חפפ.

גבן Scyphus, Calix, elisâ gutturali, ex Hebræo Et scyphum meum, scyphum argenteum, Genes. 44. 2. in Jon. ואשתכח אגבן Et repertus est scyphus, Ibid. vers. 12.

גבס Gypsus, Gypsum, גבס. Vide & גפס.

גבעה Collis, ut Hebr. אמתא Ad collem Amta, 2. Sam. 2. 24. In colle Pinchas, Jos. 24. v. ult. מנבעתא דמסתכין De colle qui respicit planiciem, Jud. 7. 1.

גבן Citat Aruch pro Hebr. גבן Levit. 21. 20. ex Targ. Hierof. sed nunc aliter legitur.

גבעול Cubmus. Plur. גבעולין Exod. 9. 31. Sic quoque apud Talmudicos, Parah cap. 11.

גבר Prævalere, Validum, Robustum esse: Præter. Sic prævalet bonitas ejus supra timentes eum, Psal. 103. 11. גבר Virum, vel, Virilem efficere, Roborare, Viribus instruere, Vires augere alicui, ut Hebraicè. Partic. דמגבר Qui roborat infirmos, Amos 5. 9. מנבר Sicut torrens invalescens, Jesa. 8. 8. quod etiam ex Aphel legitur, Amos 5. 24. Futur. יגבר Et roborabo eos qui de domo Juda, Zachar. 10. 6. ואתגברון במימרא דיי Et corroborabo eos per verbum Domini, v. 12. אגבר Idem: Prævalet super nos bonitas ejus, Psal. 117. 2. Fut. cum Aff. אגברניה Roborabo eum, Jesa. 41. 26. Ithpabel, אתגבר Invalescere, viriliter, potenter se gerere, Roborari. Præter. אגברתי באוריתי Roboratus sum in Lege, Psal. 121. 2. אגברתי אגברתי Quia invalescunt, Jobi 36. 9. אגברתי אגברתי Et et invaluerunt illi, Jud. 5. 2. Partic. אגברתי אגברתי Et prævalet super nos bonitas ejus, Exod. 17. 11. Infinit. אגברתי אגברתי Ut roborer, id est, robore superem inimicos meos, 2. Sam.

uno pede sæpe stare solet, sic Bileamus uno pede claudicavit. *Femin.* גבּוּרַתָּא *Gallina*, Schabbas cap.6. in fine.

וי לך: *Virtus, Potentia, Fortitudo*: גבּוּרַתָּא נְבוּרָא Quia tibi est brachium cum potentia, Psal. 89. 14. רוח מלך וגבורה Spiritus consilii & potentia, Jesa. 11. 2. מן ייכול למללא גבורתא רוי Quis potest eloqui fortitudinem Domini, Psal. 106. 2. Et si in fortitudine, Psal. 90. 10. ואין בגבורתא Dominus potentia, Psal. 24. 8. *Cum Aff.* ויה מחת גבורתי Et plagam potentia mea, Jer. 16. 21. שבחו ותיה בגבורתיה Laudate ipsum in potentia ejus, Psal. 150. 2. מתגלי בגבורתיה Revelat se in potentia sua, Jesa. 42. 13. *Plural.* נסין וגבורין In fortitudinibus, Psal. 20. 7. *Cum Aff.* גבורתי Potentias suas, Psal. 145. 12.

Apud Rabbinos & Cabbalistas refertur inter Epitheta Dei, ad significandum ipsum Deum præpotentem: ut cum dicunt, מפי הגבורה שמענום Ex ore Potentia audivimus ista; Potentia scil. Divina, hoc est, Dei omnipotentis: מפי הגבורה Quia sic dictum est ipsi ex ore Potentia, Kimchi Jos. 7. in fin. cap. Quid respondit Moses coram Potentia? Schab. f. 87. 1. Elias in suo Thisbi monet, hoc sensu tantum usurpari, & usurpandum, cum præfixo articulo ה, ut Græci dicunt η δύναμις. Ex ea consuetudine quidam putant Evangelistam Marcum locutum esse: Videbitis filium hominis sedentem אֵל דֵּימְנָא מֵדֵּימְנָא אֵל דֵּימְנָא אֵל דֵּימְנָא à dextris Potentia, cap. 14. vers. 62. quod Hebræi dicerent לימין הגבורה. Sed elliptica potius videtur locutio, quam plenè protulit Lucas, אֵל דֵּימְנָא מֵדֵּימְנָא דֵּימְנָא דֵּימְנָא cap. 22. 69.

Et *גבורתא נבירותא Fortitudo, Potentia*: גבּוּרַתָּא נְבוּרָא Et potentia, Prov. 8. 14. ורב שמך בגבורתא Et magnum est nomen tuum in potentia, Jerem. 10. 6. *Cum Aff.* ריש גבורתהוין Principium potentia ipsorum, Jerem. 49. 35. *Plural.* ונבירותך Et virtutes tuas, Jer. 63. 15. Sic lege ונבירותך Et secundum potentias tuas, Deut. 3. 24.

Gabriel, Angeli nomen, ex quatuor illis, qui circumstant solium majestatis Divina. Vide in נחת גבּוּרַתָּא ועבר מניה לכינתא. In Targ. אוריאל in אור Descendit Gabriel, & fecit ex eo lateres, Exo. 24. 10. in Jon. אָמַר גבּוּרַתָּא רבא Dixit Gabriel princeps Tzizonis, Ps. 137. 8. מִיכָאֵל וּגְבּוּרַתָּא מִלְאָכֵי מִיכָאֵל & גַּבְרִיאֵל Angeli, Esth. 4. 12.

Potentia, Fortitudo, In Urim vethum-mim fol. 14. 2.

Temeritas, Audacia. In More f. 52. 1.

וּגְבּוּרַתָּא Congregare, Comportare. Particip. נבש Et comportat in messe cibum suum, Hebr. אָנְרָה, Prov. 6. 8. Guido putat

mendosum esse, pro גבּוּרַתָּא. Possit etiam esse pro כְּנֻשָּׂא, prout hoc verbum Hebræo אָנְרָה respondet Deut. 28. 39.

*Eminentia, Collis, Colliculus, Tumulus exiguus, Eccles. 12. 5. Regia habent גבּוּרַתָּא Sic Cantic. 4. 1. & 6. 4. per Lamed, tam in Venetis, quam in Regis legitur. Aruch utramq. lectionem agnoscit. Talmudici magis per ב scribunt: אפילו גבשושית קטנה Etiam colliculus exiguus videtur ipsi mons maximus, Schab. fol. 152. 1. היתה Si fuerit ipsi tumulus exiguus, id est, ב גבשושיות עשו לאחד, תל קטון, Schab. fol. 73. 2. *Plur.* קראו הר גרזים ולאחד קראו הר עיבל Duos colles fecerunt, unum vocarunt montem Gerizim, alterum, montem Hebal, R. David Jos. 8. 33. גבשושית Eminentia pedis.*

Idem. Sic quidam libri habuerunt, pro eo quod hodie legitur גבּוּרַתָּא, teste R. Davide in Comment.

Calamus, Canalis, per quem è poculo hauritur potus, aut, qui in vas vini supernè immittitur, ut educatur vinum, quales vietores & auriga habere solent: In calamo æneo, Schab. fol. 66. 2. Ne bibat nisi per calamum æneum: עברה ליה אימיר: גובתא דרהבא Fecit ipsi mater ejus calamum aureum, Joma fol. 84. 1. ורע. Obstructus fuit canalis feminis ejus, (per quem scilicet solet semen ejici & emitti) ואפיק במקום & emisit illud per locum parvorum, scil. excrementorum, id est, urinae, Jevammoth fol. 75. 2. Nam in Bechorot scribunt, duo esse foramina in homine, unum per quod emittit urinam, alterum per quod emittit semen. Sic, Canalis, meatus qui egreditur ex stomacho ad intestina, Cholin fol. 58. 2. Non perforant calamum, scil. אין נוקבין גובתא Et גובתאי רכותלא in Sabbatho, Schab. fol. 146. calamum meum stibii, Berach. fol. 18. 2. Vide & Esth. 1. 3. in Targ. secundo.

Grana im-matura inter legumina, que idcirco ita dura sunt, ut dentibus hominum frangi non possint, neque ab avibus concoqui. Unde negliguntur. Hec tamen arrodit mus, et si nullam inde utilitatem percipiat. Sic exponit Author Aruch, qui textum Talmudicum aliter adducit, quam hodie legitur. Basileensis editio habet: מפני מה הכל מושלים בעכברים מפני שסורן רע מאי היא רבא אמר אפילו גלימי גיצי רב פפא אמר אפילו שותפא מרא גיצי Quamobrem omnes dominantur muribus? propterea quod natura ipsorum pessima est. Quid ita? Rabba dixit, Quia etiam vestes arrodunt. Rabh Papa dixit, Quia etiam clavum trabis arrodunt, hoc est, quia ea ledunt,

ex quibus nullam utilitatem percipiunt. Sic legitur in Horajoth fol. 13. 1. Pro הכל author Aruch legit החול Catus, Felis: pro סודן Natura, Mores ipforum, legit סיאורו: pro גלימי Pallia, Vestes, legit נוגמי.

גנר Tina, Dolium, Alias scribitur גנירת.

גנר Sidus faustum, cujus virtute prospera homini eveniunt, Fortuna bona, Dea fortunæ & prosperitatis. Sic accipiunt illud Gen. 30. 11. בנר, quasi בנא מנל טוב Venit fortuna bona, Venit sydus faustum. Vide R. Sal. Hinc antiquitus lectum splendidum singuli in ædibus suis stratum habebant, nec ulli serviebat, nisi לשר לשר principi vel Angelo domus, sive למול Syderi, Constellationi, Fortunæ, ut ea benignior esset. Hic ערסא רגרא Lectus Bonæ fortunæ vocabatur, ut videre est in Nedarim fol. 56. 1. & Sanhed. fol. 20. 1. Unde & iste euphemismus, Prosperam largitor fortunam meam, & lassitudo non sit, id est, lassus non esto, Schab. fol. 67. 2. & in R. Sal. Gen. 30. 11. Porro interpretatio ea vocis בנר de Fortuna perantiqua est. Nam Jonathan reddit, אתא מולא סבא Advenit fortuna bona. Et in Ber. rab. sect. 71. Venit fortuna domus, venit fortuna sæculi. Et sect. 65. ad hæc verba Gen. 27. 31. יקום אבי scribitur; גרא דעז דא nempe Dea fortuna, in qua salutem tuam collocas. Sensus est, cum Esav dixit יקום אבי Surgat pater meus; illum per Fortunam invocasse; quia idololatræ idola sua vocant אבי Pater meus, Jer. 2. 26. Præterea in Cholin f. 40. 1. Traditio est; Sacrificans mōtibus, collibus, &c. Sacrificium profanum offert. An ergo Mons Deus vel Idololum? Responsio, Monti, id est, לנרא דהר Deæ montis, Angelo montis. In genere significat Fortunam, unde etiam, ביש גרא Fortuna mala, Sanh. fol. 105. מה ביש גרא דהיא אתא דארבקה Quam mala est fortuna mulieris istius, quæ adheret tibi, Medr. Kohel. cap. 7. 27. id est, quam infelix, quam infortunata est mulier illa! ציר Depicta erat in eo fortuna, Esth. 8. 15. in Venetis.

תגרא Vide in littera ת. Ea enim littera est radicalis.

גרבין דממנן Dispensatores, Oeconomi: גרבין גרב Et dispensatores qui præfecti sunt victualibus domus meæ, Eccles. 2. 7. Alias etiam dicuntur גרבין: nam ר ו ז hinc facile permutantur.

גרבא Thesaurarii, Dan. 3. 2.

גרנ Cavea, cui includuntur ferae. In Aruch citatur ex Tanchuma, Num. 31. ad

ver. 2. sed non inveni, unde suspectum est. Eadem apud Talmudicos dicitur גרוקא, ut vult idem Author. Sed pro eo nunc legitur in nostris libris גרוקי, quod est suo loco.

שלשה נכנסין לגוף ואין הגוף נהנה Cerasa: גרגרניות Tria ingrediuntur corpus, à quibus corpus nullam utilitatem percipit, Cerasa, Dactyli immaturi, & Grosi ficuum, Berach. fol. 57. 2. In Gemara Erubhin fol. 28. 1. exponitur אלינרא Coriandrum: Sic quoque in Gittin folio 70. 1. linea ultima. Author Aruch scribit, esse Herbam, cujus esu delectantur Cameli.

גדר Excindere, Discindere, Succidere, Incidere, idem quod Hebræis גרו, unde efformatum videtur per commutationem duplicis Sajin in duplex Daleth, quæ commutatio frequens est: גרו אילנא Succidite arborem, Dan. 4. 11. Et in Ber. rab. sect. 71. בא מי שעתיד לגרר משתיתן של אומות Venit is qui succidet fundamenta gentium. Cætera quæ in Aruch hic citantur, leguntur per Saiin hodie in Gemara.

גריא Incisio, Cæsura, quæ fit in cute ob mortuum, vel aliam aliquam superstitionem.

גרוו Nomen urbis, Erach. fol. 32. 1.

גרווין Salebra: vel Colles, Elationes, Eminentie, Loca elevata: גרווין לבקעה Et locus falebrarum, vel collium in vallem, scilicet convertetur, Jefa. 40. 4. Hebr. ודרכסים לבקעה. Sic, תטמרנון Abscondes eos in occulto tempore iræ tuæ à falebris virorum, id est, ab elationibus, à superbiis, Heb. מרכסי איש, Psal. 31. 21. Alii, Ab exercitibus vel turmis potentum. Pfalt. Nebi. מנברי גרווין Ab hominibus contentiosis. Apud Talmudicos גרווין in simili significatione reperitur, in Eruvin fol. 93. 2. & Gittin folio 15. 2. ubi tamen in nostris libris nunc legitur גרווין per Resch, & sic in Majem. in הלכות שבת cap. 16. ubi in Maggid Mischna explicatur, קרקע Fundus vel solū altius quàm vicinum ipsius, & in Aruch, גבשושית Collis, Colliculus. Hinc etiam sumitur pro Ruderibus sive Fragmentis muri collapsi vel parietis, remanentibus, Eruvin folio 6. 1. ad quem locum scribit Baal Aruch; Quando rumpitur paries in fragmenta, relinquuntur de pariete parva quædam fragmenta instar clavorum viarum, id est, glebarum, per quæ difficulter incedi potest. In glossa scribitur, לשון שפה גרווין esse, id est, significare Labium, Oram, Extremitatem. Sic in Eruvin cap. 5. ab initio in Mischna: היו שם גרוויות גבוהות: Si fuerint illic rudera muri collapsi, alta decem palmos; Glossa, שכרי חומה. In Gemara ad hunc locum; גרוויות מאי גרוויות? Dixit

Dixit Raf Jehuda ; מחיצות שאין עליהן תקרה ; Parietes super quibus nulla est contignatio. Iterum ; היא ראיית ליה גרודי הא דלית ליה גרודי ; in Schab.f.41.1. Glossa ; שאין שפתה נבוהה ; Cujus ripa vel littus est altum. In his גרודי videtur convenire cum גורא גור.

Linteam, Mappa. Munst. Guido. Non placet.

Vide supra in גרודי.

ונמרא עם *Hædus*, Gen. 38. 20. גרוא גרוא גרוא גרוא ; Et pardus cum hædo habitabit, Jes. 11. 6. הא שררית גרוא הדיון ; Ecce misit hædum istum, Gen. 38. 22. *Plur.* ונרין רעיון ; Et hædos caprarum, Deuter. 14. 4. *Tres hædos*, 1. Sam. 10. 3. ונרואין ; Et hædos, Deut. 32. 14. in Jon. גרין ; in Targ. Hierof. ונרין עיון ; Qui similes sunt hircis caprarum, Cantic. 1. 8. גרין גרין עיון ; Duos hircos caprarum, Genes. 27. 9.

Apud Astronomos גרוא est Capricornus, signum caeleste.

Nomen proprium loci ab idolo, cui dedicatus erat, sic cognominati, Savim cap. 1. מן גריון לשילוח ; A Gadjon usq; ad Siloah (fluvium) Baal Aruch divisim legit גריון ; in גר 11. & scribit: Locus fuit in sanctuario, in quo Hasmonæi absconderunt lapides altaris, postea autem à regibus Græcorum idololatriæ consecratus, & non longè distat à Siloah. Hinc vult גריון esse quasi, Idolum (ex signif. גרוא גרוא) Græcorum. Vide & in Sanhed. fol. 63. 2. ubi Glossa scribit esse Nomen Idoli sic appellati. Bartenora notat ad priorem locum: Locus fuit Hierosolymis, in quo Reges Græcorum idolum collocarunt.

Species locustæ, Cholin fol. 65. 1.

Magnum esse vel fieri, Magnificari, Hebr. *Inde in Ichpabel*, אתגדלת לחרא ; Magnificatus est valdè, Psal. 104. 1.

Apud Rabbinos & Talmudicos quoque significat, Implicare, Intricare, Intorquere instar funis: שהבנות יושבות בתוכו גודלות ; Quia filia sedent in eo plicantes capillos, Kelim cap. 15. אשה גודלת ; Mulier implicans capillos, quod Sabbatho prohibitum, Schab. fol. 97. 2. מרים מגדלא שיער נשייא ; Maria plicans crines mulierum, Chagiga fol. 4. 2. & simpliciter, מרים מגדלא נשייא ; Maria plicans, comens mulieres, Schabbas fol. 104. 2. Vide infra in Radice סטה ; Latè etiam de aliis rebus usurpatur: ut, מגדלי הושענא ; Confectores fasciculorum hoschanna, Succah folio 37. 1. Alibi, אשי ; שרא אשי ; Incepit Bar Asche conficere nassas: למגדל מהולחא ; Facere fornacem: למגדל תנורא ; Facere cribrum, in Moed Katon fol. 11. 1. איויל נסיב ; Ivit & duxit filiam conficientis coronas Jannæi regis, Bafra 133. 2. In

Targum, כתבא דמגדלא ; Sicut catena quæ contorta est, Ecclef. 4. 12. vel ut alii, דמגדלא, pro דמתגדלא, per syncopam frequentem.

Filum, Fimus densus, duplicatus, sive contortuplicatus, Cincinnus implexus instar funis: בגדילת ; Sicut denso fune plauftri, Jesa. 5. 18. *Plur.* גדילין רציצית תעבדון ; Fila zizith facietis, Deut. 22. 12. in Targ. Hierof. ונרע ית שבוע גדילת רישיה ; Et abscidit septem cincinnos capitis sui, Judic. 15. 19. ותתן ית תרתין גדילין דדוהב ; Tum indes duos funes aureos, Exo. 28. 24. Hebr. שתי עבתה ; Duos crasfos, vel, tortos funes auri, id est, catenas tortiles ex auro, instar funiculorum: בתרתין גדילין דדוהב ; Duobus funibus densis novis, Jud. 15. 13. Hebr. בעבתים ; Sic, בגאסור גדילין ; Sicut vinculum crasforû funium, Ezech. 3. 25. *Emphat.* ית תבנא גדילתא ; Catenas contortas, Hebr. העבתת ; Exod. 28. 14. ונורא גדילתא ; Et fuerunt funes isti, ibid. v. 14. *Apud Talmudicos*: גריל שנים גרילים ארבעה ; hoc est, גריל (singulariter) duo fila significat; quia scilicet non potest confici ex paucioribus quam duobus filis: ergo גרילים (plurale) significat quatuor, sc. fila, ex quatuor filis contortum. Vide Jevammoth f. 5. 2. Menach. fol. 39. 2.

Perplexitas, Intricatio, Contortuplicatio: גרילו גרילו ; Operere perplexitatis, 1. Reg. 7. 17. hoc est, perplexo, quomodo catenæ implicantur, unde Hebraicè id dicitur מעשה שרשרות ; opere catenarum. Sic Exo. 28. 14. 22. & 39. 15. pro Hebræo מעשה עבות opere denso.

גרול vel גרל *Pollex, sed manus tantum, non etiam pedis, ut Hebræorum* ; בהן ; *apud Talmudicos*, Kethubhos fol. 5. 2. Menach. fol. 11. 1. ubi & aliorum digitorum nomina, אצבע *Index*, אמה *Medius*, אמה *Quartus*, זרה *Quintus*, minimus.

גרולה *Magnus*: *Apud Rabbinos*: מלאכה ; *Magnum est opificium, quod honorat Dominos suos*: Et מלאכה שמחממת את גרולה *Magnum est opificium, quod calefacit Dominos suos*, Nedar. fol. 49. 2. ממור ; גדול תלמיד חכם ממור ; *Major est discipulus sapiens spurrius, quam Sacerdos magnus imperitus*: Item, *Majoremnis*, apud Rabbinos: בת גרולה ; Filia majorennis, אגוס oppositum, בן גרול ; Minorennis: בן גרול ; *Filius majorennis*. De horum requisitis & signis, vide Majem. in הלכות אישות cap. 2. *Aliter*: מי גדולים בין גדולים בין קטנים ; *Aquæ pedum tam magnæ quam parvæ*, Machschirin cap. 6. id est, tam excrementum ani, quam urina, quæ aliàs in specie vocatur *Aquæ pedum*. Sic ad illud, *Et spatium erit tibi extra castra*: Et mox, *Et paxillus erit tibi*, &c. Deut. 23. 12. 13. Talmudici notât; כאן ; Illic (in priore versu) dicitur de magnis: hic (in altero) de parvis, Berach. f. 25. 1.

גדול Magnitudo: Educatio, Nutritio, Res que crescit, & alitur: גדולי קרקע Terræ nascentia: Cujus nutritio non est ex terra, quod nutrimentum suum non habet ex terra: גדול פנים Educatio liberorum.

לפי גדולתו Magnitudo, Magnificentia: גדולתו מפתחו Pro magnitudine ejus, ruina ejus: Welcher hoch steigt / der falle tieff.

גדיל Mappa, mensæ tegumentum, quasi Filatum dictum, quia ex filis aut lana netur vel textitur, Bava basra fol. 57.2.

גדילא מגדלא מגדל Turris: Qui habitant in turri excelsa, Jesa. 2. 15. קרתא ומגדלא Urbem & turrim, Genes. 11. 4. הדין מגדלא דין Destruam turrim istam, Jud. 8. 9. מגדלא דשן דפיל Turrim eburneam, Cant. 7. 5. ובנוי חסינין במגדלא Et filii ejus fortes sicut turris, Cantic. 8. 10. Plur. cum Aff. מנו מגדלאהא Numerate turres ejus, Psal. 48. 13. ומגדלך יתרע Et turres tuas diruet, Ezech. 26. 9. במגדלך In turribus tuis, cap. 27. 11. Item, אביארימ, Cavea magna avium, Schab. cap. 13. ubi Bartenora explicat ארמרימ Armarium, R. Sal. מיטטייר, Gittin fol. 24. 1.

גדום Mutilare, Truncare, Abscindere, Amputare, Idem quod גרע, unde in Psalterio Syriaco respondet huic verbo, Psal. 107. 16. & 75. 11. Hithpabel נתגדום Mutilari, Præcidi, Amputari.

גדום Præcisus; אמה גדומה Cubitus præcisus, id est, minor, brevior. Erat enim & cubitus major, in Sebhachim fol. 62. 2. In Aruch scribitur per Resch.

גדום משהי ידיו Mutilus, Truncus, Truncatus: Truncatus ambabus manibus, Taanith fol. 21. 1. עדים גדומים Testes manibus mutili, scil. inepti sunt ad lapidandum reum: illorum enim erat primò lapidem in cor rei projicere, Sanhed. fol. 45. 2. אשה גרמת Mulier mutila manu vel digitis.

גדומה Truncus, Ramus abscissus. In Aruch scribitur גודמה, quasi pronuncianum sit גרמה. Apud Talmudicos inseritur ג post, quod Chirek potius indicat, Schab. fol. 110. 1. Gittin fol. 37. 1. Hebraicè גרע גרע.

גדום Frustum, Fragmentum: In Beresch. rabba sect. 33. נפק ליה והוא טוען גדומי דדהב בנו דסקוס דדהב Egressus est ad ipsum, ferens frustra (panis scil.) auri in mensa aurea. Baal Aruch legit גדומי.

גדון Utres, Hydrie, juxta quosdam: Alii, Rivi, Fluenta. Legitur Jea. 21. 14. in Venetis. Vox suspecta. Vide in גר.

גדון Augures, Magi. Guido, sed malè. Adducit author Aruch hic ex Num. 22. 7. pro Hebræo גדון וקסמין חתימין, Targum Jonath. וקסמין בידם. Sed in nostris libris hodie legitur גדון ומיגרין. Utrumque pravum est pro גאגרון Et epistolas,

ut rectè est in Targum Hierosolymitano.

גדנפא Clausura, Tenua, Peripheria ambiens & terminans rem, Peribolus, Exo. 25. 25. 27. ubi Arias Coronam interrasilem interpretatur. In Hebræo est מסגרת Clausura: לגדנפיה Tenuis ejus, ibid. sic 37. 12. Et clausura circuibat ipsam, Ezech. 43. 13. Hebr. וגבולה Et terminus ejus. Plur. Et clausuræ erant inter commifuras, 1. Reg. 7. 28. ועל גדנפיה Et super clausuras, ibid. v. 29. ית גדנפיה בסיסיה Clausuras basium, 2. Reg. 16. 17. Apud Talmudicos, גדנפא דליה ליה אהדרר ליה גדנפא דלישא Circumduxit illi (ollæ) peribolum ex pasta; ut sc. tanto plus aquæ caperet, Avoda fara fol. 76. 2.

גדע Abscindere, Abradere. Præter. גרע ית פלגות Et abscidit dimidium barbæ eorum, 2. Sam. 10. 4. Hebr. ונילה Et abrasit. Ithpab. Part. מעונות אבנא מתגרעין Idola lapidea succidebantur, Num. 33. 4. in Jon.

גדף Blasphemare, Probrio afficere, ut Hebraicè: גרדיופיו קדם Qui blasphemarunt coram Domino, Judic. 5. 18. Part. דמחסר ומגדף מן קלא דמחסר ומגדף A voce contumeliæ & probro afficientis, Psal. 44. 17. Baal Aruch hic adducit quedam, quæ in Gemara leguntur per Resch in medio.

גדוף Blasphemia, Probrum, Contumelia: Plural. גרדיופין שמה קדושה בגדופין Qui usurpatis nomen Sanctum cum blasphemis, blasphemè, contumeliosè, Deut. 32. 3. in Targ. Jonath. & Hierosol. גדופיהון דסניעין עממין Contumelias multorum populorum, Psal. 89. 51.

גדופי Blasphemus, Schab. fol. 75. 1. Malè hic in Aruch scribitur, unde & Munsterus malè interpretatus est, Seram, Pef-sulum. Scribendum גדנפא, quod paullò antè positum, & sic legitur in Gemara, Succah folio 20. 2.

גדפא Ala, Penna, Pluma: כל צפר גדפא Omnis avis alæ, id est, alata, Esth. 8. 15. Plurale, דמים Quæ volat pennis, Gen. 1. 21. in Targ. Jon. על גדפי נשרין Super alas aquilarum, Jesa. 40. 31. Cum Affixo, גדפיהון Expandentes alas suas, Exo. 25. 20. Apud Talmudicos, גדפא עלה גדפא Imponunt ipsi plumam, Cholin, folio 46. col. 2.

גדר Hebraicè Sepire, Sepem vel maceriam obducere. Sed apud Talmudicos in Hithpabel התגדר Extollere, Magnificare se, Magnificari; idem quod Hebraicè התגדר per commutationem ל ט ר. Unde in Gemara, שלא יתגדרו על הצבור Ne efferant se supra congregationem, sive, cœtum Ecclesiæ in Nedarim f. 8. 1. להתגדר לבית ר' דבר זה הניחו להם לבית ר' Rem hanc reliquerunt domui Rabbi ut se extollerent

tollerent in ea Joma fol. 78.ו. מקום הניחו לו אבותיו
 Lo-cum reliquerunt ipsi majores ejus ad extollen-
 dum se in eo; etiam me quod attinet, locum re-
 liquerunt & mihi, in quo me magnificerem,
 Cholin fol. 7.ו. העטררה הניח לו הקבה להתגדר ברה
 Coronam reliquit ipsi Deus Sanctus benedi-
 ctus, ut extolleret se in ea: Sic citat Baal Aruch
 ex Talm. Hierosol. Demai cap. 2. Sed hodie in
 nostris libris להתעמר legitur: כשם שהוא אינו
 Sicut ipse non magni facit artificium meum: Sic ego non
 magnificatio artificium ipsius, Berach. fol. 17.ו.

Secundò גדר apud Logicos & Philosophos est De-
 finire: Niphal נגדר vel נתגדר Definiri: גדרים
 פגמים יגדר: Quandoque definitur homo, &c.

Tertiò, Colligere dactylos, ubi maturuerint: גודרים
 Colligunt dactylos, Metzia fol. 89. 2.
 Verbum proprium collectionis dactylorum ex arbori-
 bus, ut נגדר varum, מסק olivarum, sic fol. 39. col. 1.
 dicto loco: Quantum collegistis ex ea? Ketubh. fol. 112.ו. גודרות
 Donec collegerit tres collectiones, Bathra fol. 36. 2.

גודרים מברא ונגדרא מברא: Sepes, Maceria: גודרים
 Maceries hinc, & maceries illinc, Numer. 22.
 24. Item Collectio dactylorum, ut paulò antè in
 Verbo.

Idem, גודרים למה תקפת גודריהא, Quare destru-
 xisti sepes ejus, Psalm. 80. 13. Baal Aruch legit
 גודריהא.

גודרות Bestie: Pecudes: כר חדש Pro
 pecudibus vel jumētis 24. menses, Bava metzia
 fol. 69.ו. Glossa explicat בהמה רקה Bestia parva,
 ex significatione גודרות צאן Septa ovium, Num.
 32. 16. Pecudibus non est possesio, Bafra fol. 36.ו. hoc est, si quis pecudem ha-
 beat, non potest ex possessione argumentari
 quòd sit sua, vel alius eam sibi donarit, si alter
 veniat ac probet hanc bestiam esse suam. Glossa,
 גודרות id est, גודרות est Pecus omne quod per
 publicas vias & plateas it, ut de eo dicit possit;
 Sua sponte introivit, vel, Tu introire fecisti il-
 lud. Vide & Ketubh. fol. 84. 2. Gittin fol. 20.
 & confer Majem. par. 4. in הלכות טוען ונטען cap.
 10. ab initio.

Talm. Ramus: גודריהא Deci-
 dunt folia in ramo, Erubh. fol. 100. 2. Glossa יחור.

גודריהא Implexus vel luxuries calamorum va-
 riorum circa radicem, qui ascendentes disjungunt se,
 Erubh. fol. 19. 2. Baal Aruch legit גודריהא.

גדר Definitio: גדר האדם שהוא חי המדבר: גדר
 Definitio hominis est, quòd sit animal loquens:
 כל גדר Omnis definitio composita est
 ex genere & differentia.

Gadara, nomen loci, in Erubh. fol. 61.ו.
 גדר Asinus, Pullus asininus: vel Mulus: In
 Talmud Hierosolymitano Bava metzia cap. 5.
 חמור קטון i.e. גידור קטון. Sic quo-
 que videtur legendum in Talmud Babylonico
 Nedar. fol. 41.ו. גברא גבורה חוה רכיב גידרונא זוטרא
 Vir procerus infidebat asino parvo, Glossa,
 mulæ parvæ: quam vis in nostris li-
 bris legatur גידרונא. Author Aruch vult esse
 Grecum: nam in ea lingua, גידרו Asinus.
 Guido: In Græco vulgari γαδάρει est Asinus.

Domus subsellii criminalis, Guido ex
 Zohare. Hoc sensu invenitur גודרים. Vide infra.

גדר Coacervare, Aggregare, Cumulare, Accumu-
 lare, Mensuram superimplere, sive accumu-
 lare supra os suum. Hinc Guido putat legendum,
 Et coacervat in messe escam
 suam, Prov. 6. 8. pro quo al. גבשא. Apud Rabbi-
 nos, מדות גודרות Mensturæ accumulata: קוצרים
 דמתנות & congregant messem: גודרים
 In loco ubi solent abradere
 (mensuram) nō cumulabit, Bava basra fol. 88. 2.
 Peccatum ejus accumulatur, &
 ad summum impletur, mensura peccati ejus im-
 pletur, Beres. rabbah sect. 22. Ex Niphat, גל
 החדות שבמקדש היו גודרות חוץ משל כהן גודל
 Omnes mensuræ, quæ in Sanctuario sive templo fue-
 runt, erant accumulatae, exceptâ Sacerdotis ma-
 ximi, Menach. fol. 90.ו. גודרים Hoc
 docet quòd aquæ fuerint coacervatae & fecerint
 fornices, Sota fol. 34.ו. Aliter asurpatum legitur
 in Vajikra rabba sect. 22. Viri duo iverunt Tibe-
 riadem, unus cæcus, alter videns, וזהו ההוא
 eratque vidensille ducens illum,
 id est, מוליד, ut in Aruch parvo exponitur: Et
 Donec duceret iste cæcus videntem, Glossa,
 Ducens. & sustentans. Confer Bemidb. rabba sect. 18. cir-
 ca finem. Guido malè hic vult significare, Sper-
 nere & Subsannare.

גדר מפק Cumulus mensuræ, Acervus: גדר
 גרישא בעדניה Sicut ascendit acervus in tempore
 suo, Job. 5. 26. Plur. ויתאכלון גרישין Et consumun-
 tur acervi frumenti, Exod. 22. 6. ועל גרישין יעור
 Et ad tumulos vigilabit, Jobi 21. 32. Emphat. גרישא
 A metis, Jud. 15. 5. Elias in Meturgeman hæc omnia
 in singulari numero citat, & scribit nō reperiri aliter,
 nisi in singulari numero: גדר מוקיד גרישין סגיאין
 Ignis ardens incendit acervos multos, in Ben Syra.
 Ex parva scintilla sæpè magnum incendium.

גודריהא ובמקרא Accumulatio mensuræ: גודריהא
 In accumulatioe, aut abralione mensuræ, Lev.
 19. 35. in Targ. Jon.

Idem: גדר חצי רחבו גדרו משפתו: גדר

fol. 63. 2. Sic respondit eis secundum mentem R. Jose, Ketubh. cap. ult. fol. 42. 4. איפשר כל מאן דנא שאיל ליה הווא מגיב לי Fierine potest, ut ad omnia quæ ipsum interrogaturus sum, respondeat mihi? Sanhed. cap. 2. fol. 20. col. 4. Sic in Medr. Schir cap. 4. vers. 4. Et non respondit ei. In Beres. rabba sect. 80. Si interrogaturus sum ipsum, an respondere poterit?

גוּבָא *Locusta*: Et ascendit locusta, Exod. 14. 10. Hebr. אַרְבֵּה. Sed & Hebræis usitatum est, ut Nahum 3. 17. לֹחֲסֵי לֹחֲסֵי *Locustam secundum speciem suam, Levit. 11. 22. כְּגוּבָא* Sicut locusta, Nah. 3. 17. Et aliter, כְּמִסַּח גּוּבָא לִסְנֵי *Secundum abundantiam locustarum in multitudine, Judic. 6. 5. Et cum paragoge Jod: דְּגוּוּ מִן* Quæ incisa est a locustis, Psal. 72. 8. גּוּבָא *Creatura locustarum, Amos 7. 1. אָמַר וְאֵינִי גּוּבָא* Dixit & adduxit locustas, Psalm. 105. 34. Vide quoque supra גַבב.

גוּבָא *Frustrum. Plurale per Aphæresin*, Berach. fol. 17. 2. Et egressus ex eo per frustra frustra, i. e. frustulatum, in Schab. fol. 109. 2. Et projecit in duo frustra, Schab. fol. 156. 2. Vide & Bava kama fol. 96. 1.

גוּבָא *Nomen gentile populi in Babylonia*, Berach. fol. 17. 2.

גוּבָא *Arcula: גוּבָתָא גּוּבָא* Et arculam meam stibii, Berach. fol. 18. 2. Vide quoque supra גַבַת.

גוּר *Succidere, Incidere, idem quod גָרַד. Futur. לא* Non incidetis carnem vestram, Deut. 14. 1. in Targ. Jonath.

Apud Talmudicos, דשקליה לספסירא וגידיה לגמלא Qui accepit gladium, ac discidit in frustra camelum, Sanhed. fol. 67. 2. Etiam si viderint eum discissum, Jebham. fol. 70. 2. & Gittin fol. 70. 2.

גוּר *Trabe: Festina, vide in* גוּר.

גוּרָא *Sepes, Paries, Maceria: חֵד גּוּרָא רַעֲעָתָא* Sicut maceria rupta, Psal. 62. 4. quod fœminin. Et qui vim inferunt sepi mundi, Eccl. 10. 8. id est, violenter dissipant. *Cum Pronomine Affixo, גוּרָא* Maceriam ejus, Psal. 80. 13. juxta Veneta, & Baal Aruch. Nam Regia habet Hebræum גַרָר.

Apud Talmudicos, גוּרָא רַעֲעָתָא Paries fractus, Taanis fol. 21. 1. In Gemara: *Quid est מחיצה?* Resp. גוּרָא Paries, Bava basra ab initio: *טריף רישיה אנורא ומית:* Allisit caput suum ad parietem, & mortuus est, Medr. Koheleth cap. 10. vers. qui incipit, על סוסים, ראיתי עברים על סוסים.

גוּרָא *Affer, Tabula, quæ pons sternitur: כְּגוּרָא דְגַמְלָא* Similis est (contentio) afferi poss-

tis: Chagiga fol. 15. 1. Sanhed. fol. 7. 1.

גוּרָא *Ripa, Littus, quasi aquæ paries & sepes: Ad ripam fluminis, Taanis fol. 20. 2. Joma f. 77. 2. Alibi scribitur per Jod, לְגוּרָא דְרִבְיָתָא* Ad ripam fluminis Rabhjatha, Cholin fol. 60. 1. *יְתִבִי אֲגוּרָא דְרִבְיָתָא* Sedebant ad ripam fluminis, Schab. fol. 108. 1. *אֲגוּרָא דְרִבְיָתָא מַלְכָא* Ad ripam fluminis Regis, Gittin fol. 73. 1. *Traductum ex Hebræo על כל גדותיו Super omnes ripas suas, Jos. 3. 15.*

גוּרָא *Uter: מִיָּא בִיהּ מִיָּא* Paravimus ipsi utrem, ac replevimus eum aquâ. Succah fol. 48. 2. Alterum legitur in Schab. fol. 138. 1.

גוּרָא *Locus aut sepes, ubi suspenduntur vestes ablu-tionis: לא ישטחנה לא על גבי מיטה ולא על גבי* Res perdita ne suspendatur juxta lectum, vel in loco ubi lintea abluta suspendi solent. R. Salom. explicat Gallicè קבלייא, quod fortè est, *Cheville, clavus, Pesach. fol. 26. 2.*

גוּרָא *Annuere motu oculorum vel labiorum: גוּרָא* Annuens labiis, Prov. 16. 30. in Venetis. Guido monet, in Complutensi editione legi נָוִם Minans, & sic adducit Elias in Meturgesman. Id certè eo sensu Hebræis usitatum, ut infra videre est.

גוּרָא *Corpus, Hebraicè.*

גוּרָא *Corpulentus: גוּרָא וְתַקִּיפִין* Viri corpulenti & robusti, sive violenti, Eccles. 5. 7. in Venetis. Regia גוּרָא *Excellentes, Superbi.*

גוּרָא *Corpus: מַכְסֵי גוּרָתִיהּ* Et duabus tegebat corpus suum, Jesa. 6. 2. Regia, רגליו Pedes suos. Priorem lectionem habet R. David, & laudat: *Et tradam morti secundæ corpus eorum, Jesa. 65. 6. וַיִּחַדֵּי לַבָּחַן* Et lætabitur cor vestrum, & corpus vestrum, Jesa. 66. 14. *ולא תחזון גופיך וגויתך* Non ostendes corpus tuum ulli homini, Esth. 1. 12. in Targum secundo. *וישיי ית כל גוית אינש ובקער* Et perdidit omne corpus hominis & jumentum quod erat super terram, Genes. 7. 23. in Jon. Hebr. הַיָּקוּם Substantiam. *Apud Talmudicos, הגויה* Ad profanum reddendum corpus, Erubh. fol. 29. 1. Kethubh. fol. 64. 2. Mikvaos cap. ult. *Synecdochicè etiam est Membrum virile: גויתו כערשה* Membrum ejus virile (infantis scil. cum nascitur) est instar lentis, Bes Jacob fol. 110. col. 3. ex Nidda. הגויה *Caput membri, Glans, Nedar. fol. 32. 2. Negaim cap. 6. Kiddusch. fol. 25. 1. Et in hoc significato videtur usurpata à Jonathane in citato loco Jesajæ cap. 6. 2. Sic enim vox רגלים etiam aliquando sumitur.*

גוּרָא *Discindere, Exscindere, Discindere, Scindere, Fmdere, Avellere, Evellere: מִיָּו גוּרָא* Vide supra in גוּרָא.

גוּרָא *Discindere, Exscindere, Discindere, Scindere, Fmdere, Avellere, Evellere: מִיָּו גוּרָא* Discindendo

dendo discindit, Nedarim fol. 69. i. למינו אסא Ad avellendum, vel abscindendum myrtum, Betza fol. 6. i. quod etiam למינו legi possit, ex formâ defectivorum secundâ, à גו. In Schab. fol. 150. 2. legitur pro eo, למינו. Baal Aruch in גו quarto, למינו.

Deinde est *Transire, Transvadare flumen, Transfretare*, quomodo Poëtæ Latini dixerunt, *Scindere, Secare equor, flumina, mare, aquas*: וגו. Et transiverunt Jordanem, Hebr. צלחו Secuerunt, sciderunt, ut remis fieri solet, 2. Sam. 19. 17. ubi Regia וגו, quasi à גו, ex forma Quiescentium tertiâ radicali: גו עברו וירגא Vadarunt, transmiserunt Jordanem, Jesa. 10. 29. *Infin.* Via quâ transirent liberati, Jesa. 51. 10. *Futur. cum Aff.* ובורני רבתי לא תגזיח Et trieris magna non transfretabit eam, Hebraicè Transibite eâ, Jesa. 33. 21. ושלטון מעיק לא יגזיח Et tyrannus affligens non transibit eam, Jesa. 35. 9. Et vado-trajecerint Tigrim, Nahum 1. 12. *Ex Aphel Particip.* Transvehentes, transmittentes eos, Jesa. 16. 2. ומגזיח יתירה Et traducebat ipsum per flumen, Bereschit rabba, sect. 10.

Ramus arboris abscissus, vel Ligna fissa, Frustra lignorum: Potest enim etiam legi ex plurali numero גו: ut, Cum secuit eo cultro ligna pro idolo, Cholin fol. 8. 2. *Glossa* וניכחשירה בגו: Frustra lignorum חתוכות עצים Et miscet illud frusto ligni Marmehin, *Glossa* בקטפא רגווא. Gittin fol. 69. 2. De stacte arboris, vel rami arboris, sed non de stacte fructuum, Abhoda fol. 35. 2. Nidda fol. 8. 2. Catenas & baculos, Ketubh. fol. 27. 1. Sic legitur in textu, sed in glossa גו, ut antea: Adducit ligna arboris, *Glossa* עניא Et ex frusto quodam ligni, scil. dives factus est: Nedar. fol. 50. 1. Sic explicat hîc quoque R. Ascher: sed Raschi & R. Nissim explicant תיבה *Arcam*, ex trunco scil. ligni factam, ex significatione בי ניוי דרחמנא h. e. Domus thesaurorum Dei misericordis: גוואו פוסכנא Schab. fol. 154. col. 2. *Glossa* פוסכנא est Arbor patula, cujus rami undiquaque sunt extensi: In Bava kama fol. 59. 2. lin. ult. exponitur in glossa קוצים spinæ. Baal Aruch, עצים יבשים Ligna arida. Scribit idem, in lingua Arabica קורות Trabes גוואו.

Eunuchus, quasi Excisus dictus: גוואו גוואו. Et Eunuchum quendam, 1. Reg. 22. 9. Et Jerem. 52. 25. גוואו חר. Nethanis Regis Eunuchorum, 2. Reg. 23. 11. *Plur.* תלתא גוואו: Tres eunuchos, 2. Reg. 9. 32. Sic apud Talmudicos, גוואו גוואו.

Venerunt Eunuchi, quod legendum גווי, Megilla fol. 28. 1. משרר גוואו Mifit eunuchos, Kidduschin fol. 33. 1. אמר ליה תהווא גוואו Dixit ipsi iste Eunuchus, Schab. fol. 152. 1. Ibidem etiam aliter legitur גוואו. Mendosè itaque quædam exemplaria habent גוואו & גוואו, omisso Sajin.

Vadum, Transitus, locus ubi transitur: *Constr.* במגזיח עבראי In vado transeuntium, Num. 21. 12. Jonath. ומגזיח עבראי Et transivit vadum Jabbok, Genes. 22. 22. in Targ. Jon. למגזיח מכמש Ad vadum Michmasch, 1. Sam. 13. 23. *Plur.* ומגזיח אתאחרא Et ipsa vada occupata sunt, Jerem. 51. 32. עד מגזיח Usq; ad vada, Jos. 2. 7. Deinde est, *Scapha Ponto*, 2. Sam. 19. 18.

Exire, Prodire, Prorumpere, Erumpere. Infin. cum Aff. מגזיח מן תהומא Quum prodit ex abyssu, Jobi 38. 8. *Aphel, אגיה Idem*: מגזיח מן תהומא Prodiat ex loco suo, Judic. 20. 23. *Plural.* מגזיח Erumpentes, Dan. 7. 2. *Item Prodire ad bellum, Præliari, Pugnare, & sic ferè semper adjunctum habet* קרב. *Particip.* מימריה מגזיח לכוון Verbum ejus pugnat pro vobis, Jos. 23. 3. להוון קרבין Qui gessit pro ipsis bella, Exod. 14. 25. in Jon. Sic Jos. 10. 14. 2. Reg. 6. 8. *Plur.* בין גברי מגזיח קרבא Inter viros prodeuntes ad bellum, ineuntes pugnam, Num. 31. 27. Sic Psal. 76. 4. *Futur.* קרב וניגזיח Et inibimus bellum, Deut. 1. 41. וניגזיח Et movebunt bellum contra nos, Exod. 1. 10. וניגזיח Et pugnabunt contra te, Jere. 15. 20. *Hoc sensu multa reperiuntur cum Dagesch in ג, ex forma Defectivorum primâ ג, unde vide etiam in גוואו. Ithpehal, מתגה* Pugnatum est, Jud. 5. 20. Baal Aruch citat hîc ex Talm. רמגזיח בה טפי. Sed in Veneta edit. legitur rectius per He, מגזיח, à גו, ubi vide. Et aliunde; רמגזיח ברחמי עד זמן נעילה Qui immorantur, occupantur in precationibus usq; ad tempus obserationis. Sed & hoc fortè frustra.

Bellum, Jobi 38. 23. Hebr. מלחמה. *Gens: Homo gentilis. Sic Judei quemvis vocant, qui non est de populo Israel, maximè tamen Christianis hoc nomen dedere. Nam Turcas appellant Ismeelim, sive Ismaëlitas. Etiam unum hominem nominant גווי contra verum lingue usum, & naturam vocabuli.* Sic scribit R. Salomon ad תחנן ולא תתן להם חן אסור לו לאדם לומר כמה Deuter. 7. 2. Non attribues illis gratiam (h. e. nihil in ipsorum laudem dices) Prohibitum est homini dicere Quam pulcher est iste Goy, hoc est, Christianus iste. Pro hoc in aliquibus editionibus legitur כותי Cutheus. Eadem & plura leguntur in hunc sensum in R. Bechai ad hûc locum, fol. 196. col. 4. *Femin.* גווי Gentilis mulier, *Femina Christiana. Plurale, גווי* Mulieres Christiane: ולתי תגאל

Et non pollues te rebus mulierum Christianarum, Deut.7.5. in Aben Esra in editione Veneta. Quaedam editiones & hic habent הכותות.

אל יעלה על דעתך Gentilismus, Paganismus: ששמשון המושיע את ישראל או שלמה מלך ישראל שנקרא נול Noli existimare, vel Samsonem Liberatorem Israëliitarum, vel Salomonem Regem, qui vocatur Dilectus Domini, uxores alienigenas duxisse in gentilismo ipsarū, Majem. in Hilch. Issure Biah cap.13.

נול Tela. Corruptum est in Venetis pro נול, Jefa.38.12. Vide illic.

Lapis rudis & impolitus, cujus oppositum נול Lapis casus & ferro politus, Bava bafra fol.3.

Pergamentum, Pellis, Orach chajim, Numer.32.7. על גוילא Super pergamento, Deut.31.24. in Targ. Jon. Vide infra in דוכסוסטוס.

נולא Pallium, Stola, vide infra in גולל.

נולקי Vide in גאל.

נום Facit foveam in terra, Jobi 39.27. Item, Incisura, Ruptura aciei in cultro, ein Scharten/ apud Rabb. Vide etiam infra in נמא.

נון Cortinae byssi coloris candidi, Esth.1.6. Lev.15.3. וי כנון ועפרנא Instar coloris crocei, v.19. in Targ. Jon. Sic apud Rabbinos & Talmudicos מאי גוון טליתך Cujusnam coloris est pallium tuum? Erubhin fol.53. col.2. Plur. וטקסיה הוה ממילת תלת גוונין. Et signum ejus erat de melota trium colorum, Numer.2.3. Hinc formatur Verbum,

נון Colorare, Colore tingere: ut לפי שאין עושין, Non faciūt ea nisi ad colorandum, Schabbas fol.102.

נון Modus, Ratio, Forma, Similitudo: ארסא Sicut similitudo veneni serpentis, Pf.58.5. כהא גווא לית אנא יכיל למפרוק Secundū hunc modum non possum ego redimere, Ruth.4.6. Hinc Rabbini petita frequentissima locutio, כהאי גוונא, quod etiam aliquando scribunt, כי האי גוונא, pro eo quod Latini dicunt; Et his similia, Et id genus alia, Sic, Hoc modo. In Ecclesiaste usurpatur pro Hebraeo ענין Occupatio, Negotium, Res, quā homo occupatus est, & se affligit: Modum, Rationem etiam interpretari potes: Ratio, res pessima, Modus malus, Eccl.1.13. Heb. ענין רע. Sic cap.2.26. & alibi: Vidi rationē castigationum, גוון אסורין cap.3.10. ביש על דקנא לה בגוון ביש Eò quòd cōparaverit eas ratione pessimā, Eccl.5.13. Cum Aff. גוניה Ratio ejus, quā scil. homo occupatus est, Eccl.2.23. Plur. בסניאות גונין In multitudine rerum sive negotiorum, Eccl.5.3. גוברין גוונין, pro Viri fortes vel excellentes, Eccles.5.7.

Unde בנון Quasi, Sicut, idem quod Hebraicè Caph servile est, & absque eo nunquam hoc sensu legitur בנון. Sic ב multis Particulis inseparabiliter prepositum est. Nunquam accipit Pronomina. Est autem ex superiori ortum, quasi dicas, Secundum modum.

נוס Incidere, Amputare, Succidere: עד שיגוס Donec amputet, Scheviith cap.4.

נוס Frustrum, Segmentum: במגוסין דלחם Frustris panis, Ezech.12.19. Vide & in נגם.

נוס Gaza, Thesaurus. Esth.1.4. in Medrasch ו גיסין היה פותח ומראה להן, Sex thesauros aperiebat & ostendebat eis. Legitur quidem נוסין, sed per Gimel legendum docet glossator, quomodo scribitur in Schem.rabba lect.9. fol.126.3. Jalkut pro hac voce habet תסבוריות The-sauros. Et in Targum secundo Esther: שיתא Sex domos thesaurorū ostendit eis. Unde apparet hæc esse Synonima.

נוס Incidere in aliquem, Occurrere: גוס מיוס גייס בידה Incidit in ipsum iste Arabs mercator, hoc est, פגע, Pefach.fol.110.2. Occurrendo occurrit ipsi, & dedit ipsi libellum divortii, Gittin fol.65.2. ubi Glossa פוגע בו.

נוס Miscere: מניסה בקרירה Miscens in olla sc. coctile, Germ. Umbrahzen/ quod fieri solet cochleari, Avodah sarah fol.38.2. Machschirin cap.5. Aliter: רותחת וגוסרה Fervens & bulliens: Alius, Singultans & ructans, Niddah fol.63.2.

נוס Genus morbi. Legitur in Medr. Echa cap.3. v.39. In Jalkut fol.250.3. pro eo legitur גוטה. Est vox corrupta. Baal Aruch exponit, Inflatio ventris, Hydrops vel Tympanitis, ex significatione גוסס.

נוע Unde Verbum geminatis litteris נאנעב באורימא Oblēctationē capere, Oblēctare se. Fut. נאנעב באורימא Et oblectabo me in lege jugiter, Psalm.119.117. Hebr. אשעה, quod Aben Esra exponit, idem esse quod אשעה Oblectare se, Delicias capere. Convenit Græcum γαιω Lætor, Oblecto me: לבו מנענעק Cor ejus oblectat se, R.Salom. Cant.7.3. Aliter: Quidam mercator vendidit vasa מנענעק ברמא conspurcata sanguine, Glossa, מלובלכן. Medrasch kohel. cap.11.1.

נוע Deliciae, oblectationes: האב עשה לו נענעוים Pater fecit ipsi delicias, scil. filio delicatulo, Kafvenaki, Prov.4.3. In Gemara inferitur ipsi Joth ab initio, בני שיש גיענעקין על אביו Filius qui est summo oblectamento patri suo, Schab.fol.66.2.

נוע Rivus aquæ rapidus & fremens: כהרין נענעק רלא פסיק לא ביממא לא בליליא Sicut iste rivus vel torrens, qui non quiescit neque de die, nec de nocte, Echa rab. cap.1.v.17.

* *Exspirare*. Hebr. *גויעה* *Exspiratio*.
גוף *Primò Claudere, Occludere, Concludere*, ut Hebraicè. *Futur.* ויגוף רשי בית מקדשי. Et claudat portas sanctuarii mei, Malach. 1. 10. *Aphel* גוף אגוף vide in גוף.

Clausio: שבר הגפת דלתות Mercedem clausionis januarum, Joma fol. 18. 1.

Secundò גוף *Corpus*: ונסכו ית גופא ושאוול. Et acceperunt corpus Saulis, 1. Sam. 31. 12. וית גופיה. Et corpus ejus suspenderunt, ibid. vers. 10. *Plur. constr.* וית גופי בנוהי. Et corpora filiorum ejus, ibid. v. 12. *Cum Affix.* בגופיהון. In corporibus ipsorum, Psal. 55. 16. *Apud Rabbinos*, גוף בלא חכמה *Corpus absque sapientia, est ut domus absq. fundamento.*

Apud Rabbinos Grammaticos est, Persona: שלשה *Tres personæ*. Sic *apud Theologos*, *Tres personæ Deitatis*.

Sumitur etiam ut Hebraeum עצם pro Substantia, Substantiale, ut aliàs עקר apud Rabbinos: ut, של גופו *Substantia libelli repudii*, Gittin fol. 85. 1. in Mischna, גוף, hoc est, *Et ista sunt substantialia Legis*, Chagiga fol. 10. 1. *Et והן הן גופי התורה: עקר* *Multa substantialia Legis non sunt data nisi per nutum*, R. Sal. Genes. 42. 42. *Hinc etiam cum Pronominibus est, Ipsemet, Ipsummet, Ille-ipse: גופי* Ego ipse: *Ille, vel Illa ipsa. Et absque Pronomine קשית* *Ecce id ipsum sibi contrariū est. Utitur hoc vocabulo etiam Gemara, quando obiter alicubi adduxit Memram vel Barajetham, i.e. auctoritatem alicujus Amora vel Tanna, eamq. alio loco repetens ad aliquid ex ea concludendū, vel objiciendum, dicit Gupha hi, q.d. Alibi per accidens hæc auctoritas fuit adducta, hic verò est ipsum precedentis disputationis corpus & substantia. Vide Halichotholam fol. 9. col. 2.*

Corporalis: עונש גופי: *Pœna corporalis. Fœminimum*, תאוה גופית *Concupiscentia corporalis: Plur.* תאוות גופיות, Rabbi Levi Prov. 18. 1. פעולות גופיות *Actiones corporales.*

Idem. Fœmin. גופנית.

Tertiò גוף est *Adulterare, Adulterari, Mœchari, Adulterium committere: Particip.* גוף *Adulterans, Adulter.* *Plur. fœm.* פורענות גופן. *Pœnam adulterorum*, Ezech. 16. 38. גופן *Adulterantur, Mœchantur*, Hof. 4. 13. *Infinit.* מחמדין למנה. *Omnes concupiscunt adulterari*, Hof. 7. 4. *Fut.* לא תגוף. *Non adulteraberis*, Exod. 20. 14. *ית אתה* *Qui mœchatus fuerit cum uxore proximi sui*, Levit. 20. 10.

Apud Rabbinos משל הדיוט Proverbium vulgare: Ipsa adulteria committit pro pomis (id est, lucro leviculo,) & dividit illud malis, id est, pauperibus & ægrotis, scil. ele-

mosynæ causâ, ut iis peccata redimat, Vajikra rab. sect. 3. in princ. Pro גופא alii legunt גופא, quod idem, & alibi גופא, quasi à גוף. Adagium in eos, qui de rapto, furto aut injustitiâ eleemosynas dant, ut Sacerdotes olim cœcum & claudum Deo offerebant. Legitur quoque in Medr. Koheleth cap. 4. vers. 6. cum addita explicacione hæc: נואפות בתפוחים שלוקחת בשכרה ומחלקתן לחולים Adulteratur pro pomis, quæ pro mercede sua accipit, & dividit ea ægrotis. Vide & Schemoth rabba sect. 31. in fine.

Adulter: ועינא דגופא *Et oculus adulteri, Jobi 24. 15. Fœminimum, גופתא Adultera, Levit. 20. 10.*

Idem: Plur. constr. ועם גופי *Et cum adulteris*, Psal. 50. 18.

Operculum, à Claudendo sic dictum. Constr. מגופת שיע *Operculum luti, id est, luteum, Num. 19. 15. Jonath.* מגופתא in forma emphatica. ולא

Neque in operculo vasis, Seder tahar. fol. 15. 4. 2. *Plur. cum Aff.* מגופתהון *Sub operculis suis*, Joël. 1. 17. Hebr. מגרפותיהם *Glebis suis, Talm.* מגופה של חבית *Operculum dolii.*

גוף *Abbreviari, Decurtari, Abscindi. Talmudici activè utuntur pro Mordere, Rodere, Arrodere, ut ubi de muribus dicitur: גיצי* *Etiam vestes arrodunt, גיצי* *Etiam clavum trabis mordent, in Horajoth fol. 13. Glossa, מושכן Mordent.*

Brevis, Curtus: גוף ימין *Brevis diebus*, Heb. כי מאריך גיזון ליה כי גוף מתחין ליה. *Cum longior esset (lectus), decurtabant (hospitem scil. Sanh. fol. 109. 2. De Sodomitis sermo. Fœmin.* והוא ארוך והוא גוצא *Ipsè est procerus, ipsa brevis staturæ, in Jebham. cap. 12. in fine. Sic in communi apud ipsos pro verbio, גרין* *אתהך גוצא גרין, ותלהוש לה* *Uxor tua si brevis statura fuerit, incurva te & missita (sive submissè loquere) cū ea, Bava metzia fol. 59. 1. Quo monuerunt maritum, ut infirmitati uxoris se accommodet, ejusque defectus patienter ferat. Idem docuit Apostolus his verbis: Viri similiter unâ versentur, ut scientes decet, vasi muliebri ut infirmiori tribuentes honorem, 1. Petr. 3. 7.*

Scintilla, Jobi 41. 10. Aruch legit גוצין.

Talm. Scintilla: גץ היוצא מתחת הפטיש *Scintilla exiens de subtus malleo, in Schebh. fol. 21. 2. & in Bava basra fol. 26. 1. & fol. 62. 2.*

גוף *Primò, Peregrinari, Peregrinum, Advenam esse, Diversari, Commorari, Degere, Habitare in loco peregrino, Hebr. Hinc Chaldeis & Rabbini Verbum in Pabel & Ithpabel usitatisimum. Ithpabel, דאתגיר* *Qui peregrinatur, Numer. 15. 15. Futur.* גירא דיתגיר עמכון *Peregrinus qui peregrinatur,*

natur, vel tamquam peregrinus commoratur vobiscum, Levit. 19. 34. *Talmudici & Rabbinii usurparunt etiam de illis, quitam ex Gentilismo quam Christianismo transiverunt ad Judaismum, pro, Profelytus fieri: & sic in Targum quoq; frequenter occurrit.* *Partic.* וְסִרְבְּנָא דִּי מְתוּרָין וְתִיבִין בְּתוּבָא Rebelles qui profelyti fiunt & pœnitentiam agunt, Psal. 68. 19. *Infin.* לְאַתְנִידָא Ut profelyti fiant, v. 32. וְאֵתִי לְוֹתָךְ לְאַתְנִידָא Venio ad te ut profelytus fiam, Exod. 18. 6. in Jon. Sic, תְּאִיבָא אֲנָא לְאַתְנִידָא Ruth. 1. 16. vide & Ruth. 2. 11. 12. נָר שָׁבָא לְהַתְנִיחַ Peregrinus qui venit ut profelytus fiat, id est, ut Legem Mosis & Relligionem Judaicam amplectatur; *Profelytus, qui se Judaismo addicit:* חוּיָא בְעִיָא *Ipsa cupiebat profelyta fieri,* Sanh. f. 9. 9. *Pabel, in Judaismum suscepit:* נָר *Profelytum efficiens.* Hæc scribuntur communiter per duplex Joth מְנִיר: *In Targum Præ. cum Aff.* וְנִירָא Et fecit eam profelytam, Gen. 38. 2. in Jon.

Secundò נור est *Adulterare, Machari:* unde *Partic.* מֵאֵן דְּנִיר בְּאַתְתָּא Is qui mœchatur cum uxore, Prov. 6. 32. *Infin.* לְמִגוּר עִמָּה Ad fornicandum cū ipsa, Prov. 6. 29. *Ex Pabel,* לֹא תִנִּיר Non adulterabis, Jobi 36. 20.

Peregrinus Advena, Adventitius: כָּל הַמְטִירָא *Quicumque pervertit judicium peregrini, est ac si perverteret judicium Dei,* Chagiga fol. 5. 1. *Profelytus, qui ex Gentilismo vel Christianismo ad Judaismum accedit.* Hoc certis ceremoniis & ritibus fiebat: Quemadmodum Israëlitæ tribus rebus in fœdus Dei ingrediuntur, Circumcisione במילה וטבילה וקרבו, Baptismo, & Sacrificio: ita omnes illi qui extra Rempublicam Israëlis nati, ejus cives olim fieri desiderabant, opus habebat his tribus symbolis: Fœminis tamen, à primo, circumcissione sc. naturę privilegio exemptis. Sacrificium profelyti olim erat Holocaustum jumenti, aut duo Turtures, aut duo Pulli columbarum in holocaustum. Hodie verò, cùm sacrificia omnia cessarunt, requiritur tantum Baptismus & Circumcisio, donec (ut Judæi somniant) sanctuarium iterum reædificetur. Atque hæc duo ita necessaria sunt, ut is qui alterutrum negligeret, non haberetur pro profelyto. Baptismus perficitur in præsentia trium testium: & cùm ad id requiratur Domus judicii, neque Sabbatho, neque die Festo, neque Noctu quis baptizari solet. Profelyto minorenni conferunt Baptismum ex decreto Domus judicii, hoc est, Senatus. Mulier gravis profelyta facta, nõ necesse habet filium suum baptizare. Nemo privatim hoc in negotio potest baptizari, sine testibus. Antequam

verò alicui Circumcisio vel Baptismus conferatur, examinandus probè est, & explorandus, utrum spe lucri, aut honoris, vel metu compulsus id faciat. Et siquidem vir fuerit, an amore virginis alicujus Israëlitidis fortè illectus: si fœmina, num amore juvenis Israëlitici capta, Relligionem Judaicã amplecti velit? Si hîc tale quid animadvertant, neminem recipiunt; שְׂכַל הַחוּר מִן הַכּוֹתִים בְּשִׁבִיל דְּבַר מֵהַבְּלִי הַעוֹלָם אֵינוֹ מְנִיר צֶדֶק *Quicumque enim ob vanitatem aliquam mundanam se convertit, is non est ex Profelytis justitie.* Quòd si verò nulla talis causa subesse deprehendatur, ulterius pergunt, & ei ob oculos ponunt gravitatem præceptorum Legis, & molestiam quæ in illorum observatione inest; quin etiam in memoriam ipsi revocant Persecutiones & tribulationes quibus hoc tempore Judæi sunt expositi. Quòd si hisce quoq; non absterreatur, recipiunt ipsum, & instruunt eum de præcipuis articulis Relligionis Judaicæ, ut de Unitate Dei, & de Prohibitione Idololatriæ, idque prolixè & multis verbis. Posthæc exponunt illi Præcepta tam levia quàm gravia, sed non ita prolixè: Pœnas item quæ transgressoribus, & Præmia, quæ præcepta illa observantibus sunt proposita. Causas etiam, ob quas Judæi affliguntur, & similia. Post hæc omnia si constans maneat in proposito, sine longiori morâ eum recipiunt, & è vestigio Circumcidunt. Circumcisione peractâ, sanguine circumcissionis eum conspergunt, & exspectare jubent, donec planè sit curatus. Ubi curatus est, baptizatur, & ipso stante in aqua, tres à latere denuò ipsi recensent Præcepta Legis tam gravia quàm levia. Si mulier sit, mulieres eam in aquam demergunt usque ad collum, judices verò foris stant, & proponunt ipsi Præcepta singula, dum in aquâ commoratur. Postea in conspectu mulierum illarû se immergit: illę autem aversâ facie egrediuntur, ne eam ex aqua egredientem conspiciant. His Ceremoniis hodierno tempore recipi profelytos justitię scribit Majemon, de quo dubitat Drusius de sectis fol. 102. *Porro Profelyti sunt duplices:* Alii enim vocantur גְּרִי צֶדֶק *Profelyti justitie:* Alii, גְּרִי תוֹשֵׁב *Profelyti inquilini.* *Profelyti Justitie* sunt, qui non rerum externarum, sed solius Relligionis causâ, & glorię Dei studio, Relligionem Judaicam amplectuntur, & totam Legem Mosis dicto modo recipiunt. Hi natis Judæis habentur æquales. R. Levi Exo. 24. vocat talem quoque נָר בֶּן-בְּרִית *Profelytum filium fœderis, Confederatum.* Et Levit. 16. 29. scribit, Non recipimus aliquem pro Profelyto justitię, nisi recipiat totam Legem. In Avoda Sarah cap. 4. vocantur etiam גְּרִים גְּרוּרִים *Profelyti*

lyti tracti, id est, à seipsis moti ad Judaïsmum suscipiendum. גר תושב *Profelytus inquilinus*, vel incolà est, qui neque circumciditur, neque baptizatur, sed certastantum quasdam Leges, de non colenda sc. Idololatria, & septem præcepta filiis Noæ data observat, ut à Majemone describitur. Talem recipiebant quoque Judæi, ac dicebant esse *גר תושב* *ex Pius gentilibus mundi*. Vocatur גר תושב quia permittum nobis est להושיבו בנינו, h. e. habitationem in terra Israël ei inter nos concedere, scribit Majemon. Et olim quidem recipiebantur tales tempore anni Jubilæi. Hodie verò neminem recipiunt, qui non totam Legem ad minimum usque apicem admittit. De his disputant in libro Siphre, An potuerint olim in Urbe ipsa cum Judæis habitare? Ac sunt qui negant, eò quod Deut. 23. 16. dicitur, *עמך ישב* *Tecum habitabit*, non, *In urbe ipsa*. Porro septem præcepta data filiis Noæ sunt: 1. דין de Judiciis, 2. ברכת השם de Benedictione Dei. 3. עבודה זרה de Idololatria fugienda, 4. גלוי de Scortatione, 5. שפיכות דמים de Effusione sanguinis, 6. גול de Rapina, 7. אבר מן החי De membro de animali vivo, sc. non tollendo. Leguntur in Tractatu Talmudico Sanhedrin, folio 56. 1. in Majem. in Hilchos Melachim cap. 9. & apud R. Bechai fol. 12. 2. ubi subtiliter singula probat ex Gen. 2. 16. 17. Obiter hîc notetur error in Lexico Schindleri, in Radice צור, qui scribit, hæc præcepta imposta fuisse profelytis, qui Legem recipere, & circumcidi volebant. Contrarium verum est, de iis, qui *nolebant* circumcidi. In Hilchoth Sanhed. scribit Majem. cap. 2. sect. 9. Profelytum, cujus mater non sit Judæa, non posse adoptari in numerum Senatorum. R. D. Kimchi in Libro שרשים in Rad. גור scribit: Omnis גר Ger, de quo meminit Scriptura, quòd גר commoratus fuerit in terra Israël, est is qui recipit in se, quòd non velit colere Idola (h. e. גר תושב): Est autem alius, qui planè & perfectè sit Judæus, ille sc. cujus Lex in præceptis meminit, quando ea לגרים quoque observanda præcipit. Hicq; est גר צרק Profelytus justitiæ. In Massechet Avoda Sarah folio 64. col. 2. legitur, *Quisnam est גר תושב?* Quicumq; coram tribus Rabbinis recipit, se nolle Idololatriam colere, ex sententia R. Meir. At sapientes nostri ajunt, Quicumque recipit septem præcepta filiorum Noæ. Alii dicunt, *Ger toschabb* Profelytus inquilinus est, qui comedit de cadavere (quod prohibitum Lev. 22. 8.) qui suscepit omnia præcepta Mosaica observanda, isto excepto, &c. Hinc scribit R. Salomon Deut. 24. 14. *De advena tuo: זה גר צרק* Hoc dicitur de profelyto

justitiæ: *בשערך* In portis tuis, זה גר תושב אוכל גלות Iste est profelytus inquilinus, qui comedit morticina. R. Bechai in Cad hakkemach f. 18. col. 4. גוי שקבל עליו שלא לעבוד עז ועדין אוכל גלות ובא וגר בשערי עירונו הוא הנקרא גר תושב ונקרא גר שער Christianus qui recepit in se, quòd non velit amplius exercere idololatriam, sed adhuc comedit morticina, ac venit ut commoretur in portis urbium nostrarum, is est qui vocatur *Ger toschabb*, hoc est, Profelytus inquilinus, & *Ger schaar* Profelytus portæ, cui jubemur ea dare Deut. 14. 21. *לגר Peregrino qui est in portis tuis dabis illud*, &c. Huc respexit Onkelos qui ita transfert; *לתושב ערל* Inquilino præputiato qui est in medio tui dabis illud, &c. & *לגר ערל* Peregrino, profelyto incircumciso, &c. Iterum in Mass. Avoda Sarah fol. 65. Dicit Rabbi Bar bar Channa, dicit R. Jochanan: *Ger toschabb* Profelytus inquilinus super quem transiverunt duodecim menses, (hoc est, qui per duodecim menses talis est) & non circumciditur, חרי הוא, ecce is est sicut hæreticus inter Gentiles. In Sanhed. fol. 96. 2. *נעמן גר תושב היה* Tradiderunt Rabbini nostri, Naaman fuit profelytus inquilinus, Nebusardan profelytus justitiæ. Glossa, גר תושב Profelytus inquilinus est, qui non recipit in se cætera præcepta, sed duntaxat præceptum de non colenda idololatria. Porro de Profelytis communi proverbio dicunt, *קשים להם גרים לישראל כנגע צרעת*, hoc est, *Duri sunt Profelyti Israëlitis sicut plaga lepræ, vel כספחה sicut abscessus, apostema*, in Jebhammoth cap. 4. & alibi; Ratio, שרובן חורין בשביל, Quia pleriq; ipsorum resiliunt propter levem aliquam causam, & seducunt Israël: Difficile quoque est se ab ipsis separare, posteaquam profelyti facti sunt. Causa fuerunt confecti vituli aurei, plagæ item illius, quæ ob desiderium carniûm Israëlitis inflicta fuit, Num. 11. Majem. par. 2. f. 136. 2. Præterea, ut in Cad hakkemach additur fol. 18. c. 4. Quicumq; Israëlitis se associant, valdè damnosi sunt illis, propterea quòd sunt *מטפה פסולרה* ex gutta (seminis) sordida & prophana, radix proferens fel & absynthium, Deuteron. 29. 18. Nam nihil quicquam boni ab illis redit, quin & liberi ab illis prodeutes plerumque sunt pessimi. Nam ex Maacha, quam Judæam fecit David, prodiit Absalom, qui studuit interficere patrem suum, & publicè cum uxoribus ejus fornicatus est. Ideoque qui venit ut fiat profelytus examine- tur, &c. Et paulò post fol. 19. 1. scribit; Quòd verò dicunt, *קשים גרים* Duri sunt profelyti, &c. id non dicitur לגנאי הגרים in vituperium profelytorum,

lytorum, sed לגנאי ישראל in vituperium Israëli-
tarum, q. d. Posteaquam Deus Sanctus & Bene-
dictus videt cogitationes eorum, quòd fami-
liam & patriam suam reliquerint, ac venerint ut
Divinæ Majestati se adjungant, ecce hoc ipso
condemnant Israëlitæ, quando ipsi Deum ne-
gligunt. Et in Medrasch legitur; Dixit Resch
Lakisch; Majores sunt profelyti hoc tempore,
quàm Israëlitæ cum starent in monte Sinai:
quia ipsi viderunt tonitrua, faces, & sonum buc-
cinæ: illi autem nihil horum viderunt, &c. Sa-
tis de profelytis hoc loco. Vide Majemontem
in Hilchos Issure biah cap. 13. & 14. R. Bechai in
Cad hakkemach in littera ג, in גר.

Idem גירא Et peregrinum, Jer. 22. 3.
Et peregrinum non opprimetis,
Exo. 22. 20. בגירא ובגיבא De peregrino, & de in-
digena, Exod. 12. 19. כגירא כגיבא Sicut peregrin-
nus, sic indigena, Lev. 24. 22. Cum Aff. או מגירא
Aut de peregrino tuo, Deut. 24. 14. Et
inter peregrinum ejus, Deut. 1. 16. Plur. emphat.
Et de peregrinis qui
commorantur inter vos, Levit. 17. 13. Apud Tal-
mudicos, גירא עד עשרה דרי לא תבנה ארמאי קמיה,
Pra peregrino ne contempnas Syrum, in decimam usq.
generationem, Sanh. fol. 94. 1. Proverbium priscum,
à Jethronis, socii Mosis, pietate traductum,
Exod. 18. v. 9. 10. Jethro vocatur Syrus, quia
Midjan, in qua terra habitabat, Syriae vicina,
aut sub ea comprehensa fuit. Is peregrinus ge-
nerum in deserto salutavit, & ab eo beneficia
Dei intelligens, Deum laudavit, & ut quidam
volunt, Judæus factus fuit, assumptâ circumci-
sione. Citat R. Salom. Exod. 18. v. 9. Fæminin.
גירתא Peregrina, Profelyta. Deinde גירא est
Adulter, ex altera hujus verbi significatione: גירתא
Adulter & Adultera, Lev. 20. 10. in Jon.
Plur. לא תהוו גירין Non eritis adulteri, Exod.
20. 14. in T. Jon.

Adulter. Fæm. גירתא Adultera, Pro. 30.
v. 20.

Cohabitator, Vicinus, Habitans juxta
aliquem. Sic respondet Hebræo גיר וקרובה; ut
Vicinus & proximus ejus, Jerem. 6. 21. Cum Aff.
Iste vicinus noster. Plural. emph. על כל
Contra omnes vicinos malos, Jerem.
12. 14. ubi Regia perperam habent מגירי, quæ
forma in hac derivatione aliena est. Cum Aff.
Et ad omnes vicinos ejus, Deut. 1. 7.
ubi Regia מגירי quasi אגיר, sed huc pertinet.
Apud Rabbinos משל הדיוט proverbium vulgare: לא
כמא דאמרת אמך אלא כמא דאמרין מגירי
Non quemadmodum dicit mater tua, sed quemadmodum dicunt
vicini tui, in Medrasch Tehill. Psal. 48. vel, ut in

Jalkut legitur, לא כשאת אמרת כו, Non quemad-
modum tu dicis, &c. Significat, Laudem vel pro-
prium, vel ab amicis parentibusve profectam
fordere, & inanem esse. Eam autem veram esse,
quæ à vicinis & extraneis proficiscitur. Salom.
Prov. 27. 2. Laudet te alienas, non os tuum: extra-
neus, non tua labia. Vide & Kimchium Psal. 48.
Fæmin. אילו ידעת דאמרן מגירתך על ברתך Si scires
quidnam vicinæ tuæ dicant de filia tua, Nedar.
folio 21. 2.

מי שהיו פירותיו Granarium, Horreum: מגורא
Cujus fructus sunt in horreo: Item Re-
ceptaculum: מגורא מים Receptaculum aquarum,
Aquarium, in Bava bathra cap. 4. in Mischna:
Plur. מגורות של תיבה Cellulæ, Receptacula arce,
Glossa אוצרות loca occulta, Heimliche ghatt/
Germ. Kelim cap. 19. מגורא האגוזים משעשו מגורא Nuces
(decimantur scilicet) ex quo faciunt habitacu-
lum, in Maasroth cap. 1. h. e. ex quo incipit cor-
tex exterior ab ipsa nuce cum interiori cortice
separari, ita ut nux in exteriori cortice, veluti in
habitaculo vel conclavi sit collocata.

גור בר Catulus, ut Hebraicè: גור בר
Catulo filio leonum, Genes. 49. 9. Fæmin.
גוריתא Catula foemina, de cane foemina. Apud
Talmudicos, נבה כד כלבא עול נכד כד גורייתא פוק, Si
te allatrat canis masculus, ingredi; si femella, exi.
Proverbialiter dictum, in Erubh. fol. 86. 1. רמישללא
Qui ludit cum catulis parvis,
teneris, Kethubh. fol. 61. 2. In Vajikra rabba,
sect. 19. Posteaquam occidisset Nebucadnezar
Jehojakimum, regem constituit Jechonjam fi-
lium ipsius, in ejus locum. Et cum descendisset
in Babyloniam, egressi sunt Babylonii ad gra-
tulanum ei, dicentes, Quid expedivisti? Di-
xit, Jehojakim rebellavit contra me, proinde
interfeci eum, & in locum ipsius suffeci Jechon-
jam filium ejus. Dixerunt ei: גור טוב
מכלב ביש לא תרבי גור ביש מכלב ביש על אחת כמה וכמה
Proverbium dicit, Catulum bonum ex cane malo
nunquam educato, multò minus catulum malum ex
cane malo. Simile illi, מכלבא בישא גורא טבא לא,
Ex cane malo catulus bonus non nascitur, in Se-
der olam cap. 25.

גוש Strigmentum, Ramentum, Pulvis, Gle-
ba, Massa instar glebæ: גוש עפר Ramentum
pulveris, Jobi 7. 5. in Hebræo: גוש של ותים
Gleba terræ mundæ, Tahoros cap. 5.
גוש מארץ Decretus ad pulverem, id est, con-
demnatus ad ignem, ut comburatur in pulve-
rem, Schab. folio 15. 2. Sic ibidem dicunt, גור
Adjudicatus aëri, hoc est suspendio. Plur.
עשאן גושין גושין Redegit nos in glebas, pulverem.

קרא : Nomen proprium regionis : גוש חלב
Akra Gusch-chalabh, Erchin cap. ult.
in Mischna.

Luētari in pulvere, juxta illud Virgi-
lii, Fulvā luētantur arenā : אתלימים היו עומדים
Athletæ stabant, & luētā-
bantur corā Rege, Ber. rab. sect. 22. ומתגושש
עומד ומתגושש Stabat & luētabatur cum filio ejus, ibid.
sect. 77. לuctatus cum superis & prævaluisti illi. Ber. rab. sect. 78.

גזז Avis nomen, in Cholin fol. 42. 1. ubi scri-
bitur per Samech in fine, sed in Com-
ment. notatur, per ז scribendum, quomodo &
in quadam precatone usurpatum legitur. Au-
thor Aruch Noctuan; alii Falconem explicant.

גזז Apis, Vespa, aut alia species ex apum genere,
que mel facit. Plurale, רבש הגזז וצרעון Mel ve-
sparum & crabronum, Bechoroth fol. 7. 2. ubi
præcedit רבש דבורים Mel apum. Glossator illic
notat esse speciem locustæ. Unde alibi legitur;
Qui venatur locustas, vespas, crabrones aut muscas in Sab-
batho, reus est, Schab. f. 106. 2.

גזז Avis immunde nomen, Levit. 11. 13. &
Deut. 14. 12. in T. Jon. Respondet Hebræo עזזיה
Halixæetus.

גזז Abstrahere se, Abripere vel Proripere se ab
aliquo, Aufugere: unde & Syris est Defice-
re ab aliquo: Item Amputare, Abscindere, Dolare,
quomodo cum גזז convenit: Præ. ונזי לה Et fugit ab
ea, Glof. ברה מפנייה: Inf. לגזזי לה Ad aufugien-
dum propter eam, Ut proriperet se ab illa, Pe-
fach. fol. 100. 2. למגזזי דקלא Ad amputandum da-
ctylum, id est, ramum dactyli, Bava bathra fo-
lio 36. 1. למגזזא ליה אספא Abscindere ei (sponsæ)
myrtum, למגזזא ליה גלימא Potest abscindere
pro eo (sc. mortuo) involucrū (sc. in sabbatho,) Schab. f. 150. 2. Baal Aruch hoc citat in גזז quarto
cum Daleth, למגזז. In Targum, Partic. מגזז Dol-
lat, Jefa. 44. 13.

Secundò, Retribuere, Compensare: למגזזי טבא
Ad retribuendum bonum bonitati ejus:
למגזזי בישא בישתיה Ad rependendum malum ma-
litiæ ejus, Aruch ex libro Pesikta. Significatio
hæc est ex lingua Arabica, in qua Verbum hoc
sic significat.

גזז Gaza, Thesaurus: בית גזז vel בי גזז Domus
thesauri, Gazophylacium, apud Talmudicos fre-
quentissimum: עולו לבי גזז ושקולו כל מאי דבעיתו
Ingredimini in gazophylaciū & accipite quic-
quid vultis, Meila fol. 17. גזז בי גזז דרחמנא Gazo-
phylacium Dei misericordis, Nedarim fol. 50. 1.
in R. Nissim.

גזז Vide sup. in גזז, in גזזא.

Cæsis Hebr. & dicitur de lapidibus magnis
& quadratis, cæsis & politis ad ædificium. Inde,
לשכת הגזית Aula ex cæsis lapidibus exstructa, in qua
habitabant Judices Sanhedrin sive consistorii
magni: לשכת הגזית בה היתה סנהדרין גדולה של ישראל
In conclavi lapidis cæsi sedebat Syne-
drium magnum Israël, Talm. Middoth, cap. 5.
Sapientes Gasith, id est, Judices Sanhe-
drin, quorum domus erat ex lapidibus cæsis, id
est, splendida, augusta, magnifica: לשכת הגזית
חציה בקודש וחציה בחול ושבע מניה שני פתחים היו לה
Conclavis ex lapi-
dibus cæsis pars media erat in loco Sancto, & me-
dia in prophano: unde quoque disces, duas ha-
buisse portas, unam apertam in loco Sancto, al-
teram in loco prophano, Joma f. 25. c. 1.

Anfractus, Angusti vel obliqui recessus:
Et ad excipiendos anfractus, Pe-
fach. folio 19. 2. Glossa; מבוואות קטנים Aditus, in-
gressus parvi, qui erant ad viam ascensus & def-
ensus, & quandoq; descendebant per illos adi-
tus, quandoque ascendebant. Author Aruch
exponit שבילים עמוקים semitas obliquas, quæ ne-
que rectâ tendunt ad ascensum, neq; ad descen-
sum: Quia sunt anfractus, angusti
recessus, anguli per quos locus datur fugiendi,
vel se abscondendi, Bava mezja f. 99. 1. Aruch,
דרך עקלתון. Vide & Pesach. fol. 103. 1.

Falx putatoria, vel Forfex, quâ aliquid
præciditur vel detondetur. In Talm. Hieros. Mas-
sech. Schabbas c. 6. וחניתותיהם למזמרות Et hastas
suas (convertent) in falces putatorias, Jefa. 2. 4. h. e.
כלי שגוזזין בו צמר, Glossa, Instrumentum
quo tondent lanam. Sic posset etiam ad גזז re-
ferri.

Sic adducitur in Aruch. In Gemara
scribitur בגזז, Schebhiit folio 40. 1. Est
Proprium nomen Loci.

Quæstor, Præfectus arario, Efr. 1. 8. Esth.
10. 3. Plur. emphat. גזז Quæstores, Efr. 7. 21.
In Talm. Schekalim cap. 5. sumitur pro Thesaurariis
Ecclesiasticis, qui pecuniis publicis Ecclesie præfecti
sunt, אין פוחתין משלשה גזזין Non sunt pauciores
quàm tres thesaurarii. Vide ibi Bartenoram &
Rambam.

Tondere, Succidere, Excidere, Abscindere, Dis-
cindre, Divellere. Partic. גזזת את עזיה
Ecce tondebat Nabal oves suas, 1. Sam. 25. v. 4.
Plur. גזז Tondentes, Tonsores, 2. Sam. 13. 23. Cum
Aff. גזזי Tonsores meus, 1. Sam. 25. 11. דקרום
Quæ coram tonsores suis obmu-
telcit, Jefa 53. 7. Particip. גזזת Quæ
incisa est à locustis, Pla. 72. 6. Plur. גזזו
Tempore quo tondebantur, Cantic. 4. 2. Infim.

Cum tonderet oves suas, 1. Sam. 25. 2. ולא תגוז Ad tonendum, Genes. 31. 19. Fut. ולא תגוז Non tondebis primogenitum ovium tuarum, Deut. 15. 19. *Ithpeh. Præter.* בְּתֵר רֵאשִׁיתוֹת Posteaquam detonsa esset herba Regis, Amos 7. 1.

Apud Talmudicos: Vendidit ipsis vasa fracta figulina, *Glof.* סדוקין Fissa. In Aruch legitur נסיסי, vide נסס. Item: אייתי לי אדפרא וראיניך Adfer mihi forcipem, & radam te, tondebo te, Sanh. 96. 1. כל העומר לגוזו כגוזו דמי Quicquid stat ad abscindendum, pro abscisso habetur, Ketubh. fol. 51. 1. hoc est, Quicquid in procinctu est ut abscindatur, pro abscisso habetur: Sic alibi dicitur; Uvæ quæ stant ad præcidendum, id est, quæ jam-jam præcidendæ sunt, habentur pro abscissis, juxta quosdam. Sic apud Latinos Cingendus pro Cincto haberi dicitur. Baal Aruch legit לגרוד, in גר quarto. Vide & supra in גוז.

Tonfores, in Jon. quod aliàs dicitur גוזין, ut antea positum. *Et secundum aliam significationem*, בגוזין דתכלא, Cum involucris hyacinthinis, Ezech. 27. 24. pro Hebræo גלומי, quod significat *Vestes, Pallia*, quæ complicantur & involvuntur. Kimchi exponit *Gazas, Thesauros ex hyacintho*, juxta significationem vocis גוזא, quæ supra posita. Baal Aruch legit דתכלתא גוזין.

Rasio, Detonsio, Jesa. 3. 24. & 22. 12.

Pugnus, vel Teli quoddam genus: גברא Vir in quo confidebam, elevavit pugnum suum, & surrexit contra me, Sanhed. folio 7. 1. *Glossa* אגרוף. Sic quoque in Kama folio 5. 1. Aruch explicat כלי זין.

Frustra, Fragmenta, Segmenta: גוזין Frustra grandinis, Berach. f. 59. 1. גוזין דפחרא Frustra figuli, Joma fol. 78. 2.

Fenifecium, secunda feni sectio.

Vellus. Constr. וריש גוזת ענך Primitias velleris ovium tuarum, Deuter. 18. 4. *Emphat.* Et de vellere ovium mearum, Job. 31. 20. גוזת דעמרא Vellus lanæ, Jud. 6. 37. Sic fortè legendum על גוזי מלתא Super vellere melotæ, Esth. 1. 3. pro גנזי.

Tabula, Tabulatum, Trabs major, è muro in publicum prominens, Erubh. fol. 78. 2. *idem quod* Heb. *Ædificium extrinsecus adjectum muro*, de quo Ezech. 41. *Plur.* גוזטרות vel גוזטרות *Hinc vult R. Salom.* in *Oholoth cap. 8. idem esse quod* גוזטרות. *Interdum scribitur cum Caph ab initio*, interdum cum ס vel צ in medio. *Interdum est mensura extensi utriusque brachii*, *Cin flaster*; ויין גוזטרות Tigna & trabs majores, Bava bathra

cap. 3. in Mischna. In Aruch parvo redditur Germ. *Bmbgang.*

Rapere, Abripere, Diripere, Vi surripere, ut Hebraicè. *Præter.* ויתב גזילא די גזל Et restituet rapinam quam rapuit, Levit. 5. 23. גזילא גזל Rapinam rapuit, Ezech. 18. 12. *Plur.* וגזלו גזילא Et rapuerunt rapinā, Ezech. 22. 29. *Part.* דגזל לאבוי Qui diripit patrem suum, Prov. 28. 24. *Aliàs Hebraeum* גזל per אנס transferri solet.

Rapina, Raptum, Lev. 5. 23. *Plural.* Et rapinæ, Eccles. 5. 7.

Idem, Cant. 6. 5.

Idem. Plur. חומסקין גזילין Violentiis & rapinis, Gen. 6. 11. in Targ. Hieros.

Idem, Talm.

Raptor, Prædo. Plur. גזלנין, apud Rabbinos frequens. In Ber. rab. sect. 54. Quisnam est גזלן? Bar kappara dixit, זה שהגזל גזל Is qui publice rapinam exercet, &c.

Pullus avium. Plur. cum Aff. על גזוליו Super pullos suos, Deuter. 32. 11. in Targ. Hierosol. Quod legitimi sint pulli ejus, Psal. 84. 4. *Apud Talmud.* הרבה גזולות בקינוח דאכל הרבה גזולות בקינוח Qui comedebat multos pullos columbinos loco confectorum prandii, Sanhed. folio 94. 2.

Minari, Comminari: Partic. גזים בשפותיה Minans labiis suis, Prov. 16. 30. *Fut. cum Aff.* באלימות אירך תגזמני In fortitudine manus tuæ comminaris mihi, Job. 30. 21. pro Hebræo תשטמני Odio prosequeris me. *Sic apud Talmudicos*, אגיש דגזים ולא עבדי Homo qui minatur, & nihil facit, Schebhuth f. 46. 1. *Rabbini nonnisi in Pihel eo utuntur.*

Mmax, Comminator, Ultor, Ultionem minans vel tentans: לבטלא בעל דכבא וגוזמא Ut cessare facias inimicum & comminatore, Psal. 8. v. 3. *Veneta legunt* גוזמא. Hebr. מתנקם Ultor, Ulciscens.

Comminatio: Hinc scribit R. D. Kimchi Psal. 60. 10. ad hæc verba, עלי פלשת התרוצעי Super me Pelescheth jubila; hoc est, רוד גזום או דרך לעג Dicit hoc per modum comminationis aut sarcasmi: דרך גזום Per comminationem, Sicut illic, Latare juvenis in adolescentia tua, Eccles. 11. 9. subintellige; Et videbis, experieris quid eventurum sit tibi tandem: או דרך לעג כיון שהכניעם Aut per sarcasum; postquam videlicet depresserat eos. Hinc, ni fallor, scripserunt alii גזום etiam significare Sarcasum, Ironiam, quasi nempe apud Kimchium דרך גזום & דרך לעג essent synonyma. Sed mens Kimchii est, Verba illa dupliciter posse sumi, vel per *Comminationem*, q. d. Jubila super me, & videbis quidnam facturum sim tibi: vel *Ironicè*, jubilare

jubilare jubens eum, qui extremè depressus & afflictus erat.

Res insolens, stupenda aut mirabilis: Hyperbole, Hyperbolica locutio, quam vocant שפת יתר Locutionem abundantem sive excedentem: דרך Per modum hyperboles, hyperbolicè. Elias vult Græcum esse, in voce הנבא. Plura exempla vide in Aruch. Videatur etiam Majemon in More lib. 2. cap. 47. ubi de hyperbolis Prophetarum agit.

להפליג הענין Hyperbolicè, vel Ironicè loqui: הגזים Exaggerare rem, & hyperbolicè eam describere.

II. Est Præcidere, Amputare ramos in arboribus, in Avoda Sara f. 50. 2. Et inde Nomen,

Amputatio, Locus ubi ramus est abscissus, Ibid. סכין שמן לגזום Ungunt oleum in locum amputationis.

Truncus arboris, pars ea quæ est supra terram; que infra, vocatur שרש Radix: העולה Quod provenit ex trunco, est ipsius, Baſra cap. 5. in Misna.

Indignari, Irasci: רכי מנוף בעלמא Eò quòd iratus est mundo. Citat Aruch ex Gemara Avoda Sarah folio 55. 1. Sed ibi nunc aliter legitur.

Primò Secare, Scindere, Abscindere, Exscindere: Præcidere, Amputare: כסוסיא דגזר בקרבא Sicut equus exscindens in bello, id est, in conflictu discurrens, & scissuram aciei faciens, Jer. 8. 6. Baal Aruch in גזו quarto legit à רגויא à גזו Transire. Fut. תגורון פרמיכון Putabitis vites vestras, Levit. 25. 3. in Jon. Ithpehal, אתגורת אבן Excisus est lapis, Dan. 2. 45. Et cum ה ab initio, more Hebraico, ibid. v. 34. אתגורית מן עלמא Excisus sum è mundo, Thren. 3. 54. Fut. יתגזר ממשכנייהו Excindatur ex habitaculo ejus fiducia ejus, Hebr. ינתק Job. 18. 14.

Secundò, Circumcidere: גזר יהושע כל עמא Circumcidit Josua omnem populum, Jos. 5. 4. לא גזרו יתהון Non circumciderunt eos, ibid. v. 7. Part. Pebil, ארי גזרין הוון Quia circumcisi fuerunt, v. 5. Imperat. גזר ירת בני ישראל Circumcide filios Israel, v. 2. Fut. ותגזר יתיהו Et circumcidet eum, Exod. 12. 44. Inf. cum Fut. מגזר יגזר ילד ביתך Circumcidendo circumcidetur natus domi tuæ, Genes. 17. 13. Ut circumcidatur vobis omnis masculus, Genes. 34. 15. vide & ver. 17.

Apud Talmudicos proverbiale est: שכח נסיב Sichem duxit (Dinam) מישגאז fuit circumcissus, id est, multatus, Maccos fol. 11. 1. Sic quando delirant Reges, sæpè plectuntur Achivi. Simile vide in נגר & שלם. Pro גזר in Ber. rab.

sectione 8. & inde in Aruch, legitur קטע, quod idem, & pro מבנאי legitur in Ber. rab. מבנאי.

Circumcisor, qui circumcidit infantem: שאיליה Interrogavi Rabbi Jehudam circumcisorum, Schab. f. 130. 2. Glossa, מוחל.

Tertiò est metaphoricè, Decidere, Decernere, Præcisè aliquid Statuere, Ordinare, Desumere. Futur. ותגזר מימרי Et decernes verbum, Jobi 22. 28. Imper. גזרו תעני Decernite jejunium, Joël. 1. 14. Ithpehal, וכר אתגזר קדם יהוה Et quando decernitur coram Domino, Eccles. 8. 4. אתגזרו מן שמיא Decretæ sunt è cœlis, Ruth. 1. 1. אכרין יתגזר מן שמיא Quomodo decernatur è cœlis, Ruth. 3. 18. Hoc sensu apud Rabbinos est frequentissimum.

Quartò est Pangere, lurre fœdus, ut ברת Hebraicè, cum nomine Fœderis junctum: Præterit. גזר יי עם אברם קים Pepigit Dominus cum Abrahamo fœdus, Gen. 15. 18. גזר עפך Pepigit tecum, Deuter. 29. 12. די גזרו קימי Qui pepigerunt fœdus meum, Psal. 50. 5. ונתתון קים קרמי Et pepigistis fœdus coram me, Jerem. 34. 15. Part. גזר ירת Ego pango fœdus, Deut. 29. 14. גזרין קים Pangunt fœdus, Hof. 10. 4. Imperat. גזרו לנא קים Pange nobiscum fœdus, 1. Sam. 11. 1. Plur. גזרו לנא קים Pangite nobiscum pactum, Jos. 9. 6. Futur. In hoc pangam vobiscum fœdus, 1. Sam. 11. 2. עפך Ut pangat fœdus tecum, Jobi 40. 23. קים Non panges cum ipsis, & cum idolis ipsorum fœdus, Exod. 23. 32. גזר קים Pangamus fœdus, Genes. 31. 44. ונתתון עפך קים Et pangent tecum fœdus, 2. Sam. 3. 21.

Quintò est apud Grammaticos, Derivare: ut apud Aben Efram, הגזורים אותו מהשליך Qui derivant eam à verbo השליך, Jesa. 6. 13.

Decretum, Sententia: גזר דין Decretum judicii, Sententia judicialis.

גזרתא פאדום, Decretum, Statutum, Constitutio, Sententia: והות לגזרתא Et fuit in statutum, Jud. 11. 39. Constr. בגזרת עיר Ex decreto vigilum, Dan. 4. 14. גזרת שנא Statutum uniuscujusq; anni, 1. Reg. 10. 26. בגזרת מימר מלכא Ad decretum verbi Regis, Esth. 1. 13. Emph. גזרתתם גזרתא Posteaquam obsignatum est decretum, Jea. 8. 21. Plural. עברו גזרין רלא תקנו Fecerunt decreta, quæ nõ sunt recta, Ezech. 20. 25. Constr. בגזרת אבתכון In decretis patrum vestrorum, ibid. v. 18. Cum Aff. דקשין גזרתהון Quorum decreta dura sunt, Cant. 1. 7. Et formâ masculinâ, דפרסאי ויתכתב בגזרין דפרסאי Et scribatur inter decreta Persarum, Esth. 1. 19. Apud Rabbinos & Talmudicos sæpè sumitur Synecdochicè, pro Decreto persecutionis, Persecutione. Unde שמר & גזרה frequenter pro synonymis ponuntur. Vide שמר. Deinde est Circumcisio, DD Exod.

Exod.4.26.27. in Jon. *Abscisio*: גזירה Abscisio-
nem circumcissionis, hoc est, abscissam particu-
lam præputii, Exod.4.26. in Jon. Item *Propositio*
Logica, More in præf. Præterea usurpant Hebræi
etiam de Ordinatione, Prædestinatione, Fato, Decre-
to Divino, quod homini, aut rebus humanis tamquam
inevitabile impositum est: item de Influencia ex astris
indeclinabili. Legitur etiam apud Rabbinos: גזירה
מקל ותמר Constitutio à levi ad grave, id est, Argumen-
tum, Argumentatio à minori ad majus: גזירה שורה
Constitutio par, vel æqualis, hoc est, Argumentum à
pari. Unus est ex tredecim modis explicandæ
legis. Ex. Gr. De Israelitis dicitur, Ne induci-
te calvitium inter oculos vestros propter mortuum,
Deut.14.1. De sacerdotibus: Ne calvitium capiti
inducunto, Lev. 21. 5. Per modum à Paribus hæc
duo loca explicantur: hic de toto capite: ergo &
ille de toto capite intelligitur, Bathra 36.1.

גזירתא Circumcisio: ארם גזירתא הרין Sanguis
circumcisionis istius, Exod.4. v.26.27. in Jon.
Cum Aff. גזירתהון מן פני גזירתהון Ex dolore circumcisio-
nis ipsorum, Genes.34.25. in Jon.

גזרים Segmenta, Sectiones: metaphoricè Syllabæ,
quasi vocis segmenta, apud Grammaticos Hebræos.

גזרין Partes à toto dissectæ: לתרין גזרין In duas
partes, 1. Reg.3.26. Hinc dicitur de Grege minuto
& exiguo, id est, de parte quadam gregis univervi,
ejus quasi Segmento: בתרין גזרין עיון Sicut duo minuti
greges caprarum, 1. Reg.20.27.

גזרין Securis à secando dicta: בגזרין רפרולא Se-
curi ferrea, in Bava kamah, fol.81.2. Metaphoricè
eo intelligitur Decretum durissimum & severissimū,
quale est גזרין Excommunicationis species. Plural.
Contundunt cerebrum ejus מפציעין את מוחו בגזרין
securibus, Sanh. fol.81.2.

גזרין Sectio: In Schab. fol. 54. col. 2. Asinus
non egredietur (in Sabbatho) cum loro, רעברי
לה לגזרין quod faciunt ei ad sectionem. Sensus
est, Quando asinus in incessu pedes collidit, at-
que se lædit, loro cingunt pedes ejus, ubi se in-
vicem collidunt, & quasi secant vel scindunt.
Grammaticis sic dicitur Ordo ac Classis quæque Ver-
borum: ut, גזרין שלמים Classis perfectorum:
גזרין נחות Classis quiescentium. Usurpant etiam,
quando derivationem alicujus vocis ostendere volunt:
גזרין מן גזרין Ex sectione istius vel istius vocabuli, aut
loci, id est, ab ista voce, vel ex isto loco deriva-
tur. Plurale גזריות, vide supra in גזו.

גזרין Frustra, Segmenta ligni, Ligna fissa, Scheiter
holz: גזרין עצים Non dabit minus, quam duo frustra ligni,
Schekal. cap.6. Joma c.2. In Tamid cap.2. explicatur in glossa,
עצים ארוכים, Ligna oblonga. Baal Aruch, החיכות העצים. In
Sevachim folio 82. גזרין שיעשה משרה Ligna fissa

quæ fecit Moses (ad conservandum ignem sa-
crum) longitudo eorum erat cubitus, latitudo
cubitus, &c.

גזרין Haruspices, quasi Sectores dicti, quia exseca-
bant victimas, ut ex partibus possent futura prædici-
re, Dan.2.27. וְגִזְרֵיָא Et haruspices, Dan.4.4.

גזירות Impressiones meteoricæ, ut est generatio ni-
vis, grandinis, pluvie & similibus, Guido.

גזרון Stelle nomen, quæ exit per sextam fenestram
firmamenti, Guido ex zohare col.305.

גזרין Angeli nomen ad Orientalem partem præfe-
cti, Guido ex zoh. col.353.

גזרין Serra, juxta Hebræos: Aliis, Securis: Plu-
rale ובמגורי ברזל Et ferris vel securibus ferreis,
2. Sam.12.31.

גזרין Exactores, Nothdringer reddit Christia-
nus Gerson Germanicè: אי בטלי דיני בטלי גזרין Si
cessant judices, cessant quoque exactores, Sanh.
fol.98.1. Glossa: גזרין sunt Judices populorum
mundi, qui percutiunt Israelitas baculis. Idem
legitur in Schab. f.139.1. לא קימי מינן לא רישי נהרי
Nō constituunt è nobis neque prin-
cipes fluminū (hoc est, publicanos מוכסין, ut in
Glossa explicatur) neq; exactores, vel lictores,
Taanith f.20.1. Glossa: סרדיוטין Lictores, Carni-
fices, Justitiæ executores. In Aruch citatur hæc
vox גזרין in septimo: sed nec in Veneto,
nec Basiliensi Talmud ita legitur.

גזרין Inclinare: כותל הנוחה לרשות הרבים Pa-
ries inclinans in publicum, hoc est,
plateam communem, Moed katon folio 7.1.
Inclinantes super altare, Suc. f.45.1.
* גזרין Vide supra in גזת.

גזרין Ridere, Irridere, Deridere, Illudere: פיר גזרין
סכלא Quando ridet stultus, Prov.10.23.

גזרין Et ridet in die novissimo, וְגַחְכָּא בְיוֹמֵי אַחֲרֵיתָא
Prov.31.25. Infim. cum Præf. מְגַחְכֵּי גַחְכָּת Ridendo
risi, vel, ludendo lusi, Prov.26.19. Ad
illudendum mihi, Gen.39.17. Fut. גַּחְכֵּי אֶגַּחְכֵּי
In contritione vestra ridebo, Prov.1.26. רִידֵיב
בְשָׁמַיָא Qui sedet in cælis ridebit, Psal.2.4.
יְיָ יֶגַחְכֵּי Dominus irridebit illum, Psal.37.13.
גַּחְכֵּי אֶגַּחְכֵּי Ridebo propter eos, Jobi 29.24.
וְאֶמְטוּלְתֵיהֶּוּ Irridebis eos, Pl.59.9. תֶּגַחְכֵּי לְהוֹן
Et propter eum ridebunt, id est, eum deride-
bunt, Psal.52.8. Ex Pabel Partic. וְעַתָּה מְגַחְכֵּי עָלַי
Et nunc derident me parvuli, Jobi 30.1.

גזרין Risus, Derisio, Irrisio: אף בגזרין נכאב לבא
Etiam in risu dolet cor, Pro.14.13. וְגַחְכָּא
Sanna & irrisio, Psal.79.4.

גזרין Idem: מביא לדי גזרין Exponit risui.

גזרין Irrisor, Illusor: הוא אלהכון גזרין הוא
Istus illusor est, Sanh. fol.39.1.

גזרין Sic citat Aruch ex Cholin f. 63. 2.
Sed

Sed ibi legitur כוחילנא . Sumitur pro Ave quadam, de qua dubitatur, utrum munda sit, an immunda.

נחן Inclinare, Incurvare se, Procidere, Procumbere, Pronum abjicere se: Præter. ונחן נכרא Et incurvavit se vir ille, Genes. 24. 26. in Jon. ונחן לארץ Et pronus procubuit in terram, 1. Reg. 18. 42. ונחנתי וסגדתי Et incurvavi me, & adoravi, Genes. 24. v. 48. Prociderunt & adorarunt, Exod. 12. 27. pro נחנתי, Sic Gen. 43. 27. in Jon. הננו נחנו ונפלו Ipsi incurvant se & cadunt, Psal. 20. 4. Partic. לא נחנתי לאנדרטא Non incurvabat se ad imaginem, Esth. 3. 2. Plur. נחנתי לאנדרטא Prosternebant se ad imaginem, Ibidem. לי נחנתי Incurvabant se mihi, Genes. 37. 9. Et incurvabant se, Gen. 33. 6. Jon: Infinit. למנחן לך Ad incurvandum tibi, Genes. 37. v. 10. in Jon. Futur. נסגוד וננחן Adorabimus & incurvabimus nos, Psal. 95. 6. Pabel נחן Idem: Fut. נחנתי נחנתי Coram eo procumbent, Psal. 22. 30. Et profsternent se coram te, Genes. 27. 29. in Jon. Partic. מנחנתי קרמתי Et procumbebant coram eo, scil. vitulo, Exod. 32. 19. in Jon. Sic verbis Hebraeis ברע השתחווה & ברע ressondet. Usus ejus est in Proverbio quodam Talmudico, quod vide in גוף. Syr. dicitur אתנהו per ה, Mar. 1. 7.

נחץ Polire, Levigare, ut linteum levigari solet. Glättien. מנחץ Levigatum.

Levigatio, Kethubh. fol. 10. 2. Hæc fit נחץ שלנו lapide vitreo, sc. in linteis: כביבוס שלהם Lavigatio nostra est sicut candelactio ipsorum, Jevammoth fol. 10. 2.

נחר Rufus, Rubicundus: ראה את הכושי ואת הגיחור ואת הלוקן Somnians se videre æthiopem, & rubrum, & impensè album, dicet: Benedictus sit, qui variavit creaturas, Berach. fol. 58. 2. Glossa, ארום הרבה Rufus valdè. Alibi, הכושי והגיחור, Æthiops-niger & candidus, Bechor. folio 45. 2. ubi in Gemara primò quidem הגיחור exponitur, sed postea mox סומקא. Iterum, ולי צחור ולי גיחור, Neque candidum, neque rufum, Berach. folio 31. 2. Glossa גיחור hoc est, qui nimis candidus est.

Vide supra in גהר.

נט Generale Nomen est litterarum contractus & instrumentorum, ut vocantur: ut, גט חוב, Literæ debiti vel crediti: Bava kama fol. 95. 1. Per Synecdochen speciei sic communiter vocatur Libellus repudii, Litteræ divortii, ein Scheidbrieff: גט הורק נט Qui projicit, id est, porrigit, dat libellum repudii uxori suæ, Gittin cap. 8. in Misna. Exemplar libelli divortii vide apud Majem. in הלכות גט כשר. 4. cap. 4. גט כשר. Libellus rectus, legitimus, נט קרה: Libellus repudii calvus,

nempe, Cujus ligamenta plura sunt, quàm testes; qui calvus est in quibusdam ligamentis, nullis testibus subsignatus, Gittin cap. 8. in Misna. Quid autem hoc sit, vide in Bartenora & Majemonide. Sic etiam dicitur גט מקושר Libellus ligatus. Vide Bafra cap. ult. וכתוב לה גט פטורין Et scribet ipsi libellum dimissionum, Deut. 24. 1. id est, literas divortii, quibus uxorem à se liberam dimittat, Hebr. ספר פרישות Libellum excidii, quo conjugale fœdus rescindit, & uxorem dimittit. Pro hoc scribitur Jefa. 50. 1. אגרת פטורין Epistolam dimissionum: & alibi conjunctim, אגרת גט פטורין, Jerem. 3. 8. גטין. De hoc integer Tractatus est Talmudicus, qui Gittin vocatur, & de Divortii agit.

Vide in גטין גטין גטין *

נטש Sordities, Sordes, Lev. 16. in Targ. Hierof. Heb. בנצתה.

נז Vallis. Plur. נזים Ezech. 31. 12. Sic apud Talmudicos in Scheviith cap. 3. Avoda fara folio 54. 2. ubi sumitur pro Fossis aquarum, ut & Baal Aruch explicat. Porro hinc compositum est נזים, vel נזים, Jos. 15. 8. Vallis Hinnom, ubi liberi in honorem Molech comburebantur. Inde נזים Gehenna, pro loco inferni & æternorum suppliciorum. Vide supra in ordine נהן, & Lexicon nostrum Hebraicum, Druf. in Commentar. ad voces Ebraicas Nov. Test.

נז Cupa, Labrum, Tina, Dolium: נזית סדוקה: Cupa fissa, Schab. fol. 157. 2. Vide & in Ber. rab. sect. 33. Schab. fol. 18. 1. & 109. 1. כלום כפיתרה. An obtexisti nos monte tamquam cupâ? In Avoda fara ab initio, כפה עליהם Operuit super eos montem tamquam cupam. Nempe cum daretur Lex, evulsit Deus montem Sinai, & elevavit eum in aërem, splendebatque instar speculi, unde populus dicitur stetit sub eo, Exod. 19. 17. Vide illic Jonathannem, & Schabb. fol. 88. 1. super hunc locum, & Bes Jacob fol. 168. 2.

נז Nervus femoris, נזיא רגלי: Nervus femoris, Gen. 32. 32. Plur. ואתן עליכון גידין Et dabo vobis nervos, Ezech. 37. 6. Apud Talmudicos: Perfica antequam gestent nervos, id est, fibras instar nervorum, Maase-roth cap. 1. Deinde sumitur etiam pro Membro virili, ut Nervus apud Latinos: הקפת נזיא ולא הקפת ביצים Circumdatio nervi, sed non circumdatio ovarum, id est, testiculorum, Sanhed. fol. 68. סדום הגיד Castratio nervi (non testiculorum) Kid-dusch. fol. 25. 1.

Enervare, Nervos incidere & amputare. Unde Par-

de Participium præteritū passivum, מְנוּרָ, Nervis succifus, Oholoth cap. 1.

II. גִּידָא Absynthium. Ponitur in Targum pro Hebræo לְעֵנָה. In Aruch scribitur, Daleth esse da-
geffandum: אֲרוֹנֵי גִידָא Inebriavit me absynthio, Thren. 3. 15. וְאַחֲרֵיהֶּ מְרִירָא חִידָא גִידָא Et novissimū
ejus amarum est sicut absynthium, Prov. 5. 4. דִּהֲפִכְךָ דִּינָא לְגִידָא Qui convertunt jus in absyn-
thium, Amos 5. 7. Plur. אֲשָׁקִי וְתֵי גִידָן Potarunt me absynthio, Thren. 3. 19. מֵרַר כְּגִידָן Amarum
ut absynthium, Jere. 9. 15. Hinc legitur apud Tal-
mudicos: דְּבָרִים שֶׁקָּשִׁים לְאָדָם כְּגִידָן Verba quæ dura
sunt, (i.e. amara) homini ut absynthium, Schab. fol. 86. 1. Dicitur de Mose, post benedictiones
Legis, pœnas & maledictionem ejusdem negle-
ctæ, proponente. Illæ mel, hæc absynthium Ju-
dæiserant. Sic communiter exponunt: Quid
si interpræteris, Dura ut nervi. Quid enim ner-
vis fortius?

אֲרוֹנָא Idem: מְרִירָא דְּמוֹתָא: Amarum
ut absynthium mortiferum, Deuter. 29. 18. in
Jonath.

III. גִּידָא Coriandrum, Hebr. גִּידָא: ut, וְהָיָא כְּבָר, Et erat (scil. manna) tamquam se-
men coriandri album, Exod. 16. 31. Apud Talmu-
dicos, ad hunc locum: עֵגוּל כְּגִידָא Rotundum sicut
coriandrum, & album sicut margari-
ta, Joma fol. 75. 1.

IV. גִּידָא Ripa, Littus. Vide supra in
גוּר.

גִּידָא Maculosum ex albo & rubro, Bechor.
fol. 45. 2.

גִּידָא Nomen avis vetitæ, pro Hebraico
עֲוִיָּה, Deut. 12. 14. in Jon.

גִּילָא Et stipulam
aridam persequeris, Jobi 13. 25. Plurale,
לְגַבְבָּא גִילֵי לְתַבְנָא Ad colligendum stipulas pro
stramine, Exod. 5. 12. לְגִילֵי אֶתְחַשְׁבוּ לֵיהֶּ Pro stipu-
lis reputati sunt, Jobi 41. 19. 20.

II. גִּילָא Similitudo, Similis, æqualis natura, con-
ditio & status: אֲשֶׁר כְּגִילָאם Qui sunt secundum si-
militudinem vestram, Dan. 1. 10. id est, ejusdem
conditionis. Apud Talmudicos, בֶּן גִּילֵי Filius si-
militudinis ipsius, id est, qui eadem horâ, & sub
eodem planeta natus est, Bava metzia fol. 27. 2.
בֶּן מְזוּלָא. Fortè est אֶלְלָא, quod significat
Revolutionem cœli æqualem.

III. גִּילָא Malleus campanæ: וְהָיָא לְפַעְמוֹן וְהָיָא לְפַעְמוֹן
Similis est tintinabulo aureo, cu-
jus malleus est margarita, Vajikra rab. sect. 27.
In Jellammedenu fol. 60. 3. legitur per ו, וְהָיָא לְפַעְמוֹן.

גִּידָא Ut
tentaret, & ut pudefaceret eos, Eccles. 3. 18.

גִּידָא Propter quinque sanctos, Gen.

Propter quinque sanctos, Gen.

Propter quinque sanctos, Gen.

Propter quinque sanctos, Gen.

Propter quinque sanctos, Gen.

Propter quinque sanctos, Gen.

Propter quinque sanctos, Gen.

Propter quinque sanctos, Gen.

18. 28. Remitte ei propter mise-
ricordiam tuam, v. 29. בְּגִין וְיָכוֹחַ אַרְבָּעִין Propter
justitiam quadraginta, ibid. in Targ. Jonath.
בְּגִין אִנְתְּךָ Propter uxorem tuam, Exod. 18. 6. in
Jon. בְּגִין רְחִיבְךָ נַפְשִׁי Ut benedicat tibi anima
mea, Genes. 27. 4. Jon. בְּגִין כְּדִי בְּגִין כֵּן Propter sic,
id est, Propterea, Quapropter, Idcirco, Igitur, Ideo,
Heb. בְּגִין כֵּן אֵתָּה. ut, על בְּגִין idem quod
על: ut, בְּגִין כֵּן אֵתָּה. Idcirco obvenit nobis angustia
hæc, Genes. 42. 21. in Jon. בְּגִין כֵּן אֵתְּמַסֵּר בְּיַד מַלְכָּא
Idcirco traditus est in manū Regis Assur,
Eccles. 10. 9. בְּגִין כֵּן אֵמַרְתִּי Idcirco dixi, Jobi 9. 22.
Eò quòd, Eò ut, Propterea quòd vel
ut: בְּגִין דִּי אֲוִישֵׁת דִּיהִי Eò quòd extendit manuum
suam, Esth. 8. 7. וּבְגִין כֵּן תְּחִי יְתִבָּה Et idcirco sede-
bit, Thren. 1. 1. אִין לֹא תִקְבֵּל יְתִי בְּגִינִי Cum Affixis,
Et si non recipias me propter me, Exod. 18. 6. in
Jonath. בְּגִין יְתִדְךָ בְּגִין יְתִדְךָ Propter quas tibi ser-
vivi, Genes. 30. 26. in Jon. וְאִיכָּח בְּגִין מַלְכֵינָא Et
redarguit ipforum causâ Reges, Psal. 105. 14.

גִּיסֵי Exercitus, Turma, Cohors. Plur. cum
תְּשׁוּרָא Compescas cohortes ejus,
Pf. 65. 11. Apud Talmudicos, בְּגִיִּיסוֹת משׁוּבְּשֵׁת
Urbs conturbata exercitibus, Jebham. fol. 122. 1.
R. Salomon scribit, 185. millia ab Angelo occisa,
2. Reg. 19. 35. fuisset omnes גִּיִּיסוֹת ראשֵׁי
Capita, Duces exercituum. Hinc Verbum,

גִּיִּיסוֹת Exercitum, Turmam colligere, congregare:
בְּמַרָּה Congregabat cohortes suas: Quot cohortes ego possum
congregare, Medr. Ruth. cap. 1. v. 5.

גִּיסֵי Affinis. Elias vult cū Pronomine tantum usur-
pari: גִּיסֵי Affinis meus, veluti Sororis maritus,
Sororius, Levir. גִּיסָא Fœmina affinitate
conjuncta, Germ. Geschwewer/ ut, Fratris u-
xor, Glos. mariti soror: גִּיסָא Cognata mea. Vide
etiam supra in גִּיסֵי.

גִּיסֵי Vide in גִּיסֵי.

גִּיפָא Ripa, Littus, idem quod גִּיפָא: ut, על גִּיפָא נְחֵלֵי אֲרִנּוֹן
Ad ripam fluminis, Exod. 2. 3. in Jonath.
דְּעַל גִּיפָא נְחֵלֵי אֲרִנּוֹן Qui est ad littus fluvii Arnon,
Deut. 4. 48. in Jon.

גִּיפָא Vide supra in גִּיפָא.

גִּיץ In fo-
veas lutofas, cœnofas, Psalm. 140. 11. Fortè
בְּגִיץ melius legeretur בְּגִיץ.

גִּירָא Faculum, Sagitta: וְלֹא יִקְשִׁית תַּמּוֹן גִּירָא
Neque jaculabitur illuc sagittam, 2. Reg.
19. 32. בְּגִירָא Sicut sagitta acuta, Jerem. 9. 8.
עַל אֶתְרֵי גִירָא Ad locum jaculi, 1. Sam. 20. 37. Cum
Aff. דְּמִיתָא בֵּית גִּירָא Domum sagittæ tuæ, pharetram
tuam, Genes. 27. 3. in Jon. Plur. בְּגִירָא
Et misit plagas suas ut sagittas, 2. Sam. 22. 15. Cum
Aff. גִּירָא Cujus sagittæ acute sunt, Jesa.

גִּירָא Cujus sagittæ acute sunt, Jesa.

גִּירָא Cujus sagittæ acute sunt, Jesa.

גִּירָא Cujus sagittæ acute sunt, Jesa.

גִּירָא Cujus sagittæ acute sunt, Jesa.

גִּירָא Cujus sagittæ acute sunt, Jesa.

גִּירָא Cujus sagittæ acute sunt, Jesa.

גִּירָא Cujus sagittæ acute sunt, Jesa.

גִּירָא Cujus sagittæ acute sunt, Jesa.

5.28. Vide præterea in גרר. Apud Talmudicos, Jaculabatur sagittas, Nedar. fol. 76.2.

Deinde גרר Calx, Tectorium ex calce: על גרר In calce, vel, super calcem, id est, in tectorio ex calce, Dan. 5.5. גרר Sicut lapides calcis, Jefa. 27.9. וסרנון בגרר בביתו Et obduxerunt eis quasi calce parietes domus, Amos 2.1. R. Salomon scribit in Betza fol. 15. col. 1. גרר מן קרקע hoc est, גרר est species terræ denigrantis.

גרר Sagittarius, conficiens sagittas. Extat in proverbio vulgato: גרר בגרר מקטיל מרזול וירדה: Sagittarius sagittâ suâ occiditur, quæ operâ manu ipsius perfectâ fuit, Pelach. fol. 28.1. Dicitur in eos, quibus proprium opus, artes consilia, exitio sunt. Simile vide in גרר in voce חרדל, & in סרן.

Tertio, גרר In Schab. fol. 109.2. sumitur pro Foliis vel frondibus vitium, vel juxta alios, pro Semine lini, ut notatur in Aruch.

גרר Grex, Pecus, Possessio: גרר גרר Greges ovium & greges boum, Genes. 26.

גרר Domini gregum, id est, pecuarii, Amos 1.1. Sic, גרר גרר Pecuarii fuerunt, Genes. 46.34. Cum Aff. גרר Et fuit pecus ejus, Jobi 1.3. גרר Fuerunt cum gregibus suis in agro, Genes. 34.5. Respondet Hebraeo מקנה. Veneta interdum cum Chirek ab initio scribunt, quandoq. etiam cum Dagesch in ה.

גרר Adducit Aruch ex Ber. rab. sect. 33. sed non reperio. Aquinas exponit עמק Vallis.

גרר Migrare, Demigrare, Emigrare, Remigrare, Deportari, Abduci in captivitatem: Item, Revelare, Detegere, Manifestare, vel, Detegi, Revelari. Præterit. גרר משראל Migravit gloria ab Israële, 1. Sam. 4.21. גרר אם גרר Nisi revelaverit secretum suum servis suis Prophetis, Amos 3.7. גרר ראתא ראתא Nuditatem patris sui revelavit, Levit. 20.11. גרר Quia propter peccata sua deportati sunt, Ezech. 39.23. Participium, גרר Qui revelat secretum, Proverb. 20.19. גרר אם גרר Quinetiam si migraturus es, 2. Sam. 15.19. גרר וגרר Vagus & exulans in terra, Gen. 4.14. Plural. גרר In capite eorum qui captivi ducuntur, in captivitatem euntium, Amos 6.7. Faemin. גרר ומטלטל Exulans & vaga, Jefa. 49.21. גרר לית נבואה גרר Non erat Prophetia revelata, 1. Sam. 3.1. גרר Detecti sunt coram ipso renes, Jer. 12.20. Infinit. גרר Deportando deportabuntur, Amos 5.5. Imper. גרר לעניהון Et emigra in die in oculis ipsorum, Ezech. 12.3. Futur. גרר בעון גרר Idcirco nunc emigrabunt, captivi ducuntur, Amos 6.7. Pabel Præter.

גרר Revelare, Detegere, Manifestare, vel, Detegi, Revelari. Præterit. גרר משראל Migravit gloria ab Israële, 1. Sam. 4.21. גרר אם גרר Nisi revelaverit secretum suum servis suis Prophetis, Amos 3.7. גרר ראתא ראתא Nuditatem patris sui revelavit, Levit. 20.11. גרר Quia propter peccata sua deportati sunt, Ezech. 39.23. Participium, גרר Qui revelat secretum, Proverb. 20.19. גרר אם גרר Quinetiam si migraturus es, 2. Sam. 15.19. גרר וגרר Vagus & exulans in terra, Gen. 4.14. Plural. גרר In capite eorum qui captivi ducuntur, in captivitatem euntium, Amos 6.7. Faemin. גרר ומטלטל Exulans & vaga, Jefa. 49.21. גרר לית נבואה גרר Non erat Prophetia revelata, 1. Sam. 3.1. גרר Detecti sunt coram ipso renes, Jer. 12.20. Infinit. גרר Deportando deportabuntur, Amos 5.5. Imper. גרר לעניהון Et emigra in die in oculis ipsorum, Ezech. 12.3. Futur. גרר בעון גרר Idcirco nunc emigrabunt, captivi ducuntur, Amos 6.7. Pabel Præter.

גרר Unde tantum cum præposito ב dicitur adverbiascit ut alia Nomina; Publicè, Apertè, Manifestè, Palàm: Quis adduxit palàm, Jefa. 41.2. בקשות וגרר Ego adducam ipsam palàm & verè, Jefa. 45.13. Item Veniant apertè, Joel. 3.9. Palàm, id est, liberè, intrepidè, nemine obstante. Sic fiunt quæ publicè fiunt. Elias scribit in Methurgeman se nescire quid sit: videri sibi Festinationem significare, ut sit Festinanter, Celeriter, quasi a גרר. Deinde ineptè ponit in litera ב, quasi ea de themate sit, cum eadem ratione ipsi

Revelavit justitiam suam, Psalm. 98.2. גרר Revelavi abscondita ejus, Jerem. 49.10. גרר אנון גרר קלנה Ipsi discooperuerunt turpitudinem ejus, Ezech. 23.10. Futur. גרר תוכח Et revelabo ipsis portam resipiscentiæ, Jere. 33.6. גרר ארעא Et revelabit terra, Jefa. 26.21. גרר ארעא Revelabo aurem tuam, Ruth. 4.4. גרר בני נשא Tunc revelabit aurem filiorum hominum, Jobi 33.16. Ithp. Præter. גרר לשמואל Quia revelavit se Dominus Samueli, 1. Sam. 3.21. גרר אנתגלי וימא רין Qui revelavit, retexit se hodie, 2. Sam. 6.20. גרר אנתגליאו לכבל Qui abducti sunt in Babel, Jerem. 40.1. Infinit. cum Præter. גרר אנתגליאו Apparendo apparui domui patris tui, 1. Sam. 2.27. Particip. גרר אנתגליאו Corruptio manifesta, Proverb. 27.5. Ex Ithpabel, גרר אנתגליאו Revelastite, Indie quo revelastite, Judic. 5.4. Infinit. cum Præter. גרר אנתגליאו Perrexit Dominus revelare se, 1. Sam. 3.21. Talmudicè, גרר אנתגליאו Innotuit res, Sanh. fol. 109.2. אנתגליאו Quem deportavit Nebucadnezar, Jerem. 29.1. גרר אנתגליאו מירושלם Quam deportavi ex Hierusalem, v. 4. Infinit. cum Aff. גרר אנתגליאו Deportare te, Thren. 4.22.

Apud Rabbinos jungitur huic verbo sæpè Nomen פנים, & tum significat, Impudenter, Protervè, Audacter agere: Revelat faciem contra Legem, id est, protervè, impudenter agit vel insurgit contra eam.

גרר גרר & גרר גרר & גרר גרר Deportatio, Abduelio, Migratio in captivitatem, Exilium, Deportata multitudo: גרר גרר Deportatio perfecta, Amos 1.9. Et omnem deportationem, Jerem. 28.6. גרר גרר Ad reliquos seniores captivitatis, Jerem. 29.1. vide & v. 4. Constr. גרר Et captivitatem populi mei dimittet, Jefa. 45.13. גרר גרר Omni deportationi Jehudæ, Jerem. 29.22. Cum Aff. גרר גרר Deportationis nostræ, Ezech. 40.1. E medio captivitatis suæ, Jefa. 51.11. Plur. גרר גרר Tres captivitates, apud Rabbinos. De Exilio & ejus causis vide in Maccoth cap. 2.

Unde tantum cum præposito ב dicitur adverbiascit ut alia Nomina; Publicè, Apertè, Manifestè, Palàm: Quis adduxit palàm, Jefa. 41.2. בקשות וגרר Ego adducam ipsam palàm & verè, Jefa. 45.13. Item Veniant apertè, Joel. 3.9. Palàm, id est, liberè, intrepidè, nemine obstante. Sic fiunt quæ publicè fiunt. Elias scribit in Methurgeman se nescire quid sit: videri sibi Festinationem significare, ut sit Festinanter, Celeriter, quasi a גרר. Deinde ineptè ponit in litera ב, quasi ea de themate sit, cum eadem ratione ipsi

addita sit, quã voci בקשות & aliis infinitis. In Venetis punctatum est בגלוי cum abundante Tzere.

גלוי *Manifestum, Apertum*: גלוי וידוע לפניך *Manifestum & notum est tibi בגלוי*: In manifesto, cum manifestum sit. Legitur etiam בגלויא quod scribitur בגלוייא, Pesach. 13. 1. Baal Aruch id adducit בגלוייהו.

גלוי *Retectio, Revelatio, Manifestatio*: בגלוי *Cum retectioe vultus*, id est, *Audaacter, Impudenter, Protervè, Sota* fol. 42. 2. בגלוי בשר *Idem*, Gen. 6. 2. in Jon. Id aliàs dicitur בהפצרה. *Sumitur etiam pro Spacio vacuo in Scriptura*, Metzia fol. 7. 2. in Glossa.

גלוי *Apertum, Manifestum*: דוחים יראת שמים *Impugnât timorem Dei manifesto*, Kabhvenaki Prov. 25. 1.

גלוי *Margo, Spacium chartæ in librorum lateribus Retectum, & scripturâ vacuum*: גלוי שבספר *Margo in libro, tam qui supernè, quàm infrâ, qui in principio libri, & fine ejusdem, &c.* Jadajim cap. 3. Plur. גלוינים *Margines*, Schab. fol. 116.

גלוי *Coruscationes noctis*, Taanis fol. 3. col. 2.

גלוי *Gallia*: אפילו ספינות באות מגליא לספמייא *Etiam naves quæ veniunt ex Gallia in Hispaniam non sunt benedictæ, sed tantum Israëlitarum*, Jebham. fol. 63. 1.

גלוי *Pus, Sanies, vel, Pustula saniosa*: אי מליא *Si repletus fuerit pulmo sanie*, Cholin fol. 48. 1.

גלוי *Fanua, Ostium*: טרק גלא *Claudit ostiũ*, Bava kama fol. 112. 1. Citat R. Salom. Cant. 4. 12. Claudite portas. *Legitur etiam præposito Aleph cum Chirek*: לאיגלי גפא *Ad portas murorum*, Bava metzia fol. 108. 1. Bathra fol. 8. 1. *Sic dicta Fanua, quia Revelat inclusa, quando aperitur. Fortè est גלל, quod Volvitur in cardine. Id melius.*

גלוי *Sic vocant Templâ Christianorum*. Vide in כרה.

גלוי *Tonsor, barbam & capillos tondens & abraddens: Plural.* מספר גלביא תסב לך *Novaculam tonsorum tolles tibi*, Ezech. 5. 1.

גלוי *Novacula*, Numer. 6. 5. & 8. 7. in Targ. Jonath. Hebr. תער. *Sic explicatur in Bere. rabba* sect. 31. *Gladios acutos, vel, cultros acutos*, Jos. 5. 2. per גלבין דטיגור *Novaculas lapideas.*

גלוי *Squama*: ושרן גלבין *Et lorica squamarum*, 1. Sam. 17. 5. In Aruch citatur per Kaph in medio. Sic legit quoq; Kimchi. Vide infra.

גלוי *Spelta*, Pesach. fol. 35. 1.

גלוי *Lorum, Corrigia, ut vult Elias. Respon-*

det Hebræo מתג Frænum: מנלכא לחמרא *Frænum asino*, Prov. 26. 3. Sic legunt Elias, Baal Aruch, & Regia. In Venetis est מנלכא per Caph. At גלך aliud est, nec id huic loco covenit. In Medrasch Jellammedenu fol. 55. 1. מדרת בו כשסרה עליו עברו *Homo carnalis, cum delinquit contra ipsum servus ejus, accipit compedes & constringit ipsum, lora item vel flagella & cædit ipsum*. In Beres. rabba sect. 40. Angelus stabat totâ nocte בידו ומגלב בידו ומגלב בידו *Angelus stabat totâ nocte flagellum tenens in manu sua: vel Baculum ut glossator exponit, vel Gladium, ut in Jalkut explicatur fol. 18. col. 3. ex significato גלב.*

גלוי *Videtur sumi pro specie lane pretiosæ*. In Medr. Koheleth cap. 1. v. 9. ישב ר' מאיר ודרש עתיד *Sedit R. Meir & docuit; Futurum est ut de lupo tondeatur melota, & de cane Galbatinon. Vide infra in גלק.*

גלוי *Tunica vel Interula*, Guido ex Beres. rab. sect. 20. sed ibi legitur nunc גלקסינון. Vide infra in גלק.

גלוי *Herbæ nomen, quæ vocatur Herba Lucis vel Lucia*, ut Aruch scribit.

גלוי *Narrare, Referre aliquid cum gaudio & exultatione*: אייל גלוי לאמך ואמור לרה *Ito & referto matri tuæ, & dic ei, &c.* Vajikra rab. sect. 5. & 25. Sic in Beres. rabba sect. 36. Medrasch Koheleth cap. 1. vers. 8. & alibi. Glossa, ספר והשתבח.

גלוי *Deinde ponit Guido pro Glocitare, vocem gallinæ emittere, ex Zohar.*

גלוי *Lætica, vel, Rheda*: אבך מוליכך בקרון *Pater tuus duxit te in curru, ego vehã te in rheda*, Glossa, מרפכה *ein Raufsch/ Jalkut Proph. fol. 37. 2. Puto esse idem quod גלקטיקא, de quo infra.*

גלוי *Chirotheca*: לא זכינו לאורייתא אלא בגין *Non digni facti sumus Lege, nisi quia vidimus digitos Raf ex chirotheca ipsius*, Talm. Hieros. Beza cap. ult. Glossa, מין מלבוש והוא בית יד.

גלוי *Scabellum, Scamillum*: דהוה *Quæ erat scabellum pedum ejus, Paratus ad scabellum*, Jobi 15. 24. quo capto hostes utuntur loco scabelli, quando equum conscendunt: *Et aptavit illum suppedaneum loco scabelli Domini mundi*, Exod. 24. 10. in Jon.

גלוי *Scipio, vel Contus, Crus ligneum*: לא תכנס בגלויטקא *Non ingredietur cum crure ligneo*, Glossa, דגל עשוי מעץ, Jalkut Levit. fol. 151. col. 4. Idem quod גלודקא infra.

Sic citat Aruch ex Echarab. cap.2.7. גליאסין
sed pro eo nunc legitur גליאסין.

גלד Unde in Ithpehal, אתגלד Decorticari, Pelle
exui & nudari: אתרוגא דאנילד Citrum de-
corticatam, Glossa, נקלף, Succa fol.35.2. ריאד
Pulmo demembranatus, cujus mēbrana
ablata est, Cholin fol.46.1. Item, Congelari, Conden-
sari. Hipbil, הגלד Congelare, Condensare: המים
Aquaē congelantur, R. Sal. Psal.147.17.
Item Crustam obducere vel contrahere: המלדה המכה
Crustam obduxit plaga, Jobi 16.15. in R. Levi.
Hophal. הגולד Crustatum fieri: המכה Si
crustam vel cutem contraxit os plagae, si crusta-
ta est, in Ketubhos fol.76.2. Sic, גלדה Excoria-
tum, cujus cutis detracta aut avulsa, Cholin 45.1.

גלידא גלד Gelu, Pruna, Glacies: metaphoricē
Crystallum: אלהן ערוגלד Sed privatio & conge-
latio, sive concretio, scil. luminis, Zach.14.6.
Et gelu descendebat su-
per me noctu, Genes.31.40. Quasi
color glaciei fortissimae, id est, crystalli, Ezech.
1.22. גלד היך קטים יבדר Pruinam veluti cinerem
dispergit, Psal.147.16.

גלדא גלד Pellis, Cutis, Corium, Cortex, Crusta, res
ex humore vel excremento concreta, & alii corpori
tamquam pellis adhærescens: גלד שחוף למכה Cru-
sta quæ est extra plagam, Mikvaoth cap.9. ex
pure scil. concreta. Plur. גלדי צואה Crustæ ex-
crementi: גלדי טיט Crustæ luti, quales iter fa-
cientibus in vestibus hærent, Mikvaoth cap.9.
גלדי חפן גלדין Obductæ pellibus, Ezech.27.24. כגלדי
הבצלים שמקיפין זה את זה בעגול Sicut pelles cæpa-
rum, quæ cingunt una alteram circulatim:
גלדין דאגוזא Cortices nucis, Zohar in Genes. Hinc
per Metonymiam est Solea, pars inferior calcei, in
Berach. fol.43.2. cui oppositum פנתא Pars supe-
rior, de quo vide in פנה. Item Bulga, Saccus
coriaceus, qui in equis aut mulis vebitur, Pesachim
fol.119.1.

גלדא גלדא Coriarius, synecdochicē Sutor: בשוקא דגלדא
In forum sutorum, Cholin fol.48.2. & Metzia
fol.24.2. id est, רצענין Sutorum.

גולד Glamus, Tunica orbiculata, corpus sphaeri-
cum, quale ferè est cepa. Unde, secundum He-
braeos, unum coelum ambit & includit aliud,
sicut גולדים tunicæ in cepa. Munsterus.

גלדנא Nomen pisciculorum qui nunquam majores
fiunt. Nascuntur in luto maris: unde, גלדנא דבי
Pisciculi qui in luto, scil. nascuntur, pisciculi
lutosi: גולדנא דמלקא Pisciculi saliti, Tamid cap.
3. in fine. Per Ironiam hyperbolicam dicitur de
pisciculo quodam marino, qui tres habuit pin-
nas, ac tantæ tamen fuit magnitudinis, ut navis
inter unam pannam & alteram tres dies & tres

noctes procederet, & quidem tantâ velocitate,
ut sagittam volentem superaret. Si sic fuit Gil-
dena, quâta ergo magnitudinis maximus piscis
in mari est? in Bava bathra fol.73.2. טב גלדנא
Melior est pisciculus
putridus ad comedendū, quàm intinctum acer-
rimum, quod diffringit lapides, in Keritut fol.
6.1. Ne excoriato piscicu-
lum Gildena ab auribus suis, in Sanh. fol.100.2.
id est, ne cutem ipsi per aurem detrahas, sic enim
ea corrumpitur, quin cutem cum eo affato, &c.
Porrò quandoq; scribitur גולדנא, unde apparet
Jod in גולדנא repræsentare Kibbutz, ut & aliâs
non rarò. In Jalkut Exod. fol. 96. 3. exponitur
דגים גדולים.

גלדנא Scipio, Contus. Apud Talmudicos
in Betza fol.25.2. זקן אחד היה בשכונתנו והיה יוצא
Senex quidam erat in vicinia nostra,
qui egrediebatur cum pedali, scipione suo. Glos-
sator Gallicè exponit פלדיסטול. Author Aruch
vult idem esse cum גלדנא, quod Scabellum si-
gnificat, pedum fulcrum vel adminiculum.

גלדנא Splendor: גולה דלילית Splendor
noctis, Taan. fol.3.2. In glossa עין
לנישור explicatur הלילה, & vernaculé משפט
אילושטרא, in altera glossa exponitur vernaculé,
Baal Aruch explicat גונה, Adducit idem aliud
exemplum ex Pesach. fol.13.1. Sed ibi nunc legi-
tur בגלוי: unde גולה vel גולה idem videtur esse
quod גלוי.

גלדנא Hyosciamus, Schindlerus.

גלח Radere, Abradere: Particip. מנלחין דקניהון
Rasi barbibus suis, Jerem.41.5. Futur. בחר
ויגלח ית Postquam abraserit, Numer.6.19. רגלח
Et abradet omnes crines suos, Lev.14.8. פל שעריה
Et tondebis caput ejus, Deut.21.12. ותגלח ית רישה
Non radent, Lev.21.5. Ithp. גלח
Postquam rasis esset, Judic.16.19.

גלח Rasis. Sic Judei vocant Sacerdotes ac Sa-
crificulos Papisticos: & latius, quosvis verbi Divini
& Ecclesie ministros Christianorum, eo quod abra-
dunt angulos capitis sui, ac barbas. Qui ritus sine du-
bio est ex ritu Levitarum. Plur. גלחים.

גלוח Rasura, Rasio, Jesa.15.2.

גלוח Idem: ותגלחתן מצוה Et rasio ipsorum
præceptum est, Nasir f.40.1. הרואה תגלחת בחלום
ישכים ויאמר ויגלח ויחלף שמלותיו קודם שיקרמו פסוק
Qui videt rasuram in somnio, surget manè & dicet; Et rasit se &
mutavit vestimenta sua, Genes. 41.14. antequam
præveniat eum versus alius; Si raderer, recederet
à me vis mea, Judic.16.17. Berach. fol.56.2.

גלט לא ישלל אחריו Platea, Vicus, Forum: גלטקא
Non ambulabit post te in platea, neque

neque feret post te vestes vel vasa in balneum, Glossa בשוק. Jalkut in Leg. fol. 194.4.

גלטינון. Vide infra in גל.

גלטיורין *Scheda membranacea, quæ de collo suspenduntur, cum scriptura superstitiosa, aut caracteribus ac vocibus fictis & vulgò incognitis*, Schab. fol. 103.2. Vulgatâ linguâ Judæorum dicuntur קמטין.

גליא *Gallia*. Vide supra in גל.

גליינוס *Galenus medicus*, R. Levi, Proverb. 19.28.

גליאסין vel גליסין *Galeæ*. Munsterus. In Echarabbeti cap. 2. v. 7. ועשו מסגר של גליאסין שלהן וראשם. בארץ, Glossator exponit ex Aruch רמחים, & interpretatur, Fecerunt (gentes) claustrum ex spiculis suis, ponentes caput ipsorum in terram. Baal Aruch legit גולגסיים.

גולירין vel גולירין *Pedites militares, Velites, levis armaturæ milites, qui primi in acie confligunt, sequentibus potentioribus armaturæ duplicis: vel, Lixæ, Calones, Galearii*: גולירין vel גולירין *Galearii, vel, Velites confligunt in bello, & potentiores victoriam obtinent. Sic in precibus leviores sunt qui preces incipiunt: potentiores, qui per Amen eas concludunt, juxta illud, גדול העונה אמן יותר מן, Major est qui respondet Amen, quam is qui orando præit, in Berach. fol. 53.2. Nasir in fine. Glossator exponit per חלשים Debiles. לא תבזו ולא תבוזו ברומי ולא בגולירין Non contemnetis vel altum vel humilem, Beresch. rabba sect. 63. Glossa, אדם חלש ושפל. Pro equisone videtur sumi in Targ. secundo Esther: גולירין דהויה נגיד לסוסיא: Equiso qui ducebat equum, Esth. 6.12. quamvis & hîc possit prior significatio locum habere. Iterum in Bemidbar rab. sect. 9. fol. 231. col. 4. לא זוו משם. Non recesserunt illinc, neque respectabant aut honorabant ipsum, quia lixa fuit, Glossa הריוט Plebejus, vilis. Puto ortum esse ex Latino Galearius. Nam lixas & calones vocabant olim Galearios. Vegetius de re militari lib. 1. cap. 10. Nō solum autē pedites sed & equites, ipsosq; equos vel lixas (quos Galearios vocant) ad natandum exercere per commodum est, ne quid imperitis, cum necessitas imminet, eveniat. Et lib. 3. cap. 9. Deniq; ex ipsis calonibus (quos Galearios vocant) idoneos ac peritos usu legebant, quos non amplius, quam ducentis sagisarciariis puerisq; præficerent.*

גלרין *Squama*. Sic citatur in Aruch & in Commentariis Kimchi per Kaph, שרין גלרין, 1. Sam. 17. 5. pro Hebræo שרין קשקשים Lorica squamarum. An squamam, ut vox Hebræa, significet, author Aruch non explicat. In nostris exemplaribus legitur per Beth גלרין.

גלגל. Vide supra in גל.

גלגל *Volvere, Convolvere, Devolvere, Involvere, ut Hebraicè. Particip. passivum, גלגל Involutæ erant, Cantic. 5.14. In Pabel per geminationem primæ radicalis, ut Hebraicè: וַיִּגְלַגַּל ית אֲבִינָא Et devolvit lapidem, Genes. 29.10. in T. Jon. Sic Particip. גלגל עלי Devolvebant, ibid. v. 3. וַיִּגְלַגַּל מִחַתְיָהוּ Devolvit super me plagam suam, Thren. 3.3. Ithpabel ex forma quadrata, Partic. תחות רנושא Sub tumultu devolvuntur, Job. 30.14. Ex forma Pahal Præter. ארי אתגוללו רחמיהו Quia convolvebantur miserationes ejus, Gen. 43.20. Sic Jerem. 31.20. & Hof. 11.8.*

Apud Talmudicos latius extenditur: Usurpant enim pro Assare, quod res assanda Rotetur, & Circumvolvatur: ut, אין נותנין ביצה בצד המים בשביל, Non ponunt (in Sabbatho) ovum in cucumam, ut assetur, שתצלה קצת, ut in glossa explicatur, Schab. fol. 38.2. in Misna: & fol. 39.1. in Gemara, מוגלגלין ביצה על גבי נג רותח, Assant ovum super tecto fervente, scil. ex æstu solis: Sic, ביצה צלויה Ovum assatum ex parte, Glossa קצת, Oketzin cap. 2. Extat & in proverbio quodam, quod vide in ביע. Item Rotare, Convolvere: Miscere, Condire, Subigere, quia hæc omnia fiunt Volvendo, Convolvendo. Hinc, חבית של זיתים מוגלגלים, Vas olivarum convolutarum, Edajoth cap. 4. Sic vocantur olivæ in vas rotundum collectæ & convolutæ, in quo macerantur, ut esui sint aptæ. In glossa dicitur, חתי כבושים במלח למתקן, Olivæ subactæ in sale, ut dulces fiât. Hinc Guido explicat per Dulce fieri, Conterere. Vide & Avoda Sarah cap. 2. in Mischna: אוכלין עראי מן העסה עד שתתגלגל בחטים ותטמטם בשעורים Comedunt accidentaliter & quasi fortuito (non in prandio ordinario) aliquid de massa donec rotetur, siquidem fuerit ex tritico, vel aliquo saltem modo obthuretur ut cohæreat, siquidem fuerit ex hordeo (quia hordeum non ita bene rotari potest:) sed massa ex eo facta מתפרדת separat se, non ita firmiter cohæret, Challa cap. 3. ab initio. In hunc sensum exponit Raschi. Et sic in Gemara Talm. Hierosolymitani, עד שתעשה, Donec mista fuerit. Vide & in Menachoth fol. 67. col. 1. מוגלגלת Massa convoluta, subacta & subigendo absoluta, Glossa, שלא החמיצה, quam nondum fermentavit, Pesachim fol. 7.1. vide & in Nidda fol. 6. col. 2. ubi in Glossa dicitur, גלגול in rebus communibus est absolutio operis ad Challam. Sic dicit Baal Aruch; Massa, quæ planè est subacta, מוגלגלת.

גל *Cumulus, Acervus: Fluctus maris instar maximi*

ximi cumuli convolutus: Unus-
quisque fluctus qui me obruit, Jebham. fol. 121. 1.
גל Absconditus in acervo: Inventus
in acervo, Sota cap. 9. in principio. *Plurale*,
שנית קרוי פצחא לגלן Disposuisti urbes munitas
in acervos, Jefa. 25. 2. בגלי יפא In fluctibus maris,
Zach. 10. 11. ותמן גלוהי Et perstreperunt fluctus ejus,
Jefa. 51. 15. Et integrè scriptum, ובללך עלי עברו Et
fluctus tui super me transiverunt, Psalm. 42. 8.
גלן Fluctibus maris, Psal. 104. 9.

גל Janua, vide supra in גל.

גל Devolutio: אבן גלל Lapis devolutionis,
Esr. 5. 8. id est, maximus, qui portari nequit, sed
devolvi necesse habet. Quidam Marmoreum la-
pidem explicant. Sic absq. אבן significat Lapidem
apud Talmudicos: שקל גללא פרוהי Accepit lapidè,
vulneravit ipsum, Sanhed. fol. 109. 2. את גלל
Venit lapis ingens, & divisit ipsi
cerebrum, Cholin fol. 63. כלי גללן Vasa marmo-
rea, Alii ex seq. significato, Vasa stercorea, ex
stercore bovino facta, quod in Arabia usitatum,
vel ad sordes & inhonestos usus destinata, vide
Kelim cap. 2. & 10. ab initio, ubi consule Majem.
Parah cap. 5.

Deinde, גלל, גללא, & contractè גללא Stercus, Ex-
crementum: ut, גלי תוריא Excrementa bouum, גלי
אנשא Excrementa humana, Ezech. 4. 15. Et alià
formà, כמא דמגנדרין בגללן, Sicut remouent ster-
cora, 1. Reg. 14. 10. Apud Talmud. הגלל
Qui vertit stercus bovinum. Sic Glof. צואת הבקר
Bava kama cap. 3. in Misna.

גללן Convolutiones: תלתי גללי מלהא Tres con-
volutiones salis, i. e. grana convoluta salis, h. e.
perparum salis, Cholin fol. 112. 1.

Vide mox.

גללא גולתא גולתא גולתא Toga, Pallium, Vestimen-
tum exterius, sic dictum quod convolvatur, & compli-
cetur: על ציצין דגולתהון Peniculamento vestimen-
torum suorum, Num. 15. 38. in Targ. Hierosol.
גולתהון & גולתהון Jonathan ibidè, בגולתהון.
Sic, ונסיב גולתהון Et accepit pallium suum, Num.
16. 1. Jonath. Sic Deut. 22. 5. 12. Apud Talmudicos,
גולתהון Pallium ejus pulchrù est, in Bava basra,
fol. 101. 1. שקלי Vestimenta eorum cape:
גולתהון Cum stolis suis, Beres. rab. sect. 35.

Deinde, גלל Lecythus, Lenticula, Zach. 4. 3. Aff.
גולתהון Et lenticula ipsius, ibid. vers. 2. Item, Sca-
turigo, Fons: Huc pertinere videtur, לשכת הגולתהון
Coclave scaturiginis, בור הגולתהון Puteus scaturi-
ginis, unde sc. aqua derivabatur in totù atrium,
Middoth cap. 5. Vide & Erubh. cap. 10. in Misna.

גללן Tractus, Circuitus, Confinium: נפקין
גללן Egrediuntur in tractum Orient-
talem, Ezech. 47. 8.

גל Species Salicum, Num. 21. 13. in Targ. Hie-
rosol.

גלן Stipulae. Vide supra in גלן.

גללא Galilea, 1. Reg. 9. 11. 2. Reg. 15. 29.
גלל Galilæus, רבי יוסי הגלילי Galilæus, i. e. Rabbi Jose
Galilæus, celebris apud Talmudicos. In Histo-
ria Evangelica Passionis Christi Locutionis Gali-
laeorum mentio fit, quâ Petrus in aula Cajaphæ
Pontificis maximi fuit proditus. Ad ejus loci
illustrationè in Veteri Historia Hebraica quæ-
dam etiam reperiuntur. Unde non extra oleas
erit, ea hîc producere ad lucem locis Euange-
listarum inferendam. Matth. 26. 73. Paulò post
accesserunt, qui astabant, & dixerunt Petro: Et
tu ex ipsis es: nam & locutio tua te manifestum facit.
Marci 14. 70. Et rursus paulò post qui astabant, di-
xerunt Petro: Verè ex ipsis es. Etenim Galilæus es,
& locutio tua similis est. Cum itaque Petrum pro-
diderit locutio, quod natione Galilæus esset;
Quæritur, An alium sermonem locutus sit, quam an-
cilla, quæ ipsum allocuta fuit? Videri id possit ex
primo primæ ancillæ alloquio, quæ ipsum fo-
ris in atrio sedentem, accedens & alloquens, di-
cebat: Et tu cum Jesu Galileo eras. Ad quod re-
spondit: Nescio quid dicas, id est, non intelligo
quid loquaris. An verò eandem linguam aliter pro-
locutus sit, ut dialectis certis una lingua, toti nationi
communis, differre & discriminari solet? Hoc vo-
luit Pater Hieronymus in Matthæi cap. 26. ad
verba, Nam & locutio tua te manifestum facit, ubi
scribit: Non quod alterius sermonis esset Petrus,
aut gentis & terræ: (omnes quippe Hebræi erant, &
qui arguebant, & qui arguebatur) sed quod unaque-
que provincia & regio, habebat proprietates suas,
& vernaculum loquendi sonum vitare non possit.
Hanc sententiam & ferè eadem verba postea re-
petiit venerabilis Beda in eundem locum no-
tans: Non quod alià linguâ Galilæi loquerentur, sed
quod unaqueq. provincia & regio, suas habendo pro-
prietates, vernaculum loquendi sermonem vitare non
possit. Nicolaus de Lyra hæc paulò explicavit
pleniùs, in Glossa sua ad Matthæum scribens:
Licet enim lingua Hebræa sit una, tamen aliquo mo-
do variabatur secundum diversitatem provinciarum,
& idcirco illi de Galilæa, aliter loquebantur aliquo
modo, quàm illi qui erant de Jerusalem. Sic lingua
Gallica una est, & tamen aliter loquuntur illi, qui
sunt de Picardia, quàm illi qui habitant Parisiis, &
per talem varietatem potest percipi, unde aliquis sit
oriundus. Galilæa ergo etiam utebatur linguâ
Hebraicâ, sed quæ dialecto à puriori Hebraica
differebat, aut potiùs ab ea, quæ tempore Chri-
sti Hierosolymis in usu erat. Pura enim Hebrai-
ca erat duntaxat in sacris inter doctos, Pha-
risæos,

risæos, Scribas, Rabbinos, Doctores, Magistros & eos, qui in cathedra Mosis sedentes, populum docebant, & Legem ac Prophetas explicabant, tum eos, qui ad pedes ipsorum discendi causâ sedebant. Etsi autem ex istorum numero ancillæ duæ, quæ diversis vicibus Petrum allocutæ fuerunt, aliique ex turba homines, Petrum verbis adorientes, & ternæ negationi occasionem præbentes, non fuerunt, tamen Petrum ex sermone Galilæum fuisse cognoverunt. Differentia ergo locutionis inter Galilæos & Hierosolymitanos fuit, unde Petrus fuit agnitus. An ergo Galilæi purius aut elegantius, vel crassius Hebraicè locuti sunt? Posterius hoc historia prisca comprobatur Talmudistarum, apud quos legitur in libro עירובין *Eruvin*, fol. 53. ג. בני יהודה שהקפידו על לשונם נתקיימה תורתם בידם של בני יהודה *Homines Judæe, quia accurati fuerunt in lingua sua, confirmata est lex illorum in manibus ipsorum. Homines Galilæe, qui non accurati fuerunt in lingua sua, non est stabilita lex ipsorum in manibus illorum.* Glossa, בלשון צח id est, studebant loqui בלשון גליל דלא רייקי לישינא וכו' *Homines Judæe fuerunt accurati in lingua sua, & fecerunt sibi certa signa sive capita, propterea confirmata fuit in ipsis lex ipsorum: Galilæi non erant accurati in lingua, &c.* Et mox pag. 2. אי איכא דמשאל להון לבני יהודה דרייקי לישינא מאברין תנן או מעברין תנן איכוו תנן או עכוו תנן ידעי id est, quis est, qui interroget homines Judæe, qui politâ linguâ utuntur: מאברין docent (pronunciandum) an verò מעברין docent pronunciandum? (distinctè scil. literis א & ע pronunciatis) sciunt illud. Et mox: בני גליל דלא רייקי לישינא מאי הויא דתנינא ההוה בר גליל דאמר להו אמר למאן אמר למאן אמרו ליה גלילאה שוטה חמר למירכב או חמר למישתי Id est, *Homines Galilæe, qui impolitâ linguâ utuntur, quid de illis traditum est? quòd Galilæus quidam diceret cuidam, Judeo scil. אמר למאן אמר למאן. Respondebatur ipsi: Galilæe stulte, חמר ad equitandum, aut חמר ad bibendum: עמר ad vestiendum, aut אימר ad abscondendum ad maculationem?* Sensus est, Galilæum distinctas quasdam literas & voces in pronunciatione confudisse, vel pro una, & eodem sono protulisse, veluti חמר Inmar est Agnus: חמר Hamar, Lana: חמר Chamor, Asinus: חמר Chamar, Vinum. Barbarè hæc Galilæi confundebant. Item ibidem: ההויא איתתא דבעיא למימר לחברתה תאי *Quedam mulier Galilæa cupiens dicere sociæ (vicinæ, aut amicæ) suæ, תאי ראוכליך חלבא Thei (vel Sei)*

deochelich chalovo, *Veni & comedendum dabo tibi lac*, (invito te ad pingue lac comedendum) dicebat ad eam: *שלוכתי תוכליך לבנא Schelochti, tochelich lovo*, Pravè scil. pronunciavit, & voces distinctas conjunxit, שלוכתי pro שלוכתי, permutatis literis ב & כ *שלוכא* Vox Galilæa, idem quod Judaicè חברתה *chavirta* socia, amica. תוכליך Tochelich, pro תאי אוכליך *Tei veni*, אוכליך comedendum dabo tibi, לבנא *lovo*, pro חלבא *chalovo*, lac. Sic alia mulier Galilæa accedens judicem, dicebat בירי *Biri*, (Aruch legit per Kaph, בירי *Chiri*,) pro קירי *Kiri*, id est, *אֵלֵי דֹמִינֵי* Domine, *genavuch* furati sunt à me; nempe טבלא *Tabula*, *genavuch* furati sunt eam. Plura similia ibidem habentur; unde cum homines de terra Judæa בלשון חכמה scitè & doctè cum Galilæis loquerentur, Galilæi eos non intelligebant. Judæus interrogas viatores מאושפינא de hospitio, Galilæus dicebat גבר פום דין חי *Hospes salve*. Nempe vocem מאושפינא dividebant, איש pro אוש *Isch* id est, גבר *Vir*: פוי id est, פום *Pum, Os*: דני id est, דין *Den* iste vel istud, חי *Vive, salvus sis*. Galilæorum ergo lingua crassa fuit, barbara, impolita & rudis, literas distinctas confundens, voces diversas inconcinnè jungens, vocibus peculiaribus in Judæa inusitatis utens, sicque dialecto ab Hierosolymitanis discrepabat, ut non mirum fuerit, Petrum fuisse sermone suo proditum, & pro Galilæo agnitum. Verisimile autem est, studio hîc fuisse Galilæo idiomate usum, ut sic quasi idiota aliquis & rudis plebejus è præsentis periculo evaderet, nec pro discipulo Christi agnosceretur. Nunquam enim aliàs ob impolitum sermonem reprehensus legitur, immo unus ex præstantioribus discipulis Christi & cordatioribus habitus fuit. Accedit, quòd plerique alii discipuli Christi, Galilæi fuerint, Actor. 2. 7. & 1. 11. Christus etiam ipse, cujus conceptu, educatione, doctrinâ & miraculis, Galilæa præcipuè nobilitata fuit, Galilæus inde vocatus, juxta illud ad Petrum: *Et tu cum Jesu Galilæo eras*, Matth. 26. 69. nunquam tamen talem sermonis objurgationem incurrerunt. Cæterùm Galilæa duplex fuit, superior & inferior: illa olim dicta fuit גליל העליון, hæc התחתון, ut docent Traditiones Talmudicæ in lib. שביעית cap. 9. Superior in tribu Naphtali & Ascher fuit sita, intra Jordanis decursum, Tyro, Cæsareæ Philippi, Capernaon aliisque vicina. Hæc erat illa Galilæa gentium, de qua Matth. 4. 15. quæ gentibus contermina & magnâ parte cincta fuit, unde sine dubio propter frequentia cum gentibus commercia, linguam impuriorem

rem habuerunt. Inferior Galilæa circa Tiberiadem & lacum Genasereth in tribubus Zabulon & Isaschar sita fuit. Hæc longè major, fertilior, cultior & populosior fuit, unde & sermo in ea purior & politior, minusque à peregrinis impuratus. Vide Josephum de bello Jud. lib.3. cap.2.

Idola, Stercorei dii: לית פלחי גלולין Non sunt cultores idolorum, Num. 23. 21.

Operimentum, Operculum sepulchri, Lapis sepulchralis: גולל לא יסתתם גולל עלוהי: Antequam claudatur operculum super eo, Jobi 14. 22. in Targ. secundo. Sic apud Talmud. עד שיסתתם. Donec obthuretur operculum sepulchri, Ketubhos fol. 4. 2. Schab. fol. 152. 2. אבילות מאימתי. Lucus (cordis) quando incipit? à clausura operculi, Sanhed. fol. 47. 2. Rabbi Moses ben Majem. scribit in Comment. Oholoth cap. 2. גולל הוא הכפוי אשר יכסו בו המתים. hoc est, גולל est Operimentum, operculum, quo tegunt mortuos, sive sit ex ligno, sive ex lapide, aut alia materia, &c. Et mox; בסוי הקבר Operculum autem sepulchri vocatur גולל, quod juxta illud sit lapis מתגוללת advolutus super os sepulchri. Obadias de Bartenora, גולל אבן גדולה, ורחבה שסותמים בה פי הקבר מלמעלה מלשון וגללו את האבן hoc est, גולל est lapis magnus & latus, quo obthurant vel claudunt os sepulchri superne, (Lapis sepulchralis) ex significatione, וגללו את האבן, Genes. 29. 3. Hunc illustrantur verba Evangelistarum, Matthæi 28. 2. ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, & Lucæ 24. 2. ἔρπον τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ κεκλιτισμένου ἀπὸ τῆς μνημῆος. Intelligenda enim hæc sunt de isto lapide, quem Hebræi גולל vocant. Amplius apud Talmudicos, גולל לפתוח הקבר אהר שנסתתם, האבן Vetitum est aperire sepulchrum, postquam lapide sepulchri clausum est.

Propter, Occasione, Causa: מן בגלל ד: Ut, Propterea ut, Exod. 19. 18. מן בגלל דיהימנון. Ut credant, Exod. 4. 5. מן בגלל למצערם יתהון. Ut affligerent ipsos, Exod. 11. 10. מן בגלל דמפסקין נדריהון. Propterea quod differunt vota sua, Eccles. 5. 3. Et propterea quod iteratum esset somnium, Gen. 41. 32.

Nomen proprium loci. Fortè est Galilea: מלחא גלליתא Sal Galilæum, id est, crasum. Tale enim ibi fiebat, Kidduschin fol. 62. 1. Baal Aruch exponit, חזק כאבן Durum instar lapidis, ex significatione גלל supra. Sic, משרה & Lectus Galilæus, id est, plicatilis & versatilis, qui per partes complicari, & ab uno loco in alterum deferri solebat, Schab. fol. 47. 2. R. Salom. Gallicè exponit שור נדין. Baal Aruch citat גליתא. Et alicubi eodem sensu est, גליתא.

Sella plicatilis, qui corio obductus circumferebatur, Schab. fol. 138.

Granum, vide גרר in גרר.

Rota, Orbis, Sphæra, Globus, Circulus: Rotatio, Stipula, Gluma, que in orbem agitur: בגלגלא Sicut rotatio coram turbine, Jesa. 17. 13. Sic Psal. 83. 14. קל אכלייתך בגלגלא. Vox tonitruum tui in orbe cœlesti, Psal. 77. 19. Hinc apud Astronomos, Septem orbis Planetarum appellantur בגלגלים Galgallim: Orbis parvus, Epicyclus. Apud Talmudicos: Sapientes Israëlitarum dicunt: גלגל קבוע ומולות חוזרין: Orbes fixi sunt, sed signa sunt mobilia. At sapientes populorum dicunt contrarium, Pesachim fol. 94. 2. Item Pupilla, orbiculus oculi: דור המבול לא נתגאו אלא: Generatio diluvii non superbie-runt nisi propter orbem, sive rotationem oculi, Sanhed. fol. 108. 1. Secuti enim sint motum oculi sui ad libidinem. Aliter: In Nasir fol. 51. 1. Duo mortui, qui unà sepulti sunt, scil. nudi, נעשו גלגלים זה לזה fiunt convolutiones sibi invicem, id est, perinde habetur, ac si quilibet eorum cum involucris sive vestimentis sepultus esset. Similem locum citat Baal Aruch ex Nidda fol. 27. 2. Sed ibi legitur nunc בגלגל בגלגל. גנגילון Ac si esset rota intra rotam, Ezech. 11. 6. Plurale, חזו Rotis בגלגלי עגלתיה. Aspectus rotarum, Ibid. בגלגלי אחרגושת בגלגלוהי. Strepitus rotarum ejus, Jesa. 28. 27. Praeterea apud Talmudicos etiam est Trochlea vel Cochlea, instrumentum spirulatum & capreolatum ascendens, quo levatur & demittitur trabs torcularis, ein Schraub oder Trotspsindel. Unde in Jure Hebræorum: Vendens torcular, nō vendit simul asseres preforios, את הגלגל את cochleam & trabem, Bav. basr. f. 67. 2. Vide & in Middoth cap. 5. & de eo loco Baal Aruch in ביי. Vide & infra in Rad. גרר in Granum.

Orbiculare, Sphæricum: תנועה סבובית גלגלית: Motus circularis Sphæricus, More p. 2. cap. 24.

Rotatio, Convolutio: Commixtio, quando de massa farinacea vel Challa dicitur, ut in Challa cap. 3.

Revolutio, Devolutio: Orbiculus oculi, Pupilla: בגלגול רי במצעת עיניו Sicut pupillam quæ est in medio oculi, Psalm. 17. 8. למקרב בגלגלי עינוהי. Ut tangat pupillam oculi sui, Zach. 2. 8. ועל היי. Et super aspectu pupillæ oculi serpentis, Jesa. 11. 8. בגלגליהון. Oculi ipsius contabescant in orbibus suis, Zach. 14. 12. בגלגלה. Apud Talmudicos etiam idem quod precedens, ut in Menachos fol. 57. col. 1.

Revolutio mortuorum, vel, גלגול המחלות Revolutio cavernarum, id est,

per cavernas, de qua mira Rabbiorum sententia. Nam credunt, eos, qui extra terram Canaan in polluta gentium terra moriuntur & sepeliuntur, non resurrecturos in die Judicii magni, nisi beneficio Revolutionis, ut scilicet per terræ penitissimos meatus revolvantur in terram Canaan. Ibi enim tantum resurgent. Unde reperiuntur, qui hoc nomine ante mortem eò proficiscuntur, ne post mortem hanc molestiam revolutionis experiantur. Vide Tract. Talmud. Ketubh. fol. III. I. ubi inter cætera: גלגול לצדיקים צער הוא אמר אביי מחולות נקשות להם בקרקע וכו' Revolutio justis est dolor: dixit Abaj, Cavernæ factæ sunt ipsis in terra, &c. In Zohar col. 206. Non dat Deus ipsis (mortuis scilicet) animas, nisi in terra Israëlis, sicut scriptum est, *Cum aperuero sepulchra vestra, & educam vos ex sepulchris vestris, & introducam vos in terram vestram*, Ezech. 37. 13. דיתגלגלון Devolvētur enim illuc sub terra, &c. R. Salom. Gen. 47. 29. scribit ad hæc verba Jacobi, *Ne sepelias me in Aegypto: Quia post hæc pulvis ejus convertetur in pediculos, & quia extra Terram mortui non reviviscunt nisi per dolorem revolutionis per cavernas*. R. D. Kimchi scribit Ezech. 37. 12. Diffensio est in verbis Rabbiorum nostrorū de iis qui extra terram Israëlis moriuntur. Quidam dicunt, quòd extra Terram ascensuri sint ex sepulchris suis. Alii verò dicunt, quòd ex sepulchris suis ascensuri sint in terram Israëlis per revolutionem & viam cavernarum. Huc respicit Paraphrastes Chaldaeus Cantic. 8. 5. his verbis; ואפילו צדיקים דמתו בגלותא עתידין למיתו אורח כוביא מלרע לארעא ונפקין מן תחורת מור משחא Quin etiam justii qui mortui sunt in captivitate, venturi sunt per cavernas sub terra, & egrediētur sub monte olearum. In Medrasch Tanchumah in princ. sectionis ויהי יעקב דicit R. Simon, si ita est, ergone pereunt justii qui sepeliuntur extra terram? Nequaquam: Quid facit ergo Deus benedictus? Facit ipsis cavernas in terra, facitq; illas instar speluncarū, per quas devolvuntur, donec perveniūt in terram Israëlis. Posteaquam in terram Israëlis pervenerunt, Deus opt. max. indit ipsis spiritum vitalem, & surgunt, sicut dicitur, *Et ascendere faciam vos è sepulchris vestris, &c.* Ezech. 37. 13. In Talmud Hierosolym. Massech. Kilaim cap. ultimo in fine: An ergo abhinc Rabbini, qui moriuntur in captivitate, pereunt? Dixit Rabbi Simaj, Deus perforat ipsis terram, & illi devolvuntur instar doliorum vini. Postquam in terram perveniunt, Spiritus ipsorum redit ad ipsos. Quæ est hujus rei ratio? *Et collocabo vos in terra Israëlis, & ponam in vobis Spiritum meum, & vivetis,*

Ezech. 37. גלגול נשמות Revolutio animarum. Scribunt Hebræi, animas ex uno homine in alium, ex homine in bestiam, etiam avem transmigra- re. Vide R. Bechai par. וואת הברכה fol. 227. col. 3. Caphtor fol. 51. 2. in Comment. De hac Philippus Aquinas scribit in suo Lexico: Sed ego non possum ferre, ut ista credantur juxta sensum literalem. Nam qui ea dixit, non ascendit sic in cogitationem ejus. Verum allegorica sunt hæc, ad terrendum peccatorem, vel ad demulcendum corda, ut stabiliatur id quod scriptum est, *Quia delectantur servi tui lapidibus ejus, & pulveri ejus gratiam faciunt*, Psal. 102. 8. Sic didici præceptoribus meis. Hactenus Aquinas. Exploditur etiam ab Abarbinele in Daniele, fol. 50. col. 1. גלגול שבועה Devolutio juramenti, cum juramentum alicui imponitur, Kidduschin fol. 27. 2. & 28. 1. Vide & Majem. in par. 4. הלכות טוען cap. 1.

גלגול בית גלגול Loculus erat in terra Israëlis notus, cujus ascensus admodum erectus & acclivis, descensus volubilis. Unde, גלגול בית גלגול Quæ sunt semitæ domus Gilgul? in Erubhin fol. 22. 2. Hoc est quod Guido Limitem loci tortuosi explicat. Vide & Taharoth cap. 6.

גלגולתא גלגולתא Calvaria, Cranium, 2. Reg. 9. 35. Synecdochicè Caput, & Caput pro Homine, Persona quog. עומרא לנגלגולתא Homer in caput, Exod. 16. 16. id est, in singula capita, pro unoquoque homine: לנגלגולתא Per capita sua, Num. 1. 2. Item Capitatio, נספף הגלגולתא Pecunia capitacionis, id est, Censuræ singulorum capitum, Tributum capitatum impositum. Unde plur. גלגולתא Capitaciones, Medr. Echa cap. 3. 7. Hinc quoque locus in quo Christus fuit crucifixus, dictus fuit *Golgotha*, גולגולתא, ut in Græco scribitur, Syro-Hebræicè גולגולתא Gagulto, id est, Locus Calvariae, Johan. 19. 17. ubi ל unum elisum. Inter Magiæ species erat olim quoque hæc, quòd per Cranium ascendere fecerint mortuos, eosq; de rebus dubiis consulebant. Vide Sanh. fol. 65. 2. Majem. in Hilchos עכו"ם fol. 32. 1. Qui accipit cranium mortui, & ei adolet, ac per illud divinat vel auguratur, donec audiat, ac si vox prodiret sub axillis suis submissa admodum, quæ responderet ipsi.

גלגול Cingulum involutum & implexum ex diversis filis, Sedet tahar. fol. 87. 1. Edajot fol. 6. 2. In Aruch scribitur גלגולין, & explicatur ציצית.

גלגולא Eruca herba: ליתא חורא ליתא בורא גלגולא Pro lumbricis albis afferat semen erucæ, Gittin fol. 69. 2. In Aruch legitur גלגולא. Alibi גלגולא. R. Salom. passim explicat vernaculè אורוגא id est, Oruga, quomodo Hispanicè vocatur Eruca.

Volumen, Scheda, Scriptum, Litera, Epistola, Liber in membranam longam & latam scriptus, ut convolvi possit, quod olim erat usitatum: Et leges in volumine, Jerem. 36.6. Constructi. Tolle tibi volumen libri, ver. 2. Apud Rabbinos, חמש מגילות Quinque volumina. Sic vocantur quinque libelli, Cantic. Ruth, Threni, Ecclesiastes, Esther. Sumitur etiam Synecdochicè pro volumine Esther, & sic apud Masorethas, ut Psal. 99.2. ad העמים על כל notatur: Bis reperitur, Et tota Megilla ipsi similis est, id est, in toto libro Esther etiam bis reperitur. Sumitur etiam pro tota Sacra Scriptura: unde Talmudici scribunt, כל התורה כולה איקרי מגילה רכתיב, Tota omninò Lex, id est, Sacra Scriptura vocatur Megilla, sicut scriptum est, In volumine libri scriptum est de me, Psal. 40. v. 8. Gittin fol. 60. 1.

גל *Convolvere, Involvere, Hebraicè. Apud Talmudicos, יכול יגלוס עליו Fortè errabit in calculo cum eo, vel, decipiet eum in calculo, Bava kama fol. 113. 2. Sic explicant Hebræi. Involucrū Pallium, Toga, Stola, amictus exterior, cui homo involvitur, & qui convolvitur & complicatur: דשער Sicut pallium villosum, Genes. 25. 25. Et stolâ byssi & purpuræ, Esth. 8. 15. Vulgò קפא Kappa, inquit Kimchi in libro Radicū: נקטי ליה בשפולי Prehendebant ipsum in fimbria pallii sui, Taanith fol. 23. 2.*

Involutio. גלימות per Apocopam, pro גלימות Collis. At Jobi 39. 21. ponitur pro Hebræa voce que Vallem significat, quod Elias miratur. In eodem capite ver. 10. גלימתא Colles. Sic, דמתילן Quæ assimilantur collibus, Num. 23. 9. in Jonath. & Deut. 33. 15. למפכא טוריא וגלימתא Ad deprimendum montes & colles, Numer. 14. v. 14. in Jon. Pro Valle etiam videtur usurpari Num. 21. 20. in Jon. ubi legitur, נמטורייתא רמיא Et ex montibus altis descendebant cum ipsis in valles; Nam in Targum Hieros. pro hac voce est לנחליא.

Colles, Hebr. גבעות Psal. 148. 9. & Psal. 114. 4. דמתילן לנחליא Quatuor matres quæ similes sunt collibus, Cant. 2. 8. vide & Genes. 49. 26. in T. Hieros. Et ab alia forma, וגלימתיו Et colles ejus albescent frugibus, Genes. 49. v. 12. in Jon. & T. Hier. Dealbat colles suos ex adipe robustorum, v. 11. in Targ. Hieros.

Massa, Materia rudis & informis que libet, nondum elaborata, & ad formam recipiendum apta: Item Embryo: Item Homo rudis & stupidus, quasi formâ rationis & intellectus elegantiori destitu-

tus. R. David Psal. 139. 16. העץ נקרא גולם טרם Lignum vocatur Golem, antequam efficiatur vas: אשה גולם היא Mulier massa rudis est, scil. antequam viro jungatur, qui elaborat eam, ut sit vas commodum, Sanhed folio 22. 2. Massæ vasorum ligneorum immundæ sunt. גולמי כלי מתכות Massæ vasorum fufilium, Cholin fol. 25. 1. De (acubus) rudibus, inelaboratis, nondum perforatis, Schab. folio 52. 2. Item in Pirke Avoth cap. 5. שבועה Septem res sunt in homine rudi & totidem in sapiente, &c. ubi Majemon scribit, גולם est homo, gradus quidem intellectus & morum habens, sed imperfectos & inordinatos, mixtos & confusos, & deficientes, &c.

Genus armorum fuit ad occidendum hominem, idem fortè quod גולפין, Esth. 9. 5.

In Gemara Sanhed. fol. 75. 1. quod in Aruch scribitur ut una vox גלמהרג, in Glossa Gemaræ גלמי הרג. R. Salomon interpretatur Lapidem muri, ex sermone Persico, quasi גולם Lapis quadratus, הרג murus. In Aruch scribitur גולם Sigillum, הרג Calx muri, quasi dicere voluerit; Cras mihi quisque vestrum afferat tantum calcis, quantum annulo capitur: nam murus ruptus est. Verba Gemaræ, למחר איתו, לי כל חד וחד גולמו הרג.

גלמוד Solitaria, Rejeda, ex Hebræo גלמוד, Jobi 3. 7. In Gemara scribitur, in maritimis urbibus vocatam fuisse menstruatam mulierem גלמודא Solitariam, quasi dicas, גמולה דא Avulsam à viro suo, Sota cap. 7. in fine. In Beresch. rab. sect. 79. fol. 89. 1. Quædam mulier Araba dicebat alteri, אתון סחיני Veni lavatum: Illa respondebat, אני גלמודא Ego sum solitaria, ac proinde non possum lavare; Volens dicere, אנא נדה Menstruo laboro. Unde didicerunt in Scriptura, idem esse quod נדה.

גלמיש גולמיש Cedri species; גלמיש גולמיש Frustum ligni Golmisch, Num. 19. 6. in Jonath. Ex lignis cedrinis, Cantic. 1. 17. Sic apud Talmud. in Rosch hasschanah fol. 23. 1. Plur. כעילם גבר וחסינן כגלמישין Sicut juvenis fortis & robustus instar cedrorum, Cant. 5. 15.

גליני גליני Tranquillitas maris, in Jevammoth cap. ult. Talm. Hierosol.

גלם *Forma, Figura, Typus. Citat Guido ex Medr. Psal. 92. sed pravè. Legitur enim ibi גולם, eo sensu ut supra positum.*

Cardines aut Ferramenta januarum cava, Hebr. פתורת, 1. Reg. 7. 50. Kimchi explicat illic הדלתות צירי הדלתות.

Crafsities rotunda, ut est caput clavi, aut

pes pistilli: נגר שיש בראשו גלוסטרם Pessulus in cuius capite est globus crassus, Erubhin fol. 101. 2. in Mischna. Glossa, cuius caput crassum est, ut pistilli usum præbere possit. Scribitur etiam per ק ab initio, קלוסטרם. *Clastrum* Munsterus exponit, quasi sit vox Latina. Sed נגר hoc in textu Pessulum, *Clastrum* speciem significat. Vide & in Talm. Hieros. Massech. Schekalim fol. 47. 1.

גלוסקמא *Placenta, Torta panis, Massa farinæ ad placentas conficiendas. Plurale* גלוסקמאות, apud Rabbinos & Talmudicos frequens. Fortè est à Græco γλαυκός per Metathesin. Scribitur aliquando etiam cum ק ab initio, ut in Avoda fara cap. 2. in Talm. Hieros.

גלוסקמא *Arca, Capsa, Scrinium: Loculus, Marsupium*; Et posuerunt ipsum in feretrum, Hebr. בארון, Genes. 50. 26. in Targum Jonath. Melius in Targum Hierosol. per Cholem, גלוסקמא. *Est enim Græcum γλωσσόμασμον*, quod in Novo Testamento legitur, Johan. 12. 6. & 13. 29. Apud Talmudicos frequenti in usu est, & dicunt etiam per Daleth גלוסקמא. Plural. התחיל

פותח גלוסקמות Incepit aperire arcas, & sedebat ut venderet merces, Vajikra rab. sect. 30. Scriptum illic גלוסקמות, quod mendosum videtur.

גלע *Humectare, juxta R. Salomonem: אס ישה* Si est in ea plaga, quæ possit humectari ad educendum sanguinem, Nidda fol. 58. 2. Glossa, Si sit in ea plaga sicca, והיא ראויה להתלחלח, quam conveniat humectari. Aliter in Aruch explicatur. Puto גלע idem esse quod להתקלע *Incidi, Aperiri*, ut sanguis læsus, corruptus, & in tumorem collectus educatur, & plaga tanto citius curetur.

גלעינין *Grana, ossa vel lapides fructuum, idem* quod גרעינין per commutationem ל ט ר. Apud Talmudicos frequens est: Testæ קליפי אגוזים והגלעינין כל הגלעינין נלל Scheviit cap. 7. Omnes nuclei sunt polluti, Okezim cap. 2.

גלף *Sculpere, Exsculpere, Insculpere, Celare. Unde Græcis γλυφω. Præter לוחים* Et insculpsit tabulis, 1. Reg. 7. 36. *Participium* גלפין כתב מפרש, Exsculptos scripturâ explicatâ, Exod. 39. v. 6. Hebr. מפתחות. *Futurum*, גלף דעוקא תגלוף Secundum sculpturam annuli exsculpes, Exo. 28. 11. Et insculpes eis nomina, v. 9.

גליפא *Sculptura*, Exod. 28. 11. גליפא גליף גליף *Sculptura recta* Psal. 16. v. 1. גליף דברך *Sculptura verborum tuorum, id est, Expressio, Manifestatio*, Psal. 119. 130. גליפיה גררין *Sculpturas ejus excindunt*, Psal. 74. 6.

Idem: גלוף דעוקתא: Sicut sculptura annuli Hag. 2. 24.

Idem, Exo. 31. 5. & 35. 33. in Jon.

גולפא *Cantharus, Urceus, vas testaceum: אבי* Abbai ordinabat, disponebat vasa, cantharos, Kidduschin fol. 81. 1. Glossator exponit Atrium, in quo conveniunt homines, sive concionis, sive nuptiarum causâ. Illud ordinavit dispositione omnium vasorum: שקל גולפא על Accepit cantharum in humeros suos, Nedar. fol. 49. 2. אמר אבי שמא מכאן אורח ארעא Dixit Abai, Fortè hinc est consuetudo, ut relinquat homo urceum, cantharum & pellem (si nempe jumentum maceravit) in hospitio suo, Megilla fol. 26. 1. In vasis novis, Schab. f. 42. 2.

גולפא *Fustis capitatus, clava, Teli genus, quo Hercules utebatur. In Gemara, גולפא מחייה* Accepit baculum, percussit ipsi caput, Sota f. 13. 1. Glossa גולפא id est מקל. *Idem* quod קולפא, commutatis ק & ג. Plurale גולפין, Esth. 9. ver. 5.

גולפרא *Stragula, Stramentum crassum, laneum, & villosum: גולפרא* Et dormiet in veste sua, Deut. 24. 13. in Jon. Talm. גולפרא וסריני נוטל את הגולפראין & relinquit sindones, Schab. fol. 151. 1. Glossa, גולפראין קוטא בלעו.

גלק *Pellis melina vel taxea. In Ber. rab. sect. 20. ubi disputatur de vestibus pelliceis, quas Deus Adamo & Evæ dicitur fecisse, inter varias sententias dicit R. Schimeon ben Lakisch, גלאקסינון הו* Ex pellibus melinis fuerunt, quibus primogeniti utebantur. Vox est peregrina & incognita: Quod autem id significet, quod nos posuimus, videtur colligi ex R. Bechai fol. 14. col. 1. qui scribit ad vocem עור *Pellis*: Fortassis fuit pellis ista pellis melina, quæ in usu erat tempore Mosis, quæ arca tegebatur, &c. Et in Talmud Hierosol. Schab. cap. 2. folio 4. 4. ubi agitur de pellibus melium, ex quibus tabernaculum confici debebat, ut videre est Exod. 25. 5. ibi R. Juda dicit, illas vocatas fuisse טיינין à colore suo; R. Nehemia autem, גלקסינון. Pro hoc in Medrasch Koheleth cap. 1. v. 9. legitur, עורות תחשים מה הן? Quidnam sunt עורות תחשים? R. Jehuda dicit גלטינון. Sed R. Nechemia dicit גלבטינון, in simili significato. Voces sunt corruptæ & peregrinæ.

גלקטיקא *Lectica*: לא היה יכול Etiam in lectica nō potuit portari, Medr. Kohel.

Kohel. cap. 9. v. 11. Pro hac voce corruptissime in Medr. Schir cap. 4. v. 8. scribitur ככל קדירה. Vide & Medr. Schir cap. 5. v. 4. Videtur esse ex Latino *Lectica*: unde & sine ג ab initio reperitur, ut videre est in ordine לקט.

נלש *Fervere*: מוגלשין *Fervere facta*, *Ferventia*, Pefach. fol. 37. 2. In Aruch legitur מי גלשין *Aquæ ferventes*.

גלוש *Recalvaster*, Levit. 13. 41. pro Hebræo עורות גלושין *Pelles calvæ*, pilis vel lanâ detractâ.

גלשין *Idem*, Ibid. in Jonath.

גלושתא vel גלושתא *Recalvatio, Locus recalvus*, ibid. v. 42. Hebr. נכחת.

גלושתא *Idem*, Levit. 13. 42. in Jon.

גלושתא *idem*, in T. Jon. v. 43.

גלושיתא, גלושיתא, Vide גוש.

* גלל *Vide in גלל*.

גמא *Gamma, litera Græcorum r quæ est* ר *in Hebræorum in versum*: כמין גמא vel כמין גמא.

Juxta figuram Gamma, Frequens id apud Talmudicos. Et cum inferto Aleph, כמין גמא, Bava bas. fol. 62. 1. Elias ex Rabbinis: מושחין הכהן גדול Ungunt Sacerdotem summum instar literæ Gamma Græcorum: מדה גמא *Mensura Gamma ejus, id est, latitudinis & longitudinis: utramque enim designat figura literæ r*, Bava mezia fol. 28. 1. Clavis (figuræ literæ) Gamma Græcorum, Kelim c. 14.

גמא *Absorpsit, Exsorpsit, Exhaustit, Hebraicè*. גומא *Juncus, Scirpus, Alga: Talmudicè* גומי *Ut attollat se juncus*, Job. 8. 11. קני וגומא *Calamus & juncus*, Jesa. 19. 6. תיבותא דגומא *Arca scirpea*, Exod. 2. 3. *Plurale*, ושותיה בגו גומא *Et posuit eum in medio junctorum*, ibid. in Jon. Sic Genes. 4. 1. 2. pro Hebræo והפקעת של גומי *Carectum. Apud Talmudicos*, Et involucrum ex junco, Kelim cap. 10. Guido notat גומי. Schab. folio 78. 1. Bicurim folio 85. 2.

Vide sup. in גומא.

גמא *Hauftus, Potus, Sorptio*, Schab. f. 77. 1. *Ex significatione verbi Hebraici* הגמאני *Pota me, Bibendum, Sorbendum da mihi*, Gen. 24. 17.

גומא *Anhelitus, Desiderium*, Pfal. 27. v. 8. in Kimchi.

גומי *Gummi, cujus usus ad conficiendum atramentum. Alias prave scribitur* קומוס, Schab. fol. 104. 2. Gittin f. 19. 1.

* גמא *Vide infra in גמא*.

גמד *Constringi, Arctari, Corrugari, Contrahi*: *Strictus est calceus ejus*, Pefachim fol. 111. 1. ארץ ישראל בזמן שיושבין עליה רווחא *Terra Israel, eo tem-*

pore quo inhabitabant eam, erat lata, cum verò non inhabitant eam, est angusta; Gittin f. 57. 1. *Contrahit eam, & diducit eam*, Cholin folio 43. *גבר גמיר בידיה דימינא* *Vir constrictus manu dextrâ suâ*, Judic. 3. 15. Hebr. *Conclusus*. Sic vocatur *Scæva*, qui sinistrâ pro dextera utitur, Joma fol. 69. 1. *אמה גמורא* *Cubitus contractus, brevis*, קצרה, Talm. Hieros. Joma cap. 4.

שני גמרים ומחצה: *Mensura cubiti, Cubitus*: *Duos cubitos & dimidium*. Citat Aruch etiam *ex Erchin fol. 11. 1. sed ibi nunc legitur* וגבוהה.

הגומדין *Vela, Velamenta faciei, quibus Arabes faciem contra frigus obtegere & munire solent*: הגומדין *Velamenta Arabum*, Kelim cap. 29. *Dicuntur ita, quòd mensuram cubiti haberent in longitudine & latitudine, ut scribit Baal Aruch*.

גמו *Nomen proprium urbis*, 2. Paral. 28. 18.

Hinc quidam Nachum dictus fuit Gimsu, vel Gamsu, ut quidam volunt: Talmudici scribunt de eo: אמאי קרו ליה נחום איש גם זו דכל מילתא דהוה: *Id est, Quare vocarunt ipsum Nachum, virum Gamsu? Propterea quod ad omnia, quæ ipsi acciderant, diceret, גם זו* *Etiam hoc cedit in bonum*, Taanih fol. 21. 1. Sanhed. fol. 108. 2.

Fructus similis ficibus: In Medrasch Echa cap. 1. v. 5. *אכיל חר גמו* *comedit sicum unicam*. In Talm. Hieros. in Maafer Scheni legitur eodem sensu, *גמוניני*, & in Schevuoth cap. 3. corruptè גמרייה. Baal Aruch, גמוני. *Aliiter etiam vocantur* בנורת שקמא *Filix sycamororum*, in Demai ab initio. Arabicè גומיה est *Sycomoros*.

Rami, virgulta succifarum arborum (ut fiebat anno septimo) quæ ex trunco succrescunt. Sic dicitur de siliqua Græca & Amygdalis, in Pefachim f. 55. & Menach. f. 71.

גמט *Rabbinis est Kabbala species, quæ ex diversarum vocum æquali numero, eundem sensum colligunt. Ortum videtur esse ex Græco* *γὰρ ἀπολογία; vel potius ἀπολογία* *Proportio, Dimensio æqualis*. Sic, ex illis verbis; *Ecce ego adducturus sum servum meum* צמח *Germen*, Zach. 3. 8. colligunt, per צמח intelligendum esse *Messiam, qui debebat appellari* מנחם *Menachem, Consolator*, juxta illud, *Et longè recessit à me* מנחם *Consolator*, id est, *Messias*, Thren. 1. 16. ut id in Talmud explicatur, *Tractatu Sanhedrin fol. 98. Jam literæ vocis צמח in numero valent 138. totidem etiam vox מנחם*. Cum itaque Propheta dixit, *Adducam servum meum* צמח, perinde est, ac si dixisset,

si dixisset, servum meum מנחם, qui erit Messias. Meminerunt Aben Esra, & Kimchi in Commentariis in Zachariam. In eundem sensum Jonathan transfert, *Et servus meus Messias manifestabitur.* Genesios 25. 21. ותהר רבקה אשתו *Et concepit Rebecca uxor ejus.* Hic אשתו continet 707. Totidem אש וקש. Nempe בית יעקב אש ובית אש וקש, Obad. v. 18. Reuchlinus kabalæ lib. 3. Veneta cum triplici Targum. Genesios 11. 1. ויהי כל הארץ שפה אחת Fuitque universa terra labii unius. Hic שפה אחת valet 794. Totidem לשון הקדש. Veneta cum triplici Targ. Gen. 49. v. 10. יבא שילה *Veniet Schilo,* valet 358. ideoq; per Gematriam artem idem est quod משיח, quæ vox eundem numerum continet. Dum itaque dixit Patriarcha, *Donec venerit Schilo,* perinde est ac si dixisset, *Donec venerit משיח Messias.* Eundem sensum confirmat triplex Targum in eum locum. Plurale legitur in Pirke abhos, in fine c. 3. הלכת תקופות וגומטריאות פרפראות. Id est, Rationem Tekupharum (folstitorum & æquinoctiorum) & Gematriarum nosse, res minutulæ sunt ad sapientiam, at rationem rituum Legis nosse, corpus est sapientiæ.

* גמא Vide paulo antè in גמי.

גמל Retribuere, Rependere, Referre bonum aut malum: *Præter.* גמל טובא עליכי Retribuit bonum tibi, Psal. 116. 7. *Cum Aff.* גמלנא Quod retribuit nobis Dominus, Jesa. 63. 7. *Particip.* Qui retribuit ipsis secundum misericordiam suam, Ibid. גמלת לנא Quam retribuisti nobis, Psal. 137. 8. ארי גמלתני טבתא ואנא גמלתך בישתא. Ecce tu retribuisti mihi bonum, & ego retribui tibi malum, 1. Sam. 24. 18. ארי בישתא גמלתך Quia malum retulerunt tibi, Genes. 50. v. 17. *Particip.* Et num retribuitis vos mihi, Joël. 3. 4. *Particip.* Viri exhibentes misericordiam isti sunt, 1. Reg. 20. 31. *Fut.* גמלני Retribuet mihi Dominus, Psal. 18. 21.

גמלא Compensatio, Retributio, Remuneratio, Beneficium, Benefactum: גמלא Retributio manuum ipsorum reddetur ipsis, Jesa. 3. 11. **גמלא** Qui retribuit compensationem, Jesa. 66. 6. **גמלא** An retributionem vos rependitis mihi, Joël. 3. 4. *Cum Aff.* **גמלא** Qui reddat tibi retributionem tuam, Psal. 37. 8. **גמלא** Dominus retributionum, Jesa. 35. 4. *Cum Affixo* **גמלא** Reddam retributiones vestras, Joël. 3. 4. *Fæmininè* **גמלא** Omnes retributiones bonæ, Psal. 116. 12.

Ut diligas retributionem benignitatis, Mich. 6. v. 9. *Idem* גמילות חסדא.

Et exercuit beneficentiam, Esth. 1. 2. in Targum secundo. *Apud Rabbinos*, גמילות חסדא Beneficentia, Beneficium, ultrò & liberaliter præstitum. Hoc consistit vel in facultatibus, vel in corpore. In facultatibus, ut in Eleomofyna, in Lytro gratuito captivorum, vestitu nudorum, & similibus officiis, quæ pecuniis & facultatibus præstantur. In corpore, ut visitatione & consolatione ægrotorum, conductione mortuorum ad sepulturam, frequentatione nuptiarum. Huic in Lege nec modus nec mensura est, ut dicitur in lib. Talmudico פאה Peah cap. 1. At beneficentiæ pecuniariæ à Rabbinis statutus est modus, ut nemo teneatur ultra חמישית מן הריוח quintam partem lucri suarum facultatum conferre. Si quis amplius faciat, tanto censetur beatior. Est autem גמילות חסדא tale officium & beneficium, pro quo nulla exspectatur retributio ab eo, cui exhibetur.

גמלא Camelus, Heb. גמל Gen. 24. 64. Plurale, עשרה גמלין מנמלי רבוניה Decem camelos de camelis domini sui, Ibid. v. 10. *Apud Talmudicos:* **גמלא** Camelus volans, Maccoth fol. 5. 1. *Glossa*, Est species quædam camelorum, qui cursu veloces sunt instar avium volantium. *Notandæ hic quedam sententiæ proverbiales.* **גמלא** Camelus in Media in parvo cabo saltat, Jebham. fol. 45. 1. Proverbium in eos qui hyperbolica & incredibilia dicunt: D. Hier. adv. Helvidium: Risimus in te proverbium, Camelum vidimus saltitantem. Aliud: גמלא אולא למיבעי Camelus abiens quæsitum cornua, aures quas habebat, abscindebant ipsi, Sanhed. f. 106. 1. Jellammedenu fol. 83. 2. Ufurpant de Bileamo, qui mercede conductus cum prophetaret adversus populum Dei, amisit donum Prophetiæ, quo præditus erat: Aliud; גמלא שחנא Pro camelo sarcina, Sota f. 13. 2. Kethubhot fol. 67. 1. Bereschit rabba sect. 19. ab initio. Vide Adag. Drusii Decur. 5. גמישי גמלי Multi cameli senes portant pelles juniorum, sc. ad forum, ut vendantur, Sanhed. fol. 52. 1. Die alten begraben offi ihre jungen.

גמלא Magnum, Crassum: גמלא Pifa crassa, Kilaim cap. 3. ubi *Glossa*, בלשון ארמית In lingua Aramæa res quæcunq; magna, גמלא dicitur. Formica magna, Schabbas fol. 66. 2. *Fæmininè* **גמלא** Scarabæus magnus, Avoda fara f. 28. 2.

גמלא Camelarius, qui custodit, vel ducit camelos. Vide in חמר.

גמלא Pons, Ponticulus ex uno affere factus. Scribunt post ג cum י, unde per Chirek efferendum, Moed

Moed katon fol.6.2. Vide מצרא : In Schabbas fol.100.2. מלא אגורא Super asserem pontis.

נמל Pontifex : והספנים Pontifices & navicularii, id est, Pontium & navium factores ac magistri, מ"ק fol.11.2.

נמלא Par, Jugum boum : גמלא רתורא Jugum boum, Moed katon fol.11.2. Est גמלא nomen urbis.

נמס Incidere, Succidere, Amputare : אם רצה Si vult, succidit eam, Kilaim c.2.

נמס Imperativus Succide. Infinit. איגום ראיגום Cum succidendo succifa est, Cholin fol. 44.1. Donec abscindat cibum, Terum. cap.9. Niphal אילן שנגמם Arbor quæ succifa est : Scheviith cap.1. ושננמו Gingivæ exteriores quæ ruptæ sunt & incisæ, Bechor.35.1. הניע זמנה של ושתו ליגמם Advenit tempus Vasthi, ut excindatur, Medr. Esth. cap.1.v.9. Pihel פירא עושה פירא וותו Vineæ quando non fert fructus, quid Domini ejus faciunt ipsi? succidunt ipsam, Beresch. rab. sect.38.

נממורת Fossa, Foveæ, idem quod גומות Chagiga fol.19.1.

נממם Balbutire, Sibilare, Hesitare linguâ : מנמם Balbutiens linguâ suâ, שאם ישאלך אדם Ut si interrogaverit te quispiam, non necesse sit te hæsitare, sed possis respondere subito, R.Sal.

נממם Balbus.

נממם Balbuties. בלא גמום Sine balbutie.

נממם Insistere : Disceptare : Versari. Guido ex zohare.

נממם Nomen spiritus impuri, Idem.

נממורת Instrumenta dotalia, Literæ dotis & conjugii. Sic legitur in Jalkut, in Parascha Bereschit fol.12.col.2. In Aruch scribitur גממסורת, monetque esse Græcum. Erit ergo à γαμύειω vel γαμύειω, γάμος, quò alia vox גמסקון alludit.

נמן Jugum vitulinum, Schab.f.54.2. Parvum jugum est, quod capiti vitulorum imponitur, ut maturè assuescant demittere caput, & majori jugo, ubi adulti fuerint, submittere. In Aruch etiam exponitur de Ligno, quod ori vituli alligatur, ablaetandi ejus causa, ne lac possit amplius sugere. Cû hoc jugo vitulû die Sabbathi exire vetitum fuit. Rabbi Sal. deducit ab אגמון, juxta illud, An incurvare, ut juncum, caput sum? Jesa.58.5.

נמן Fila, Vincula propriè juncea. Vicinum שהיו אונדין את לולביהן & גומם Funicus : גומם Qui fuerunt ligantes sportulas suas filis aureis ; nempe, in festo tabernaculorum, Succa f.36.2. & 37.1.

נמס quod possit esse à γαμύειω, vel גמסקון, id est, γαμύειω Nuptialis : Instrumentum dotale, Literæ dotis. In Jalkut fol.58.col.3. Scribitur, כתב לה גמסקון Scripsit illi instrumentum dotale, literas conjugii. Glossa, גמסקון בלשון יון מהר.

נמס Idem : כתבו גומסיות לזכר ולנקבה. Scripserunt literas conjugii masculo & foeminae, Vajik. rab. sect.23.

נמע Absorbere, Exsorbere, ex significatione verbi Hebraici הגמאני Sorbendum da mihi, Genes.24.17. Aleph & Ajin commutatis : אפרוחוהי Pulli ejus absorbent sanguinem, Job.39.v.30. al.33. Talmud. לא ימע בהן אר. Qui laborat dolore dentium, non sorbet illis acetum, Schab. cap.14. in Misna. Baal Aruch legit גמא.

נמע Absorbatio.

נמץ Fodere, Effodere : שוח חפר ונמציה Foveam fodit, & effodit eam, Psal.7.16.

נמצא Fovea, Fossa : Eccles.10.8. ubi in Hebræo גומץ. In Regiis corruptè גומצא. Veneta habent גומצא quod etiam Foveam significat : גומצא Fovea profunda, Prov.22.14. Veneta גומצא, sed adjectis vocalibus, א in medio redundat. Vide & supra in גיץ.

נמס Vide supra in גמסקון . גמסקון גמק *

נמר Primò, Perficere, Absolvere, Consummare, Consumere : Consummari, Absolvi, Fmiri, Deficere : Absolutè statuere, Concludere : Præ. ונמרתנו Et consumpsit eos, Job.1.16. מטול דגמירו טבא Propterea quò defecerunt boni, Psal.12.2. Partic. עד דגמרון Donec decernant, concludant, Cant.5.v.12. ארי גמירא הוא Quòd conclusum esset, 1. Sam.20.33. Fut. דגמר Ut perficeret, Psal.57.3. ושבתא Et virga æstus iræ ejus consumetur, Prov.22.8. ex forma Syriaca cum ג loco. Sic, Et expectatio tua non consume-tur, Prov.24.14. ותגמר גרש Et consumptus fuerit acervus, Exo.22.5. Jon. ותגמרין Et absolves, perficies, hoc est, perfectè exhauries, Ezecl.23.34. ויחרם Et consumpsit eos, Hebr. ויחרם, Numer.21.3. ומוחרהון גמרת אשתא Et reliquum ipsorum consumpsit ignis, Hebr. אכלה Job.22.20. דגמריה זחיל Quòd consumpsit tinea, Job.13.28. ויחרמו Et consumpserunt eam, Hebr. ויחרמו, Jud.1.17. Sic, ויחרמו גמירו 1. Sam.15.v.9. Infinit. לגמרותהון Anathemati devovere, cõsumere eos, 1. Sam.15.9. ונמר ית קרויהון Et consumam civitates ipsorum, Heb. ויחרמתי, Num.21.2. ויחרהון ונמר Et reliquum ipsorum absomet, Zach.11.16. ויחרמו בטבא יומיהון Consumet in bo-

40 dies, Job. 21. 13. וישארהו ויגרוז Et reliquias eorum consumunt, Zach. 9. 15. *Ithp. Præt.* אתגמרו Consumor, Absumor, Psal. 109. 23. ארום לא אגמרה Quia non consumptus sum, Jobi 23. 17. *Partic.* ותגמרו Et propterea totus mundus consumuntur, Eccles. 10. 12. *Apud Rabbinos in materia matrimoniali;* גמר הביאה Absolvere, plene, perfecte exercere venerem: scribit Majem. in בעל נפש לא יגמור ביאתו. cap. 1. הלכות אסורי ביאה Vir sanctus non perfecte exercet coitum suum. *De fructibus usurpatum, est Maturefcere:* ut; Est in arbore fructus, שיגמר היום qui maturefcit hodie, & est מדה שיגמר quod maturefcit post aliquot dies.

Secundò in *Ithpabel est Suffumigari. Particip.* מתגמרא Suffumigantur, Psal. 45. 9. קטרת בוקמין Suffumigata ex suffitu aromatum, Cantic. 3. 6.

Tertiò, *Discere: Docere:* גמר כרון מפומיה אורייתא Discere nunc ex ore ejus Legem, Jobi 22. v. 22. ותגמרנון לבנך Et docebis ea filios tuos, Deut. 6. 7. in Jon. *In hoc usu frequens est apud Talmudicos:* גמרינן Discimus: גמירי Edoctus sum ego, sc. per cabalam. Id dicunt aliàs etiam מקובלני Ita accepi: ולאמר מנה Discendum est inde: גמירי Veni, docebo te sermones mundi, id est, vulgata proverbialia, Pefach. fol. 113. 1. Oblitus est ejus quod didicerat à Preceptore suo. Doce me illud, ex Aphel: גמירי Discere antiquum, difficultus est quam novum, Joma fol. 29. 1. Antiquum, id est, à quo percepto quis destitit, quod per oblivionem transmisit. Nova oblectant, & faciliùs capiuntur. Diligentia ergò in studiis continuanda, non intermittenda est: גמירי מחר Qui non discunt ab uno præceptore, in illorum manibus Lex non est stabilis, Erubhin cap. 5. Hinc dixit R. Sira לעג יוסף בר חייא מכולירה עלמא גמירי Joseph bar Chaija à toto mundo discit, in Cholin cap. 1.

Absolutum, Perfectum: סוד גמור Secretum absolutissimum: צדיק גמור Justus absolutus, id est, qui longè remotus fuit à transgressione omnibus diebus suis, ut scribit R. Salom. in Sanhed. cap. Chelek, fol. 99. 1.

Idem: Item, Totum, Integrum: Totaliter, Universaliter, Penitus, Absolutè: Item Holocaustum, Sacrificium integrum comburendum: Sic גמיר תתסק, ut, Et idola penitus consumuntur, Jefa. 2. 18. גמיר יקרי Perfecta erat gloria mea, Ezech. 16. 14.

Et holocaustum ad voluntatem, id est, voluntarium, Deut. 33. 10. גמירא תגמר יתהון Penitus consumes eos, Deut. 7. 2. *Item גמירא גמיר substantivè, Consummatio, Perfectio, Absolutio: Consumptio, Perditio:* Hebr. בלה: ut, גמירא ושיגארה Consumptionem & Perditionem, Jefa. 10. 23. Sic Jefa. 28. 22. Tzeph. 1. 18. גמירא Faciam vobiscum consummationem, Jer. 5. 18. גמירא את Consummationem tu facis, Ezech. 11. v. 13. גמירא Faciam cum ipsis consummationem, Genes. 18. 21. גמירא עד גמירא Et custodiam eam usque ad perfectionem, Psal. 119. 33. גמירא לבושי גמיר Induti perfectione, id est, perfectissimè splendidis vestibus, Ezech. 23. 6. גמירא est Hyacinthinum, sic dictum à flammæ aut prunarum candore. Nam in Hebræo est תכלת, quod Hyacinthum significat. Sic postea גמיר dicitur de Carbunculo.

גמירא Pruna, Carbo: גמירא ראשא Pruna ignis, Exod. 27. 5. in Jon. Plural. גמירא ראשא Prunæ ignis, Levit. 22. 16. Sic Genes. 3. 24. in T. Hier. גמירא דגמיר Idem, Psal. 18. v. 9. vel גמירא דגמיר, Prov. 25. 22.

גמירא Morbi cujusdam ardentis species, Talm. Hier. עין cap. 2.

גמירא Carbunculus, à luce prunarium sic dictus: גמירא Lapidibus prunæ, Jefa. 54. 12. Hebr. אקדח, quomodo etiam Carbunculus à luce Carbonum sic dicitur: *Item Perfectio, גמירא לבושי גמיר Indutos perfectione, id est, perfectissimè, absolutissimè, Hebr. מכליל eodem sensu, Ezech. 23. 12. גמירא Cum perfectione omnis generis rerum laudatissimarum, Ezech. 27. 24.*

גמירא Studium, Doctrina que discitur; Unde proverbium vulgare: גמירא ומורתא תהא Beza fol. 24. 1. & Schabbas fol. 106. 2. Verto, Doctrina absoluta & perfecta canticum est, hoc est, instar cantus sonum, id est, famam longè lateque spargit.

גמירא Gemara. Sic vocatur altera pars Juris Talmudici, quasi dicas Supplementum, Complementum. Prima pars dicitur Mischnah משנה, & brevibus thesibus continet universum Jus Hebræorum, tam Canonicum, quàm Civile. Gemara continet latiore explicationem, & decisiones Rabbiorum super Mischnajoth: לשון גמירא Lingua Gemaræ, Vocabulum Gemaræ, id est, Talmudicum, in Talmud usitatum.

גמירא Scribunt id plerumque decurtatè, וגו' cum virgula in fine, quæ notat, ultimam syllabam esse resectam. Elias vult esse Participium activum, וגמירא Et complens, scil. est. Alii dicunt per Pathach וגמירא Usurpant autem hanc vocem Rabbini, quando versum aut sententiam Biblicam dimidiatè citant, tum

tum adjuvunt וגו, quod idem est atque, Et cætera, Et cæc. Possit etiam legi nominaliter וגומר Et reliquum, Et cætera. At cum verba aut sententiam alicujus Doctoris aut Rabbini citant & abrumpunt, tum dicunt וכולי, vel abbreviatè וכו, quod valet, Et omnia, id est, Et cætera.

לגמרי Absolutè, Profsus, Omnino, In universum, Totaliter, גאנץ vnd gar/ inquit Elias.

מגמר מוגמר Suffitus, Suffimentum aromaticum & odoratum: Depo-
nunt suffimentum odoratum sub vase ut suffu-
migentur: Schab. fol. 18. אין מביאין המגמר תחת הכלים ומתגמרין: Non adducunt suffimentum, nisi post pactum, Berach. cap. 6. in Mischna. Sole-
bant olim convivis absoluto prandio suffitum adferre, ut Hebræi hoc loco scribunt: אין מביאין את המוגמר ואת הבשמים לבית האבל Non ferunt suf-
fitum neque aromata in domum luctus, Moed katon fol. 27. 1. Quidam putant significare etiam ipsum Vasculum, in quo suffitus carbonibus imponitur, Thuribulum, quod & Arabicè secundum Aruch dicitur מגמרה à Carbonibus, quæ vocantur אלגמר & Chaldaicè גמרא. Sic exponitur in glossa marginali in parvis Mischnajoth.

וגמיש ליה לרישיה: Incurvare, Reflectere: וגמיש ליה לרישיה: Incurvabat sibi caput suum, Joma folio 67. 1.

גננא Cubare, Decumbere, Accubare, Dormire: Futurum, גנני תחות טלליה יגני, Sub umbrosis cubat, Jobi 40. 16. in Venetis. Regia habent גננא, ut & in Hebræo est: יגננו Qui decumbunt coram ipso: Esth. 1. 1. in Targ. sec. Et decumbere feci, id est, collocavi eos intra palatium, Elias citat ex Targum. Apud Talmudicos frequens, גנני קום ונניא Veni & decumbe in lecto isto, Sanhed. fol. 109. 2. אשתו רוא וננא Bibit, inebriatus est & obdormivit, Gittin fol. 68. 1. In Bava basra fol. 58. 1. Rabbi Bannaah cum venisset ad speluncam (sepulchri) Abrahami, invenit illic Eleasarem servum Abrahami, ex quo cum quæreret, מאי קא עביר אברהם Quid facit Abraham? respondit גנני בכנפה דשרה Cubat in ulnis Saræ, Glossa, Inter brachia ejus. Affinis phrasis ei, quâ utitur Christus Lucae 16. 23. cui similem aliam vide in חיק. Ex Aphel, אורחיה, In quo cubare faciebant hospites suos, Sanhed. fol. 109. 2. ואגננייה Et dormire faciebat ipsum: Et deposuit eum apud te, id est, in lectum tuum, Gittin fol. 56. 1.

Deinde in Pahel גנני, גנני, גנני Turpitudine afficere, Deturpare, Dehonestare, Vituperare, Verschmähren vertunt Judei Germani: ישבחנו בעיניו: Laudabit aut vituperabit illud in

conspectu ejus, Kethubb. fol. 17. 1. In Pyhal, Turpitudine, Ignominia affici, Vituperari: מדרות מנורת Mores turpes: מאמר מנורה Oratio turpis, Sermo inconueniens vel inhonestus: מעשים משנים Opera turpia. Sic in Ithpahal, יש בנים שנתנו באביהם Sunt liberi, qui turpitudine afficiuntur in parentibus suis; ut Josias in Amnone, Hiskias in Achas: Sunt rursus parentes, qui turpitudine afficiuntur in liberis suis: עלי נתננה בבניו Eli turpitudine affectus fuit in liberis suis: עי הרשעים מתננו הכשרים Per improbos ignominia afficiuntur probi, R. Salom. Exod. 16. 28.

Turpido, Ignominia, Res turpis & inhonesta: Turpe hoc est ipsi: גנאי הוא לו Turpiter, Ignominiosè: לגנאי Ad turpitudinem, Turpiter, Ignominiosè, per ignominiam vel contumeliam. Ejus oppositum לשבח Ad laudem, Ad honorem, honorificè. Inde Aben Esra Num. 11. 18. scribit, התקשו לומר ולגנאי in laudem & vituperium, in bonum & malum: זה לגנאי וזה לשבח Hoc in malam; illud in bonam partem fumitur.

Idem: גננתא Quod dictum est ad turpitudinem, Eccles. 5. 5. id est, inconvenienter. Scribitur vulgò גננתא. Sed significatio hæc tantum est in forma gravi, id est, dagessata Pahel: ארום גננתא היא לנא Quia ignominia id est nobis, Genes. 34. 14. in Targ. Jon. מנורה בתכלית הגנות Turpe in summo gradu turpitudinis, Ignominiosum extremè, Rabbin.

גנב Furari: Præter. לטא גנבת Quare furatus es, Gen. 31. 30. in Jon. רחל גנבתנו Rachel furata est eos, v. 32. Part. גנב נפשא Furans animam, id est, hominem, Deuter. 24. 7. כל דגנב Et furantur, Zachar. 5. 3. ונבבן Et furantur, Hof. 4. 2. Part. Præter. גנבניא Furto ablatum sum, Genes. 40. 15. Part. Fut. לא תגנב Non furaberis, Exod. 20. 15. ודגנבניא Quum furatus fuerit, Exod. 21. 37. ודגנבניא Et qui furatus fuerit animam, Exod. 21. 16. Ex Pahel Partic. Præter. מנבבן פתגמי Qui furantur verba mea, Jerem. 23. 30. Pabul, אולין באורחן מנבבן Euntes per vias furtivas, Hebr. עקלקלות Tortuosas, Judic. 5. v. 6. Ithpehal & Ithpahal, אתגנב Furto auferri. Particip. מה דמתגנב ביממא Quod furto ablatum est interdium, Gen. 31. 39. ומתגנבן השם Et furtim subtraxerunt se populus, 2. Sam. 19. 3. Futur. אם אתגנבא יתגנב מעמיה Si furto ablatum fuerit ab ipso, Exo. 22. 12. ולא יתגנבן Ne furto auferantur, Deut. 29. 16. in Jon. Apud Talmudicos, אגנב Furto ablatum est nobis poculum argenteum, Gittin f. 68. 1. pro אתגנבניא.

Namen certe cujusdam familiae, Taan. cap.1. in Misna. Ratio ejus appellationis reddi- tur ibidem in Gemara.

Fur, Exo.22.7. Plurale, שחפין לגנבין Socii furum sunt, Jefa. 1. 23. Apud Talmudicos, Qui post furem furatur, vel, qui à fure furtum accipit, & ipse gustum furti percipit, hoc est, & ipse fur est, Berach. fol. 5. 2. Fur etiam in ipsa effossione Deum invocet, Berach. cap.1. Wann der Dieb schon die hand im sack hat / darff er noch glück darzu. Propter duo triave (furta) fur non occiditur, Sanhed. folio 7. col. 1. Fœmininum legitur in Bereschit rabbah fol. 50. col. 3. ubi Rabbi Levi dicit, Mulieres etiam esse Furatrices, Furaces, quod probat exemplo Rachelis, Genes. 31.

Furtum, Exod.22.3. ויזכרן בגנבותיה Et vendetur pro furto suo, ver. 2.

Idem: De furto suo, Exo. 22. v. 3. in Jon.

In cau- dam canis, Moed katon fol. 17. 1. מאי טעמא גמלא Quæ est ratio, quòd Camelus parvam habeat caudam? Pro- pterea quòd vescitur spinis: ut scil. in spinetis ambulanti spinæ non adhæreant caudæ, Schab. fol. 77. 2. Sic ibidem de tauro, מ ט תורא אריכא Quæ ratio est quòd Tauri cauda sit longa? quia ha- bitat in stagnis, & cupit abigere muscas. Vide & in Cholin fol. 79. 1. & 60. 1. Baal Aruch citat etiam ex Targum, כאיף גנובתיה Incurvat cau- dam suam, pro Heb. יתפץ גבו Jobi 40. 12. Sed exemplaria nostra hodiè habent רונביה.

Vide in גנך.

Vide supra in גנברין.

Gingiber, Zinziber, Gittin fol. 86. 1.

Ab Authore Aruch hic adducitur, קניני sed in Gemara scribitur קנו ergo.

Contrarium, cujus natura, ut tollat alte- rum sibi oppositum, Nidda fol. 27. 2. באל ארuch in גלגלultimo legit גלגל, & in Glossa hoc loco scribitur גלגל. Confer Nasir fol. 51. 1. quem locum vide supra in גלגל.

Fila longa serica, Jalkut Levit. 150. 1.

Saccus pau- peris, juxta Aruch, Kelim cap. 16. Alter inter- pres exponit אהל Tabernaculum, Umbraculum, quod sibi pauperes opifices faciunt, ne laborantes à Solis æstu ledantur, à גנו Protegere.

Talm. Vestis nigra ac sordida, qualis coquorum, unde de quodam coquo dicitur:

Vestitus nigrâ veste, Schab. fol. 119. Qui tecti sunt nigris vestibus: Item Exercitus, Cohors: גונרא דפרשי Cohors equitum: Metzia fol. 86. 1. Mi- sit Cæsar exercitum Romanorum post ipsum, Avoda Sarah fol. 11. 1. Videtur esse ex lingua Ara- bica: פריקין הוינן מן קומי גונרא Fugimus coram exercitu, Ber. rab. sectio. 31. Baal Aruch legit גונרתיה, in גנת, & in בטט aliter.

Ne sinistrè subscriptû sit, id est, scripturâ versus sinistram, ut mos est Græcorum & Latinorum, Gittin fol. 77. 2. ubi disputatur, Si libellum repudii testes subscripserint, alter Hebræus ad dexte- ram, more Hebræo, alter Græcus ad sinistram, more Græco, an libellus iste sit legitimus? In Responsis Geonim legitur: ארם המשתמש ביד Id est, Homo qui operatur vel utitur manu sinistrâ, is appel- latur in locis nostris Gundaljah. In glossa Tal- mudica: כל שלא כמנהגו קרי גונרליח, id est, Quic- quid non fit juxta ritum suum, vocatur Gunde- lith, Sinistrum, Pravum: Sinistrè, Pravè, Perperam. Ergo גונרליח & גונרליח dicitur, qui sinistrè ali- quid facit.

Volvere, Obvolvere, Devolvere, Revol- vere: וננר ית אכנא מעל פומא דביקא Et devolvit lapidem ab ore putei, Heb. וגל, Genes. 29. 10. Et devolvant, Hebr. וגללו, ibid. ver. 8. ומננרין Et devolvant, Hebr. וגללו, ibid. ver. 3. Sicut convolvunt stercora, 1. Reg. 14. v. 10. איננר בקטפא Involutus fuit cineri: וקבא וזמא מיננר Cabus magnus & cabus parvus volvi- tur & abit in sepulchrum, Jebhammoth in fine cap. 1. Proverbium in communem hominum mortalium statum, qui ob adhærens peccatum æquo descensu ad mortem feruntur omnes, ne- mine excepto: Devolutus est in ci- sternam, Bava kama fol. 51. 1. Et vol- vatur super eo.

Terra lapidosa, saxosa, מחוקר, או ארעא Si terra illa habeatur pro lapidosa, saxo- sa, Bava Metziah fol. 80. 1. Baal Aruch adducit in litera ב, & legit בגונרי, quomodo etiam scri- bitur in altera glossa Talmudica.

Lorica, Loricatio, Peribolus, Hebraicè מעקרה, Kidduschin fol. 70. 1. In Aruch scribitur בגונריונא.

Melancholie species, קונאליס Si quis exeat solita- rius noctu, dic, קונאליס occupavit eum, Cha- giga fol. 3. 2. ubi glossator: הוא חולי אוחו מתוך דאנה: Est morbus occupans (hominem) per curas. Munste-

Munsterus Phreneticum, Fatuum exponit. In Glossa legitur גנסדרופס. In Talmud Hierosolymitano scribitur ab initio per Koph קנש ut videre est in ordine קנש. Unde videtur ortum esse ex Græco Κυναιθραμία, quomodo veteres appellabant etiam eam Melancholice speciem, que communius vocatur λυκαυθραμία.

* גנר Vide supra in גנא.

גנז Abscondere, Recondere, Reponere, Reservare, Affervere, Thesaurizare: Prat. גנזו אכרתך.

Quod thesaurizaverunt majores tui, 2. Reg. 20.

17. Participium Pabul, גנזו רחי עלמא, Reposita in repositoio vitæ æternæ, 1. Sam. 25. 29.

Plurale, גנזו בית אפרים, Reposita sunt peccata domus Ephraim, Hof. 13. 12.

Recondita sunt ad diem Judicii, Deut. 32. 34. Fem.

גנזו רחי עלמא, Tria sunt abscondita a me, Proverb. 30. 18.

גנזו רחי עלמא, Absconditæ & reconditæ, Cantic. 4. 12.

Ex Ithpehal Futur. גנזו ואלא יתגנו Et non recondetur, vel reponetur in thesaurum, Jesa.

23. 18. Apud Talmudicos, גנזו שתי טעיות, ספר תורה שיש בו שתי טעיות, Liber Legis in quo sunt duo errata in unaquaque pagina, emendabitur: fitria, reponetur, vel, occultabitur, Menachos fol. 29. 2.

Rabbin. גנזו לי רבנים גנזוים אליך, Sunt mihi res reconditæ tecum, id est, Secreta tecum loqui habeo: גנזו מהן, Absconditum ab eis, per oblivionem recessit, ablatum & alibi affervatum, ubi latet.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

גנזו בית גנזויה, Vastabit ærarium ipsorum, Hof. 13. v. ult.

dolore cordis sui: Iterum, מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מלבו ושאלו לרופאים ואמרו אין תקנה לו עד שינק Vir pius quidam tussiebat è pectore suo, & consulebant Medicos; qui dixerunt, Non potest pristinae sanitati restitui, nisi bibat lac (caprinum) calidum manè, Adducebant itaque capram, &c. Temura fol. 15. 2. Bava kama fol. 80. 1. Glossa צועק Vociferabatur præ dolore cordis sui.

Secundò, Commoveri, Combungi: גנח גנח Com-motus est commotione: Glossa, ותגעש ותגעש, Berach. fol. 59. 1. Sic usurpatur Syre, Act. 2. 37.

Tertiò, Excindere, Castrare: שלחו ליה מירי Miserunt ipsi boves, & castrabant eos, Metzia fol. 90. 2. Hujus significationis est quod Aruch citat ex Targum, Psalm. 8. 9. רגנח Qui fecat semitas maris, Hebr. עובר Transfit. Legitur id in Psalterio octaplo Augustini Justiniani. In Venetis רחליף.

Tussis, Excretio: Asthma: ואשתמע קל Item Lamentatio, Ejulatus, Suspirium: Et audita fuit vox ejulatus ejus, Cholin fol. 51. 2. Sic dicit R. Salom. Joël. 1. 15. voce אהה significare גניחת יללה Gemitum vel suspirium ejulationis.

גנך Stragula, Gannace, vel Gannacum: Et operuit eum stragula, Judic. 4. 18. Kimchi hic scribit, esse Operimentum crassum & villosum. Id Græcis dicitur ἀμφίπτερον, quod Latini retinuerunt, Amphitapa, stragula utrinque villos habens: Sic, ונסכ גנכא Et accepit stragulam, intinxitque in aquam, & operuit super faciem ejus, 2. Reg. 8. 15. ubi scribitur per ב: Priorem lectionem in libro Judicum probant R. David & R. Salomon. Item Aruch: Hinc forte derivatur Gannacum, quod Varro lib. 4. de lingua Latina interpretatur Majus sagum, & Græcum esse putat. Turnebus scribit: Gannace sunt stragula aut operimenta altera parte villosa. Conveniunt hæc cum interpretatione Hebræorum hujus vocis Chaldææ.

גנן Protegere, Obtegere. Ex Aphel, Præteritum; Et protexi verbo meo vos, Ezech. 16. 8. Particip. מגן עלי Protexit me, 2. Sam. 22. 3. quasi אגון. Sic, מגן להון Protexit eos, Jesa. 27. 3. Fem. מגנה עליה בגנן Protexit eam protectione, Jesa. 4. 5. melius legeretur מגנה: Infinit. לאגנא מורמית Ad protegendum à turbine, Jesa. 4. 6. Futur. ומגן על קרתא הרבא Et protegant civitatem hanc, 2. Reg. 20. 6. מגן וישקיב Proteget & liberabit, Jesa. 31. 5. Ithpehal Fut. Fortassis obteget, proteget vos, Soph. 2. 3.

גננא Protectio, Obtectio, ut ante Jesa. 4. 5.

גנן Thalamus, Tabernaculum, q. d. Obtectorium.

Proteclorium: ימללוניה טללמא גנוניה Obtegunt umbræ tabernaculum ejus, Jobi 40.17. Interpres Latinus, *Operimentum ejus*, Regia גנוניה corruptè: Sicut sponsus ex thalamo suo, Psal. 19.6. Et sponsa è loco thalami sui, Joël.2.16. Sic Esth. 4.16. in Targ. sec.

Fuscina: ובגנוניא רטניא Aut fuscina piscium, id est, piscatoriâ, Job. 40.26. *Aliis, Sagena*: Al. *Nassa*.

Thalamus: קטרין ליה גנוניא Ligarunt ipsi thalamum nuptialem, id est, vinculum matrimoniale: Berach. fol. 16.1.

Frustra carnis, corpus deformantia: גנונים גנונים vel, juxta alios, *Colores varii, idem quod* גוונים, Nidda fol. 24.2. Kerithuth fol. 7.2. q.d. Genera, species, figuræ diversarum rerum. גנוני מלכות Colores regni, hoc est, qualitates, virtutes regias video in eo, Sota fol. 36.2. Aruch legit גנוני.

Furfures crassissimi: מורסן Seah facit seam גנונין, Talm. Hierosol. Peah cap. 7. in Gemara. Aruch explicat עבה מורסן עבה.

Hortus, Gen. 2. גנתא גנתא גנתא גנתא גנתא גנתא Sicut hortus irrigationis, id est, irriguus, Num. 24. 6. Sic Jefa. 1. 30. & 61. 11. In horto Edenis, Pl. 57. 3. Sicut hortus olerum, Deut. 11. 10. *Plurale, גנין, ג* *fæmininè לגנון* Et qui purificant se in hortis, Jefa. 66. 17. דבחין בגנון Sacrificant in hortis, Jefa. 65. 3. גנתא שקון עבדירת לי גנתא שקון Feci mihi hortos irriguos, Eccles. 2. 5. מנני מעותא Ab hortis idolorum, Jefa. 1. 29. *Cum Aff.* Multitudinem hortorum vestrorum, Amos 4. 9. *Talm.* דאגר גינרא אכל ציפרין דאגר גינן ציפרין אכלין ליה *Qui conducit hortum, comedet aves: qui conducit hortos, aves comedent ipsium*, Vajik. rab. sect. 3. in princip. Medrasch Kohelet cap. 4. 6. *Adagium* de eo, qui fruitur modico & bono. Ex horto uno bene culto proveniunt fructus: ex pluribus non cultis, damnum.

Idem, frequens in Targum Jonathanis.

Sic apud Talmudicos, גנונייתא Horti, Eruvin fol. 28. 2. Bava bathra fol. 68. 1. Avoda fara folio 7. 2.

Hortulanus, *Olitor*: הנהו גינאי דעבדי In hortulani, qui inierunt rationes invicem, Gittin fol. 14. 1. Glossa, בעלי גנרא דאסר Domini horti, vendentes olus. Quæ colligavit hortulanus, Cholin fol. 105. 2.

Idem: הולך אצל הגנון Ivit ad hortulanum, Vajikra rabba sect. 5. לפום גנתא גננא *Qualis hortus, talis hortulanus*. Legitur in Beres. rabba sect. 80. *Proverbiale Babyloniorum*, unde ei præfigitur *Hic dicunt*.

Ambulacrum hortense: Guido ex Zohar. *Clypeus*: *Plur.* ותלת מאה מגנין Et trecentos clypeos, 1. Reg. 10. 17. *Constr.* ירת כל מגיני Omnes clypeos aureos, 1. Reg. 14. 26. מגיני *Clypeos æreos*, v. 27. *Clypeus Davidis*. Vide Wilhel. Schickhardi Historiam Persicam fol. 54.

Proteclio. Guido. *Genus*, *Generosus*, *Illustris*, *Nobilis* genere: ונת גניסין Et filiam stemmatis, scil. regiae, nempe, מיהוסי המלכות, Jalkut fol. 78. col. 3.

Generatio, *Nativitas*: *Familia*, *Stemma*, *Genus*: יום גנוסיא *Dies nativitatis Pharaonis*, Genes. 40. 20. in Jonath. In Beres. rabba sect. 88. scribitur יום De genere Abrahami, Jobi 32. 2. ונגיסת בית אברהם Et familia domus patrum tuorum, Esth. 4. 14. ובגניסתיה Et in familiam ejus, Levit. 20. 5. in Jonath. *Plur.* Et posuit sicut gregem, familias, Psal. 107. 41. וישו הדי עאנא גניסיא *Dies natalitios nostros ipsi non observant*, גניסיא *Familia populorum*, Psal. 22. 28. גניסי גנות עממיא *Familia insularum populorum*, Genes. 10. 5. in Jonath. *Apud Talmudicos*, *Dies natalitius regum*, Avoda fara cap. 1. Recensetur inter festa gentilium, in quibus prohibitum est cum illis negotiari: *Notam fecistis familiam meam, genus meum*.

Nobilitas: הודעתו הוגניסים שלי *Indicavi stemmata mea*, Ber. rab. sect. 100.

Forfex: בגנוסטרמא אסיר *Forfice* abscindam, scil. ungues, Moed katon fol. 18. 1. דשקל *Qui aufert (ungues) forficibus*, Nidda fol. 17. 1. In Aruch adducitur in litera Nun, גנוסטר. Vide illic.

Genesar, *Nomen proprium terra & maris, sive terra à mari, sive mare à terra nomen acceperit*. *Deductum videtur ex Hebraea voce* *in commutatione, etsi refecto*, *facili* *in commutatione, etsi Hebraei propriam Etymologiam afferant, ut mox dicitur*: Ad littus maris Ginesar, Hebr. גינרא, Numer. 34. 11. Jonathan גינרא. *Aliàs*, *ut* Deut. 33. 23. Jos. 11. 2. & 12. 3. 1. Reg. 15. 20. quomodo & Hebraei Scriptores illud passim nominant. *Nomine* *Maris*, *Hebraei etiam Lacus intelligunt, unde Lacus Genesar dicitur à Plinio lib. 5. cap. 15.* *in Novo Testamento, Lucae 15. 1.* *Et Hebraei illud passim vocant* *Mare Tiberiadis, sic* *Johan. 21. 1.* *propterea quod, ut Plinius notat, ab occidente habuit Tiberiadem. Sic alibi Mare Galilee, Johan. 6. 1.* *Univergo*

ergo mari diversa nomina dederunt loci vicini. Porro terram Genesar non procul Tiberiade abfuisse, testatur Aruch ex interpretibus Hebræis, qui scribunt, quod sit מקום קרוב לטבריא ויש בו גנות ופרדסים locus vicinus Tiberiadi, in quo sunt horti & Paradisi multi. Et apud Matthæum dicitur: *Et venerunt in terram Genezareth*, cap. 14. 34. *Idem Hebræi dictū volunt hunc tractum*, גנוסר, quod fuerint in eo גני סרים *Horti regum & principum*, vel גנות סרים, ab amœnitate & cultura. Tributa autem fuit hæc terra, vel pars ejus tribui Naphtali, ut patet ex Targum Deut. 33. 23. & ex Josuæ 19. 34. Ex Naphtali autem egressi dicuntur principes mille, i. Par. 12. 34. qui in his locis suas delicias quæsiwere. *De Fructibus terræ Cinnereth* legitur apud Talmudicos in Megilla fol. 6. 1. כנרת זו גינוסר ולמה נקרא שמה כנרת דמתיקי פיראה. Id est, Kinnereth, ea est, Ginesar. Quare vocatur nomen ejus כנרת Kinnereth? quia dulces sunt fructus ejus ut dulcis sonus כנור Citharæ. Et in Pesachim fol. 8. 2. מפני מה אין פירות גינוסר בירושלים Quamobrem non sunt fructus Ginnosar in Jerusalem? Ne ascendentes ad festa dicerent: Fortè non ascendimus, nisi ad comedendos fructus terræ Genosar, &c. R. Salomon ad hunc locum scribit: פירות גינוסר מתוקים Fructus Genosar dulcissimi sunt, ut dicitur in Berachos: פירות גינוסר Fructus Ginnosar, Berach. fol. 44. 1. In Targ. Jonath. ומלי ברכו מן פירי דבקעת גינוסר Et plenus est (Naphtali) benedictionibus à fructibus vallis Ginosar, qui dati sunt ei à Domino, Deut. 33. 23. Kimchi Jos. 11. v. 2. scribit, esse terram pinguem & fructuosam admodum. Sic 1. Reg. 15. 20. R. Salom. scribit Jesa. 28. 1. ad שמנים גיא Vallis pinguium, מתוקים חנרת שפירותיה הויה Hæc est terra Cinnereth, cujus fructus sunt dulces.

גגטרין Gigantes. Vox prava. Ponitur pro Hebræa voce רפאים, Prov. 9. 18. in Venetis. Guido monet in Complutensi editione esse גגטרין Viri: ipse mallet quomodo certè pro Hebræo רפאים, Jesa. 26. 14. ponitur in Targum גגטרין, & Jobi 26. 5. Gen. 15. 20. Deut. 3. 11. Ego repono unius literæ immutatione גגטרין vel גגטרין, Dagesch forti in Nun resoluta, ex usu Dialecti Hierosolymitanæ. Sic legitur Deuter. 2. 11. & 9. 2. in Jon. הו כניגטרין Sicut gigantes; & cap. 2. v. 12. במישר גגטרין In valle gigantum. Et apud Syros, כגטרין Sicut gigas, Psal. 19. 6. Hebr. כגטרין. Item, ונגטרין Et gigantes surgent, pro Heb. גגטרין, Psal. 88. 11. Sic Substantivum, גגטרין Potentia, Psal. 89. 13.

נסטרין Sectio, Fragmentum, Frustrum, Res in partes rupta, fracta vel dissecta. Hinc in compendio Aruch scribitur: עיקר נסטרין הוא כל דבר

נסטרין Principalis significatio vocis נסטרין est, Res omnis quæ in duas partes est divisa: & Bartenora in Kelim cap. 2. Omnis res quæ in duas partes divisa est, vocatur נסטרין, quasi dicas נסי חרי Due partes: נסטרין עשאה Si fecerit eam sectionem, hoc est, si eam in duas partes secuerit, Cholin fol. 21. 1. Vide & ibid. fol. 52. 1. & fol. 124. 1. Sic in libello שחיטה (in quo de arte mactandi:) נסטרין יעשה Ne faciat sectionem, scil. in duas partes: In Avoda fara fol. 17. 2. לישויה נסטרין Ut ponat eam sectionem, id est, in duas partes dividat: In Sanhed. fol. 52. 2. דעביד ליה נסטרין Quod fecit ex eo sectionem, id est, in duas partes dissectuit, Glossa, הולקו לאורכו לשנים Divisit eum secundum longitudinem in duas partes.

Deinde נסטרין est Vas testaceum ruptum ac fissum, Testa; Vasculum quod alii vasi supponitur ad recipiendum stillas, Kelim cap. 2. ubi Glossa Majemonis est: נסטרין est Vas, neque ansam, neque manubrium habens; verum est basis veluti vasorum: nam superimponuntur ei vasa magna aquis plena, ut destillationes eorum recipiat. Et cap. 4. sect. 2. נסטרין est basis החושבת quam faciunt sub vase aquæ ad recipiendas stillas. Bartenora: נסטרין est Fragmentum vasis testacei, vel Vas testaceum in duas partes ruptum. Hoc sensu legitur etiam in Nidda fol. 49. 1. Schab. fol. 96. 1. & fol. 108. 2. ubi glossa: נסטרין est Vas testaceum fractum, quod non ad omnes usus est idoneum sicut vas integrum. Baal Aruch explicat נסטרין חצי כרה שורקן שם עשבים Dimidius cadus in quo serunt herbas, Germ. ein Garten-Rachel. Præterea scribit Græcè vocari נסטרין, vernaculè גרשתא, Arabicè קצרה, Talmudicè נצרה, Hebraicè קצין. Vult ergo hæc vocem esse Græcam. Idem scribitur in Nidda, in Tosephos, loco citato. Apud Græcos reperitur נסטרין & נסטרין pro Vase quodam, ut notat Henr. Steph. in Thes. נסטרין etiam נסטרין est Fundum vasis. Martinius in Lexico: Gastrum vas æneum cum fundo angusto: & apud Athæneum נסטרין pro Cratere prægrandi inveniri scribit, quæ omnia cum Hebræorum expositione allatâ conveniunt. Huc etiam pertinere videtur quod Baal Aruch adducit ex Vajikra rabba sect. 15. Nulla gutta est quæ descendit ex firmamento, cui non creaverit Deus נסטרין בפני עצמה formam propriam. Sed nunc aliter ibi legitur. Idem autem habetur in Gemara Bava bafra fol. 16. 1. ubi pro נסטרין ponitur רפוס Forma, Typus.

Tertiò נסטרין Praefectus, Dominator: באו אנשי נסטרין Venerunt homines præfecti Tzipporiæ ad plangendum, Schab. fol. 121. 1. שלחה אצל נסטרין i. e. Dominator שלטון. Glossa, נסטרין

Misit ad præfectum, Sota capite 1. in fine. Glossa, מושל. Vide & in Berach. fol. 32. 1.

Quartò נסטרון *Frustrum*: מצא כלי בסף וכלי נחשת *Id est, Inveniens vas argenteum aut vas æreum, frustrum plumbi, aut ullius vasis fusilis, Metzia fol. 23. 2.* Glossa, נסטרון *id est, Fragmenta frustrorum plumbi, ex significatione prima.* Baal Aruch ad sequens significatû refert, *Inveniens vas aureum, argenteum, orichalcum, plumbeum, vel e cæteris metallis confectum, &c.*

Quintò נסטרון *Orichalcum*: מנורה של בעץ של *Candelabrum ex stâno, ex plumbo, aut ex orichalco, Menachos fol. 28. 1.* Sic R. Salomon vernaculé exponit לייטון *Laiton, h. e. Orichalcum.* Vide & in Bathra fol. 89. 2.

Sextò נסטרון *Cochlear despumatorium, Spatha, ein Schaum-Isffel*: קדרה של קדרה *Spatha ollæ, Schab. f. 123. 2.* Glossa, כף גדולה שמסלקין בו זוהמא *Cochlear magnum, quo auferunt fordes ollæ.*

נס *Inflari, Intumescere, crassum fieri.* *Aphel, דלג ינים לביה. Inflare, Efferre: Futur.* *Ne inflet cor suum, Deut. 17. 20. in Targ. Jonath.* *Hinc puto esse apud Talmudicos, חמנים דעתו כלפי, Qui effert mentem suam contra Deum, Berach. fol. 19. 1.* והיה מגיס בינו לבין מלך ברברים קשים *Et fuit efferens se inter ipsum & regem solum verbis duris.* Et mox: והגיס לפני הלגיונות: *Et efferbat se coram legionibus, Jalkut par. 1. fol. 239. col. 2.* Sic explicatur in Bemidbar rabba sect. 19. fol. 273. col. 2.

Secundò נס *Lethaliter agrotare, Agonem mortis agere*: נוסס ואפילו נוסס *Etiam si sit in agone, in articulo mortis, Oholoth cap. 1.* מרה בין חולין לנוססין *Quid interest inter חולין רוב חולין להיים רוב נוססין למיתה? Major pars חולין ægrotorum ad vitam, i. e. convalescunt: major autem pars נוססין ad mortem, moriuntur, Kidduschin fol. 71. 2.* Glossator, נוסס הוא אשר הוא בפרק המות *Gosfes vocatur, qui est constitutus in articulo mortis, agonem extremum vitæ agens.* Vide & supra in גוס.

נס *Telum, Faculum: Item Latus*: דהאי גיסא ודהאי גיסא *Ab isto latere Euphratis usque huc, Kiddusch. fol. 72. 1.* דהאי גיסא ודהאי גיסא *Ab hoc latere & ab isto, Cholin fol. 51. 2.* Plurale, ונסים תלתא נססין בידיה *Et accepit tria tela in manum suam, 2. Sam. 18. 14.* Et secundum alteram significationem: על גססין יתנסבון *Ad latera portabimini, Jefa. 60. 4.* Sic cap. 66. v. 12. על גססין.

נס *Elatus, Fastuosus*: גס רוח *Elatus spiritu, quod in Bibliis dicitur גבה לב Elatus corde vel animo:*

Admonitio ad elatos animo: השומרה כוסו בבת אחת הרי זה נרגון שנים דרך ארץ *Qui ebibit poculum suum vice unâ, helluo est: duabus vicibus, civilis: tribus, fastuosus, Betza fol. 25. 2.* His opponuntur נמוכי הרוח *Depressi, Submissi animo.* Et secundum aliam significationem, *Crassus: נס השכל Crassi vel rudis ingenii: בהן מפני שלבה גס בהן: Eò quòd cor ejus crassum fit propter eas, Sota fol. 7. 2.* כרי שלא יהא *Ut non fiat cor ejus crassum propter sociam fol. 8. 1.* אם היה לבו גס בו *Si fuerit cor ejus crassum propter eum, מ"ק fol. 26. col. 2.* *Cor crassum, pro eo quòd ob conspectum alicujus, dolore, pudore aut alio affectu intumescit, ut & Germani dicunt, das Hirs ward im gross: Item Crassum, Magnum, Copiosum: חול גס Arena crassa: בון רקין בין גסין: Avis crassa, i. e. magna: עוף הגס Sive tenuia, sive crassa. Fam. בהמה גסה Pecus crassum, magnû: מדה גסה Mensura crassa, i. e. magna, rudis, non rafa: גיסא גיסא Si fuerit crassa crassa, i. e. nimis crassa, Cholin fol. 18. 2.* *Alibi, הגס חזיתיה Fortè crassum crassum vidit eum, hoc est, valdè copiosum, scil. sanguinem, Niddah fol. 2. 2.*

גנסות רשיעא ידלק *Elatio, Tumor, Inflatio*: גנסות רשיעא *In elatione improbi persecutionem patitur afflictus, Psal. 10. 2.* גנסות רוחיה *In elatione spiritus sui, Ibid. v. 4.* יקער גנסות רוחיהו *Diminuet elationem spiritus ipsorû, Psal. 76. 13.* דאול גנסות עינין *Qui ambulat in elatione oculorum, Psal. 101. 5.* דאול גנסות רוחיה *Qui ambulat in elatione spiritus sui, Ecclef. 7. 9.* *Cum Aff. גנסותהוון Quia necdum relinquunt elatione suam, Esth. 3. 8. in Targ. sec. Apud Rabbinos, כל אדם שיש בו גנסות רוח למסוף מתמעט רפו מעט, Omnis homo, in quo est inflatio spiritus, tandem diminuetur, juxta illud, Jobi 24. 24. cujus sensus, Quantum sese efferunt, tantum deprimentur tandem. Alius pro מתמעט, ibidem dixit נפחה, quod idem significat. Vide ibi plura in hanc sententiam, Sota fol. 4. col. 2. & 5. 1.* Sic ait Christus, *Lucæ 14. 11. כאלו &c. כל In quocumq; est elatio spiritus, perinde est, ac si exerceret Idololatriam.*

גנסותהוון *Crassi, Imperiti, Rudes, Rustici homines: ut, Nisi in judicio crassorum, Glof. בני כפר hominû rusticorum, qui judicant בנסות הרוח crasso animo, Bava kama fol. 114. 1.* גנסין *Sella, Sedile: Et duxit secum quatuor mille גוספנין דדהב fellas aureas, in quibus filii regum vincti diademate sedebant, Jef. 10. 32. in Venetis. Elias scribit se nescire quid significet. Guido putat esse Rhedæ vel currus genus. Judæi Sedile communiter explicant.*

נסר *Morbi genus, Jalkut in Deut. in principio. At in Bemidbar rabba sect. fol. 240. col. 3. pro eo legitur, גוטה ודלריה, ne apprehendat eos gutta (podagra) & dolor. Vocabula sunt peregrina & corrupta.*

* *Vide נסתר נסר.*

נענע *Mugire, Boare, Vociferari, ut Hebraicè. Particip. אולו מעל ונענע. Ibant eundo & mugiebant, 1. Sam. 6. 12. ונענע בעותרא. Et mugientes in divitiis, 1. Sam. 2. 5.*

Apud Talmudicos: גועה בשעת שחיטה. Si mugit tempore mactationis, Cholin fol. 37.

Mugitus. געני.

נענה *Ovum turturis. Citat Guido ex Medrasch Psalm. 87. sed pravè. Legitur ibi בענתא. Ovum turturis.*

* *Vide supra in גענע גענע.*

נעל *Fastidire, Respuere, Abominari, Hebraicè. Chaldaicè, Inquinari, Pollui: אתגעלו בחובין. Coinquinati sunt in peccatis suis sicut plaga ulcerosa, Jesa. 1. 6. Partic. רמגעל בחובין. Populus qui pollutus est labiis, Jesa. 6. 5. מיכל מגעל ומשקץ. Cibus inquinatus & sordidus, Jesa. 28. 8. Perperam Abominationem explicarunt.*

Apud Rabbinos הגעיל Abluere, Eluere, Expurgare in aqua vel igne. Dicitur autem sic de suppellectili culinaria, & mensaria, ex ligno, stannio, ære, ferro, ut ollis, scutellis, cochlearibus, veru, cultris, & similibus, quæ recipiunt fermentum ex coctura vel cibis. Hæc benè defricata vel eluuntur in aqua fervente in abeno magno, aut in igne candefaciendo, si ferrata fuerint, quod vocant Aufglühen. Id fit biduo ante Pascha, & prolixè describitur in Orach chajim, in ritibus festi Paschatis.

געלר *Expurgatio, ut Verbum antea expositum.*

נפרה *Nomen Idoli Romani, quod in juramentis nominabant, Jalkut in fine Parasch. שלה Num. 15. In Talmud scribitur per נ in fine, נפא ררומאי, Pesachim fol. 87. 2. in editione Veneta. Nam verba illa cum tribus aut quatuor lineis in Basileensi editione sunt expuncta. Vide & in Jalkut Prophet. fol. 9. col. 4.*

נמפיון in נמף, Fons, Flumen: Vide in נמף.

נפט *Giphtee. Nomen lingue à populo sic denominatæ, ut dicitur עברית Heb. יונית Græcè. Megilla f. 18. 1. In Aruch scribitur גפתית. Forfan intelligitur lingua Cophtitarum, quorum consonantes proponit Theſeus Ambrosius in sua Introductione in varias linguas.*

נפטר *Adhæſio, Junctura, id est, דבוק, Zohar in Genesis col. 459. aliàs קופטרא. Vide illic.*

נפן *Et ece וקא נופנא קרמי Vitis, Vinea: נופנא נופן. Vice vitis coram me, Gen. 40. 9. נפן בוינא.*

tis vastata, Hof. 10. 1. על פלגי מים Sicut vitis quæ plantata est ad rivus aquarum, Hof. 9. 10. Memento cum miserationibus vitis hujus, Psal. 80. 15. ואשכח נופנא. Et invenit vitem, 2. Reg. 4. 39. נופנא דחמרא. Vitis vini, Num. 6. 4. ענבין מנפן. Sicut colliguntur uvæ ex vite, Jerem. 8. 13. אתתך היך נופנא. Uxor tua sicut vitis, Psal. 128. 3. פרי נופנך. Cum Affix. Fructus vineæ tuæ, Jerem. 5. 17. ואצרי פרי נופנה. Et desolabo fructus vitis ejus, Hof. 2. 12. Plurale, נופנין. Posuit fructus vitium populi mei in desolationem, Joël. 1. 7.

נפנין נפנין Labrusca, Uvæ immature: א לקלופין ועד ונין גואין דענבא. A labruscis decortictis usque ad acinos uvarum, Num. 6. 4. in Jonid est, a cortice labruscarum. Apud Talmudicos, דמאי cap. 1. Berach. fol. 40. 2. ubi in Gemara explicatur שילהי נופני Vites ferotinae. Baal Aruch Labruscas. In eum sensum exponit quoque Bartenora. Sed Rambam vult esse speciem Oleris.

Charaeter, Typus, Figura literarum. Aruch citat ex Massechet Jadajim: sed loco allegato non reperio.

Nomen urbis cujusdam in terra Israël, Berach. 44. 1.

נפס *Gypsus, גיפס, species calcis: גופסית. Gypsum fervens, Pesach. fol. 57. 1. Seder Tahar. fol. 18. 1. Quandoq; scribitur per נ in fine, ut in Cholin fol. 8. 1. In quibusdam etiam libris reperitur ב in medio loco פ.*

Urcei quos Gypso obduxerint, Kelim cap. 10. Sic legit ibi R. Salom. Alii שנפתן, ut est in נפת.

נפף *Claudere, Occludere Cocludere. אנה, אנה, vel אנה. Idem: ואנה דשא. Et clausit januam, 2. Reg. 4. 33. Sic Jud. 3. 23. ואנה דשא בתרהא. Et claudet fores post se, 2. Sam. 13. 8. ואנה ברשונה יפא. Et conclusit portis mare, Jobi 38. 8. Melius fortè legeretur ואנה, ut in loco præced. פמינא. Et clausit portam, 2. Reg. 4. 5. 21. Futurum, ותניפין דשא באפך. Et claude januam antete, 2. Reg. 4. 4.*

Quæ שהיתה גפה חכיות של יין. Apud Talmudicos: נידא fol. 6. 2. Glossa, Obstruebat luto. Cum aff. נפן. ער שלא נפן. Quamdiu nõ occluserit illos: כרי שיפתח את החכית. Ut aperiat dolium, & iterum claudat illud, novo scil. מנופה. Avoda fara cap. ult. in Mischna. Ex Aphel, מניפין. Concludunt, Savini cap. 3.

Deinde נפף Peribolo; Tæniâ, Clausurâ cingere: Si tæniâ circumdederit illud ניפפו מארבע רוחותיו in quatuor plagis ejus, Kelim cap. 15. Ex Pyhal,

Tectum peribolo, loricâ cinctû, Erubh. fol.93.ו. Hinc.

ותעביר גפוף *Peribolus, Lorica, Clausura, Tænia*: Et facies ei tæniam, Hebr. מסגרת Claufuram, Exod.25.25. in Jonath. Sic Exod.37.12. Pro *Lorica tecti* legitur Deut.22.8. in Targ. Jon. & Hierof. Vide mox iterum.

גפא *Sepes, Maceria, Clausurum*, Peah cap.6. ubi glossa Bartenoræ est: גפא est Maceria lapidea sine cæmento. Sic in Kilaim cap.2. Majem. explicat שער העגולה Portam rotundam.

Tertio גפא in *Pabel est Amplecti, Amplexari, Complecti*, sic Hebræo חבק respondet in Targum. Præter. Amplexati sunt lapidem, Job.24.8. גפפו טיגרא Amplexati sunt stercore, Thren.4.5. Infinit. לגפפא אתתא Ad amplexandum uxorem, Eccles.3.5. Talmud. המגפף והמנשק Qui amplexatur & osculatur, Sanh. fol.60.

גפוף ונישוק: Amplexus & osculum, Sanh. fol.59.2.

גפא *Ala, quomodo Hebræo זנף* in Targum respondet: Volucris alæ, id est, alata, Prov.1.17. Plurale כנשרא מרי גפין Sicut aquila domina alarum, id est, alis potens, Eccles.10.20. ונפיהון Cum Affix. Magna alis, Ezech.17.3. Et alæ eorum æquales erant, Ezech.1.8. דנתרו Cujus alæ decidunt, Mich.1.16. Dagesch forti in Nun resoluto. Ex forma feminina מעבר Faciendo facit sibi alas, Prov.23.5. Vide quoque supra in גפה, & paulò antè.

Volucris cujus alæ vel pennæ exaruerunt (scil. præ senio) Sevach. fol.68. Deinde גף est idem quod supra גוף *Rippa, Littus: quasi Ora, Extremitas fluvii*: על גף Ad ripam fluminis. Sumitur etiam pro Alis hominis, hoc est, *Ulnis vel Brachiis*: ut, Quum ipsa (mulier) apprehenditur alis suis, Oholoth cap.7. Bartenora, Quando sociæ ejus apprehédunt eam in brachiis ejus. Alii tamè hîc pro *Oris vestimentorum* accipiunt. Præterea dicitur etiam de *Ora vasorum, pro, Ansa, Manubrium*: ut, Si non habeât ansas, Kelim cap.8. עשה לה גפיים Faciunt ei ansas, Kelim cap.16. Quod non potest teneri ansis, Ibid. cap.26. Aruch hæc explicat של כלי, ut Germ. *Shren*. Legitur etiam pro *Scala, vel alio quopiam Instrumento aut vase ad fructus colligendos & decerpandos necessario*, Nedarim fol.89.2. Vide in תבל.

Tibialia ferrea, Schab. fol.60.2.

גפרא *Sulphur*, Gen.19.24. גפרייתא ונפרייתא Ignem & sulphur, Ezech.38.22. ונפרייתא Et pulvis ejus in sulphur, Jesa. 34.9.

Cypria. Tzemach fol.4.ו. Juchasin fol. 142.2.

נפרא *Pice obducere*: קבותין שנפתו Urcei quos pice obduxerint, Kelim cap.10.

נפרא *Fraces, Reliquia sive Faces olearum expressarum*, Cholin fol.8.ו. נפרא חדשה *Fæces recentes*, Kelim fol.17.ו. Dicitur & de *fecibus torcularis*, in Schabbas cap.4. ab initio.

נפרא *Magnificentia, Excellentia*, Exod.15.7. in Jon. pro נפראותא.

נפרא *Canna*. Vide נפרא.

נפרא *Scintilla*. Vide supra in גוף. Item *Gleba*: גלגל Gleba luti, quæ tempore pluviae mollis est, & facile teritur. Æstivo tempore arefactæ, vocantur יתרות הדכים Clavi viarum, Mikvaoth cap.9.

נפרא *Vas fractum, idem quod נפרא*, de quo supra, quomodo frequentius scribi solet, Tal. Hierof. Schab. cap.3. ab initio.

נפרא *Vastare, Prædari, Spoliare*: אתי גורבא כליליא Venit vastator in nocte, ac vastavit urbem, Berach fol.62. Ito, spoliato ipsum, Schab. fol.128.ו. Vel, Adduc eum, Coge eum, scil. venire. טפי Ne spolient & adducant plures, Gittin fol.45.ו. לאו Et spoliabunt eos, ibid. fol.46.2. לאו Non ne jure spoliavi te? Ibidem. Et spoliarunt ipsum, Chagiga fol.5.2. גלגלוהו.

Vastator, ut in exemplo modò adducto.

נפרא *Nomen proprium loci*, Jerem.31.39.

נפרא *Psora, Scabies sicca*, Deut.28.27.

נפרא *Scabiosus*, Levit.21.20.

נפרא *Uter, Lagena, Vas, Dolium, Mensura*: כל נפרא יתמלי חמר Omnis uter impletur vino, Jere.13.12. וחד נפרא חמר Unus portabat utrem vini, 1. Sam.10.3. Talm. כל נפרא שהוא Omne vas quod continet duo sata, Truma cap.10. Plurale נפראין ותרין נפראין חמר Et duos utres vini, 1. Sam.25.18. אתמסו נפראי חמר Compu-truerunt dolia vini, Joël.1.17. נפראי דשמן Lagenæ, vasa olei, Schab. fol.13.2. וחיף רישיה בר נפראי דמיא Lavabat caput suum in quatuor mensuris aque, Sanh. fol.95.ו.

נפרא *Pedule, quod Arabicè dicitur גורב*, juxta Aruch. Schindlerus, נפרא Pedule, lanceus calceus, qui plantis substernitur.

נפרא *Volutare, Volvere*: נפרא בקטמא Volutavit se incinere, Gittin fol.69.ו.

נפרא *Instrumentum aliquod rotundum Musicum, quod pulsatur veluti Tympanum.*

נפרא *Aquilo, Boreas*, נפראי נפראי רוחא Vetus aquilonis, Prov.25.23.

quibus scil. omnes fordes sunt abrafae, ut novi videantur, גורדא דאסינתא דגורדא מעילאי. 1. fol. 33. עין, Cortex rubi decorticatus superne deorsum versus, in Schab. fol. 109. 2. גורד מרה שכתב Eradit quod scripsit. *Ithpehal Talmud.* & אגורדא *Decorticari. Hebraicè in Hithpabel,* להתגורד Ad scalpendum se, Job. 2. 8. *Rabbini dicunt etiam קורד, ut est suo loco.*

Secundo, גרד *Texere:* שגורדין אותן *Vestimenta quæ texunt,* Joma fol. 72. 2.

עובר גרדאי: *regd'as, regd'os Textor* גרדי, גרדאי, *Opere textorum,* in Jonathane. Hierosol. גרדי, quod melius esset גרדי *Textoris,* Exod. 28. 32. ut legitur Exo. 39. 22. עובר גרדי in Jon. כגול גרדאין. Sicut tela textorum, Jefa. 38. 12. *Jugum textorum,* Judic. 16. 14. pro quo mendosè in Venetis est גרדסן.

גורדנא דלא: *Idem, apud Talmudicos; Textor qui non est humilis, annus diminuitur ab annis ejus.* Nam quidam Textor excommunicatus, nolens veniam deprecari, devoratus fuit postea à Leonibus. Legitur ut *Proverbium vulgare,* in Avoda fara fol. 26. col. 1. Sic in Beth Jacob fol. 177. 1. In Jalkut in Genes. fol. 40. col. 3. pro שתא legitur *Schammata diminuit ab annis ejus.* In Glossa explicatur הרס. In Aruch etiam est alia lectio: גורדנא דלטיה *Textor qui execratur fortem vel conditionem suam, annus diminuitur de annis ejus.*

גרדיני גימוסין *Nomophylaces, Custodes legum,* Guido ex Zohar col. 440. כמרה גרדיני טהירין אורמנו. legitur in Zohar fol. 139. col. 3.

גרדיית *Præ radio textoris,* Jobi 7. 6.

הוּוּ לָהּ בְּנֵי גִרְדֵי *Scabiosus:* Hinc legitur, Erunt ei liberi scabiosi, Kethubhoth fol. 60. 2. Glossa non explicat. Baal Aruch in גרגון legit גרדני *gulosi, voraces.*

גרדא *Ruminatio.* Mendosè legitur sic in Targ. Hierosol. Deut. 18. 6. pro גורא.

גרדא *Cortex:* אגורדא דדיקלא: *Ad corticem palmæ,* Pesach. fol. 111. 2. Lectio alia אגורדא *Ad succisionem, id est, succidi cæptam, ut periculum sit de casu.* Vide locum. גורדא *Cortex nucis arboris,* Ketubh. fol. 77. 2. גורדא דאסנא *Cortex rubi,* Avoda farah fol. 28. 1.

גרדון *Ramus, Palmes:* תלאן בגרדון *Suspendit eos in ramo arboris,* Medr. Kohel. cap. 3. vers. 16. Glossa, זמורה של אילן.

גרדא *Ramentum, Sculptura.* גורדא, גורדא, גורדא, גורדא *Ramentum radicis, vel Cortex, ex significatione præced.* Avoda fara fol. 28. 1. Qui facit vasa הגורדות מן ex ramentis, *sculpturis,* Kelim cap. 13.

גרד *Siccum, Siccus:* במקום הגרד *In loco sicco,* Pesach. fol. 55. 1. אגורדא גרד *Ager siccus:* יבשה הארץ *Exsiccata est terra, & facta siccum,* in Historia Diluvii apud Rabbinos: עת הגרד הירד *Tempus siccum erat, & terra hians ac perforata instar cribri,* Aben Esra Genes. 48. 7. והיו אוכלין חרובין של גורדא *Et comedebant siliquas siccas,* Beres. rab. sect. 79. Sic Aruch. Sed in Jalkut fol. 40. col. 3. scribitur in glossa marginali, esse hic nomen loci. חרוש עמי *Arato mecum in sicco, id est, tempore siccitatis,* Metzia fol. 75. 2.

בשמא גרדא: *Duntaxat, Solummodo:* גרדי גרדא *Nomine duntaxat, simpliciter, hoc est, nudo, sine titulo, quomodo loquitur Author Aruch in voce אבני.* Reperitur frequenter in Halichoth olam, ut fol. 7. 2. Illi post mulieres & parvulos duntaxat: *הני בתר נפשיהו: Hi post animos suos duntaxat iverunt,* Sanhed. fol. 112. 1.

גרדא *Rasio:* גורדא ריבלא *Rasio, Abrasio, Ramentum radicis Jassa, Avoda farah fol. 28. 1. Item Corbis, Canistrum. Usurpatur in adagio, quod legitur in Sota fol. 10. 1. קמי דשתי חמרא קמי רפוקא. גרדיא ריבלא *Coram bibentibus vinum, vinum (ponitur:) coram fossore (agricola, hortulano) corbis oleum.* Ut homo, ita ejus educatio. Delicatè enutritis deliciæ placent: olitores olera amant: affinus carduis vescitur: equus generosus sceno optimo. Ut labra, ita lactuca conveniens danda. In Glossa pro ריבלא legitur *ריבלי, quod rectius videtur. Nam ita quoque legitur in Bemidbar rabba sect. 8. fol. 232. 1. Item in glossa R. Salom. in Avoda fara fol. 28. 1. ad explicationem vocis ריבלא: ubi & pro גרדא legitur גרדא, quod etiam melius videtur. Nam ita quoque scribitur in Beth Jacob fol. 40. col. 3. & explicatur in glossa, סל מלא ירק.**

גרדין *Peniculamenta, Segmenta, Germ. Fransen/* *fila extrema longa tele. Hebr. ei scribunt גרדין, unde vel גרדין vel גרדין pronounciandum, non גרדין ut alii notant.* Legitur in Succah fol. 9. 1. כרוכו לי מניה גרדי *Componite mihi inde fila, & refarciam illud,* Berach. fol. 8. 2. In Targ. מן גרדיא *Et non ex peniculamentis,* Num. 15. 38. in Jon.

גרד *Pecten, Strigilis:* של עץ *Pecten ligneus.*

גרדא *Idem:* מגרדת של ברזל *Strigilis ferrea.* מגרדא *Scalpra:* In Kelim cap. 12. *sumitur pro Pumice balneatorum, quo radunt & defricant pedes, ein Reibstein. Sed olim habuerunt massas ferreas, aut aeneas asperas.*

בין גורדלי או בין חרדלי: *Gordelinū: unde; Vinum*

Vinum Gordelinum (quod album) aut vinum Chardelinum (quod nigrum) Schab. fol. 62. 2. in fine. Leguntur eadem verba in Bereschit rabba sectio. 98. quem locum citat Guido, & explicat pessimè, *Lupanaria*, putans legendum בורדלין. Locum Talmudicum integrum vide in טחן.

גרום *Tribunal judiciale, in quo criminalia tantum aguntur, Locus elevatus, ad quem per gradus ascenditur, ut fuit tribunal Salomonis. Hinc legitur apud Talmudicos; Homo ægrotus ad moriendum, id est, lethaliter, videatur sibi in oculis, לרן כמי שהעלוהו לגרום לרן, quem ascendere faciunt ad tribunal ut condemnetur: quicunque ascendit ad tribunal judicii, ut judicetur, si sint ipsi advocati magni, liberari potest, sin minus, non liberatur. Advocati autem sunt Pœnitentia & opera bona, &c. Schab. fol. 32. 1. Glossa: In loco גרום non judicant nisi ad necem, & ob delicta gravissima, unde gravissimis quoq; advocatis ibi opus. Author Aruch *Gradus exponit deferentes ad summum tribunal: אין בונין עמהם גרום* Non ædificant cum iis tribunal judiciale, Avoda Sarah fol. 16. 1. in Mischna.*

Idem. Medr. Kohel. cap. 3. 17.

גרום *Frangere, Rumpere: Ithpabel Præterit. Liquefcit ut tinea cujus ruptum est corpus, Psal. 39. 12. in Venetis. Apud Talmudicos, ראי אינורם הכלה Quod si ruptum est hyacinthinum: וראי אינורם לבן Si ruptum est album, in Menachoth fol. 38. 1. Perperam in aliis notatur cum Samech in fine.*

גרום *Fragmentum, Frustum residuum: Plurale, Reliqua sunt ex iis frustra, id est, partes mutilæ quantæ quantæ sint: גרומי Frustra hyacinthina recta sunt: גרומי Frustra hyssopi legitima sunt, in Menachoth fol. 39. & 38. Vide supra in גרם.*

Gordianus sc. nummus, à Cesare Gordiano sic denominatus. In Vajikra rabba sect. 7. כעובי דינר גרדיון היה בו Crassitudinis denarii Gordiani fuit. In Bemidb. rabba fol. 24. 7. col. 3. Candelabrum sanctuarii superavit candelabrum Mosi, גרדיין דינר משקל של דינר דיקלטינוס היה לו, Et mox, Diocletianus habuit auri ductilis pondus denarii Gordiani. In Jalkut fol. 101. 2. scribitur במשקל דינר זהב גורדיקני ponderè denarii aurei Gordiakani. In Talm. Menach. fol. 29. 1. per Koph, קורדיקני. In Talm. Hierosol. Joma cap. 5. fol. 41. col. 4. גורדינון. Hebræi putant esse Monetam à loco sic dictam: Ego puto à Persona, cujus imaginem referebat. Sic alibi, גורוניה Ne-

roniana, טריינא Trajana, הדריינא Hadriana, &c. Mulus: מולוס רכיב גורדונא זוטרא Infidebat mulo parvo, Nedar. fol. 41. 1. Alia lectio גורדינא, גורדינא. Vide supra in גרר.

גורדנא *Lignum, קיסטפא רגורדנא, Frustrum ligni, Zohar col. 446.*

גרדסן *Sic legitur in Venetis Judic. 16. 14. corruptè גרדסן.*

גרדיקי *Adducit Elias ex Targum Hierosolymitano, pro Hebræo גרר Gerar, quod est nomen urbis, Gen. 26. 1. Sed ibi in nostris exemplaribus non habetur. Legitur autem in Beresch. rabba sect. 64. mox ab initio.*

גרה *Pabel, Incitare, Concitare, Commovere aliquem in, vel, adversus alium. Sic sæpè in Targum respondet Verbis יחסיט פלה & שלח cum Præpositione ב constructus, quo postremo modo Mittere, Immittere explicatur. Præter. וגרתי בבעמא ית Et concitavit Dominus in populum serpentes ignitos, Num. 21. 6. וגרתי ית דוד בהון Et incitavit Davidem in eos, Hebr. ויסת 2 Sam. 24. 1. וגרתי ממיני ביה Et incitasti verbum meum in eum, Jobi 2. 3. פילו באשתמי דגריתון Cadite in ignem, quem concitastis, Jesa. 50. 11. Particip. Excitat lites, Prov. 17. 14. Sic cap. 15. 18. Incitat te contra nos, Hebr. וססית, Jerem. 43. 3. Cum בנריותי ית מחת בפנא, Ezech. 44. 6. Futurum, ונארי בכון ית חת ברא Et concitabo in vos bestiam agri, Hebr. ודשלחתי Et immittam, Levit. 26. 22. Sic ibidem ver. 25. מכתשו אנרי בהון Plagas meas immittam in eos, Hebr. אכלרתי Consummabo, id est, omnes in universum immittam in eos, Deut. 32. 23. אנרי מצראי במצראי Concitabo Ægyptios contra Ægyptios, Hebr. סכסכתי Commiscebo, Committam, Jesa. 19. 2. די ונרנון ית ברך Quos excitavit Dominus contra te, Deut. 28. 48. ונרנון ית ברך Concitavit Israel, אתנרי ישראל, ונרנון ית ברך Quod concitatus sis contra patrem tuum, 2. Sam. 16. 7. 21. Si à Domino es incitatus contra me, 1. Sam. 26. 19. ונרנון ית ברך Concitavit te, אתנרתי די אתנרתי בך Contra populum Domini concitasti te, Jerem. 50. 24. ונרנון ית ברך Quod concitati sint contra Davidem, 2. Sam. 10. 6. ונרנון ית ברך Concitatur alter adversus alterum, Jesa. 50. 11. Particip. ונרנון ית ברך Et quorsum tu concitatus es contra me ad occidendum me, 1. Sam. 28. 9. ונרנון ית ברך Regnum concitatur in facultates hominum, Exod. 20. 17. in T. Jon. Plur. ונרנון ית ברך Concitant se in eos, Prov. 28. 7. 4. Infinitivus, ונרנון ית ברך Concitando concitatus est, 1. Sam. 27. 11. Sic legendum Numer. 31. 8. in Jon. ונרנון ית ברך, pro ונרנון ית ברך. Futurum, ונרנון ית ברך.*

Et concitabis te, Deuteron. 2. 24. Vide & תנר.

Apud Talmudicos, שגורה דובים בתינוקות Quòd incitavit ursos in pueros, Sanhed. fol. 107. 2. de Elifæo. Infinitivus Talmudicus, לא יגרוי ביה. Ut concitetur eo, Succa fol. 38. 1. ביה אתי אגרוי ביה Fortassis venit, ut concitetur in eum Satan, Erubh. fol. 26. 1.

Secundò est Jaculari, Ejaculari, Jaculis vel Sagittis petere, aut conficere: לנראה בטמא דלא מוב. Ejaculando occultè in (eum in quo) nulla est macula: repentè ejaculabuntur in eum, Pfal. 64. 5. Sic apud Talmudicos, דלמא Fortasse quòd jaculando jaculatus est in eos, non quòd percusserit eos, in Nazir fol. 4. 2. Hæc significatio à נר mutuata est.

נר Pars animalis, Guttur, sive Fistula cum hepate & corde, Joma fol. 25. in Mischna & in Gemara, etsi in Mischna legatur נר per Daleth, corruptè.

נר Mensuræ magnæ genus, ad arida metienda, Modius: Corbis, Canistrum: apud Talmudicos: מוחין חד גרוי קשייתא. Mole mensuram nucleorum dactyli, Sanhed. fol. 96. 1. לא תכריחן. Ne facias me hilarem, & dabo tibi quadraginta modios frumenti: כל גרוי. Quamcunque mensuram volo, accipio, Nedar. fol. 51. 1. id est, כל מדה. Omnem mensuram: לבייל לי מר ארבעין גרוי. Ut mensuret mihi Dominus quadraginta mensuras, Ibid. בשילי לי גרוי. Coque mihi mensuram plenam, Nedar. cap. 9. in fine. Vide & supra in נרד, in נרד.

נר Lupinum, genus leguminis, quod cum variis aliis speciebus preparabatur, & ad mensam secundam apponebatur. In Vajikra rab. sect. 9. הדא גרוימתא אינה באה אלא באחרונה למה. Hoc lupinum non venit, nisi in fine (mensæ, mensa secunda) eo quòd sint in eo species multæ. Glossa ex Aruch notat; Est cibus qui venit postremò, quem vocant לופינא. Legitur in eodem libro & alibi. In Talmud Hierosolym. in Berach. cap. 6. f. 10. col. 3. Quando adest principale aliquid, & cum eo aliquid accidentarium, tum benedicit super principale, & relinquit minus principale: הדא גרוימתא. Hoc est Lupinum, vel, Hoc sunt Bellaria. Glossa & hîc authoris Aruch explicationem adducit, quòd significet species ciborum varias, quæ post sumptum cibum comeduntur. Guido explicat Pixides, Scutellas, quibus dulcioria, confecturae, & similes deliciae ad mensam secundam apponuntur. In Medrasch Echa in præf. legitur fol. 51. 3.

אמר הק"ב הלאוי השוו אותי בני כגרוימי הוו שהיא בא. Dixit Deus Benedictus, Utinam fecissent me filii mei æqualem lupino isti; qui venit postremò in mensam, in mensa scil. secunda, pro bellariis. In Medrasch Esther cap. 1. v. 9. legitur לא עשאוני בני כגרוימי הווה per Kaph: שבא באחרונה. Et in Talmud Beza fol. 25. cap. 2. in simili loquutione pro hac voce adhibetur Lupinus: אפילו כתורמוס הוה ששולקין אותו שבקע פעמים דאוכלין אותו בקינוח סעודה לא עשאוני בני: Unde videntur esse synonyma. In Aruch parvo explicatur vernaculè קוצינא, quod non intelligo. In Aruch MS. dicitur esse Species piscis.

Cavea, quibus ferae includuntur, ut de Cavea leonis, in Schab. fol. 106. 2. dicitur; Venans leonem in die Sabbathi, non est reus nisi עד שיכניסהו לגרוקי שלו donec eum introduxerit in caveam suam. Baal Aruch legit גרוינר.

נר Scruta, πελαγούμαλα, Veteramenta, detrita, fracta, mutila, ut aris, ferri, ac aliarum rerum. In Schab. fol. 123. col. 1. Projecit eam (scil. acum fractam) inter scruta: Forum scrutarium, der Grümpelmärcht: הלוקה גרוימאות מן. Qui accipit scruta æris aut argenti à Christiano, & invenit inter ea idolum aliquod, Avoda Sarah fol. 71. 2. מן משברי בלים מן. Vasa ex fragmentis aliorum vasorum, vel ex scrutis, Kelim cap. 13.

נר In causa esse, Causam & occasionem dare vel præbere, ut aliquid sit, fiat, vel eveniat: Præter. גרוימתא להון. Causa fuit stultitiæ ipsorum, Pfal. 49. 14. את גרוימתא לנא ית כל בישתא הדא. Tu causasti nobis omne malum hoc, Esth. 6. 1. in Ven. Ego in causa fui, 1. Sam. 22. 22. Quia ipsi in causa fuerunt, ut evenerit ipsis malum, Jesa. 3. 9. חוביכון. Peccata vestra causam præbuerunt vobis, Hof. 3. 3. Sic Jer. 5. 25. אנון גרוימתא. Illi in causa fuerunt, Cantic. 1. 6. ליה חובויה. Omnia hæc causantur ipsi peccata ejus, Eccles. 6. 2. ונרמו. Et causam præbuerunt Eccl. 7. 30. אתון גרוימתון ית. Vos causastis omne malum hoc, 1. Sam. 12. 20. אתון גרוימתון דמית עמא דיי. Vos in causa estis, quòd mortuus sit populus Domini, Num. 17. 9. Fortè causaris mortem tibi ipsi, Eccles. 7. 18. Infinitivus, למגרם דין נהנס. Ad causandum judicium gehennæ, Eccles. 5. 5. Futurum, דלמא יגרום ליה חובא. Ne causetur ipsi peccatum quodpiam, ut occidatur in bello, Deuter. 20. 5. in Jon. Apud Rabbinos, Ipse occasio fuit ei omnis hujus gloriæ: לעצמו הכשילון. Causabitur sibi ipsi

ipfi ruinam, Kabhvenaki Prov.10.10. מאי גרמא Quid permovit ipsum ad illud? quam causam habuit ejus rei? מצות שהזמן גרמא נשים פטורות מהן Præcepta affirmativa sive factiva, quorum causa à tempore dependet, mulieres liberæ sunt ab eis, Berach. fol.20.2.

Secundò Conterere, Atterere, Comminuere: Roderere, Arroderere: Infin. לגרמא ית בסרי Ad comminuendum carnem meam, Psal.27.2. Sic & Hebraicè fumitur, Numer.24.8. Ezech.23.34. In Regiis, לגרמא Ad consummandum, consumendum. Apud Talmudicos, אדמגרמיתו גרמי בי אביי תו, כולו בישרא בי רבנא Dum roditis vos ossa in domo Abhaj, ite comedite carnem in domo Rabba, Bava bafra fol.22.1. hoc est, dum discitis in domo Abhaj sine fructu & satietate, venite & discite ומרווחות ומרוחות doctrines illustres & utiles in domo Rabba, ut in Glossa marginali explicatur. Baal Aruch adducit hoc exemplum in גרם, & legit אדמגרסיתו.

Tertiò, Roborari, Fortificari: וברחמותא תגרם: Et in amore ejus roboraberis, vel roborabis te jugiter, Prov.5.19. Veneta תגרם, fed inconvenienter. Ex Aphel, ענני מלעיל, Cum roboraret nubes superiores, Prov.8.v.28. Hebr. באמצו. Veneta habent Samech in fine, at גרם aliud significat. Interpres Latinus, Condensabat.

Quartò הגרים apud Rabbinos & Talmudicos usurpatur in ritibus maclationis, de certo quodam & illegitimo actu in maclando, qui rem maclatam facit illegitimam. Vide infra in הגרמה.

Primò est Os, ossis: גרמא מן גרמי Os ex ossibus meis, Genes.2.23. גרמא דאנשא Os hominis, Ezech.39.15. מרהנא גרמא Impinguat os, Prov.15.30. וגרמא לא התברון ביה Et os non frangetis in eo, Exod.12.45. או בגרמא דאנשא Aut os hominis, Numer.19.v.16. Cum Aff. רבקר גרמי Adhæsit os meum, Job.19.20. לא אתתקא גרמי Non absconditum est os meum, Psal.139.v.15. על גרמהו Et tange os ejus, Jobi 2.5. וקריב לגרמיה Super ossibus ipsorum, Thren.4.7. Plurale, לאפקא גרמיה Ad educendum ossa è domo, Amos 6.10. גרמיה יבשא Ossa arida, Ezech.37.4. מליא גרמי אנשא Plena ossibus hominis, ibid.v.1. אסותא לגרמי Sanitas ossibus, Prov.16.24. Cum Aff. גרמי מתפקקין Ossa mea perforantur, Jobi 30.v.17. דאתתהילו גרמי Quia perterrefacta sunt ossa mea, Psal.6.3. גרמנא Ossa nostra, Ezech.37.11. ודיהנא לגרמך Et pinguedo ossibus tuis, Prov.3.8. ואכדר ית גרמיכון Et dispergam ossa vestra, Ezech.6.v.5. גרמהו Ossa eorum, Dan.6.23.

Secundò usurpatur etiam ut Hebraicè עצם pro Ipsemet: לגרמיה Pro seipso, & לגרם אתתיה Pro

ipsamet uxore, Jobi 1.3. דענדת גרמך Quod fecisti teipsam, Ruth.3.10. עבד גרמיה דכות דמך Facit seipsum quasi dormiret, Esth.6.1. עבד צליבא Fecit patibulum sibi ipsi, Esth.1.6. in Ven. & 5.14. ארום תמיס גרמיה Cum prophanaverit seipsam, Levit.21.9. in T. Jonath. צד ומנעון גרמיהו Cum cohibuerint seipsos, Genes.27.40. in T.H. Illi ipsimet, Psal.62.10. Sic apud Talmudicos, אספקלריא דלא נהרא לית לה מגרמא Speculum quod lucem non habet à seipso: סיהרא אוערת Luna minuebat seipsam coram Sole, ut lucem præberet ipsi. Citatur in Præf. libri מצוות טעמי ex Sohar: ר תראי R. Taddæus quod fecit, pro seipso fecit, hoc est, solus יחודי, propterea non deciditur sententia juxta ipsum, Schab. fol. 38.2. Sic in Taanith fol.14.2.

Tertiò גרם est Corpus, Substantia: גרמים גרמים Corpora cœlestia. Occurrit sæpè in R. Levi Commentariis.

Quartò גרם גרם גרמא Occasio, Causa: דינא גרמי Lis sive actio data occasione, in Bava kama, fol.100.1. Ut; Monetur vicinus de struenda sepe, ne damnum à bestiis in horto vel vinea fiat. Vicinus id negligit. Fit damnum à pecude. Convenit Dominum pecudis. Hic defendit se Actione data occasione, quod scilicet vicinus sepe non struens, illati sibi damni ipsemet causa sit.

Unus ex quinque articulis, quos Judæi inter maclandum observant. Est autem quando culter inter scindendum aberrat à maclationis vel scissionis linea: ut cum gallinam maclaturus scissione colli, scissio sursum vel deorsum nimis aberrat, ut etiam propterea gallina vetita ad esum fiat. Illa Aberratio dicitur הגרמה. Vide Majem. par. 2. in הלכות שחיטה cap.3. Talm. Cholin cap.1. Libellum שחיטה, in quo de arte maclandi.

Auctarium ponderis, Superpondiū, אדמטרעו: Pluraliter tantum reperi in Bava bafra cap.5. fol.88. היה לו שוקל עין בעין נותן לו גירומין אחד לעשרה בלה Si ponderet ipsi oculo ad oculum (id est, æqualiter, justo pondere, ut lanx non deprimatur,) dat ipsi superpondium, unum ad decem in humidis, & unum ad viginti in aridis.

In Aruch adducitur per ר in medio, sed in Gemara legitur גרומיה, de quo in גרם.

Ossiculum parvum, quod est super acetabulo femoris, Cholin fol.103.2.

גרמיה ארבריה: Cubitus, Brachium: גרמיה Cubitus longitudo ejus, Hebr. גמר, Judic.3.v.16. Et extendit brachium, Exo.2.5. in Targum Jonathanis. Apud Talmudicos: בי רחמתן

רחמתין הוה עיווא אפותיא דכפסירא שכיבן השתא דלא
עיווא רחמתין פוריא בר שיתין גרמדי לא סני לן
*Cum amor noster (mariti & uxoris) esset fortis, in
latitudine ensis cubabamus: nunc cum non est fortis,
lectus sex cubitorum latus non sufficit nobis*, Sanhed.
fol. 7.1. *Sententia proverbialis in concordiam ma-
ritalem, quæ exiguo contenta, cum discordia ne
magnis quidem spaciis contineri possit: ליגשוף
מדיכודי ארבעה גרמדי Refilire debet de loco suo
quatuor cubitos vel passus*, Sanhed. fol. 94.1.
Fili cubiti, cubitalis mensuræ, Bava
mezia fol. 64.1.

Garmamja, *Provinciae aut regni nomen:*
Ex provincia Garmamjæ, Ezech.
27.14. Hebr. מבית תוגרמא. De Togarma vide
Gen. 10.3. In Targum Hierosolymitano & Jo-
nathanis Genes. 10.2. legitur גרמאנא Garmamja:
Gomer & omnes Gomer & omnes
exercitus ejus, provincia Garmamjæ, &c. E-
zech. 38.6. *Apud Talmudicos in Genes. 10. v. 2.
Gomer est Garmamja, Joma
fol. 10.1. Et alibi, גרממא של אדום Garmamja I-
dumeæ, Megilla fol. 6.2. ubi R. Salomon notat
esse nomen Regni ex Edom, id est, regno Ro-
mano.*

Candidissimus, hoc est, לבן ביותר, in Ne-
gaim cap. 2. Glossator à גרמא Os, deducit, quod
proprie significet Albedinem ossis sicci. בכל
מקום גרמני מוכר כושי וכאן כושי מוכר גרמני
candidus vendit Æthiopem nigrum, hic au-
tem Æthiops vendit candidum, Jalkut f. 44. c. 2.

Fabri, Fusores æris ac ferri, qui magnas mas-
sas ponderis centenarii simul ponderant, Bava basra
fol. 89.2. Sic explicatur in glossa. Baal Aruch
exponit Libras, Balances, quibus ferrum & vi-
trum contusum ponderantur.

Species monete parva: יתנו מחצית השקל: Dabunt dimidium siclum, qui
facit sex Garmasim, in Jelammedenu Parascha
כי תשא.

Citat Aquinas ex Bammidbar rabba
sect. 12. & explicat illud כתיבה ושטר Scriptum,
Instrumentum literarum & contractus. Sed
non reperi loco citato.

Horreum. Rabbinî, כחצי גורן Sicut di-
midia area. איזהו גרנן למעשרות Quando
horreatum, id est, in horrea collectum, debet
decimas? Maafroth cap. 1.

Vide in Radice גרון.

Ulcus corrodens. Guido ex More par. 1.
cap. 72. Videtur esse vocabulum Hispanicum.
Nam ibi dicitur, מורסא vocari in lingua verna-
cula (interpretis scil. R. Aben Tybbon Hispani)
Fortè est Cancer.

Primò Frangi, Comminui, ut Hebraicè:
Fractum, Comminutum, Molitum. Sy-
necdochicè, Faba fracta, Faba fressa, ut à Colu-
mella vocatur lib. 2. cap. 11. היה בו בהרת כגרים Si
in eo fuerit papula instar fabæ fressæ, &c. והלך
ממנה כחצי גרים Et abscesserit ab ea quasi dimidia
faba fressa, Majem. in Hilch. טומאת צרעת cap. 2.
Plaga instar fabæ fressæ, Kelim
cap. 17. מי גרים אקו Aqua vel succus fabarum con-
tufarum, Nidda cap. 9. in Mischna. *Integrè aliàs
dicitur, גרים של פולין Fractio, Comminutio fabæ, id
est, Faba fracta, fressa. Sic legitur in Bereschith
rabba sect. 94. ad illud Gen. 45. 18. Et dabo vobis
את טוב Bonum terra Ægypti: את טוב Bonum,
גרים של פול i. e. Fabam fressam, quæ
prodest contra tristitiam vel mærorem animi; fortè
quia somnum inducit, & hominem ita paulu-
lum à curis liberum reddit, ut Glossator hoc lo-
co notat. Sic Plinius lib. 18. cap. 12. scribit; eam
hebetare sensus & insomnia quoque facere. Pergit
idem: Ob hæc Pythagoricâ sententiâ damnata: ut
alii tradidere, quoniam mortuorum animæ sint in ea.
Qua de causa parentando utique assumitur. Varro &
ob hæc (quod scil. hebetet, & insomnia faciat)
flaminem eâ non vesci tradit. Festus quoque scri-
bit: Fabam nec tangere, nec nominare Diali flammæ
licet. Huic simile est, quod in Veterum He-
bræorum monumentis legimus, Sacerdoti ma-
gno vesperâ seu parasceve diei Expiationû, præ-
ter alios cibos, interdictum quoque fuisse esum
fabarum fractarum seu fressarum; idque ideò
etiam, quod somnum inducant. In Tractatu
Talmudico Joma cap. 1. in Mischna: ערב יום
הכיפורים לא היו מניחים אותו לוכל הרבה שהמאכל מביא
hoc est, Vesperâ diei Expiationum non
sinebant eum (scil. sacerdotem summum) multum
comedere: quia cibus somnum inducit. Ad hanc
Mischnam legitur in Gemara Talmudis Hiero-
solymitani: Non sinebant eum comedere, neque lac,
nec ova, nec caseum, nec carnem pinguem, neque vi-
num vetus, nec vinum conditum, ולא גריסין של פול
neque denique fabas fressas, vel lentas.
In Gemara Babylonica Joma fol. 18. 1. idem re-
peritur.*

Idem: Plur. גרוסות Fabæ fractæ:
Mola fabarum fressarum, in
qua fabæ leviter tantum franguntur, Menach.
cap. 6.

Qui fabas fressas vendunt vel faciunt,
Molitores fabarum, Moëd katon c. 2. in Mischna.

Legere, Discere, Studere: גרסין
Legimus, Discimus. Hinc apud Eliam & in
Regiis, וברחמותא תגרם תדריא Et in amore ejus
occupatus eris, studiosè incumbes jugiter,
Prov.

Prov.5.19. quod nunc legitur per Mem in fine, ut supra in גרם adductum: למגרא כהון: Ut studeant in eis, Deut.11.19. in Jonath. Nota Prov.18. v.10. in Venetis legi נגרים, quod pravum, pro נתרים.

נגרא *Lectio, Doctrina, Studium, Explicatio, Cantic.1.2.* נגרא דינקותא *Studium pueritiæ: Si apponendus animus studiis, R. Salom. Ecclef.12.12.*

נגרא *Occupatio, Labor, id est, עמל: metonymicè Opes, Facultates, Substantia labore parta: Ipsa devorabit laborem matris meæ, id est, hæres facultatum erit, in Jebhammoth fol.117.1.*

נגרא *Legitur in Regiis Genes.18.6. sed pravè pro נרצון, ut habent Veneta.*

נרע *Minuere, Diminuere, Detrahere, Subtrahere: Radere, Abradere: Minuere, Detrahere sanguinem, secare venam: וגרעת ית שבע גרילת רישיה: Et abrasit septem cincinnos capitis ejus, Judic. 16.19. Sic legit Author Aruch, וגרע ית פלגורת, Et abrasit dimidium barbæ ipsorum, 2.Sam.10.4. At in nostris exemplaribus legitur נרע. Apud Talm. גרעיתיה לארמאה ושפיר ליה אתלי ליה. hoc est, Si ustulasti (capillos) Syro, & placuerit ei, injice ipsi ignem in barbam ejus, & non poteris saturari risu ab illo. Ut proverbiale adducitur in Sanhedrin fol.96.1.*

גרע *Grana, Botros producere: הגפנים Vites ex quo grana produxerint: Glossa, Ex quo produxerint grana in uvis, Scheviith cap.4.*

נרע *Vena-sector, Kidduschin fol.82.1. Non fit Rex vel Sacerdos. Decem de eo dicuntur: 1. מהלך על צידו Incedit ad latus suum (scil. inclinando) 2. ורוחו גסרה Spiritus ejus est elatus: 3. נתלה וישב ואינו יושב Dependet sedens, & non sedet, (hoc est, inclinat se semper, vel retrorsum ad parietem, vel ad latus in cubitum, quando sedet, idq; præ superbia) 4. ועינו צרה Oculus ejus arctus est (id est, parcus, avarus est) 5. ועינו רעה Et oculus ejus malus est: 6. 7. אוכל הרבה ומוציא Comedit multum, & expendit parum: 8. וחשוד על העריו Suspectus est de scortatione: 9. ועל הגול Et de rapina: 10. ועל שפיכות דמים Et de effusione sanguinis, homicidio: מסמר הגרע Scalpellum chirurgi, ein Laaschsen / Stuet / Kelim cap.12.*

גרע *Granum quod in fructu.*

נרע *Idem: כותבת בגרעיתיה: Dactylus cum grano, nucleo, ossè suo, Joma fol.79.1.*

נרע *Diminutio, Subtractio. Apud Talmudicos; Servus Hebræus redimit seipsum in*

annis (in fine sexti,) in Jubilæo (si is in sex annos incidat) & diminutione pecuniæ, ut scil. Dominus ejus mercedem sex annorum detrahat de summa, quâ servum emit, Kidduschin fol.14.2.

נרע *Idem: מפשר ליה: Explicabat illi (somnia) in diminutionem, id est, in malum, Berach. fol.56.1. מחמת נרעויותא Propter parvitatem, vilitatem ipsarum.*

נרע *Idem.*

נרע *Verrere, Everrere, Converrere: ונרפין חמרא: Et converrunt fermentum, Esth.3.8. in Targ. sec. Ithpehal; היכרין דמתגרין חמרא מן קדם Sicuti detrahitur, everritur fermentum ab infermentato: היכרין תתגרין מלכותא ורשיעין מן ביננא Sic everretur regnum impiorum à nobis, Ibidem.*

נרע *Apud Talmudicos: Donec converrerit, scilicet carbones, Schabb. cap.3. in Misna. Verrunt sub pedibus bestiarum, Pesach. cap.4. Non everrunt fornacem, Beza cap.4. Ad everrendas ficus, sc. ex dolio, Aufschaffen / Schab. cap.17. מים נרופין Aquæ extractæ scil. ex flumine pro necessariis usibus, Pesach. fol.42.1. Sic Aruch. Glossa explicat, Aquæ expressæ quasi ex fundo ollæ, putres, factentes.*

נרע *Matula, Scaphium, Trulla, Vas domesticum exonerando ventri destinatum: גרף של רעיו מותר: Trullam excrementi licitum est exportare in sterquilinum, nempe, die festo aut Sabbatho, Beza fol.36.2. גרף של רעיו ועניו של מו אסור לקרות קרית שמע כנגדו ואעפי שאין בהם כלום Coram scaphio excrementorum, & matula urinæ, non licet legere lectionem Audi, etiamsi nihil sit in illis, Berach. fol.25.2. Vide & Schab. fol.121.2.*

נרע *Everriculum, Scopæ, Pala, quâ cinis removetur ab altari, Ein Fenschaufel: Plurale in Targum, וית מגרופית, Et palas, Exod.38. v.3. Sic i. Reg. 7. 45. Cum Pronomine, מגרופיתיה Scopas ejus, Exod.27.3. Apud Rabbinos, ונטלו את המגרפות, Et acceperunt scopas, Tamid cap.2. מגרופה של טיט Pala, quâ calcem miscent & colligunt: וזהו יהיב ליה מגרופי: Et dabit ipsi palam, Ber. rab. sect. 38. מגרופה הייתה Pala fuit in sanctuario, Erachin fol.10.2. Quidam tamen hîc sumunt pro Instrumento Musico, ut mox.*

נרע *Cochlear, quo agitatur coctura in olla, Kelim cap.13. juxta quosdam: Alii, Scopæ foci & fornacis.*

נרע *Instrumentum Musicum, cum decem foraminibus, unde sonus fortissimus exiit, adeo ut in*

urbe Jericho eam audirent, cum sonaret Hierosolymis. Jericho distabat inde decem milliaribus, Tamid c. 3. & ibi Bartenora. Vide quoque Erachin fol. 10. 2. & ibi Glossam marginalem.

נר Pugnus, Hebr. בעלי אגרוף Domini pugnorum, qui pugnis valent, id est, Fortes, pugna-ces, qui lites cum pugnis subinde movent, apud Rabbinos: או לי מאגרוף Væ mihi à pugno eorum, Pesach. fol. 57. 1. id est, à fortitudine & ro- bore eorum: כמלא אגרוף גדול Quasi magnum pugnum plenum, Kelim cap. 17.

נר Ramus, Termes: גרופית של זית Ramus olivæ, Kelim cap. 12. Glossator notat, hoc vo- cabulum propriè dici de ramis olivarum, ut חוץ de ficibus, זמורה de vitibus. Item, חוץ Exceptis ramis olivæ, Bava kama f. 81. 1. At in Bereschit rabbah sect. 40. & 64. & Jalkut fol. 12. 1. שהיה שאול גרופית של שקמה Quia Saul fuit ramus fycomori. Legitur in Medr. Schem. sect. 28. ארוח לגיט, גרופית, היה שאול אוכל גרופית, Fuit Saul comedens ramos fycomori.

נר Scriptor, Scriba. Ex Græco γραφῶς. In Talmud Hierosol. Taanis cap. 1. fol. 57. 1. א ר Rex, Legislator, aut Scriba. Baal Aruch in litera א, in אגרוף, adducit hunc locum ex Vajikra rabba, sect. אס בחוקותי: Sed in loco illo non reperi. In adducto autem loco Talmudis scribitur sine א ab initio, & rectè, ut ex Etymologia liquet.

נר Torta, Placenta crassior: גרפתא גרופתא גרופתא Sicut torta panis, Prov. 6. 26. Plurale, ועבדי גרופתא Et fac placentas, Gen. 18. 6. Rabbini etiam dicunt גרופתא. Significantur au- tem Placenta crassa, quibus opponuntur Placenta tenues, quales sunt, quas Germani vocant Gewahlete fûchlein. Inde in Gemara, לא היו אופין Non coquunt (die feriato) tortas crassas, sed tenues, Beza fol. 21. 2.

נר Omphaces, fructus immaturi. גורקי גורקי Pro Olea omphaca, sive Oleis parvis im- maturis legitur in Pesachim fol. 25. 2. ubi tamen scribitur גורקי. Pro Uva omphaca, sive acinis parvis immaturis, reperitur in Nasir folio 34. 2. ubi in Glossa adducitur locus ex Pesachim, & scribitur גורקי. Ergo ה ex vitio videtur ir- replisse.

נר Trabere, Attrahere, Distrabere, Raptare, Re- trahere. Infinit. Pabel, וית כלבא לנרר Et canes ad raptandum, ut raptent eos tam- quam cadaver, Jer. 15. 3. Futurum, לא ינררו Si non raptaverint & occiderint eos for- tes populi, Jerem. 49. 20. Ithpabel, Participium, מתנררו בספותהון Distracti, distensi labiis suis, Psal. 22. 8. Futurum, יתנררו וישתרו Trahetur &

projicietur ultra muros Hierusalem, Jerem. 22. v. 19.

Apud Rabbinos, מצוה נוררת מצוה ועבירה גוררת, מצוה נוררת מצוה ועבירה Praeceptum trahit praecceptum, & transgressio trahit transgressionem. Celebre Hebraeorum pre- ceptum, quo volunt, Ut virtutes ex virtutibus, ita vitia ex vitiis nasci. Sunt enim utraque con- catenata. Niphal, עגלה אינה נגדרת, Currus non trahitur, Beza fol. 23. 2. גרים נרורים Profelyti attra- cti, scil. à seipsis, qui sponte suâ Judaismum assumpserunt, Avoda sarah fol. 3. 2. Aliter: לא יוכל ירקא משום הנרר Non comedet olus (aceta- rium) eò quod attrahit, scilic. cor, hoc est, Ap- petitum excitat, ut multum postea comedat, Schab. fol. 40. 2. Sic in Berachoth folio 35. 2. Rabba solebat bibere vinum singulis vesperis Paschatis, כי היכי דננרריה ללביה, ut attraheret cor ejus, hoc est, ut crastino die tanto majori cum appetitu comederet azymos. Idem legitur in Pesach. fol. 107. 2. Item ibidem, חמרא מינרר נרר Vinum attrahendo attrahit, hoc est, Appeti- tum excitat. In Aruch hæc scribuntur per Da- leth in fine. Munsterus scribit, ננרר in Commenta- riis Rabbimorum etiam esse, Imitari, veluti Trahi post aliquem, est Studio alicujus duci, eum Imitari.

Deinde נרר apud Talmudicos est Radere, Era- dere, Abradere, Defricare: און תקנה לנרר הדיו Non est mos eradere atramentum: טיש שעל נבי מנעלו מנררו נבג סכין Lutum quod est super calceo suo, abradit illud dorso cultri, Schab. fol. 14. 1. 1. Vide & fol. 14. 7. 2. רבי יהודה סבר הנרר Rabbi Jehudâ putat quod eradat, Glossa ממחק, Schab. fol. 50. 2. Sic convenit, vel potius confunditur cum נרר, ob ele- mentorum ר טו similitudinem. Unde etiam in A- ruch pleraq. hæc per Daleth in fine leguntur.

Tertiò נרר est Secare, Dissecare, Scindere, Ex- scindere, Serrare. Partic. גלפתא נרר Sculpturas ejus exscindunt, Psal. 74. 6. Apud Talmudicos, נרר ad dissecandum, Schabbas c. 17. in principio. Sic Hebraicè, במנרר Serrati ferrâ, 1. Reg. 7. ver. 9. Sic ex Niphal, הננרר Dissectus ferrâ, Bava kama cap. 10. in fine.

Quartò נרר Trabere, quod concisè etiam dicitur pro Jaculari, Ejaculari, Sagittis petere. Infinitivus, למינר בקשתא Ad jaculandum arcu, 1. Sam. 31. 3. in Venetis. Ithpabel Particip. ויהון מתנררו Et erunt jaculis confecti, Psal. 58. 8. in Venetis. Vi- de & supra in נרה.

Quintò נרר Adurere, Sengen. Proverbium anti- quum, גרירתיה לארמאה באפיה שפיר ליה אתלי ליה גורא Si adufferis nonnihil Sy- rum in facie ejus, & ipsi hoc placeat, injice ipsi ignem in barbam ejus, & non poteris satiari risu, Sanh. f. 96. 1.

Sexto גרר *Fricare strigili*: אין גוררין במגרת בשבת Non fricant strigili in Sabbatho, Schabbas folio 147.2.

Septimo גרר *Grana singula colligere, vel auferre*: מגרר ואוכל Grana singula colligit & edit, Maaferoth cap. 2. nempe, Integram uvam decerpere & comedere vetitum est: at grana singula totius uvæ comedere licitum est, si scapum non evellat. Sic, הפנית ויתיו בגג לגרר, Relinquens oleas suas in tecto, ut singulatim colligat eas, nempe, quamque baccam seorsim, Ibidem fol. 122.1. Item, Triplices baccæ olivarum sunt, & in iis trina olea: זית הראשון מגררו בראש הזית Baccas primas singulatim-colligit in summitate olivæ, &c. ubi scilicet citius calore solis maturescunt, in Menachoth fol. 86.1. Et contrariâ significatione, Granescere, Granosum fieri, Grana concipere, מגרר ומצלח Granescit & proficit, Psal. 1. v. 3.

Octavo גרר *Comessari, Epulari*: אכלה בשוק גררה Comedit in foro, Comessatur in foro, Gitin fol. 89.1. Item Sorbere, Guttur per canalem atrahere, Parah cap. 9.

מגרא ומלאך *Sagitta, Faculum*: מגרא מותא A sagitta angeli mortis, Psal. 91.5. Plural. גרין דגרון שנינין Sagittæ robustorum acutæ sunt, Psal. 120.4. תלתא גרין פקשת Tria jacula in arcu, 1. Sam. 20.20. Adducite jacula, Ibid. ver. seq. Cum Aff. מגרר מתכל Sagittæ ejus sicut potens orbans, Jerem. 50. v. 9. גרין יחורון עלי גרין Circumdant me sagittæ ejus, Jobi 16. 13.

גרא *Rumen, Cibus ruminis, sic dictus, quod Retrabatur ad ruminacionem, Hebr. גרה, ab Incidendo, quia denuo inciditur*: מגרר Ascendere facientes rumen, Deut. 14.6. in Targ. Hierosol. Item *Attractio, Consequentia, quâ unum trahitur ex alio: Occasio, que trahit hominem ad aliquid agendum*: מגרר Propter, Per occasionem.

גרון גרון *Guttur, ab attrahendo, vel ab interfectionibus sic dictum*: מגרר Clama guttore tuo, Jesa. 58.1.

גרונית *Litera gutturalis*: אות גרונית Literæ gutturales.

מגרר *Serra. Plural. במגרר Serris*, Jesa. 7. v. 20.

מגררת *Strigilis, Pecten*: מגררתא דכספא Strigilis argentea, Schab. fol. 147.2. Erant pectines fricatorii, ad defricandas sordes corporis.

גרר מלח *Granum, Bacca, Acinus*: גררין מלח Granum salis: גרין תלתא גרין Duæ tresve baccæ, Jesa. 17.6. Const. גררין חטיון Grana tritici ipsorum, Deuter. 32. 14. in Jon. Apud Talmudicos, שני גררין פרט Duo grana uvarum sunt particu-

lare, Peah cap. 6. גרר יחורי Granum (uvæ) unicum, singulare, cap. 7. Aliquando גר mutatur in ל, ut in alius: מפילפל ובגלגל מלח Cum pipere aut grano salis, Schab. cap. 6. in Mischna. In glossa scribitur idem esse quod גרר. Item *Cumulus, Acervus*: גררין של צרורות Acervus lapillorum, Scheviith cap. 3. Sic in Glos. Barten. & Majem. per גר explicatur.

גרר *Herbæ nomen, quam Glossator Talmudicus passim appellat ארוגא, vel ארוגא Eruca*, herba salax & amara: בורא דגרר Semina eruce, Eruca Juncetorum vel pratorum, Scheviith cap. 9. Maaferoth c. 4. Pro eo etiam dicitur גרר. Vide supra.

גררין דעאן *Puteus, Hebr. באר*: ut, גררין דעאן Puteus gregis, Esth. 1.3. in Targ. sec. ex significatione גרר, de quo sup. in ordine גרר.

גררין *Gulosus, Vorax, Epulo, Comestator*: גררין Vorax carnis, Deut. 21. 20. in Targ. Jon. Id Hebraicè dicitur גררין בשר, זולל בשר, Prov. 23. 20. Apud Rabbinos; השותה כוסו בבת אחת הרי זה גררין וכו' Ebibens calicem suum vice imâ, est gulosus: duabus, via terræ est, id est, civile, politicum: tribus, eorum est, qui crassi sunt spiritus, id est, rusticum, Pesachim cap. 7. in fine. *Fœmininum, גררניתא Epulatrix, Voratrix, Luxuriosa, Gulo*: גררניתא Nam eram luxuriosa, Hebr. זוללה, Thren. 1. 11. Plurale, גררניתא Gulo; Una ex quatuor proprietatibus mulierum, juxta illud, Et accepit de fructu ejus, & comedit, Gen. 3. 6. Bereschit rabba sect. 45. Vide in גרר.

גררין *Fistula gutturis, Guttur, Fauces, Cholin* cap. 2. in Misna: Plur. גררין.

גררין *Vide supra in גרר.*

גרר *Expulit, Ejecit: Repudiavit*. גרר Mulier expulsa, repudiata: מגררשת Idem.

גרר *Dimissio, Ejectio: Repudium*. Plural. גררין Repudia.

גרא *Crista galli*: והיא מנקרא ליה גררין Et perforat cristâ ejus, Glos. ברבלתו, Jalk. Jobi f. 154. 2.

גרר *Nomen avis immundæ, Nidda* fol. 50.2. Cholin fol. 62.2. Ibid. fol. 109. col. 2: In Aruch scribitur גררין.

גררין *Pulvis argentariorum, quo defricant & dealbant argentum; Tartarus, lapis crescens in doliis vini*, Schab. fol. 50.1. Quidam Resnam interpretantur, quæ argento illita, idem præstat, ut Author Aruch notat. Vide קרטיקון.

גררין *Corpus quantum & tractabile, suis dimensionibus constans*. Vide Aben Esram Jesa. 44. 14. רתח לכי בגושמי Ebul lit cor meum in corpore meo, Psal. 39. v. 4. עד מה דינמר בשרך וגושמך Donec consumatur caro tua & corpus tuum, Prov. 5. 11. דמוכור גושמיה.

נבדרא Qui perdit corpus suum, crudelis est, Prov. 11.17. בנשמה לא שמתוב Corpore suo non liberabitur, vel, evadet, Jobi 20.20. גלא נושמהון Corpore illorum sine anima ipsorum, Jobi 38.14. לנושמהון דסבלי Corporei stultorum, Hebr. לגו Tergo, Prov. 26.3. Plural. emphat. גושמיא דאתמסיו Corpora quæ contabuerunt, Psal. 88.11. Apud Rabbinos, גשם חי Corpus vivum, sentiens: גשם נזון Corpus vegetabile: גשם חמשי Essentia quinta: גשם הרומסי Corpus rationale: גשם הצומח vegetans: גשם הדומם Silens, id est, insensibile, inanimatum.

נחגשם Incorporari, Incarnari: כבטן שנתגשם בנחגשם Qui incorporatus, incarnatus est in utero virginis, Abarbinel Jefa. 52.13. ההתגשם האל Incarnatio Dei.

נשמיא Corporalis: ענשים גשמיים Poenæ corporales: אורך חיים הגשמיים בעולם הזה Longitudo vitæ corporalis in mundo hoc.

נשמות Corporeitas. Sic Judæi in quadam precatatione dicunt de Deo, אין לו דמות הגוף Non est ei figura aliqua corporis, nempe, להרחיק מנפנו הנשמות ad removendum ab illo corporeitatem. Sic dicunt, בהסתלק הנשמות Sublatâ corporeitate, tollitur locus. Abolitio corporeitatis: הרחקת הנשמות Remotio, Rejeçtio corporeitatis. Et Elias in Radice: שכן Quando hoc Verbum ad Deum refertur, transfertur, ut aliâs communiter, per שרה, sed adjicitur ipsi Nomen שבנתה Majestas, Præsentia Divina, ut Num. 5.3. & 35.34. nempe, להרחיק הנשמות מנפנו, ut removeatur corporeitas ab eo, ne, scilicet, putetur Deus habitare in cælo, ut homo corporalis in sua domo.

נשמה Incorporatio: הגשמה: כי מאמין ההגשמה: Nam credit incorporationem, More lib. 1. cap. 76.

נשמה Apud Talmudicos etiam sumitur pro Poste januæ: דלת רלית לה גשמה: Janua quæ non habet postem, Eruvin fol. 101. Glossa, בירת קיבול לציר הדלת שהוא כמלבין.

נשם Pluviosus, ex significatione Heb. גשם Pluvia. Hinc, שנה שחונה וגשומה Annus calidus & pluviosus, Joma fol. 53.2.

נשה Hinc adducitur in Aruch אינשפא, sed in Gemara legitur אינשפא. Vide ergo כשה.

נשפנא Annulus, Annulus signatorius: ומתחתם Et signatum annulo regis, Et removit rex annulum suum, Esth. 3.12. ובערי מלכא נשפנא Et ad obsignandum sexaginta sigillis, Schab. fol. 66. col. 2.

נשפנא Gausape, Gausapina, pallium aut vesti-

mentum pluvioso tempore conveniens. Sic citatur in Aruch ex Gittin fol. 70. col. 2. Sed ibi in Talmud legitur גלופקרי de quo supra.

נשקא Stupa serici, Schab. cap. 2. ab initio: Item, Furfur, Panis furfuraceus: Albus panis non adest, furfuraceus adest, Gittin fol. 56.1. Jalkut fol. 302. col. 3. גבנוני מן הקמח. Aruch scribit, Arabice vocari כושקר.

נשרא Pons ruinofus sive fractus: גשר רעוע: פונס פונסו Exstruxerunt tibi omnes pontes tuos, Ezech. 27.5. גשרי נהרותא Pontes fluviorum ipsorum, Nahum 2.6. Sic Talmud. גשרא דשביסתנא Juxta pontem Schevistanæ.

נשורא Sic adducitur hic ab aliis. Sed in Gemara legitur כשורא: Vide כשר.

נשש Palpare, Contrectare, explorandi causâ, Explorare: גשש Et contrectavit ipsum, Genes. 27. v. 22. in Targ. Jonath.

נשש Impingere: גושש: בומן שהספינה גושש: Quando navis impingit; quasi dicas, terram attingit, vel contingit, Challa cap. 2. Tale videtur esse, גשש אלפא Et incidit, impegit navis in locum bimarem, Actor. 27. Hebr. explicant בוגעת בגושי העפר.

נשש Explorator. Apud Talmudicos, והאידנא דשכחי גשושאי Nunc verò cum inveniuntur exploratores, non potest abscondi argentum in terra, Mezia f. 42.1. גשוש של ספינה Lignum exploratorium navis, quo scilicet explorant nautæ profunditatem aquæ, an navis transire possit, in Schab. fol. 125.2.

נשש Author In Savim cap. 3. גשש של מטה: Quidnam est גשש? Omnis lectus qui juncturas habet, & divulsus est à se invicem, habet certa quædam ligna oblonga, quæ continent lectum, horumque lignorum unum contingit alterum, & vocantur גששין. Sic etiam, scribit idem, vocantur ligna, quibus utuntur chirurgi, quando quis crus fregit aut brachium, quæ fracturæ imponunt, aut, quibus membra fracta includunt, & constringunt.

נשתא Palpatio, Palpabile, Schab. fol. 107.2. Videtur sumi illic pro cute crassa, quæ facile palpari potest. Vide & Cholin fol. 122. col. 2. Baal Aruch scribit גשש אום הוה Gifchta, est palpatio cutis, num mollis sit an dura.

נשתא Siphon, Fistula, quæ vinum è dolio, exhausto spiritu ore, extrahitur, quomodo totum vas exhauriri potest, si altera pars fistulæ fundum

dum petat, Instrumentum aurigis & victoribus no-
tum. Nostri homines appellant ein Weindieb. Apud
Talmudicos, והוא גברא דאסיק חמרא בנישתא בת גשתא,
Quidam אתא אנה ידיה אנישתא אסירא לכוליה חמרא
vir ascendere fecit (è dolio) vinum per fistulam
filiam fistulæ, (hoc est, siphonem ejusmodi, du-
plici fistulâ constantem, quarum una est in illo
vase è quo vinum hauritur, altera in eo, in quod
immittitur.) Advenit Christianus & contigit
manu suâ fistulam: prohibitum redditum est
totum vinum (quod scil. in utroque dolio erat)
Avoda farah fol. 72. col. 2. Vide & in præceden-
ti radice.

נר Torcular: Phurale, גתות Torcularia, בשעת
Tempore torcularium, hoc est,
vindemiæ, בעת הבציר, Chagiga cap. ultimo in
Mischna.

Deinde גת Strues lignea, quæ refert formam tor-
cularis. Sic in specie apud Talmudicos vocatur locus
sive Strues illa lignea, in qua olim comburebatur vac-

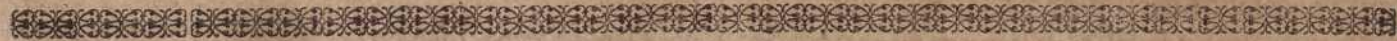
ca rufa, de qua Num. 19. quia formam torcularis
referebat, juxta Rambam & Bartenoram, Seb-
hachim cap. 13. ab initio in Mischna. Baal Aruch
explicat; נומא היא בקרקע צורת גת Fossa est in ter-
ra, formæ torcularis, quæ destinata erat ad com-
bustionem vaccæ.

Tertiò גת Est nomen proprium loci.

אף הגתיות Mulieres calcatrices, torcularia. אף
Etiam calcatrices post trabes (tor-
cularium scil.), Beres. rabbah sect. 71. ab initio.
הגתיות כו נשים הדורכות בגת אחורי הקורות
Glossa, גתיות של בית הבר
Gattijoth sunt mulieres, quæ calcant
in torculari, post trabes torcularis.

גית Pecus, vide suo loco.

גית Vis, Violentia, Superbia. Sic adducunt
hoc loco, & certè in Gemara Bava kama fol. 114.
בגית, quod re-
ctum; Nempe, דייני בגיתא Qui judicant cum
superbia, id est, Superbe, Arroganter, pro libi-
tu, non secundum justitiam, quod est אגא.

ד

דא HÆC, Ista: Hoc, Istud: דא לדא
Hæc ad illud, Dan. 4. 6. דא דא
illa, Dan. 7. 3. Respondet in Targum Hebraeo זה
Hac vice, Gen. 2. 23. וזה היא זמנא, וזאת
Sic domus
ista, & urbs hæc, Jerem. 26. 9. דא
Huic vocabitur, Ge-
nes. 2. 23. Hebr. לזאת: Hinc fit compositum
Quanam hora?
i. Reg. 22. 24. Masculinum ejus est דין vel דין, de
quo suo loco. Huc pertinet ex dialecto Hierosoly-
mitana, לידא מילא Propter
quam rem? Quam ob causam? Est pro
לאידיא, sicut alibi legitur, Occurrit
sepè in Talm. Hieros. explicatur in glossa, לאידיא
Et hæc, id est, וזאת. Talm. Hieros.
Et quod nam est? Idem quod
Talm. Hieros. Pesach. fol. 32. 3.

דאב Mæstum esse, Hebraicè. Pabel Participium,
Mærore afficiunt illum, Pro-
verb. 18. 8.

Vide infra in דוב. In Targum tamen
Et mæro-
rem animi, Deut. 28. 65. pro Hebr. דאבון.

Mæror, Mæstitia, Jobi 4. 13. Hebr.
Chald. דאבונא & contractè דאבוןא
Exultabit mæror, Job. 4. 13.
Angustiam & mærorem in-
veniam, Psal. 116. 3. Hebr. דאבוןא: Regia

Præ mærore, Psal. 119. 29. Hebr. ממתור. Vide
& דורה.

דאב Hebr. Solicitus, Anxius fuit. Solicitu-
do, Anxietas, Cura. Rab. אל תתן דאבנה בלבך
Ne dedas cor tuum mærori: mul-
tos enim occidit mæror.

Vide infra in דאט.

Et similia hujus formæ, vi-
& ubi media radicalis est

Vau.

דאב Sic ponit hoc loco Philippus
Aquinas, ex Vajikra rabba sect. 19. &
explicat Laborantem oculis, Gallicè Morfondu. Lo-
cus ita habet: Propter pigritias
infirmatur contignatio, Eccles. 10. 18.
על ידי שהאדם הזה מתעצל לכסות את ראשו כראוי ימך המקרה הרי הוא
i. e. Quando homo præ pigritia
caput suum non tegit prout decet, tum infirma-
tur contignatio, hoc est, fit דאבמטיקוס. Glossator
Caput ejus fit incurvatum.
Neuter etymologiam vocabuli est affecutus. Est
Græcum ῥευματικός Rheumaticus. Unde scribendum
non per Daleth, sed Resch, דאבמטיקוס.

דאר Arare: דארון דארין Ararunt aratores, Psal.
129. 3. Pravum videtur, & Regia habent
quod melius. Nam & Amos 9. 13. legi-
tur דארין Aratores.

Species testitudinis vel bufonis. In Sche-
moth rab. sect. 15. fol. 133. 2. זקוע את המדבר והראוהו

Glossa, מין צב הויה את הדואר in דור.

Herbascere: Futurum ex Aphel, תראיה, Herbascere faciat terra herbam, hoc est, proferat, producat, Hebraicè תראיה, Regia contractum est. Nomen enim integrum est רתאה, pro Hebr. רשא, commutatis ת & ש, aut ת ad finem rejectum euphoniae causâ. At דאית vel דאת quod legitur Prov. 12. 12. pro Hebræo חכר Desideravit, pravû est pro רשא, à רשא, quod Hebræo חכר passim respondet.

Malêhîc ab aliis ponitur pro Insidiari. Nam quæ ex Talmud citantur, leguntur per ר, & sunt à רבה. Pro Fluere, vide in רוב.

Apportare, Affluere facere: Legitur in Jalkut fol. 312. col. 3. & Vajik. rab. sect. 35. ad illud Deuter. 33. 25. שכל ארצות Quia erant omnes terræ apportantes argentum in terram Israël, eò quod benedicta est in fructibus, & omnes terræ sustentantur ex ea. Adducitur hoc idem à R. Salomone citato loco.

Hebr. Loqui. Particip. דובב שפתי ישנים, Loqui facit labia dormientium, Cant. 7. 9. Hinc dicunt Talmudici, כל תלמיד חכם שאומר דבר שמועה מפיו כעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר Discipuli sapientis, qui dictum aliquod insignne & celebre dicit in hoc mundo, ejus labia loquuntur quoque in sepulchro, sicut dicitur, דובב שפתי ישנים, Cant. 7. 9. Talm. Jevammoth fol. 97. 1. Bechor. fol. 31. 2. Sanh. fol. 90. 2. Glossa דובבות נעו לשון דבר שמרתיה ומבצבץ.

Dominus vel Author inimicitiae, id est, Inimicus, Hostis. Sic vocabulum אויב in Targum plerumq. redditur, nec דובבא Et in Nebusaradan inimicus, Thren. 4. 12. כבעל דובבא Sicut inimicus, Thren. 2. 4. דובבא Petes auxilium ab inimico, Nahum. 3. 11. Cum Aff. Quousque efferet se inimicus meus contra me? Psalm. 13. 3. ית בעל דובביה Inimicum suum, 1. Sam. 24. 20. Plurale, לבעלי דובבין הוין לי Ab inimicis, Psalm. 68. 24. & Et inimici Domini, Psalm. 37. 20. משויבי Et inimicos meos, Psalm. 18. 41. ובעלי דובבין Liberans me ab inimicis meis, Ibid. v. 49. מכל בעלי דובבך Ab omnibus inimicis tuis, Deut. 25. 19. יתבררו בעלי דובביו Dispergantur inimici ejus, Psalm. 68. 2. מבעלי דובביו Ab inimicis vestris, Num. 10. 9. E manu inimicorum nostrorum, 1. Sam. 4. 3.

Et inimici- Idem: דובבות דובבין

tiam ponam inter te, Genes. 3. 15. Sine inimicitia, Numer. 35. 22. Inimicitia sæculi, id est, perpetua, Ezech. 35. 5. בעל דובב Inimicus, vel substantivè, Inimicitia, Jesa. 14. 21. בעלת Ne læteris inimica mea, Mich. 7. 8. Sic enim cum R. Davide legendum pro, לא תחרון בעלי: Nam in Hebræo est אל תשמחי אובתי. Sic legendum vers. 10. Et videbit inimica mea. Per Apharesim etiam quandoq. reperitur דובב, quod vide in litera Beth.

Inimicus, Hostilis: שני לגיונות קשין דובבין זה Duæ legiones fortes inimicæ sibi invicem, Citat Aruch ex Pesikta. Legitur in Medrasch schir cap. 3. vers. 11.

Musca, Hebr. זכוב: היך דובבא: Sicut musca, Eccles. 10. 1. Plur. דובבין Quorum multi sunt, ut muscarum, Jesa. 7. 18. וכל דובבין Et omnes muscas, Deut. 14. 19. in Jon.

Fama, sed in malum, ut Hebraicè, Infamia: ית דבהון בישא Famam eorum malam, Genes. 37. 2.

Ursus: כדובב תפל Sicut ursus orbatus, 2. Sam. 17. 8. דובבא מכפן Ursus insidians, Thren. 3. 10. וחרתא ודובבא Vacca & urfa, ubi perperam est ודיבא, Jesa. 11. 7. ודובבא מצריח Et ursus clamans, Prov. 28. 15. Plurale, תרתין דובבין, ונפקא Et egressæ sunt duæ ursæ, 2. Reg. 2. 24. Caterum ב legitur ferè absque Dagesch: præstaret cum Dagesch, juxta formam Hebraicam.

Cerasa, id est, צראסי, ut scribit Author Aruch: aut, juxta alios, Uva, Botri uvarum, Abhoda fara fol. 39. 2. Mischnâ 7. Aliàs Cerasa dicuntur גרגרניות, ut suo loco videre est. Quidam Arabicum putant.

Sacrificare. Factum ex Hebræo דבח. Præterit. Qui sacrificat figmentum malum, Psalm. 50. 23. Particip. ותחי דבח Eteris sacrificans, Exo. 20. 24. Plur. דבחיין Quæ illi sacrificant, Levit. 17. 5. ואתי אנוש Sacrificant operi manuum hominis, Hoseæ 13. 2. Futurum. לך ארבה דבח Tibi sacrificabo sacrificium, Psalm. 116. 17. ארבה קרמך Sacrificabo coram te, Psalm. 54. 8. Idem. Præteritum, די דבחו Quæ sacrificarunt idolis Cananæorum, Psalm. 106. 38. לטעון דבחו Idolis immolabant, Hof. 12. 11. Particip. הוא מרבה In excelsis immolabat, 1. Reg. 3. 3. Plur. מרבהין Et sacrificantes idolis suis, 1. Reg. 11. 8. Infinit. לדבחה Ad sacrificandum vitulis, 1. Reg. 12. 32. לדבחה קרם Ad sacrificandum coram Domino, 1. Sam. 15. 15. Cum Aff. דבחותיה ית דבחה Cum offerret sacrificia, 2. Sam. 15. 12. Futur. ית דבחה קרם Et

Ferrumen: Junctura, Commissura, Coherentia: מלקביל
 על E regione coherentia, 1. Reg. 7. 20. רבקה
 Glutino conjungit illud, Jefa. 41. 7.
Plur. בין רבקי שרינא Inter juncturas lorice, 1. Reg.
 22. 34. Pro *Visco* vide in Talm. Cholin fol. 5. 21.
 עובר רבוק: *Adhesio, Adjectio, Conjunctio*
 Opere adjectionis vel adhætionis, 1. Reg. 7. 30.
 In collegio sociorum, condiscipulo-
 rum, Rab.

Idem, ibid. v. 36. Item Axilla, quasi Jun-
ctura brachii cum corpore: ut, תחות מרבקי ירך
 Sub axillis manuum tuarum, Jerem. 38. 12.

Idem, apud Rabbinos. הרבקה

Idem: יהיה רבקותנו בשם Erit conjun-
 ctio nostra cum Deo, R. Levi Prov. 3. *Constructio,*
 apud Grammaticos.

Ducere, Abducere, Agere, Ductu certo Re-
gere, Gubernare: Capere, Abducere, Sumere
abducendi causâ. Hoc modo respondet Hebr. eo
quando ad hominem refertur: Priori modo, ver-
 Et Dominus adduxit ventum Orientalem, Exod. 10. 3.
 Me duxit, Thren. 3. 2. Et assumpsit
 Dominus, Genes. 2. 15. Et accepit
 Abimelech pecudes, Gen. 20. 14. Et abduxit omnes pecudes suas, Genes. 31. 18.
 Et sumpsit mulier ista, Josuæ 2. 4.
 Et abduxisti filias meas, Gen. 31. 26.
 Sumpsisti nos, Exod. 14. 11. Et assumpsi patrem vestrum, Jos. 24. 3. *Imperat.*
 Capetibi, Genes. 14. 21. Duc
 & vade, 2. Reg. 4. 24. Et accipite
 patrem vestrum, Gen. 45. 18. *Infinit.*
 Ad accipiendum Davidem, 1. Sam. 19. 14.
 Et ad accipiendum asinos nostros, Ge-
 nes. 43. 18. *Futurum,* Et accipiam eum,
 2. Reg. 6. 13. Ab alteri meo sumes
 eum, Exod. 21. 14. *Pabel* רבך *Idem: Præteritum,*
 Et duxit fortitudine suâ Austrum,
 Psal. 78. 26. Qui accepit me, Genes. 24. 7.
 Assumit me, liberat me, Psalm. 18. 17.
 Et duxit eum in agrum specu-
 lationis, Numer. 23. 14. Et accepit eos, Ge-
 nes. 32. 23. Et accepit Sarai, Genes. 16. 3.
 Duxerunt, 1. Sam. 30. 20. Duxisti sicut pecudem populum tuum, Psal. 77.
 21. *Particip.* Erit ducens ea, Jefa. 11. 6.
Infinitivus cum Aff. לדברותהון באורחה Ad ducen-
 dum eos in via, Exod. 13. 21. *Imperat.* דבר ית עמי
 Duc populum, Exod. 32. 34. Domine
 duc me, Psal. 5. 9. Accipite eum, 1. Reg. 20.
 33. *Futurum,* Et accipiam te inde,
 Gen. 27. 45. Filios vestros accipiet,

1. Sam. 8. 13. Sic ducet Rex Af-
 syriæ, Jefa. 20. 4. Et adducat fra-
 trem vestrum, Gen. 42. 16. Et inde
 assumet te, Deut. 30. 4. Ducet eos, Jefa. 49.
 10. Et accipiemus filiam nostram,
 Genes. 34. 17. *Apbel Particip.* ארנא
 Qui duxit tâquam gregem arcam Josephi,
 Psal. 86. 2. *Plur.* מרבין ית עגלתא חרתא
 Ducebant plaustrum novum, 2. Sam. 6. 3. *Futurum,*
 ארנא דברנא ביומי טליתנא
 Ducit nos in diebus pueritiæ nostræ, Psalm. 48. 15.
 Ad quas ducet te, Deuteron. 28. 37.
 Et ducet te Dominus jugiter, Je-
 sa. 58. 11. חמרא רתמי ירבון
 Asinum pupillorum
 ducent, Job. 24. 3. הנון ירבונני
 Illa deducent me, Psal. 43. 3. ירבנון שנייהון
 Educet eos hostes ipso-
 rum, Amos 9. 2. Et accipient eos
 populi, Jefa. 14. 2. *Ithpehal,*
 הוא בחוביה ארבר
 Ipse in iniquitate sua captus est, Ezech. 33. 6. *Ithpabel,*
 וארברת אסתא
 Et ducta est Esther, Esth. 2. 8.
 וארברת אתתא
 Et ducta fuit mulier, Genes. 12. 15.
 דאנא מדבר מלותך
 Quod ego assumar de te, 2. Reg.
 2. 10. עד דלא ארבר מלותך
 Antequam assumar de
 te, Ibid. v. 9.

Verbim: Res, Negotium: Aliquid, Quic-
quam, Hebraicè & Rabbinicè: על דבר
 Propter rem,
 Propter, Causâ, Ratione. *Apud Talmudicos,*
 דבר *Res alia, Res peregrina, ארבר.* Sic honesta-
 tis causâ tectè de variis rebus id usurpant: ut,
 אורכר אחר פסולי לעדות
 Comedentes rem aliam, in-
 epti sunt ad testimonium, Sanh. fol. 26. 2. *Glossa,*
 Eleemosynam publicam Christiano-
 rum. Suspecti enim sunt de corruptione. Vi-
 de ibi. פגע ברבר אחר קשה לדבר אחר
 Qui incidit in
 rem aliam, periclitatur de re alia. Primum de por-
 co, alterum de Lepra intelligendum, quâ ut fues
 affectæ sunt, ita quoque eos afficiunt, qui ipsis
 vescuntur, Schab. fol. 129. 2. Vide ibi R. Salom.
 & infra in Rad. חור, in חור. De Lepra usurpa-
 tum etiam legitur in Pesachim fol. 112. 2. & in
 Gittin fol. 70. 1. ואתסי
 Egit illud isti gentili ad rem aliam, & sanatus
 est, *Glossa,* אחר חומראנא
 Ad lepram: לצרעת
 Porcus maculatus, sive punctis latis respersus,
 quod Hebraicè מלוא dicitur, Schab. fol. 110. 2.
 אמר רבן גמליאל בשלושה דברים אוהב אני את הפרסיים
 הן צנועין באכילתן וצנועין בבית הכסא וצנועין בדבר אחר
 Dixit Rabban Gamaliel: Propter tres res amo
 ego Perfus, Modesti sunt inter edendum: vere-
 cundi sunt in loco secreto: verecundi in re alia,
 Berach. fol. 8. 2. בית הכסא
 Vocatur locus, in quo
 venter exoneratur, cui rei natura pudorem ad-
 junxit, ut in loco tecto fiat & secreto, unde &
 nos Locum secretum vocamus: In Re alia, id est,

ira, Jefa. 26. 20. &c. Sic mox: רעב בעיר מור רגליך Si sit fames in civitate, disperge pedes tuos, sicut dicitur; Et fuit fames in terra, & descendit Abraham in Aegyptum, & peregrinatus est illic, Gen. 12. 10. Item, Si dixerimus, Ingrediamur urbem, fames est in urbe, & moriemur ibi, 2. Reg. 7. 4. &c. Moxiterum: דבר בעיר אל יהלך באמצע חרדך מפני שמלאך המות מהלך באמצע הדוכים Quando pestis est in urbe, non ibit homo in medio viarum, quia Angelus mortis ambulat in medio viarum: דכיון דיהיבא ליה: Quia enim ipsi potestas data est, publicè incedit, &c.

Pestifentialis, Pestiferum.

Trabs: דברא Vidit gallinās in trabe, Schab. fol. 35. 2. Glossa, בקורה.

Captura, quæ abducitur, Hebr. מלקוח, Num. 31. 26. 27.

Apis: דבורתא & דבורתא & דבורתא Nidus apum, Judic. 14. 8. דתקיפין דבורתא Qui sunt fortes sicut apes, Jefa. 7. 18. Sic Deut. 1. 44. in Targ. Hierof. est דבורתא.

Retrò, Retrorsum: דבור Retrorsum stetisti coram Domino tuo, id est, Tergum vertisti Domino tuo, Berach. fol. 6. 2. Scribitur in Talmud ut duæ voces, & aliter explicatur in glossa. Sic autem legit & explicat Baal Aruch ex lingua Arabica. Vide supra in litera ב, in ordine ברב.

Loquens: Rationalis: nam locutio ex ratione provenit: Homo est animal loquens, hoc est, rationale, & id ejus proprium, quo ab aliis animalibus distinguitur, in More lib. 1. cap. 51. Et וכה יתן כח הדברי לכל המרבר Et facultas (innata) dat facultatem rationalem omnirationali, More fol. 56. 2. Corpus rationale: Item Orator: ראש המרברים בכל מקום Princeps oratorum in quovis loco, Schabbas fol. 33. 2. Item Persona prima apud Grammaticos: Et Jod est signum personæ primæ, Aben Esra Exod. 15. 2. ad vocem עוי. Id dicunt aliàs plenius, והיוד סימן המרבר מדבר בערו, vel המרבר בעד נפשו, Loquens pro seipso: הנון סימן המרברים בעד נפשם Nun est signum loquentium pro seipsis, id est, personæ primæ pluralis. Præterea in libro More nevochim est nomen certæ cujusdam Sectæ Philosophorum Aeternitatem Mundi asserentium.

Idem: In More, כח דברי, Facultas rationalis.

Desertum: דברא Post optima pascua deserti, Exod. 3. 1. Tamquam desertum, Psal. 107. 33. למדברא דסיני In desertum, 1. Reg. 19. 15. למדברא דסיני In desertum Sinai, Exod. 19. 1. Plurale, דבורתא

Ab aquilone desertorum, Psalm. 75. 7. Et ponet deserta ejus sicut Eden, Jefa. 51. 3. Fæminin. מרברו דמלון חיון Deferta quæ plena sunt serpentibus, Cantic. 2. vers. 14.

Sylvestris: Fæminin. אילנות מדבריות Arbores sylvestres: חיות מדבריות Feræ sylvestres: שוחטין את המדבריות Mactant sylvestria, Betza fol. 40. 1.

Dux, Gubernator, Rector, Prov. 11. 14.

Idem: מדברנא דאומתיה: Dux, Moderator populi sui; apud Talmudicos, Ketubh. fol. 17. v. 1.

Solertia, Sagacitas, Gubernatio prudens, quæ quis solerter & prudenter omnia gerit, tam in consiliis, quam vitæ actionibus, unde Ministerus Consilium explicat. Usurpatur pro Hebræo תחבולות ut Solertiam comparat, Prov. 1. 5. Prudentibus consiliis geritur bellum, Prov. 20. 18. & 24. 6. Mendosè legitur in Venetis Proverb. 12. 5. מדברנותא, ubi ב pro ב.

Mel; דובש Et parum דובש דובשא דובש דובשא על אפי mellis, Genes. 43. 10. Et fuit mel in superficie agri, 1. Sam. 14. 25. Comedere mel multum non est bonum, Proverb. 25. 27. מה הלי מדבשא Quid dulcius est melle? Judic. 14. 18. Apud Rabbinos sententia: אכול דבש הרבה סופו מקיאר: Comedens nimium mellis, tandem vomit illud. Vide Proverb. 25. 27. שפויאה דובשא Inungebāt ipsam melle, Sanhed. fol. 109. 2. ולא אוכל לא דבש בכורתו אינו לא אוכל ולא Mel in alveario suo neque est cibus, nec liquor, Bava bafra fol. 86. 1.

contrariâ significatione est Dulcedinem amittere, Corrumpi, Fermentari, Fermentescere, Acescere. Sed de melle tantum dicitur: דבש והרביש Mel, & fermentescat, Metzia fol. 38. 1. In glossa hîc annotatur, significare contrarium primæ suæ significationis, sicut שרש Eradicare, à שרש Radix, שרש Radicari: כשהרביש הרביש Quando acefcit, acefcit, Schab. fol. 154. 2. ubi quæritur, An mel, quod in Sabbatho affertur, durante sabbatho à jumento tolli licitum sit? R. Gamaliel id non fecit, sed reliquit in jumento usque ad finem sabbathi, sive interea acefceret, sive non: Quamdiu mel ejus nō corrumpebatur, Sanh. fol. 101. 1.

Dulcedo: דובשנו Si exiverit, perierit dulcedo ejus: Item, Placenta, Crustula mellita, cum melle parata: Plurale, דובשנין, in Pesach. fol. 119. 2. גלבניתא דובשניתא Galbanum mellitum, Gittin fol. 69. 1. Glossa, עיסה שנילושה ברבש, Massa in melle subacta.

Sic citatur hoc loco in Aruch, sed in Gemara scribitur per פ. Vide ergo רפש.

רב רב *Navis*, Amos 4.2. juxta Veneta.

Plural. רב רב על אפי מים Et navibus triremibus per faciem aquarum, Jesa. 18.2. Regia ברב רב, quæ forma rectè deducitur à singulari רב רב. Baal Aruch וברב רב, ex רב רב, de quo infra.

רב רב Esth. 2.8. in Targ. sec. רב רב Scriptis edictum. Fortè mendosum est pro רב רב Epistolæ, Edicta, Decreta.

רב רב *Mentiri: Futurum*, In judicio non mentitur os ejus, Prov. 16.10. ubi רב loco characteristicæ, quod in hujus libri Targum & Talmudicis familiare.

רב רב *Hebr. Signum, Vexillum.* Unde Talmudicè ex *Hipbil*, שני תלמידי חכמים המרגילים זה את זה Duo discipuli sapientum vexillum erigentes in studiis alter alteri, Deus Opt. Max. diligit eos, sicut dicitur, *Et vexillum ejus super me, amor*, Cantic. 2.3. *Vexillum erigentes*, hoc est, invitantes se invicem erecto q. vexillo, Schab. fol. 63.1. Sic exponitur in Glossa Talmudica. Baal Aruch, רב רב id est, ומכחישין Objicientes & mendacii sive falsi convincetes; nempe qui opponit & objicit suam sententiam sententiæ alterius, falsi eum conatur convincere, & facere, ut in sua doctrina quasi mentitus videatur, aut falsum proposuisse.

רב רב *Mendacium, Falsitas, Vanitas*, Prov. 30.8.

רב רב *Idem: שקרא ורב רב Falsitas & mendacium*, Prov. 17.4.

רב רב *Mendax: רב רב & רב רב* Panis mendax, Proverb. 20.17. *רב רב* Testis mendax, Proverb. 14.5. Et, *רב רב* Idem, Prov. 19.28. ubi Veneta pravè habent רב רב. *Talm.* רב רב *Calumniator novit socium suum.* Sic legit Aruch. Sed in Talmud per רב רב, רב רב. Vide in רב רב, in רב רב.

רב רב *Talm. Furca, Furcula:* רב רב Furcâ (portans, & frangatur) perfolvit totum, Bava metzia cap. 6. in fine. Videtur potiùs legendum רב רב, vide רב רב.

רב רב *Diglath, nomen fluvii tertii in Paradiso, qui Hebraicè vocatur רב רב Hiddekel.*

רב רב *רב רב, Forma, Figura, Exemplum, Exemplar, Specimen, Similitudo, species alicujus rei:* רב רב Exemplar vel specimen est inter myriadas ejus, Chagiga fol. 16.1. רב רב Ostendit Deus ejus rei exemplum Israëlitis, Medrasch. Tehill. Psal. 27. רב רב Species lanæ, particula vel parum lanæ tinctæ, formæ ostendendæ causâ,

apud Talmudicos, Schab. fol. 79. cap. 1. רב רב Qui recondit (scil. ante Sabbathum) ad ferendum, vel pro specimine, (ut scil. ostendere possit, quò emptores habeat) vel ad medicinam, & produxerit illud in Sabbatho, reus est, Schabbas cap. 10. in Mischna. רב רב Hoc etiam aptum est pro specimine, Schab. fol. 76. col. 2. רב רב In speciem potarunt eam, id est, fecerunt ac si potarent eam aquis amaris, Edajoth cap. 2. Alii aliter explicant: רב רב Simile ejus, Simile ipsi est. *Plurale*, רב רב, vel רב רב. Unde illud; אין לוקחין מן הצבע לא אותות ולא רב רב Non accipiunt à tinctore signa aut specimina, Bava kama in fine. Signa, id est, frustulum panni aut telæ tingendæ: Specimina, id est, speciem, exemplar panni aut lanæ tinctæ: רב רב Non est ejus similitudo, id est, simile ei. Rectè *Elias observavit Græcum esse*, רב רב *efferrî per Chirek*, id est, רב רב: *Quid ergo vidit Guido, quòd putaverit esse רב רב?*

רב רב *Idea, Species, Figura, Similitudo.* Corruptum ex precedente voce. Legitur sic in Jalkut fol. 5. col. 4. ex Bereschit rabba. Sed in Bereschit rab. sect. 11. legitur pro eo רב רב & explicatur in Glossa, רב רב, ubi רב רב videtur esse pro רב רב.

רב רב *Frumentum, Hebraicè.* Hinc apud Talmudicos *Verbun in Ithpehal* רב רב *Frumentari, Frumentum fieri.* Nempe quamdiu adhuc grana frumenti in spicis sunt, non habent nomen frumenti: cum verò excussa & ventilata sunt, ac in cumulum coniecta, tum demum dicitur Frumentum, & sacerdoti licitum suam partem accipere, nec citiùs. Quærent ergo, Quando Sacerdoti primitiæ frumenti dandæ sint? respondent, כאשר אירגן Quando frumentatû est, id est, ventilando in acervum frumenti projectum, Berach. fol. 47.2. Pesachim fol. 35.2.

רב רב Vide infra in רב רב.

רב רב *Colligere, Congregare*, Jere. 17.11. Jesa. 24.15. ועל ארצה רב רב *in Hebræo.* Sic in Targum, רב רב Et super terram recolligit ea, Job. 39.14. Interpretes Lat. *Fovet ea*, quomodo & apud Rabbinos sumitur. Nam in Hebræo est רב רב Calefaciet. Sic LXX. רב רב *Fovebit.* *Præteritum Pebil sive Passiv.* רב רב *Minutum coacervatum*, Exod. 16.14. in Targum Onkeli, juxta Veneta magna & Regia. Ad editio recens cum triplici Targum habet רב רב Quasi tectorium calcis, & sic legit R. Salomon Jarchi in Commentariis. *Ex Ithpehal* רב רב *Viscera mea congregata sunt*, id est, præ mœrore & perturbatione convoluta, Thren. 1.20. & 2.11.

Deinde apud Rabbinos est *Fovere*: ut, אוו בר Anas sylvestris portat unum ovum, & fovet illud; anas domestica portat multa ova, & fovet omnia ista, Aruch in שחלם. Vide & paulò antè in primo signif.

Tertiò דג *Defilire*: דג נפל מאגרא: Defiliit, decidit de tecto in terram, Glossa קפץ, Cholin fol. 51. i.

ועברו *Acervus, Cumulus, Tumulus*: דגורא דגורא Et fecerunt tumulum, Genes. 31. 46. דגורא In acervo aquarum multarum, Habac. 3. 14. דגורא דגורא Acervus lapidum, Josuæ 7. ultim. *Plural.* דגורין דגורין Per acervos acervos, acervatim, Exod. 8. 14. Cant. 5. 11. דגורין דגורין Duos acervos, 2. Reg. 10. 8. עשרא דגורין Decem acervos, i. e. Homeres, חמרים Numer. 11. 32.

דגש *Dagesch. Punctum est, quod ventri literarum apud Hebraeos & Chaldaeos inscribitur, & apud Grammaticos notum est. De etymologia ejus nihil certi habetur, ut & de aliis in arte vocabulis. Franciscus Raphelengius in variis lectionibus & emendationibus in Targum, Prov. 12. scribit, דגש Verbum apud Syros esse Pungere, unde דגש Gladius pungens, Prov. 12. 18. pro Hebraeo כמדקדור Sicut punctura gladii. Inde דגש Dagesch esset quasi Punctura, Punctum. Etymologia esset bona, si in citato loco sic legeretur. At nostra exemplaria, tam Veneta, quam Biblia Regia illic habent per Resch ab initio, דגש Quasi gladius tumultuosus. Porro Hebraei inde dicunt דגש Dagesatum: דגש Dagesfari: דגש דגש Debet dagesfari: דגש דגש Dagesfare, דגש דגש Opus est ut dagesset Daleth, cum Dagesch pronunciet literam Daleth: & similia.*

דגש *Dagesfatio*: דגש דגש להמם לחסרון מם: דגש Dagesfatio literæ Mem in voce להמם, est propter Mem duplicationis, id est, propter Mem duplicadum, ad Radicis constitutionem, Aben Esra, Esth. 9. 24.

דג *Uber, Mamma, Hebr. & pluraliter tantum usurpatur. Sic Chaldaicè, על דגין ספרין, De uberibus plangent, Jesa. 32. 12. juxta Veneta. Regia, דגין, quod respondet Hebræo ש, דגין, & ת pro more commutatis. Et sic semper aliàs ת.*

Apud Talmudicos דג significat *Epistomium labri, vel alterius vasis, aquam continentis, quòd instar mammae muliebris factum erat, & aquas effundebat*: דג דג Ben katin fecit duocim epistomia labro, Joma fol. 37.

דג *דגש: quod scribitur דגש, nam sic Joth ad indicandum Kibbutz non raro apud Talmudicos ponitur, Musca, quæ Hebraicè*

עד דהוה שריק ליה דורבא מאפותיה: *Do nec decideret musca de fronte ejus, Berach. fol. 44. 1. Musca quæ est in manipulis, Gittin fol. 86. 2. Munsterus & Guido דגש, malè.*

Specula, Statua alta. Notatur, in iis stetitisse virum cum linteo sive vexillo albo in manu, qui quamprimùm observaret, hircum emissarium (de quo in Lege) pervenisse in desertum, agitabat linteum. Hoc cum custodes templi Hierosolymitani animadverterent, monebant Sacerdotem, ut in sacris pergeret, Baal Aruch.

דג *Vagari, Incedere, Gradi sensim & leniter instar parvulorum, Jesa. 38. 15. & Psal. 42. 5. in Hebræo. In Pibel apud Rabbinos est, Sensim ducere: דגש דגש Mulier ducit filium suum, manu scilicet brachia ejus continens, & ad incessum assuefaciens. Hoc in Sabbatho licitum est: mulier enim nihil agit, sed continet tantum: puer autem suâ sponte movet pedes. At trahere ipsum, non est licitum: perinde enim esset, ac si ferret ipsum. Sic, דגש דגש Ducunt vitulos, tenendo scilicet colla ipsorum, etiam non nihil trahendo, aut impellendo: hîc enim nulla suspicio, quòd portet vitulum aut similem bestiam, quæ per se levat pedes & graditur, in Schab. fol. 128. 2. דגש דגש Non elevamus, sed ducendo ducimus, aut impellendo impellimus, collo vel lateribus apprehendendo, Ibidem.*

דג *Fiscella, id est, vasa vinitorum, in quibus racemos ad prælum sive vas calcatorium ferunt, ein Bütt/ oder Büctte: דגש דגש Qui fert uvas in quasillis vel fiscellis, Avoda farah fol. 59. 2. lin. 1.*

* דג דג Vide supra in דג.

דג *Aurum, Hebr. דגש: דגש דגש Et idola aurea, Genes. 24. 53. דגש דגש Et obduces illud auro puro, Exod. 25. 11. דגש דגש Quatuor annulos aureos, Ibid. v. 12. דגש דגש Et obduces illos auro, v. 13. דגש דגש Ad operandum in auro & argento, Exod. 31. 4. דגש דגש Et catinus auro, Prov. 17. 3. דגש דגש Dilexi madata tua præ auro, Psal. 119. 127. דגש דגש Argentum meum & aurum meum accepistis, Joël 4. 5. דגש דגש Et aurum meum, 1. Reg. 20. 7. דגש דגש Et ornatum fusionis auri vestri removebitis, Jesa. 30. 22. דגש דגש Et idola auri ipsorum, Jesa. 31. 7. דגש דגש Etiam argentum eorum, etiam aurum ipsorum, Tzephani. 1. 18.*

Pro-

Proverbium ben Syrae &c. Vide in Radice קמץ.

Idem, Esth. 3. 11. in Targ. sec.

Obscurum esse, Obscurari: אלא של ריהר ריהר ריהר Sed (plaga) nivis (h.e. quae alba est sicut nix) fortior est in albedine, calcis autem (hoc est, quae in albedine cum calce comparatur) obscurior est illa, Negaim cap. 1. in Misch. Et in Schevuoth fol. 6. col. 1. & sec. In Aruch magno explicatur per עמם. In Aruch parvo per כיהה. Munsterus, Dissolvere. Cujus semen est obscurum, instar ovi putridi, Majem. in Hilch. Ischut cap. 2. In Talmud Jevam. fol. 57. 1. pro eo legitur ריהה. Sed in Aruch quoque citatur ריהה.

Vide in רהט רהטני רהט *

Ridere, Irridere, Subsannare, pro Hebraeo ורהיכת: in Jobo, Psalmis & Proverbiis: לעג Et rides, Job. 11. 3. Irridebit eos, Psal. 2. 4. Subsannato, Job. 21. 3. Vide & infra רהק.

Pinguescere, Impinguari, Pinguis fieri: נפשהון Anima strenuorum impinguabitur, Proverb. 13. 4. Qui confidit in Deo, impinguabitur, Prov. 28. 25. נפשא דברכתא תרהו Anima benedictionum impinguabitur, Prov. 11. 25. ועפרהון מתרבהון ירהו Et pulvis eorum adipe impinguabitur, Jesa. 34. 8. לא רהינתא על Impinguare: רהו Pabel Non impinguaisti altare meum, Jesa. 43. 24. ubi pravè est Scheva sub Daleth. Sic רהנתא Impinguaisti oleo unctionis, Psalm. 23. 5. Particip. שומעתא טבא טרהנא נרמא Fama bona impinguat ossa, Proverb. 15. 30. Futurum, ועלותך ירהו Et holocausta tua pinguis reddet, Psal. 20. 4. Ithp. Præter. ארהנת מתרב Impingua-tus est adipe, Jesa. 34. 6. Apud Talmudicos proverbium, קרב לגבי רהינא ואירהו Accede ad pinguem & pinguesces, Schevuoth fol. 47. col. 2. Qui cum bonis versatur, melior fiet: cum doctis, doctior: cum malis, talis. Qui picem tangit, ab ea inquinatur. Inde & aliud ibidem ei adjunctum, עבר מלך Servus regis est ipse quasi rex. Quò quis dignioribus servit, tanto dignius est ejus servitiu. Pars aliqua dignitatis est, dignis servire, ut servi omnium serviles sunt, qui aliis servis serviunt. In Gemara dicitur de fluvio Euphrate, qui fluviorum celebrium terræ sanctæ minimus, appellatur tamen נהר גדול Fluvius magnus, propter communicationem honoris, quâ annumeratur aliis terræ sanctæ fluviiis, qui Fluvii magni appellantur. Simili sensu legitur, הרבק לשחור וישתחון Applicata te nobili, & incurvabunt se coram te, de quo vide in רהט.

Pinguis. Plur. רהינן ורטיבין רהין רהינא רהין רהין

Pingues & virides erunt, Psal. 92. 15. סגידו כל Incurvate vos omnes pingues terræ, Psal. 22. 30. Fæminim. ויריני ארעא רהיני ארעא Et irrigabo terram pinguem, Ezech. 32. 6. Apud Talmudicos, תמרתא רהנוניתא Dactylus pinguis, Kethubh. fol. 61. 1. Aruch in המר & in הון legit רהנוניתא Gratia, id est, gratus.

Quasi pinguedine benedictionis domus tuæ, Psal. 36. 9. Quasi adipe & pinguedine satiabitur anima mea, Psalm. 63. 6. פתורך מלא Mensa tua repleta est pinguedine, Job. 36. 16. Et oblectabit se in pinguedine anima vestra, Jesa. 55. 2. יבסמון ריהנא Dulcescent pinguedine, Psal. 65. 12.

Pinguedo, Oleum (excepto olivo, quod וית vocatur): ורהנא לגרמך Et pinguedo olibus tuis, Hebr. שקוי Prov. 3. 8. Apud Rabbinos, ורהו Oleum rosarum.

Duo. Quidam per Schurek efferunt. Elias mavult Cholem: רה קבה נארם Duas facies creavit Deus in Adamo primo, ut scriptum est: Retrò & antè formasti me, Psal. 139. 5. Berachoth fol. 61. 1. Sic Judæi stolidi effingunt, Adamum primò bifrontem, sive duplicem hominem creatum fuisse, quem Deus postea separaverit, & ex altera forma Evam creaverit.

Deinde in lingua Hierosolymitana est idem quod הוה קרדיקוס, ut הוה קרדיקוס Hic est Cardiacus, de quo dicunt sapientes nostri, Talmud Hierosol. cap. 1. Pro eo in Gittin cap. 7. est ורהו, unde liquet esse synonyma. Sic Quando est sanus, sanæ mentis, dat obligationem. Pro hoc in Gittin est רהו, videtur contractum esse pro רהו, כר רהו Ergo, vel רהו, elisâ gutturali, pro more illius lingue. Propterea quod ipse, i.e. בשביל שהוא.

Aspicere, Respicere, Intueri: רהי Tabn. Respiciebat versus Orientem, Schab. fol. 35. 1. רהי להנא ורהי להנא Respiciens huc & respiciens illuc, Tamid fol. 26. 2.

Fluere, Defluere, Profluere, Rorare: Respon-det Hebraeo רהב, ac sæpius etiam de seminis virilis, ac sanguinis muliebris fluxu in Targum usurpatur. Præterit. ורהיכו מנא Et fluxerunt aquæ, Psal. 105. 41. cum רהו loco mediæ radicalis, quod in hoc genere Verborum frequens. At Psal. 78. 20. Et effluxerunt aquæ. וריכו Et effluxerunt aquæ. Participium aut Nomē participiale, רהב רהיב Fluens, Fluxum patiens, Fluxu laborans, Levit. 15. 2. 33. Plural. Occisi gladio diffuebant, Thren. 4. 9. Fæmininum, ארי הרי רהבא Si fuerit fluens, profluvio affecta, Ibid. vers. 19. Fæminin-

Et mulieris si fluxerit fluxus sanguinis ejus, Levit. 15. 25.

Apud Talmudicos, דלפן עיניה ודייבי נחיריה ואתי ליה, Cujus oculi stillant, & nares muco fluunt, qui denique salivam ex ore emittit, Ketubh. fol. 77. 2. Si rorando roret, scilicet caro, quæ in veru assatur, Pesach. fol. 74. 2.

Fluxus, Profluvium, ut in loco præcedenti: דובי רובנא מדוביה Mundabitur fluens à fluxu suo, Levit. 15. 13.

Fluens, Fluxu laborans, Gonorrhæa affectus, Levit. 15. sæpius.

Ursus. Vide supra in דבב רובא.

Piscari, Hebraicè.

Piscis, Heb. Apud Talmudicos, דגים קטנים Pisciculi parvi saliti non habentur pro coctilibus gentilium, ac proinde non sunt prohibiti, ע"י fol. 38. 1.

Navis, Navicula piscatoria, Scapha: Navi piscatoriâ, Amos 4. 2. In Gemara, מוכר את הספינה מוכר את הדונית, Vendens navem majorem, simul vendit scaphâ, Bava bafra cap. 5. ab initio. Glossa; דונית dicitur על שם שצדים בה דגים eo quod venantur eâ pisces, Navicula levis, quæ celeriter vehitur in superficie aquæ. Hanc de jure Hebræorum dicitur simul vendere, qui vendit navem magnam, ut & remos, scalas, & alia quæ ad usum navium pertinent. Elias scribit דונית, explicatque Navem magnam, ex multis remis constantem, sive Triremem, quam Galeam vocant. Adducit & loca ex Amos & Jesaia: at ea, ut & locus Gemaræ, huic interpretationi repugnant. Plurale, דונית Navicule piscatorie. Huc possit referri דונית per geminationem tertiæ radicalis, quod supra in דגנ positum.

Sartago assatorum, quæ assaturis supponitur ad recipiendum pinguedinem: וואי איכא בי דוני Et si supposita sit sartago, Cholin fol. 111. 2.

Pone ollam magnam, 2. Reg. 4. 38. כמא דפלגין Quemadmodum dividuntur membra vel frusta in olla, Mich. 3. 3. או בדוריא Aut in lebetem, aut in ollam, Hebr. 1. Sam. 2. 14. Plurale, ויהון דוריא Ut sint ollæ, Zach. 14. 20. Constructum, על דודי בסרא Ad ollas carnis, Exod. 16. 3. In Jonathane est ex forma fœminina דוריא, vel דוריא: ut, ותעבד Et facies lebetes ejus, Exod. 27. 3. in Jonath. & Hierosol. quomodo etiam legendum Lev. 8. 31. pro דוריא. Talmudicis quoque in hac significatione est usitatissimum.

Dolere, Condolere, Lugere, Mærere, quomodo Hebræo דור in Targum respondet.

Imperat. דור עלוהו Dolete super eo, Jerem. 48. 17. Futurum, ולא תדו ליהוון Neque condoleas eis, Jerem. 16. 5. לא תדוון עלוהו Ne doleatis de eo, Jer. 22. 10. Et venditor non dolebit, ומוכנא לא ידו Hebr. ותאבל Lugeat, Ezech. 7. 12.

Dolens, Mærens, Miser, Miserabilis: Fœminim. דורא דורא Idem. Plurale, דון ימרון Mærentes dicent, Jesa. 16. 7. 11. Item Fluens, ex significatione דוב, Eccles. 10. 18. Talmud. מי שלבו דורא Propter quem cor ejus mœstum est, Nidda fol. 23. 2.

Idem: דורו Turbatus & mærens, 1. Reg. 20. 43. Hebr. זעף.

Dolor, Mæror, Mæstitia, Sollicitudo: למחוי Ad videndum molestiam & mærorem, דרון יומי In miseria dierum meorum, Jesa. 38. 10. מן קרם דונא A mærore, Ibid. v. 13. שציאו בדונא חיי Consumpta est in mærore vita mea, Psal. 31. 11.

Idem, Genes. 42. 38. מן אניק בישתא ודונא Ab oppressione mali & doloris, Psal. 107. v. 39. אנמת נפשי מדונא Anxia fuit anima mea præ dolore, Psal. 119. 28. מדבונא, quod vide supra in דאב.

Idem: בר דני Filius doloris mei, Genes. 35. 18. de filio in cujus partu Rachel mortua fuit. Jacobus verò vocavit eum Benjamin. Apud Talmudicos, לא תעיל דווא בליבך Ne immittas sollicitudinem in animum tuum, דנברין גיברין קטל דווא quia viros fortes occidit mæror, Sanhed. fol. 100. 2. Citatur ex Ben Syræ libro. Consonum ei illud Salomonis, דאנה בלב איש ישחנה. Prov. 12. 25.

Idem: למן דניא Cui dolor, mæror? Prov. 23. 29.

Idem: דויתא לסעודתי Sicut mæror in cibo meo, Job. 6. 7.

Fluxus, Profluvium, Levit. 15. 3. in Jon. דוב Idem quod supra.

Idem. Apud Talmud. אין אשה טמאה עד שציא מדה דרך ערותיה Non est mulier immunda, donec fluxus ejus exeat per nuditatem ejus, Nidda fol. 41. 2.

Hinc legitur in Regiis, & in Venetis, נרון, Prov. 13. 9. rursus in Venetis, נרון, Prov. 23. 16. Hoc postremum rectum: vide ergo דון.

Munsterus adducit hic pro Violare ex Kimchio, 1. Sam. 21. 6. Erratum est: nam scriptum fuit דוח את שבת, quod legit præteritâ lineolâ, quæ notat resectam literam ה, pro דוחה, quomodo nunc plenè in ejus Commentariis legitur. דחה. Similiter דוחא perperam ex Levit. 21. 20. pro Pellucula vitiosa oculi explicavit: ibi enim legitur דוקא, de quo in דוק.

Judex petens commodato, ineptus est ad judicandum, Kethubh. fol. 105. 2. *Judex pauper opus habens multa à civibus commodato aut mutuò petere, juri dicendo adhiberi non debet. Facilem enim caussam habet, ut munera accipiat & jus pervertat:* לעולם יראה דין עצמו כאילו חרב מונחת לו על צוארו ונהינם פתוחה לו מתחתיו וידע את מי הוא דן ולפני מי הוא דן ומי עתיד להפרע ממנו אם נטה מקום האמת: *Judex semper imaginetur sibi, ac si gladius cervici ejus impenderet, & gehenna infra ipsum aperta esset: ac sciat, quemnam judicet, & coram quo judicet, & quisnam ab ipso vindictam sit sumpturus, si veritatem perverterit*, Rambam in Sanhed. cap. 23. Legitur idem in Talmud in Sanhedrin cap. 1. & in Jevammoth fol. 109. col. 2. מאן דאית ליה דינא Is cui est causa judicialis, convenire solet judicem (non plebejum, idiotam,) Sanhed. fol. 3. 2. Proverbii loco citatur.

Judicium, Causa, Contentio, Lis forensis. Respondet Heb. בין דין לדין: משפט & ריב. דין. Inter judicium & judicium, vel, inter litem & litem, Deuter. 17. 8. *Judicium veritatis*, Deut. 16. v. 18. *Faciens judicium pupilli*, Deuteron. 10. 18. *Et judicium impii*, Jobi 36. 17. *Verum in judicio*, Jer. 10. 24. *Ad declinare faciendum à judicio pauperes*, Jesa. 10. 2. *Emphat.* ואמרית דיעברון *Et dixi ut facerent judicium*, Jesa. 5. 7. *לא ברם ועביר דינא* Et scientes legem & judicium, Esth. 1. 13. *Et justitiam ac judicium*, Prov. 1. 3. *Verbum judicii*, Deut. 17. 9. *Judicium magnum, id est, extremum, quo Deus totum mundum est judicaturus.* Sæpe fit ejus mentio in Targum, ut Deuter. 32. 34. in Targ. Hierosol. Gen. 4. 7. in T. Hier. Eccl. 3. 17. 2. Sam. 23. 7. Deuteron. 21. 2. in Jon. Psal. 50. 3. *Cum Affix.* *Vindictam meam, & judicium meum*, Psal. 9. 5. *Et expergiscere ad judicium meum*, Psal. 35. 23. *דינך היך* Et judicium tuum ut meridies, Psal. 37. 6. *Judicium tuum exspectavi*, Psal. 119. 43. *לא תרחם ברעיה* *שאלת דיניו אנא* *Plurale*, *שאלת דיניו אנא* *Questionem judiciorum ego quero exte*, Jerem. 12. 1. *Verba judiciorum*, Jerem. 39. 5. *Emphat.* *Et hæc sunt judicia*, Exod. 21. 1. *Judicia Domini sunt veritas*, Psal. 19. 10. *Statuta & בדיני רעותי ודונן* *Judiciis beneplaciti mei judicabunt eos*, Ezech. 44. 24. *Cum Affix.* *Et omnia judicia mea*, Levit. 19. 37. *Et in judiciis*

meis non ambulent, Psal. 89. 21. *דין דינך אפייתי* *Sicut judicia tua, sana me*, Psal. 119. 156. *הלכת דינך* *Consuetudines judiciorum tuorum*, Psal. 72. 1. *פקודותי ודינותי* *Præcepta ejus & judicia ejus*, Deut. 8. 11. *ית דיניהן* *Judicia earum*, Num. 27. 5. *Apud Rabbinos*, *דין הוא* *Judicium est, id est, justum est, æquum est.*

Apud Talmudicos quatuor sunt genera Judiciorum capitalium, nempe סקילה Lapidatio, שיפוד Ustio, וחנק strangulatio, Occisio, que fit gladio, & חנק strangulatio. De his fusè agitur in Massech. Sanhedrin cap. 7. Vide & Majem. in Sanhed. cap. 14. *Hinc in Targum*, *אית לנא ארבע דיני מותא לחיבבינא* *Sunt nobis quatuor judicia mortis, quibus plectuntur fontes, &c.* Ruth. 1. 17.

Domus judicii, Consistorium, Curia, Δικαστήριον, & metonymicè Judices, Senatus, Magistratus. *בית דין הגדול* *Domus judicii magni, Senatus magnus.* Hic erat Hierosolymis in Sanctuario, & constabat ex 71. viris. Vocabatur *Synedrium magnum*: *אב בית דין* *Pater domus judicii.* Qui Caput erat Synedrii magni, vocabatur *אב בית דין* *secundus ab ipso, qui ad dexteram ejus sedebat, vocabatur אב בית דין.* Vide Abbreviaturas in אבד, & Majem. in Sanhed. cap. 1. *Hinc etiam in Targum*: *ואב בית דינא דדאן דינך* *Et pater domus judicii, qui judicat judicia tua*, Cant. 7. 4.

Dominus litis, qui litem vel causam habet coram giudice discutiendam: *שני בעלי דינין* *Dux personæ litigantes.*

Judicia pecuniaria: דיני נפשות *Judicia animarum, Capitalia, Criminalia.* Quænam inter hæc Judicia pecuniaria & criminalia fuerit differentia, fusè tradit Majemon, in Hilchos Sanhed. cap. 11. *Judicia criminalia cessarunt & ablata sunt Judæis quadraginta annis ante vastationem domus secundæ, uti expressis verbis legitur in Talmud Hierosolymitano in lib. Sanhedrin cap. 7. & in Talmud Babylonico in Sanhed. fol. 41. 1. in Avoda Sarah fol. 8. 2. & in Schab. fol. 15. 1. in Juchasin fol. 51. 1. apud Majemon. in Sanhed. cap. 14. sect. 13.* Hinc Legitur etiam in Berachos fol. 58. 1. de quodam, qui propter immane scelus debebat morti adjudicari: *Quare flagellasti eum? respondit ipsis: quia rem habuit cum jumento. Dixerunt ad ipsum: Habesne testes ejus rei? respondit, omnino. Sic venit Elias assimilatus homini, ac testimonium perhibuit. Dixerunt ergo: Si ita se res habet, dignus est morte. Dixit ipsis: מוּמָא דגליון* *Nos ab isto tempore, quo migrare coacti fuimus ex terris nostris, non habemus potestatem occidendi aliquem.* Hoc est illud ipsum, quod Judæi Pilato, Christum ipsis tra-

dere volenti ad condemnandum, responderūt: *Nobis non licet occidere quemquam*, nempe, judicialiter, Joh. 18. 31. Nam, ut dictum, quadraginta annis ante vastationem Urbis & Templi postremam, hæc potestas ipsis adempta fuit; nempe, biennio vel triennio ferè ante mortem Christi, quæ contigit anno ejus trigesimo quarto. Anno autem Christi septuagesimo primo accidit חורבן Vastatio urbis & templi, & Judæorum superstitionum deportatio. Quod autem in Talmud Hierosolymitano, loco citato, affertur exemplum de quodam R. Eliesare Tzadok, qui fatetur, se cum puer fuisset, vidisse filiam Sacerdotis, quæ scortata fuerat, comburi fasciculis palmitum: illud exemplum incertum est, & dubium, an iste R. Elieser ante excidium Templi vixerit. Immò textus ipse dicit, sic combustam fuisse, שלא היה בית דין של אותה שעה, quod domus judicii ejus temporis non fuerit exercitata in viis juris administrandi, quod de ordinario Sanhedrin sive senatu majori dici non potest. Meminit hujus Sealiger in Animadversionibus in Eusebium fol. 182. 1. & Juchasin dicto loco, & Talmud Babyl. fol. 52. 1.

Et de jure est, Equum est, erat, vel fuit. Hoc sensu הדין מן apud Rabbinos frequenter usurpatur.

Notentur hic etiam in transitu quedam Rabbinarum monita & proverbialia de judicio.

Estote tardi in judicio. Legitur in Pirke Avoth cap. 1. & in Sanh. fol. 7. col. 2.

כל הראוי לידון דיני נפשות ראוי לידון דיני ממנות; ויש שראוי לידון דיני ממנות ואינו ראוי לידון דיני נפשות: hoc est, *Quicumque idoneus est ad judicandum judicia criminalia, idoneus quoque est ad judicandum judicia pecuniaria: Sunt autem quidam, qui idonei sunt ad judicandum judicia pecuniaria, qui tamen non sunt digni ad judicandum judicia criminalia*, Nidda fol. 49. 2.

Pernoctante judicio, cessat judicium, Sanhed. fol. 95. 1. Exemplo militum Sennacheribh, qui dicebant ipsi: Hodiè adhuc injiciemus manum in eam (urbem Hierusalem.) Respondebat Sennacheribh, תמהיתו Mirabiles estis (mirum est, vos hodiè, quando lasi adhuc estis ex itinere, velle aggredi urbem:) cras afferat quisque lapidem muri urbis. At eà nocte venit Angelus Domini, & occidit 185000. Sic pernoctante judicio, cessat, impeditur judicium. Ita, ubi Magistratus non facit officium in exercenda justitia, tum cessant jura, viget injuria. Cum negligentes sunt Doctores, jacent Literarum studia inter discentes, &c.

Qui omnia statuta de Judiciis & Judicibus

Hebræorum vult novisse, legat Tractatum Talmudicum Sanhedrin, Majemonem & alios.

Contentio, *Lis forensis, Contradictio*: שיתנה *Posuisti nos in contentionem*, Psal. 80. 7. Regia habent למדינת, Hebraicè מרון, quod alias in Targum redditur תנרא.

Provincia, Regio, pro Hebræo מדינה, quasi dicas, Terra ejusdem juris, sive jurisdictionis: Item Civitas, Urbs, quomodo Hebræo מדינתא respondet: מן הוא דאחר מדינתא Præ eo qui capit urbem, Prov. 16. 32. Hebr. מלוכה עיר. Constr. In provincia Babel, Dan. 3. 1. Plurale, מדינות בבל. Provincie, Efr. 4. 15. מדינותא Principes provinciarum, 1. Reg. 20. 14. מדינותא De provinciis, Ezech. 19. 8.

Apud Rabbinos, quando מקדש מדינה sibi opponuntur, tunc per מקדש intelligitur Sanctuarium Hierosolymitanum cum tota urbe, sive ירושלים כולה: שאר העיירות שבכל ארץ מדינה per מקדש intelliguntur reliquæ urbes, quæ sunt in tota terra Israelis. Majemon in Taanis cap. 4. in initio: Die feriato novi anni, qui incidit in Sabbathum, in Sanctuario clangebant buccinâ, sed non in provincia, id est, extra urbem Hierosolymorum.

Provincialis, Civilis, Politicus. Hinc, Philosophia Politica, פילוסופיא המדינית in R. Levi.

Exultare, Gaudere, Exsilire gaudio. Ponitur in Targum pro Hebr. עלו, עלו, עלו. Particip. על פן הרי וראין Idcirco gaudet & exultat, Habac. 1. 15. רין וקרי Exultat & lætatur, Proverb. 29. 6. Infinit. למרוץ בפוקדן Ad exultandum in redemptione tua, Psal. 51. 14. Imperativus, גודעו עמה רין Gaudete cum ea gaudio, Habac. 3. 18. Futurum, ארוץ ואבוע במימדך Gaudebo & lætabor in verbo tuo, Psal. 9. 3. in Regiis: Et exultabimus in fortitudine tua, Psal. 21. v. 14. צדיקיה יחרון וידוון Justi lætabuntur & gaudebunt, Psal. 68. 4. דלמא ירוצן בני ערליא Ne exultent filii incircumcisorum, 2. Sam. 1. 20. Sic enim legendum pro ירוצון.

Gaudium, Latitia, Exultatio: דומי גתי רין Domus exultationis, Jesa. 32. 17.

Idem. Vide & infra in רין.

Idem, Psal. 51. 10.

Vide infra suo loco.

Advertere, Attendere, Considerare, Perpendere, Expendere: Expectare, Speculari, Respicere, Perspicere, Prospicere, Inspicere, Asspicere cum cura, accuratâ observatione & diligentia: Item Comminuere, Comminui, quod ארקה mutuatum est: Tunc comminuta sunt, Dan. 2. v. 35. Videntes te, ad te respicient, Jesa. 14. 16. Aphel Præteritum, אוריק על בני אדם

Prospectat super filios hominū, Psal. 14. 2. & 53. 3. מְמוֹדָר בֵּית מוֹתְכִיָּה אֹדִיק Ex sede habitationis suæ prospexit, Psal. 33. 14. אֹדִיקוּ עַל פְּנֵי סְדוֹם Prospectabant Sodomam versus, Genes. 18. 16. in Jonathane. אֲדַקְתָּ Prospexi, Prov. 7. 6. *Partic.* אֲדֹדִיק סְמִירָה Qui exspectat mercedem suam, Jobi 7. 2. *Plur.* הֵם כְּמֵה אֲדֹדִיקוּ עֵינֵי עֲבָדָיו Quem admodum respiciunt oculi servorum, וְהִיכְמָה & sicut respiciunt oculi ancillæ: אֲדֹדִיקוּ עֵינֵי אֲמָתָא & sicut respiciunt oculi nostri, Psal. 123. 2. אֲדֹדִיקוּ בְּאֵימָרָה Qui speculantur aera, Psal. 19. 2. *Imperativus*, אֲדֹדִיק Prospice, Deuter. 26. 15. Jon. אֲדִיק in Targum Hierosol. *Ex Pabel Particip.* וְאֲדֹדִיקָא אֲפִידָה Et attendebat, speculabatur mater ejus, Judic. 5. 28. *Fut.* בֵּר נֶשׁ מִפְּלֶפֶל יִדִיק Vir ingeniosus perpendet, Job. 11. 2. in sec. Targum. וְיִדִיק Et supputabit, rationes inibit, Levit. 15. 25. 50. in Jon.

Apud Rabbinos, לא דק על לשון הפקרא, Non advertit ad dictionem Scripturæ: אֲדֹדִיק וְאֲדֹדִיקָא Attendere & invenies. *Sic in Pibel sive Pabel idem significat*: Item *Comminuere*, *Minutim excutere*, quod à דקק petitum. לא דיק יפרא, Non consideravit pulchrè sive benè. *Participium Præteritum*, סְפַר מְדִיק Liber expensus, id est, emendatus, correctus, probatus. נֹסְחָה מְדִיקָה Exemplar probatum, correctum, R. David. 2. Sam. 14. v. 21.

דקק Vide in Radice דוקא.

דיק *Observatio, Attentio, Animadversio, Consideratio*: אֲדֹדִיק Cum consideratione, Consideratè, Diligenter, Accuratè.

דיקורת *Idem.*

דיקון *Observator, Perscrutator diligens & curiosus.*

דוקינא *Trabes, Hebraic. קורורת. Græcum est δόκεις vel δόκεις, Echa rab. cap. i. v. 1.*

דוקא *Simpliciter, Præcisè, Solummodo, Duntaxat.* אֲדֹדִיקָא Maxime cum ita se res habeat. *Cum negandi particula est, Non tantum, Non simpliciter, Non duntaxat, non præcisè vel definite*: אֲדֹדִיק Non præcisè (decem) sed vult dicere, multi, R. David Amos. 6. 9. אֲדֹדִיק Illa non sunt simpliciter, sed ad summam numeri indicandam, Idem Psal. 119. in princ. אֲדֹדִיק Sed quod est numerus simpliciter, Ibid. אֲדֹדִיק Non est perpetuum.

דוקא *Præcisè, Accuratè, Exquisitè.*

דוקון *Exquisitum, Consideratum, Probatum*: סְפַרֵּי דֹוֹקְנֵי Libri correcti, probi, Menach. fol. 29. 2. *Fæminin.* מִשְׁנַת מוֹנַהֲתָ וְדֹוֹקְנֵי Mischna correctæ & proba.

דור *Habitare. Respondet Hebræo גור. Præter.*

Ubi habitabat Abraham, Genes. 35. v. 27. אֲדֹדִיקָא רָחֵם Habitavit in terra Cham, Psal. 105. 23. וְדָר תָּמָן Et habitavit ibi, Deut. 26. 5. עִם לָבָן דְּרִיתָּה Cum Labane habitavi, Genes. 32. 4. *Particip.* אֲדֹדִיקוּ בְּנֵי אֲנָשָׁא Habitant filii hominum, Dan. 2. 38. אֲדֹדִיקוּ עִמָּךְ Qui habitant tecum, Levit. 25. 6. *Infinitivus*, אֲדֹדִיקוּ בְּאֵתֵר דְּאֲשַׁכַּח Ad habitandum in loco quem inventurus esset, Judic. 17. 8. מִלְּמָד בְּכָל תְּחוּם Ne habitemus in ullo termino, 2. Sam. 21. 5. *Imperativus*, אֲדֹדִיקוּ בְּאֵתֵר Habitata in terra ista, Genes. 26. 3. אֲדֹדִיקוּ בְּמִשְׁכְּנֵךְ Habitata in loco qui idoneus est ad inhabitandum, 2. Reg. 8. 1. *Futurum*, אֲדֹדִיקוּ בְּמִשְׁכְּנֵךְ Habitabo in tentorio tuo, Psal. 61. 5. אֲדֹדִיקוּ בְּתוֹכָהּ תְּרוּר Sub ea habitabat, Dan. 4. 18. *Apud Talmudicos*, אֲדֹדִיקוּ בְּמִשְׁכְּנֵךְ Sicut is qui divertit in diversorio (quod ipsi placuerit) Rosch haschana fol. 9. 2. בַּאֲרֻחַ אֲרֻחַ לֵגִית דְּרִיתָּה, & explicat, Sicut cursor qui currit, dicitur; אֲדֹדִיקוּ בְּמִשְׁכְּנֵךְ esse significationis *Currendi*, ut mox in דוּאָר. Sic legit idem hoc sensu, אֲדֹדִיקוּ בְּמִשְׁכְּנֵךְ Et non currunt ad virum qui jentavit. Vide id in כָּרַד, in signif. quarta.

Secundò in Pabel דִּיר דִּיר est *Stercorare*. Nempe faciebant דִּירות caulas ovium in agris, ut ex ovium fimo agri stercorarentur. *Inde Participium apud Talmudicos*, אֲדֹדִיקוּ אֶת שְׂדֵהוּ Caulificans agrum suum, Scheviis cap. 3. id est, ex agro suo caulam ovium faciens, ut stercoretur. *Sic ex Nithpabel*, אֲדֹדִיקוּ אֶת שְׂדֵהוּ אֶגֶר qui melioratus & stercoratus est, Ibidem fol. 38. 1. Prius, de accurata cultura: alterum, de dicto stercorationis modo intelligitur: אֲדֹדִיקוּ בְּיוֹם שְׂדֵהוּ בְּחוּלוֹ שֶׁל מוֹעֵד Non stercorant agrum in die profesto solennitatis, Moed katon fol. 13.

Tertiò est *Ordinare, Digerere, Disponere*: אֲדֹדִיקוּ אֶת הַכֶּלִים אֲבַיִי דִּיר גּוֹלְפֵי רַבְנָא Abhaj disposuit vasa, Rabba digefsit calamos, Kidduschin folio 81. 1.

דָּרָא *Aetas, Generatio, Seculum, quasi terminus temporis, quo homines simul in hac vita & mundo Habitat*: אֲדֹדִיקוּ אֶת טַבָּא דְּרַשְׁמֵיִךְ Generatio bona justorum: אֲדֹדִיקוּ אֶת רַשְׁמֵיִךְ Generatio mala impiorum, Eccles. 1. 4. אֲדֹדִיקוּ אֶת דְּרֵיִךְ Annos generationis & generationis, Deuter. 32. 7. אֲדֹדִיקוּ אֶת דְּרֵיִךְ De generatione in generationem, Psal. 10. 6. אֲדֹדִיקוּ אֶת דְּרֵיִךְ In generatione justorum, Psal. 10. 5. אֲדֹדִיקוּ אֶת דְּרֵיִךְ In generatione rectorum, Psal. 112. 2. *Plur.* אֲדֹדִיקוּ אֶת דְּרֵיִךְ In generationem generationum, Jesa. 51. 8. *Emphat.* אֲדֹדִיקוּ אֶת דְּרֵיִךְ Generaciones antiquæ, Ibid. v. 9. *Construct.* אֲדֹדִיקוּ אֶת דְּרֵיִךְ In generationes seculi, Genes. 9. v. 11. *Cum Affix.* אֲדֹדִיקוּ אֶת דְּרֵיִךְ Et generationibus nostris, Jos. 22. 28.

Translatio unius diei in alium, ut diei festi in Sabbathum, ne duo festi dies concurrant, &c. יש דוחו Est depulsio in re sabbathi, id est, licet pellere Sabbathum.

רהון Cantiones, aut Instrumenta Musica: vel Musici, Dan.6.18. sic dicti, quod tristitiam Depellat, aut quod Exhilarant animos, א דחה, per transpositionem literarum, ut R. Saadias notat.

רהון Mensa: Plurale, רהונות Mensae, apud Rabbinos.

רה Idem quod רהה Letari: מרהרם תרהרון ליה Exhilarando exhilarabitis eum, Deuter. 15.14. in Jonath. juxta Scholiasten quendam Hebraeum.

רה Irridere, Subsannare. Futurum, ירהך Ridebit, Jobi 9.22. רהך להון Subsannabit eos, Job.22.19. Idem quod supra רהך.

רהחא Irrisio, Subsannatio: דשתי דוחקא היך מינה Qui bibunt subsannationem veluti aquam, Jobi 34.7. רהבא Elias.

רהח Timere, Metuere, Vereri, Pavere. Respondet in Targum Hebraeis פחד רהא. Praeteritum, ארי רחיל למיתב בצער Nam timebat habitare in Tzoar, Gen.19.30. ארעא דעממי רחילת Terra populorum timebat, Psal.76.9. ארי רחילת Quia timebat, Gen.18.15. איכרין לא רחילתא Quomodo non timuisti? 2. Sam.1.14. ארי רחילת Quia timui, Gen.31.31. אלהא Et non timuerunt Deum, Psal.55.20. בר רחילא Cum illae timerent, Exod.1.17. ומה דין לא רחלתון Et quare non timuistis? Numer.12.8. לא רחלנא מן קדם Non timemus Dominum, Hos.10.3. Participium, מן רחיל ווע Quisquis timens & pavidus est, Judic.7.3. נבר רחיל חטאין Vir timens peccata, 1. Reg.2.2. Sic 1. Reg.1.42.52. i. e. pius, reverens Dei: Eum enim quisquis reveretur, is quoque peccare veretur. Vide Kimch. 1. Reg.2.2. לב רחיל Cor timens, pavidum, Deuter.28.65. מפוקרנא Et qui timet a praeepto, Prov.13.13. רהחלין מנה Plur. רהחלין Qui timentes, Psal.119.63. רחילא דיי Timentes Domini, Psal.135.20. Constr. רחילי חטאין Timentes peccatum, Jesa.55.13. Cum Aff. רהחליו Timentibus ipsum, Psal.111.5. Faemin. רחלת חטאין אמתא Mulier timens peccata, 2. Reg.4.8. Hebr. אשרה אשרה. Infinit. ואוסף שאול למרחל Et perrexit Saul timere, 1. Sam.18.29. דלא למרחל מן קדם Ut non timeant Dominum, Jos.22.25. Imperativus, רחל Time Deum, Prov.3.7. מן קדם Timete Dominum, Psal.34.10. Futur. לא ארחל Non timebo a contentione populi, Psal.3.7. לא ארחל מבישתא Non timebo a malo, Psal.23.4. לא תרחל אברם Ne timeto Abram, Genes.15.1. לא תרחלי Idem faemin. Gen.21.17. לא ירחל Non timebit, Psal.112.7. מן קרמך Quis non

& דוח idem sunt: בור constat fossa: דוח aedificio super terram, vernacule ציטרנא Cisterna: Qui vendit domum, sed non cisternam, Basra fol.64. Vide & in Kelim cap.5. Oholoth cap.11.

רה Proverb.12.12. in Venetis, pravum est pro רהא.

רה Impellere, Depellere, Expellere, Propellere, in Targum. Apud Rabbinos latius est Confutare, Refutare, Respicere, arguendo alterius opinionem Depellere: Item Violare, de sabbatho, cum ejus sanctitas operando depellitur, & impellitur: Praeter. cum Infinit. מרחי רחית יתי Impellendo impulisti me, Psal.118.13. ואם ברבבו רחתי Et si per inimicitiam impulerit eum, Numer.35.20. Particip. רחי Impelleris, Psal.35.5. Infinit. למיךחי ית כל בעלי Impellendo omnes inimicos tuos, Deuter.6.19. in Jonath. ארחנך ממקומך Expellam te de loco tuo, Jesa.22.19. אלהכון Cum expulerit Dominus Deus vester illos, Deut.9.4. in Jon. Passivum Ithpehal, Infinitivus, ית רגלי מלא רחתי Et pedes meos ab impellendo, ne impellantur ut cadant, hoc est, a lapsu, Psal.116.8. Futurum, ירהון ולא יוספון למגם Impellentur, & non pergent surgere, Psal.36.13. Sic enim legendum pro ירהון.

Apud Rabbinos, רה Hic repellit, id est, refutat objectionem istius: רוחה ארת Non pellit sabbathum. Sic sunt quaedam opera in Sabbatho licita, quibus Sabbathum non impellitur, vide Kimchium 1. Sam.21.6. רחיה היא שבת אצל Pulsum est Sabbathum juxta periculum vitae, ut reliqua omnia praeepta, Majemon. par.1. in Statutis de Sab. cap.2. Veluti aegrotus periculose aegrotans, curari potest juxta praeeptum medici vel chirurgi: ספק נפשות דוחה את השבת Dubium vitae pellit sabbathum, Ibid. אין דוחין נפש מפני נפש Non pellunt animam propter animam, Oholoth cap.7. in fine. Non interimitur infans propter matrem, scil. in partu, ut ipsa in vita conservetur: Projectus est lapis, Erchin fol.30.2. Videtur proverbialiter ibi sumi ferè sicut apud Latinos; Facta est alea; כל המרחח מטתו הרי זה משובח Quicumque expellit lectum mortui sui, is rectè facit, id est, qui festinat efferre & sepelire mortuum suum. Excipiunt tamè ibi patrem & matrem, Moed katon fol.22.1. Majem. in Hilchos Abhel cap.4.

רהח Depulsio, Propulsio, Impulsio: דוחי רחיה Propulsio aeris: רחית המולד Depulsio novilunii, id est, translatio ejus in sequentem diem. Sic רחיה apud Astronomos est ἀερόπνοια ἀερόπνοια,

non timeat te? Jerem.10.7. תִּהְיֶה אֲשֶׁקְלוֹן וְתִדְחַל. Vi-
debit Aschkalon & timebit, Zachar.9.5. מִטּוֹל
מִטּוֹל Propterea non timebimus, Psalm.
46.3. לֹא תִדְחַלוּ. Ne timeatis, Deuter.20.3. וְדִדְחַלוּ
יִדְחַלוּ מִן קִדְמָה Timebunt à Deo, Psalm.33.8. מִן קִדְמָה
Timebunt te, Psalm.72.5. Pabel, דָּחַל Terrere,
Exterrere, Perterrefacere: וְדִדְחַלְנִי Et exterruit
me, Dan.4.2.

דָּחִילֵא Terribilis, formidabilis, Timendus,
Reverendus, Heb. נִרְאָה: ut: וְדִדְחַלְנִי וְדִדְחַלְנִי
Quàm terribilis & laudabilis est locus iste?
Genes.28.17. in Jon. עֲלֵאָה דָּחִילֵא Dominus ex-
celsus formidabilis est, Psalm.47.3. אֱלֹהֵא רַבֵּי
Deus magnus & formidabilis, Deuter.
7.21. Plurale, לְמַעַבְדֵי דָּחִילֵא Ad faciendum terri-
bilia, Psal.45.5.

דָּחִילֵא substantivè, Timor, Tremor,
Metus, Pavor: וְדִדְחַלוּ נִבְרִיא דָּחִילֵא רַבֵּי Et timue-
runt viri isti timore magno, Jon.1.10.

Idem: דָּחִילֵא דָּחִילֵא Timor & tremor veniunt mihi, Psal.55.6. אִין תַּפֵּשׁ
פְּלִחוֹ Si multiplicasses timorem, Job.15.4. דָּחִילֵא
Colite Dominum in timore, Psal.2.
Non est timor Do-
mini in loco isto, Genes.20.1. Cum Aff. דָּחִילֵא
Timor Domini, Prov.10.27. וְיֵת דָּחִילֵא אֲתֵן
Et timorem meum dabo in cor eorum,
Jerem.32.40. אֲתֵרַחַק מִדָּחִילֵא
Elongatum est à ti-
more meo, וְהוּא דָּחִילֵא Et est timor eorum,
Jesa.29.13. Plurale, דָּחִילֵא רְמוֹתֵא Terrores mor-
tis, Psal.55.5.

Idem: דָּחִילוֹ Quantus ter-
ror est (in) loco isto, Gen.28.17. Sic exponen-
dum notat R.Salom. etsi in Hebræo sit נִרְאָה
Quàm terribilis.

Idolum, Deus falsus, sic dictus, quòd ho-
mines illum ceu verum Deum timeant: דָּחִילֵא רְלִית בָּהּ
Idolum in quo nullo est utilitas, Mo-
seæ 8. 6. At Deuteron. 32.15. in Targum Hie-
rosolymitano sumitur pro Deo vero, וּכְפָרוּ
Et abnegarunt Deum
fortem qui redemit eos. In Jonathane abest
דָּחִילֵא. Plurale, דָּחִילֵא דָּחִילֵא Idola ar-
gentea aut idola aurea, Exod.20.23. Hebraicè
Deos argenteos: דָּחִילֵא דָּחִילֵא Deos con-
flatiles, Levit 19.4.

Lectica, Pileta, Jesa.66.20. Sic addu-
citid hoc loco Elias, sed nostra exemplaria ha-
bent ר ab initio.

Terricula, Terriculamenta, que formâ
humanâ in agris vel arboribus ponuntur ad abigendas
aves, Bava basfra cap.2. in fine

Milium, Ezech.4.9. & Chald.
Idem, Num.15.19. in Jon.

Arctare, Premere, Comprimere, Imprimere,
Figere, Firmiter ponere. R.Salom. per דָּחַף
exponit in Jevammoth f.42.ו. & alibi per דָּחַף, Ibid.
fol.103. Quid est myrtus?
ipfa est pressa foliis: Sic Jacob Patriarcha fuit
pressus filiis, id est, multos liberos
habuit, Vajikra rabba sect.30. דְּכִרְעָא עֲלֵיהּ רַחוּם
Quòd pes ipsi firmiter impressus sit, incumbat,
Jevam. fol.102.ו. לְכִרְעֵיהּ
Qui est exutus calceo (levir scil. qui non vult
ducere uxorem fratris defuncti) eum oportet
premere pedem suum in terram, Jevam.fol.103.
Et fi-
get pedem suum in terra, Deut.25.9. in Jonath.
Scribitur & per ש aliquando. Exem-
plum vide in Talm. Hieros. Bava metzia cap.9.
mox ab initio.

Compressio, Pressio, Pressura: משום
Propter pressuram, Jevam. fol.42.ו.

Depellere, Deturbare, ut Hebr. וְתִרְחַף אֶרְצָה
Et impellat manum suam, Deut.19.5. in
Jonath. Sic citatur in Aruch ex Targ. Hierosol.
Ad depellen-
dum inimicos tuos. Sed in nostris libris legitur
לְמִרְחִי.

Impulsi, id est, Festinantes, Esth.3.15. &
8.14. in Targ. sec. Hebr. דְּחֻפִּים.

Premere, Urgere, Festinare: Repellere, De-
pellere: Præterit. וְלֹא רָחַק לְמַעַל Neque fe-
stinavit occumbere, Hebraicè אָץ וְלֹא, Jol.10.13.
Et pressit pedem Bileami,
Num.22.25. in Jon. אֶרֶץ דָּחַקְתִּיהּ Quia premebat
eum, Judic.14.17. וְדָחַק מְעִיקֵי Et pressi inimicos
meos, Psal.7.5. וְדָחִיקוּ מִלֵּאכֵי בָלוּט Et presserunt,
urserunt Angeli Lothum, Gen.19.15. מִיַּמֵּר קָדִישָׁא
Sermonem sancti Israël's repule-
runt, Jesa.5.24. Hebr. נִאֲצוּ. Hinc aliàs respondet
in Regiis: דָּחִיקוּ וְשַׁעֲבָדוּ: & inde רָחַקוּ in Regiis:
Presserunt & subegerunt Israëlitas, Judic.10.8.
Quâ
Egyptii premunt ipsos, Exod.3.9. Ithpehal, אֶרֶץ
Quòd oppressus esset populus, 1.Sam.
13.6. Sic legendum, וְאֲדָחַק Et compressit se,
pro אֲדָחַק, Num.22.25. in Jon. אֲדָחִיק בְּיוֹמָא הַהוּא
Pressus fuit eo die, 1.Sam.14.22.

Pressum, Angustum: דָּחִיק מִלְּסוּבְרָא Angu-
stius erat, quàm ut sustineret, 1.Reg.8.64. Hebr.
Et
conclavia superiora angusta erant, Ezech.42.5.
Rabbin. לשון דָּחִיק. קְצָרוּרָה. Sermo pressus
concisus.

Angustia, Coarctatio. Est signum quoq; vir-
ginitatis, vide Majem. in Hilch. Ichut cap.11. &
Schylchan Aruch: אֲרֵכֶה, Stricte.

דחוקות, דחיקות *Pressio, Oppressio, Pressura, Angustia.*

Idem, Hebr. לחץ Exod.3.9. *In oppressione inimici, Pl.43.2.* *Ex medio pressuræ servitutis Egyptiacæ, Exod.6.6.* *Manifesta est coram me pressura, Exod.3.9. Rabbin.* *Hora pressiois, afflictionis, calamitatis. Talmud.* *Propter pressio-nem cœtus ecclesiæ, Gittin fol.45.1.*

Vide infra in דטג.

דטל *In Bereschit rabba sect.40.* *Ingressi sunt Detolnosim ut tangerent calceum matronæ (nempe Saræ.) In Glossa scribitur, Authorem Aruch explicare טולמוס per ורשע איש בלועל ורשע Virum nequam & impium. Sectione 52. ubi eadem verba leguntur circa finem, monet Glossator, R.Salomonem in cap.1. Kethuvoth adduce-re aliam lectionem, nempe, טורמיסין, quod idem sit ac אנשים נאצים *Homines nauici.* In Talmud Hierosolymitano in Kethubhoth cap. 7. circa finem leguntur hæc verba sic; עלו דטלמסן למגע; עלו דטלמסן למגע. In Jalkut fol. 26. col.3. legitur ex forma Syriaca. *Quidam explicant, Libidinosi. Videtur esse factum ex Græco πολμήεις vel πολμηδὸς Audax, Temerarius, ac proinde ד esse servile.**

די *Qui, Que, Quod: utriusque generis & numeri, respōdens Hebræo אשר.* *Item Quod conjunctio-naliter: די הן Quod si, Dan.2.9. Indicat & Geniti-vium casum: די רהב Auri, ibid. vers.23. Eius vers.20. ער די Usq; dum (Hebr. ער אשר diceres) vers.9. די לא Ut non, vers.18. על די Supra vel Ma-gisquàm. Compositum די Quum, Dan.3.7. די אדא Perinde ac, Dan. 2. 43. Et quum Dan.5.20. Cum Pronominibus & aliis vocibus initio conjungitur: די קעא דשמא In firmamento cœli, Gen.1.15. די אילנא דבה אבנא Omnem arborem in qua est fructus arboris, Ibid. vers.29. די אשך לי id est, די אשך לי, hoc est, Meum, mei. Sic די לי Pfal.35.14. די אשך לי Eius: די אשך לי די אשך לי Inter se invicem: די אשך לי די אשך לי, & per Apocopam די אשך לי Illorum, & sic deinceps.*

Vide in litera Kaph.

די *Sufficiencia, Sufficiens, Satis: Cum Affix.* *Sufficiencia ejus, sua: די סופיענצא Plus quam satis, Plus æquo, Nimium: די סופיענצא Quantum satis est; די סופיענצא Sufficiencia nostra: די סופיענצא Non satis est nobis.*

דיב *Lupus: contractum ex Hebræo דיבא, cui respondet, & ex quo דיבא mutatum est:*

Habitabit lupus cum agno, Jefa.11.6. ubi Regia habent דיבא, quod Ursum si-gnificat. Plurale, דיבא דיבא Sicut lupi vespera-rum, Jerem.5.6. Soph.3.3. דיבא דיבא Sicut lupi rapientes prædam, Ezech.22.27.

דיג *vel potius דיגון דיגון Διάγων, Diagon, Diago-num, duorum angulorum, Bava basra fol.164.*

2. Sic דיגון דיגון Τετραγων, τετραγων Quinquangulū. Vide & Nasir fol.8.2.

דיה *דיה דייה Milvus, aut juxta quosdam, דייה Vultur, ut Hebr. Deut.14.13. Sed & He-bræum דייה Ciconia, à Jonathane transfertur דייה Milvus albus, Lev.11.19. Sic in Targ. Hierosol. Deut.14.18. Et apud Talmudicos, in Ketubh. fol.50.1. Cholin fol.63.*

Idem nomen avis. Citat Baal Aruch ex Cholin fol.63. Sed ibi legitur nunc בר דייה. In Vajik. rabba sect.5. הדין בר דייה הוא צופה מאכלו. Glossa scribit esse speciem Accipitris.

Idem videtur esse quod דיבא: ut: דיבא דייה Sicut die hoc, Genes.25.33. in Jonath.

דיז *כתב דיז Atramentum, Jere. 36.18. דיז דיז Si scripserit atramento, Schabbas fol.104.2.*

Si pulmo fuerit niger sicut atramento, vetitus est, Cholin fol.47.2. In capitulis Patrū cap.4. הלומד ילד למה הוא דומה לדיז כתובה על נייר חדש: והלומד זקן למה הוא דומה לדיז כתובה על נייר מחוקי: Qui discit puer, cui similis est? Atramento scripto in charta nova: Qui verò discit senex, cui similis est? atramento scripto in charta rasa. Plur. דיז דיז Quot atramenta, i.e. quantum atramenti effusum est, Medr.Schem. sect.27.

Atramentare, id est, Atramento maculare: דיז דיז Atramento maculavit, vel consper-sit illud, Bava batra fol.163.1. ubi perperam scri-bitur מטייט, similiter דיז דיז per ט ט ubique, aut sic patitur permutatio harum literarum די ט & ת. In Aruch explicatur, Atramento interpungere.

Deinde דיז דיז Milvus, Vultur, idem quod דייה supra, Metzia fol.24.2.

Tertiò, דיז דיז Duo, Græcum est δύο, unde melius legeretur דיז דיז Duo paria: דיז דיז Illa requies duorum parium fuit, du-plex, Schab. fol.13.2. In Aruch citatur tamquam una vox, דיז דיז Duplex facies, Bifrons, quomodo Judæi fingunt, Adamum primò fuif-se conditum, Erubhin fol.18.1.

Tabulatum, Conclave, Cœnaculum, Talm. דיז דיז העליונה שלי Tabulatum superius meū, Bathra fol.63.1. fol.148. דיז דיז שתיחן בריוטא אחת Si ambæ fuerint in tabulato uno, Schab. cap.11. in Mischna. דיז דיז אשר ירדו Et illi qui non exper-giscuntur, sunt derelinqentes Dominum, qui descen-

descendunt in conclave infimum gehennæ, R. Saadiah Dan. 12. 2. Sic in Medr. Tillim, Psal. 9. 18. ad hæc verba, וְשׁוּבוּ רַשְׁעִים לְשֵׂאוֹלַי, notatur; In conclave infimū quod est in sepulchro. Adducit hæc eadem Kimchius quoq; in suis Comment. Pro דיוטי in Ber. rab. sect. 68. est לאמכמה התחתונה, & alibi לבוטי, in Beresch. rab. sect. 86. *Plur.* שתי דיוטאות זו כנגד זו Duo tabulata, unum oppositum alteri, Erubhin fol. 88. 1. Quatuor tabulata, unum altius altero, in Jalkut, Num. 15.

דיוטנמא Vide infra in דיש.

דיוטרון *Gemina spelunca, Hebr.* מכפלה, *quomodo vocata, quæ Saræ in sepulchrum cecidit. Videtur esse Græcū ex δύο & ἀντρον, quasi Duplex antrum: vel ex δευτέρα, q. d. Secunda vel Altera, scil. spelunca. Et sepeliverunt eam in gemina spelunca ejus, Beres. rab. sect. 62.*

דיוטרון *Due columna. In Gemara: Quid est דיוטרון? R. Jeremias respondit, דיוטרון Duæ columnæ, Erubh. cap. 2. initio: Sic ergo vox contracta est ex duabus. Vide & in Succa fol. 4. col. 2.*

דיומן Sic citatur in Aruch & aliis, & explicatur, *Sufficientia. Error est. Nam legendum דמיון id est, Similitudo, Simile. Verba authoris Hebræi, ביקש ליתן לישראל דמיון לנחל Quæsit dare Israël similitudinem fluminis, Numer. 24. 6. quod citatum in Jalkut ex Tanchuma.*

דיומס *Nomen fluvii vel fontis, cujus aqua falsa, & utiles ad balnea. In Gemara: אסור לעמוד Prohibitum est stare (in Sabbatho) in fundo Dejomas: propterea quod calefacit & sanat. Et paulò post: Omnes dies fontis Diomasith sunt undecim, id est, tot diebus in iis balneandum, ut sanitatem producant. Item, חמרא דפרוגייתא ומים דיומס קיפחו עשרת השבטים מישראל Vinum Prugiathinum, & aquæ (i. e. thermæ) Diomasit absciderunt decem tribus ab Israëlitis, Schab. fol. 14. 7. 2. Hoc est, Voluptates & deliciae perdiderunt decem tribus. Rabbi David Kimchi & R. Salomon legunt ad Jesa. 28. v. 1. חמרא דפרוגייתא ומים דיומס. In Aruch scribitur דיומסית, & explicatur, *Thermæ, Aquæ calidæ è terra prodeuntes. Sic est idem cum דיומסין, de quò infra in דמס. Citatur in Aruch etiam, אלך, לדיומסית למקום נאה ומים יפים, ex Avoth Rabbi Nathan. Sed in nostris libris hæc vox non adest.**

דיומטוס *Creditor, Fœnerator, mutuò dans aliis pecunias pro fœnore: מן דיומטוסו משל לאחד שלווחו Simile hoc est ei, qui mutuò accipit à fœneratore, in Schemoth rabba sect. 31. ab initio. Est ex Græco δαίμων, unde scribendum דנימטוסו. Hoc est*

quod Munsterus & Guido ponunt; דיומטוס Pronus; impertinenter planè & pravè.

דיומטר *Bilaterale, Bilaterum, Duorum laterum.*

דיו ספא דיומטרא *Compositū ex דיו ספא & דיו סטר Latus: היך ספא דיומטרא Sicut gladius duorum laterum, id est, anceps, qui utrinque scindit, Hebr. הרב פיפיות Gladius duorum orum, Psal. 149. 8. Alibi iste dicitur Gladius duorum orum, ספא דתרין פומין, פרוכ. 5. 4. במפסלת דיומטר Ascia ancipiti, Pf. 74. 6. Apud Talmudicos, הדיומטר Instrumentum bilaterum, Kelim cap. 20. Sumitur ibi pro Instrumento certo textorum, quale est Panus. Vide interpretes.*

דיוסקיא, vel potius דיוסקיא *Bisaccus, Duplex, geminus saccus, Mantica, Pera. Gallicè Besace, Bisfac, Italicè Bisaccia. Est ex דיו Duo, & סקיא Saccus. Sic autem scribitur in Aruch: in Gemara autem, & alibi apud Hebræos scribitur variè, דייסקי, דייסקיא, דייסקיא. Apud Talmudicos, Qui ossa (mortuorum) defert ex uno loco in alium, לא יתנם ברסקיא non ponet ea in bisaccum, &c. Berach. fol. 18. 1. In glossa exponitur מראוף Saccus coriaceus utrinque dependens, quali pecuniæ in equis ferri solèt: מליאה ספרים Mantica plena libris, Talm. Hierosol. Berach. cap. 3. אישכחו דייסקיא מליאה מיעות Invenerunt bisaccum plenum nummis, Schab. f. 142. 2. כשהיתה דייסקיא Cum sarcina patris ejus (in quo deposita fuerit penes alios, Kama fol. 105. 1. בישק ודיסקיא Diffensio est de sacco & bisacco, Bava bathra fol. 78. 1. Hinc patet, differre à simplici sacco. In Targum, Reple bisaccos viorum istorum frumento, Genes. 44. 1. in Jonath. Cum מריקין דייסקיהון, Sic, אמתחות. Et ecce quisque loculum pecuniæ suæ reperiebat in bisacco suo, Genes. 42. 35. in Jonath. Baal Aruch scribit Arabicè vocari אלכרא. Vide aliter infra in דסק.*

דיוסקוס Vide in דוסק.

דיופי *Uter vinarius, per quem vinum ex uno vase in aliud traducitur: vel, bistrumentum illud viotto-rium, quo vinum ex orificio vasis educunt, quando aere ore extracto, vinum sponte effluit, quamdiu altera pars vinum contingit. Compositum ex דיו פי, quasi דיו פיפיות Duo habens ora, vas duorum orum, Erubhin fol. 104. 1. In Talmud Hierosolymitano in fine Eruvin legitur pro eo דיובט, quod videtur esse compositum ex דיו פי, & תבית elisâ gutturali.*

דיופוטא *Amphitapa, Stragulum utrinque formam unam referens, Tapes, Tapetum. Citat sic Baal*

Aruch ex Vajik. rabba sect. 30. sed pro eo in nostris libris legitur טפיטא .

רופוטון Pellucidus, Translucidus. In Jalkut fol. 259. col. 2. כשאתם נכנסים לארץ אין אתם צריכין כלי . Quando ingressuri estis terram, non indigebitis armis, non galeâ lucidâ & tersâ seu lævigatâ. In glossa marginali explicatur ב ככל צד Duo lumina in unoquoque latere. Est Græcum, vel ex δὺο & φῶς φῶτις: velex ἀμφιφαίνω, vel διόμοιος, &c.

רופולין Duo principes, vel præfecti urbis, Duumviri. In Talmud Taanith fol. 18. 2. לא זוו משם עד Non recesserunt inde, donec venerunt duumviri de civitate, & cerebrum ejus baculis colliferunt; Glossa; שני שרים. Baal Aruch explicat, שני שלוחים Duo legati, q. d. רופולין Legati.

רופלוסטון Duplex palatium, Amphitheatrum. Sic Aruch, juxta quem videtur esse corruptum ex δὺο & παλάτιον: מי שלא ראה רופלוסטון של אלכסנדריאה של Quicunq; non vidit Amphitheatrum Alexandriae Ægypti, non vidit gloriam Israël; Talm. Babyl. Succa fol. 51. 2. Pro eo melius, ut opinor, legitur in Talm. Hierosolymitano Succa cap. 5. כל שלא ראה רופולין Quicunque non vidit duplicem stoam seu porticum Alexandriae, &c. Sic esset compositum ex ἰσθμὸς & ὄστρα, q. d. ἰσθμὸς-ὄστρα. Et hæc etymologia melius arridet.

רופרא Arbor bifera, quæ bis in anno fert fructum, Græcè δίφορος, Demai cap. 1. Scheviith cap. 9. In Gemara: מאי רופרא? Quid est רופרא? עושה דיו פירות בשנה? Arbor ferens duos fructus in anno, Erubhin fol. 18. 1.

רופקני Effigies, Imago. Videtur esse ex δὺο & εἰκῶν, q. Duplex imago, per se & alterius rei quam refert: In imagine Dei ambulat homo, Psalm. 39. 7. Hebr. נעביר אדם בצלמנו בדיוקננו, In Jonathane, Faciamus hominem in imagine in similitudine nostra, Hebr. בְּדַמּוּתֵנוּ, Genes. 1. 26. & mox v. 27. בדיוקננו In imagine sua. Plur. בדיוקנן Cum figuris & imaginibus, Levit. 26. 1. in Jonathane. Similitudinem imaginis meæ indidi eis, Moed katon fol. 15. 2. נסתכלת בדמות רופקני בדיוקני עצמה למה תסתכל? Vidisti similitudinem imaginis meæ, imaginem meam ipsam non videbis, Basra fol. 58. 1. Imaginem ejus ego video, Joma fol. 69. רופקנאות: Unde illa Juris constitutio: כתב המהלך תחת הצורה ותחת הדיוקנאות אסור לקרותו בשבת רופקנה עצמה אף בחול אסור להסתכל בה: Scriptum procedens sub figura, aut sub imaginibus (personarum, aut rerum gestarum) ve-

titum est legere illud in Sabbatho: imaginem autem ipsam etiam in die profano vetitum intueri, Schab. fol. 148. 1.

רופתא Vide supra in רופתא. Familia, Genus, Cognatio, Metzia fol. 59. 2. in Proverbio quod in זקף.

רופתא Sic adducitur in Aruch & aliis, sed in Gemara ubique legitur רופתא, de quo paulò antè in ordine רופתא.

רופתא דרופתא דרופתא, Exemplar, Descriptum, Copia vel Dupla alicujus scripti, Exemplum: Edictum, Mandatum: Legitur in Targum Esther pro voce פתשגן. Forma feminina, רופתא דרופתא דרופתא, Exemplum literarum ut detur, Esth. 8. 13. quâ formâ quandoque uti solent Judæi in inscriptionibus suarum Epistolarum. Sic cap. 4. 8. רופתא דרופתא דרופתא, Exemplum Epistolæ ut detur, cap. 3. 14. רופתא דרופתא דרופתא, ut apud R. Salomonem, Exemplar antiquatum, Deuter. 6. 9. ubi amplius R. Salom. רופתא דרופתא דרופתא, Diatagma est mandatum regium oblatum scripto. רופתא דרופתא דרופתא, Diploma scriptum & obsignatum.

רופתא דרופתא דרופתא, Diatretum. Id, juxta quosdam, Græcis dicitur Calix cœlatus & tornatilis. Latinis Toreuma, quod similiter à Græcis mutuatum est. Stephanus mavult, Calices pertusi & fracti. Hebræi exponunt, Vasa vitrea pretiosa, Pocula crystallina. In Schemoth rabba sect. 27. שמרו לי ב' Custodite mihi duo ista pocula diatreta. In Bereschit rabba sect. 25. & 19. Simile est vitriario, coram quo erat cista plena poculis & diatretis. In Medr. Esth. cap. 1. v. 7. אלו כוסות רופתא של כלי זכוכית שרואין על פניהם בהם פין ויקירין ככלי זהב Istâ pocula diatreta vitrea, in quibus vident umbram faciei suæ, sunt æquè elegantia & pretiosa, ac vasa aurea. Sic dicunt Græci ἀσθηται κρύλλινες. Apparet ergo Hebræos per Diatreta intelligere Vasa vitrea pretiosa, Pocula crystallina. Unde mirum cur Munsterus & Guido posuerint, רופתא דרופתא Mendici.

רופתא Videmox in רופתא. Famulus, Minister, qui ad mensam ministrat, Pefach. fol. 86. 2. אמר ליה רב

Dixit R. Jehuda ad Adam famulum, Avoda sarah fol. 40. 2. Bava kama fol. 19. 1. Glossa explicat per שמש Minister, Famulus. Hujus Adæ mentio quoque in Juchasin fol. 31. 2. ubi itidem רופתא dicitur esse idem quod שמש דרופתא. Item Telonarius, Præfectus telonio vel tributis exigendis. Hoc sensu legitur in Proverbio quodam; אי בר אחתק רופתא הוה חוי בשוקא קמיה לא תחליה

533
לא תחליף *Si filius sororis tue exactor tributorum fuerit, cavene in platea coram ipso transeas*, in Joma fol. 18.1. Glossa, שוטר המלך.

דין Vide mox in דין. Alia hujus formæ vide supra in דין.

דיס *Triticum contritum, vel contusum*:

Item *Pulmentum triticeum aut simile*: הדין
Istud pulmentum quomodo est comedendum? Nedar fol. 49.2. דיס
Pulmentum ex tritico: רשעך ex hordeo.
Glossa Rabbeni Nissim, דיס מאכל של חטים,
hoc est, דיס est Cibus ex tritico co-
cto. In Berach. fol. 36.2. explicatur in R. Salom.
Triticum contusum in mortario: דיס גריסא
Triticum contusum, siccum, absq; mixtione scil. mel-
lis, vel alius liquoris, Ibid. איתי ליה דיסא ולא אכל
Attulit ipsi triticum contusum (vel pulmen-
tum ex tritico contuso) sed non comedit, Betza
fol. 14.2. Vide & Avoda Sarah fol. 38.1.

Sic adducitur hic, sed perperam. Nam
legendum דיספק, de quo in ordine רספ.

Vide in ordine דיסקי.

דיץ *Caprea, Pygargus, Caprea sylvestris*
species, Deut. 14.5. pro Hebræo דיטן. Vi-
de & supra in דין דיטא דיטא דיטא, Hebr.
יעלת חן, Prov. 5.19.

Secundò est *Scutum*: דיטא הערביים
Arabicum, Kelim cap. 24. In Glossa dicitur esse
parvum admodum, & cor, sive pectus tantum
obtegens.

Mendosè hic adducitur ab aliis. In Ge-
mara est דיטא דיטא quod vide in דיטא.

דיק *δέκα Decem*, Berach. fol. 56. col. 2.
Vide in דיטא.

Causidicus, Advocatus. Est Græcum
δουλολογος: שני דיקולוגין Duo causidici stabant
coram Adriano, Jalkut in Legem, folio 221.
col. 3.

Vide supra in דיין דיוקנא.

Nomen lapidis pretiosi. Fortè Hyacinthus,
Ber. rab. sect. 79. in fine.

דייקלרא. Legitur in Talm. Hieros. Maf. Be-
rach. cap. 3. דייקלרא ובלבר דלא יעביד כהדין דייקלרא
ne faciat sicut iste דייקלרא. In glossa explicatur,
מזכר שלשלאות שתולין בהם הנטיפות ושאר תכשיטין
והוא מלשון קולר.

Imagines, figura sculptæ vel pictæ, Jal-
kut fol. 169. col. 4. Fortè est corruptum pro דייקונין
Icones ex Græco.

דייר *Vermiculus frumenti*, Parah cap. 9.

Vide supra in דייר דיירא.

דייר *Limbus, Lorica, Labium*, Exod. 25.11.24. in
Onkelo & Jonathane, pro Hebræo דייר, quod
vulgò *Coronam* vertunt: דייר דיירא.

reus. Veneta quoque habent דייר, & interdum
דייר, minus rectè cum Chirek.

דיירא *Sudare, Transsudare, Exsudare, quomodo*
vas sorbet humorem & extrinsecus exudat:

Video ea (vasa,) quod translu-
dant, i. e. humorem extrinsecus emittunt, Pe-
fach. f. 30.2. Hinc videtur esse, דיירא דיירא
Sub eo sudant improbi, Job. 9.13. Legèdum דיירא
Curvantur, vel דיירא. Vide & supra in דיירא.

Vide supra in דיירא דיירא.

Testamentum, Tabula extremæ
voluntatis de hereditate. Glossa Talmudica ex-
plicat; שטר צואת שכיב מרע Literæ præceptionis
sive mandati, scil. ultimi, quibus homo præci-
pit, quid post mortem suam de bonis relictis fie-
ri velit, ex locutione, צו לביתך *Præcipe domui tue*,
2. Reg. 20.1. vide & 2. Sam. 17.23. *Apud Talmudi-*
cos, Testamentum donationis, Moed
katon fol. 18.2. in Mischna, Metzia fol. 13.1. & 18.1.
דיירא תהי דיירא Quare dicitur דיירא? quasi
Hoc (quod scil. hic scriptum est) erit ra-
tum & firmum ab hoc tempore, & post mortem
meam, Metzia fol. 19.1. Basra fol. 135.2. משה עשר
דיירא כבטלרת: Moses fecit testamentum: דיירא
Testamentum (posterius) irritum red-
dit testamentum (prius), Bathra fol. 152.2. & 135.
2. *Plural*. Utrumque est testa-
mentum, Metzia fol. 19.2.

Vide supra in דיירא דיירא.

דיירא *Hic, Is, Iste. Ponitur in Tar-*
gum pro Hebræo דה: ut, בית אלהא דיירא Do-
mum Dei hanc, Esr. 5.17. & 6.7.8. דיירא דיירא
מרי חלמין דיירא Dominus somniorum iste venit, Genes. 37.
עם עולמא דיירא In petra ista, Jud. 6.20. דיירא דיירא
Cum puero isto, Zachar. 2.4. דיירא דיירא
Et ubi est ista spes mea, Jobi 17.15. דיירא דיירא
Si non est hic, quis est, Jobi 9.24. דיירא דיירא
Idem, & generis communis: דיירא דיירא
Imago ista magna, Dan. 2.31. דיירא דיירא
Cornu istud gerebat bellum, Dan. 7.21. דיירא דיירא
Urbs ista, Hæc, Ista: דיירא דיירא
Assumit דיירא דיירא *ab initio, ut alia similia*: דיירא דיירא
Sicut ista locutio: דיירא דיירא
Traditio ista, vel, alia: דיירא דיירא
Incepit aliud: דיירא דיירא
Et alterum est explicatio ejus.

דיירא *Purum, Mundum esse, Pu-*
rum, Mundum habere, vel judicari. Idem
quod Hebraicè זכרה, commutatis pro more דיירא
& דיירא *Respondet & Hebræo טהר, quod idem est. Partic.*

cum Aff. דיירא דיירא Purior sum te, Jesa. 65.5. pro
דיירא דיירא. *Futur.* דיירא דיירא Et mundus erit, Levit. 11.32.
דיירא דיירא Num præ eo qui fecit ipsum,
mundior est quisquam? Jobi 4.17. דיירא דיירא
Et mundabitur ab immunditate sanguinis
sui,

sui, Levit. 12. 7. לא תדכין Non eris munda, Jere. 13. 27. קדם יי תדכין Coram Domino mundi eritis, Levit. 16. 30. וידכון Et mundi erunt, Numer. 8. 7. *Pabel*, דכי *Mundare, Purificare, Purum habere vel pronunciare*: חלף דרבייתך Pro eo quòd mundavite, Ezech. 24. 13. *Particip. Infn. & Futur.* לדכארה Ad mundandum, sicut vir qui conflatur & purificatur argētum, purificabit vos, Malach. 3. 3. *Alia forma Infniti*, לדכיותה Ad mundandum eum, Levit. 13. 7. לדכותיה Ad mundandum eos, Numer. 8. 7. Ad mundum pronuntiandum illud, Levit. 13. 59. לדכיותה Ad mundandum eam, Ezech. 39. 14. *Futurum*, מדכין אדכי יתכון Mundabo vos, Ezech. 36. 25. מדכין מדי יתי Mūdato me, Psal. 51. 4. מדכין אורחתיה Quonam mundabit puer vias suas? Psal. 119. 9. *Ex Aphel Futurum*, ודכין יהוה Et emundabo eos, Ezech. 37. 23. *Ithpabel*, מדכין מחובתי Et purus sum à peccato meo, Prov. 20. 9. דלא מדכין Quòd non mundati sumus ab eo, Jos. 22. 17. *Particip.* דמדכין Quæ emundatur, Levit. 14. 28. דלא מדכין Terra non mundata est, Ezech. 22. 24. ודיא מדכין מטובתה Et mundata est ab immunditia sua, 2. Sam. 11. 4. *Imper. fem.* דמדכין Immunis esto, Hebr. דנקי, Numer. 5. 19. in T. H. *Futur.* ודמדכין Et mundabor, Psalm. 51. 9. Et mundabimini, Ezech. 36. 25.

דכי דכי *Purus, Mundus*, Levit. 13. דכי אורו puro, Exo. 25. 11. כל עופא דכי תיכלון Omnem avem mundam comedetis, Deuter. 14. 20. *Emphat.* בין מטבא לדכין Inter immundum & mūdum, Ezech. 22. 26. *Constr.* ודכי אדכי Et purus manibus suis, Jobi 17. 9. *Femin.* בעירא דכיא Bestia munda, Genes. 7. 2. וית מנדתא דכיתא Et candelabrum purum, Exod. 21. 8. דמילא לונתא דכיתא Quæ similis es columbæ mundæ, Cantic. 2. 14. *Meliùs legeretur* דכיתא Attritæ, à radice *Plur.* דרתיק Conterere, Duos passeret vivos mundos, Levit. 14. 4. *Emph.* דכיתא Mundas, Gen. 27. 15.

Purgatio, Purificatio, Mundatio: דכין דכין Sedebit in sanguine purificationis, Levit. 12. 4. *Cum Aff.* דכין דכין Dies purificationis ejus, Ibidem. לדכותיה In emundatione sua, Levit. 14. 32. לדכותיה Ad emundationem sui, Ibid. v. 23.

Idem, Esth. 3. 8. in Targ. sec.

דכין *Caule*, Numer. 32. 24. in Jonathane est unde alterum mendosum videtur pro דכין.

דכין *Unde geminatum* דכין *Conterere, Contundere*: דכין דכין Atterit in terram vitam meam, Psal. 143. 3. *Futur.* דכין Conteret, Psal. 10. 10. Hebr. דכין. *Ex Ithp.* ודמדכין Et conteruntur, Jobi 34. 25.

דכין *Contritum, Attritum*: דכין דכין Foemin. דכין דכין Spiritus contritus, Proverb. 17. 22. Hebr. דכין דכין Attritus.

דכין *Suggestum, Suggestus, ἀγοστήσιον, Locus excelsior in Templo aut Synagoga vel Scholis, unde peroratur, legitur, aut publica sacra & solennia peraguntur*: דכין דכין על דכין Cum extendunt manus suas super suggesto, Num. 6. 23. in Jonath. דכין דכין לואי Ante suggestum Levitarum, Ezech. 42. 12. על דכין קורשא Super suggesto sancto, Psal. 134. 2. *Ex hoc Levite benedicebant populo, ut ex illo apparet*: דכין דכין לעשא Et stant in suggesto suo, ac benedicunt populo, Cant. 3. 7. *Apud Talmudicos*, דכין דכין כל כהן שאינו עולה לדכין Omnis sacerdos qui non conscendit suggestum (quando scil. benedicunt populo) transgreditur tria præcepta affirmativa, Sota fol. 38. 2. *Caput suggesti*, in Bava Basra, fol. 21. 1. Sic appellatus fuit secundarius præceptor in Scholis, qui diligentius observabat primarii doctoris aut professoris publici doctrinam, eamque ab auditoribus reposcebat, & secundò inculcabat. Capiebat autem pro colabore mercedem à singulis, nec eligebatur, nisi auditores essent quadraginta & amplius. In Aruch scribitur esse Arabicum: דכין דכין על דכין Levitæ canebant super suggesto, Amos 5. 23. in Raschi.

דכין *Locus elevatus in foco & cavus, cui olla imponuntur subjecto igne*: דכין דכין שיש בו בית קבול קירורת Focus in quo est locus receptionis ollarum, Kelim cap. 7. In Glossa scribitur, sic dici, quòd sit elevatus locus instar דכין suggesti.

דכין Vide supra in דכין.

דכין *Dux. Plurale*, דכין דכין Octoginta duces, Cantic. 6. 7. דכין דכין עם דכין דכין Cum ducibus Regis, Esth. 5. 11. *Apud Talmudicos*, דכין דכין Date mihi ducem quendam, Glossa, שופט Judicem, Sanh. fol. 39. 1. מפין דכין דכין Ejicit duces, & introducit duces, h.e. deponit veteres, & novos in eorum locum assumit, Beres, rab. sect. 67. fol. 53. 2. & Medr. Koheleth fol. 112. 1.

דכין *Ducatus*.

דכין *Receptaculum, Conceptaculum, scil. aquarum. Est Græcum δεξαμενή*. Baal Aruch sic citat ex Jellammedenu: *Accipe baculum*, Numer. 20. 8. *Ad aquas lenes deducit me*, Psal. 23. Quia puteus factus erat unicuique tentorio דכין דכין in conceptaculum aquarum, ne opus haberet quisquam se fatigare, & aliunde aquam petere. Addit Baal Aruch explicationis loco; שביל היה עושה המים; והיה הולך עד אהלו ad tentorium uniuscujusque. *Hinc ponunt Munsterus*

Sterus & Guido, Limes, Semita, Via. Sed nec Baal Aruch, nec illi originem vocis intellexerunt. In meo tamen exemplari verba ista hoc loco non reperio.

Hinc citat iterum Baal Aruch ex Jellammedenu; ואברהם זקן *Et Abraham erat senex, Genes. 24. 1.* וכן שלמה כיון שהזקן חולי דוכסן שנאמר *Et sic Salomon cum cōsenuisset, morbo affectus visus est, sicut dicitur; Et fuit tempore senectutis Salomonis, uxores ejus inclinaverunt cor ejus, 1. Reg. 11. 4.* Nec istud exemplum reperio in meo exemplari. Guido explicat, *Petulans, Lascivus, Effeminatus.*

Pergamenum, Membrana, vel certa Membrana species. Tres enim numerant Hebraei species Pergameni, גויל קלף דוכסוסטוס, de quibus sic scribit Rabbi Moses ben Majemon in הלכות שלש עורות הן גויל וקלף ודוכסוסטוס. cap. 1. Tres sunt pelles, nempe גויל & קלף & דוכסוסטוס. Quomodo? Accipiunt pellem bestiae aut animalis alicujus, & auferunt primò ab ea pilos, deinde saliunt eam sale, postea aptant eam cum farina, galla & similibus rebus pellem contrahentibus & indurantibus. Et haec species vocatur גויל. Deinde accipiunt pellem postquam pilos sustulerunt, dividuntque eam secundum crassitudinem ejus in duo, (pro more coriario- rum) ita ut fiant ex ea duae pelles, una tenuis, quae videlicet est versus pilos, & altera crassior, quae est versus carnem, hasque similiter aptant sale, farina, galla & similibus; vocaturque tum ea pars, quae versus pilos erat קלף, altera verò quae versus carnem, דוכסוסטוס. Haec Majemon. Idem scribitur planè in Schylchan Aruch par. 1. numero 32. sectione 7. Tephillin scribebant super קלף, & Mefusos super דוכסוסטוס. Vide authores citatos, & Talmud Schabbas fol. 79. 2. Menach. fol. 32. Vocabulum est peregrinum. Potest deduci à Græco διχαίω In duo divido, quasi διχασός, διχασόν, Pellis divisa in duo, secundum definitionem Hebraeorū: vel ex δύο & ξεσός vel ξυσός, quasi dicas, Bis rasmus, vel, utrinque rasmus, ut sic ferè idem sit quod παλίμψης, vel παλίμψης.

Equus urbis conductitius publicus, qui nomine magistratus huc illuc mittitur, cum necesse est. In Gemara, מאי דוכסוסיא פרשא דמתא, Quid est דוכסוסיא? Equus urbis: in Megilla fol. 27. 1.

דכר Recordari, Meminisse, Memorem esse, idem quod זכר *Hebr. Præter. דכר* Justorum suorum recordatus est, Psal. 9. 13. דכר יתנא Dominus recordatus est nostri in bonum, Psal. 115. 12. *Fæmininum, ex forma Pebil, ולא דכרת, Et non recordata est, Thren. 1. 9.*

Quorum non recordaris amplius, Psal. 88. 6. in Neb. & Regiis: ואן דכרית Et si recorder, Job. 21. 6. Participium cum Aff. ודכרנא ית קמי Et recordor ego foederis mei, Gen. 9. 15. Plur. בד הוינא דכרין ית ציון Cum essemus memores Tzijonis, Psal. 137. 1. Construct. ולדכר פקודוי Et iis qui recordantur praeceptorum ejus, Psal. 103. 18. Passivum, דכר הווי דכרין Memoratur coram eo, Ibid. v. 14. Fuerunt memores, Zach. 10. 9. Fæminin. הווי דכרית Memor fuit Hierusalem, Thr. 1. 7. Infinitivus, מדכר תדכר Recordando recordabitur, Thren. 3. 20. Futurum, אדכר Recordabor, Psal. 77. 4. אדכר עובדי אלהא Recordabor operum Dei, Ibid. v. 12. בדיל דתדכר Ut recorderis, Deut. 16. 3. Cum Aff. ותרדכרני Et recorderis mei, Jobi 14. v. 13. לא תדכרין עוד Non recordaberis amplius, Jesa. 54. 4. דכר כען מלכא Recordetur nunc Rex, 2. Sam. 14. 11. בדיל דתדכרין Ut recordemini, Numer. 15. 40. ידכרון נסוי Recordabuntur miraculorum ejus, Psal. 22. v. 28. Ithpebal Præteritum, ואדכר שמשון ית אתתיה Et recordatus est Samson uxoris suae, Judic. 15. 1. לא אדכרת Non es recordata, Jesa. 17. 10. אדכרית דינדך Recordatus sum judiciorum tuorum, Psal. 119. 52. אין אדכרתך על איך Si recordatus sum tui super strato meo, Psal. 63. 7. ולא אדכרו בני ישראל Et non recordati sunt filii Israel, Judic. 8. 34. לא אדכרו ית נפא דידיה Non recordati sunt miraculi manus ipsius, Psal. 78. 42. Imperativus, אדכר כען Memento quaeso, 2. Reg. 20. 3. אדכר ענוי נפשי Memento afflictionis animae meae, Thren. 3. 19. אדכר רחמך Recordare misericordiae tuae, Psal. 25. 6. Futurum, לא ידכר Non memorabitur amplius, Jerem. 11. 19. לא ידכרון עוד Non memorabuntur amplius, Jerem. 31. 34. אדכר שמי Recordatus est nominis mei, Jesa. 49. 1. Participium, ית סורחני אנה מדכר Peccatum meum ego commemoro, Genes. 41. v. 9. Et ex forma Pabel, מדכר חובי אבךרת רשעון Recordans peccatorum parentum impiorum, Exod. 20. 5. in Jon. Infinit. בדיל לאדכרני שמי Ut memoret nomen meum, 2. Sam. 18. 18.

Deus misericors recordetur tui ad pacem. Sic olim alloquebantur & salutabant aegrotantes, Hebraicè, Dominus visitet te ad pacem, Schabbas fol. 12. 2. Et venit Rabbi Akivah, ut eam (doctrinam) ipsi in memoriam revocaret, Avoda 46. 2.

Mas, Masculus: דכר ונוקבא Masculum & foeminam, Genes. 1. 27. דילדתא לדכר Parientis masculum, Lev. 12. 7. Plurale, דכרין פקדיש קדם, Masculos sanctificabis coram Domino, Exod. 13. v. 12.

Deinde *est Aries*: ית בשר דכרני Carnem arietis, Exo. 29. 22. *Plur.* דכרני Arietes, Esræ 4. 15. קרבן Holocausta arietum, Jesa. 1. 11. דכרני חופארה Sacrificium arietum, Psal. 66. 15. דמשני דכרני Tegumentum ex pellibus arietum, Exod. 39. 34. מוריא טפון חיד דכרני Montes salierunt sicut arietes, Psal. 114. 4.

Masculus: ית כל דכורדי Omnem masculum ipsius, Deut. 20. 13. *Plural.* דכורדי Levit. 21. 1. in Jon. *Cum Affix.* כל דכורד Omnes masculi tui, Exod. 23. 17. למרמי דכורדי בנהר Ad projiciendum masculos vestros in fluvium, Jerem. 2. 18. Ezech. 16. 5. In Zohar, כספרא דכורדי In latere masculi, col. 152. in Genes.

דעוני *Ariolus*, Levit. 20. 27. pro Hebræo דכורד in Onkelo. At Jonathan habet דכורד. Malè Guido pro Hebræo אוב positum notaverat. Id enim transferri solet בידן.

Memoria, Memoriale, Monumentum, Historia memoriae causâ notata: דוכרניא Memoria justorum benedictio, Prov. 10. 7. לדוכרן עלם יהי זפי In memoria perpetua erit justus, Psal. 112. 6. לדוכרן קים עלם In memoriam pacti sempiterni, Gen. 9. 17. *Cum Aff.* ועול דכרני דכרני Et veniat memoria mei coram te, 1. Sam. 1. 11. יהוה דכרניא Dominus memoriale ejus, Hof. 12. 5. הוכרת דכרניאון Perdidi memoriam eorum, Psal. 9. 7. *Plurale*, דכרניא Res memorabiles, Esræ 4. 5. חתים כספר דכרניא מרודי Ob signata est in libro memoriarum defectio mea, Jobi 4. 17. ארבעה לילון כספר דוכרניא Quatuor noctes scriptæ sunt in libro Historiarum, Genes. 12. v. 42. in Jon. & T. H. דמכנא על דכרניא Qui præfectus est monimentis, id est, qui est à commentariis rerum memorabilium, Heb. המוכר, Græcè, ὁ ἀναμνησκόμενος, 2. Reg. 18. 18.

Memoriale, Esst. 6. 2. דכורדי

Fœmina. דוכרניא

Memoria, Psal. 30. 5. אדכרוד

Memoriale, Suffimentum, Levit. 2. 2. *Masorethe sic vocant nomen Divinum*, יהוה, eò quòd *Memoriale est Divinae essentia*, & quia Deus ipsemet *Mosè dixit*, זה שמי לעלם וזה זכרי לדוד ויד, Hoc est nomen meum in perpetuum, & hoc est memoriale mei in quamque generationem, Exod. 3. 15. Vide Clavem nostram Masorethicam, & infra in זכר.

Vermiculosum: ענבון דכרני Uvæ vermiculosæ, Glossa ענבים שהתליון Nasir 34. 2.

Haurire, Exhaurire, Extrahere: Levare, Elevare, Efferre, Evehere, Tollere, Sustollere, ut Hebr. *Præteritum cum Infinit.* מרלני דלא לניא Hauriendo hausit nobis, Exod. 2. 19. דלימדיה Extuli, Extraxi cum, Exod.

2. 10. in Targ. Hierosol. דדלו אכנא ומשקי מיא Hauriunt, id est, hauriendo evehunt lapidem, & potat sive elicit aquam, Esst. 1. 3. in Targ. sec. *Participium*, עלויי אונקלון דכסף Elevatæ super uncinis argenteis, Esst. 1. 6. *Futurum*, גברניא Vir qui intelligens est, exhauriet illud, Prov. 20. 5.

Apud Talmudicos: לא ידלה מן התחתונה וישקה את Non hauriet ex area superiori, ut irriget superiorem, Moed katon fol. 4. 1. מרלן לירקות מרלן לא אוכלן Hauriunt (aquas) pro oleribus, ut comedant ea, Ibid. לא הורה לן דלויי לן רישא מנייה Non poteramus attollere caput coram ipso, Moed katon fol. 25. 1. *Proverbium*, אי דלית דורא Si portaveris onus, portabo ego: si verò non, nec portabo ego, Bava kama fol. 92. 2. Sensus; Si socius operæ vel negotii fueris, æquas vires jungemus; sin minus, solus periculum aut damnum non subibo, vel tuâ causâ laborabo. Aliud; לא משהחית לא משהחית; אי לאו דלינא חספא לא משהחית; אי לאו דלינא חספא לא משהחית; *Si non elevassem ego testam, non invenisses tu margaritam sub ea.* Hoc in Talmud Hierosolymitano Maaseroth in fine sic efferitur; *Posteaquam tibi revelata vel monstrata est testa, invenisti margaritam.* Usurpari potest de eo, qui laborem aliquem sustinet, cujus fructum percipiunt alii: vel etiam de eo, qui primus glaciem aliqua in re frangit, vel quippiam invenit. *Ex Pabel* דלינא Elevavit eas (vestes) super se, id est, super humeros, Taanith folio 23. 2. המדלה את הגפן Qui elevat vitem super arborem, Kilaim cap. 6. *Imperativus*, דל דפנות Tolle tabulas, Succa in princip. Item, דל מנייהו עשרים ותרתין Tolle, Aufer ab eis viginti duo: ופשו להון תלתין Et remanebunt ipsis triginta tres, Sanh. 103. 1. דל חר קרא לגופיה ופשו להו ג' Aufer unum versum pro substantia ejus, & remanebunt ipsis tria. *Ithpehal*, אדלי אדלי, *cujus usus in Adagio Talmudico* *Quum attollitur dies, tollitur morbus*, Bava bathra fol. 16. 2. Sensus; Oriente sole, minuitur morbus aut dolor, ubi alterum *Attenuatur*, minuitur. *Causa ibidem redditur ex R. Simeonis Jochaidis sententia*, qui dixerat: Lapis pretiosus suspensus fuit in collo Abrahami patriarchæ, quem cum aspiceret ægrotus, mox sanabatur. Cum autem ex hoc mundo discederet Abrahamus Patriarcha, suspendit Deus lapidem istum in Sphæra solis. Hæc ibi. Inde ergo ortum fuit adagium istud, quòd ægrotus Solem aspiciens, vel sanetur, vel leviores dolores experiantur, & sole decumbente, morbus & dolores augeantur. Hic autem fortè est iste Lapis, quem quidam

quidam tam anxie quærunt, alii se habere gloriantur, quo sanari possunt omnes morbi. *Aphel*, הַדְלָה עָלֶיהָ אֶת הַחֶפֶז, Si suspenderit super illud vitem, *Succa* fol. 9. 2.

רְלִי *Urna, Situla, Hebraicè*. Pro eo in *Targum* est דוּל, ut supra suo loco notatum. *Apud Astro-nomos* porrò est *Aquarius, signum celeste*.

רְלִית *Vitis arbutiva, sive Pergulana, in altum suspensa, apud Talmudicos. Talis formæ in Scriptura sunt, וְשִׁבִית בְּרִית יְהוֹנָתָן, & similia. Perperam alii notarunt דְּלָת: nam cum Joth semper in Gemara legitur, וְעַתָּה דְּלָת. Unde וְעַתָּה רְלִית Propagines, Heb. Jerem. 11. 16. Talmud. וּבְרִית מוֹרֵד וּמְחַלֵּק. De vite arbutiva & palma paterfamiliâs decerpit, & distribuit pauperibus, loco scilicet פֶּאֶה, Peah cap. 4. דְּלִית הַפּוֹדֵלִית עַל תְּאִינָה, Vitis elevata vel suspensa super ficum, *Kerith*. fol. 15. 1. אֵין מְבִיאִין מִן הַדְּלִיתֹת Non adducunt uvas ex vitibus jugatis, *Kilajim* cap. 7.*

רְלִיאַן *Hauftores, qui aquas hauriunt ad potandum gregem, & irrigandos agros: אַרְיֵתָא דְּרְלֵאִי Fossa, rivus haustorum, Kama* fol. 61. 11. unde scilicet aquam hauriebant ad irrigandum agros: רְלֵאִי *Hauftores qui hauriunt aquas, Jevam* fol. 97. 2.

רְלוּ *Elevatio, Sublatio: Haustus: Proverbiale, אַנְרָא דְּהַסְפְּרָא רְלוּ Merces planctus est elevatio, scilicet vocis, juxta illud decantatum in Scriptura: Et suscitavit vocem suam & flevit, Berach.* fol. 6. 2. Scribitur illic רְלוּ, quod formam habet Infiniti Talmudici in hoc Verborum genere רְלוּ. Infinitum autem pro Nomine sumi, usitatum: כּוּלֵי עֵלְמָא דְּלוּ תִלְתָּא דְּלוּתָא Omnes hauriunt tres haustus; quando scilicet hauritur aqua ad irrigandos agros, ut olim in usu, *Gittin* folio 74. 2.

רְלָא *Erectio, Elevatio, Talm. דְּרָגָא דְּמַדְלָא לא Scalam erectionis, id est, longam & gravem, non pōnet homo ad arborem, Schabbas* fol. 155. 1. Facile enim labascunt tales scalæ. *In Aruch in litera Aleph legitur דְּרָגָא דְּרָמַרְלָא, ex quo Munsterus pravè interpretatur אמרלא Scalam.*

רְלָבָא *Castanea arbor, juxta Hebræos recentiores, quos secutus Fagius, Genes.* 30. v. 37. pro *Hebræo* דְּרִיטָא. *Drusus vult, Platanum significare, idq̄ probat ex lingua Arabica, in qua Dulb Platanum significat. Vide eum in Genes.* c. 81. *Consentiunt cum ipso LXX. Legitur in Talmud in Rosch haschanah* fol. 23. 1. ubi in Glossa explicatur *Castanea*, & in *Succa* fol. 32. 2. In *Kethubh. Hierosol.* fol. 31. col. 4. explicatur *Hebræum* דְּרִיטָא, per דְּרִיטָא.

Vide infra in דְּרָבָא.

רְלָבָא *Transiliit, Subiliit, Exsiliit, Saltavit.*

Rabbini ajunt, esse Saltare, uno pede terræ imposito, altero elevato, קַפֵּץ utroque pede sublato saltare: וְדִלְגִיהָ Et exsilire fecit eum ex carcere, eduxit eum, Gen. 41. 14. in *Jon.*

רְלָוָא *Transitus, Transilitio, Exsilitio, Saltatio. Usus hujus vocis in Masora vide in Clave Masoræ* cap. 5.

רְלָחָא *Pavere, Expavescere, Formidare, idem quod רָחַל, de quo supra. Usurpatur autem in Targum pro Hebræo פָּחַד. Præteritum, דְּלִחָא דְּלִחָא Pavor quo expaveram: מָה דְּרָחַחִית יִיתִי לִי Quod formidaveram obvenit mihi, Job.* 3. 25. דְּלָחוּ *Timuerunt timore: Infinitivus, רְלִית בְּחֹן, In quibus nulla erat necessitas ad timendum, Psal.* 53. 6. Vide etiam infra in זֹלַח. *Futurum, אֶמְן אֶדְלַח A quo formidabo? Psal.* 27. 1. *In Pabel, סִגְעֵי אֶבְרֵי רְלִיחַ Multitudinem membrorum meorum pavere fecit, Jobi* 4. 14. *Aphel, Qui pavere facit cor suum jugiter, Prov.* 28. 14.

רְלִיחָא *Pavor, Formido: וְחָדֵי לְרְלִיחָא Gaudet ad pavorem, Jobi* 39. 25. *Regia דְּלִיחָא, & sic etiam aliâs: בְּרִי יִיתִי דְּלִיחָא עֲלֵיכֹן Quum venerit pavor super vos, Prov.* 1. 26. *לי וְדִלְחָא לְדַעֲיָן לי Et formido iis qui cognoscunt me, Psal.* 31. 12. *Cum Aff. בְּרִי בְּשֵׁלֵא דְּלִיחָא וְלִיכֹן Cum venerit de repente formido vestra, Prov.* 1. 27. *Plurale, קַל דְּלִיחָא Vox pavorum, Jobi* 15. 21.

רְלִיחָא *Pavidus, Timidus, δειδός.*
רְלָטָא *Delator, Accusator, Detractor, Proditor. In Targum Jobi usurpatur sæpè pro דְּרִיטָא דְּרִיטָא עַד שְׁעָתָא: Hypocrita: חֶנְפָּא Gaudium delatoris ad horam (durat,) Job.* 20. 5. *Et spes à detractore peribit, Job.* 8. 13. *לא קְדַמֵּי דְּרִיטָא יַעוּל Non in conspectum ejus delator veniet, Jobi* 13. 16. *דְּכִי עַל דְּרִיטָא יִתְגַּבֵּר Innocens contra delatorem prævalebit, Jobi* 17. v. 8. *אָמַר חֹנֵא דְּרִיטָא עַל בְּרִיחָא Dixit serpens delator contra creatorem suum, Genes.* 3. 4. in *Jon.* melius esset *דְּרִיטָא דְּרִיטָא Calumnias, substantive, ut mox in Ber. rabba. In Gemara, וְכִי דְּרִיטָא אֲנִי לָךְ Num proditor tuus ego ero, Sanhed.* fol. 43. 2. *Plurale, דְּרִיטָא דְּרִיטָא דְּרִיטָא Qui fuerunt tempore Saulis, R. Salom. Psal.* 4. 3. *לא שְׁלָא Quia non fuerunt inter eos delatores, Deuter. rabbah* sect. 19. *שׁוֹפְטִים.*

רְלָטָא *Detractio, Calumnia: אָמַר דְּרִיטָא על Dicebat calumnias contra creatorem suum, Ber. rab. sect.* 19. *Glossa, רְכִילוּת.*

רְלָכָא *Sin minus, Si non, quasi לא כֵּן Si non sic, ex dialecto Hierosolymitana; Dixit ipse, comede, sin minus, occidam te, Talm. Hierosol.*

Scheviit cap. 4. fol. 38. col. 1. Vide & in Jevammoth cap. 4. fol. 6. col. 1. Schab. fol. 16. 2.

רל לכוון . רל לכוון . *Vester*, idem quod רל לכוון . id est,

אשר לכוון .

רלל *Attenuari*, Hebraicè: Item *Minuere*, *Detrahere*, *Subtrahere*, quomodo *Arithmetici* eo verbo utuntur: ut, רל מנייהון עשרים ותרתין פשו להו, ותלת תלתן ותלת *Subtrahere* ab eis (ab annis 55.) viginti duos, residui manebunt triginta tres, *Sanhed.* fol. 103. 1. *Hinc formatur Verbum in Pibet geminata primâ literâ radicali*, רלל *Attenuare*, *Debilitare*, *Infirmare*, *Inminuere*, *Diminuere*. In *Hithpabel*, רללל vel רלללל *Attenuari*, *Languidum esse*, *Luxari*, *Dependere ut ea que luxata sunt*: *Participium Pylal*, רלללל *Languidum*, *Pendulum*: האבר והבשר *Membrum* & *caro* languentes sive dependentes, *Cholin* fol. 129. *Barba* & *pilus* ejus dependens, scil. præ longitudine, quando diu non fuerunt rasi, *Bechor.* fol. 35. 1. *Membrum pendulum* sive *languidum*, aut *luxatum* in bestia, *Kerith.* fol. 15. 1. *Unguis pendulus*, *Mikvaos* cap. 9. In *Sota* fol. 9. col. 2. ad *Judic.* 16. 4. *Et nomen ejus erat דלילה Dalila*: אלמלא לא נקרא שמיה דלילה ראונה היתה ליקרא דלילה שדילדה את כוחו Nisi nomen ejus fuisset *Dalilah*, digna tamen eo fuisset: nam debilitavit robur ejus, (*Samsonis*) debilitavit cor ejus, debilitavit opera ejus: In *Aphel* רלל *Attenuare*: vel, *Extrahere*, *Evellere*, ut sic conveniat cum רלל *suprà*. Hinc est, רלללל *Qui attenuat* in vitibus, vel, *Qui extrahit vites*, *Peah* cap. 7. & 3. Sic רלללל *Qui extrahit oleas*, *Scheviith* cap. 4. Quando nempe vites vel oleæ aut aliæ arbores nimis stipantur & condensantur, tum solent intermediae vel viliores extrahi, eradicari, vel abscindi, ut cæteræ tanto meliùs & commodiùs crescere queant. Et qui hoc facit vocatur hîc רללל *Attenuator*, *Attenuans*: vel *Extractor*, *Extrahens*, *Evellens*. In quibusdam libris scribitur רלללל, cum *Jod*, sed sine ratione. *Munsterus*, *Guido* & alii מ faciunt radicale & ponunt, רלל *Extraxit*, *Evulsit*.

Tori, partes corporis torosæ & pendulæ: רללללל *Torosi* בעלי הדלדולין פסולין בארם וכשרין בנהמה vel torosæ partes in homine deformes sunt, in bestia rectæ, sive, pulchræ, *Bechor.* fol. 45. 2.

Tenuitas, *Paupertas*. *Opponitur ipsi* עשירות *Opulentia*.

Tenuis, *Attenuatus*, *Exhaustus viribus* & facultatibus. *Fœmininum plurale*, רללל *Tenues*, *Attenuati*: unde apud Rabbinos, רללל רללל *Tenues tenuium*, id est, summè attenuati, pauperrimi homines, *Horajoth* fol. 9. 1. *Kerith.* fol. 10. Sic He-

braicè legitur, וברלה הארץ *Et ex tenuitate terra*, ex tenuibus & pauperrimis de plebe, 2. *Reg.* 25. v. 12. Sic in *Targum*, וברלה עמא *Et tenues populi*, id est, pauperes plebis, *Cantic.* 7. 5. Nam רללל est plurale fœmininum constructum, quod perperam ab aliis scribitur רללל per *Pathach* in fine.

רללל *Filum tenue*, *Filatum*, quale *Peniculus* vel *Peniculamentum textorium*, quomodo Hebraicè sumitur רללל, *Jes* 38. 12. In *Gemara*, היה רללל קשור ברגליו, *Si fuerit filum alligatum pedibus ipsorum*, *Bavakama* cap. 2. initio, id est, impedimentum filatum pedibus gallinarum adhærens.

רללל *Linum rude*, nondum fractum: יתב בשוקא *Sedebat in platea* & frangebatur linum, *Cholin* fol. 60. 1. *R. Salomon exponit Gallicâ voce* אשקנייש. *Baal Aruch* scribit Arabicè *Manipulos lini* vocari רללל.

Vide *suprà* in Verbo.

רלם *Ne*, *Ne forte*, *Ut ne*, *Ut non*: רללל *Ne forte extendat manum suam*, *Genes.* 3. 22. *Heb.* פן. Item *Num*, *An?* רללל *Num ponet homo ignem in sinum suum*, *Heb.* הוהחמה *Prov.* 6. 27. רללל *Num forte*, *Num ibit homo super prunas ignis*, v. 28. *Heb.* אם ילך. Item, *Forfan*, *Fortè*, *Si forte*, ut, רללל *Forfan accipi mercèdem præceptorum meorum in mundo hocce*, *Genes.* 15. 1. in *T. Jon.* & *Hieros.* *Fortè servabit nobis inimicitiam Joseph*, *Genes.* 50. v. 15. *Hebr.* לו. Sic etiam sumitur apud *Talmudicos*, qui scribunt רללל.

רללל vel רללם *Vitium*, *Defectus*: In *Gemara*, שפלאכתם נאר ואן בה רללם *Quod opus ipsorum esset pulchrum, nec esset in eo vitium*, *Pesachim* fol. 57. 1. *Glossa* רללם, id est, רללל *Vituperium*, *Probrum*. In *Aruch* scribitur רללם per *Samech* in fine, quod possit esse *Græc.* δόλος, *Dolus*. In *Aruch MS.* notatur, רללם *Arabicè dici Dolus*. Sic ponit *Schindlerus*, רללם *deles Falsitas*. Ergo verior lectio per *Samech* in fine.

Dalmatia, *Regionis nomen*.

רלללל *Dalmaticum*, *Vestis Dalmata*, *Dalmatica*: *Kilaim* cap. ult. *Hebræi* exponunt בתי שוקים *Domus*, i. e. *Tegumenta crurum*, *Caligæ*, *Femoralia*, vel, *Tibialia lanea*. De *Dalmatica veste* legitur quoque apud *Latinos* scriptores. Vide *Lexicon Martinii*, & *Cælium Rhodig. Lect. Antiq.* lib. 16. cap. 10. *Epiph.* lib. 1. cont. *Hæres.* cap. 15.

רלללל *Guido hîc posuerat pro Vestimento*, sed erravit: nam רלללל & רלללל sunt literæ serviles. Vide מאן.

אוברת: *Species ornamenti cujusdam*: רלללל מלכתא

מלכתא דילניה דילה Talmud, Hieros. Bava mezia cap. 2.

דלום Vide paulo antè in דלום.

דלוסקמא Saccus, Loculus, Arca, idem quod גלוסקמא, de quo in גלם. Apud Talmudicos, יוצא בדרלוסקמא Exit cum feretro, Moed katon fol. 24. 2. id est, בארון Cum loculo, arca, vel capsula mortui. Item, מאי דלוסקמא אמר רבא בר שמואל, Quid est Deluskema? dixit Rabba filius Samuelis: Saccus senum, scilicet in quo senes supellectilem suam recondunt, ut eò citius reperire possint, cum necesse est: in Bava Metzia fol. 20. 2. Baal Aruch in גלוסקם legit טליקא דלוסקמא. Legitur idem in Gittin fol. 28. 1. דלוסקמא Sacculi librorum, Megilla fol. 26. 2.

דלעת Cucurbita: דלעת יונית: Cucurbita Græca, מצרית Ægyptiaca, Kilaim cap. 1. Cucurbita incinerata, vel adusta & acerba, Kilaim cap. 5. Plur. דלועין Cucurbitæ, in Tractatu Schebhiith passim: הרלועין שקיימן Cucurbitæ ad semen perstantes, Schebhiith cap. 5.

דלעיות Cucurbitaria, ut מקשאות Cucumera-ria, Schebhiith cap. 2. Locus ubi servantur cucurbitæ.

דלף Stillare, Destillare, Perstillare. Participium, היך דלפא דדלף תגרי דאתתא Sicut stillicidium quod stillat, sunt litigia mulieris, Prov. 19. 13. ובי Veneta דלפא, prave. Apud Talmudic. עינו דומעות דולפות Cujus oculi lachrymantur & stillant, Bechoroth fol. 44. 1.

דלפא Stillatio, Stillicidium, ut in præcedenti loco, & Proverb. 27. 15. ubi Veneta דלפא. Hinc quidam deducunt δελφύα, δελφύς, Vulva, Matrix, quod ibi sit stillicidium urine, ut שפכא Hebræis dicitur Membrum viri, ab Effusione urine & seminis genitalis.

דלפא Domus stillicidii: alii, Domus conjunctionis, qui deducunt à לפא vel לפא, Middoth cap. 4. Vide notas Viri Cl. Constantini l'Empereur.

דלפן Lippus, qui stillantes habet oculos: דלפן דולפני Que comedit dactylos immaturos, ei erunt liberi lippi, Kethubhos f. 60. 2. id est, quorum oculi perpetuo humore stillant, quasi lachrymantes sint.

דולפנין Delphines. In Gemara, דולפנין פריין ורבין כבני אדם מה דולפנין אמר רב יהודה בני ימא Delphines factificant & multiplicantur sicut homines. Quid sunt דולפנין Delphines? Raf Jehudah dixit, Filii maris, Bechor. fol. 8. 1. Glossa, Filii maris sunt pisces, qui mediâ parte habent formam hominis, & alterâ parte formam piscis, vulgò Sirenes. Sed etymologia docet esse Delphi-

nes potius quam Sirenes. Et sic de Delphinis scribit Gesnerus in Historia Aquatilium: Coeunt Delphini supinis partibus admotis mutuis amplexibus inherentes, & hominum more. Oppianus lib. 1. ἀλιδικῶν: Δελφίνες δ' αἰδρεσθιν ὁμῶς γάμον ἐψύχοντες, hoc est, In faciem versi dulces celebrant hymenæos Delphines, similes hominis complexibus hærent. Id quod à me aliquando in mari nostro spectatum est. Hæc Gesnerus & Oppianus, quæ traditioni illi Talmudicæ conformia. In ספר שערי שמים (uti in מחיר יין, qui est Commentarius in libellum Esther, adducitur fol. 21. 3.) scribitur: להם חוש השמע והמפת צידת דולפני כי כשיצודו אותם הדיינים יכו על המים כמקלות ועושין רעש גדול במים ובקול הרעש ההוא יתבהלו וישתממו ונראו כמתעלפים, id est, Pisces habent sensum auditus, quod patet ex captura Delphinorum. Nam cum piscatores eos capiunt, baculis percutiunt aquas, & magnum excitant strepitum, quo strepitu territi & attoniti redduntur, ut quasi defecti viribus, ac in deliquio conspiciantur. Desumptum hoc videtur ex Aristotele, qui lib. 4. de Histor. Animalium cap. 8. de captura Delphinorum ita scribit: Audire tamen, atque olfacere pisces palam est: sonos enim immodicos, ut triremium remigia, fugere visuntur. Itaque fit ut facile intra stabula sua capiantur. Nam etsi externus strepitus parvus est, iis tamen, qui demersum in humore suum auditum habent, æquè omnibus ingens, molestus, gravisq; occurrit. Quod certè vel in delphinorum captura evenit. Cum enim piscatores repente ab eis univèrsam circumdederint gregem delphinorum, inde obstrepentes in mare, efficiunt ut territi erumpant univèrsi in littora, capianturq;, tentato, gravatoq; capite, præ strepitus influcti nimietate.

דולפקי דולפקי, & per ב in medio, דולפקי Abacus, Tabula, Mensa Delphica, in qua in tricliniis pocula, vasa, cibi, & fructus mensarum primum apponuntur, Ein anrichte: שער הדולפקי מותר Quod est super abaco, licitum est, יז cap. 5. in Mischna. Aliquoties in hac Mischna repetitur & per ב scribitur. Sic quoque in Menachot fol. 96. 2. ubi Glossa, פלרשטור של עור ואוכלין עליו. At in Kethubhos fol. 22. ubi Glossa, השלחן והדולפקי. Sic in Chagiga fol. 26. 2. ubi in Glossa explicatur, סליום quod duplicatur, complicatur, & pelle tegitur. In Schemoth rabbah sect. 43. Simile hoc est Regi, qui ingrediens domum suam, invenit uxorem suam מגפפת דולפקי amplexantem abacum, &c.

דלק Ardere, Flagrare, Accendi, Succendi: Fer-vidè, ardentèr persequi & infestari, ut Hebraicè. Præteritum, ודלקת אשתא כסיעתהון, Et exarsit ignis in cætum ipsorum, Psal. 106. 18. Participium, דלקא מסימרה Dan. 7. 9. Ignis ardens, Dan. 7. 9.

דמיה *Similem esse, Assimilari: Præteritum,* למן דמיה *Cuinam similis es, Ezech. 31. v. 18. Participium, דמי vel דמה Similis, Dan. 3. 25. Non est similis ipsi, Ezech. 31. 8. Plur. דמין לגבר דדמך Qui similes sunt virò qui dormit, Cant. 7. 9. Fæmininum, דמיה, דמיה, Dan. 7. 5. Plurale, דמין לעם עמרה Similia sunt populo Amoraò, Jesa. 1. 10. Quorum opera similia sunt, Soph. 1. 10. Item Cogitare, Putare: דמי ודמי Et quis cogitaret, 1. Reg. 8. 27. Porro דמי vel Hebraicè דומה sumitur ut Latine Apparet, Videtur: דמי ודמיה Sicut videtur nobis: דמי ודמיה Sicut videtur mihi. In Pabel דמה Imaginari, Cogitare, Putare, Proponere sibi cogitando: Ex hac significatione est, דמי ודמיה Fortè cogitabis in animo tuo, Esth. 4. 13. in Targ. sec. דמין Putant, Jesa. 25. 6. ואת דמיה למרתה Tu cogitas possidere eum, Judic. 11. 23. Item, Assimilare, Comparare: ut; דמי ודמיה מה אהי דמיה לך Quid ero assimilians, id est, assimilabo tibi, Thren. 2. 13. Futurum, דמין דמיה לך Cui assimilabitis me? Jesa. 40. 25. Ithpehal, דמיה דמיה לקקתא דמיה דמיה לך Filius hominis vanitati similis est, Psal. 144. 4. Imperat. דמיה Similis esto, Prov. 6. 6.*

Deinde apud Talmudicos דמיה est idem quod supra דמיה Susspicari, Tacitè quid de aliquo cogitare. Sic דמיה explicatur per דמיה, in Moed katon folio 18. 2.

דומה *Similis: Aופן הדומה* Circulus similis, id est, concentricus: *אופן היוצא* Circulus exiens, hoc est, Eccentricus. *והדומים להם* Et similia ipsis. *Apud Rabbinos: דומה לרומה* *Omnis avis prope speciem suam habitat, & homo prope similem sibi.* Idem cum vulgato illo, *Similis simili gaudet.* Legitur in Talmud Bava kama fol. 92. 2. Præcedit ibi proverbium aliud huic simile, *מטייל ואויל דיקלא בישא גבי קינא דשרכי*, quod vide in *קנא*, & additur, *Res hæc scripta est in Lege, Genes. 28. 9. שנוי בנביאים ומשולש בכתובים*, Jud. 11. 3. & tertiata in Hagiographis, sicut scriptum est; *Omnis avis, &c.* Sic in Talmud. Atqui nullibi extat in Hagiographis. Unde ergo sententia ea desumpta? In Tosephos dicitur; *Fortè in libro Ben Siræ extat.* Sed in Ben Sira Hebræorum non reperitur. In Græco autem Syracide cap. 13. v. 20. ita de verbo ad verbum expressa habetur, *πάντων ζῴων ἀγαπᾷ τὸ ὁμοίον αὐτῆς, & πᾶς ἀνθρώπων τὸν ὁμοίον αὐτῆς.* An ergo olim liber Ben Siræ quoq; inter *Hagiographa* apud Judæos fuit habitus? Cæterum in eandem sententiam dicunt aliàs quoque Hebræi, *כל מין אוהב את מינו ושונא*

Omnis species amat speciem suam, oditq; contrarium suum, in Cad hakkemach lit. Gimel, גאוה.

דמיה *Assimilatum, Exemplar, Simile, species similis, ex Niphal.* Sic vocant Rabbini Animal quod ex una specie natum, similitudinem refert alterius: *veluti cum ovis parit speciem capræ: aut cum fetus capræ, habet similitudinem ovis,* Cholin fol. 77. 2. & fol. 38. 2.

Sicut assimilatum est, sc. mihi, hoc est, Ut mihi videtur, ut existimo: vel simpliciter, Sicut videtur, sicuti apparet. Ex participio Pyhal.

דמיה *Assimilans, Imaginans: כח המדמה* Facultas imaginatrix, sive phantasia, res æstimans & dijudicans. R. Levi, Prov. 2. 16.

Res dubia propter decimationem, an de ea decimæ datae sunt, vel non! De his est integer Tractatus in Jure Talmudico, qui vocatur Demaj. Quidam deducunt à דמה Cogitare, quod cogitare faciat de decimatione. Quidam dictum putant, quasi Judicium quod? Quid juris de illo? Oppositum ejus est דמיה.

Simulachra, quæ Hebraicè dicuntur תרפים, Jud. 17. 5. & 8. 14.

דומה *Duma, nomen Angeli præfecti mortuis & moribundis; quos nominatim compellat horâ extrema: unde in Gemara legitur: דומה קדים ומכריו להו: Duma præcedit & publicè vocat ipsum; Nunc veniat N. &c. Berachoth fol. 18. 2. A Silentio, quod דומה dicitur, nomen habet, ac penes mortuos perpetuum est, qui & propterea Latinis dicuntur Silentes.*

דמות עם סגוי *Similitudo* *דמותא דמור* Similitudo populi multi, Jesa. 13. 4. *Cum Affixo, Juxta similitudinem nostram,* Genes. 1. v. 26. *דמותהון תבסר* Similitudinem eorum contemnis, Psal. 73. 20. *דמותיה היך אריר* Similitudo ejus veluti leonis, Psal. 17. 12. Item *Sussicio, apud Talmudicos: שמא דמות עיריך עלתה בך* Fortè suspicio urbis tuæ ascendit super te, Nidda fol. 66. 1. Sic citat Aruch. In nostris libris est *דמית*. Prior lectio melior.

Idem, Exod. 2. 4. in Jonthane. Melius esset דמיו.

דמיון *Idem: Simile, species, quæ sensui interiori offertur, Phantasia: הדמיון לפעמים ישגרה* Phantasia sæpe fallitur. *ההרגשות הפנימיות נקראו דמיון* Sensus interiores appellantur Phantasia: *עד שנשארו* Donec maneat impressa in phantasia ejus.

דמיוני *Imaginarium: הכוח הדמיוני* Propter errorem facultatis imaginatricis, R. Levi Proverb. 4. 27. *צורות הדמיוניות* Formæ imaginariæ, ibid. Prov. 5. 15. *תאוות*

Tertiò, דימוס *Plebs*, *Populus*, *Græcè* δῆμος: Et quando ingreditur, ingreditur cum ipso Senatus & populus, Ber. rab. sect. 6.

Quartò, דימוס est *Forma, Figura, Ritus, Consuetudo*: Item, *Lex, Jus, Decretum*: *Absolutio, Liberatio*: דימוס פסקא Decretum rescissum est, Talm. Hierosol. lib. Scheviith cap. 9. מלך בשר ודם יושב Rex caro & sanguis sedens in iudicio, eo tempore quo dat decretum, omnis populus laudant eum, quando verò dat ספיקולא sententiam mortis, omnes murmurant contra ipsum, Vajikra rabba sect. 24. in principio; Glossa, הצלה של פסק דין *Sententiam liberationis, absolutiois*: ביב יצא בדימוס Horá duodecimâ egressus est per sententiam iudicis, Vajikra rabba sect. 29. in princ. לא לבני Non filios civitatis, quia ipsi occupati erant in constituendis ritibus, statutis civitatis, Beres. rabba sect. 8. Postellus hîc exposuit ex præced. significato, *Cum populo civitatis*. Iterum in Talm. Hierosol. Scheviith cap. 9. Rabbi Schimeon ben Jochai latebat in quadam spelunca: die quodam sedens ad ostium speluncæ, & videns aucupem aves capientem, & rete extendentem, audivit filiam vocis, quæ cum dicebat דימוס, tum evadebat (avis) Glossa, הנצלי *Eripe te*. (Eadem legitur in *Falkut fol. 40. col. 3. ex Talm. Bab. Schabb. ubi glossa explicat ברח Fuge*.) Quando verò filia vocis dicebat ספיקולא, tum capiebatur: Unde dicebat oraculum: ציפור מבלעדי שמיא לא יבא כל שכן בר *Avicula sine cælo*, (id est, Dei voluntate & providentia) non perit, quanto minus homo? Convenit hæc sententia cum dicto Christi, Matth. 10. 29. Vide & Beresch. rab. sect. 79. Medrasch Esth. cap. 1. vers. 9. Medr. Kohel. cap. 10. vers. 8. & II. I.

Quintò, דימוס est *Timor, Pavor*: *Terriculum, Idolum, quod homines timent & colunt*. Sic videtur esse à *Græco* δῆμος, δῆμα: ut, דימוס פטור אחרה Avoda fara cap. 1. fol. 16. col. 2. In glossis ita explicatur. Una; דימוס היה שם יראתו והיה נשבע בו h. e. Dimos fuit nomen idoli ejus (præfecti Romani) & jurabat per illud, q. d. Per Dimum, mehercle liber eris. Altera glossa scribit, דימוס esse hoc est, significare Misericordiam, & sensum esse, Per misericordiam Dei mei. Adducit ad hoc locum illum ex Talmud Hierosol. Scheviith paulò antè adductum. In Medr. Kohel. cap. 1. 8. scribit glossator, simpliciter esse Formulam juramenti, & ita omnino videtur. Etymologia autem adhuc melius investiganda.

Sextò דימוס *Locus publicus, Palatium publicum, Curia*: *Ærarium publicum, Fiscus à Græco* δῆμος, quod aliquando pro Curia sumitur, ut notat Henricus Stephanus, δημόσιον, δημοσία: In Vajikra rab. sect. 1. Similis est hæc res edicto, quod scriptum & obsignatū adfertur in civitatem. Nam non puniuntur ob illud cives, עד שתתפרש להם donec explicetur ipsis in palatio civitatis (curia.) Sic explicatur in glossa, בבית מושל ומנהיג העיר: In Medrasch Cantic. 2. 3. simpliciter est במדינה. Sic fortè exponi quoque posset in loco supra adducto fig. 4. ex Beres. rab. sect. 8. In Beres. rab. sect. 84. in fine: Quinque מדימוסא של מדינה Midianitæ vendiderunt eum in domum publicam civitatis, vel, in fiscum civitatis: venit Potiphar, & accepit eum מדימוס של מדינה ex curia civitatis. In glossa exponitur א' præfecto & gubernatore civitatis. *Græc. δημόσιον aliquando sumitur pro Præfectis carceris vel Ministris publicis*.

Septimò דימוס *Tributum, quod in fiscum pertinet*: In Vajikra rabba sect. 30. Transivit aliquando quidam legio vel capitaneus, למגבי מדינתא ad exigendum tributum cuiusdam civitatis, Glossa, מסים קצובים. In Megil. Echa cap. 3. vers. 7. ודימוסא אורר Aggravavit super me decimas, tributa, & capitaciones.

דימוס Vide supra in ordine דימוס, דימוס.

דימוסנאי *Nomen proprium populi Judeis infensissimi ac iniquissimi, qui cupiebat partem habere in Judea & Jerusalem*. Historia legitur in Sanhedrin cap. 11. fol. 91.

דמע *Lachrymari, Flere, ut Hebraicè*. Infinitum cum Futuro, דמע דמע Lachrymando lachrymabitur, Jerem. 12. 17. ולא תשתק עיניך מלמדמע Nec tacebit oculus tuus à lachrymando, Thr. 2. v. 18.

דמעא *Lachryma*: ואתקיתן חמר דמעא Et potasti eos vino lachrymarum, Psalm. 80. 6. *Plurale*, וילני כנחלא דמעין Diffiue instar torrentis, lachrymis, Thren. 2. 18. וישנר עיני דמעין Et emittet oculus meus lachrymas, Jerem. 13. 17. *Fæmin.* וימחי יהוא אלהים דמעתא מעל כל אפניא Et absterget Dominus Deus lachrymam ab omnibus vultibus, Jesa. 25. 8. חפת דמעתא Operuit lachryma altare Domini, Malach. 2. 13. *Cum Aff.* דמעתי Lachryma mea, Psal. 42. 4. דמעתיך Lachryma tua, Jesa. 38. 5. *Plurale*, וישנר עיני דמעין Emitterent oculi mei lachrymas, Jere. 14. 17. *Consumpti sunt lachrymis oculi mei*, Thren. 2. 11. *Emphat.* עיני מן דמעתא Oculum meum à lachrymis, Psal. 116. 8. דמעתא Qui seminant in ea cum lachrymis, Psal. 116. 25.

Pane intincto in lachrymis, Psal. 80.6. ubi Veneta pravè בְּדַמְעוֹתָא, quasi בְּדַמְעוֹתָא Lachrymationis.

דְּמַע דְּמַע *Lachryma, Liquor stillans proprie. Hinc est Oblatio voluntaria de liquidis, & in genere Oblatio quævis, quæ post primitias datas, demceps de aridis & liquidis fructibus, aliisq; rebus, sacerdotibus offerebatur, liberalitate voluntaria, & Hebraicè dicitur תְּרוּמָה Levatio, res de alio Levata, sive separata: Chaldaicè אַפְרִישוּתָא; Rabbinicè הַפְרָשָׁה Separatio: Primitias tuas & oblationem voluntariam tuam, Exod. 22.29. Hebraicè מְלֵאֲתֶךָ וְדַמְעֶךָ Plenitudinem tuam & liquorem tuum ne differas, id est, oblationem de plenis, hoc est, maturis frugibus tuis, & oblationem de vino & oleo tuo ne differas dare. At Raschi ad Hebræum דְּמַע וְדַמְעָךָ notat, per דְּמַע intelligi oblationem quæ *Thruma* dicitur, etsi nesciat, quid propriè דְּמַע ibi significet. Sed alii Hebræi notarunt, דְּמַע significare Lachrymam, & metaphoricè, Liqueorem stillantem instar lachrymarum, ut faciunt uvæ & olivæ, quando calcantur: דְּלִמָּה תִּסְתַּאֵב Ne prophanetur oblatio (thruma) feminis, quod seminaveris, & proventus vineæ, Deut. 22.9. Hebr. הַמְלֵאָה Plenitudo seminis, semen universum. Hic dicitur de aridis, unde patet generale esse nomen de quavis *Thruma*, sicut primitiæ oblationis proventus frugum, id est, quæ separatur de fructibus, Hebr. ראשית תבואתה Primitiæ proventus ejus, Jerem. 2.3. *Apud Talmudicos*: נזיר הדמע Pulmentum lachrymæ, Tahoroth cap.2. Chol. fol. 35.2. Gl. תבשיל שתרומה מעורבת בו. Pulmentum in quo *Thruma* commixta est, quæ vocatur דְּמַע. Baal Aruch in דְּמַע explicat; תבשיל שיש בו שמן; Pulmentum in quo est oleum *Thrumæ*. Nam, inquit, *Thruma* commixta cum communi dicitur דְּמַע.*

דְּמַע *Thrumare, Thrumosum reddere*: דְּמַע, *Thrumatum*, h.e. quando oblatio *thrumæ* separate incidit in fructus à *thruma* liberatos, veluti modius unus frumenti ex *Thruma* separate pro sacerdote, si incidat & commisceatur cum centum modis frumenti liberi, quod colonus possidet, tunc inficitur universum illud frumentum, & colonus tenetur rursus de universo illo frumento decimam primam, & per consequens, *Thrumam* sacerdotalem detrahere. Modius iste est דְּמַע *Thrumans, thrumâ dignû vel reum efficiens, & inficiens: frumentum cum quo commisceatur, dicitur דְּמַע Infectum, commixtum thrumâ.* De his disputatur in libro Talmudico תְּרוּמוֹת De jure *thrumarum*, de oblatione pro sacerdotibus detrahenda à fructibus, cap.5. Inter cætera ibi talis Traditio legitur: סאה תרומה שנפלה לפחות

ממאה ונדמעו ונפל המדומע למקום אחר ר' אליעזר אומר מדמע כתרומה וראי וחכמים אומרים אין המדומע מדמע אלא לפי השבון ואין המחומץ מחמיץ אלא לפי השבון ואין המים שאובים פוסלין את המקורה אלא לפי השבון. Vide illic. R. Majemon in explicatione Mischnajoth in libro Schabbath cap.21. in initio scribit: המדומע הוא הדבר המעורב מחולין ותרומה ודמע שם התרומה id est, *Hammedummab* est res mixta ex prophanis rebus (hoc est, liberis ad usus communes) & ex *thruma*: & vocabulum דְּמַע est nomen *Thrumæ*. Vide Aruch.

דְּמַע. In Talm. Hierosol. Kilaim cap.5. in fine ponitur pro *Specie herbe & cardus annumeratur.*

דְּמַר *Mirari, Admirari, Obstupescere. Ithpabel, Non est mirandum, Proverb. 6.30.*

דְּמַשַׁק *Dammesek, Damascus, nomen proprium urbis, Gen. 14.15.*

דְּמַשְׁקָא *Damascenus, Gen. 15.2.*

דְּרִין אִי דְּרִין *Ille, Iste: Illud, Istud: Hic an ille, Eccles. 11.6. דְּרִין הוּא הַבְּלוֹ Etiam illud vanitas est, Hebr. הוא זה, Eccl. 2.1. דְּרִין עִם דְּרִין Hic cum illo, דְּרִין לְדְרִין Hic ad illum, Judic. 5.5. Ex quonam es populo? Jonæ 1.8. In seculo hoc. Legitur & absq; Num: ut, מִן הַיָּדִי אֹמַא Ex quo populo? Hebr. אִיָּה Esth. 7.6. in sec. Targum pro מֵאִידִין. Est & aliquando apud Talmudicos interrogativum, Quisnam, Quinam, Quenam? & in plurali היידין היידין אינן כינויין Quanam sunt cognomina cognominum? Talm. Hierosol. Nasir cap.1.*

אִידִין מִנְהוֹן *Qualenam* ex illis, Eccles. 2.3. & 11.6. אִידִין בֵּיתָא *Qualisnam* est domus, וְאִידִין אֶתְרָא *Et qualisnam* est locus, Jesa. 66.1. Ob quod peccatum? Cant. 5.17. Et in quemnam locum, 1. Sam. 6.20. De quonam populo est puella ista? Ruth. 2.5.

בְּהוּ *In hoc, scil. loco, Hic, Hebr. פֹּה, Jud. 18.3. pro אֹפּוּא, Jesa. 22.1.*

הַדְּרִין תִּתְבַּיֵּן *Tunc* intelliges, Prov. 2.5.10. הַדְּרִין לֹא אֶבְהִית *Tunc* non pudefiam, Psal. 119.6. כְּהַדְּרִין *Idem, Psal. 89.20.*

כְּפֹה *Juxta illud, Sic, Sicut, Hebr. כֹּה, Gen. 15.5. Sic dicetis, Gen. 32.4. Inde יִהְיֶה הַדְּרִין pro eodem, Jobi 5.27. כְּכִדְרִין *Idem, 1. Reg. 22.20. Dum adhuc, Jobi 1.16.17.18. יִתֵּר מִכְּדִין Magis quam sic, 2. Sam. 23.4.**

מִדְּוַע *Ad quid, Quare? Hebr. מִדְּוַע, Jerem. 26.9. Quandoq; legitur כְּדִין, ut Gen. 40.7. in Jon.*

דְּנָה עִם דְּנָה *Illa, Ista: Hoc cum isto, Dan. 2.43. אַחֲרֵי דְּנָה Posthac, Posthac, v. 29. דְּנָה Secundum hoc, Sic, Hujusmodi, Jer. 10.11. Dan. 5.*

etiam sex Main, Metzia fol. 39. 2. & 59. 2. & 109. 2. Dimidium oboli sextarii, id est, una duodecima, Schab. f. 35. i. פטרווא בר דנקא Agnus macer valens obolum, Bechor. fol. 11. i.

דנר Denarius, numisma antiquum Hebraicum, valens quartam partem sicli sacri. Alias dicebatur etiam זון vel זוזא Drachma: unde Didrachma siclus erat communis politicus; Tetradrachma, Siclus sacer. Elias vult, de argentea moneta tantum dici: unde, si de aurea accipitur, nomen Auri additur, ut ibi: שיתא אלפין דינרין דדהב: Sex millia denariorum aureorum, 2. Reg. 5-5. Sic de eodem disputatur in Gemara Bava bathra fol. 165. 2. Generalius etiam accipitur pro numismate vel nummo quolibet meliori, post Siclum. Drachma, Sus, vel Susa, aut Dinar erat quarta pars sicli sacri semiuncialis; ein halb Ort eines Reichsthalers. Dimidius siclus erat Quarta taleri Imperialis: ut Romanis Drachma sex obolos pendebat, sic Hebraeis sex זקקן. Maa ergo ז Obolus idem: דינרא הדריינא Denarius, Numus Hadriani Imperatoris: דינרא טריינא Numus Trajani, Bechor. fol. 52. i. דינרא ערבא Denarius Arabicus, Bechor. fol. 49. 2. In glossa scribitur, Arabicè vocari מנרעות ה: מנרעות Mutuo accipiebat pecunias vel זובובים florenos à filia ejus, Metzia fol. 44. 2. רב דינרי הווי ליה Multum pecuniæ erat ipsi, lb. דינר של כסף אחד מעשרים וחמשה דינר של זהב Denarius argenteus erat una vigesima quinta denarii aurei, lbid. R. Salomon in Bava kama cap. 4. ab initio: דינר זהב Denarius aureus valebat viginti quinque denarios argenteos. Videatur Rabbi Moses Bar Nachman in legem, fol. 72. col. 3. & 4. In Targum Jonathani: דין שיעורא אתרבי: Hæc æstimatio ostensa est Mosi in monte, quasi denarius igneus, Exod. 20. 12. Vide ibi R. Salom.

דסט quod hic ponunt, vide infra in דסט. Scribitur enim apud Talmudicos per ת.

דסקא Literæ judiciales citatoriae, Mandatoriae, apud Talmudicos: דיסקא דיסקא Literæ citationis, Kiddusch. fol. 70. 2. Qui accipit literas à consistorio majore, Bava kama fol. 112. 2. Glossa, אגרת. Sic, Sed Raf in literis citationis subsignabat se, scilicet ad latus, Gittin fol. 88. i. Glossa, Quando quosdam citabat ad iudicium, & Scriba ipsis scribebat אנגרת literas citationis: Sumitur etiam generalius pro Literis sive Epistolis familiaribus. In Gittin fol. 36. i. scribitur, Rabbinos quosdam in libellis divortii non semper nomina sua expressè scripsisse, cum illos subsignabant: sed certa quædam signa habuisse, quæ apponerent; veluti

unus appingebat piscem, alius Ramum dactyli, alius certam aliquam literam. Quærent itaque, quomodo illis Rabbinis, qui hæc signa statim cognoscebant, ea primùm notificarint? Respondetur ברסקי In literis, seu, per literas. Glossa, ברסקי, i. e. שטרי שאלות ותשובות ושלומות.

דיו דיסקי דיסקי דיסקי Vide supra in דיו. דיסקוס Δίσκος, Discus, Mensa figurata: Scutula, Scutella: דיסקוס דדהב Mensa aurea: והביא Et attulit coram nobis mensam quandam portatam sedecim vectibus. Sic legitur in Jalkut fol. 5. col. 3. ex Beresch. rab. sect. 11. sed ibi scriptum דיסקוס. Sic sect. 10. והיו בה שני דיסקוסים נאים Et fuerunt in ea duæ mensæ pulchræ. Et mox, לא היתה מלאכת, Non videbatur opus mensarum figuratum in ea. In Schemoth rab. sect. 15. fol. 132. col. 4. Luna incipit lucere primâ die Martii, & indies accrescit lumen ejus usque ad diem decimam quintam, & דיסקוס שלה מתמלא, tum discus ejus impletur, i. e. abacus, orbis ejus, facies ejus.

אנריסקון Notarii, Scribae Casarei, scribentes literas contractuum aut judiciales, quorum scriptura authentica est, & ubiq. robur habet: אבל אנריסקי סיעתא Sed Notariorum Scriptura auxilium divinum est, id est, robur firmissimum, Bava bafra fol. 55. i. Glossa, שטרות, כותבי שטרות, id est, אנריסקי, Scribæ literarum regis: nam דיסקא Literæ. Altera glossa Exactores tributorum explicat, quod Munsterus secutus est. Sed quæ præterea addit, nihil sunt.

דיסקיפלינא Disciplina, à Latinis mutuatum: יורע Novit Legem meam & disciplinam meam, in Tanchuma.

דיסקוס Scutula, Scutella. Est à superiori דיסקון. In Jalkut fol. 40. 2. ex Beresch. rab. sect. 78. Venit mulier quædam, טען ליה דיסקון חד, afferens ei scutellam, Glossa, קערה. In Beresch. rabba sect. 93. Aquilas proselytus transfert: חזרון דדהב בנו דיסקון דכסף Malo granata aurea in scutellis argenteis. In Jalkut Prov. pro eo legitur דיסקוס. Sed perinde est. Nam Discus Lat. & Græcè utrumque significat, Mensam & Scutellâ. Vide & Vajik. rab. sect. 20.

דיסקרתא Urbs, apud Talmudicos. Idem quod קרייה vel קריתא, ut explicatur in Glossa Talmudica, Gittin fol. 40. i. Vide & Erubbin fol. 59. i. Megilla fol. 16. i. ubi Glossa exponit כפר.

דיסתנא Pars, Frustum, Portio, Berach. fol. 42. i. In Gittin fol. 67. 2. scribitur per ר, & explicatur, Ofsiculum parvum & tenue, quod est super acetabulo femoris. Id si quis deglutiatur, suffocatur, ut R. Scheschet accidit.

Deinde